

RAPORT O STANIE MIASTA BIAŁEGOSTOKU ZA 2023 ROK

Raport stanowi spełnienie obowiązku wynikającego z art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.). Obejmuje podsumowanie działalności Prezydenta Miasta Białegostoku w 2023 roku.

Raport zawiera dane według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r., o ile nie zaznaczono inaczej. Opracowany jest w oparciu o materiały źródłowe biur i departamentów Urzędu Miejskiego w Białymstoku, miejskich jednostek organizacyjnych i innych instytucji.

Wydawca składa podziękowania departamentom i biuram Urzędu Miejskiego w Białymstoku, miejskim jednostkom organizacyjnym oraz wszystkim podmiotom, które udostępniając dane przyczyniły się do opracowania tej publikacji.

Przy wykorzystywaniu danych z niniejszego opracowania prosimy o podanie źródła.

Elektroniczna wersja Raportu znajduje się na stronie internetowej www.bialystok.pl w zakładce Dla mieszkańców/ Rozwój Miasta/ Raport o stanie miasta.

Opracowanie:

Urząd Miejski w Białymstoku
Departament Strategii i Rozwoju
ul. Słonimska 1, 15-950 Białystok
tel.: +48 85 869 61 19
e-mail: dsr@um.bialystok.pl
www.bialystok.pl

Białystok, maj 2024

Szanowni Państwo,

Przekazuję Państwu już szósty Raport o stanie Miasta Białegostoku.

Raport za rok 2023 kompleksowo przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą i jest syntetycznym źródłem wiedzy o zmianach, które nastąpiły w naszym mieście w ubiegłym roku.

W raporcie znajdują się analizy wielu kluczowych dla rozwoju obszarów: demografii, zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska, gospodarki komunalnej, transportu i łączności, mieszkalnictwa, gospodarki, inwestycji i rynku pracy, bezpieczeństwa publicznego, edukacji, pomocy społecznej i ochrony zdrowia, kultury, sportu i turystyki, majątku i budżetu miasta, zarządzania miastem, obsługi mieszkańców i komunikacji społecznej.

W opracowaniu ujęte są także inne sfery aktywności podejmowanych w 2023 roku, w tym realizacja strategii i programów, uchwał Rady Miasta oraz budżetu obywatelskiego. Raport zawiera również rozdział dotyczący monitoringu postępów wdrażania „Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku do 2030 roku”.

Serdecznie zapraszam do lektury.

Tadeusz Truskolaski
Prezydent Miasta Białegostoku

SPIS TREŚCI

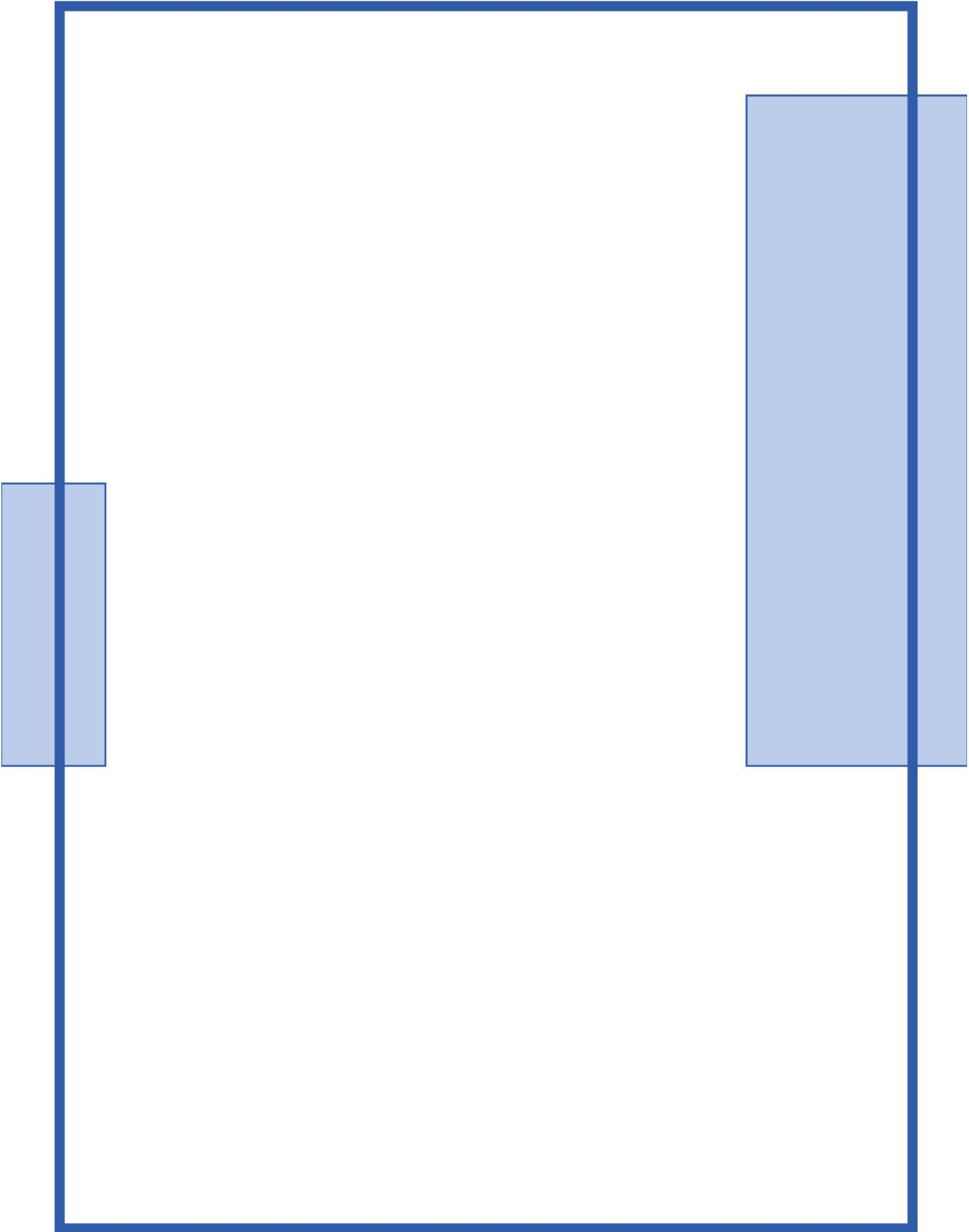
1. LUDNOŚĆ.....	9
1.1. Stan i struktura ludności	11
1.2. Ruch naturalny i migracje	14
2. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	17
2.1. Zasób geodezyjny i kartograficzny.....	19
2.2. Prace analityczne podjęte w obszarze planowania i zagospodarowania przestrzennego .	22
2.3. Decyzje administracyjne związane z procesem inwestycyjnym	27
2.4. Realizacja zadań z zakresu udzielania informacji przestrzennej, kształtowania przestrzeni miejskiej oraz podziałów	30
2.5. Repozytorium Aktów Planowania Przestrzennego.....	32
2.6. Rewitalizacja	32
3. OCHRONA ŚRODOWISKA.....	35
3.1. Stan i ochrona środowiska naturalnego.....	37
3.2. Obszary zielone	45
3.3. Gospodarka odpadami.....	54
3.4. Elektromobilność i efektywność energetyczna	57
4. GOSPODARKA KOMUNALNA	63
4.1. System zaopatrzenia w wodę	65
4.2. System kanalizacyjny.....	68
4.3. Cmentarnictwo	74
4.4. Opieka nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt.....	75
4.5. Koszty letniego i zimowego utrzymania jezdni, chodników, przystanków, śmietniczek, ścieżek rowerowych	76
5. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	79
5.1. System transportowy	81
5.1.1. Transport drogowy	81
5.1.2. Infrastruktura rowerowa	88
5.1.3. Oświetlenie uliczne	91
5.1.4. Parkingi	92
5.1.5. Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2035	94
5.2. Bezpieczeństwo ruchu drogowego	95
5.3. Organizacja ruchu.....	97
5.4. Komunikacja miejska.....	98
5.5. Inwestycje komunikacyjne.....	104
5.6. Łączność.....	108
6. MIESZKALNICTWO	111
6.1. Mieszkalnictwo	113
6.2. Stan i gospodarowanie zasobem Gminy Białystok	118
6.3. Towarzystwo Budownictwa Społecznego	120
7. GOSPODARKA, INWESTYCJE I RYNEK PRACY	123
7.1. Rynek pracy i bezrobocie	125
7.2. Przedsiębiorstwa działające w Białymstoku.....	129
7.3. Podstrefa Białystok Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.....	133
7.4. Koncesje wydawane przez Prezydenta Miasta Białegostoku.....	134

7.5. Obsługa inwestora i promocja gospodarcza Miasta.....	135
7.6. Rozwój przedsiębiorczości, w tym start-upy.....	136
7.7. Inwestycje.....	140
8. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	151
8.1. Komenda Miejska Policji.....	153
8.2. Straż Miejska.....	154
8.3. Państwowa Straż Pożarna (KM PSP).....	158
8.4. Zadania z zakresu bezpieczeństwa, realizowane przez Prezydenta Miasta Białegostoku oraz działalność Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego.....	159
8.5. Obrona cywilna.....	163
8.6. Organizacja i przebieg imprez masowych i zgromadzeń.....	166
9. EDUKACJA.....	167
9.1. Wychowanie przedszkolne.....	169
9.2. Szkolnictwo podstawowe.....	171
9.3. Szkolnictwo ponadpodstawowe.....	172
9.4. Działalność placówek oświatowych.....	174
9.5. Kształcenie dorosłych.....	176
9.6. Kształcenie integracyjne i specjalne.....	178
9.7. Efektywność nauczania.....	181
9.8. Realizacja inicjatyw edukacyjnych, programów, projektów.....	182
9.9. Szkolna baza sportowa i remonty w szkolnictwie.....	189
9.10. Stypendia, zasiłki, programy opiekuńcze.....	190
9.11. Kadra nauczycielska.....	192
9.12. Wydatki budżetu Miasta Białegostoku na oświatę i wychowanie.....	194
10. POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA.....	195
10.1. Pomoc społeczna.....	197
10.1.1. Rozwiązywanie problemów społecznych.....	197
10.1.2. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza.....	198
10.1.3. Świadczenia wynikające z polityki społecznej państwa i gminy.....	203
10.1.4. Programy rządowe, gminne programy osłonowe, korpus wsparcia seniorów... ..	210
10.1.5. Poradnictwo specjalistyczne.....	215
10.1.6. Praca socjalna, kontrakt socjalny.....	216
10.1.7. Centrum Integracji Społecznej.....	217
10.1.8. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami.....	217
10.1.9. Zlecenie zadań z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej.....	223
10.1.10. Pomoc instytucjonalna świadczona przez system pomocy społecznej w Białymstoku.....	224
10.1.11. Polityka senioralna.....	227
10.1.12. Ośrodki wsparcia.....	230
10.1.13. Profilaktyka uzależnień.....	230
10.1.14. Powszechna dostępność i równe traktowanie.....	232
10.2. Żłobki.....	233
10.3. Ochrona zdrowia.....	234
11. KULTURA, SPORT I TURYSTYKA.....	237
11.1. Kultura.....	239
11.2. Sport.....	253
11.3. Promocja i turystyka.....	263
12. MAJĄTEK I BUDŻET MIASTA.....	267

12.1. Nieruchomości gruntowe	269
12.2. Gospodarowanie mieniem Gminy Białystok.....	270
12.3. Majątek trwały spółek prawa handlowego Miasta Białegostoku	274
12.4. Wykonanie budżetu Miasta Białegostoku	274
12.5. Bezzwrotne środki finansowe z funduszy Unii Europejskiej	279
13. ZARZĄDZANIE MIASTEM.....	281
13.1. Władze Miasta	283
13.1.1. Praca Urzędu Miejskiego w Białymstoku.....	283
13.1.2. Rada Miasta Białystok.....	286
13.2. Nagrody i wyróżnienia Miasta Białystok w 2023 roku	287
13.3. Budżet Obywatelski.....	287
13.4. Zespoły i ciała doradcze	291
13.5. Miejskie jednostki organizacyjne.....	294
13.6. Spółki miejskie i spółki z udziałem Gminy Miasta Białystok.....	295
13.7. Współpraca krajowa i międzynarodowa	296
13.8. Białostocki Obszar Funkcjonalny	301
13.9. Współpraca Białegostoku z organizacjami pozarządowymi (NGOs) i rozwój społeczeństwa obywatelskiego	307
13.10. Pomoc Ukrainie	311
14. OBSŁUGA MIESZKAŃCÓW I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA	315
14.1. Obsługa mieszkańców.....	317
14.2. Nieodpłatna pomoc prawna i edukacja prawna.....	318
14.3. Miejski rzecznik konsumentów	319
14.4. Konsultacje społeczne.....	319
14.5. Miejskie kanały informacyjne	320
15. REALIZACJA „STRATEGII ROZWOJU MIASTA BIAŁEGOSTOKU DO 2030 ROKU”	325
16. WYKONANIE UCHWAŁ RADY MIASTA BIAŁYSTOK PODJĘTYCH W 2023 ROKU.....	341
SPIS TABEL.....	349
SPIS WYKRESÓW	357
SPIS RYSUNKÓW.....	357

1. LUDNOŚĆ

1.1. Stan i struktura ludności¹

W 2023 r. populacja Białegostoku wynosiła 291 688 osób i zmalała o 912 osób w stosunku do roku poprzedniego. Ludność Miasta stanowiła 25,6% ogólnej liczby ludności województwa podlaskiego, natomiast kobiety - 53,1% populacji Białegostoku. Współczynnik feminizacji wyniósł 113, wobec 106 kobiet na 100 mężczyzn w województwie.

Tabela 1. Wybrane wskaźniki demograficzne Białegostoku

Wyszczególnienie	Rok	Białystok
Liczba ludności	2019	297 554
	2020	294 675
	2021	293 413
	2022	292 600
	2023	291 688
Gęstość zaludnienia	2019	2 914
	2020	2 885
	2021	2 873
	2022	2 873
	2023	2 856
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	2019	113
	2020	113
	2021	113
	2022	113
	2023	113

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

¹ W przypadku danych pochodzących z Urzędu Statystycznego, od roku 2020 bazą wyjściową bilansu stanu i struktury ludności są wyniki NSP 2021. W związku z tym dane, jak i wskaźniki odnoszące się do liczby i struktury ludności (płeć, grupy wieku) od 2020 roku zostały przeliczone zgodnie z bilansem przygotowanym w oparciu o wyniki NSP 2021. Bilanse liczby i struktury ludności w gminach zostały imiennie opracowane w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia i zgony), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o ludności w miejscowościach opracowane zostały na podstawie rejestru PESEL. Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego. Dane o orzeczonych rozwodach i separacjach pochodzą ze sprawozdawczości sądów. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Aktualne dane o liczbie i strukturze ludności dla okresów międzyspisowych są sporządzane poprzez przyjęcie wyników spisu powszechnego za bazę wyjściową dla gminy, a następnie naliczanie danych odbywa się metodą bilansową według następującego schematu: stan ludności na początek okresu (roku, kwartału) w gminie + urodzenia żywe (wg płci) - zgony (wg płci i wieku) + zameldowania na pobyt stały (z innych gmin i z zagranicy, wg płci i wieku) - wymeldowania z pobytu stałego do innych gmin i za granicę (wg płci i wieku) + zameldowania na pobyt czasowy (ponad 3 miesiące) z innych gmin (wg płci i wieku) - wymeldowania na pobyt czasowy (ponad 3 miesiące) do innych gmin (wg płci i wieku) +(-) przesunięcia ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, zmiany nazwy gminy oraz siedziby władz gminy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1472) (według płci, wiek jest szacowany) = stan ludności na koniec okresu (roku, kwartału) w gminie.

Tabela 2. Ludność Białegostoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem, z tego:	297 554	294 675	293 413	292 600	291 688
kobiety	157 931	156 431	155 802	155 355	154 976
mężczyźni	139 623	138 244	137 611	137 245	136 712

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

W strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku zmniejszył się udział populacji osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności: z 59,2% w 2022 r. do 58,6% w 2023 r. - liczba osób w wieku produkcyjnym wyniosła ok. 171,0 tys., ze spadkiem w ujęciu rocznym o ok. 2,3 tys. osób. Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności pozostał na niezmiennym poziomie, tj. 18,0%. W końcu 2023 r. ludność w wieku poprodukcyjnym liczyła ok. 68,3 tys. osób (o ok. 1,4 tys. osób więcej niż w roku poprzednim). Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji Miasta nieznacznie wzrósł z poziomu 22,8% w 2022 r. do 23,4% w 2023 r. Wskaźnik obciążenia demograficznego (tj. ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym,) wzrósł r/r z 68,9 do 70,6 osób. Inne wskaźniki obciążenia demograficznego kształtowały się następująco: wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2023 r. wynosił 130,1, a rok wcześniej - 127,3, z kolei wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2023 r. wynosił 39,9, zaś w 2022 r. – 38,6.

Tabela 3. Struktura płci i wieku ludności Białegostoku

Wyszczególnienie	Ogółem			Kobiety			Mężczyźni		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Wiek przedprodukcyjny ²	51 994	52 523	52 476	25 352	25 589	25 559	26 642	26 934	26 917
Wiek produkcyjny ³ , z tego:	175 607	173 240	170 961	85 000	83 973	82 993	90 607	89 267	87 968
mobilny	111 253	108 676	106 009	55 726	54 427	53 127	55 527	54 249	52 882
niemobilny	64 354	64 564	64 952	29 274	29 546	29 866	35 080	35 018	35 086
Wiek poprodukcyjny ⁴	65 812	66 837	68 251	45 450	45 793	46 424	20 362	21 044	21 827
Ogółem	293 413	292 600	291 688	155 802	155 355	154 976	137 611	137 245	136 712

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

Ewidencja ludności polega na rejestracji podstawowych danych identyfikujących tożsamość oraz status administracyjno-prawny osób fizycznych⁵. Jest prowadzona w Powszechnym Elektronicznym Systemie Ewidencji Ludności (PESEL) oraz w rejestrze mieszkańców (system teleinformatyczny). Rejestr mieszkańców prowadzony jest zgodnie z właściwością przez Prezydenta Miasta. W rejestrze gromadzone są dane osób, które wykonały obowiązek meldunkowy na terenie danej gminy.

² Wiek przedprodukcyjny: 0-17 lat.

³ Wiek produkcyjny: 18-59 lat (kobiety) i 18-64 lata (mężczyźni); wiek mobilny: 18-44 lata; wiek niemobilny: 45-59 lat (kobiety), 45-64 lata (mężczyźni).

⁴ Wiek poprodukcyjny: powyżej 60 lat (kobiety) i powyżej 65 lat (mężczyźni).

⁵ Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 ze zm.).

Według danych z rejestru mieszkańców Białegostoku w 2023 r. liczba zameldowanych na pobyt stały w porównaniu do 2022 r. zmniejszyła się o 2 051 osób, a zameldowanych na pobyt czasowy o 461 osób. Największe osiedla pod względem liczby osób zameldowanych na pobyt stały to: Wygoda (15 064 osób), Nowe Miasto (14 341 osób) i Bacieczki (14 140 osób). Najmniej osób zameldowanych na pobyt stały odnotowano na osiedlach: Bagnówka (2 825 osób), Dojlidy (3 174 osoby) i Zawady (3 277 osób).

Tabela 4. Liczba osób zameldowanych w Białymstoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Zameldowani na pobyt stały, w tym:	273 122	271 418	268 313	266 247	264 196
kobiety	146 900	146 058	144 443	143 403	142 376
mężczyźni	126 222	125 360	123 870	122 844	121 820
Zameldowani na pobyt czasowy, w tym:	7 034	6 330	6 261	6 901	6 440
kobiety	3 497	3 118	3 151	3 417	3 270
mężczyźni	3 537	3 212	3 110	3 484	3 170

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców na podstawie prowadzonego rejestru mieszkańców

Tabela 5. Liczba osób zameldowanych na poszczególnych osiedlach

Nazwa osiedla	Zameldowani na pobyt stały			Zameldowani na pobyt czasowy		
	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety	razem
Antoniuk	5 936	7 567	13 503	284	241	525
Bacieczki	6 619	7 521	14 140	51	49	100
Bagnówka	1 344	1 481	2 825	19	17	36
Bema	2 776	3 287	6 063	101	217	318
Białostoczek	5 410	6 357	11 767	78	79	157
Bojary	4 076	4 756	8 832	370	276	646
Centrum	4 411	5 667	10 078	123	142	265
Dojlidy	1 470	1 704	3 174	150	155	305
Dojlidy Górne	3 032	3 111	6 143	12	16	28
Dziesięciny I	3 415	3 998	7 413	39	37	76
Dziesięciny II	5 486	6 569	12 055	90	75	165
Jaroszówka	4 992	5 254	10 246	32	36	68
Kawalerskie	4 099	4 847	8 946	152	152	304
Leśna Dolina	5 129	5 865	10 994	70	78	148
Mickiewicza	3 830	4 793	8 623	119	125	244
Młodych	2 048	2 441	4 489	40	47	87
Nowe Miasto	6 696	7 645	14 341	159	169	328
Piaski	3 967	5 107	9 074	167	143	310
Piasta I	5 655	6 975	12 630	78	95	173
Piasta II	2 203	2 882	5 085	147	218	365
Przydworcowe	3 096	3 828	6 924	170	186	356
Sienkiewicza	2 907	3 504	6 411	129	102	231
Skorupy	4 202	4 440	8 642	73	95	168
Słoneczny Stok	4 349	5 075	9 424	31	39	70
Starosielce	5 266	5 744	11 010	210	225	435
Wygoda	7 100	7 964	15 064	104	81	185
Wysoki Stoczek	6 300	7 384	13 684	125	132	257
Zawady	1 568	1 709	3 277	11	14	25

Nazwa osiedla	Zameldowani na pobyt stały			Zameldowani na pobyt czasowy		
	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety	razem
Zielone Wzgórza	4 438	4 901	9 339	36	29	65
Razem	121 820	142 376	264 196	3 170	3 270	6 440

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców na podstawie prowadzonego rejestru mieszkańców

Działania wskazane w podrozdziale 1.1. wpisują się w realizację następującego kierunku działań „Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku do 2030 roku” (zwanej dalej: Strategią 2030):

C6.1. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań doskonalących procesy zarządzania miastem w zakresie warunków życia

1.2. Ruch naturalny i migracje

W 2023 r. mieszkańcy Białegostoku zawarli 1 020 małżeństw (w 2022 r.: 1 185), urodziło się 2 425 dzieci (w 2022 r.: 2 693), zmarło 2 613 osób (w 2022 r.: 2 948). W ujęciu rocznym odnotowano spadek liczby zawartych małżeństw o 13,9%. Przyrost naturalny był ujemny i wynosił -188 osób (w 2022 r.: -255). Współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł -0,64‰ wobec -0,87‰ w 2022 r. W ujęciu rocznym odnotowano spadek liczby urodzeń o 10,0% (w 2022 r. o 11,7%) oraz spadek liczby zgonów o 11,4% (w 2022 r. o 18,5%). Saldo migracji wewnętrznej na pobyt stały było ujemne i wynosiło -964 osób (w 2022 r.: -729 osoby), kształtując poziom wskaźnika na poziomie -3,30‰ (w 2022 r.: -2,49‰).

Tabela 6. Ruch naturalny w Białymstoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Urodzenia żywe ogółem, z tego:	3 313	3 204	3 051	2 693	2 425
kobiety	1 600	1 524	1 498	1 325	1 206
mężczyźni	1 713	1 680	1 553	1 368	1 219
Zgony ogółem, w tym:	2 574	3 113	3 616	2 948	2 613
kobiety	1 293	1 522	1 819	1 519	1 303
mężczyźni	1 281	1 591	1 797	1 429	1 310
niemowlęta	7	9	19	6	10
Przyrost naturalny	739	91	-565	-255	-188
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,5	0,31	-1,92	-0,87	-0,64
Zawarte małżeństwa	1 308	1 075	1 264	1 185	1 020
Rozwody	766	411	485	512	517

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

Tabela 7. Saldo migracji na pobyt stały w Białymstoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,8	-2,46	-2,67	-2,49	-3,30
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały	-535	-725	-784	-729	-964

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

Tabela 8. Wybrane dane o aktach stanu cywilnego

Rok	Liczba sporządzonych aktów urodzeń	Liczba sporządzonych aktów zgonów	Liczba sporządzonych aktów małżeństw	Liczba ślubów konkordatowych	Liczba zaświadczeń o zdolności do zawarcia małżeństwa za granicą	Liczba wyroków sądowych orzekających separację	Liczba wyroków sądowych orzekających rozwód
2019	6 286	3 749	1 447	849	52	15	775
2020	6 162	4 303	1 128	741	28	12	563
2021	6 073	5 164	1 303	681	40	10	630
2022	6 825	4 040	1 808	629	31	15	568
2023	6 825	3 530	1 761	522	34	9	602

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Białymstoku

Tabela 9. Jubileusze długoletniego pożycia małżeńskiego

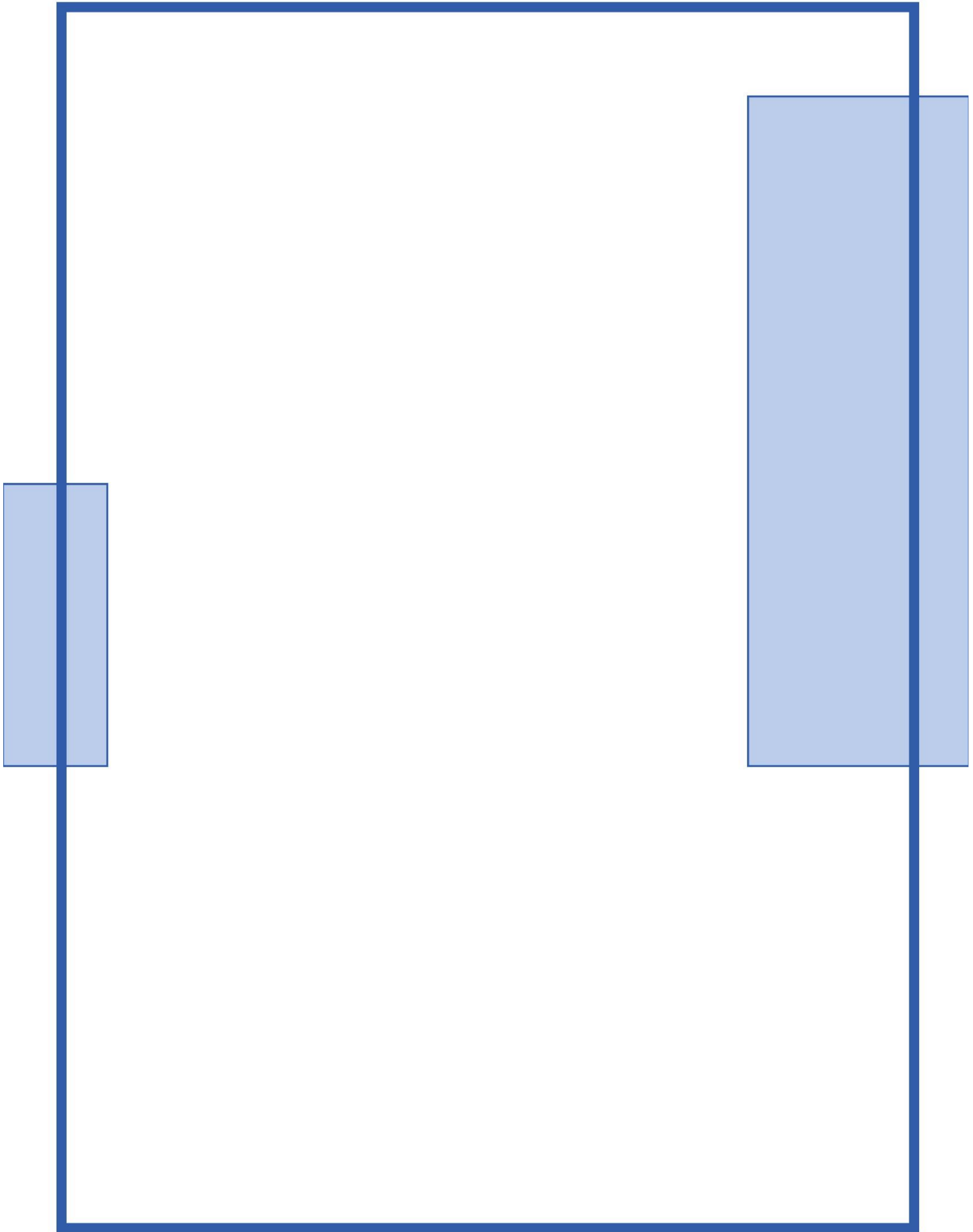
Rok	2019	2020	2021	2022	2023
50-lecie	272	258	181	188	338

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Białymstoku

W 2023 r. 21 osobom przesłano listy gratulacyjne z okazji 100-lecia urodzin.

2. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

2.1. Zasób geodezyjny i kartograficzny

MIEJSKI SYSTEM INFORMACJI PRZESTRZENNEJ (GIS-SIP)

Miejski System Informacji Przestrzennej (GIS) jest narzędziem zarządzania danymi przestrzennymi miasta udostępnionym użytkownikom Internetu (www.gisbialystok.pl).

System GIS Białystok obejmuje ok. 300 różnorodnych warstw tematycznych, prezentując dane zarówno w formie rastrowej, jak i wektorowej. Rastrowe dane obejmują ortofotomapy oraz inne dane graficzne, natomiast dane wektorowe zawierają różne warstwy tematyczne, gdzie kluczowe są atrybuty obiektów (takie jak: adresy, ulice, działki). Dzięki takiemu podziałowi użytkownicy mogą łatwiej identyfikować i analizować dane przestrzenne. Portal zapewnia również szeroki zakres funkcjonalności i narzędzi, które ułatwiają korzystanie z danych. Wśród nich znajdują się m.in. opcje wyszukiwania obiektów według zdefiniowanych zapytań atrybutowych, narzędzia do pomiarów odległości i powierzchni, możliwości lokalizacji współrzędnych wskazanego punktu, identyfikacji obiektów, filtrowania obiektów, a także narzędzia nawigacyjne i interaktywne selekcjonowanie obiektów. Portal umożliwia ponadto interaktywne rysowanie na mapie, tworzenie wydruków, dodawanie zakładki przestrzennych oraz udostępnianie aplikacji z widokiem mapy poprzez portale społecznościowe, co czyni go przyjaznym i elastycznym narzędziem dla szerokiej gamy użytkowników. W portalu gisbialystok.pl szyfrowanie komunikacji jest realizowane za pomocą protokołu HTTPS, dzięki zaimplementowaniu certyfikatu SSL.

EWID 2007

W Urzędzie Miejskim w Białymstoku funkcjonuje zintegrowany system informatyczny Ewid 2007, w którym gromadzone są zbiory danych Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego. Ewid 2007 zbudowany jest z dwóch komponentów: TurboEWID (desktopowe oprogramowanie) oraz WebEWID (portal internetowy).

TurboEwid jest wykorzystywany do obsługi:

1. Ewidencji gruntów, budynków i lokali (EGiB);
2. Rejestru cen i wartości nieruchomości (RCiWN);
3. Bazy obiektów topograficznych (BDOT500);
4. Geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu (GESUT);
5. Bazy danych szczegółowych osnów geodezyjnych (BDSOG);
6. Ewidencji prac, operatów i materiałów geodezyjnych (PODGiK);
7. Ewidencji adresów nieruchomości (EMUiA);
8. Koordynacji usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu.

W portalu WebEWID uruchomiono portale specjalistyczne:

1. Portal Geodety;
2. Portal Rzeczoznawcy;
3. Portal Komornika;
4. Portal Interesanta;
5. Portal Projektanta;
6. Portal Narada koordynacyjna;
7. Portal PRZP (do obsługi podmiotów realizujących zadania publiczne);
8. Portal mapowy;
9. Portal Archiwisty.

EWIDENCJA GRUNTÓW I BUDYNKÓW

Część opisowa i graficzna jest zintegrowana. W ramach integracji dane przestrzenne i opisowe ulokowane w kilku niezależnych bazach danych zostały przeniesione do wspólnej bazy danych. Integracja danych ewidencji gruntów i budynków oraz mapy zasadniczej pozwala wyeliminować cykliczne konwersje danych pomiędzy systemami, a tym samym zapewnia najwyższy z możliwych stopień aktualności danych zasobu. Integracja na poziomie aplikacji umożliwia swobodny dostęp do danych za pomocą jednej aplikacji stanowiskowej z regulowanym zakresem uprawnień.

Wszystkie zmiany wprowadzane do systemu są widoczne bezpośrednio po ich udostępnieniu dla wszystkich użytkowników posiadających bezpośredni dostęp do bazy danych. W związku z powyższym wszelkie analizy i raporty przygotowywane za pośrednictwem rzeczonoego systemu są aktualne na dzień ich utworzenia. Wyjątkiem od reguły może być wymuszony raport generowany na bazie danych historycznych, który wiąże się ze świadomym wyborem daty z przeszłości, na którą chcemy otrzymać raport.

Tabela 10. Wybrane zadania z zakresu ewidencji gruntów i budynków

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Zmiany	24 851	51 617	29 763	43 667	22 884
Wyrisy	1 209	1 430	1 034	872	823
Udzielanie informacji	1 807	2 372	1 354	980	1 164
Zaświadczenia	141	100	122	98	159

Źródło: Departament Geodezji

OBSŁUGA MIEJSKIEGO OŚRODKA DOKUMENTACJI GEODEZYJNEJ I KARTOGRAFICZNEJ

Obsługa jednostek wykonawstwa geodezyjnego (prace geodezyjne) oraz osób prywatnych (udostępnianie zasobu geodezyjnego) jest realizowana przez Miejski Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.

Tabela 11. Liczba prac geodezyjnych oraz spraw związanych z udostępnieniem map opiniodawczych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba prac geodezyjnych	4 020	3 721	3 632	3 417	3 077
Mapy opiniawcze	2 423	1 841	2 412	2 219	2 252

Źródło: Departament Geodezji

GEODEZYJNA EWIDENCJA SIECI UZBROJENIA TERENU (GESUT) I KOORDYNACJA PROJEKTOWANYCH SIECI

Sprawy związane z koordynacją usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu na terenie Miasta Białegostoku są realizowane przez Departament Geodezji. Sytuowanie projektowanych sieci uzbrojenia terenu omawia się na nadanych koordynacyjnych. Sprawna i terminowa koordynacja projektowanych sieci uzbrojenia terenu pozwala na płynne prowadzenie prac projektowych oraz realizację poszczególnych inwestycji.

Po uzgodnieniu lokalizacji projektowanych sieci, co w praktyce oznacza zarezerwowanie pasa terenu na potrzeby poszczególnych inwestycji, ich lokalizacja jest ujawniana w bazie GESUT. Do tych informacji dostęp mają departamenty urzędu oraz wszystkie zainteresowane osoby, a w szczególności firmy projektowe i inwestorzy.

Tabela 12. Rozpatrzone projekty sieci uzbrojenia terenu na terenie Miasta Białegostoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba projektów	1 075	915	787	768	619

Źródło: Departament Geodezji

W celu założenia geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu (GESUT) w 2023 r. kontynuowano prace z lat poprzednich.

EWIDENCJA MIEJSCOWOŚCI, ULIC I ADRESÓW

Tabela 13. Statystyki związane z ewidencją miejscowości, ulic i adresów

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba nadanych numerów porządkowych budynkom	463	505	415	440	287
Liczba zrealizowanych uchwał, w tym liczba nadanych nazw:	19	26	14	22	12
ulic	17	17	13	17	8
rond	2	5	-	4	-
alei parkowych	1	1	-	-	1
skwerów	1	3	1	1	1
mostów	-	-	-	-	1
placów	2	-	-	-	1

Źródło: Departament Geodezji

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE I ZLECENIA

Tabela 14. Postępowania o udzielenie zamówień publicznych na wykonanie robót geodezyjnych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba postępowań o udzielenie zamówień publicznych na wykonanie robót geodezyjnych	10	7	5	4	7
łączna wartość brutto postępowań (w zł)	379 127	473 756	428 362	956 333	883 660

Źródło: Departament Geodezji

CYFROWY ZASÓB DOKUMENTACJI GEODEZYJNEJ I KARTOGRAFICZNEJ

Obowiązek przetworzenia dokumentacji zasobu geodezyjnego i kartograficznego do postaci dokumentów elektronicznych wynika z Rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii⁶. Prace mające na celu przetworzenie danych analogowych archiwum Miejskiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej do postaci cyfrowej oraz ich integrację z danymi znajdującymi się już w systemie prowadzone są od 2010 roku. Powyższe rozwiązanie niesie za sobą wiele korzyści tj.: lepszą organizację pracy (szybszą obsługę interesanta), polepszenie jakości oraz zapewnienie bezpieczeństwa danych.

⁶ Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 2 kwietnia 2021 r. w sprawie organizacji i trybu prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (Dz. U. z 2021 r. poz. 820 ze zm.).

Działania wskazane w podrozdziale 2.1. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- P3.1. Harmonizowanie systemowej oraz rozproszonej infrastruktury technicznej
- C2.1. Zarządzanie wiedzą w organizacji z użyciem nowoczesnych rozwiązań i technologii (np. *open data*, *big data*, sztucznej inteligencji, rozwiązań chmurowych)
- C6.1. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań doskonalących procesy zarządzania miastem w zakresie warunków życia

2.2. Prace analityczne podjęte w obszarze planowania i zagospodarowania przestrzennego

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Studium jest obligatoryjnym, najważniejszym i podstawowym dokumentem w zakresie kreowania polityki przestrzennej miasta. Nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, ani pozwoleń na budowę. Stanowi podstawę do sporządzania planów miejscowych, koordynuje ich ustalenia i jest dla nich wiążące. Zgodnie ze zmianami ustawy planistycznej⁷, które weszły w życie we wrześniu 2023 r., dotychczasową rolę, jako wiodącego dokumentu planistycznego, Studium będzie pełniło do końca 2025 roku. Po tym czasie, kierunki rozwoju polityki przestrzennej powinny być zawarte w strategii rozwoju gminy, zaś dokumentem obejmującym podstawowe funkcje terenów będzie plan ogólny gminy, w randze prawa miejscowego.

Miasto posiada aktualne „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku”⁸. W procedowanej w latach 2020-2023 zmianie Studium, pomimo punktowego charakteru przyjętych zmian, poddano szczegółowej analizie i aktualizacji część diagnostyczną dokumentu, czyli uwarunkowania. Analizowane obszary tematyczne dotyczyły w szczególności: dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu, stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony, diagnozy (przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy), o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju⁹, stanu środowiska, przyrody i krajobrazu, zasobów wodnych, stanu leśnej i rolniczej przestrzeni produkcyjnej, stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków, warunków i jakości życia mieszkańców, zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia, potrzeb i możliwości rozwoju gminy (uwzględniając analizy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne, prognozy demograficzne, bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę), stanu prawnego gruntów, występowania obiektów i terenów chronionych, obszarów zagrożeń geologicznych, udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych, stanu systemów komunikacji, infrastruktury technicznej oraz gospodarki odpadami, zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych, wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej. Zaktualizowano również wytyczne wynikające z dokumentów rozwojowych na szczeblu krajowym, wojewódzkim i lokalnym, w tym Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030), Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, Krajowej Polityki Miejskiej 2030, Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 oraz Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku do 2030 roku.

⁷ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.).

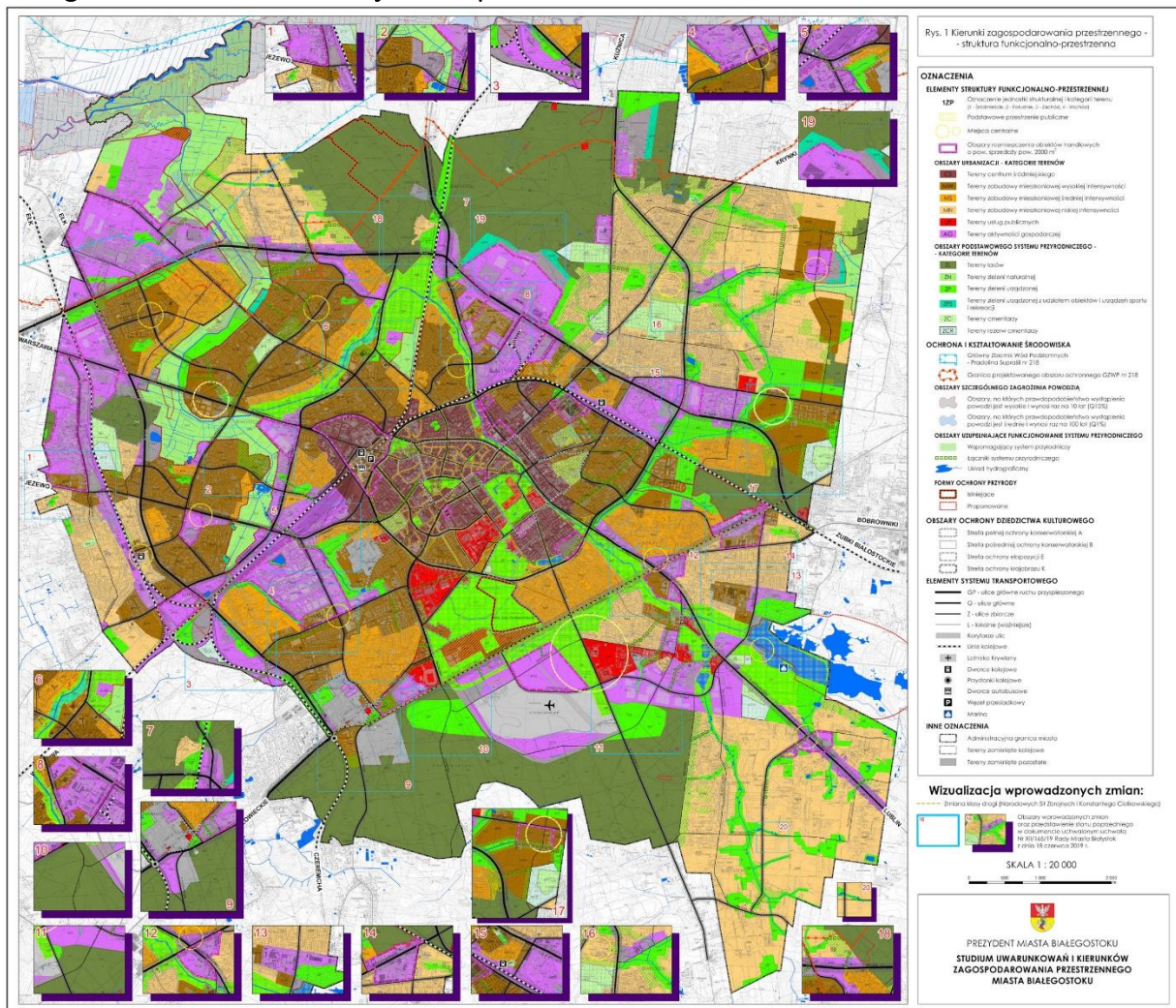
⁸ Uchwała Nr XII/165/19 Rady Miasta Białystok z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku, zmieniona uchwałą Nr LXXVII/1079/23 Rady Miasta Białystok z dnia 18 grudnia 2023 r.

⁹ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324 ze zm.).

W części drugiej, formułującej kierunki rozwoju Miasta Białegostoku, pozostawiono bez zmian przyjęte zasady rozwoju oparte na poszanowaniu oraz racjonalnym i oszczędnym wykorzystaniu przestrzeni Miasta. Treść części drugiej, zawierająca: kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej, zasady kompozycji przestrzennej, kategorie przeznaczenia terenów, zasady ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego, zagadnienia systemu transportowego, infrastruktury technicznej, a także zagadnienia odnoszące się do sporządzania planów miejscowych, pozostaje aktualna.

W 2023 r. kontynuowano prace nad projektem zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku”, które zakończyły się uchwaleniem zmiany dokumentu¹⁰.

Rysunek 1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku – struktura funkcjonalno-przestrzenna

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury na podstawie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku” (uchwalonego uchwałą Nr XXII/165/19 Rady Miasta Białegostok z dnia 18 czerwca 2019 r., zmienionego uchwałą Nr LXXVII/1079/23 Rady Miasta Białegostok z dnia 18 grudnia 2023 r.)

¹⁰ Uchwała Nr LXXVII/1079/23 Rady Miasta Białegostok z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku”.

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W 2023 r. Rada Miasta Białystok uchwaliła 18 planów miejscowych, w stosunku do których zakończono procedurę planistyczną. Prowadzono również analizy poprzedzające przystąpienie do sporządzenia kolejnych opracowań planistycznych na tereny nieobjęte dotychczas planami bądź objęte, ale wymagające zmian. Dotyczyły one zasadności przystąpienia do sporządzenia planów oraz stopnia zgodności przewidywanych rozwiązań planistycznych z ustaleniami „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku”. Efektem tych prac było podjęcie 4 uchwał dotyczących przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 1 uchwały w sprawie wniesienia skargi na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Podlaskiego do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku.

Na koniec 2023 r. uchwalone plany zagospodarowania przestrzennego pokrywały 5 934,44 ha, co stanowiło 58,11% powierzchni Białegostoku.

Tabela 15. Powierzchnia miasta objęta obowiązującymi m.p.z.p.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Powierzchnia miasta objęta m.p.z.p. (w ha)	5 573,8	5 597,45	5 661,41	5 677,12	5 934,44
Udział m.p.z.p. w powierzchni miasta (w %)	54,58	54,81	55,44	55,59	58,11

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

W 2023 r. uchwalono 18 opracowań planistycznych (15 planów i 3 zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) na ok. 426 ha, w tym na ok. 204 ha terenów nieobjętych wcześniej planami, co zwiększyło pokrycie miasta obowiązującymi planami o ok. 2%.

Tabela 16. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w 2023 roku

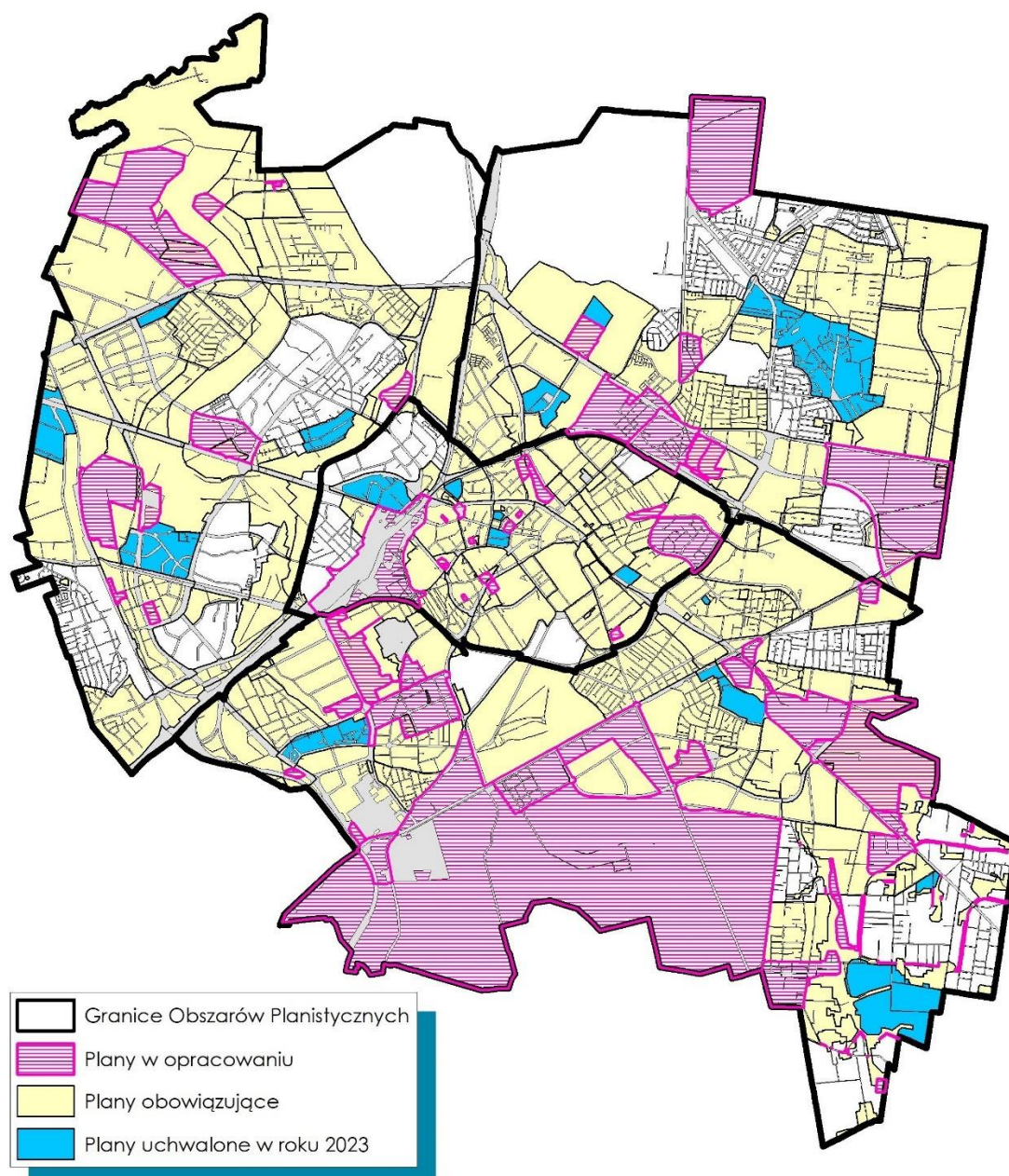
Wyszczególnienie	Liczba planów	Powierzchnia (ha)	Udział w pow. miasta (%)
Plany uchwalone ogółem	157	5 934,44	58,11
plany uchwalone w 2023 r. (w tym 3 zmiany)	18	425,6	4,17
Plany i zmiany planów procedowane	46	2 222 1 933 ¹¹	21,75 18,92 ¹²

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

¹¹ Powierzchnia terenów nieobjętych planami.

¹² Jw.

Rysunek 2. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym uchwalone w 2023 roku oraz opracowania planistyczne w trakcie sporządzania

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

Tabela 17. Opracowania planistyczne uchwalone w 2023 roku

Lp.	Nazwa opracowania	Powierzchnia (ha)
1.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Nowe Miasto w Białymstoku w rejonie ulic K. Pułaskiego i Transportowej	30,24
2.	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Wygoda w Białymstoku (rejon ul. J.K. Kluka i ul. S. Nowakowskiego)	121,80
3.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Wysoki Stoczek w Białymstoku w rejonie ulic Ogrodniczki i Gromadzkiej	18,50
4.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedli Bacieczki i Starosielce w Białymstoku w rejonie ulic Alei Jana Pawła II i Elewatorskiej	31,00

Lp.	Nazwa opracowania	Powierzchnia (ha)
5.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Białostoczek w Białymstoku w rejonie ulic Bitwy Białostockiej i Kombatantów	18,10
6.	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Piasta w Białymstoku (rejon ul. Warszawskiej i Świętojańskiej)	5,30
7.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Antoniuk w Białymstoku w rejonie ulic Alei Solidarności i Zwycięstwa	29,60
8.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Zabłudowskiej i Doliny Stawów	4,03
9.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap II B	4,58
10.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Centrum w Białymstoku w rejonie ulic Artyleryjskiej i Botanicznej	3,30
11.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Gospodarskiej i Kujawskiej	0,69
12.	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Centrum w Białymstoku (rejon ul. Lipowej i Nowy Świat)	5,40
13.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Centrum w Białymstoku w rejonie ulic Częstochowskiej i Tadeusza Mazowieckiego	1,00
14.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Bacieczki w Białymstoku (rejon ul. Produkcyjnej i ul. Bacieczki) – etap III	7,30
15.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap II C	18,99
16.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Leśna Dolina w Białymstoku w rejonie ulic Armii Krajowej i Niskiej	44,65
17.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Jaroszkówka w Białymstoku w rejonie ulicy Gen. W. Andersa	7,30
18.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Milowej i Hołowniczej	73,82
19.	zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku”	10 212

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

UCHWAŁA KRAJOBRAZOWA

W 2023 r. kontynuowano prace nad projektem uchwały ustalającej zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe, a także rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, tzw. „uchwały krajobrazowej”. W pierwszym etapie prac, przeprowadzone zostało badanie ankietowe mające na celu poznanie opinii mieszkańców na temat różnego rodzaju form reklamy zewnętrznej i oczekiwanego zakresu regulacji przyszłej uchwały.

Działania wskazane w podrozdziale 2.2. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

P1.1. Zagospodarowanie przestrzenne zachowujące elementy tożsamości miasta

P1.2. Zrównoważenie funkcjonalno-przestrzenne z zachowaniem cech miasta zwartego

- P1.3. Rozwój wysokiej jakości przestrzeni publicznych, miejsc rekreacji oraz terenów zielonych
P1.4. Przestrzeń miasta odporna na negatywne skutki zmian klimatu

2.3. Decyzje administracyjne związane z procesem inwestycyjnym

Sprawne i terminowe wydawanie decyzji administracyjnych, w tym m.in: decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o ustaleniu celu publicznego, decyzji o pozwoleniu na budowę oraz innych umożliwiają efektywną realizację inwestycji zarówno przez inwestorów prywatnych, jak i publicznych.

Tabela 18. Decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

Wyszczególnienie	Rok				
	2019	2020	2021	2022	2023
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	336	288	269	232	197
w tym dotyczące zabudowy:					
mieszkaniowej wielorodzinnej	26	29	22	23	23
mieszkaniowej jednorodzinnej	212	166	162	127	107
usługowej	62	34	50	35	31
innej	36	59	35	47	36
Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	173	115	90	76	63
Decyzje administracyjne: odmawiające, zmieniające, przenoszące, umarzające, wygaszające ¹³	94	74	72	76	50

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

Tabela 19. Decyzje o pozwoleniu na budowę

Rodzaj inwestycji	Liczba wydanych decyzji				
	2019	2020	2021	2022	2023
Budynki jednorodzinne	201	159	184	161	104
Budynki wielorodzinne	21	19	29	16	25
Obiekty użyteczności publicznej	18	11	18	31	22
Garaże	4	4	6	3	3
Parkingi	29	11	10	3	8
Sieci	563	524	199	163	130
Inne (przebudowy, rozbudowy, budynki gospodarcze, itp.)	187	106	334	233	312
ZRID – zezwolenie na realizację inwestycji drogowej	14	13	16	11	13
Ogółem	1 037	847	796	621	617

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

¹³ Decyzje odmawiające, zmieniające, przenoszące, umarzające i wygaszające są zawarte w danych dotyczących liczby poszczególnych rodzajów zabudowy z ww. lat.

Tabela 20. Przeniesienie wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę

Wyszczególnienie	Liczba procedowanych wniosków				
	2019	2020	2021	2022	2023
Przeniesienie wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę	89	76	86	66	74

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

Tabela 21. Zgłoszenia

Zgłoszenia, w tym: zmiana sposobu użytkowania budynku/lokali, budowa, rozbiórka, instalacje gazowe, sieci, itp.	Liczba procedowanych zgłoszeń				
	2019	2020	2021	2022	2023
z projektem	114	182+16*	188+135*	211+170*	11+101*
bez projektu	496	422	536	469	332
Ogółem	610	620**	859**	850**	444

* instalacje gazowe od 19.09.2020 r. przyjmowane są na zgłoszenia

** korekta danych

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

Tabela 22. Zaświadczenia o samodzielności lokali

Wyszczególnienie	Liczba wydanych zaświadczeń				
	2019	2020	2021	2022	2023
Zaświadczenia o samodzielności lokali	229	215	194	241	177

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

Lokalizacja w pasie drogowym infrastruktury technicznej niezwiązanej z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego może nastąpić wyłącznie za zezwoleniem właściwego zarządcy drogi.

Tabela 23. Decyzje, zezwolenia, uzgodnienia na lokalizację infrastruktury technicznej niezwiązanej z potrzebami ruchu i zarządzania drogami publicznymi

Rodzaj decyzji	Liczba wydanych decyzji				
	2019	2020	2021	2022	2023
Decyzje na lokalizację infrastruktury technicznej niezwiązanej z potrzebami ruchu i zarządzania drogami publicznymi	854	714	643	716	521
Zezwolenia na lokalizację infrastruktury technicznej niezwiązanej z potrzebami ruchu i zarządzania drogami publicznymi	418	380	290	345	268
Uzgodnienia projektów budowlanych w zakresie lokalizacji infrastruktury technicznej niezwiązanej z potrzebami ruchu i zarządzania drogami publicznymi	202	208	123	135	98

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

Tabela 24. Decyzje, zezwolenia i uzgodnienia na lokalizację obiektów budowlanych i reklam w pasach drogowych dróg publicznych i na drogach wewnętrznych

Rodzaj decyzji	Liczba wydanych decyzji				
	2019	2020	2021	2022	2023
Decyzje na lokalizację obiektów budowlanych i reklam w pasach drogowych dróg publicznych	3	17	14	55	14
Zezwolenia na lokalizację obiektów budowlanych i reklam na drogach wewnętrznych	0	0	1	2	0
Uzgodnienia projektów budowlanych w zakresie lokalizacji obiektów budowlanych i reklam w pasach drogowych	9	4	3	8	7

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

Tabela 25. Zezwolenia na zajęcie pasa drogowego i liczba zawartych umów w drogach wewnętrznych na cele niezwiązane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba decyzji na zajęcie pasa drogowego, w tym:	3 377	3 360	2 921	3 197	2 874
pod rozkopy	1 225	1 024	923	843	811
pod wbudowanie infrastruktury	819	724	678	679	610
pod udostępnienie kanału technologicznego	5	2	3	3	9
w celu umieszczenia reklamy	197	91	85	106	122
w celu umieszczenia obiektów budowlanych	79	122	135	255	110
na prawach wyłączności, w tym: stanowiska sprzedaży zniczy i kwiatów, ogródki gastronomiczne i na inne cele	1 040	1 362	1 059	1 305	1 190
bez zgody zarządcy drogi	12	35	38	6	22
Liczba umów w drogach wewnętrznych, w tym:	749	685	530	585	500
pod rozkopy	345	308	221	251	206
pod wbudowanie infrastruktury	302	289	242	267	220
w celu umieszczenia garaży	40	39	33	43	38
w celu dzierżawy nieruchomości przyległej do drogi	14	35	24	22	27
w celu umieszczenia reklamy	0	1	1	1	1
na prawach wyłączności	48	13	7	0	6
pod udostępnienie kanału technologicznego	0	0	2	1	2

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

W 2023 r. w ramach realizacji zadań związanych z kontrolą poruszania się w mieście pojazdów nienormatywnych rozpatrzono 32 wnioski o wydanie zezwolenia na przejazd i wydano 32 zezwolenia kat. II. Ponadto, w ramach koordynacji tras przejazdu pojazdów nienormatywnych, rozpatrzono 474 wnioski o uzgodnienie tras przejazdów i w efekcie wydano

470 postanowień dla Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz 4 pozostałe postanowienia, w tym 2 dotyczyły odmowy przejazdu.

Działania wskazane w podrozdziale 2.3. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- G1.1. Tworzenie warunków do inwestowania
- P3.1. Harmonizowanie systemowej oraz rozproszonej infrastruktury technicznej
- P3.2. Zwiększanie wydajności, niezawodności i efektywności ekonomicznej infrastruktury technicznej
- P3.3. Optymalne wykorzystanie terenów pod budowę i rozbudowę infrastruktury technicznej
- P3.5. Budowa infrastruktury technicznej ze szczególnym uwzględnieniem bioróżnorodności miasta

2.4. Realizacja zadań z zakresu udzielania informacji przestrzennej, kształtowania przestrzeni miejskiej oraz podziałów

Zadanie realizowane jest zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹⁴, która stanowi, że każdy ma prawo wglądu do studium lub planu miejscowego oraz otrzymania z nich wypisów i wyrysów. Ponadto, interesantom udzielana jest informacja przestrzenna w formie opinii, zaświadczeń lub ustnej. Osoby ze szczególnymi potrzebami mają prawo do zapoznania się z treściami ww. dokumentów w zrozumiałym dla nich sposób.

Tabela 26. Wybrane zadania z zakresu informacji przestrzennej

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Opinie urbanistyczne	784	437	813	598	676
Wypisy/wyrisy	81	13	124	212	102
Udzielanie informacji	1 700	2 000	1 900	2 200	2 255
Zaświadczenia	1 977	505	1 802	1 208	1 721

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

Tabela 27. Opinie w zakresie kształtowania przestrzeni miejskiej

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Opinie dotyczące kształtowania przestrzeni miejskiej	713	605	556
w tym wydane na potrzeby:			
Departamentów Urzędu Miejskiego w Białymstoku	492	327	308
Podmiotów zewnętrznych	221	278	248

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

¹⁴ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.).

Tabela 28. Opracowane i/lub opiniowane koncepcje urbanistyczno-architektoniczne z zakresu kształtowania przestrzeni miejskiej w latach 2021-2023

Lp.	Przedmiot opracowania
1.	Rozmieszczenie sezonowych ogródków gastronomicznych na terenie Rynku Kościuszki, ul. Lipowej, ul. J. Kilińskiego i ul. H. Sienkiewicza.
2.	Rozmieszczenie sezonowych stoisk handlowo-usługowych na terenach Parku Planty, Parku Starego, Parku Konstytucji 3 Maja, Bulwarów Kościątkowskiego, Parku Antoniuk.
3.	Szczegółowe rozwiązania warsztatowe w zakresie ukształtowania zadaszeń nad wejściami do tunelu pieszo-rowerowego realizowanego pod peronami PKP.
4.	Lokalizacja rzeźby „Sticky Pink” przy ul. J. Kilińskiego.
5.	Propozycja zagospodarowania pasa drogowego ul. Akademickiej (KD-3L).
6.	Propozycja zagospodarowania terenów zielonych przy ul. 1000-lecia Państwa Polskiego.
7.	Ustalenie przebiegu i sposobu zagospodarowania pasa drogowego ulicy 17KP (nowego przebiegu ul. Krótkiej) w sąsiedztwie budynku ZUS przy ul. Młynowej.
8.	Propozycja wymiany i wprowadzenia nowych elementów małej architektury na terenie Rynku Kościuszki i Placu Jana Pawła II.
9.	Szczegóły ukształtowania pomnika Prezydenta Sybiraka – Seweryna Nowakowskiego na Bulwarach Kościątkowskiego – w ramach opracowania stanowiącego uszczegółowienie najlepszej pracy konkursowej wybranej w konkursie rzeźbiarsko-architektonicznym.
10.	Ukształtowanie budynku obsługi zawodów z częścią przeznaczoną na przechowywanie sprzętu wodnego, zlokalizowanego na terenie Ośrodka Sportów Wodnych „Dojlidy” przy ul. Plażowej.
11.	Propozycja podziału miasta na strefy krajobrazowe.
12.	Propozycja wydzielenie terenów niezbędnych do funkcjonowania budynków mieszkalnych wielorodzinnych zlokalizowanych na Osiedlu Bema.

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

Tabela 29. Opinie w formie postanowienia o możliwości podziału nieruchomości

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Wnioski w sprawie możliwości podziału nieruchomości (liczba złożonych/rozpatrzonych wniosków), w tym:					
wnioski rozpatrzone postanowieniem o możliwości podziału	230	201	233	204	141
wnioski rozpatrzone bez wydania postanowienia o możliwości podziału	220	192	214	189	129
	10	9	19	15	12

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

Tabela 30. Interpretacje zapisów planów miejscowych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba złożonych i rozpatrzonych wniosków w sprawie interpretacji zapisów planów miejscowych	65	51	90	96	96

Źródło: Departament Urbanistyki i Architektury

Działania wskazane w podrozdziale 2.4. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- P1.1. Zagospodarowanie przestrzenne zachowujące elementy tożsamości miasta
- P1.2. Zrównoważenie funkcjonalno-przestrzenne z zachowaniem cech miasta zwarteo
- P1.3. Rozwój wysokiej jakości przestrzeni publicznych, miejsc rekreacji oraz terenów zielonych
- P1.4. Przestrzeń miasta odporna na negatywne skutki zmian klimatu

2.5. Repozytorium Aktów Planowania Przestrzennego

Repozytorium Aktów Planowania Przestrzennego służy do prezentacji danych przestrzennych dla aktów planowania przestrzennego (APP), zgodnie z wytycznymi wprowadzonymi 31 października 2020 r. do rozdziału 5a ustawy¹⁵. Opiera się na plikach w standardzie GML, tworzonych dla każdego planu oraz studium.

Serwis ułatwia dostęp do jednolitej, wiarygodnej, kompletnej oraz aktualnej informacji o planowanym zagospodarowaniu przestrzennym w całym kraju, w trybie on-line. Repozytorium jest usługą dostępną pod adresem <https://bialystok.repozytorium.app>. Dane przestrzenne dla poszczególnych aktów planowania przestrzennego zasilają zbiór danych przestrzennych w Repozytorium w sposób ciągły, niezwłocznie po uchwaleniu lub uchynieniu aktu. Aktualnie, dane przestrzenne tworzone są do wszystkich aktów planowania przestrzennego, w tym do kluczowych etapów projektów planów. Dane przestrzenne dla wszystkich poszczególnych aktów planowania przestrzennego zasilają zbiór danych przestrzennych, który jest udostępniany za pomocą wymaganych usług sieciowych. Repozytorium korzysta z danych umieszczonych w zasobach sieciowych Urzędu (mapy i zapisy planów). Rysunki planów posiadają georeferencję, czyli informację o położeniu w przestrzeni, zgodną z obowiązującym układem odniesienia PL-2000, co daje możliwość przeglądania tych rysunków w dowolnych serwisach lub oprogramowaniu GIS. Warstwy Repozytorium są również udostępnione jako usługi WMS (przeglądanie) i WFS (pobieranie danych). Usługi te umożliwiają uruchomienie, odczytywanie i pobieranie warstw serwisu w dowolnym oprogramowaniu GIS lub serwisach GIS on-line. Dodatkowo Repozytorium zawiera warstwę przeznaczenia terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla całego miasta.

Działania wskazane w podrozdziale 2.5. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

C2.1. Zarządzanie wiedzą w organizacji z użyciem nowoczesnych rozwiązań i technologii (np. *open data*, *big data*, sztucznej inteligencji, rozwiązań chmurowych)

2.6. Rewitalizacja

W „Programie rewitalizacji miasta Białegostoku na lata 2017-2023”¹⁶ obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji (obejmujący jednostki: Centrum, Sienkiewicza, Przydworcowe, Antoniuk, Skorupy, Bema, Starosielce, Dziesięciny I oraz zurbanizowaną część osiedla Dojlidy) wskazano na podstawie analizy danych miasta w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Program rewitalizacji zawiera 43 projekty podstawowe oraz 13 projektów uzupełniających. W 2023 r. realizowano 8 projektów, w tym m.in.: „Budowa zbiornika retencyjnego zlewnia z ul. Bohaterów Monte Cassino – PKP – ul. Stołeczna”, „Budowa kanalizacji deszczowej w obszarze rewitalizacji” oraz „Przewóz osób niepełnosprawnych w systemie mikrobusowym. Zwiększenie dostępności przez osoby niepełnosprawne do przewozów”. Wartość wydatkowanych środków na wszystkie projekty rewitalizacyjne

¹⁵ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.).

¹⁶ Uchwała Nr XXXIV/559/17 Rady Miasta Białystok z dnia 24 kwietnia 2017 r. w sprawie Programu rewitalizacji miasta Białegostoku na lata 2017-2023, zmieniona uchwałą Nr XLIX/750/18 Rady Miasta Białystok z dnia 23 kwietnia 2018 r.

w 2023 r. to 16 718 275,84 zł, natomiast wydatki poniesione od początku realizacji projektów wyniosły 170 529 335,97 zł. Informacje na temat projektów dostępne są w corocznych raportach z monitoringu, dostępnych na stronie internetowej Miasta www.bialystok.pl w zakładce Dla mieszkańców/ Rewitalizacja/ Program rewitalizacji miasta Białegostoku na lata 2017-2023.

W 2023 r. przystąpiono do opracowania nowego programu rewitalizacji na lata 2024-2034. W pierwszym etapie wyznaczono obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji miasta Białegostoku¹⁷. Obszar zajmuje 10,5% powierzchni miasta (1 071,5 ha) i jest zamieszkały przez 12,8% mieszkańców (34 989 osób). Został podzielony na 2 podobszary: Centrum i Dojlidy oraz Starosielce. W drugim etapie przyjęto uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia GPR¹⁸, a następnie opracowano projekt Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Białegostoku na lata 2024-2034. W grudniu 2023 r. rozpoczęto konsultacje społeczne.

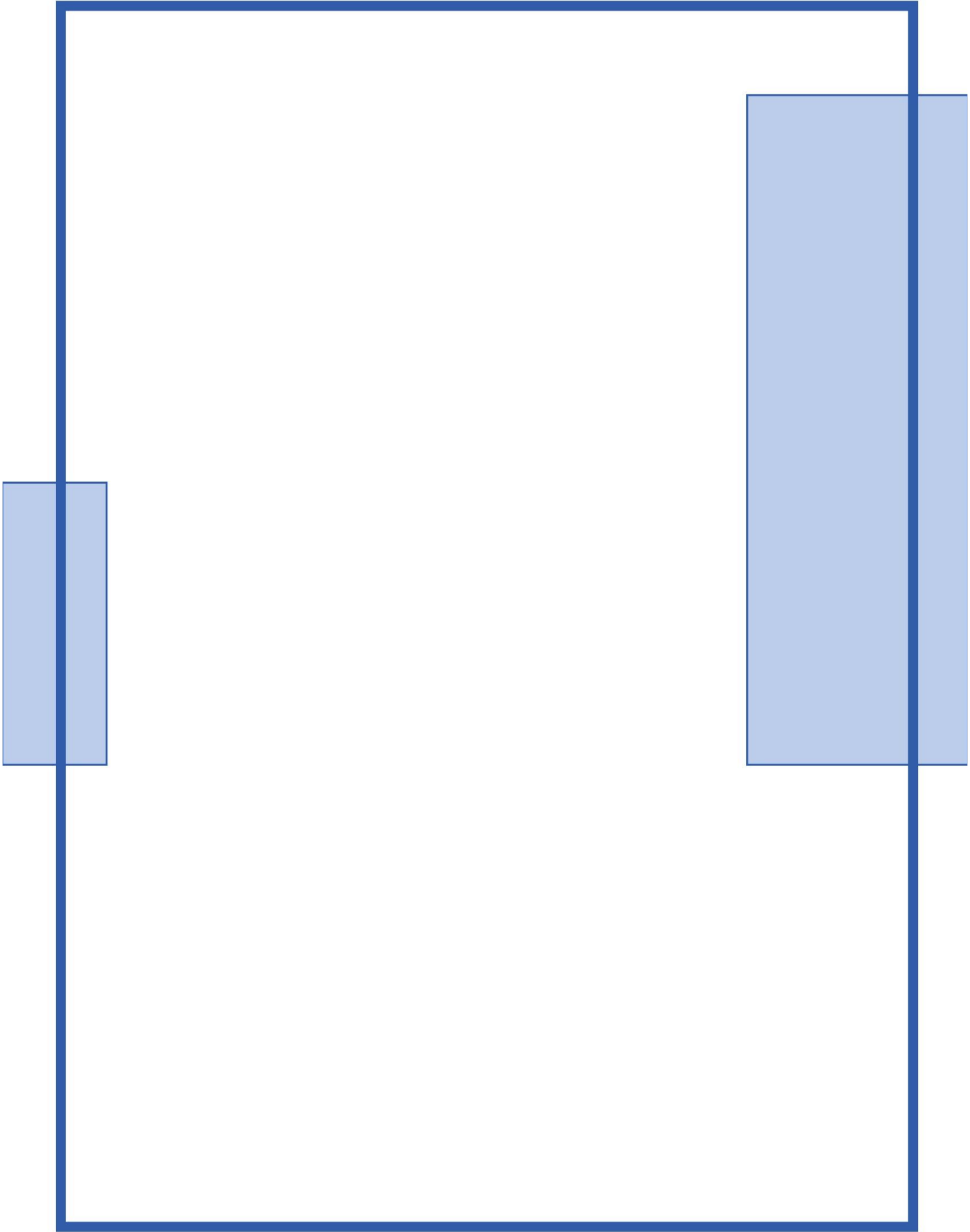
Działania wskazane w podrozdziale 2.6. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- K4.2. Wzrost aktywności i partycypacji społeczności lokalnych oraz rozwój więzi społecznych na poziomie lokalnym**
- P1.1. Zagospodarowanie przestrzenne zachowujące elementy tożsamości miasta**
- P1.4. Przestrzeń miasta odporna na negatywne skutki zmian klimatu**
- P2.1. Dostępność przestrzeni dla użytkowników ze szczególnymi potrzebami**

¹⁷ Uchwała Nr LXXIV/1019/23 Rady Miasta Białystok z dnia 18 września 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Białegostoku.

¹⁸ Uchwała Nr LXXV/1038/23 Rady Miasta Białystok z dnia 23 października 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Białegostoku na lata 2024-2034.

3. OCHRONA ŚRODOWISKA

3.1. Stan i ochrona środowiska naturalnego

PLAN ADAPTACJI MIASTA BIAŁYSTOK DO ZMIAN KLIMATU DO ROKU 2030¹⁹

Urząd Miejski w Białymstoku realizując „Plan Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030” sukcesywnie prowadzi działania zmniejszające podatność miasta na zagrożenia wskazane w przedmiotowym planie.

Celem monitorowania podejmowanych działań wpisujących się w Plan powołano Zespół do spraw monitoringu i realizacji Planu Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030²⁰. Szczegółowe informacje dotyczące zrealizowanych zadań ujmowane są w tworzonym w cyklach dwuletnich Raportach. Najnowsze dane dostępne są w opracowanym w 2023 r. Raporcie Prezydenta Miasta Białegostoku z realizacji „Planu Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030” za lata 2021-2022, do pobrania w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Białymstoku w zakładce Rozwój Gminy/ Plan Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030.

PROGRAM LIKWIDACJI ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH I PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW NA TERENIE MIASTA BIAŁEGOSTOKU²¹

W 2023 r. udzielono dotacji celowej ze środków budżetu Miasta Białegostoku 9 właścicielom nieruchomości, którzy złożyli wnioski o dofinansowanie, na kwotę 38 655 zł. W latach 2012-2023 właścicielom nieruchomości udzielono łącznie 403 dotacji w wysokości 1 329 278,43 zł. Zlikwidowano 540 zbiorników bezodpływowych oraz 1 przydomową oczyszczalnię ścieków.

PROGRAM ZAGOSPODAROWANIA WÓD OPADOWYCH W OBRĘBIE WŁASNEJ NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWEJ NA TERENIE MIASTA BIAŁEGOSTOKU²²

W 2023 r. udzielono dotacji 6 właścicielom nieruchomości na realizację zadania polegającego na budowie systemów do zagospodarowania wód opadowych w obrębie własnej nieruchomości gruntowej na terenie Miasta Białegostoku, którzy złożyli wnioski o dofinansowanie na łączną kwotę 16 653,96 zł.

¹⁹ Uchwała Nr XIV/210/19 Rady Miasta Białystok z dnia 23 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Planu adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030”.

²⁰ Zarządzenie wewnętrzne Nr 24/21 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 8 listopada 2021 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw monitoringu i realizacji Planu Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030.

²¹ Uchwała Nr LXXI/981/23 Rady Miasta Białystok z dnia 29 maja 2023 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Miasta Białegostoku na finansowanie lub dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych na terenie Miasta Białegostoku oraz sposobu jej rozliczania i kontroli wykonania (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 3093).

²² Uchwała Nr LV/795/22 Rady Miasta Białystok z dnia 9 czerwca 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Miasta Białegostoku na finansowanie lub dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych na terenie Miasta Białegostoku oraz sposobu jej rozliczania i kontroli wykonania (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2022 r. poz. 2752).

PLAN OCHRONY PRZED SZKODLIWOŚCIĄ AZBESTU I PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA BIAŁEGOSTOKU NA LATA 2006-2032²³

W 2023 r. Miasto udzieliło 35 dotacji z budżetu Miasta Białegostoku na usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów/odpadów zawierających azbest na łączną kwotę 86 844,38 zł²⁴. W ramach udzielonych dotacji usunięto 43,350 Mg wyrobów/odpadów zawierających azbest.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁEGOSTOKU NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2025-2028 (ZWANY DALEJ: POŚ)²⁵

Dokument zawiera cele i kierunki polityki w zakresie ochrony środowiska prowadzonej przez Miasto Białystok i określa wynikające z nich działania.

POŚ podzielony jest na 2 zasadnicze części. Pierwsza z nich to diagnoza, gdzie na podstawie analizy realizacji programu ochrony środowiska dla Białegostoku obowiązującego w latach 2017 – 2020 oraz oceny stanu obecnego zidentyfikowano główne wyzwania ochrony środowiska w mieście. Część druga przedstawia cele, kierunki działań i zadania, a także zasady wdrażania oraz monitoringu realizacji POŚ.

Program obejmuje następujące obszary:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenia hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenia poważnymi awariami,
- edukacja ekologiczna,
- adaptacja do zmian klimatu.

W powyższych obszarach dokonano diagnozy obecnej sytuacji, określono główne źródła i rodzaje zagrożeń, wskazano na pozytywne elementy, które są konsekwencją realizacji wcześniejszych programów ochrony środowiska oraz określono zagrożenia i bariery dla realizacji zaplanowanych działań. Wymienione obszary interwencji uwzględniają zagadnienia horyzontalne, tj.: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne, monitoring środowiska.

Założenia wyjściowe do opracowania Programu ochrony środowiska opierają się na ogólnych uwarunkowaniach zewnętrznych, jednolitych dla wszystkich regionów oraz na uwarunkowaniach wewnętrznych, wynikających z zamierzeń rozwojowych miasta, które

²³ Uchwała Nr LXII/772/06 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 23 października 2006 r. w sprawie przyjęcia Planu ochrony przed szkodliwością azbestu i programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Białegostoku, na lata 2006-2032, zmieniona uchwałą Nr VII/68/15 Rady Miasta Białystok z dnia 30 marca 2015 r. i uchwałą Nr LXII/870/22 Rady Miasta Białystok z dnia 28 listopada 2022 r.

²⁴ Uchwała Nr VI/85/19 Rady Miasta Białystok z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Miasta Białegostoku na finansowanie lub dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych na terenie Miasta Białegostoku oraz sposobu jej rozliczania i kontroli wykonania (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 3093).

²⁵ Uchwała Nr LIV/767/22 Rady Miasta Białystok z dnia 23 maja 2022 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska dla miasta Białegostoku na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028”.

determinują przyszły kształt rozwoju gospodarczego, społecznego, a także środowiskowo-przestrzennego miasta Białegostoku. Okres obowiązywania niniejszego POŚ został podzielony na:

- okres operacyjny (lata 2021 – 2024) wraz z określonymi obszarami interwencji, celami i kierunkami interwencji oraz zadaniami służącymi ich realizacji;
- okres perspektywiczny (lata 2025 – 2028), wyrażony poprzez cele i kierunki interwencji.

W POŚ przedstawiono charakterystykę aktualnego stanu środowiska na terenie gminy, którą podsumowano przy pomocy analizy SWOT. Ustalenia Programu obejmują obszary interwencji, cele, kierunki interwencji i zadania wytypowane na podstawie zdefiniowanych celów. Cele i kierunki interwencji stanowią zestaw pożądanych (wskazywanych) kierunków do realizacji lub zaniechania, mających w efekcie poprawić stan jakości środowiska, zachować lub ochronić wartościowe komponenty środowiska i dać narzędzie do racjonalnego korzystania ze środowiska. POŚ porusza także zagadnienia związane z zarządzaniem i monitoringiem środowiska oraz monitoringiem wykonania przyjętych założeń.

Program zawiera zadania przewidziane na lata 2021-2024, z podaniem roku realizacji zadania, kosztów i źródeł finansowania, instytucji odpowiedzialnych i włączonych w wykonanie danego przedsięwzięcia.

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla miasta Białegostoku na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028” za lata 2021-2022 dostępny jest w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Białymstoku w Aktualnościach, w kategorii - Ochrona Środowiska. Raport przyjęty został na sesji Rady Miasta Białystok w dniu 18 grudnia 2023 r.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED HAŁASEM DLA MIASTA BIAŁEGOSTOKU²⁶

W oparciu o wyniki mapy akustycznej, w Programie zidentyfikowano obszary miasta, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny oraz na których występuje największe zagrożenie hałasem z tytułu narażenia największej ilości mieszkańców.

Główny i dominujący udział w ponadnormatywnym stanie akustycznym środowiska miasta ma hałas drogowy. Przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu na obszarach akustycznie chronionych wynoszą do 5 dB.

W Programie zaproponowano przede wszystkim działania i kierunki redukcji hałasu drogowego. Do działań tych należą m.in.: remonty i modernizacje ulic, wprowadzenie środków uspokojenia ruchu na wybranych ulicach, całkowite lub częściowe wyeliminowanie uciążliwego ruchu ciężkiego tranzytowego oraz pozostałego w rejonach zintensyfikowanej zabudowy mieszkaniowej najbardziej narażonej na hałas, wprowadzenie reguły skrzyżowań równorzędnych.

W zakresie działań oraz celów operacyjnych Program zawiera kontynuację zamierzeń wcześniejszych programów.

Na podstawie opracowanej strategicznej mapy hałasu przygotowany zostanie program ochrony środowiska przed hałasem, którego głównym celem jest wskazanie działań ograniczających poziom hałasu w środowisku. Zgodnie z zapisami art. 119a ustawy²⁷, projekt uchwały w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem opracowuje marszałek województwa, który przedstawia do zaopiniowania m.in. prezydentom miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy. Program ochrony środowiska przed hałasem jest następnie uchwalany przez sejmik województwa.

²⁶ Uchwała Nr LI/794/18 Rady Miasta Białystok z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Białegostoku” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2018 r. poz. 2895).

²⁷ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.).

Program znajduje się w Biuletynie Informacji Publicznej, w zakładce: Rozwój gminy/ Programy/ Ochrona środowiska.

MONITORING STANU JAKOŚCI POWIETRZA NA TERENIE MIASTA BIAŁEGOSTOKU

Monitoring jakości powietrza na terenie Białegostoku jest realizowany na stacjach pomiarów prowadzonych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. W 2023 r. pomiary stężeń były prowadzone w stacjach przy ulicach: Warszawskiej 75A, J. Waszyngtona 16, Al. J. Piłsudskiego 34, 42 Pułku Piechoty 117 i Upalnej 26.

Przyjmując pył zawieszony PM10 jako substancję reprezentatywną do oceny jakości powietrza, w 2023 r. na terenie Miasta Białegostoku nie było przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego $D_{24}=50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, ponieważ pomimo występowania stężeń wyższych $D_{24}>50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, liczba dni z przekroczeniami była niższa od dopuszczalnej, tj. 35 dni.

Wyniki z 1-godzinnych automatycznych pomiarów zanieczyszczeń powietrza udostępniane są na portalu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska <http://powietrze.gios.gov.pl> oraz w aplikacjach mobilnych GIOŚ „Jakość powietrza w Polsce”. Dane z pomiarów manualnych udostępniane są na portalu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska po około 1-1,5 miesiąca od poboru próby i jest to spowodowane procedurami związanymi z wykonywaniem tego typu pomiarów.

Poziom zanieczyszczeń pyłowych PM10 był również monitorowany przez dyżurnych Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego na bieżąco na podstawie odczytów z 3 stacji pomiarowych usytuowanych na terenie miasta (ul. Warszawska 75A, ul. 42 Pułku Piechoty 117, Al. J. Piłsudskiego 34). Średni roczny poziom pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu wyniósł $18,36 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

W dniu 6 lutego 2023 r. do Centrum wpłynęło powiadomienie o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania ($100 \mu\text{g}/\text{m}^3$ średnia w okresie 24 godzin). Nie odnotowano przekroczeń poziomu alarmowania, tj. $150 \mu\text{g}/\text{m}^3$, w związku z powyższym nie było konieczności wprowadzenia bezpłatnych przejazdów środkami komunikacji miejskiej²⁸.

PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY AGLOMERACJA BIAŁOSTOCKA²⁹

Program zawiera harmonogram realizacji działań naprawczych polegających na redukcji emisji w celu osiągnięcia poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, dla których stwierdzono przekroczenia.

Według sprawozdań z realizacji Programu, jednym z działań naprawczych jest obniżenie emisji z ogrzewania indywidualnego (głównie piecami węglowymi) w zabudowie wielorodzinnej oraz jednorodzinnej, tzw. niskiej emisji, która ma największy udział w powstawaniu smogu.

Program określa wymagany efekt ekologiczny w latach 2014-2023 na poziomie:

- PM10=do 34 Mg,
- PM2,5=do 29 Mg,

²⁸ Uchwała Nr XXX/491/17 Rady Miasta Białostok z dnia 16 stycznia 2017 r. w sprawie ustanowienia uprawnień do bezpłatnych przejazdów środkami białostockiej komunikacji miejskiej w sytuacji wystąpienia przekroczenia określonych poziomów szkodliwych substancji w powietrzu (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2017 r. poz. 372).

²⁹ Uchwała Nr XXXIV/415/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja białostocka” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2014 r. poz. 20), zmieniona uchwałą Nr XIX/235/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 8 czerwca 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2020 r. poz. 2897) oraz uchwałą Nr XLIV/610/2022 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2022 r. poz. 2976).

- B(a)P=do 3,2 kg.

Według sprawozdań z realizacji Programu ochrony powietrza dla aglomeracji białostockiej za lata 2014-2023, Miasto Białystok zrealizowało w całości działanie „Obniżenie emisji z ogrzewania indywidualnego”.

Redukcja emisji z ogrzewania indywidualnego była realizowana w ramach:

- Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE);
- Projektu pn. „Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w Białymstoku”, polegającego na likwidacji ogrzewania na paliwo stałe i zmiany na ogrzewanie gazowe.

Tabela 31. Szacunkowa redukcja emisji z działań zrealizowanych w latach 2014-2023

Likwidacja ogrzewania na paliwo stałe		Efekt ekologiczny		
		Pył PM 10 [Mg]	Pył PM 2,5 [Mg]	Benzo/a/piren [kg]
Redukcja emisji z domów ogrzewanych indywidualnie (głównie piecami węglowymi). Likwidacja ogrzewania węglowego: zmiana na ogrzewanie gazowe, pompę ciepła lub podłączenie do miejskiej sieci ciepłej				
PONE 2014	podłączenie 5 budynków wielorodzinnych do sieci ciepłej - inwestycja – MPEC Sp. z o.o. (obecnie Enea Ciepło Sp. z o.o.)	2,422	1,776	0,723
PONE 2016	zmiana na ogrzewanie gazowe (24) i pompę ciepła (1)	3,870	2,837	1,156
PONE 2020	zmiana na ogrzewanie gazowe (13) i pompę ciepła (1)	1,820	1,334	0,544
PONE 2021	zmiana na ogrzewanie gazowe (40) i pompy ciepła (2)	5,844	4,285	1,746
PONE 2022	zmiana na ogrzewanie gazowe (13) i pompy ciepła (2)	5,4243	4,6354	0,52
PONE 2023	zmiana na ogrzewanie gazowe (8) i ogrzewanie elektryczne (1)	0,913	0,669	0,246
Razem		20,2933	15,5364	4,935
Redukcja emisji w wyniku zastosowania kolektorów słonecznych, z tytułu wyeliminowania spalania części paliw stałych i gazowych, które służyły do przygotowania ciepłej wody użytkowej				
PONE 2016	Instalacja kolektorów słonecznych – 5 szt.	0,0290	0,0259	0,0348
PONE 2020	Instalacja kolektorów słonecznych – 2 szt.	0,0021	0,0019	0,0003
PONE 2021	Instalacja kolektorów słonecznych – 1 szt.	0,0196	0,0167	-
PONE 2022	Instalacja kolektorów słonecznych – 1 szt.	0,0189	0,0160	-
PONE 2023	Instalacja kolektorów słonecznych – 0 szt.	-	-	-
Razem		0,0696	0,0605	0,0351

Likwidacja ogrzewania na paliwo stałe	Efekt ekologiczny		
	Pył PM 10 [Mg]	Pył PM 2,5 [Mg]	Benzo/a/piren [kg]
2020 – w ramach projektu „Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w Białymstoku” - zmiana na ogrzewanie gazowe (225)	32,438	23,785	9,692
Razem	52,8009	39,3819	14,6621

Źródło: Departament Ochrony Środowiska

PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA BIAŁEGOSTOKU³⁰

Program określa zasady udzielania dotacji celowych na likwidację systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym i zastosowanie innego systemu ogrzewania, tj. podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej, zainstalowanie ogrzewania gazowego, elektrycznego, olejowego, pompy ciepła lub na instalację kolektorów słonecznych.

Celem programu jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń powstających w piecach i kotłowniach opalanych paliwem stałym, w szczególności zanieczyszczeń pyłowych oraz benzo/a/pirenu, powodujących przekroczenie standardów jakości powietrza.

Dotacja może zostać przyznana na wykonanie zadania na nieruchomości zlokalizowanej w granicach administracyjnych miasta Białegostoku, a ich udzielanie odbywa się w ramach ogłaszanego naboru wniosków.

W 2023 r. odbył się nabór wniosków, w wyniku czego udzielono 8 dotacji na realizację inwestycji z zakresu ochrony powietrza w ramach Programu, w tym:

- 7 dotacji na wymianę ogrzewania opartego na paliwie stałym na ogrzewanie gazowe;
- 1 dotacja na wymianę ogrzewania opartego na paliwie stałym na ogrzewanie elektryczne.

Na dotacje celowe w ramach PONE w 2023 r. przekazano 79 000 zł z budżetu miasta. Wysokość przyznawanych dotacji wynosiła do 90% kosztów kwalifikowanych, tj. do kwoty 10 000 zł.

W ramach realizacji Programu Ograniczania Niskiej Emisji w latach 2016-2023, zlikwidowano 104 kotły na paliwo stałe (węgiel lub drewno), w zastępstwie których zamontowano 97 kotłów na gaz ziemny, 6 pomp ciepła i 1 instalację ogrzewania elektrycznego oraz zamontowano 9 instalacji kolektorów słonecznych.

³⁰ Uchwała Nr XIX/273/16 Rady Miasta Białystok z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie przyjęcia „Programu Ograniczania Niskiej Emisji dla Miasta Białegostoku” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2016 r. poz. 1204), zmieniona uchwałą Nr XII/182/19 Rady Miasta Białystok z dnia 18 czerwca 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2019 r. poz. 3582) oraz uchwałą Nr XLIV/630/21 z dnia 25 października 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 4084).

DOFINANSOWANIE KOSZTÓW ZADAŃ INWESTYCYJNYCH, POLEGAJĄCYCH NA MONTAŻU INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH NA POTRZEBY BUDYNKÓW MIESZKALNYCH JEDNORODZINNYCH NA TERENIE MIASTA BIAŁEGOSTOKU³¹

Nabór wniosków przeprowadzono w dniach od 4 maja do 31 lipca 2023 r.

Przedmiotem dotacji były zadania inwestycyjne planowane do realizacji, których rozpoczęcie nastąpiło po dacie zawarcia umowy dotacji, a zakończenie wraz ze złożeniem wniosku o rozliczenie dotacji, nie później niż do dnia 31 października 2023 r.

O dofinansowanie mogły ubiegać się osoby fizyczne:

- posiadające tytuł prawny do nieruchomości, na terenie której znajdował się budynek mieszkalny jednorodzinny, na którym zamierza się montować instalację fotowoltaiczną oraz pisemną zgodę właściciela/współwłaścicieli nieruchomości na wykonanie zadania inwestycyjnego, a w przypadku współposiadania również pisemną zgodę współposiadaczy;
- zamierzające montaż instalacji fotowoltaicznej na istniejącym, oddanym do użytkowania budynku mieszkalnym jednorodzinny, budynku gospodarczym lub garażu wolnostojącym, których dach nie jest pokryty materiałem zawierającym azbest, a budynki ogrzewane są z sieci ciepłowniczej, ogrzewaniem elektrycznym, kotłem gazowym, olejowym, pompą ciepła lub kotłem na paliwo stałe, który spełnia minimum standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012. Dopuszczano również montaż instalacji na gruncie przy zachowaniu ww. wymagań co do budynków posadowionych na nieruchomości;
- nieposiadające zaległości w opłatach i podatkach wobec Gminy Białystok.

Kwota dofinansowania wynosiła 70% kosztów poniesionych przez Wnioskodawcę na zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej, jednak nie więcej niż 12 000 zł.

Ostatecznie udzielono dotacji 39 gospodarstwom domowym na łączną kwotę 463 577,62 zł.

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA BIAŁEGOSTOKU³²

Gospodarka niskoemisyjna polega na stopniowym zmniejszaniu konsumpcji energii, poprawie efektywności energetycznej i zwiększaniu udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym.

Plan gospodarki niskoemisyjnej zawiera listę zadań Miasta Białegostoku oraz innych zaangażowanych w jego realizację interesariuszy, które przyczynią się do zmniejszenia zapotrzebowania energetycznego oraz ograniczenia zarówno emisji dwutlenku węgla, jak i emisji pyłu zawieszony PM10 i benzo(a)pirenu. Czas realizacji zaplanowanych działań obejmuje lata 2014-2029.

Harmonogram zadań posegregowany jest według poszczególnych sektorów, w których będą realizowane wyznaczone zadania: P (handel, usługi, przemysł), M (mieszkalnictwo), O (oświetlenie ulic), T (transport), U (użyteczność publiczna). Zadania zawarte

³¹ Uchwała Nr LXVIII/925/23 Rady Miasta Białystok z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zasad i trybu udzielania oraz sposobu rozliczania dotacji celowych w 2023 r., na dofinansowanie kosztów zadań inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska, polegających na montażu instalacji fotowoltaicznych na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych na terenie miasta Białegostoku, realizowanych przez osoby fizyczne (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 1370).

³² Uchwała Nr XLIV/631/21 Rady Miasta Białystok z dnia 25 października 2021 r. w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Białegostoku”, zmieniona uchwałą Nr 831/22 Rady Miasta Białystok z dnia 26 września 2022 r. w sprawie przyjęcia "Aneksu nr 1 do Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Białegostoku".

w harmonogramie umożliwią w sposób stopniowy przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną przy równoczesnym, zrównoważonym wzroście gospodarczym miasta.

Do zadań zrealizowanych należą: wymiana oświetlenia w budynkach Urzędu Miejskiego, zakup autobusów elektrycznych. Zadanie w trakcie realizacji: wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne.

WYKORZYSTANIE POJAZDU SPECJALISTYCZNEGO (SMOGOBUS) I SPRZĘTÓW POMIAROWYCH

W ramach działań prowadzonych w zakresie ochrony środowiska Straż Miejska w sezonie grzewczym 2023 prowadziła działania zmierzające do poprawy jakości powietrza wykorzystując posiadany pojazd specjalistyczny „smogobus”, jak również będący na wyposażeniu sprzęt pomiarowy: dron i pyłomierz. Zrealizowano 766 kontroli nieruchomości pod kątem termicznego przekształcania odpadów w przydomowych paleniskach, w tym nałożono 22 mandaty i udzielono 10 pouczeń. Wykonano 480 pomiarów w 60 lokalizacjach z wykorzystaniem drona oraz 272 pomiary w 136 lokalizacjach przy wykorzystaniu pyłomierza.

Działania wskazane w podrozdziale 3.1. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

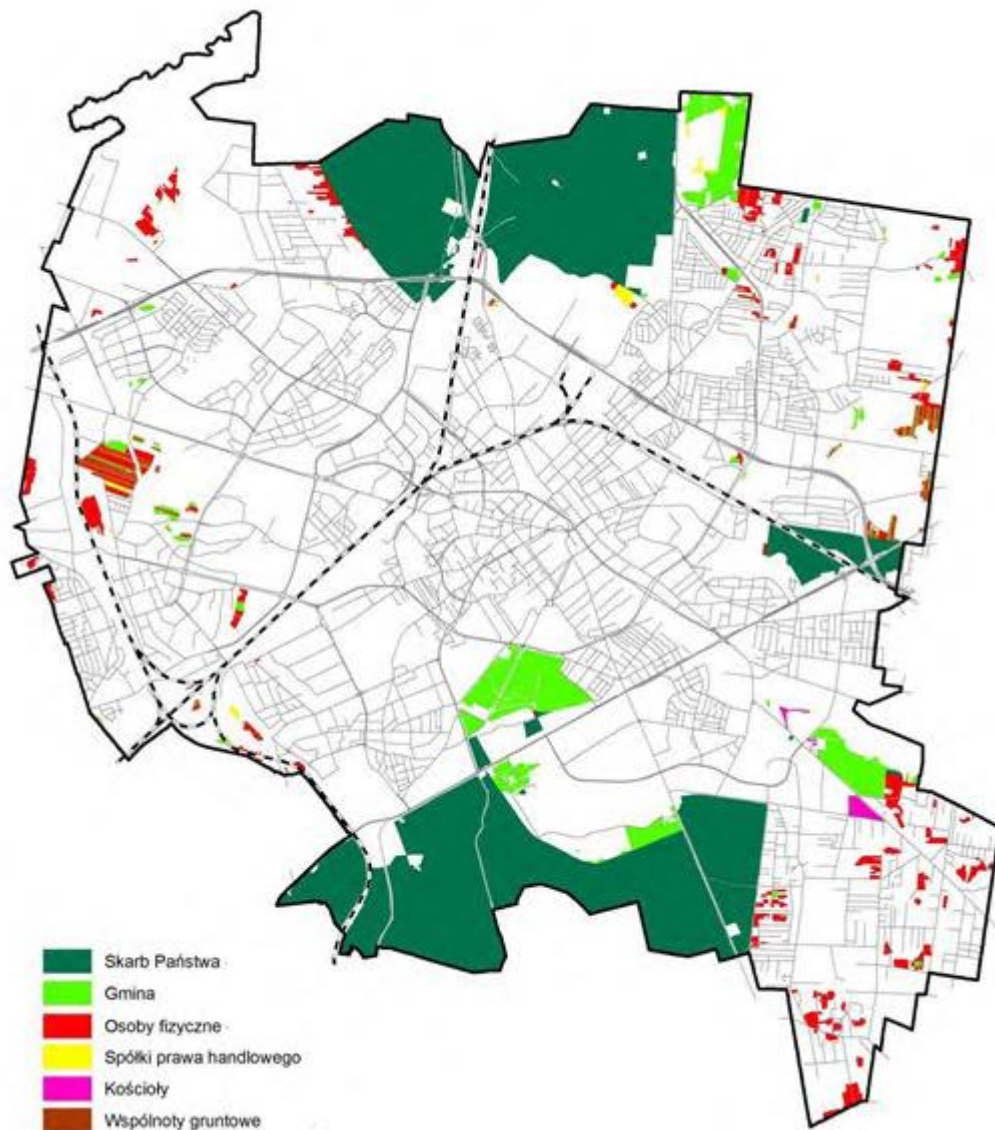
- K3.9. Budowa zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem w mieście
- G3.2. Eko Białystok – dobry biznes
- S1.1. Optymalizacja zużycia energii i wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- S1.2. Zwiększenie efektywności gospodarowania odpadami i zasobami; recykling i domykanie obiegu surowców
- S2.2. Dobra jakość środowiska: powietrza, gleb i wód
- S3.1. Zwiększenie kompetencji na temat gospodarowania zasobami i neutralności klimatycznej
- P1.4. Przestrzeń miasta odporna na negatywne skutki zmian klimatu
- P3.1. Harmonizowanie systemowej oraz rozproszonej infrastruktury technicznej
- C2.1. Zarządzanie wiedzą w organizacji z użyciem nowoczesnych rozwiązań i technologii (np. *open data*, *big data*, sztucznej inteligencji, rozwiązań chmurowych)
- C5.1. Wdrożenie energooszczędnych rozwiązań w przestrzeni publicznej

3.2. Obszary zielone

POWIERZCHNIA TERENÓW ZIELENI W BIAŁYMSTOKU

Białystok jest miastem o dużym udziale terenów zielonych. Rozmieszczenie lasów jest nierównomierne, koncentruje się głównie w północnej i południowej części miasta.

Rysunek 3. Zieleń na osiedlach Białegostoku - lasy

Źródło: Opracowanie Departamentu Ochrony Środowiska na podstawie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku”

Większość lasów na terenie miasta stanowią lasy Skarbu Państwa (77,2%), lasy komunalne stanowią 12,3% ogółu lasów, a lasy pozostałych form własności (prywatne) – 10,5%.

Tabela 32. Lasy w Białymstoku

Forma własności	Powierzchnia (ha)				
	2019	2020	2021	2022	2023
Lasy Skarbu Państwa	1 456	1 455	1 455	1 455	1 456
Lasy komunalne	230	230	230	230	232
Lasy prywatne	200	200	199	199	197

Forma własności	Powierzchnia (ha)				
	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	1 886	1 885	1 884	1 884	1 885
Udział w powierzchni miasta	18,5%	18,5%	18,4%	18,4%	18,5%

Źródło: Departament Ochrony Środowiska, Bank Danych Lokalnych GUS

Różnice w ogólnej powierzchni lasów, a zwłaszcza ich niewielki ubytek lub przyrost (rzędu jednego lub kilku hektarów) na przestrzeni ostatnich lat wynikają głównie ze zmian zachodzących w lasach niepaństwowych. Zmiany te spowodowane były przede wszystkim zmianami własnościowymi oraz aktualizacją klasyfikacji gruntów.

W zakresie leśnictwa Miasto Białystok sprawowało w 2023 r. nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, o łącznej powierzchni 429 ha. Poszczególne zadania związane z nadzorem obecnie realizuje bezpośrednio Departament Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego, reprezentujący Prezydenta Miasta Białegostoku. Lustracja stanu lasów niepaństwowych była prowadzona na bieżąco, obejmowała kontrolę stanu sanitarnego lasów oraz ich dewastację i zaśmiecanie. Stan sanitarny lasów w granicach miasta Białegostoku uznano za zadowalający, nie stwierdzano nadmiernie wydzielającego się posuszu, jak również złomów i wywrotów.

Oszacowano, że wszystkie tereny zieleni w Białymstoku zajmują łącznie 27,0% powierzchni miasta. Zgodnie z definicją³³, za tereny zieleni uznano wszystkie tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności: parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcem kolejowym oraz obiektom przemysłowym, z uwzględnieniem lasów.

Tabela 33. Zieleń miejska w Białymstoku

Typ zieleni	Udział w powierzchni miasta
Parki, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej	4,9%
Zieleń przyuliczna	2,7%
Cmentarze	0,9%
Lasy	18,5%
Ogółem	27,0%

Źródło: Departament Ochrony Środowiska

Tabela 34. Tereny zieleni

Typ zieleni	Powierzchnia (ha)				
	2019	2020	2021	2022	2023
Parki, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej	486,31	486,34	486,34	498,62*	498,62**
Zieleń przyuliczna	224,26	224,26	273,54	274,07	276,14
Cmentarze	93,50	93,50	93,50	93,50	93,50
Lasy	1 886,00	1 885,00	1 884,00	1 884,00	1 885,00
Ogółem	2 690,07	2 689,10	2 737,38	2 750,19	2 753,26
Udział w powierzchni miasta	26,4%	26,3%	26,8%	26,9%	27,0%

* korekta danych

** dane orientacyjne, z uwagi na brak oficjalnych informacji z GUS

Źródło: Departament Ochrony Środowiska, Bank Danych Lokalnych GUS

³³ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.).

Tabela 35. Tereny zieleni w podziale na place zabaw i zieleń osiedlową w 2023 roku

Wyszczególnienie	Powierzchnia (w ha)	Udział w powierzchni miasta (w %)
Tereny zieleni przy obiektach sportowych (place zabaw)	4,42	0,04
Tereny zieleni osiedlowej	52,27	0,51
Razem	56,69	0,55

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego

OBSZARY CHRONIONE – STAN OBECNY

Na obszarze Białegostoku znajdują się następujące obszary chronione prawnie:

- 16 pomników przyrody, wśród których jest 14 pojedynczych drzew i 2 grupy drzew;
- 2 rezerwaty przyrody, w tym rezerwat „Las Zwierzyniecki” o powierzchni ok. 34 ha oraz rezerwat „Antoniuk”, o powierzchni ok. 71 ha.

Rezerwat przyrody Antoniuk znajduje się w północnej części miasta, pomiędzy terenem osiedla Zawady, a Aleją 1000-lecia Państwa Polskiego do okolic siedziby Nadleśnictwa Dojlidy. Rezerwat utworzono w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu o wysokim stopniu naturalności, typowego dla Wysoczyzny Białostockiej, wraz z szeregiem gatunków roślin rzadkich i podlegających ochronie prawnej.

Rezerwat przyrody „Las Zwierzyniecki” został powołany w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu o charakterze grądu wilgotnego. Ochroną rezerwatową objęto wschodnią i środkową część Parku Zwierzynieckiego o powierzchni 33,84 ha. Granica rezerwatu Las Zwierzyniecki biegnie pomiędzy ulicami 11-go Listopada i Zwierzyniecką do ul. Cienistej, skręcając w kierunku zachodnim do ul. Żwirki i Wigury i do ul. Prusa, dalej wewnątrz lasu wzdłuż ścieżek spacerowych i przecinając las w kierunku ul. 11 Listopada. Roślinność rezerwatu, pomimo bezpośredniego sąsiedztwa miasta, zachowała wysoki stopień naturalności.

Miasto na bieżąco monitoruje stan ww. form ochrony przyrody (z wyjątkiem rezerwatu „Antoniuk”, nad którym nadzór sprawuje Nadleśnictwo Dojlidy) i w razie konieczności podejmuje niezbędne działania służące zachowaniu obszarów oraz obiektów chronionych we właściwym stanie ochrony.

Tabela 36. Powierzchnia terenów zieleni w Białymstoku (parki, skwery, zieleńce) w utrzymaniu Departamentu Gospodarki Komunalnej

Obiekt	2019	2020	2021*	2022	2023
Parki spacerowo-wypoczynkowe	12 szt. o pow. 88,36 ha	12 szt. o pow. 88,36 ha	11 szt. o pow. 85,01 ha	11 szt. o pow. 85,01 ha	11 szt. o pow. 85,01 ha
Zieleńce	18 szt. o pow. 16,82 ha	19 szt. o pow. 16,85 ha	19 szt. o pow. 16,85 ha	21 szt. o pow. 17,61 ha	22 szt. o pow. 17,76 ha
Pow. zieleni ogółem	105,18 ha	105,21 ha	101,86 ha	102,62 ha	102,77 ha

* w 2021 r. Park przy ul. Fredry o pow. 3,3588 ha przeszedł w utrzymanie Zarządu Mienia Komunalnego

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

Parki zabytkowe (wpisane do rejestru zabytków) o łącznej pow. 60,1507 ha:

1. Park Stary im. Księcia Józefa Poniatowskiego – pow. 5,397 ha;
2. Bulwary im. Zyndrama Kościółkowskiego – pow. 6,80 ha;

3. Park Planty – pow. 9,4423 ha;
4. Park Konstytucji 3 Maja – pow. 16,059 ha;
5. Park Lubomirskich – pow. 14,28 ha;
6. Park Branickich – pow. 8,1724 ha.

Parki miejskie o łącznej pow. 24,8524 ha:

1. Park im. Jadwigi Dziekońskiej – pow. 2,3171 ha;
2. Park Centralny – pow. 3,3639 ha;
3. Park Antoniuk – pow. 12,24 ha;
4. Bulwary przy ul. Herberta – pow. 2,3614 ha;
5. Tereny zieleni wokół stawów przy ul. Marczukowskiej – pow. 4,57 ha.

Parki kieszonkowe (zieleńce) o łącznej pow. 0,9408 ha:

1. Park kieszonkowy przy ul. Parkowej – pow. 0,0329 ha;
2. Park kieszonkowy przy ul. Gen. Wł. Andersa – pow. 0,3738 ha;
3. Botaniczny Park Kieszonkowy przy ul. Transportowej – pow. 0,3851 ha;
4. Lawendowy Park Kieszonkowy przy ul. Komisji Edukacji Narodowej / ul. Kołłątaja – pow. 0,1490 ha.

Tabela 37. Nasadzenia roślin w parkach/skwerach w Białymstoku

Rok	Grupy roślin	Drzewa	Krzewy	Byliny	Rośliny cebulowe	Pnącza
2019	liczba (szt.)	52	4 725	6 290	112 420	2 630
	wartość (zł)	8 200	72 198	56 579	126 580	64 362
2020	liczba (szt.)	103	4 347	11 791	63 204	0
	wartość (zł)	25 961	34 713	12 470	96 255	0
2021	liczba (szt.)	36	5 725	7 982	112 204	0
	wartość (zł)	9 698	68 884	32 003	127 185	0
2022	liczba (szt.)	87	15 276	8 656	114 654	0
	wartość (zł)	20 519	127 555	27 180	139 690	0
2023	liczba (szt.)	52	13 434	9 196	183 600	0
	wartość (zł)	34 575	171 308	76 128	139 690	0

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

Tabela 38. Nasadzenia drzew i krzewów w pasach drogowych w Białymstoku

Rok	Grupy roślin	Drzewa	Krzewy
2019	liczba (szt.)	96	3 630
	wartość (zł)	46 650	39 800
2020	liczba (szt.)	62	2 154
	wartość (zł)	24 800	47 388
2021	liczba (szt.)	203	10
	wartość (zł)	71 250	500
2022	liczba (szt.)	135	1 239
	wartość (zł)	48 500	15 624
2023	liczba (szt.)	76	5 808
	wartość (zł)	29 200	72 144

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

Tabela 39. Wycinka drzew i krzewów / nasadzenia / pielęgnacja drzew w parkach i na skwerach w Białymstoku

Rok	Drzewa		Krzewy	Drzewa poddane pielęgnacji
	Liczba wyciętych (szt.)	Liczba posadzonych (szt.)	Liczba posadzonych (szt.)	
2019	74	52	4 725	684 szt. drzew (na kwotę: 119 581,00 zł)
2020	41	103	4 347	515 szt. drzew (na kwotę: 408 080,30 zł)
2021	14	36	5 725	597 szt. drzew (na kwotę: 568 490,50 zł)
2022	33	87	15 276	530 szt. drzew (na kwotę: 405 330,50 zł)
2023	2	52	13 434	427 szt. drzew (na kwotę: 399 074,50 zł)

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

Tabela 40. Wycinka drzew i krzewów / nasadzenia / pielęgnacja drzew w pasach drogowych i na działkach gminnych w Białymstoku

Rok	Drzewa		Krzewy	Koszty pielęgnacji drzew i krzewów (zł)	Koszty pielęgnacji pomników przyrody (zł)
	Liczba wyciętych (szt.)	Liczba posadzonych (szt.)	Liczba posadzonych (szt.)		
2019	60	96	3 630	857 648,80	0,00
2020	77	66	2 154	809 876,50	23 457,00
2021	57	204	10	2 478 704,50	1 176,00
2022	75	135	1 239	2 999 778,00	18 032,20
2023	69	77	5 808	3 488 842,50	39 631,40

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

WYBRANE DZIAŁANIA ZREALIZOWANE PRZEZ DEPARTAMENT GOSPODARKI KOMUNALNEJ NA TERENACH ZIELENI MIEJSKIEJ W BIAŁYMSTOKU W 2023 ROKU

BUDOWA LAWENDOWEGO PARKU KIESZONKOWEGO – UL. HUGO KOŁŁĄTAJA

W ramach realizacji projektu powstała ogólnodostępna strefa wypoczynku inspirowana lawendą. Wybudowano ścieżki o nawierzchni gliniasto - żwirowej dostępnej i przystosowanej dla osób z niepełnosprawnością. Istniejący na terenie ciąg komunikacyjny został zachowany, a nowo powstałe alejki zaprojektowane w miejscach przeddeptów. Wprowadzono nowe nasadzenia bylinowe oraz krzewy ozdobne w celu podniesienia estetyki miejsca, głównie o kolorystyce niebieskiej, fioletowej i białej. Głównym elementem nasadzeń jest rabata lawendowa, która stanowi żerowisko dla owadów zapylających. W pobliżu założono sad z drzewami owocowymi i tablicami informacyjnymi, który pełni funkcję edukacyjną. Teren został doposażony w elementy małej architektury, tj. ławki, leżaki, huśtawki parkowe, które są wkomponowane w istniejące i projektowane nasadzenia. W parku znajduje się również element wodny - ogród deszczowy, który poprawia stosunki wodne terenu wykorzystując zasoby wody opadowej.

Na inwestycję Miasto Białystok uzyskało dofinansowanie w kwocie 472 196,50 zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej VI. Ochrona

środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami, Działanie 6.3 Ochrona zasobów bio- i georóżnorodności oraz krajobrazu.

Lokalizacja: działka nr 1462/4 obr. 01 Bacieczki przy ul. Hugo Kołłątaja.

Koszt realizacji inwestycji: **824 100 zł**, w tym: 738 000 zł - za realizację robót budowlanych, 86 100 zł – za 12-sto miesięczną pielęgnację zieleni.

REALIZACJA PROJEKTU ZIELENI WRAZ Z PIELEGNACJĄ GWARANCYJNĄ DO ZADANIA ZAZIELEŃMY RONDA - RONDO GEN. LUDWIKA KMICICA SKRZYŃSKIEGO

Projekt polegał na obsadzeniu zielenca na terenie ronda o powierzchni ok. 900 m² niską roślinnością ozdobną - bylinami, trawami oraz krzewami o zróżnicowanej wielkości i pokroju. Rośliny zostały odpowiednio dobrane do miejskich warunków, uwzględniono również aspekt zachowania prawidłowej widoczności jezdni wokół ronda. Powstała w ten sposób estetyczna przestrzeń o ciekawej kompozycji z roślin wieloletnich o zróżnicowanym pokroju oraz terminie kwitnienia tak, aby zapewnić efekt ozdobny przez większą część sezonu. W ramach projektu nastąpiły nasadzenia m.in.: róży okrywowej, sosny górskiej, jeżówki purpurowej, perowski łobodolistnej, miskanta chińskiego.

Lokalizacja: zieleniec na skrzyżowaniu ulic: Popiełuszki, Sikorskiego i Wrocławskiej.

Koszt realizacji inwestycji: **116 000 zł**.

DYWANOWE NASADZENIA ROŚLIN CEBULOWYCH ZAKŁADANE METODĄ MECHANICZNĄ (SADZENIE POD TRAWNIK)

W 2023 r. posadzono 103 000 szt. cebul z mieszanek komponowanych na specjalne zamówienie, dostosowanych do specyficznych warunków klimatycznych Białegostoku w różnych mieszankach gatunków i odmian:

- mix czerwonych tulipanów : Ile de France, Red Impression, Couleur Cardinal, Kingsblood, Madame Lefebvre, Parade;
- narcyz biały i żółty, krokus mix, tulipan mix;
- mix krokusów, narcyzów i tulipanów.

Koszt realizacji zadania: **103 000 zł**.

MIEJSKA PASIEKA ORAZ BARĆ I KŁODY BARTNE

Białostocka Miejska Pasieka, barć i kłody bartne w 2023 r. zostały objęte opieką oraz profesjonalnym utrzymaniem przez pszczelarza. W ramach umowy na utrzymanie pasieki Wykonawca zobowiązany był do:

- opieki nad pszczołami i rodzinami pszczelimi;
- w razie potrzeby przeprowadzenia stosownej interwencji (np. w przypadku wyrojenia się pszczół);
- zorganizowania opieki weterynaryjnej w razie zaistnienia takiej potrzeby;
- zakupu i aplikowania niezbędnych preparatów leczniczych zgodnie z zaleceniami lekarza weterynarii;
- pozyskania miodu i zapakowania w czyste, suche i szczelnie zamykane naczynia szklane o pojemności 200 g.

Wartość umowy dotyczącej utrzymania pasieki: **33 996 zł**.

NIEWYGRABIANIE LIŚCI PRZED ZIMĄ W PARKACH

W 2023 r. na terenach miejskich nie wygrabiano liści w 8 lokalizacjach: Park Stary im. Księcia Józefa Poniatowskiego, Park Konstytucji 3 Maja, Park Lubomirskich, Park Centralny,

Skwer Armii Krajowej, Skwer doc. Włodzimierza Zankiewicza, Skwer przy ul. Pułkowej, Bulwary św. Jana Teologa.

Opadłe jesienią liście pełnią ważną rolę, gdyż razem z gałązkami, owocami, nasionami i odchodami zwierzęcymi tworzą ściółkę – ostoję życia licznych organizmów glebowych. Rozkładające się liście i szczątki innych roślin chronią również przed mrozem korzenie i nasiona znajdujące się w ziemi oraz zapobiegają nadmiernemu parowaniu i przesuszaniu się gleby. Liście są miejscem zimowania wielu gatunków zwierząt.

BUDKI LĘGOWE DLA PTAKÓW W PARKACH/SKWERACH

Na drzewach w białostockich parkach/skwerach montowane są budki lęgowe dla ptaków, które każdego roku do dnia 31 października są również oczyszczone. Prowadzony jest coroczny monitoring stanu ich zachowania. W związku z prowadzonymi obserwacjami, sporządzany jest raport z danego sezonu lęgowego, który określa procentowo stan zasiedlenia budek w poszczególnych parkach.

W 2023 r. stopień zasiedlenia budek wynosił 67,4% (143 budek zasiedlonych z 213 budek).

AKCJA EDUKACYJNA „BUDKI LĘGOWE DLA PTAKÓW”

Rozwijając działania związane z ochroną przyrody i bioróżnorodności, w 2023 r. Miasto Białystok rozdało mieszkańcom 360 szt. budek lęgowych dla ptaków. Wśród zebranych danych dotyczących 330 budek lęgowych zawieszonych przez mieszkańców Miasta, ptaki zasiedliły 168 budek (tj. 46%). Gatunkami, które w największej liczbie zasiedliły budki były: sikorka bogatka, wróbel, mazurek i modraszka. Ponadto, w budkach pojawiły się również pleszki i kowaliki.

ZIMOWE DOKARMIANIE PTAKÓW W PARKACH/SKWERACH

Od 2010 r. kontynuowana jest akcja „Ptasia stołówka” dla ptaków dziko żyjących w parkach i na skwerach Białegostoku. Akcja zimowego dokarmiania ptaków rozpoczyna się każdego roku, kiedy temperatury spadają poniżej 0° C. Zakończenie akcji następuje zwykle pod koniec kwietnia.

W ramach obowiązujących umów na utrzymanie zieleni parków/skwerów rozstawiane są karmniki parkowe, wolnostojące w miejscach zacisznych i osłoniętych od wiatru. Karmniki mają charakter parkowy i przeznaczone są do dokarmiania większej liczby ptaków. Administratorzy na bieżąco oczyszczają karmniki z odchodów i resztek pokarmu oraz uzupełniają zimową karmę dla ptaków (pestki słonecznika, ziarna zbóż).

W sezonie 2023/2024 ustawiono 39 szt. karmników dla ptaków w parkach i na skwerach.

HOTELE DLA OWADÓW

Hotele dla owadów znajdują się w parkach i skwerach oraz na terenach towarzyszących białostockim łąkom kwietnym. W roku 2023 ustawiono 17 szt. hoteli dla owadów.

PROGRAM OCHRONY KASZTANOWCÓW - AKCJA „RATUJMY KASZTANOWCE”

Akcja „Ratujmy kasztanowce” jest skierowana do wszystkich mieszkańców Białegostoku, w tym uczniów i nauczycieli placówek oświatowych. Polega na grabieniu i uprzątnięciu opadłych jesienią liści kasztanowców, wewnątrz których zimują osłonięte kokonem poczwarki szrotówka kasztanowcowiaczka. Uczestnikom rozdawane są specjalne papierowe worki oraz rękawice ochronne do zbierania liści. Wypełnione worki są na bieżąco odbierane przez firmy zajmujące się oczyszczaniem miasta, a następnie przekazywane do utylizacji. Realizowane działanie ma istotne znaczenie nie tylko w utrzymaniu dobrej kondycji zdrowotnej kasztanowców, ale pełni też rolę edukacyjną.

W 2023 r. w akcji wzięło udział 46 placówek oświatowych – przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

CYKL WYDAWNICZY „BIORÓŻNORODNOŚĆ MIASTA BIAŁEGOSTOKU”

Projekt „Bioróżnorodność Miasta Białegostoku” to badanie zasobów przyrodniczych i ocena różnorodności gatunkowej miasta Białegostoku. Celem jest także wskazanie najcenniejszych obiektów przyrodniczych, które wymagają szczególnej troski i poszukiwanie sposobów ich ochrony. W ramach projektu powstają opracowania z różnych dziedzin przyrodniczych. Autorami poszczególnych części są wyspecjalizowani naukowcy. W 2023 r. powstały 2 publikacje:

- Cz. 9. „Bioróżnorodność Miasta Białegostoku. Owady zapylające – Pszczoły Białegostoku”, Anna Sobieraj-Betlińska, Agata Kostro-Ambroziak;
- Cz. 10. „Bioróżnorodność Miasta Białegostoku. Płazy i gady Białegostoku”, Adam Hermaniuk.

Dotychczas powstało 10 części, które zostały przekazane osobom zainteresowanym tematyką przyrodniczą podczas organizowanych spotkań i konferencji, wybranym bibliotekom uczelni wyższych, a ponadto rozdawane w ramach promocji i konkursów. Oprócz wersji książkowej, na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, udostępniana jest również wersja elektroniczna każdej pozycji.

ZAKŁADANIE ŁĄK KWIATOWYCH W PASACH DROGOWYCH ORAZ NA DZIAŁKACH GMINNYCH

W 2023 r. kontynuowano zakładanie łąk kwietnych w pasach drogowych i na działkach gminnych Białegostoku, jako realizację działań zaplanowanych w latach poprzednich.

Koszt realizacji: **625 313,24 zł.**

W ramach zadania założono i pielęgnowano 10,1 ha łąk i pól. Na wyznaczonych terenach w przestrzeni miasta powstały łąki kwietne wieloletnie wielobarwne i antysmogowe, łąki jednoroczne dla motyli oraz pola słonecznikowe. Ustawiono także tablice informacyjne nt. łąk kwietnych, a także domki dla owadów zapylających.

Tworzenie różnych rodzajów łąk kwietnych ze specjalnie dobraną kompozycją roślinną wpływa korzystnie nie tylko na bioróżnorodność i estetykę miasta, ale także angażuje społeczność lokalną w jej ochronę, poszerza wiedzę i kształtuje świadomość ekologiczną. Ponadto, łąki kwietne zwiększają bazę pokarmową dla owadów zapylających, korzystnie wpływają na zanikające populacje pożytecznych owadów na obszarach miejskich, ograniczają skutki zanieczyszczenia powietrza, chronią teren przed nadmiernym parowaniem (stepowaniem) poprzez gromadzenie i zatrzymywanie wilgoci pochodzącej ze źródeł naturalnych.

Tabela 41. Powierzchnia i koszt zakładania łąk kwietnych w pasie drogowym i na działkach gminnych

Lokalizacja	2021		2022		2023	
	Powierzchnia [m ²]	Wartość [zł]	Powierzchnia [m ²]	Wartość [zł]	Powierzchnia [m ²]	Wartość [zł]
Pasy drogowe	72 644	408 805,55	72 220	525 124,12	85 510	572 332,04
Działki gminne	15 314	115 671,21	15 314	138 742,33	11 580	52 981,20

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

NIEWYKASZANIE ZIELEŃCÓW W PASACH DROGOWYCH

W 2023 r. kontynuowano program tzw. łąk naturalnych polegający na niewykaszaniu przez cały sezon wegetacyjny wybranych zieleńców zlokalizowanych w pasach drogowych na powierzchni 45 ha.

Głównym działaniem programu jest stworzenie i ochrona naturalnych siedlisk dla owadów i kręgowców. Pozwala to bytującym w trawach owadom na odbycie pełnego cyklu rozwojowego poprzez ochronę ich jaj, larw czy też samych owadów. W rezultacie zaobserwowano zwiększoną liczbę owadów na tych terenach. W przypadku częstego koszenia stadia rozwojowe są często niszczone. Przy ograniczeniu koszenia rośliny mają szansę na pełny rozwój i wydanie nasion, dzięki czemu w ciągu kilku lat na terenie miasta uzyskane zostaną naturalne łąki kwietne.

PROGRAM EDUKACYJNY „DRUGIE ŻYCIE DRZEW”

Program polega na inwentaryzacji przyrodniczej zespołu martwych kłód drzew pozostawionych do samoczynnego rozkładu w czterech białostockich parkach miejskich. Kłody, zostały odpowiednio przycięte, a każda z nich wyposażona w specjalną tabliczkę z informacją o gatunku drzewa, z którego powstała oraz roli jaką pełni w przyrodzie. Wszystkie kłody są monitorowane przez specjalistę, który bada wszelkie zmiany zachodzące na nich i w ich otoczeniu. W 2023 r. przebadanych zostało 20 martwych kłód.

Koszt realizacji zadania: **15 000 zł**.

AKCJA CZYNNEJ OCHRONY PŁAZÓW

Akcja realizowana od wielu lat, wynika z dużej śmiertelności płazów, ginących wiosną na drogach w trakcie ich corocznej wędrówki do zbiorników wodnych. Polega na ustawieniu wzdłuż wytypowanych odcinków dróg, tymczasowych barier ochronnych oraz pułapek uniemożliwiających płazom wejście na jezdnię. Następnie płazy przenoszone są na drugą stronę drogi i wypuszczane w bezpiecznym miejscu, skąd kierują się do zbiorników wodnych, w których przystąpią do rozrodu. Akcja ma istotny wymiar ochronny i edukacyjny, tj. zwraca uwagę na dużą śmiertelność płazów oraz wskazuje sposoby ich ochrony.

W 2023 r. łącznie odłowiono i przeniesiono 1 184 osobniki płazów. Koszt realizacji zadania wyniósł **23 487 zł** i obejmował wykonanie, montaż i demontaż barier ochronnych dla płazów oraz przeprowadzenie akcji czynnej ochrony płazów w Białymstoku wraz ze sporządzeniem sprawozdania.

Działania wskazane w podrozdziale 3.2. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- S2.1. Dobrej jakości różnorodne przyrodniczo tereny zielone o dużej wartości usług ekosystemowych
- S3.1. Zwiększenie kompetencji na temat gospodarowania zasobami i neutralności klimatycznej
- S3.2. Poprawa kompetencji ekologicznej i wrażliwości społecznej na potrzeby ochrony środowiska jako dobra wspólnego
- P1.3. Rozwój wysokiej jakości przestrzeni publicznych, miejsc rekreacji oraz terenów zielonych
- P1.4. Przestrzeń miasta odporna na negatywne skutki zmian klimatu
- P3.5. Budowa infrastruktury technicznej ze szczególnym uwzględnieniem bioróżnorodności miasta

3.3. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami komunalnymi w 2023 r. była kontynuacją działań prowadzonych w latach ubiegłych. Systemem objęte są wszystkie nieruchomości. Miasto podzielone jest na 6 sektorów, odpady odbierają firmy: MPO Sp. z o.o., KOMA Białystok Sp. z o.o., PUK Sp. z o.o., Usługi Komunalne „Błysk” Marianna Marczyk.

Opłata za odpady dla mieszkańców zależy od gospodarstwa domowego zróżnicowanego od powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego: do 40 m² – 20 zł, od 40,01 m² do 80 m² – 44 zł, powyżej 80 m² – 56 zł. W przypadku, gdy odpady komunalne nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny, opłata jest podwójna adekwatnie do powierzchni lokalu. W Białymstoku funkcjonuje szereg zwolnień z opłaty za odpady, m.in. ze względu na kryterium dochodowe, rodzinom wielodzietnym, z tytułu kompostowania. System odpadowy samobilansuje się.

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych w Białymstoku przynosi wymierne efekty środowiskowe. W 2023 r. nastąpiło znaczne zmniejszenie ilości zmieszanych odpadów komunalnych i wzrost odpadów zbieranych selektywnie, dzięki którym Miasto Białystok wywiąże się z wygórowanych zobowiązań prawnych.

Szczegółowe dane dotyczące odpadów komunalnych prezentowane są w „Analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy”, która corocznie publikowana jest na stronie internetowej BIP Urzędu Miejskiego w Białymstoku oraz na stronie www.bialystok.pl. W 2023 r. nie były prowadzone badania składu morfologicznego odpadów komunalnych.

Tabela 42. Struktura i ilość odpadów komunalnych odebranych na terenie Białegostoku w systemie gminnym

Lp.	Rodzaj odpadów	2019 (Mg)	2020 (Mg)	2021 (Mg)	2022 (Mg)	2023 (Mg)
1.	Odpady odebrane z nieruchomości, w tym:	98 142,96	101 293,62	103 898,32	102 255,94*	97 053,46
1.1.	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	54 631,78	53 660,16	55 450,68	55 694,84	51 723,18
1.2.	Papier	5 063,10	5 929,60	6 303,74	6 281,54	6 472,26
1.3.	Szkło	5 174,20	5 563,78	5 668,96	5 736,34	5 497,22
1.4.	Biodopady stanowiące odpady komunalne	7 859,58	9 282,52	8 960,06	9 205,58	8 481,86

Lp.	Rodzaj odpadów	2019 (Mg)	2020 (Mg)	2021 (Mg)	2022 (Mg)	2023 (Mg)
1.5.	Metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe	9 240,30	8 768,02	9 390,70	8 909,82	9 242,32
1.6.	Popiół i żużel z palenisk domowych	981,72	866,66	881,88	654,70	633,62
1.7.	Odpady zielone	9 411,16	10 910,06	11 355,50	11 129,66	11 115,20
1.8.	Meble i inne odpady wielkogabarytowe (w tym zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny)	5 781,12	6 312,82	5 886,80	4 643,46	3 887,80
2.	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	46,90	34,52	28,24	28,48	127,46
3.	Odpady zebrane w PSZOK	12 204,39	13 256,04	15 673,36	15 470,45	9 038,11
Razem		110 394,25	114 584,18	119 599,92	117 754,87	106 219,03

* korekta danych

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

Tabela 43. Zestawienie wydatków związanych z funkcjonowaniem Systemu Gospodarowania Odpadami Komunalnymi

Wyszczególnienie	2019 (zł brutto)	2020 (zł brutto)	2021 (zł brutto)	2022 (zł brutto)	2023 (zł brutto)
Koszty odbioru odpadów, w tym koszty wyposażenia nieruchomości w pojemniki/worki oraz utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie porządkowym i technicznym	22 890 344,50	23 778 463,38	25 628 063,76	28 591 106,16	31 611 066,94
Koszty zagospodarowania odpadów	22 600 809,31	23 699 069,47	36 757 157,84	35 780 330,23	39 446 114,04
Koszty prowadzenia PSZOK	1 693 085,51	2 692 960,67	6 521 684,98	7 849 133,68	5 700 43,00
Koszty zarządzania systemem	5 448 471,89	4 111 904,54	4 250 776,32	3 563 085,62	6 896 678,00
Koszty edukacji ekologicznej	236 885,21	59 438,37	114 474,60	125 389,13	530 104,83
Razem	52 869 596,42	54 341 836,43	73 272 157,50	75 909 044,82	79 054 006,81

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

Na terenie Białegostoku, poza systemem gminnym, odbierane są również odpady z nieruchomości niezamieszkałych na podstawie indywidualnych umów właścicieli nieruchomości zawieranych z podmiotami wpisanymi do Rejestru Działalności Regulowanej.

W 2023 r. Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (ZUOK) w Białymstoku przetwarzał odpady komunalne oraz odpady stanowiące frakcję energetyczną pozostałą po sortowaniu surowców, która nie nadaje się do ponownego wykorzystania. Wytwarzana w tym procesie energia, kwalifikowana była jako odnawialna, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska³⁴. Prowadzone zgodnie z ww. rozporządzeniem badania oraz obliczenia, pozwoliły na zakwalifikowanie 12 974,379 MWh energii elektrycznej oraz 90 568 GJ ciepła, jako wytworzonych z odnawialnych źródeł energii.

Zakład odwiedzany był przez mieszkańców Białegostoku w ramach grup zorganizowanych ze szkół i uczelni oraz podczas Dni Otwartych. Wpisuje się to w działania informacyjno-promocyjne oraz edukacyjne, związane z tematyką gospodarowania odpadami.

Działalność ZUOK w Białymstoku ma pozytywny wpływ na jakość środowiska. W 2023 r. Zakład termicznie przekształcił 107 307,54 Mg odpadów, w wyniku czego powstało 29 766,19 Mg odpadów paleniskowych. W efekcie Zakład wprowadził do miejskiej sieci ciepłowniczej 335 846 GJ ciepła, a do sieci elektroenergetycznej 39 880,574 MWh energii elektrycznej, redukując tym samym ilość paliw konwencjonalnych, jaka musiałaby być zużyta do wytworzenia tej energii.

Całość procesu prowadzona była z wykorzystaniem wód opadowych zbieranych z terenu Zakładu, z wykorzystaniem nowoczesnej instalacji oczyszczania spalin (IOS), gwarantującej emisję szkodliwych substancji na minimalnym poziomie, o wiele niższym od dopuszczalnych wartości.

INWESTYCJE W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI

Budowa kompostowni odpadów w ZUOK Hryniewicze to inwestycja, które będzie polegać na budowie kompostowni odpadów w formule „zaprojektuj i wybuduj” oraz zakupie maszyn komunalnych i ładowarki kołowej do nowej kompostowni. Instalacja do kompostowania selektywnie zbieranych z terenu Białegostoku i gmin partnerskich odpadów zielonych i innych bioodpadów w ilości min. 25 000 Mg/rok ma na celu wytworzenie produktu końcowego spełniającego parametry środka wspomagającego uprawę roślin lub nawozu. W dniu 8 sierpnia 2023 r. zawarto 2 umowy o dofinansowanie z NFOŚiGW w Warszawie (w formie dotacji i pożyczki). W marcu 2023 r. Zamawiający PUHP „LECH” Sp. z o.o. dokonał wyboru Wykonawcy, z którym w dniu 28 sierpnia 2023 r. zawarto umowę. Wykonawca rozpoczął opracowywanie szczegółowej dokumentacji projektowej oraz złożył wniosek o wydanie decyzji pozwolenia na budowę kompostowni odpadów.

Doświadczalna instalacja realizacji płyty kompozytowej na bazie odpadów wielomateriałowych typu Tetra Pak w Hryniewiczach k/Białegostoku to projekt zakładający powstanie nowej linii technologicznej, której zadaniem będzie pełen odzysk – recykling materiałowy odpadów wielomateriałowych po płynnej żywności typu Tetra Pak w całości (włókien celulozy, aluminium i tworzyw sztucznych) oraz odpadów tworzyw sztucznych wytwarzanych w instalacji ZUOK Hryniewicze poprzez uzyskanie produktu charakteryzującego się korzystnymi właściwościami mechanicznymi, zapewniającego szerokie zastosowanie. Istotą wynalazku jest sposób wytwarzania płyty kompozytowej, który będzie polegał na oczyszczeniu

³⁴ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie warunków technicznych kwalifikowania części energii odzyskanej z termicznego przekształcania odpadów (Dz. U. z 2016 r. poz. 847).

i rozdrabnianiu odpadów opakowaniowych „Tetra Pak” oraz odpadów tworzyw sztucznych (głównie folii polietylenowej) na drobne kawałki, które zostaną poddane prasowaniu przy podwyższonym ciśnieniu w odpowiednim czasie i temperaturze $110 \div 230^{\circ}\text{C}$, do uzyskania płyty kompozytowej o grubości od 0,6 cm do 2,0 cm. W wyniku przetwarzania odpadów powstanie produkt końcowy w postaci gotowego wyrobu – płyta kompozytowa, tj. wytrzymała deska kompozytowa, która będzie mogła być wykorzystywana np. jako deska szalunkowa w budownictwie.

EDUKACJA EKOLOGICZNA

Zrealizowane działania:

1. Konkurs zbiórki baterii, polegający na zebraniu jak największej ilości zużytych baterii w kg/os. oraz edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży białostockich placówek oświatowych; 116 placówek zebrało 11,1 t baterii.
2. Program „Z sercem do nakrętek”. Do 34 szkół trafiły pojemniki na nakrętki, w celu promowania wśród młodzieży selektywnej zbiórki odpadów i postaw prospołecznych. Zebrano 14,8 t nakrętek, które przekazano potrzebującym.
3. Akcja „Czysty Białystok”, polegająca na sprzątaniu terenu w swoim sąsiedztwie. Przeprowadzono warsztaty edukacyjne, zapewniono uczestnikom worki, rękawice oraz odbiór odpadów; 134 podmioty (11 168 osób) zebrały 4,5 t odpadów.
4. Zajęcia dotyczące prawidłowej segregacji odpadów w białostockich placówkach oświatowych. Zajęcia odbyły się w 52 placówkach (2 608 osób).
5. Pikniki Ekologiczne z warsztatami z prawidłowej segregacji odpadów. Wiedzę przekazano ok. 2 500 osobom.
6. Zwiedzanie ZUOK. W 2023 r. spalarnię zwiedziło 80 grup z białostockich placówek oświatowych (1 862 osób).
7. Zakup 750 zestawów koszy do segregacji odpadów komunalnych: na papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne oraz odpady bio; 650 zestawów otrzymały publiczne placówki oświatowe.

Działania wskazane w podrozdziale 3.3. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- S1.1. Optymalizacja zużycia energii i wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- S1.2. Zwiększenie efektywności gospodarowania odpadami i zasobami; recykling i domykanie obiegu surowców
- S2.2. Dobra jakość środowiska: powietrza, gleb i wód
- S3.2. Poprawa kompetencji ekologicznej i wrażliwości społecznej na potrzeby ochrony środowiska jako dobra wspólnego

3.4. Elektromobilność i efektywność energetyczna

ELEKTROMOBIILNOŚĆ

Elektromobilność jest jednym z kluczowych obszarów działań prowadzonych w Ministerstwie Energii oraz jest częścią szerszej zakrojonej transformacji energetycznej, która ma na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie efektywności energetycznej w różnych sektorach gospodarki. Rozwój tego sektora wynika nie tylko z uwarunkowań środowiskowych i klimatycznych, ale także innowacyjnych rozwiązań zmieniających konkurencyjność gałęzi przemysłu i modyfikujących światową mapę zależności od surowców.

Ministerstwo Energii stworzyło pakiet regulacji prawnych, mających wspomóc rozwój elektromobilności oraz zastosowania innych paliw alternatywnych (gazu ziemnego w formie LNG i CNG) w sektorze transportowym w Polsce³⁵. W wyniku tej zmiany podmiotami uprawnionymi do budowy takich stacji pozostali wyłącznie inwestorzy prywatni, którzy realizują inicjatywy adekwatnie do wzrostu zainteresowania korzystaniem z usługi ładowania przez użytkowników pojazdów elektrycznych.

STRATEGIA ROZWOJU ELEKTROMOBILNOŚCI MIASTA BIAŁEGOSTOKU NA LATA 2020–2036³⁶

Strategia stanowi kompleksowe opracowanie kwestii związanych z redukcją zanieczyszczenia środowiska i poprawą jakości życia mieszkańców. Dokument wyznacza cele i sposoby realizacji obowiązków określonych w ustawie³⁷ oraz w krajowych dokumentach strategicznych z zakresu elektromobilności (m.in. w Planie Rozwoju Elektromobilności w Polsce „Energia do przyszłości”³⁸, przyjętym przez Radę Ministrów dnia 16 marca 2017 r. w ramach Programu Rozwoju Elektromobilności).

Strategia opisuje kwestie związane z rozbudową infrastruktury ładowania pojazdów napędzanych paliwami alternatywnymi oraz rozwojem transportu zero- lub niskoemisyjnego. Dokument określa cele i działania mające doprowadzić do wdrożenia w Białymstoku inteligentnych technologii (smart city), które pozwolą na bardziej wydajne i kompaktowe wykorzystanie przestrzeni miejskiej oraz na zwiększenie efektywności w zakresie mobilności mieszkańców. Wprowadzenie inteligentnych rozwiązań na terenie Białegostoku zwiększy atrakcyjność Miasta oraz będzie stanowiło czynnik pobudzający lokalną gospodarkę. W wymiarze społecznym dokument uwzględnia potrzeby mieszkańców (w tym osób z niepełnosprawnościami), wskazując liczne rozwiązania nakierowane na zwiększenie dostępności i podniesienie jakości usług świadczonych przez komunikację miejską.

Obecnie realizowany jest I etap (2023-2024) II fazy (2023-2035) niezbędnych inwestycji w celu wdrożenia Strategii, m.in. poprzez:

- nabycie nowych pojazdów elektrycznych przez Miasto Białystok (zarówno pojazdów wchodzących w skład floty pojazdów użytkowanych przez Urząd Miejski w Białymstoku, jak również przez miejskie jednostki organizacyjne);
- zawieranie nowych umów z podmiotami wykonującymi zadania publiczne, zapewniających spełnienie warunku elektromobilności, tj. procentowego udziału floty pojazdów elektrycznych lub napędzanych gazem ziemnym we flocie pojazdów użytkowanych przy wykonywaniu zadań publicznych;
- kontynuację działań zmierzających do rozbudowy infrastruktury do ładowania pojazdów elektrycznych;
- rozwój Biura Zarządzania Efektywnością Energetyczną;
- edukację i rozbudowę świadomości mieszkańców w zakresie elektromobilności, np. wprowadzenie edukacji klimatycznej jako obowiązkowego elementu programu wychowawczo-profilaktycznego w placówkach oświatowych.

³⁵ Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 875 ze zm.).

³⁶ Uchwała Nr XXIII/357/20 Rady Miasta Białystok z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju elektromobilności Miasta Białegostoku na lata 2020-2036”.

³⁷ Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 875 ze zm.).

³⁸ Dokument dostępny jest na stronie: <https://www.gov.pl/web/klimat/elektromobilnosc>.

STACJE ŁADOWANIA POJAZDÓW ELEKTRYCZNYCH

Miasto Białystok realizując zadania nałożone przez ustawę³⁹ podjęło działania mające na celu zwiększenie liczby stacji ładowania aut elektrycznych na terenie miasta.

Przyjęty przez Radę Miasta „Plan budowy ogólnodostępnych stacji ładowania”⁴⁰ zakłada budowę 50 nowych stacji ładowania na terenie Miasta Białystok. Przyjęty dokument - stosownie do art. 62 ust. 10 ustawy⁴¹, opublikowano oraz przekazano operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego działającego na obszarze planowanego rozmieszczenia stacji, celem realizacji budowy stacji. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki - stosownie do art. 65 ust. 1 ustawy⁴², został poinformowany o przyjęciu Planu oraz złożono wnioski o wyznaczenie przedsiębiorstwa energetycznego, które będzie pełnić funkcję operatora ogólnodostępnych stacji ładowania wybudowanych zgodnie z Planem oraz dostawcy usług ładowania na tych stacjach. Harmonogram wykonania prac przez PGE Dystrybucja S.A. umożliwiających budowę stacji zakłada przyłączenie wskazanych w Planie punktów ładowania samochodów elektrycznych do sieci elektroenergetycznej na marzec/kwiecień 2025 r.

W 2020 r. przy Zespole Szkół Mechanicznych w Białymstoku została zamontowana stacja ładowania pojazdów elektrycznych. To realizacja projektu z Budżetu Obywatelskiego 2020 o wartości ok. 35 855 zł. Obecnie operatorem stacji jest firma GreenWay Polska Sp. z o.o.

W 2022 r. przeprowadzono publiczny przetarg ustny nieograniczony na dzierżawę nieruchomości gruntowych z przeznaczeniem pod umieszczenie stacji ładowania samochodów elektrycznych, ogłoszony przez Zarząd Mienia Komunalnego. W wyniku postępowania podpisano umowy na lokalizację stacji przy ul. Wiejskiej i Wasilkowskiej.

W 2023 r. Zarząd Dróg Miejskich wydał 45 decyzji lokalizacyjnych na umieszczenie ogólnodostępnych stacji ładowania pojazdów elektrycznych w pasie drogowym dróg publicznych w Białymstoku.

Według danych Ewidencji Infrastruktury Paliw Alternatywnych (EIPA) – na koniec 2023 roku na terenie Miasta Białystok znajdowało się 12 ogólnodostępnych stacji ładowania pojazdów elektrycznych. Rejestr EIPA jest prowadzony przez Prezesa Urzędu Dozoru Technicznego (<https://eipa.udt.gov.pl>) przy użyciu systemu teleinformatycznego w celu zapewnienia użytkownikom pojazdów elektrycznych, pojazdów napędzanych gazem ziemnym i pojazdów napędzanych wodorem informacji ułatwiających korzystanie z tych pojazdów. Operatorzy ogólnodostępnych stacji ładowania zobowiązani są do przekazywania danych EIPA, tym samym rejestr zawiera aktualne informacje m.in. o współrzędnych ogólnodostępnych stacji ładowania czy dostępności punktów ładowania zainstalowanych w ogólnodostępnych stacjach ładowania. System teleinformatyczny umożliwia udostępnianie zgromadzonych informacji dotyczących ogólnodostępnych stacji ładowania każdemu podmiotowi zainteresowanemu ich przetwarzaniem.

W dniu 27 września 2021 r. Miasto Białystok rozpoczęło współpracę z firmą InPost Sp. z o.o. podpisując porozumienie o współpracy. Partnerstwo zakłada włączenie się w działania ogólnopolskiego programu „Green City”. Program wspiera rozwój polskich miast zgodnie z ideą „Smart city” – poprzez oferowanie mieszkańcom nowoczesnych usług, rozwój

³⁹ Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 875 ze zm.).

⁴⁰ Uchwała Nr XXXII/474/20 Rady Miasta Białystok z dnia 23 listopada 2020 r. w sprawie przyjęcia „Planu budowy ogólnodostępnych stacji ładowania”.

⁴¹ Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 875 ze zm.).

⁴² Jw.

optymalnej i ekologicznej sieci paczkomatów, działania na rzecz poprawy jakości powietrza i ochrony klimatu. Projekt przewiduje m.in. montaż ładowarek do pojazdów elektrycznych przy paczkomatach. Do 31 grudnia 2023 r. w ramach porozumienia nie powstały stacje ładowania pojazdów elektrycznych. Realizacja porozumienia nastąpi po wybudowaniu przyłącza elektrycznego przez gestora sieci.

EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA

Efektywność energetyczna stanowi stosunek ilości energii zaoszczędzonej w porównaniu do ilości energii zużywanej (lub prognozowanego zużycia). Polega na gospodarowaniu energią w taki sposób, aby minimalizować jej zużycie przy procesach produkcji, eksploatacji czy prowadzenia działalności.

Kierunki działań Miasta Białystok i politykę działania w obszarze energetyki wyznacza „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Białegostoku na lata 2012–2030”⁴³ wraz z aktualizacją⁴⁴.

BIAŁOSTOCKI KLASTER ENERGII

W dniu 27 września 2023 r. w Białymstoku został założony Białostocki Klaster Energii. Powstanie klastra energii było poprzedzone licznymi działaniami, związanymi z przygotowaniem do transformacji energetycznej zasobów miasta i podmiotów komunalnych. Powstała koncepcja rozwoju OZE, zrealizowano wiele projektów OZE w zasobach miejskich oraz podmiotów komunalnych. Spółka „Lech” uzyskała koncesję na obrót energią elektryczną i przygotowała zasoby do pełnienia funkcji koordynatora. Opracowano koncepcję budowy rozproszonych źródeł z magazynami energii w zasobach obiektów użyteczności publicznej, zostały zakupione autobusy elektryczne. Spółki komunalne także inwestowały w OZE, opracowano dokumentację i pozyskano warunki przyłączenia dla magazynu energii o mocy 4 MW oraz 16 MWh pojemności baterii, opracowano dokumentację techniczną i uzyskano pozwolenie na budowę dla elektrowni hybrydowej, zlokalizowanej w oczyszczalni ścieków w Białymstoku. Po wdrożeniu działań przygotowawczych w zakresie określonych zasobów, przedstawiciele miasta i 2 spółek komunalnych, podjęli decyzję o zacieśnieniu współpracy i utworzyli klaster energii, którego rolą ma być osiągnięcie efektu synergii podmiotów uczestniczących w klastrze oraz doprowadzenie w jak największym stopniu do samowystarczalności energetycznej.

Miasto Białystok pełni funkcję członka klastra energetycznego jako odbiorca końcowy energii oraz prosument własnych instalacji fotowoltaicznych. Stanowi kluczową lokalną platformę współpracy dla innych członków klastra. Aktywnie promuje wartości i cele klastra w regionie. Jest znaczącym odbiorcą energii elektrycznej, ale też dzięki posiadaniu 39 instalacji fotowoltaicznych jest wytwórcą energii elektrycznej. Miasto Białystok dysponuje potencjałem do produkcji i magazynowania energii oraz do wdrożenia rozproszonego zasobu elastyczności w klastrze. Ponadto Miasto przygotowało w porozumieniu z koordynatorem klastra energii - spółką PUHP Lech projekt magazynu energii o mocy 4 MW i pojemności 16 MWh (realizowany w 2 etapach), sprzężony w jednym Punkcie Poboru Energii (PPE) z jednostką wytwórczą, który

⁴³ Uchwała Nr XLVIII/548/13 Rady Miasta Białystok z dnia 25 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Białegostoku na lata 2012-2030”.

⁴⁴ Uchwała Nr XLIV/632/21 Rady Miasta Białystok z dnia 25 października 2021 r. w sprawie uchwalenia „Drugiej aktualizacji projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Białegostoku na lata 2012-2030”.

ma stanowić istotny zasób elastyczności dla PPE Miasta Białystok oraz pozostałych członów klastra energii.

Kluczowym zadaniem klastrów energii, stawianym przez ustawodawcę jest lokalne równoważenie zapotrzebowania odbiorców na energię przy udziale lokalnych źródeł wytwórczych. Docelowo klaster powinien stać się obszarem w jak największym stopniu niezależnym energetycznie. Jednakże działania podejmowane w klastrze nie powinny koncentrować się wyłącznie na zbilansowaniu wytwarzania i zużycia energii. Klastry mają znacznie większy potencjał i mogą stać się platformą współpracy lokalnej społeczności, wzmacniającą bezpieczeństwo energetyczne przy pełnym poszanowaniu środowiska naturalnego i kulturowego. Klastry energii winny koncentrować się na zapewnieniu lokalnej społeczności stabilnych i efektywnych ekonomicznie dostaw energii elektrycznej i ciepła, ograniczaniu niskiej emisji, wsparciu energetyki prosumenckiej (odbiorcy indywidualni - gospodarstwa domowe, wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie), zwiększaniu jakości sieci przesyłowych, optymalizacji kosztów wytwarzania i dystrybucji energii. Ponadto klaster energii - jako zagregowany zbiór punktów poboru, wytwarzania i/lub magazynowania, może stanowić z punktu widzenia krajowego systemu elektroenergetycznego, wirtualny punkt w sieci dostarczający zagregowane usługi elastyczności na płaszczyźnie handlowej oraz fizycznej.

Tabela 44. Instalacje wykonane w 2023 roku

Lp.	Lokalizacja instalacji	Adres	Wartość instalacji (brutto zł)
1.	Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 2 w Białymstoku	ul. K. Pułaskiego 25	448 999,20
2.	Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 2 w Białymstoku	ul. K. Pułaskiego 25	
3.	Samodzielny Szpital Miejski w Białymstoku	ul. Sienkiewicza 79	237 390,00
4.	Dom Pomocy Społecznej w Białymstoku	ul. Świerkowa 9	127 510,00
5.	Przedszkole Samorządowe nr 81 w Białymstoku	ul. Brzoskwiniowa 8	258 049,81
6.	Przedszkole Samorządowe nr 82 w Białymstoku	ul. Herberta 82	240 049,76
7.	Szkoła Podstawowa nr 34 w Białymstoku	ul. Pogodna 12	134 835,22
8.	Szkoła Podstawowa nr 49 w Białymstoku	ul. Armii Krajowej 32	130 421,66
9.	Szkoła Podstawowa nr 9 w Białymstoku	ul. Legionowa 7	76 500,00
10.	Szkoła Podstawowa nr 21 w Białymstoku	ul. Polowa 7/1	286 790,69
11.	Szkoła Podstawowa nr 52 w Białymstoku	ul. Dojlidy Górne 48	240 790,66
12.	Urząd Miejski w Białymstoku Budynek Biura Rzeczy Znalezionych	ul. Bitwy Białostockiej 2/2	115 770,00
13.	Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 4 w Białymstoku	ul. Porzeczkowa 11	262 999,50
14.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego nr 3 w Białymstoku	ul. Pietrasze 29	250 999,51
15.	Zespół Szkół Rolniczych w Białymstoku	ul. ks. Suchowolca 26	158 346,51
16.	Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 1	ul. Strażacka 25	200 000,00
17.	Międzyszkolny Ośrodek Sportowy	ul. Zwycięstwa 28	154 000,00
18.	Białostocki Ośrodek Sportu i Rekreacji	ul. Płazowa	150 000,00
19.	Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 5	ul. Magnoliowa 13	230 302,49
20.	Szkoła Podstawowa nr 47	ul. Palmowa 28	220 302,50
21.	Żłobek Miejski nr 8	ul. Oriona 38	198 636,39
22.	I Liceum Ogólnokształcące	ul. Brukowa 2	164 844,60

Lp.	Lokalizacja instalacji	Adres	Wartość instalacji (brutto zł)
23.	Zespół Placówek Oświatowych Bursa Szkolna	ul. Dobra 3	96 461,52
24.	Zespół Szkół Budowlano - Geodezyjnych CKZ	ul. Słonimska 47/1	102 351,99
25.	Zespół Szkół Budowlano - Geodezyjnych	ul. Słonimska 47/1	166 480,50

Źródło: Biuro Zarządzania Efektywnością Energetyczną

GRUPA ZAKUPOWA MIASTA BIAŁYSTOK I BIAŁOSTOCKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

W dniu 23 maja 2018 r. zawarto Porozumienie Międzygminne w sprawie wspólnego realizowania postępowania w przedmiocie udzielenia zamówienia publicznego na zakup energii elektrycznej oraz usługi dystrybucji energii elektrycznej w ramach grupy zakupowej członków stowarzyszenia wchodzących w skład Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. Do negocjacji z Miastem, dotyczących dostarczenia w 2023 r. energii elektrycznej przystąpiła spółka Energa Obrót S.A., w wyniku których 14 grudnia 2022 r. zawarto umowę. Prąd kupowany był po cenie Rynku Dnia Następnego z Towarowej Giełdy Energii. Miasto złożyło również oświadczenia składane przez odbiorców uprawionych zgodnie z ustawą⁴⁵, w związku z czym cena energii nie może być wyższa niż 785 zł/MWh netto. Miasto nabyło ponadto Gwarancję pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii elektrycznej w 2023 r. o wolumenie 10 000 MWh.

ZAKUP GAZU PRZEZ MIASTO BIAŁYSTOK

Miasto Białystok rozpoczęło wspólny zakup gazu dla miejskich jednostek organizacyjnych z dniem 01 stycznia 2020 r. Do ostatnich negocjacji dotyczących dostarczenia gazu w 2023 i 2024 r. przystąpiła spółka PGNiG⁴⁶, w wyniku których w dniu 9 grudnia 2022 r. zawarto umowę. Gaz będzie kupowany po cenach z Towarowej Giełdy Energii w pakietach transzowych. Miasto złożyło również oświadczenia składane przez uprawionych odbiorców, dzięki którym cena gazu dla odbiorców uprawionych nie może być wyższa niż 200,17 zł/MWh netto.

Działania wskazane w podrozdziale 3.4. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

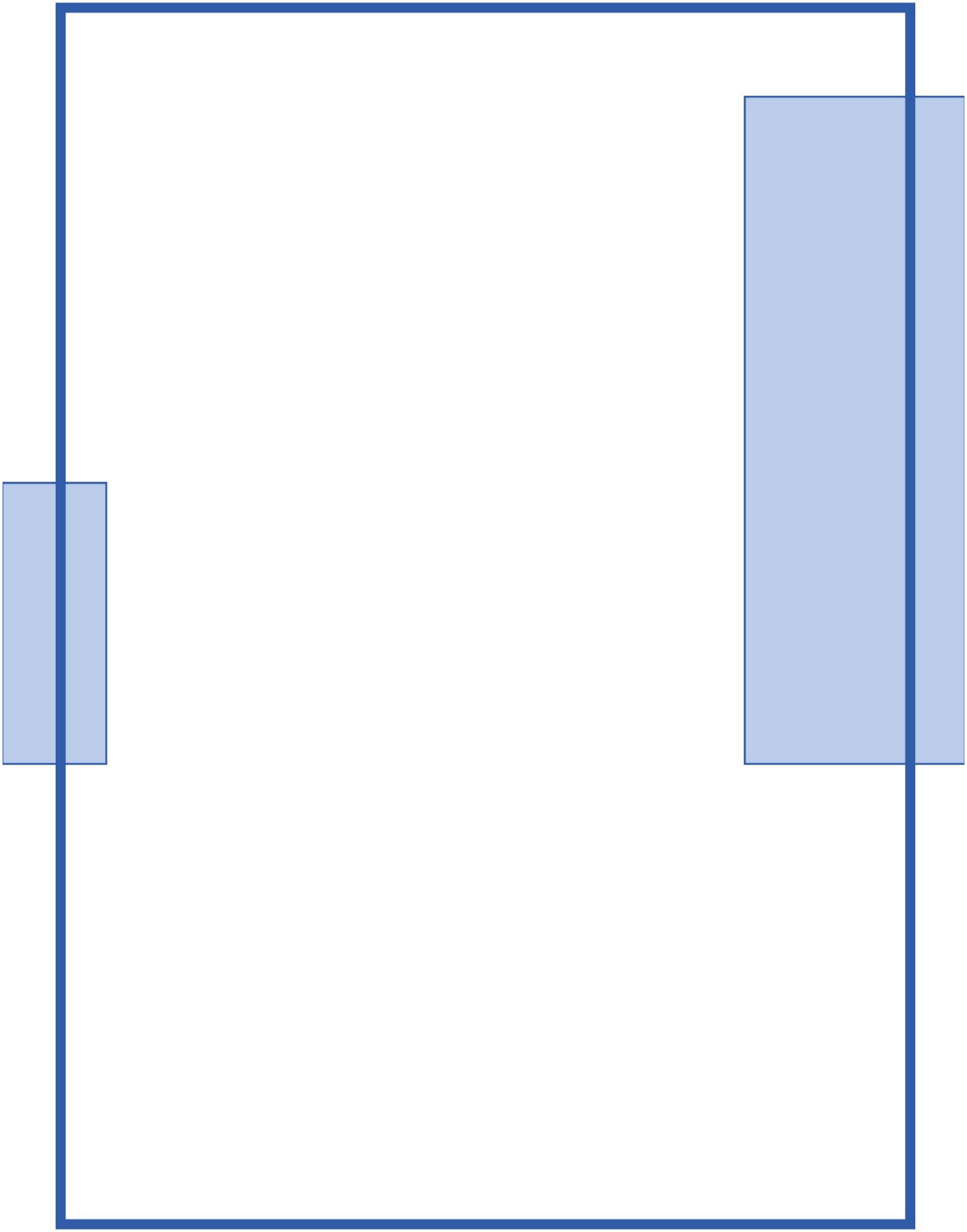
- S1.1. Optymalizacja zużycia energii i wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- S3.1. Zwiększenie kompetencji na temat gospodarowania zasobami i neutralności klimatycznej
- P2.3. Funkcjonalny, energooszczędny transport, integrowany i zarządzany w skali BOF
- P2.4. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na klimat i środowisko
- C4.1. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań doskonalących procesy zarządzania miastem w zakresie transportu
- C5.1. Wdrożenie energooszczędnych rozwiązań w przestrzeni publicznej

⁴⁵ Ustawa z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku oraz w 2024 roku (Dz. U. z 2024 r. poz. 190 ze zm.).

⁴⁶ Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo.

4. GOSPODARKA KOMUNALNA

4.1. System zaopatrzenia w wodę

System zaopatrzenia Miasta Białegostoku w wodę tworzą: ujęcia wody, stacje uzdatniania wody oraz sieć wodociągowa, dostarczające wodę do odbiorców. System zapewnia dostęp do wody pitnej prawie wszystkim mieszkańcom miasta (99,3%). Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrzenie Miasta w wodę jest Spółka „Wodociągi Białostockie” Sp. z o.o. w Białymstoku.

Źródłem wody jest rzeka Supraśl, stanowiąca prawy dopływ rzeki Narwi. Bazują na niej 3 ujęcia wody:

- powierzchniowe i infiltracyjne w Wasilkowie,
- podziemne w Jurowcach.

Tabela 45. Wydajność ujęć wody na potrzeby Miasta Białegostoku

Wyszczególnienie	Ujęcie wody infiltracyjnej w Wasilkowie	Ujęcie wody powierzchniowej w Wasilkowie	Ujęcie wody podziemnej w Jurowcach	Wydajność ujęć ogółem
Projektowa wydajność ujęć $Q_{d \max}$ (m ³ /d)	15 000	56 000	34 344	105 344

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej na podstawie danych „Wodociągów Białostockich” Sp. z o.o. w Białymstoku

Łączna maksymalna wydajność ujęć wynosi ponad 105 tys. m³/dobę. Ujęcia znajdują się w obrębie tej samej jednostki hydrogeologicznej o nazwie „Zbiornik wód podziemnych Jurowce - Wasilków”, obejmujący odcinek rzeki Supraśl od ujścia rzeki do Narwi po wieś Ogrodniczki (ok. 50 km²).

W obszarze zbiornika występują duże zasoby wód podziemnych, przede wszystkim w czwartorzędowych poziomach wodonośnych, miejscami połączonych ze sobą.

Zróznicowane typy ujęć, konieczność uwzględnienia specyfiki surowca i jego odmiennych w każdym przypadku parametrów fizyko - chemicznych wymaga zastosowania odrębnych technologii dla każdego ciągu wody.

Ujmowana woda uzdatniana jest w trzech ciągach technologicznych: wody infiltracyjnej, wody powierzchniowej i wody podziemnej.

Tabela 46. Wydajność stacji uzdatniania wody (SUW) na potrzeby Miasta Białegostoku

Wyszczególnienie	SUW w Wasilkowie (w. infiltracyjna)	SUW w Pietraszach (w. powierzchniowa)	SUW w Jurowcach (w. podziemna)	Wydajność SUW ogółem
Projektowa wydajność SUW $Q_{d \max}$ (m ³ /d)	15 000	36 000	42 240	93 240

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej na podstawie danych „Wodociągów Białostockich” Sp. z o.o. w Białymstoku

Tabela 47. Produkcja wody

WODA POBRANA Z UJĘĆ (w tys. m ³ /rok)	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	17 041,3	16 282,7	17 060,3	16 251,6	16 279,2
w. infiltracyjna	2 788,0	2 932,3	2 422,1	2 368,2	2 542,5
w. powierzchniowa	9 089,0	9 974,8	10 622,2	8 901,7	8 315,7
w. podziemna	5 164,3	3 375,6	4 016,0	4 981,7	5 421,0
WODA WTŁOCZONA DO SIECI (w tys. m ³ /rok)	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	15 154,6	14 754,9	15 363,6	14 896,7	15 172,6
w. infiltracyjna	2 549,2	2 696,3	2 201,0	2 208,8	2 379,3
w. powierzchniowa	7 756,4	8 901,3	9 364,5	7 956,1	7 493,4
w. podziemna	4 849,0	3 157,3	3 798,1	4 731,8	5 299,9

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej na podstawie danych „Wodociągów Białostockich” Sp. z o.o. w Białymstoku

Uzdatniona woda dostarczana jest odbiorcom za pośrednictwem sieci wodociągowej o długości ok. 1 059 km (wraz z przyłączami).

Tabela 48. Sieć wodociągowa z podziałem na sieci magistralne, rozdzielcze i przyłącza

Rok	Długość sieci wodociągowej w Białymstoku (w km)			
	Sieć magistralna	Sieć rozdzielcza	Przyłącza	Ogółem
2019	69,1	573,2	393,1	1 035,4
2020	74,7	586,3	392,0	1 053,0
2021	75,3	590,4	391,1	1 056,8
2022	75,3	593,8	388,2	1 057,3
2023	77,5	595,8	385,6	1 058,9

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej na podstawie danych „Wodociągów Białostockich” Sp. z o.o. w Białymstoku

Ważnym elementem sieci wodociągowej są 4 strefowe pompownie wody, które podnoszą jej ciśnienie w wyżej położonych rejonach.

Tabela 49. Struktura sprzedaży wody w Białymstoku

Rok	Sprzedaż wody w podziale na grupy odbiorców (w tys. m ³ /rok)			
	Gospodarstwa domowe	Przemysł	Inne cele	Ogółem
2019	10 092,8	837,8	2 187,5	13 118,1
2020	10 205,3	792,1	1 875,2	12 872,6
2021	10 234,5	871,6	1 984,8	13 090,9
2022	10 213,8	804,2	2 012,6	13 030,6
2023	10 345,0	730,0	2 103,1	13 178,1

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej na podstawie danych „Wodociągów Białostockich” Sp. z o.o. w Białymstoku

Tabela 50. Wybrane wskaźniki zaopatrzenia w wodę

Wskaźniki	2019	2020	2021	2022	2023
Średnie dobowe zużycie wody przez 1 mieszkańca (m ³ /dobę)	0,09	0,09	0,09	0,09	0,1
Średnie miesięczne zużycie wody przez 1 mieszkańca (m ³ /m-c)	2,8	2,9	2,9	2,9	3,0
Mieszkańcy korzystający z sieci wodociągowej (tys. osób)	295,6	296,1	294,4	291,0	290,1
Mieszkańcy korzystający z sieci wodociągowej (%)	99,4	99,5	99,3	99,3	99,3
Cena brutto 1 m ³ wody dostarczanej do wszystkich odbiorców	4,13	4,27	4,27	4,27	4,27
Liczba awarii na sieci wodociągowej (szt.)	183	188	220	201	178
Liczba awarii przypadająca na 1 km sieci wodociągowej	0,2	0,2	0,16	0,19	0,17
Straty wody (%)	8,1	6,5	7,8	5,6	5,8

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej na podstawie danych „Wodociągów Białostockich” Sp. z o.o. w Białymstoku

SYSTEM AWARYJNEGO ZAOPATRZENIA W WODĘ

Awaryjny system zaopatrzenia w wodę tworzy 45 studni ręcznych zlokalizowanych na terenie Miasta Białegostoku. Mają one zaopatrywać w wodę mieszkańców miasta w przypadku unieruchomienia wodociągu komunalnego. Woda pobierana ze studni ręcznych nie podlega uzdatnianiu, w konsekwencji w stanie surowym nie spełnia wymogów do spożycia. Z uwagi na jakość wody, studnie mogą stanowić jedynie źródło wody do celów nie związanych ze spożyciem.

Studnie utrzymywane są w gotowości poprzez wykonywanie regularnych przeglądów i próbnych pompowań.

Sieć wodociągowa na obszarze Białegostoku zbudowana jest w przewodzie układu pierścieniowego. Umożliwia to większą kontrolę nad danym obszarem, gdzie zaistnieje awaria i ograniczenie do minimum ilości odbiorców pozbawionych dostawy wody.

Ponadto, na terenie ujęcia Jurowce do dyspozycji jest 5 agregatów prądotwórczych do poboru wody, które uruchamiane są w przypadku braku zasilania na ujęciu w energię elektryczną.

JAKOŚĆ WODY PITNEJ

Wyniki jakości wody w ramach istniejącego systemu zaopatrzenia w wodę wskazują, iż dostarczana woda odpowiada wymaganiom sanitarnym, stawianym wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia⁴⁷.

Potwierdzeniem spełnienia wymagań jakościowych są badania prowadzone przez Laboratorium Badania Wody Wodociągów Białostockich Sp. z o.o. Laboratorium pobiera próbki

⁴⁷ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

oraz wykonuje badania chemiczne, sensoryczne, właściwości fizycznych i badania mikrobiologiczne w zakresie laboratorium badawczego Nr 415 wydanego przez Polskie Centrum Akredytacji (PCA). Certyfikat akredytacji PCA potwierdza kompetencje, bezstronność i spójne działanie zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025: 2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”. Laboratorium posiada zatwierdzenie systemu jakości prowadzonych badań (zgodnie z decyzją Nr HK - 295/2023 z dn. 21.12.2023 r., wydaną przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ciechanowie, obowiązującą do dnia 31.12.2024 r.).

W 2023 r. w ramach kontroli wewnętrznej Laboratorium wykonało badania na 788 próbkach wody.

Działania wskazane w podrozdziale 4.1. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

S1.2. Zwiększenie efektywności gospodarowania odpadami i zasobami; recykling i domykanie obiegu surowców

S2.2. Dobra jakość środowiska: powietrza, gleb i wód

4.2. System kanalizacyjny

SYSTEM KANALIZACJI SANITARNEJ I OGÓLNOSPŁAWNEJ

Sieć kanalizacyjna, za pośrednictwem której Wodociągi Białostockie odbierają ścieki obejmuje swoim zasięgiem, w zakresie podstawowej działalności, Miasto Białystok oraz miasto i gminę Wasilków. Ponadto do sieci kanalizacyjnej odprowadzane są ścieki z gmin ościennych: Choroszcz, Dobrzyniewo Duże, Supraśl, Zabłudów oraz Juchnowiec Kościelny. Cały teren Białegostoku obsługuje rozdzielczy system kanalizacji sanitarnej. Do oczyszczalni ścieki doprowadzane są układem kanalizacji grawitacyjno-pompowej.

Tabela 51. Sieć kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej z podziałem na sieć sanitarną, ogólnospławną i przyłącza

Rok	Długość sieci kanalizacyjnej w Białymstoku (km)			
	Sieć sanitarna	Sieć ogólnospławna	Przyłącza	Ogółem
2019	490,5	3,9	93,5	587,9
2020	507,8	3,8	93,8	605,4
2021	513,7	0	93,5	607,2
2022	516,9	0	92,2	609,1
2023	520,1	0	91,6	611,7

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej na podstawie danych „Wodociągów Białostockich” Sp. z o.o. w Białymstoku

Nieodłącznym elementem systemów kanalizacyjnych są przepompownie ścieków (112 szt.), gdzie spływ grawitacyjny i względne rozwiązania zapewniające taki spływ, są niemożliwe lub nieracjonalne.

Tabela 52. Struktura ścieków odprowadzanych do kanalizacji miejskiej w Białymstoku

Rok	Odbiór ścieków w podziale na grupy odbiorców (tys. m ³ /rok):			
	Gospodarstwa domowe	Przemysł	Inne cele	Ogółem
2019	9 746,8	1 201,7	2 079,0	13 027,5
2020	9 916,9	1 173,3	1 745,0	12 835,2
2021	9 940,9	1 246,7	1 859,4	13 047,0
2022	9 951,4	1 138,4	1 903,0	12 992,8
2023	10 003,2	1 034,1	2 032,3	13 069,6

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej na podstawie danych „Wodociągów Białostockich” Sp. z o.o. w Białymstoku

Tabela 53. Wybrane wskaźniki dotyczące sieci kanalizacyjnej

Wskaźniki	2019	2020	2021	2022	2023
Średnia dobowa produkcja ścieków przez 1 mieszkańca (litry/dobę)	90,5	91,6	92,7	94,4	94,9
Mieszkańcy korzystający z sieci kanalizacyjnej (tys. osób)	295,2	295,6	293,9	288,8	288,8
Mieszkańcy korzystający z sieci kanalizacyjnej (%)	99,3	99,35	99,2	98,6	98,9
Cena brutto 1 m ³ ścieków odbieranych od wszystkich odbiorców	3,78	3,93	3,93	3,93	3,93

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej na podstawie danych „Wodociągów Białostockich” Sp. z o.o. w Białymstoku

Do oczyszczalni ścieków w Białymstoku poprzez zbiorczy system kanalizacji rozdzielczej dopływają ścieki komunalne z terenu Miasta Białegostoku i gmin przyległych do granic administracyjnych miasta (gminy: Wasilków, Dobrzyniewo Duże, Choroszcz, Juchnowiec Kościelny, Supraśl, Zabłudów). Ścieki pochodzące z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, tj.: zbiorników szczelnych (tzw. szamb) oraz przydomowych oczyszczalni ścieków są dowożone przez firmy asenizacyjne do stacji zlewnej nieczystości płynnych, zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków w Białymstoku.

Aktualnie oczyszczalnia przyjmuje ścieki w ilości ok. 58 tys. m³/dzień ścieków, z czego ok. 5% stanowią ścieki przemysłowe.

Tabela 54. Ilość ścieków dopływających do oczyszczalni

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość ścieków (w tys. m ³ /rok)	23 396,7	22 357,1	23 864,7	21 516,5	21 163,6
w tym ścieki dowożone taborem asenizacyjnym do stacji zlewnej na oczyszczalni ścieków (w tys. m ³ /rok)	101,4	97,0	126,9	136,7	150,3

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej na podstawie danych „Wodociągów Białostockich” Sp. z o.o. w Białymstoku

Oczyszczanie ścieków prowadzone jest w 3 węzłach technologicznych: mechanicznym, biologicznym i przeróbki osadów ściekowych. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych, zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym jest rzeka Biała. Wyniki badań jakości ścieków odprowadzanych z oczyszczalni do odbiornika spełniają wymogi Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej⁴⁸ i Dyrektywy 91/271/EWG, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych⁴⁹.

INWESTYCJE W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ MIASTA BIAŁEGOSTOKU

„Wodociągi Białostockie” Sp. z o.o. w celu zapewnienia ciągłości, niezawodności i jakości świadczonych usług w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków realizuje szereg inwestycji określonych w planach wieloletnich Spółki, których uszczegółowienie stanowią roczne plany inwestycyjne.

W 2023 r., z uwagi na niezatwierdzenie przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie od 2021 r. nowych taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, Spółka ograniczyła wydatki inwestycyjne. Większość poniesionych nakładów dotyczyła budowy i przebudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, z czego 28% to nakłady na inwestycje sieciowe budowy lub przebudowy kanalizacji sanitarnej i wodociągowej, związanej z inwestycjami drogowymi Miasta Białystok: Intermodalny Węzeł Komunikacyjny – ul. Bohaterów Monte Casino, ul. Łomżyńska, ul. Mikołaja Kopernika.

Tabela 55. Nakłady na realizację inwestycji

Rodzaj inwestycji	Nakłady w latach (w mln zł)				
	2019	2020	2021	2022	2023
Projekt „Optymalizacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Białegostoku i Gminy Wasilków – I etap”	28,23	56,72	42,85	9,79	0,00
Projekt „Budowa elektrowni fotowoltaicznej na terenie Stacji Uzdatniania Wody w Pietraszach	0,00	0,00	0,68	2,91	0,00
Inwestycje na ujęciach wody, stacjach uzdatniania wody i oczyszczalni ścieków	4,64	7,27	7,47	1,57	0,23
Inwestycje związane z budową i przebudową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	20,53	11,78	9,23	19,28	5,38
Pozostałe inwestycje w zakresie utrzymania infrastruktury technicznej związanej z przedmiotem działalności Spółki	1,23	10,06	4,28	4,80	0,93
Ogółem	54,63	85,83	64,51	38,35	6,54

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej na podstawie danych „Wodociągów Białostockich” Sp. z o.o. w Białymstoku

⁴⁸ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311).

⁴⁹ Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. U. L 135 z 30.5.1991, s. 40–52).

**WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ
KANALIZACYJNYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU WODOCIĄGÓW BIAŁOSTOCKICH SP. Z O.O.
NA LATA 2020-2024⁵⁰**

Plan określa w szczególności:

- planowany zakres usług wodociągowych i kanalizacyjnych,
- przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach,
- przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz wprowadzanie ścieków,
- inwestycje, dla których spółka otrzymała lub będzie ubiegała się o dotację,
- nakłady inwestycyjne w poszczególnych latach,
- sposoby finansowania planowanych inwestycji.

Wieloletni plan rozwoju i modernizacji jest planem otwartym z możliwością jego weryfikacji w zakresie bieżących potrzeb rzeczowych i harmonogramu realizacji inwestycji oraz zaangażowania finansowego i kierunków pozyskiwania środków na realizację zadań.

Tabela 56. Wykaz zadań inwestycyjnych realizowanych w 2023 roku, ujętych w „Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Wodociągów Białostockich Sp. z o.o. na lata 2020-2024”

Lp.	Nazwa ⁵¹
ZADANIA POZOSTAŁE - STACJA UZDATNIANIA WODY JUROWCE, STACJA UZDATNIANIA WODY PIETRASZE, OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW, INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNA, WODOMIERZOWNIA, ENERGETYKA I AUTOMATYKA, TELEINFORMATYKA	
1.	Wykorzystanie zatwierdzonej wydajności ujęcia w Jurowcach - sukcesywna realizacja (poz. 22)
2.	Zapewnienie ciągłości jakościowej i ilościowej produkcji wody na Ujęciu i Stacji Uzdatniania Wody Jurowce – sukcesywna realizacja (poz. 24)
3.	Modernizacja technologiczna chlorowni SUW Pietrasze – prace przygotowawcze (poz. 31)
4.	Odnowienie zasobów wody infiltracyjnej SUW Wasilków – prace przygotowawcze (poz. 33)
5.	Wykonanie studni głębinowej z drugiej warstwy wodonośnej na potrzeby m. Wasilkowa - zakończono (poz. 36)
6.	Zakup, montaż z uruchomieniem dwóch agregatów kogeneracyjnych o mocy ok. 500 kW - prace przygotowawcze (poz. 56)
7.	Budowa i przebudowa magistrali wodociągowych – sukcesywna realizacja (poz. 69)
8.	Budowa i przebudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Białystok – sukcesywna realizacja (poz. 71)
9.	Modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Białystok – sukcesywna realizacja (poz. 72)
10.	Budowa i przebudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Wasilków – sukcesywna realizacja (poz. 73)
11.	Opomiarowanie sieci kanalizacyjnej – sukcesywna realizacja (poz. 74)
12.	Opomiarowanie sieci wodociągowej – sukcesywna realizacja (poz. 75)
13.	Budowa elektrowni fotowoltaicznej PV - 2MW Oczyszczalnia - prace przygotowawcze (poz. 79)
14.	Wykonanie projektu i wymiana kabla olejowego 15kV między GPR1 Pietrasze a GPR2 Wasilków – prace przygotowawcze (poz. 91)

⁵⁰ Uchwała Nr XXIX/435/20 Rady Miasta Białystok z dnia 28 września 2020 r. w sprawie zatwierdzenia „Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Wodociągów Białostockich Sp. z o.o. na lata 2020–2024”.

⁵¹ Przy nazwie zadania wskazano pozycję zadania, ujętego w „Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Wodociągów Białostockich Sp. z o.o. na lata 2020-2024”.

Lp.	Nazwa ⁵¹
15.	Skablowanie linii napowietrznej SN i 15kV od rzeki Supraśl do stacji Nr 1 na Ujęciu Wody – Jurowce - prace przygotowawcze (poz. 93)
16.	Dostosowanie Zintegrowanego Systemu Informatycznego do zmian w przepisach prawa – sukcesywna realizacja (poz. 110)
17.	Odtworzenie majątku Spółki w celu zapewnienia stabilnego i efektywnego funkcjonowania we wszystkich obszarach działalności – sukcesywna realizacja (poz. 115)

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

SYSTEM KANALIZACJI DESZCZOWEJ

Na terenie Białegostoku, oprócz systemu sieci kanalizacji sanitarnej funkcjonuje rozbudowany system kanalizacji deszczowej, odprowadzający wody opadowe, roztopowe i drenażowe do cieków, rowów i rzeki Białej. Gestorem miejskich sieci kanalizacji deszczowej od 2008 r. jest Departament Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Białymstoku, który w ramach swoich zadań sprawuje pieczę nad drożnością miejskiej sieci kanalizacji deszczowej. Bieżące utrzymanie sieci deszczowych we właściwym stanie technicznym oraz likwidacja awarii na sieci realizowana jest na zlecenie służb miejskich przez firmę wyłanianą w drodze postępowania w trybie przetargu nieograniczonego. Poszczególne układy kanalizacji deszczowej, odprowadzające wody opadowe z dachów oraz z powierzchni utwardzonych, w tym w szczególności z pasów drogowych wyposażone są w układy podczyszczające (osadniki, separatory), wyłapujące zanieczyszczenia stałe oraz substancje ropopochodne przed spływem do cieków i ziemi.

Tabela 57. Sieć kanalizacji deszczowej

Lata	2019	2020	2021	2022	2023
Długość sieci kanalizacyjnej deszczowej w Białymstoku (km)	530,0	543,2	546,0	559,0	567,8

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

Systemy kanalizacji deszczowej na terenie Miasta są sukcesywnie rozbudowywane i modernizowane w oparciu o „Aktualizację programu zagospodarowania wód opadowych i rozbudowy kanalizacji deszczowej w granicach administracyjnych miasta Białegostoku wraz z racjonalnym rozmieszczeniem zbiorników retencyjnych, rowów i odparowników”⁵². W opracowaniu wskazane zostały węzły kanalizacji deszczowej wymagające przebudowy oraz rozmieszczenie zbiorników retencyjnych, rowów wsiąkowych i odparowników, których zadaniem jest przejęcie wód opadowych, przeznaczonych do dalszego wykorzystania, np. do nawadniania drzew, trawników (rozwiązania korzystne ekonomicznie i ekologicznie). Zgodnie z wytycznymi programowymi, Departament Gospodarki Komunalnej wydaje warunki techniczne włączenia do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej oraz budowy nowej infrastruktury kanalizacji deszczowej, przy czym wymagane jest w maksymalnym stopniu zagospodarowanie wód opadowych u źródła, ich retencjonowanie oraz ponowne użycie np. do celów gospodarczych. Program wykorzystywany jest również na etapie tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

System kanalizacji deszczowej jest nierozzerwalnie związany z systemem rowów i cieków odprowadzających wody opadowe do głównego odbiornika, jakim jest rzeka Biała. W ramach zachowania ciągłości systemu przyrodniczego Miasta sukcesywnie jest realizowana

⁵² Dokument dostępny na stronie www.bialystok.pl w zakładce: Dla biznesu/ Zagospodarowanie przestrzenne/ Dokumenty planistyczne/ Inne dokumenty planistyczne.

konserwacja i odtwarzanie rowów odwadniających, cieków wodnych i rzeki Białej. Ponadto prowadzony jest nadzór nad stanem rowów i cieków zbiorników wodnych zlokalizowanych na terenie Miasta poprzez:

- monitorowanie stanów grobli oraz budowli piętrzących pod względem ich szczelności i stabilności na zbiornikach wodnych oraz wykonywanie obiektów budowlanych w ich pobliżu,
- monitorowanie nielegalnego zasypywania rowów melioracyjnych,
- monitorowanie przepustowości rzek, cieków i rowów.

OPRACOWANIE MODELU HYDRAULICZNEGO MIEJSKIEJ SIECI KANALIZACJI DESZCZOWEJ - ETAP I: MONTAŻ TRZECH STACJI POMIAROWYCH DO MIERZENIA OPADÓW ATMOSFERYCZNYCH

W 2023 r. na terenie Białegostoku zamontowano 3 stacje pomiarowe wyposażone w deszczomierze do mierzenia ilości opadów atmosferycznych.

Uzyskane dane ze stacji pomiarowych stanowią narzędzie pomocnicze do:

- wypełniania oświadczeń w celu ustalenia wysokości opłaty zmiennej za odprowadzanie do wód - wód opadowych lub roztopowych;
- weryfikacji wysokości opłat za usługi wodne;
- opracowywania operatów wodnoprawnych, niezbędnych do uzyskania decyzji wodnoprawnych;
- opracowywania dokumentacji projektowych sieci kanalizacji deszczowej;
- przekazywania mieszkańcom informacji ws. aktualnych danych dotyczących wysokości opadów;
- analizy i prognozy w celu przeciwdziałaniu skutkom intensywnych opadów (podtopień oraz zalań ulic i nieruchomości).

Realizacja powyższego zadania stanowi I Etap opracowania modelu hydraulicznego miejskiej sieci kanalizacji deszczowej, które będzie stanowić wsparcie w zakresie opracowania koncepcji zarządzania wodami opadowymi w celu polepszenia zabezpieczenia przeciwpowodziowego Białegostoku, w tym analizy możliwości zmniejszenia ilości spływu wód opadowych i roztopowych systemem rzeczny, będącym w zasięgu oddziaływania rzeki Białej.

W ramach zrealizowanych w 2023 r. inwestycji drogowych Zarząd Dróg Miejskich wybudował lub przebudował sieć kanalizacji deszczowej na następujących ulicach: centrum przesiadkowe w rejonie dworców PKS i PKP, Bohaterów Monte Cassino, Łomżyńskiej, Mikołaja Kopernika, Świętego Rocha, Rodzinnej, Sielskiej, sięgacz od ul. Rodzinnej, Kiemliczów, Pod Krzywą, Mikołaja Reja, Liliowej, Orłąt Lwowskich, Jana Zamoyskiego, sięgacz od ul. Jana Zamoyskiego, Witolda Sławińskiego.

Ponadto zostały wybudowane 4 zbiorniki retencyjne: centrum przesiadkowe w rejonie dworców PKS i PKP oraz w rejonie ulic: Bohaterów Monte Cassino, Świętego Rocha i ulicy Rodzinnej.

Działania wskazane w podrozdziale 4.2. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- S1.2. Zwiększenie efektywności gospodarowania odpadami i zasobami; recykling i domykanie obiegu surowców**
- S2.1. Dobrej jakości różnorodne przyrodniczo tereny zielone o dużej wartości usług ekosystemowych**
- S2.2. Dobra jakość środowiska: powietrza, gleb i wód**

P3.1. Harmonizowanie systemowej oraz rozproszonej infrastruktury technicznej

P3.2. Zwiększanie wydajności, niezawodności i efektywności ekonomicznej infrastruktury technicznej

4.3. Cmentarnictwo

Na terenie Białegostoku znajdują się następujące cmentarze wojenne, które zgodnie z ustawą⁵³ pozostają pod opieką Państwa:

- Cmentarz wojskowy przy ul. 11 Listopada - pow. 1,00 ha,
- Cmentarz wojenny żołnierzy Armii Czerwonej przy ul. K. Ciołkowskiego – pow. 0,2723 ha,
- Cmentarz ofiar terroru z II wojny światowej w Lesie Pietrasze – pow. 0,40 ha,
- Cmentarz ofiar terroru z II wojny światowej w Lesie Bacieczki – pow. 0,067 ha.

Na terenie Miasta znajdują się również następujące cmentarze wyznaniowe zamknięte, które są pod opieką Gminy Białystok:

- Cmentarz Ewangelicko-Augsburski przy ul. Wasilkowskiej – pow. 0,60 ha,
- Cmentarz Ewangelicki przy ul. Produkcyjnej – pow. 0,1798 ha,
- Cmentarz Żydowski przy ul. Wschodniej – pow. 9,63 ha.

Gmina Białystok dysponuje następującymi cmentarzami komunalnymi: cmentarz przy ul. Wysockiego w Białymstoku o powierzchni 14,41 ha (100% wypełnienia) oraz cmentarz w Karakulach (gmina Supraśl, 50% wypełnienia) o powierzchni 7,89 ha. Cmentarze komunalne są zarządzane przez zakład budżetowy Cmentarz Miejski w Białymstoku.

Pochówki na cmentarzu w Karakulach odbywają się od 2009 roku. Na ogólną roczną liczbę zgonów cmentarze komunalne przyjmują ok. 20% pochówków. Pozostali zmarli chowani są na cmentarzach wyznaniowych. Od 2008 r. na cmentarzu przy ul. Wysockiego z powodu braku wolnej powierzchni grzebalnej odbywają się tylko dochowania zmarłych do istniejących grobów.

Tabela 58. Liczba pochówków na cmentarzach komunalnych

Pochówki	2019	2020	2021	2022	2023
Cmentarz Miejski przy ul. Wysockiego					
pochówki ogółem, w tym:	506	578	670	565	499
pochówki urnowe	111	169	205	175	170
udział pochówków urnowych [%]	21,9	29,2	30,6	30,9	34,1
Cmentarz w Karakulach					
pochówki ogółem, w tym:	269	303	324	282	240
pochówki urnowe	30	53	75	69	58
udział pochówków urnowych [%]	11,2	17,5	23,2	24,5	24,2

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

Tabela 59. Udział dochowań w ogólnej liczbie pochówków (%)

Pochówki	2019	2020	2021	2022	2023
Cmentarz Miejski przy ul. Wysockiego	92,09	95,67	94,78	95,90	98,40
Cmentarz w Karakulach	19,33	22,44	25,62	30,50	35,42

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

⁵³ Ustawa z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2337).

4.4. Opieka nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt

Zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt⁵⁴, corocznie do dnia 31 marca Rada gminy określa, w drodze uchwały, program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt.

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta Białegostoku wprowadzany jest co roku. Program realizowany jest przez Schronisko dla Zwierząt „Dolina Dolistówki” w Białymstoku, które na bieżąco realizuje zadania związane m.in. z:

- a. zapewnieniem opieki bezdomnym psom i kotom,
- b. zapewnieniem opieki i dokarmiania wolno żyjącym kotom,
- c. odławianiem bezdomnych psów z terenu Miasta,
- d. sterylizacją i kastracją psów i kotów,
- e. prowadzeniem działań informacyjno-edukacyjnych.

Tabela 60. Liczba psów w Schronisku dla Zwierząt „Dolina Dolistówki” w Białymstoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Przyjętych do schroniska	645	417	492	508	419
Odebranych przez właściciela	259	235	295	295	255
Przekazanych do adopcji	342	224	188	188	164
Padnięcia	10	11	2	4	2
Ucieczki	3	0	0	1	1
Eutanazja	24	29	20	14	12
Steryliczacje	101	50	58	44	46
Kastracje	95	80	75	72	49

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

Tabela 61. Liczba kotów, którym zapewniono opiekę

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Przyjętych pod opiekę	653	595	647	468	435
Przekazanych do adopcji	421	437	538	392	257
Eutanazja (ślepy miot)	8	0	0	0	3
Eutanazja (koty dorosłe)	23	10	15	10	48
Steryliczacje	1 276	693	1 471	1 544	1 432
Kastracje	167	75	240	214	75

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

Tabela 62. Liczba wykonanych kastracji zwierząt właścicielskich

Wyszczególnienie	2023	
	Dofinansowanie 50%	Dofinansowanie 100%
Psy	50	26
Koty	29	33

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

Tabela 63. Dokarmianie kotów w sezonach jesienno-zimowych

Wyszczególnienie	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Ilość zakupionej karmy (kg)	3 430	4 390	4 200	3 330	3 000

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

⁵⁴ Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580 ze zm.).

Departament Gospodarki Komunalnej w ramach realizacji programu podejmuje następujące działania:

- a. zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt;
- b. zapewnienie opieki bezdomnym i odebranych w wyniku interwencji zwierzętom gospodarskim na terenie Miasta.

Tabela 64. Liczba interwencji podjętych w ramach całodobowego pogotowia dla zwierząt

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Podjęte interwencje, w tym:	453	416	618	465	477
interwencje dotyczące dzikich zwierząt	58	48	26	35	35

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

W ramach realizacji Programu zawarto umowę pomiędzy Miastem Białystok a gospodarstwem rolnym na świadczenie usług związanych z zapewnieniem opieki nad bezdomnymi i odebranymi w wyniku interwencji zwierzętami gospodarskimi na terenie Miasta Białegostoku. W roku 2023 nie było potrzeby zapewnienia opieki zwierzętom gospodarskim.

Interwencje w sprawach zwierząt podejmuje Straż Miejska w Białymstoku.

4.5. Koszty letniego i zimowego utrzymania jezdni, chodników, przystanków, śmietniczek, ścieżek rowerowych

Tabela 65. Koszty letniego i zimowego utrzymania Miasta (w zł)

Rok	Letnie i zimowe utrzymanie jezdni, chodników, przystanków, śmietniczek, ścieżek rowerowych	Monitoring pojazdów	Obsługa meteorologiczna	Utrzymanie działek gminnych	Utrzymanie i konserwacja zieleni w pasach drogowych
2019	10 308 337,82	33 380,04	5 000,00	375 713,53	2 479 115,51
2020	8 661 206,34	39 270,15	5 000,00	331 432,26	1 917 908,38
2021	12 140 578,32	78 676,17	4 891,75	410 336,67	4 762 661,93
2022	22 953 016,15	121 355,71	4 458,75	454 604,47	3 060 442,82
2023	21 676 688,94	111 541,93	4 489,50	519 350,70	3 969 201,18

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

Tabela 66. Utrzymanie porządku i czystości - zestawienie powierzchni w pasach drogowych w 2023 roku⁵⁵

Sektor	Ulice główne (m ²)	Ulice osiedlowe (m ²)	Chodniki (m ²)	Strefa Płatnego Parkowania (m ²)	Droga rowerowa (m ²)	Kosze (szt.)	Przystanki (szt.)	Zieleńce (m ²)
I	430 710	b.d.	113 547	64 800	24 200	290	69	156 777
II	475 409	b.d.	114 114	28 515	39 230	292	87	210 612
III	623 238	187 860	200 357	0	81 375	173	119	535 959
IV	545 895	192 420	197 558	0	65 800	257	136	629 785
V	442 649	454 550	150 137	0	61 340	171	125	410 600

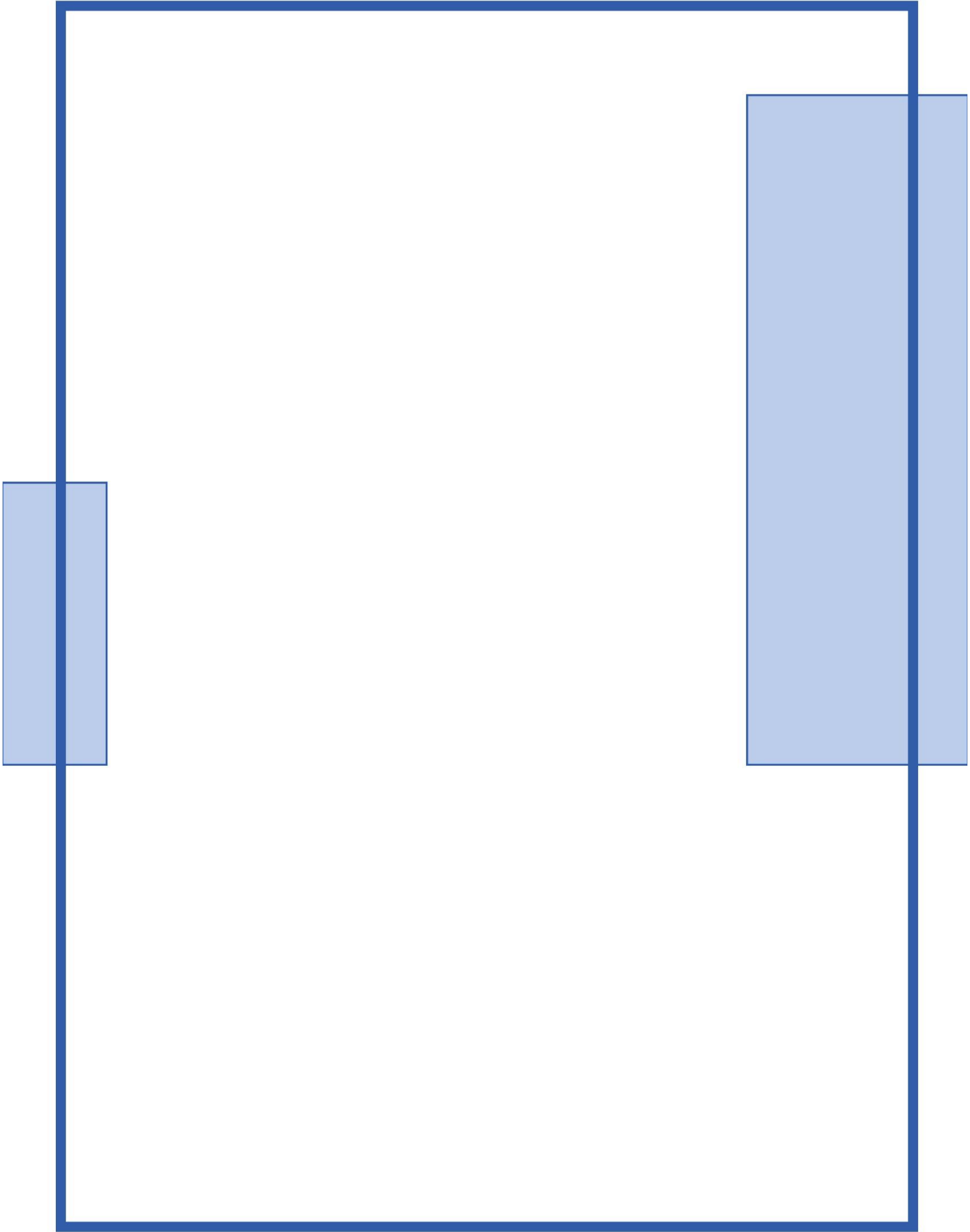
⁵⁵ objaśnienia do tabel: Ulice główne i ulice osiedlowe - są to całkowite powierzchnie wszystkich ulic miejskich. SPP, DDR, Przystanki - całkowita powierzchnia. Kosze - ilość koszy ustawionych wyłącznie w pasach drogowych. Chodniki, zieleńce - podane powierzchnie będące w stałym utrzymaniu.

Sektor	Ulice główne (m ²)	Ulice osiedlowe (m ²)	Chodniki (m ²)	Strefa Płatnego Parkowania (m ²)	Droga rowerowa (m ²)	Kosze (szt.)	Przystanki (szt.)	Zieleńce (m ²)
VI	513 314	344 190	171 413	0	65 090	180	158	418 720
Sektor O	622 167	0	0	0	0	0	0	0
Węzeł Porosły	121 500	0	7 300	0	12 000	10	5	75 000
Razem	3 774 882	1 179 020	954 426	93 315	349 035	1 373	699	2 437 453

Źródło: Departament Gospodarki Komunalnej

5. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

5.1. System transportowy

5.1.1. Transport drogowy

Zarząd Dróg Miejskich w 2023 r. sprawował nadzór nad drogami publicznymi o długości 459,47 km, w tym nad drogami gminnymi o długości 317,95 km, drogami powiatowymi o długości 88,80 km, drogami wojewódzkimi o długości 29,49 km oraz drogami krajowymi o długości 23,23 km.

Tabela 67. Dane statystyczne dot. zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury technicznej i transportu

Nazwa wskaźnika	Jednostka	2019	2020	2021	2022	2023
Całkowita długość dróg publicznych na terenie Białegostoku	km	439,78	440,25	450,58	451,19	459,47
Długość dróg krajowych		23,23	23,23	23,23	23,23	23,23
Długość dróg wojewódzkich		20,55	21,05	29,49	29,49	29,49
Długość dróg powiatowych		90,8	89,05	89,05	89,59	88,80
Długość dróg gminnych		305,2	306,92	308,81	308,88	317,95
Długość dróg gruntowych		57,1	56,53	54,56	50,88	48,49
Długość ulic o funkcji obwodnic w granicach Miasta		39,29	39,29	39,29	39,29	39,29
Długość ulic układu podstawowego (bez obwodnic)		123,84	124,61	124,61	124,61	124,61
Obiekty: mosty, estakady, wiadukty, tunele		szt.	96	106 ⁵⁶	106	106
Ilość kładek dla pieszych	35		36	37	37	37
Ilość przejść podziemnych	6		6	6	6	6
Liczba przejazdów przez tory kolejowe na ciągach komunikacyjnych podstawowego układu komunikacyjnego Miasta	22		22	22	22	22
Długość korytarzy autobusowych wysokiej jakości ⁵⁷	km	17,7	18,25	21,17	21,74	23,97

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

⁵⁶ W tym 3 estakady poza granicami Miasta Białostok (inwestycja: węzeł Porosły).

⁵⁷ Dane dotyczą długości buspasów.

Tabela 68. Drogi krajowe przebiegające przez Białystok

Nr drogi	Przebieg drogi	
8	Gen. Franciszka Kleeberga	od granicy miasta - do ul. Gen. Stanisława Maczka
	Gen. Stanisława Maczka	od ul. Gen. Franciszka Kleeberga - do Al. 1000-lecia Państwa Polskiego
	Al. 1000-lecia Państwa Polskiego***	od ul. Gen. Stanisława Maczka - do granicy miasta
19	Al. 1000-lecia Państwa Polskiego*	od granicy miasta - do ul. Gen. Stanisława Maczka
	Gen. Władysława Andersa**	od ul. Gen. Stanisława Maczka – do ul. Wasilkowskiej
	Gen. Stanisława Sosabowskiego**	od ul. Wasilkowskiej - do ul. Piastowskiej
	Piastowska	Gen. Stanisława Sosabowskiego - do Placu Witolda Antonowicza
	Plac Witolda Antonowicza	od ul. Piastowskiej – do ul. Jana Klemensa Branickiego
	Jana Klemensa Branickiego	od Placu Witolda Antonowicza – do ul. Nowowarszawskiej
	Nowowarszawska	od ul. Jana Klemensa Branickiego – do ul. Dojlidy Fabryczne
	Dojlidy Fabryczne	od ul. Nowowarszawskiej - do ul. Ks. Stanisława Suchowolca
	Ks. Stanisława Suchowolca	od ul. Dojlidy Fabryczne - do ul. Zabłudowskiej
	Zabłudowska	od ul. Ks. Stanisława Suchowolca - do granicy miasta
65	Szosa Etcka	od granicy miasta - do ul. Gen. Franciszka Kleeberga
	Gen. Franciszka Kleeberga*	od ul. Szosa Etcka - do ul. Gen. Stanisława Maczka
	Gen. Stanisława Maczka*	od ul. Gen. Franciszka Kleeberga - do ul. Gen. Władysława Andersa
	Gen. Władysława Andersa***	od ul. Gen. Stanisława Maczka – do ul. Wasilkowskiej
	Gen. Stanisława Sosabowskiego***	od ul. Wasilkowskiej - do ul. Piastowskiej
	Gen. Nikodema Sulika	od ul. Piastowskiej – do granicy miasta

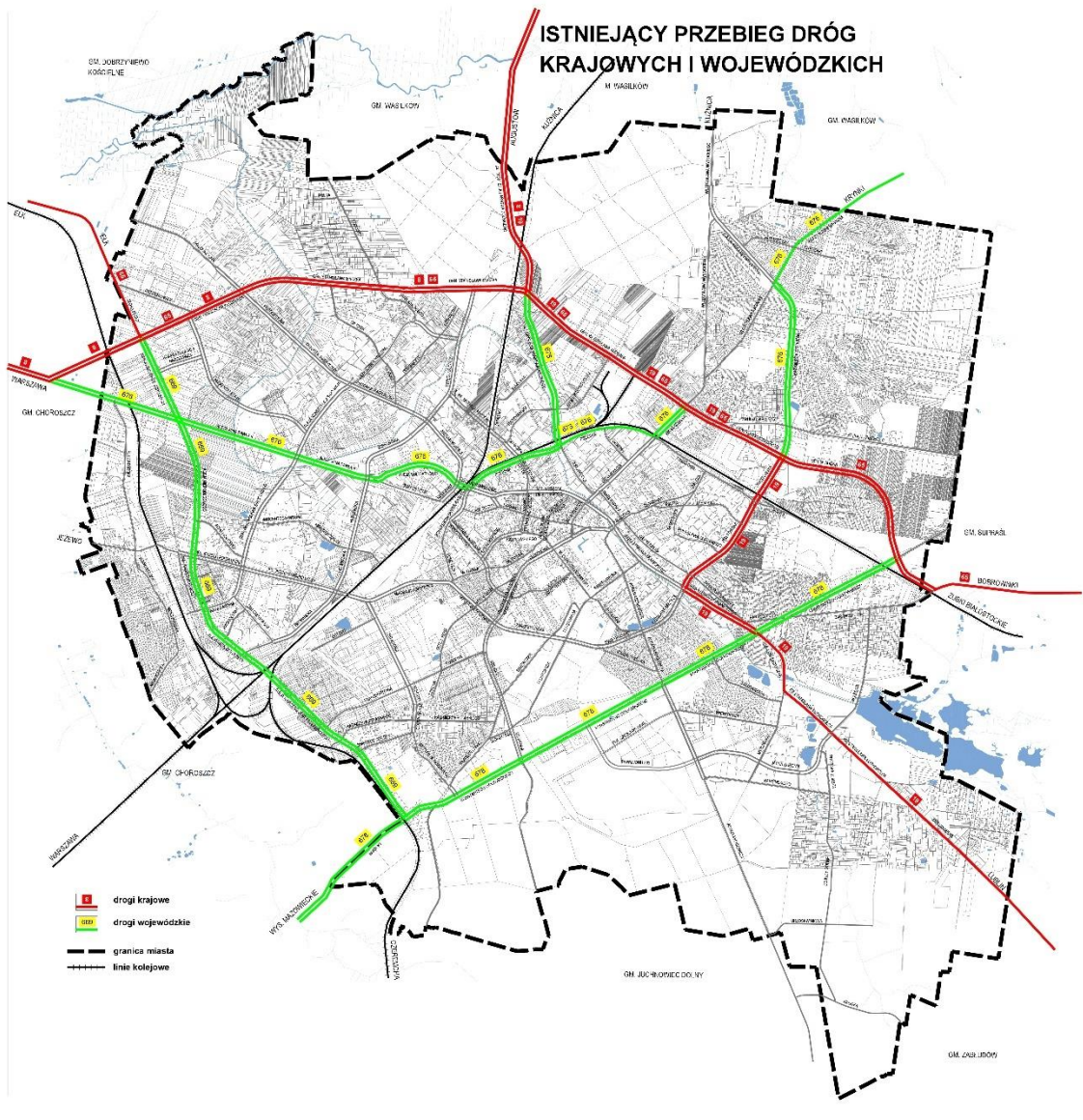
* wspólny przebieg z drogą krajową Nr 8

** wspólny przebieg z drogą krajową Nr 65

*** wspólny przebieg z drogą krajową Nr 19

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

Rysunek 4. Istniejący przebieg dróg krajowych i wojewódzkich

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

Rysunek 5. Istniejący przebieg dróg powiatowych

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

W 2023 r. zawarto następujące umowy dotyczące budowy i remontów infrastruktury drogowej, zapewniające właściwy stan techniczny dróg i funkcjonowanie systemu drogowego:

- umowy dotyczące inwestycji drogowych: 11 szt.;
- umowy dotyczące remontów nawierzchni jezdni ulic, chodników, ścieżek rowerowych, placów, zatok i parkingów, ekranów akustycznych, sygnalizacji świetlnych: 5 szt.;
- umowy dotyczące utrzymania wiaduktów, mostów i kładek: 1 szt.;
- umowy dotyczące konserwacji sygnalizacji świetlnych i urządzeń systemu nadzoru wizyjnego ulic: 6 szt.;
- umowy dotyczące konserwacji oświetlenia ulicznego: 4 szt.;
- pozostałe umowy: 31 szt.

W ostatnich latach obserwowana jest tendencja wzrostowa w zakresie liczby pojazdów zarejestrowanych w Białymstoku.

Tabela 69. Liczba zarejestrowanych pojazdów na terenie Białegostoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Samochody osobowe	141 845	146 801	152 598	156 841	156 449
Autobusy	984	941	935	908	898
Jednoślady (motocykle i motorowery)	11 285	11 711	12 163	12 675	16 837
Samochody ciężarowe	21 984	23 971	24 370	23 764	23 312
Inne pojazdy	25 326	24 046	25 196	27 866	28 646
Ogółem	201 424	207 470	215 262	222 053	226 142

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców z SI POJAZD

Tabela 70. Liczba pojazdów zarejestrowanych w 2023 roku na terenie Białegostoku według rodzaju paliwa (uwzględniono najpopularniejsze rodzaje paliwa)

Rodzaj pojazdu	Benzyna	Olej napędowy	LPG	CNG	Mieszanka	EE	Benzyna + EE	Olej napędowy + EE
Osobowe	4 120	1 700	591	1	0	323	210	8
Ciężarowe	71	1 311	10	4	0	58	0	0
Autobusy	0	21	0	0	0	20	0	0
Specjalne	0	82	0	0	0	0	0	0
Ciągniki siodłowe	0	297	0	0	0	0	0	0
Motocykle	559	0	0	0	0	2	0	0
Motorowery	40	0	0	0	2	7	0	0

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców na podstawie raportu z CEPIK

Tabela 71. Liczba zarejestrowanych pojazdów zasilanych energią elektryczną

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Samochody osobowe	54	125	200	352	787
Jednoślady (motocykle i motorowery)	92	99	110	84	144
Autobusy	0	0	0	0	21
Samochody ciężarowe	3	4	16	27	87
Czterokołowce	0	2	0	0	0
Ogółem	149	230	326	463	1 039

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców na podstawie raportów z CEPIK

Rejestr przedsiębiorców posiadających stacje kontroli pojazdów prowadzony jest przez Prezidenta Miasta Białegostoku na podstawie przepisów ustawy⁵⁸.

Tabela 72. Liczba stacji kontroli pojazdów

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba stacji kontroli pojazdów	35	35	37	37	36

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców na podstawie prowadzonych rejestrów

Prawo jazdy oraz karta kwalifikacji kierowcy wydawane są w drodze decyzji administracyjnej przez starostę na podstawie przepisów ustawy⁵⁹. Karta kwalifikacji kierowcy jest wydawana od 6 kwietnia 2022 r.

⁵⁸ Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1047 ze zm.).

⁵⁹ Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2023 r. poz. 622 ze zm.).

Tabela 73. Liczba wydanych praw jazdy

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wydanych praw jazdy	6 733	6 498	7 559	7 582	8 203
Liczba Kart Kwalifikacji Kierowcy	-	-	-	1 644	1 052

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców z SI KIEROWCA

Ewidencja instruktorów i wykładowców nauki jazdy oraz rejestr przedsiębiorców posiadających ośrodki szkolenia kierowców prowadzone są przez Prezydenta Miasta Białegostoku na podstawie przepisów ustaw⁶⁰.

Tabela 74. Liczba ośrodków szkolenia kierowców i instruktorów nauki jazdy

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba ośrodków nauki jazdy	25	25	22	22	25
Liczba instruktorów nauki jazdy	176	170	165	167	177

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców na podstawie prowadzonych rejestrów i ewidencji

ZEZWOLENIA, LICENCJE I ZAŚWIADCZENIA Z ZAKRESU PRZEWOZÓW DROGOWYCH

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. 1 754 przedsiębiorców wykonywało działalność gospodarczą na podstawie zezwoleń bądź licencji z zakresu transportu drogowego (zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego osób i rzeczy, zezwolenia na wykonywanie regularnych i specjalnych przewozów osób, licencji w zakresie pośrednictwa przy przewozie rzeczy oraz licencji w zakresie przewozu osób), wydanych przez Prezydenta Miasta Białegostoku. Zezwolenia i licencje wydawane są na podstawie przepisów ustawy⁶¹.

Tabela 75. Liczba wydanych zezwoleń i licencji w zakresie transportu drogowego

Uprawnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego rzeczy	313	320	329	339	339
Zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego osób	24	25	25	26	27
Licencje na wykonywanie transportu drogowego w zakresie pośrednictwa przy przewozie rzeczy	132	152	168	231	299
Licencje na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób taksówką	1 395	1 401	1 390	1 383	1 015
Licencje na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób samochodem osobowym	12	14	12	13	11
Licencje na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób pojazdem samochodowym przeznaczonym konstrukcyjnie do przewozu powyżej 7 i nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą	1	1	8	9	10

⁶⁰ Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2023 r. poz. 622 ze zm.) oraz ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236).

⁶¹ Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2201 ze zm.).

Uprawnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Zezwolenia na wykonywanie regularnych specjalnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym	2	2	1	2	5
Zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym	29	31	36	39	48
Razem	1 908	1 946	1 969	2 042	1 754

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców na podstawie prowadzonych wykazów przedsiębiorców posiadających zezwolenia i licencje

Wśród 1 754 przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą z zakresu transportu drogowego ok. 58% stanowią przedsiębiorcy wykonujący działalność gospodarczą na podstawie licencji na wykonywanie transportu drogowego w zakresie przewozu osób taksówką (TAXI), którym wydano 3 757 wypisów z ww. licencji.

Tabela 76. Liczba przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą na podstawie licencji na wykonywanie transportu drogowego w zakresie przewozu osób taksówką (TAXI)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą na podstawie licencji na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób taksówką (TAXI)	1 372	1 383	1 372	1 383	1 015

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców na podstawie wykazu przedsiębiorców posiadających licencje

W okresie od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. 294 przedsiębiorców uzyskało zaświadczenia na przewozy drogowe na potrzeby własne rzeczy i osób wykonywane pomocniczo względem prowadzonej działalności gospodarczej.

Tabela 77. Liczba ważnych zaświadczeń na przewozy drogowe na potrzeby własne

Zaświadczenie	2019	2020	2021	2022	2023
Zaświadczenia na przewozy drogowe na potrzeby własne rzeczy	248	256	267	272	286
Zaświadczenia na przewozy drogowe na potrzeby własne osób	8	8	8	8	8

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców na podstawie wykazu przedsiębiorców posiadających zezwolenia

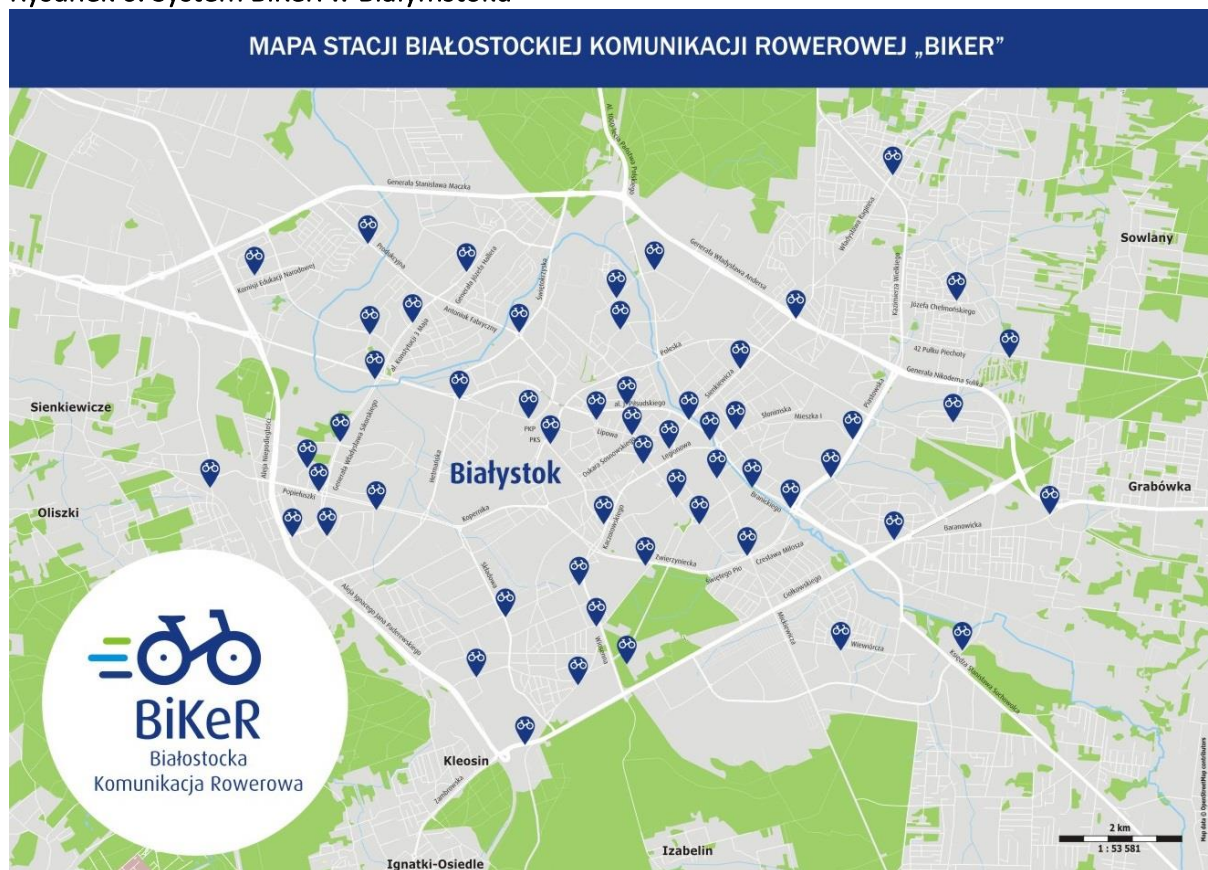
5.1.2. Infrastruktura rowerowa

BIAŁOSTOCKA KOMUNIKACJA ROWEROWA – BIKeR

Od 1 kwietnia 2023 r. rozpoczął się 10-ty sezon funkcjonowania Białostockiej Komunikacji Rowerowej BiKeR - wypożyczalni rowerów publicznych w Białymstoku, która działa od 2014 r.

W 2023 r. rowery miejskie były wypożyczane ponad 449 tys. razy, a do grona miłośników BiKeRa dołączyło ponad 13 tys. osób. W systemie zarejestrowanych jest już niemal 92 tys. osób. W 10-tych sezonie użytkownicy mieli do dyspozycji 55 stacji rowerowych rozmieszczonych w granicach Miasta Białystok i 550 rowerów znajdujących się w stałej eksploatacji, w tym: 470 rowerów standardowych, 50 rowerów z fotelikiem do przewożenia dzieci, 10 rowerów typu tandem i 20 rowerów dziecięcych. Na podstawie porozumień międzygminnych sieć rowerowa BiKeR obejmuje swym zasięgiem również gminy: Choroszcz (2 stacje), Juchnowiec Kościelny (2 stacje), Supraśl (2 stacje) i Wasilków (3 stacje). Na terenie tych gmin pojawiły się dodatkowe rowery – w sumie 84 sztuki. Użytkownicy mieli do dyspozycji łącznie 64 stacje rowerowe oraz 634 rowery.

Rysunek 6. System BiKeR w Białymstoku

Źródło: Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej

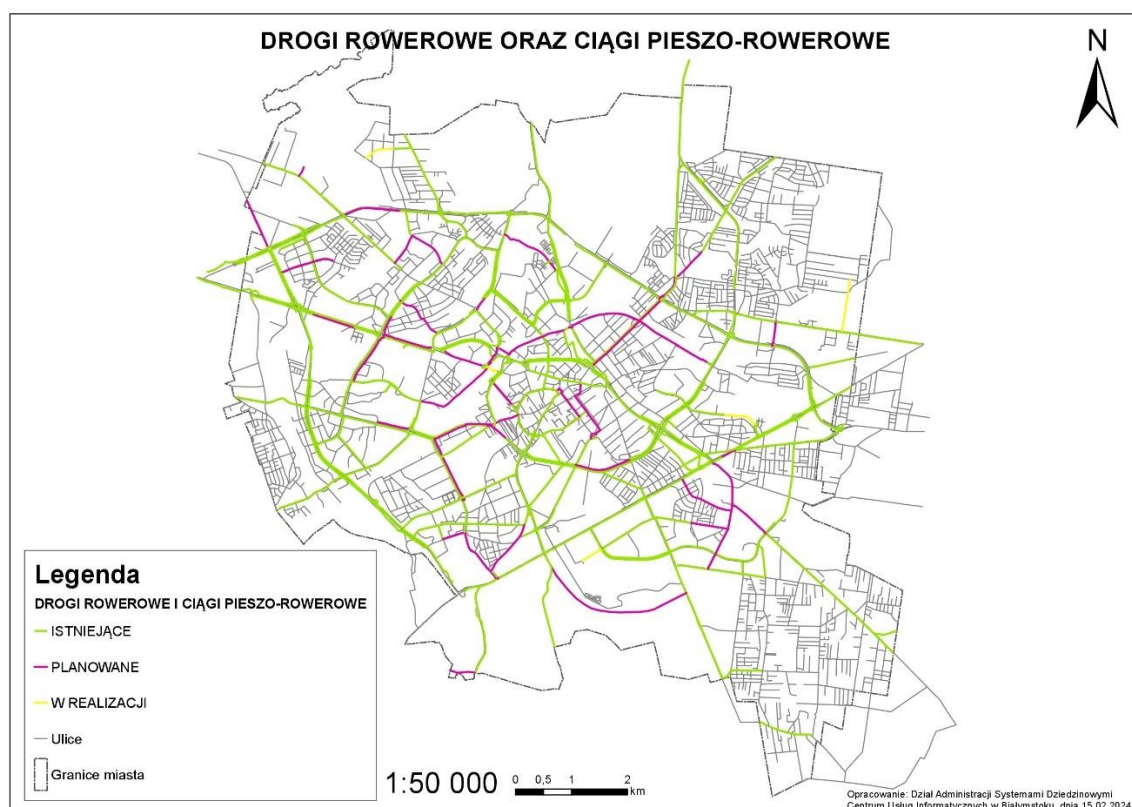
W 2023 r. w ramach budowy/przebudowy dróg lub odrębnej inwestycji wybudowano lub przebudowano ponad 4 km dróg rowerowych i ciągów pieszo – rowerowych.

Tabela 78. Wybudowane lub przebudowane w 2023 roku odcinki dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych

Lp.	Nazwa zadania	Długość (m)
1.	centrum przesiadkowe w rejonie dworców PKS i PKP	67,00
2.	ul. Świętego Rocha	103,60
3.	ul. Bohaterów Monte Cassino	1 766,50
4.	ul. Łomżyńska	592,40
5.	ul. Mikołaja Kopernika	17,00
6.	ul. Konstantego Ciołkowskiego	470,99
7.	ul. Generała Nikodema Sulika	331,75
8.	ul. Stroma	196,70
9.	ul. Marczukowska	127,10
10.	ul. Zwierzyniecka	75,50
11.	ul. Wesoła (kontrapas)	560,40
12.	ul. Jerzego Waszyngtona	95,50
Razem		4 404,44

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

Rysunek 7. Mapa dróg rowerowych w Białymstoku

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

Tabela 79. Dane statystyczne dot. dróg rowerowych (narastająco)

Wyszczególnienie	Jednostka	2019	2020	2021	2022	2023
Długość dróg rowerowych	km	149,05	158,92	162,82	164,40	168,76

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

W ramach innych działań wspierających ruch rowerowy w roku 2023 na ul. Fabrycznej, na odcinku 245 m dopuszczono ruch rowerowy pod prąd, a na ul. Wesołej utworzono kontrapas o długości 560 m.

Ponadto zamontowano 43 stojaki rowerowe (86 miejsc postojowych). Łącznie na terenie miasta w ogólnodostępnej przestrzeni publicznej, a także na terenie jednostek oświatowych zlokalizowanych jest 184 parkingów rowerowych z 971 stojakami rowerowymi (stan na dzień 31.12.2023 r.).

Dodatkowo w 2023 r. w zainstalowano totem rowerowy w ciągu ul. Świętego Pio. Urządzenie mierzy prędkość przejeżdżających rowerzystów i informuje o zalecanej prędkości, aby zdążyć z przejazdem na zielonym świetle.

EKOROWER – ALTERNATYWA DLA SAMOCHODU⁶²

Na realizację projektu Miasto Białystok otrzymało dofinansowanie w wysokości 750 000,00 zł w ramach utworzonego przez Województwo Podlaskie Funduszu Wsparcia Gmin i Powiatów. Umowa o dofinansowanie została podpisana w dniu 10.11.2023 r. Nabór wniosków o dotację na realizację zadania został przeprowadzony w dniach 21 i 22 listopada 2023 r. Mieszkańcy Białegostoku złożyli łącznie 731 wniosków. Dotacja przysługiwała w wysokości odpowiadającej 50% wartości poniesionych kosztów, maksymalnie – 2 500 zł. Zakupiony rower musiał być fabrycznie nowy. Preferencje miały osoby z niepełnosprawnością. Do projektu zakwalifikowano 300 wniosków. Lista rankingowa została ogłoszona w dniu 01.12.2023 r.

W ramach projektu zawarto 300 umów na kwotę 747 499,50 zł (plus kwota 2 500,00 zł zarezerwowana dla 1 osoby, która nie podpisała umowy; łącznie 749 999,50 zł).

Ostatecznie wypłacono 290 dotacji na kwotę 705 271,62 zł. Nie wypłacono 10 dotacji, w tym rozliczenia 5 osób nie spełniały warunków określonych w umowie oraz ww. uchwale - dokument przedstawiony w rozliczeniu nie był fakturą VAT lub rower nie był fabrycznie nowy, 5 kolejnych osób podpisało umowy, po czym nie złożyło rozliczenia ani rezygnacji z dotacji.

W ramach rozliczenia projektu zwrócono kwotę 44 728,38 zł, na którą złożyły się:

- dotacje niewykorzystane przez 5 osób, które nie przedłożyły rozliczenia i dotację 1 osoby, która nie podpisała umowy - 15 000,00 zł,
- dotacje 5 osób, które złożyły błędne rozliczenia - 11 669,50 zł,
- oszczędności wygenerowane w wyniku składanych rozliczeń - 18 058,88 zł.

Realizacja zadania zakończyła się w dniu 29.12.2023 r.

⁶² Uchwała Nr LXXI/978/23 Rady Miasta Białystok z dnia 29 maja 2023 r. w sprawie zasad udzielenia dotacji celowej na zakup roweru elektrycznego w roku 2023 w ramach zadania „EKOROWER - ALTERNATYWA DLA SAMOCHODU” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 3079). Uchwałą z dnia 21 czerwca 2023 r. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku unieważniło przedmiotową uchwałę. W dniu 07 sierpnia 2023 r uchwałą Nr LXXIII/1004/23 Rady Miasta Białystok z dnia 31 lipca 2023 r. w sprawie wniesienia skargi na Rozstrzygnięcie nadzorcze Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku do Wojewódzkiego Sądu administracyjnego w Białymstoku Prezydent Miasta złożył skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego o uchylenie w całości aktu organu nadzoru. Wojewódzki Sąd Administracyjny przychylił się do stanowiska Prezydenta, opisanego w skardze i wyrokiem I SA.Bk 329/23 z dnia 10 października 2023 r. uchylił Rozstrzygnięcie nadzorcze.

5.1.3. Oświetlenie uliczne

W 2023 r. przyjęto do utrzymania nowe obiekty oświetlenia ulicznego (260 słupów oświetleniowych), zlokalizowane na ulicach: centrum przesiadkowe w rejonie dworców PKS i PKP, Świętego Rocha, Bohaterów Monte Cassino, Łomżyńskiej, Mikołaja Kopernika, kard. Stefana Wyszyńskiego, Młynowej, Stefana Żeromskiego, Konstantego Ciołkowskiego, Gen. Nikodema Sulika, Zwierzynieckiej, Rodzinnej, Sielskiej, sięgacz od ul. Rodzinnej, Długiej, Kiemliczów, Lodowej, Mikołaja Reja, Bacieczki, Liliowej, Orłąt Lwowskich, Jana Zamoyskiego, sięgacz od ul. Jana Zamoyskiego, Ogrodniczki, Blokowej, Dziecinnej, Scalenkowej. Nowe oświetlenie realizowano w technologii LED zapewniającej wysokie parametry oświetlenia przy jednoczesnym niskim poborze energii elektrycznej.

Ponadto wymieniono 1 109 opraw oświetlenia ulicznego na energooszczędne, na następujących ulicach: tunel Gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila”, tunel na skrzyżowaniu ulic: Gen. Stanisława Sosabowskiego z ulicą Wasilkowską, Pałacowa, Słonimska, Starobojarska, Piastowska, Towarowa, Piasta, Kazimierza Wielkiego, 42 Pułku Piechoty, Władysława Raginisa. Ze względu na zastosowanie nowoczesnych technologii LED, będących efektywnym źródłem światła oraz posiadających bardzo dobre parametry świetlne w kontekście oddawania barw, nowe oświetlenie poprawi komfort jazdy oraz przede wszystkim zwiększy bezpieczeństwo wszystkich użytkowników ruchu, w szczególności tych niechronionych. Wymiana opraw oświetlenia ulicznego na energooszczędne pozwoli także na stopniowe zmniejszanie konsumpcji energii i poprawi efektywność energetyczną. Przyczyni się zatem do poprawy stanu środowiska, a przede wszystkim jakości powietrza w skali lokalnej.

W 2023 r. w celu poprawy bezpieczeństwa pieszych doświetlono także 16 istniejących przejść dla pieszych na następujących ulicach: Meksykańska (w rejonie ul. Polowej oraz ul. Rumuńskiej), Produkcyjnej (w rejonie ul. Jarzębinowej), Generała Józefa Hallera (w rejonie ul. Jesionowej), Konstantego Ciołkowskiego (w rejonie ul. Wielkopolskiej), zjazdy z ul. Poleskiej i ul. Towarowej w kierunku ul. Henryka Sienkiewicza, Icchoka Malmeda (w rejonie ul. Piotrkowskiej oraz w rejonie ul. Spółdzielczej), Hugo Kołłątaja (w rejonie ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego), Pogodnej (w rejonie ul. Gen. Józefa Bema oraz przy Wojewódzkim i Powiatowym Urzędzie Pracy w Białymstoku), Radzymińska (w rejonie ul. Zagumiennej, ul. Białostoczek oraz w rejonie kościoła Miłosierdzia Bożego w Białymstoku), 42 Pułku Piechoty (w rejonie ul. Rodzinnej).

Miasto Białystok posiada System Sterowania Oświetleniem Miejskim. Do końca 2023 r. funkcjonowało w nim 268 szafek oświetleniowych. Wymieniono i wyniesiono 7 szaf oświetlenia ulicznego ze stacji transformatorowych PGE na ulicach: Proletariackiej, mjr Hubala, Dworskiej, Świętego Jerzego, Dębowej, Józefa Turowskiego, Wileńskiej.

Wykonano także iluminację kościoła pw. Jana Chrzciciela oraz kościoła pw. Św. Floriana w Białymstoku.

Przeprowadzono ponadto szereg prac eksploatacyjnych wynikających z bieżącego utrzymania oświetlenia ulicznego stanowiącego majątek Miasta Białystok, w celu zachowania odpowiedniego stanu technicznego.

W 2023 r. wydano 46 warunków technicznych na budowę/przebudowę lub modernizację infrastruktury oświetleniowej.

5.1.4. Parkingi

W ramach budowy i przebudowy dróg w 2023 r. wybudowano 72 nowe miejsca parkingowe, w tym 4 miejsca dla osób niepełnosprawnych przy następujących ulicach: Narewskiej, Stefana Żeromskiego, Rodzinnej, Pogodnej i Jarzębinowej. Ponadto, budując centrum przesiadkowe w rejonie dworców PKS i PKP, przebudowano 51 istniejących miejsc parkingowych, w tym 5 dla osób niepełnosprawnych. W ramach bieżącego utrzymania dróg, na terenie Miasta Białystok wydzielono także 12 nowych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych.

W ramach budowy centrum przesiadkowego w rejonie dworców PKS i PKP powstały strefy postojowe „Kiss & Ride” o łącznej powierzchni 617,5 m².

Tabela 80. Parkingi w zarządzaniu Zarządu Mienia Komunalnego

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Powierzchnia parkingów (m ²)	70 212	70 212	71 014	75 526	75 526

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego

Strefa Płatnego Parkowania w Białymstoku obejmuje ok. 3 777 miejsc postojowych (liczba miejsc postojowych może ulegać nieznacznym zmianom w związku z przebudową lub budową ulic, chodników i zmianami w organizacji ruchu) i podzielona jest na 2 podstrefy – podstrefę A i podstrefę B, zróżnicowane pod względem wysokości opłaty za postój pojazdu.

Opłaty w strefie płatnego parkowania w Białymstoku pobierane są w dni robocze od poniedziałku do piątku, w godzinach 09:00 - 17:00.

Tabela 81. Stawki opłat w strefie płatnego parkowania

Opłaty:	Kwota (w zł)	
	podstrefa A	podstrefa B
za postój pojazdu do 15 minut	0,70	0,40
za pierwszą godzinę postoju pojazdu	2,80	1,60
za drugą godzinę postoju pojazdu	3,20	1,80
za trzecią godzinę postoju pojazdu	3,60	2,00
za czwartą i każdą następną godzinę postoju pojazdu	2,80	1,60

Źródło: Biuro Strefy Płatnego Parkowania

Tabela 82. Wysokość opłat abonamentowych i ryczałtowych w strefie płatnego parkowania

Opłaty:	Kwota (w zł)	
	podstrefa A	podstrefa B
abonament mieszkańca (miesięczny)	12	7
abonament mieszkańca (półroczny)	60	35
abonament mieszkańca (roczny)	110	60
abonament zwykły (miesięczny)	280	160
abonament zwykły (kwartalny)	700	400
abonament zwykły (półroczny)	1 200	700
abonament zwykły (roczny)	1 900	1 100
opłata ryczałtowa za zastrzeżenie stanowiska postojowego – „kopertę” w okresie miesięcznym	1 200	700
opłata ryczałtowa za zastrzeżenie stanowiska postojowego – „kopertę” w okresie kwartalnym	3 000	1 700

Opłaty:	Kwota (w zł)	
	podstrefa A	podstrefa B
opłata ryczałtowa za zastrzeżenie stanowiska postojowego – „kopertę” w okresie półrocznym	4 600	2 600
opłata ryczałtowa za zastrzeżenie stanowiska postojowego – „kopertę” w okresie rocznym	7 400	4 200

Źródło: Biuro Strefy Płatnego Parkowania

Opłaty za postój pojazdów w strefie płatnego parkowania w Białymstoku pobierane są przy użyciu 185 parkomatów. W podstrefie A znajduje się 79 urządzeń, w podstrefie B - 106 urządzeń. Urządzenia te umiejscowione są w pobliżu miejsc postojowych, co ułatwia kierowcom sprawne i szybkie wniesienie opłaty za postój pojazdu. Płatności można dokonać przy użyciu monet lub kart płatniczych (zbliżeniowo lub chipowo).

Użytkownicy strefy płatnego parkowania mają również możliwość wnoszenia opłat za postój pojazdów przy użyciu telefonu komórkowego za pomocą płatności mobilnych.

Osobom niepełnosprawnym posiadającym kartę parkingową osoby niepełnosprawnej oraz osobom legitymującym się kartą kombatantha przysługuje zerowa stawka opłaty za postój pojazdu na wszystkich miejscach postojowych w strefie płatnego parkowania.

Tabela 83. Zestawienie ilościowo - wartościowe opłat wniesionych w parkomatach

Rok	Liczba transakcji		Wartość (zł)		Liczba transakcji razem	Wartość transakcji razem (w zł)
	Bilon	Karty	Bilon	Karty		
2019	2 294 767	531 164	4 487 894,30	1 488 548,20	2 825 931	5 976 442,50
2020	1 623 449	483 666	3 699 969,00	1 555 466,00	2 107 115	5 255 435,00
2021	1 737 822	633 151	4 259 956,90	2 133 076,20	2 370 973	6 393 033,10
2022	1 712 740	781 284	4 428 704,20	2 745 293,60	2 494 024	7 173 997,80
2023	1 625 818	883 183	4 385 295,50	3 179 851,80	2 509 001	7 565 147,30

Źródło: Biuro Strefy Płatnego Parkowania

Tabela 84. Zestawienie ilościowo - wartościowe opłat wniesionych za pomocą systemu płatności mobilnych

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba transakcji	466 126	376 127	515 354	631 388	773 537
Wartość (zł)	881 357,25	891 510,76	1 293 143,36	1 691 904,87	2 176 127,03

Źródło: Biuro Strefy Płatnego Parkowania

Tabela 85. Wpływy z tytułu funkcjonowania strefy płatnego parkowania

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Wartość (zł)	8 282 701,52	7 970 068,95	9 596 983,74	10 794 224,03	12 073 389,07

Źródło: Biuro Strefy Płatnego Parkowania

Kontrolerzy strefy płatnego parkowania są wyposażeni w terminale mobilne do wystawiania wezwań-raportów, co w znacznym stopniu usprawniło czas kontroli parkujących pojazdów. Dodatkowo urządzenia te umożliwiają weryfikację płatności mobilnych oraz opłat abonamentowych.

Tabela 86. Liczba wystawionych wezwań – raportów

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wezwań - raportów	26 596	23 418	25 040	20 728	21 932

Źródło: Biuro Strefy Płatnego Parkowania

Rysunek 8. Obszar strefy płatnego parkowania w Białymstoku

Źródło: Biuro Strefy Płatnego Parkowania

5.1.5. Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2035

Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2035 (SUMP BOF, z ang. Sustainable Urban Mobility Plan) to dokument, który wskazuje kierunki oraz możliwości działań i rozwoju systemu transportowego w obszarze BOF⁶³, co przełoży się na poprawę funkcjonowania systemu transportowego, w tym podróży alternatywnymi do samochodu osobowego, środkami transportu.

W 2023 r. przyjęto „Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2035”⁶⁴ w zakresie dotyczącym Miasta Białostok. Pismem z dnia 06 listopada 2023 r. Centrum Unijnych Projektów Transportowych przekazało informację,

⁶³ Białostocki Obszar Funkcjonalny.

⁶⁴ Uchwała Nr LXXIV/1018/23 Rady Miasta Białostok z dnia 18 września 2023 r. w sprawie przyjęcia „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2035”.

iż „Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2035” został oceniony z wynikiem pozytywnym, z rekomendacjami.

Działania wskazane w podrozdziale 5.1. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- S2.2. **Dobra jakość środowiska: powietrza, gleb i wód**
- P1.5. **Integracja planistyczna i tworzenia baz danych przestrzennych dla obszaru BOF**
- P2.1. **Dostępność przestrzeni dla użytkowników ze szczególnymi potrzebami**
- P2.3. **Funkcjonalny, energooszczędny transport, integrowany i zarządzany w skali BOF**
- P2.4. **Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na klimat i środowisko**
- P2.5. **Rozwój infrastruktury transportu wg rozwiązań dedykowanych dla poszczególnych części miasta w powiązaniu z BOF**
- P2.6. **Rozbudowa dróg rowerowych w powiązaniu z BOF**
- C4.1. **Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań doskonalących procesy zarządzania miastem w zakresie transportu**
- C5.1. **Wdrożenie energooszczędnych rozwiązań w przestrzeni publicznej**

5.2. Bezpieczeństwo ruchu drogowego

Miasto Białystok posiada System Zarządzania Ruchem. Do końca 2023 r. funkcjonowało w nim 145 sygnalizacji świetlnych. Wszystkie sygnalizacje pracują acyklicznie. Posiadają szereg detektorów umożliwiających dostosowanie długości wyświetlanych sygnałów do występujących natężeń ruchu. Ze względu na zmianę struktury ruchu oraz przepisów dokonano 22 zmian programów sygnalizacji. Ponadto na bieżąco modyfikowane są zdalnie istniejące programy.

W 2023 r. wybudowano 1 sygnalizację świetlną na skrzyżowaniu ulic: Wesoła / Jerzego Waszyngtona, a także 3 nowe sygnalizacje świetlne na przejściach dla pieszych na ulicach: kard. Stefana Wyszyńskiego (przy sklepie „Kometa”), Łomżyńskiej (w rejonie przedszkola), Zwierzynieckiej (w rejonie ul. Wesołej). Zamontowano także 59 sygnalizatorów akustycznych.

Ponadto przebudowano sygnalizacje świetlne na skrzyżowaniach ulic:

1. Piastowskiej/ Jana Klemensa Branickiego/ Czesława Miłosza,
2. Wiosennej/ Konstantego Ciołkowskiego,
3. Bohaterów Monte Cassino/ kard. Stefana Wyszyńskiego,
4. Bohaterów Monte Cassino/ Świętego Rocha,
5. Bohaterów Monte Cassino/ Stołecznej,
6. Mikołaja Kopernika/ Łomżyńskiej,
7. Konstantego Ciołkowskiego/ Gen. Nikodema Sulika,

a także na ul. Zwierzynieckiej, na przejściu dla pieszych w rejonie sklepu „Żak”.

W ramach bieżącego utrzymania zlecono 220 napraw uszkodzonych elementów sygnalizacji świetlnej oraz 29 napraw elementów systemu monitoringu miejskiego.

Miasto rozwija i utrzymuje system monitoringu wizyjnego. Kamery monitoringu miejskiego (w liczbie 241), zlokalizowane w newralgicznych punktach poprawiają bezpieczeństwo mieszkańców. W 2023 r. wymieniono 6 szt. najstarszych wyeksploatowanych kamer obrotowych na nowe w technologii wieloprzetwornikowej. Dokonano także dalszej rozbudowy systemu wizyjnego miasta – zamontowano 4 nowe punkty kamerowe (lokalizacja: Centrum Przesiadkowe przy ul. Bohaterów Monte Cassino).

Tabela 87. Dane statystyczne dot. zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury technicznej i transportu

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023
Skrzyżowania z sygnalizacją świetlną ze sterowaniem adaptacyjnym (zależnym od ruchu) i koordynacją - jako % skrzyżowań z sygnalizacją świetlną	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Skrzyżowania z sygnalizacją świetlną z priorytetem dla transportu zbiorowego lub pojazdów specjalnych - jako % skrzyżowań z sygnalizacją świetlną	87,5	86,0	85,7	84,9	81,5
Liczba kamer systemu monitoringu wizyjnego	150	151	152	163	174
Długość ulic objętych rozwiązaniami z zakresu uspokojenia ruchu (km) ⁶⁵	33,36	33,36	33,71	34,07	34,87

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

Wykonując zadania bieżącego utrzymania oznakowania dróg w 2023 r. w Mieście wykonano prace na łączną kwotę 3 417 837,38 zł, w tym m.in.:

- odnowiono oznakowanie cienkowarstwowe o łącznej powierzchni – 75 711,78 m²,
- wykonano nowe oznakowanie cienkowarstwowe o powierzchni – 2 837,24 m²,
- wykonano nowe oznakowanie grubowarstwowe o powierzchni – 439,49 m²,
- usunięto oznakowanie cienkowarstwowe z powierzchni – 424,12 m²,
- usunięto oznakowanie grubowarstwowe z powierzchni – 266,31 m²,
- ustawiono 40 szt. luster drogowych,
- wykonano 45 szt. progów zwalniających, 16 szt. progów wyspowych oraz 56 szt. nowych azyli,
- wykonano i zamontowano 65 szt. separatorów ruchu,
- wykonano i zamontowano 30 szt. pylonów.

W celu poprawy bezpieczeństwa ruchu dokonano 74 zmian organizacji ruchu. Wprowadzono także strefę uspokojonego ruchu lub wyniesiono skrzyżowania na ulicach: Bacieczki, Ostrowieckiej, Mazowieckiej, Kiemliczów, Liliowej, Jana Zamoyskiego, Rodzinnej. Na przejściach dla pieszych poprawiono bezpieczeństwo poprzez: wyeliminowanie pojazdów parkujących w pobliżu, zmianę oznakowania na fluorescencyjne, zawężenie pasa ruchu i wprowadzenie azyli dla pieszych.

Działania wskazane w podrozdziale 5.2. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

P2.2. Bezpieczny ruch uliczny ukierunkowany na realizację Wizji Zero

P3.4. Rozwój zaawansowanych systemów obsługi i sterowania

C4.1. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań doskonalących procesy zarządzania miastem w zakresie transportu

⁶⁵ Zaktualizowano dane dotyczące długości ulic objętych rozwiązaniami z zakresu uspokojenia ruchu (z ruchem ograniczonym do 30 km/h) o ulice znajdujące się poza strefą zamieszkania.

5.3. Organizacja ruchu

W 2023 r. na terenie Miasta realizowano zadania w zakresie zarządzania i organizacji ruchu drogowego. Łącznie zatwierdzono 1 217 projektów organizacji ruchu i wdrożono 80 stałych projektów w zakresie tej organizacji.

W celu poprawy bezpieczeństwa ruchu i usprawnień układu komunikacyjnego w 2023 r. opracowano 194 projekty organizacji ruchu drogowego. Na 7 skrzyżowaniach dróg z przejazdami kolejowymi wykonano pomiary natężenia ruchu wraz z uaktualnieniem oznakowania drogowego.

Ponadto przeprowadzono 2 postępowania dotyczące inwentaryzacji i zmian w organizacji ruchu w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu na wybranych osiedlach Miasta.

Tabela 88. Dane statystyczne dotyczące organizacji ruchu

Lp.	Wyszczególnienie zagadnień objętych analizą		2021	2022	2023	
1.	Zatwierdzone projekty organizacji ruchu drogowego:	Stala organizacja ruchu	drogi krajowe	7	7	9
			drogi wojewódzkie	20	12	8
			drogi powiatowe	55	45	55
			drogi gminne	167	168	111
			drogi wewnętrzne	brak danych		11
			Ogółem	249	232	194
		Czasowa organizacja ruchu	drogi krajowe	27	16	13
			drogi wojewódzkie	27	20	24
			drogi powiatowe	130	173	238
			drogi gminne	812	728	691
			drogi wewnętrzne	brak danych		57
Ogółem	996	937	1 023			
2.	Ilość wdrożonych stałych projektów organizacji ruchu ogółem, w tym:		227	151	80	
	- dot. dróg krajowych		6	2	2	
	- dot. dróg wojewódzkich		17	8	7	
	- dot. dróg powiatowych		41	31	31	
	- dot. dróg gminnych		163	110	39	
	- dot. dróg wewnętrznych		brak danych		1	
3.	Projekty opracowane przez ZDM		218	201	148	
4.	Realizacja wniosków i postulatów mieszkańców w zakresie organizacji ruchu drogowego		309	311	326	
	wprowadzone zmiany na podstawie organizacji ruchu		26	168	88	
	wprowadzone zmiany bez organizacji ruchu		21	13	0	
5.	Wydane zezwolenia	imprezy na drogach	58	74	81	
		zjazdy i obsługa komunikacyjna	266	133	224	
6.	Współdziałanie z Policją w zakresie organizacji bezpieczeństwa ruchu drogowego		43	6	10	
7.	Odpowiedzi na system City/BiałystOK		698	133	38/52	
	liczba projektów i wprowadzonych zmian wynikających ze zgłoszeń w systemie City/BiałystOK		22	28	1/1	
	liczba wprowadzonych zmian (bez projektu)		9	10	0	
8.	Przeprowadzone wizje w terenie z udziałem Policji		11	9	12	
	Wprowadzono zmiany do uwag		67	12	4	
9.	Liczba ulic skontrolowanych w zakresie oznakowania		189	327	650	

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

W 2023 r. wydano następujące zezwolenia dotyczące wykorzystania dróg z przeznaczeniem na:

- imprezy na drogach w ilości 24, w tym imprezy o charakterze ogólnopolskim, takie jak: 10 PKO Półmaraton, Elemental Tri Series Białystok 2023, 42 Rajd Podlaski;
- uroczystości o charakterze religijnym, tj. procesje i pielgrzymki - 57.

W związku z lokalizowaniem nowych inwestycji lub zmianą zagospodarowania terenów w sąsiedztwie dróg wydano:

- 118 zezwoleń na lokalizacje zjazdów z dróg do nieruchomości,
- przeniesiono 2 decyzje i zmieniono 6 decyzji na lokalizacje zjazdów,
- zawarto 26 porozumień na realizację inwestycji celu publicznego dostosowującego układ drogowy do funkcjonalnej obsługi inwestycji niedrogowej na podstawie art. 16 ustawy o drogach publicznych⁶⁶,
- zawarto 5 umów na realizację inwestycji celu publicznego na podstawie art. 3 ust. 5 ustawy⁶⁷,
- wydano 13 zgód na dysponowanie terenem, związanych z realizacją inwestycji celu publicznego,
- uzgodniono 57 projektów budowlanych, związanych z obsługą komunikacyjną,
- uzgodniono 32 przybliżeń obiektów budowlanych do krawędzi jezdni,
- udzielono 20 pisemnych odpowiedzi dotyczących dostępu do dróg publicznych,
- udzielono 4 informacji publicznych dotyczących dostępu do dróg publicznych,
- sporządzono 86 opinii w sprawie obsługi komunikacyjnej,
- wydano 3 zaświadczenia o dostępie do drogi publicznej.

Działania wskazane w podrozdziale 5.3. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

P2.2. Bezpieczny ruch uliczny ukierunkowany na realizację Wizji Zero

5.4. Komunikacja miejska

Organizowanie i zarządzanie przewozami o charakterze użyteczności publicznej na 49 liniach komunikacyjnych w Białymstoku i gminach ościennych objętych porozumieniami międzygminnymi realizowane jest przez Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej (BKM) Urzędu Miejskiego w Białymstoku.

Zarząd BKM wykonuje zadania związane z:

- zarządzaniem obiektami infrastruktury przystankowej,
- dystrybucją biletów uprawniających do korzystania z usług przewozowych świadczonych w ramach komunikacji miejskiej w Białymstoku,
- kontrolowaniem dokumentów przewozu,
- windykacją należności powstałych z tytułu wystawienia wezwań do zapłaty opłat dodatkowych i należności przewozowych za przejazd bez ważnego biletu lub ważnego dokumentu uprawniającego do przejazdu bezpłatnego lub ulgowego,
- przewozem osób niepełnosprawnych w systemie mikrobusowym z terenu Gminy Białystok,
- Białostocką Komunikacją Rowerową,

⁶⁶ Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 645 ze zm.).

⁶⁷ Ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o finansowaniu infrastruktury transportu lądowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 688).

- Białostocką Kartą Dużej Rodziny, Ogólnopolską Kartą Dużej Rodziny, Kartą Aktywnego Seniora.

INFRASTRUKTURA PRZYSTANKOWA

Zarząd BKM zarządza obiektami i urządzeniami infrastruktury przystankowej. Na terenie Białegostoku i gmin ościennych objętych porozumieniami międzygminnymi zlokalizowanych jest 1 105 przystanków, w tym na terenie Białegostoku - 701, z tego 540 przystanków wyposażonych jest w wiaty. W 2023 r. w ramach postępowania przetargowego zostały wymienione 4 wiaty.

W roku 2023 wprowadzono nowe połączenia komunikacyjne:

- od 01 października na wniosek gminy Wasilków uruchomiono linię 142, kursującą na trasie: Białystok/Centrum przydworcowe – Osowicze – Wasilków;
- od 29 grudnia na wniosek gminy Choroszcz uruchomiono linię 113, kursującą w dni powszednie na trasie: Białystok – Choroszcz (przez Porosły – Łyski – Jeroniki);
- od 29 grudnia na wniosek gminy Choroszcz uruchomiono linię 123, kursującą na trasie: Białystok – Klepacze (przez Porosły – Krupniki).

Usługi przewozowe na terenie Białegostoku i gmin ościennych, z którymi zawarto porozumienie międzygminne (Choroszcz, Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Supraśl, Wasilków, Zabłudów) świadczyło 3 operatorów: Komunalne Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o., Komunalne Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. i Komunalny Zakład Komunikacyjny Sp. z o.o. Spółki są podmiotami wewnętrznymi Miasta Białegostoku.

Tabela 89. Komunikacja miejska w Białymstoku

Wskaźniki	Lata				
	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba obsługiwanych gmin	7	7	7	7	7
Długość tras komunikacji miejskiej ogółem (w km)	354	358	367	352	367
w tym:					
Białystok	173	172	175	175	175
Choroszcz	11	12	11	11	22
Dobrzyniewo Duże	18	18	18	3	3
Juchnowiec Kościelny	100	100	100	100	100
Supraśl	20	22	22	22	22
Wasilków	31	31	38	38	42
Zabłudów	1	3	3	3	3
Długość bus-pasów (w km)	17,9	18,25	21,17	21,74	23,97
Liczba linii komunikacji miejskiej ogółem (w szt.) ⁶⁸	42	43	47	46	49
w tym:					
Białystok	39	40	44	43	46
Choroszcz	2	2	2	2	4
Dobrzyniewo Duże	2	2	2	1	1
Juchnowiec Kościelny	9	9	10	10	10
Supraśl	3	3	3	3	3
Wasilków	4	3	5	5	6
Zabłudów	1	1	1	1	1

⁶⁸ Liczba linii nie sumuje się, ponieważ wybrane linie przebiegają po obszarze więcej niż jednej gminy.

Wskaźniki	Lata				
	2019	2020	2021	2022	2023
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem (w km)	619	623	659	638	684
w tym:					
Białystok	461	462	477	470	489
Choroszcz	12	12	12	12	28
Dobrzyniewo Duże	18	18	18	2	2
Juchnowiec Kościelny	83	83	84	85*	85
Supraśl	21	24	24	24	24
Wasilków	26	20	39	42	53
Zabłudów	1	3	3	3	3
Dzienna liczba par kursów ogółem (w szt.)	1 980	1 674	1 855	1 832	1 840
w tym:					
Białystok	1 498	1 238	1 287	1 254	1 289
Choroszcz	53	52	52	52	67
Dobrzyniewo Duże	46	46	46	25	25
Juchnowiec Kościelny	153	132	245	276	227
Supraśl	99	100	100	98	104
Wasilków	108	85	104	102	107
Zabłudów	23	21	21	21	21
Przebieg autobusów w wozokilometrach ogółem (w tys.)	16 068	14 850	14 326	14 558	14 211
Liczba autobusów w inwentarzu (w szt.)	266	264	259	254	260
w tym:					
spełniających normy emisji Euro VI	66	82	82	85	85
spełniających normy emisji poniżej Euro III	7	2	0	0	0
Średni wiek autobusów (w latach)	-	8,0	8,8	9,6	9,4
Pojemność autobusów w inwentarzu (w os.)	32 984	32 413	31 410	31 269	31 224
Liczba autobusów w ruchu ogółem (w szt.) ⁶⁹	213	183	203	202	205
w tym:					
Białystok	211	175	201	200	203
Choroszcz	7	7	7	7	9
Dobrzyniewo Duże	14	12	12	6	7
Juchnowiec Kościelny	32	30	30	30	30
Supraśl	15	14	13	13	13
Wasilków	16	7	11	11	12
Zabłudów	3	3	3	3	3
Liczba pasażerów przewiezionych komunikacją miejską (w mln os.)	90,4	46,6	58,4	64,6	59,5

* korekta danych

Źródło: Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej

⁶⁹ Liczba autobusów w ruchu ogółem nie sumuje się, ponieważ wybrane autobusy poruszają się po obszarze więcej niż jednej gminy.

DYSTRYBUCJA BILETÓW

Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej zajmuje się dystrybucją biletów uprawniających do korzystania z usług przewozowych, świadczonych w ramach Komunikacji Miejskiej w Białymstoku.

Sprzedaż biletów prowadzona jest:

- w punktach sprzedaży biletów zlokalizowanych na terenie miasta i w niektórych miejscowościach sąsiednich,
- poprzez stronę internetową www.ekarta.bialystok.pl (po zakupie biletu należy go odebrać w kasowniku lub biletomacie),
- poprzez aplikacje mobilne mPay i Skycash - umożliwiają zakup biletów komunikacji miejskiej przez telefon komórkowy (po zakupie bilet zostaje przypisany do nr telefonu),
- w biletomatach i kasownikach elektronicznych zainstalowanych w każdym autobusie (transakcje opłacane kartą miejską lub kartą bankową nie wymagają drukowania biletów papierowych).

Podróżujący Białostocką Komunikacją Miejską posiadający zbliżeniową kartę płatniczą, bądź funkcję płatności NFC w telefonie lub zegarku, dokonując opłaty za przejazd w biletomacie mają możliwość skorzystania z inteligentnego rozwiązania Mass Transit Transaction (MTT – VISA) / Pay As You Go (PaYG – Mastercard) – to rozliczanie za przejazdy, polegające na automatycznym poborze optymalnej opłaty z rachunku karty płatniczej dopiero po zakończeniu doby rozliczeniowej.

KONTROLA BILETOWA - EGZEKUCJA OPŁAT DODATKOWYCH ZA BRAK WAŻNEGO BILETU

Kontynuowana była współpraca pomiędzy Zarządem Białostockiej Komunikacji Miejskiej i Komendą Miejską Policji w Białymstoku, mająca na celu zwalczanie zjawiska wyłudzenia przejazdów komunikacją miejską, będącego wykroczeniem stypizowanym w art. 121 § 1 Kodeksu wykroczeń⁷⁰. W latach 2019-2023 zatrzymanych i ukaranych mandatem karnym bezpośrednio na miejscu zdarzenia zostało 1 556 sprawców wykroczenia.

Tabela 90. Kontrola biletowa

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba nałożonych opłat dodatkowych ogółem (szt.)	17 551	12 126	13 969	13 481	18 049
Liczba nałożonych opłat gotówkowych (szt.)	959	1 266	1 661	1 604	1 827
Liczba wystawionych wezwań kredytowych	16 592	10 860	12 308	11 877	16 222

Źródło: Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej

PRZEWÓZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W Białymstoku funkcjonuje mikrobusowy system przewozu osób z niepełnosprawnościami. Obecnie przewozy realizowane są przez Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej i dostępne są one przede wszystkim na terenie Miasta oraz po spełnieniu określonych warunków, również poza jego granicami.

Przewóz osób z niepełnosprawnościami ukierunkowany jest przede wszystkim na rzecz bezpłatnego transportu dzieci do placówek edukacyjnych (przedszkola, szkoły podstawowe, ponadpodstawowe lub ośrodki umożliwiające realizację obowiązku szkolnego i obowiązku

⁷⁰ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119).

nauki). Ten typ usług stanowi ponad 60% wszystkich realizowanych przewozów. W miarę możliwości, przewozy świadczone są też dla pozostałych osób z niepełnosprawnościami.

Przewoźnik do września 2023 r. dysponował 11 mikrobusami przystosowanymi do przewozu osób z niepełnosprawnościami - w tym na wózkach, a od października 2023 r. posiada 12 mikrobusów. Miesięcznie wykonano średnio 3 000 kursów.

Tabela 91. Przewóz osób niepełnosprawnych Białostocką Komunikacją Miejską

Wskaźniki	Lata				
	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba przejazdów ogółem	28 384	17 678	25 562	30 786	29 710
w tym:					
do 5 km	14 854	8 708	13 090	17 551	16 678
powyżej 5 km	13 258	8 720	12 251	12 872	12 769
poza granice miasta	272	250	311	363	263
Liczba przejechanych km ogółem	306 062	208 896	272 367	285 247	269 423
w tym:					
przejazdy bezpłatne	68 165	38 628	71 383	84 732	83 367
z biletami jednorazowymi	5 866	5 525	5 284	5 977	4 799
z biletami dekadowymi	583	500	742	1 540	1 028
z biletami miesięcznymi	90 530	61 339	67 613	70 886	73 583
dojazdy	116 578	84 484	109 533	105 335	91 638
poza granice miasta	23 858	17 607	14 285	15 688	14 092
inne cele	482	813	3 563	1 089	916
Liczba przewiezionych pasażerów	53 386	35 356	51 304	61 518	59 420
Zużycie paliwa (w litrach)	43 069,91	36 254,39	40 910,66	43 547,19	40 547,69

Źródło: Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej

OGÓLNOPOLSKA KARTA DUŻEJ RODZINY (OKDR)⁷¹

Program jest realizowany przez Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Przysługuje niezależnie od dochodu rodzinom z przynajmniej 3 dziećmi. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. Od 1 stycznia 2018 r. Karta Dużej Rodziny jest dostępna w 2 formach: tradycyjnej (tj. plastikowej) i elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych). Od 1 stycznia 2019 r. OKDR mogą uzyskać również rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.

Ustawowe zniżki ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny:

- zniżki na przejazdy kolejowe — 37% na bilety jednorazowe oraz 49% na bilety miesięczne — ojciec, matka, macocha i ojczym;
- 50% ulgi od opłaty za paszport — ojciec, matka, macocha i ojczym;
- 75% ulgi od opłaty za paszport — dzieci;
- inne zniżki, które oferują różne instytucje państwowe oraz firmy prywatne.

W 2023 r. w mieście Białystok do programu przystąpiło 446 nowych rodzin wielodzietnych oraz dodano 1 153 rodziny na podstawie wniosków składających się wyłącznie z rodziców, którzy na utrzymaniu mieli co najmniej 3 dzieci bez względu na ich wiek.

⁷¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 755), zmienione Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 czerwca 2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 836).

Tabela 92. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny

Wskaźniki	Lata				
	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba przyznanych kart tradycyjnych	6 085	2 890	3 082	4 656	4 651
Liczba przyznanych kart elektronicznych	4 759	2 549	3 084	4 657	4 651

Źródło: Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej

BIAŁOSTOCKA KARTA DUŻEJ RODZINY (BKDR)

Program Białostockiej Karty Dużej Rodziny funkcjonuje od 1 września 2013 r. i jest elementem polityki prorodzinnej Białegostoku. Stanowi system licznych zniżek, ulg, preferencji i uprawnień skierowanych do białostockich rodzin z co najmniej trojgiem dzieci.

BKDR działa w następujących obszarach:

- komunikacja miejska,
- kultura i rozrywka,
- sport, rekreacja i wypoczynek,
- oświata i wychowanie,
- zdrowie,
- gastronomia i sklepy,
- usługi.

Najistotniejszymi elementami wsparcia w ramach BKDR są:

- zniżki przy zakupie biletów okresowych Białostockiej Komunikacji Miejskiej,
- zniżki w opłatach za miejskie przedszkola i żłobki,
- zniżki na zakup biletów wstępu do miejskich instytucji kultury,
- zniżki w opłatach za wstęp do miejskich obiektów sportowych.

W 2017 r. w ramach porozumienia międzygminnego, w programie uczestniczy gmina Juchnowiec Kościelny. Celem porozumienia jest obniżenie kosztów biletów okresowych dla rodzin wielodzietnych z gminy objętej porozumieniem.

Tabela 93. Białostocka Karta Dużej Rodziny

Wskaźniki	Lata				
	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin w programie	4 759	5 101	5 538	6 093	6 623
Liczba złożonych wniosków	3 087	2 635	3 018	3 295	3 523
w tym:					
Gmina Juchnowiec Kościelny	101	82	106	106	151

Źródło: Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej

Działania wskazane w podrozdziale 5.4. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- P2.1. Dostępność przestrzeni dla użytkowników ze szczególnymi potrzebami
- P2.3. Funkcjonalny, energooszczędny transport, integrowany i zarządzany w skali BOF
- P2.4. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na klimat i środowisko
- P2.5. Rozwój infrastruktury transportu wg rozwiązań dedykowanych dla poszczególnych części miasta w powiązaniu z BOF
- C4.1. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań doskonalących procesy zarządzania miastem w zakresie transportu

5.5. Inwestycje komunikacyjne

W 2023 r. w ramach realizacji Intermodalnego Węzła Komunikacyjnego wybudowano centrum przesiadkowe w okolicy dworców PKS i PKP oraz przebudowano układ drogowy wokół centrum. Wykonano miejsca postojowe dla autobusów, zatoki autobusowe i zainstalowano wiaty przystankowe (zadaszenia). W ramach realizacji układu drogowego przebudowano ul. Bohaterów Monte Cassino na odcinku od ul. Świętego Rocha do ul. Łomżyńskiej, wraz ze skrzyżowaniami z ul.: Świętego Rocha, Kard. Stefana Wyszyńskiego oraz przebudowano ul. Łomżyńską wraz ze skrzyżowaniem z ul. Mikołaja Kopernika.

Infrastruktura drogową wybudowaną/przebudowaną w 2023 r. w ramach budowy Intermodalnego Węzła Komunikacyjnego - efekty:

- długość wybudowanych/przebudowanych dróg: 2,51 km,
- długość wybudowanych buspasów: 2,23 km,
- długość wybudowanych dróg rowerowych i dróg dla pieszych i rowerów: 2,55 km,
- wybudowano strefy postojowe typu "Kiss & Ride" o łącznej powierzchni: 617,50 m²,
- długość wybudowanych/przebudowanych chodników: 11 503,20 m²,
- przebudowano 51 miejsc parkingowych, w tym 5 dla osób niepełnosprawnych, o łącznej powierzchni: 695,60 m²,
- liczba wybudowanych/przebudowanych punktów oświetleniowych: 89 szt.,
- liczba wybudowanych/przebudowanych sygnalizacji świetlnych: 5 szt.,
- długość wybudowanej/przebudowanej kanalizacji teletechnicznej: 4,76 km,
- długość wybudowanej/przebudowanej kanalizacji deszczowej: 4,39 km,
- liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych: 3 szt.
- liczba ustawionych wiat przystankowych (zadaszeń): 9 szt.

Ponadto w 2023 r.:

- utwardzono 2,19 km dróg gruntowych, tj. ul.: Rodzinną, Sielską, sięgacz od ul. Rodzinnej, Kiemliczów, Mikołaja Reja, Liliowa, Orląt Lwowskich, Jana Zamoyskiego, sięgacz od ul. Jana Zamoyskiego;
- wybudowano i przebudowano 5 948 m² chodników;
- zrealizowano pochylnię dla osób ze szczególnymi potrzebami na ul. Klepackiej;
- utworzono konstrukcję/stelaż dla instalacji artystycznych przy ul. Jana Kilińskiego.

Tabela 94. Największe inwestycje komunikacyjne realizowane w 2023 roku

Lp.	Nazwa działania	Data rozpoczęcia	Data planowanego zakończenia	Koszt inwestycji (w zł)	Źródło finansowania
1	Intermodalny Węzeł Komunikacyjny w Białymstoku (budowa przejścia pieszo-rowerowego pod torami PKP na przedłużeniu ul. Św. Rocha)	2016	2024	162 564 516	POPW, budżet miasta
2	Rozwój układu komunikacyjnego Białegostoku	2022	2024	40 900 000	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, budżet miasta

Lp.	Nazwa działania	Data rozpoczęcia	Data planowanego zakończenia	Koszt inwestycji (w zł)	Źródło finansowania
3	Rozbudowa układu komunikacyjnego na osiedlu Bagnówka – budowa ul. 1KD-L w Białymstoku na odcinku od ul. 42 Pułku Piechoty do ul. W. Wołkowa	2022	2025	46 383 300	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, budżet miasta
4	Poprawa dostępności infrastruktury turystycznej Białegostoku: Przebudowa Parku Planty i Bulwarów Kościakowskiego oraz Przebudowa ul. Akademickiej	2023	2026	45 767 011,03	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, budżet miasta

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

1. Intermodalny Węzeł Komunikacyjny w Białymstoku (centrum przesiadkowe wraz z korytarzami publicznego transportu zbiorowego)

Przedmiotem projektu jest rozwój transportu miejskiego zintegrowanego z komunikacją kolejową i regionalną autobusową oraz poprawa mobilności mieszkańców Białegostoku i jego obszaru funkcjonalnego. Zakres projektu obejmuje:

- budowę przejścia pieszo-rowerowego pod torami PKP na przedłużeniu ul. Św. Rocha wraz z korektą układu drogowego skrzyżowania ul.: Kolejowa – Zwycięstwa – w trakcie realizacji,
- budowę centrum przesiadkowego w Białymstoku w okolicy dworców PKP i PKS – zadanie zakończone,
- budowa/przebudowa układu drogowego wokół centrum przesiadkowego (przebudowa ul. Bohaterów Monte Cassino od ul. Św. Rocha do ul. Łomżyńskiej wraz ze skrzyżowaniem ulic: Kard. St. Wyszyńskiego i Bohaterów Monte Cassino oraz przebudowa ul. Łomżyńskiej wraz ze skrzyżowaniem z ulicą M. Kopernika i ul. Młynową) - zadanie zakończone,
- ponadnormatywne rozwiązania dla osób z niepełnosprawnościami - zadanie zakończone,
- zakup zeroemisyjnego taboru, wraz z infrastrukturą do ładowania – zadanie zakończone.

Głównym celem projektu jest zwiększenie wykorzystania transportu miejskiego w mieście Białystok i na obszarze BOF.

W ramach projektu zostanie zapewniona integracja infrastrukturalna wszystkich form transportu funkcjonujących na terenie aglomeracji białostockiej poprzez powiązanie wykorzystania autobusowej komunikacji miejskiej i rowerowej z istniejącą komunikacją regionalną - autobusową i kolejową.

Cele szczegółowe projektu to:

- a. Upłynnienie ruchu oraz skrócenie czasu podróży komunikacją miejską w centrum Miasta Białegostoku, poprzez dalszą rozbudowę buspasów,
- b. Integracja transportu publicznego z komunikacją pieszą, rowerową, samochodową i kolejową,
- c. Wprowadzenie tzw. łańcuchów ekomobilności,

- d. Poprawa mobilności osób z niepełnosprawnością lub osób z ograniczoną zgodnością ruchową poprzez budowę infrastruktury i dodatkowych udogodnień (zakup beaconów) na potrzeby pasażerów komunikacji miejskiej,
- e. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu podróżujących,
- f. Ochrona środowiska poprzez wsparcie transportu niskoemisyjnego,
- g. Zastąpienie przestarzałego taboru nowymi, niskoemisyjnymi autobusami – 20 szt.,
- h. Rozwój społeczno-gospodarczy regionu i zwiększenie jego atrakcyjności m.in. dla potencjalnych inwestorów oraz mieszkańców.

2. Rozwój układu komunikacyjnego Białegostoku

W ramach projektu zostaną wybudowane bądź przebudowane następujące ulice: Starosielce, Wiklinowa, Bagnówka - kolonia (od skrzyżowania z ul. Wiklinową), Kiemliczów, Zawady, Św. Łukasza, Sielska, Rodzina, przedłużenie ul. płk. Czesława Hake (od ul. mjr. pilota Jana Michałowskiego), 1 KD-Z, od ul. Podlaskiej do skrzyżowania typu rondo z ul. Kujawską.

W ramach powyższych zadań zostaną wybudowane i przebudowane nawierzchnie ulic, oświetlenie, chodniki, ścieżki rowerowe, przejścia dla pieszych, a także podziemna infrastruktura techniczna, m.in. kanalizacja deszczowa. Realizacja inwestycji zapewni ciągłość połączeń z innymi drogami publicznymi zlokalizowanymi w bezpośrednim sąsiedztwie. Wyposażenie ulic w nowe chodniki pozwoli na oddzielenie ruchu pieszego od samochodowego, co zapewni poprawę bezpieczeństwa i komfortu wykonującym codzienne podróże pieszo. Nowe oświetlenie i czytelne oznakowanie także zwiększy bezpieczeństwo wszystkich użytkowników ruchu, w szczególności tych niechronionych. Budowa powyższych ulic wpłynie na poprawę warunków komunikacyjnych i dostępności poszczególnych osiedli Białegostoku tj. Wygoda, Zawady, Bagnówka, Starosielce oraz zapewni wszystkim użytkownikom dróg większą swobodę i komfort użytkowania.

Uzbrojenie w pełną infrastrukturę techniczną ulic pozwoli na udostępnienie inwestorom terenów, zarówno mieszkaniowych, jak i inwestycyjnych, co wpłynie na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej oraz rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

3. Rozbudowa układu komunikacyjnego na osiedlu Bagnówka – budowa ul. 1KD-L w Białymstoku na odcinku od ul. 42 Pułku Piechoty do ul. Wiktora Wołkowa.

Inwestycja obejmuje zaprojektowanie i budowę ul. 1KD-L ze skrzyżowaniem z ul. W. Wołkowa i wlotami ulic sąsiadujących wraz z infrastrukturą związaną z drogą, tj. kanalizacją deszczową, oświetleniem, kanałem technologicznym oraz infrastrukturą uzbrojenia terenu, m.in. kanalizacją sanitarną, siecią wodociągową, gazową, telekomunikacyjną i energetyczną.

Nowe drogi pozwolą na ominięcie mocno obciążonych ulic miasta, zapewnienie ciągłości połączeń z innymi drogami zlokalizowanymi w bezpośrednim sąsiedztwie oraz lepsze skomunikowanie os. Bagnówka w Białymstoku.

4. Poprawa dostępności infrastruktury turystycznej Białegostoku: Przebudowa ul. Akademickiej

W ramach inwestycji planowana jest przebudowa ul. Akademickiej o dł. ok. 750 m na odcinku od ul. Legionowej do ul. Świętojańskiej w Białymstoku. Zmieniona zostanie nawierzchnia jezdni, wybudowane chodniki oraz ścieżka rowerowa. Między Parkiem Planty a Bulwarami Kościakowskiego powstanie przejście dla pieszych z oświetleniem zapewniającym bezpieczeństwo użytkowników ruchu. Ponadto, wyznaczone zostaną miejsca parkingowe i przebudowana infrastruktura techniczna kolidująca z inwestycją.

Realizacja ul. Akademickiej, przylegającej bezpośrednio do Parku, przyczyni się do jego uatrakcyjnienia dzięki zapewnieniu dostępu poprzez różne formy transportu, tj. pieszo, rowerem, samochodem. Inwestycja wpłynie również na poprawę bezpieczeństwa ruchu w tym rejonie miasta.

Dzięki realizacji kompleksowej inwestycji nastąpi odrestaurowanie parku oraz powstanie wysokiej jakości infrastruktura drogowa, która usprawni układ komunikacyjny w centrum Miasta, co wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej Białegostoku.

Ponadto w 2023 r. rozpoczęto realizację następujących inwestycji:

- budowę/przebudowę ulic: Chmielowej, Szyszkowej, Cytrusowej, J. K. Kluka, T. Reytana;
- budowę sygnalizacji świetlnej na przejściu dla pieszych na ul. Hetmańskiej, w rejonie centrum handlowego;
- odprowadzenie wód opadowych w ulicach: Heweliusza, Kosmicznej, Turowskiego, Jagiellońskiej oraz Gospodarczej;
- wymianę opraw oświetleniowych na energooszczędne oprawy ledowe na ulicach: B. Krzywoustego, W. Wysockiego do granic miasta, Gen. Nikodema Sulika, Gen. Stanisława Sosabowskiego, Gen. Władysława Andersa, Al. 1000-lecia Państwa Polskiego, Gen. Stanisława Maczka, Gen. Franciszka Kleeberga, Produkcyjnej, Rondzie prof. J. J. Szymańskiego, Szosie Ełckiej do granic miasta.

Inwestycje komunikacyjne realizowane są również przez spółki komunikacyjne. Komunalny Zakład Komunikacyjny Sp. z o.o. zrealizował inwestycję pn. „Budowa Zajezdni – Etap 1”, która objęła: przygotowanie placu parkingowego i stanowisk pod ładowanie autobusów elektrycznych oraz budowę stacji trafo przy ul. Kazimierza Wielkiego/ ul. Pomocnej. Teren zajezdni KZK przy ul. Jurowieckiej w Białymstoku został sprzedany w grudniu 2023 roku. Dzięki środkom pozyskanym ze sprzedaży możliwa będzie realizacja II etapu inwestycji - powstaną stanowiska naprawcze, diagnostyczne, pomieszczenia biurowe, stacja paliw oraz zaplecze socjalne.

LOTNISKO KRYWLANY

W 2023 r. toczyła się procedura administracyjna odnośnie stwierdzenia nieważności decyzji RDOŚ w Białymstoku z dnia 9 listopada 2016 r. o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia „Budowa pola wzlotów wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na lotnisku Białystok-Krywlany” wszczęta z wniosku Stowarzyszenia Okolica z siedzibą w Białymstoku. GDOŚ decyzją z dnia 30 sierpnia 2022 r. odmówił stwierdzenia nieważności powyższej decyzji. W dniu 15 listopada 2023 r. WSA w Warszawie wydał wyrok, w którym oddalił skargę Stowarzyszenia na ww. decyzję GDOŚ. W dniu 5 lutego 2024 r. Stowarzyszenie złożyło skargę kasacyjną na wyrok WSA do NSA.

W czerwcu 2023 r. zlecono wykonanie wielobranżowego opracowania lotniska Krywlany, którego zakres obejmuje aktualizację koncepcji funkcjonowania i rozwoju infrastruktury lotniska, w tym dokumentację projektową terminala i hangaru (bez projektów wykonawczych), zestawienie szacunkowych kosztów robót budowlanych. W grudniu 2023 r. Koncepcję Funkcjonalną Lotniska Białystok Krywlany (EPBK) przyjął Zespół doradczy ds. lotniska, która następnie została zaakceptowana przez Prezydenta Miasta.

W dniu 21 listopada 2023 r. podpisano list intencyjny pomiędzy Województwem Podlaskim a Polskimi Portami Lotniczymi S.A. oraz Miastem Białystok, w którym strony

zadeklarowały podjęcie wspólnych działań zmierzających do określenia potencjalnych działań i scenariuszy celem aktywizacji lotniska Białystok Krywlany.

Działania wskazane w podrozdziale 5.5. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- G1.1. Tworzenie warunków do inwestowania
- G1.3. Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych
- P2.1. Dostępność przestrzeni dla użytkowników ze szczególnymi potrzebami
- P2.3. Funkcjonalny, energooszczędny transport, integrowany i zarządzany w skali BOF
- P2.5. Rozwój infrastruktury transportu wg rozwiązań dedykowanych dla poszczególnych części miasta w powiązaniu z BOF
- C4.1. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań doskonalących procesy zarządzania miastem w zakresie transportu

5.6. Łączność

INFRASTRUKTURA SIECIOWA – ROZWÓJ, INTEGRACJA, NOWE USŁUGI

W trakcie budowy jest Miejska Sieć Światłowodowa. Aktualny stan sieci to:

- ok. 146 km światłowodów;
- 160 lokalizacji podłączonych, w tym (106 jednostek oświatowych, 33 jednostki podległe i 21 lokalizacji Urzędu Miejskiego);
- rdzeń sieci działa z przepustowością 10Gbit/s,
- jednostki podłączane są interface'ami 1Gbit/s,
- punkt styku z Internetem zapewniony jest redundantnie przez łącza z 2 operatorami z wykorzystaniem protokołu BGP oraz adresacji pozyskanej z RIPE.

Tabela 95. Długość nowozainstalowanych światłowodów w Białymstoku (w metrach)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Długość światłowodów	24 331	25 851	7 200	3 101*	2 948

* korekta danych

Źródło: Centrum Usług Informatycznych

W 2023 r. Miasto utrzymywało i konserwowało urządzenia kanałów technologicznych na terenie Białegostoku, obejmujące: kanały, studnie, rurociągi i kanalizacje wraz ze światłowodami oraz innymi elementami sieci światłowodowej.

Całkowita długość utrzymywanych w 2023 r. kanałów technologicznych i kanalizacji teletechnicznej wyniosła 124 km.

W ramach utrzymania zlecono naprawy 35 elementów kanalizacji. Wydano 40 warunków technicznych na budowę/przebudowę kanałów technologicznych lub kanalizacji teletechnicznej.

BIAŁYSTOK JAKO OPERATOR TELEKOMUNIKACYJNY

W ramach działalności telekomunikacyjnej Miasto zapewnia dostęp do Internetu przez podłączenie do sieci Urzędu dla 139 jednostek miejskich. Połączenia światłowodowe realizowane są z wykorzystaniem światłowodów własnych, umieszczonych w kanalizacji stanowiącej własność Miasta oraz ORANGE (w ramach zadania budowy Miejskiej Sieci

Światłowodowej), a także przez włókna światłowodowe, które zostały zainstalowane w ramach wcześniejszej współpracy z operatorem sieci BIAMAN, który działa przy Politechnice Białostockiej. Planowany jest ciągły rozwój miejskiej sieci światłowodowej i poszerzanie jej zasięgu o nowe lokalizacje.

Miasto Białystok może świadczyć usługę Hotspot tylko w miejscach publicznych. Miejska sieć bezprzewodowa oferowała świadczenie usługi w 8 lokalizacjach: Teatr Lalek ul. Kalinowskiego 1; Pałacyk Ślubów ul. Kilińskiego 6; Ratusz; Park Planty (Aleja Zakochanych); Słonimska 1 (wewnętrzny w budynku Urzędu); Branickiego 3/5 (wewnętrzny w budynku Urzędu); Kilińskiego 6 (wewnętrzny w budynku Urzędu); Składowa 11 (wewnętrzny w budynku Urzędu).

PARTNERSKA INICJATYWA MIAST (SIEĆ MIASTO CYFROWE)

Miasto Białystok wzięło udział w projekcie mentoringowym Partnerska Inicjatywa Miast, organizowanym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, a także Bank Światowy w celu utworzenia Miejskich Inicjatyw Działań oraz Planów Ulepszeń w ramach obszaru IT.

Partnerska Inicjatywa Miast (PIM) to program wymiany i promocji wiedzy pomiędzy miastami oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w kształtowanie oraz realizację polityki miejskiej w zakresie prowadzenia przez miasta zintegrowanej polityki miejskiej. PIM jest odpowiedzią na zgłaszaną przez samorządy potrzebę wymiany wiedzy i doświadczeń między miastami oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w kształtowanie i realizację polityki miejskiej, a także pozyskiwania pomysłów na wzmacnianie potencjału rozwojowego polskich miast.

Miasto Białystok wzięło udział w drugiej edycji PIM na lata 2021-2023, której zakres tematyczny obejmuje Sieć Miasto Cyfrowe.

DOSTAWA SPRZĘTU KOMPUTEROWEGO ORAZ OPROGRAMOWANIA ANTYWIRUSOWEGO W RAMACH ZADANIA PN. „CYFROWA GMINA”

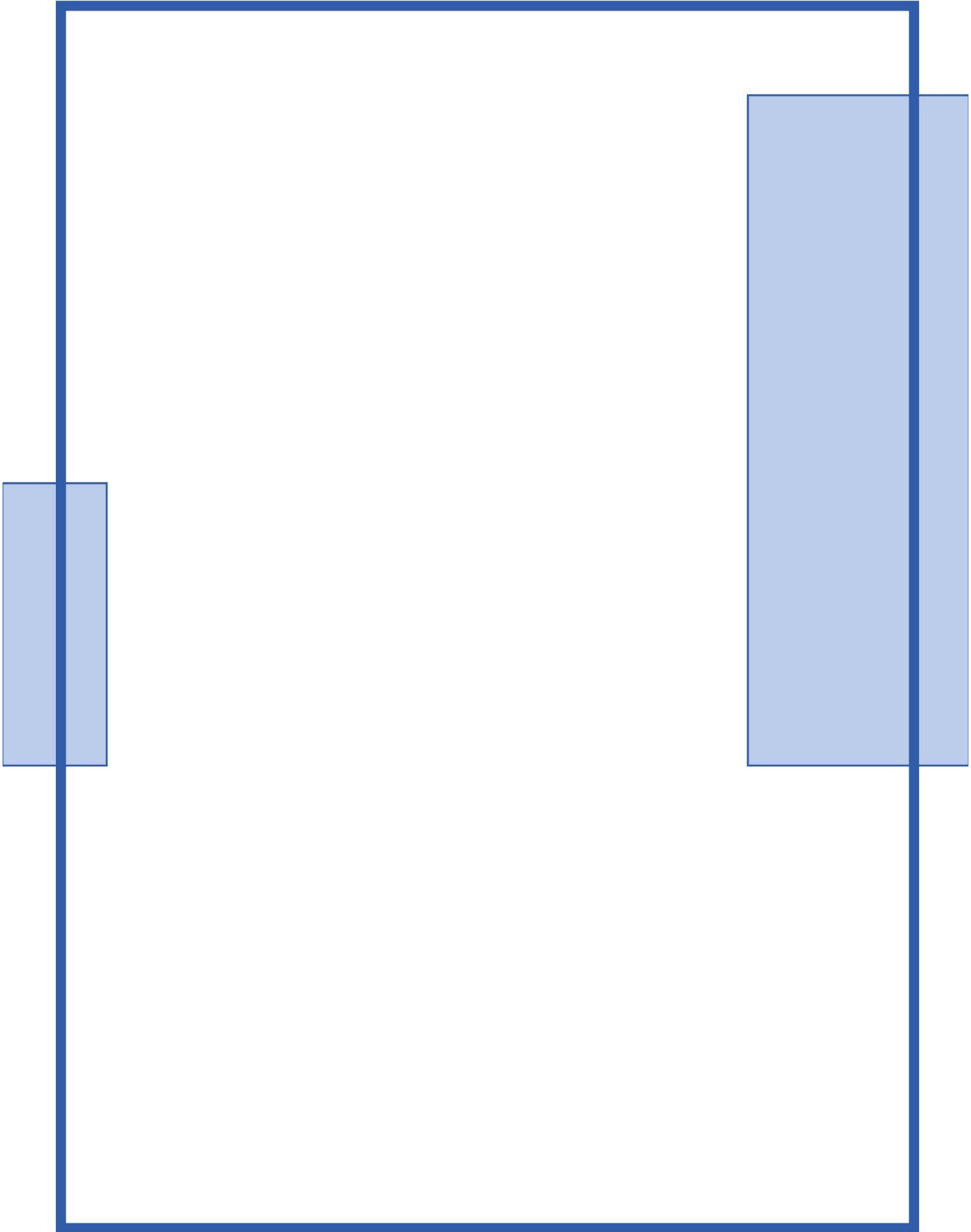
W ramach zadania zrealizowano zakup i dostawę 47 szt. komputerów wraz z oprogramowaniem antywirusowym oraz 5 szt. skanerów na potrzeby administracji w szkołach podstawowych na terenie Miasta Białegostoku. W zakresie części I zakupiono zestawy komputerowe oraz skanery z minimum 24 – miesięczną gwarancją, zaś w części II zakupiono oprogramowanie antywirusowe z licencją na okres 2 lat.

Działania wskazane w podrozdziale 5.6. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- P3.2. Zwiększanie wydajności, niezawodności i efektywności ekonomicznej infrastruktury technicznej**
- C2.1. Zarządzanie wiedzą w organizacji z użyciem nowoczesnych rozwiązań i technologii (np. *open data*, *big data*, sztucznej inteligencji, rozwiązań chmurowych)**
- C3.1. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań doskonalących procesy zarządzania miastem w zakresie kapitału ludzkiego**
- C6.1. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań doskonalących procesy zarządzania miastem w zakresie warunków życia**

6. MIESZKALNICTWO

6.1. Mieszkalnictwo

Według danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku w okresie styczeń–grudzień 2023 r. oddano do użytkowania 2 443 mieszkania, tj. o ok. 23,5% więcej niż w analogicznym okresie 2022 r. Wzrost liczby oddanych mieszkań odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (z 1 830 do 2 289, tj. o ok. 25,1%). Spadek wystąpił natomiast w budownictwie indywidualnym (z 145 do 126, tj. o 15,1%). Ponadto w okresie styczeń–grudzień 2023 r. oddano do użytkowania 28 mieszkań w budownictwie społecznym czynszowym.

W okresie styczeń – grudzień 2023 r. rozpoczęto budowę 826 mieszkań, z czego 685 w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem i 141 w budownictwie indywidualnym.

Przeciętna powierzchnia mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–grudzień 2023 r. wyniosła 62,6 m² i zmniejszyła się w stosunku do analogicznego okresu 2022 r. o 3,7 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa w budownictwie indywidualnym wyniosła 158,0 m² (o 16,5 m² mniej niż w analogicznym okresie 2022 r.), w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 57,6 m² (o 0,2 m² mniej).

Tabela 96. Budownictwo mieszkaniowe w Białymstoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkań oddanych do użytkowania	2 450	2 832	3 234	1 979	2 443
Przeciętna powierzchnia mieszkania oddanego do użytkowania (w m ²)	67,5	62,4	62,0	66,3	62,6
Przeciętna powierzchnia użytkowa w budownictwie indywidualnym (w m ²)	169,3	162,1	176,2	174,5	158,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (w m ²)	57,6	55,1	56,0	57,8	57,6

Źródło: Statystyka Miast, Sytuacja społeczno-gospodarcza Białegostoku

ZASOBY MIESZKANIOWE W ZARZĄDZANIU ZARZĄDU MIENIA KOMUNALNEGO W BIAŁYMSTOKU (ZMK)

W 2023 r. kontynuowano budowę budynku mieszkalnego wielorodzinnego, pomiędzy ul. Bema i Depową, w którym docelowo powstanie 186 mieszkań komunalnych.

Tabela 97. Struktura zasobu mieszkaniowego w zarządzaniu ZMK

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkań, w tym:	3 960	4 046	3 948	3 916	3 895
w budynkach stanowiących własność Gminy	2 122	2 300	2 299	2 297	2 269
w budynkach stanowiących współwłasność	1 794	1 701	1 604	1 570	1 574
w budynkach prywatnych czynszowych	27	27	27	31	30
w budynkach spółdzielni mieszkaniowych	17	18	18	18	22

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²), w tym:	164 691	168 569	164 674	163 350	162 287
lokali mieszkalnych w budynkach stanowiących własność Gminy	88 912	96 177	96 227	95 974	94 641
lokali mieszkalnych w budynkach stanowiących współwłasność	74 194	70 770	66 825	65 499	65 775
Lokali mieszkalnych w budynkach prywatnych czynszowych	948	948	948	1 233	1 084
lokali mieszkalnych w budynkach spółdzielni mieszkaniowych	637	674	674	644	787
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (w m ²)	39,96	39,74	41,71	41,71	41,67

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku

Tabela 98. Struktura własnościowa budynków mieszkalnych w zarządzaniu ZMK

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Własność Gminy Białystok	74	114	114	110	102
Współwłasność	291	290	290	291	291
Własność prywatna	7	7	7	9	8

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku

Tabela 99. Struktura wiekowa budynków mieszkalnych w 2023 roku w zarządzaniu ZMK

Wyszczególnienie	Liczba	Udział (w %)
przed 1900	13	12,75
1900-1945	37	36,27
1946-1990	16	15,69
1991-1999	16	15,69
2000-2010	10	9,80
2011-2017	10	9,80
Ogółem	102	100

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku

Tabela 100. Czynsze w mieszkaniach komunalnych zarządzanych przez ZMK

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Średnia stawka czynszu komunalnego (zł/m ²)	7,55	7,63	8,14	10,80	12,20
Minimalna i maksymalna stawka czynszu komunalnego (zł/m ²)	3,06 i 9,76			od I do V 2022 r. - 3,06 i 9,76; od VI 2022 r. - 4,19 i 13,49	4,19 i 13,49
Stawka czynszu socjalnego (zł/m ²)	1,38			od I do V 2022 r. - 1,38; od VI 2022 r. - 1,89	1,89
Średnia wartość wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia 1 m ² pow. użytkowej budynków mieszkalnych (zł)	4 288	4 583	5 108	5 649	6 635

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Minimalna i maksymalna wysokość 3% wartości odtworzeniowej lokalu w skali roku wyliczona na podstawie wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia 1 m ² pow. użytkowej budynków mieszkalnych (zł)	10,41 i 10,99	10,99 i 11,96	11,96 i 13,49	13,49 i 14,75	14,75 i 18,60

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku

Tabela 101. Zaległości oraz ściągalność zaległości czynszowych w komunalnych lokalach mieszkalnych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Zaległość z tyt. czynszów i opłat za media nieobejmujące byłych najmów (w tys. zł)	2 660	3 264	2 676	2 662	2 615
Ściągalność należności czynszowych (w %)	97,76	97,69	98,95	97,37	101,86

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku

Tabela 102. Wydatki na remonty bieżące oraz inwestycyjne budynków i lokali mieszkaniowego zasobu gminy

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Wydatki ogółem (w tys. zł)	3 158	4 300	2 400	10 959	31 686

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku

Tabela 103. Ocena stanu technicznego budynków w zarządzaniu ZMK

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Stan zły (w %)	3,91	4,65	4,78	4,60	4,29
Stan dobry (w %)	96,09	95,35	95,22	95,40	95,71

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku

Tabela 104. Pomoc mieszkaniowa Gminy Białystok

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób oczekujących na zawarcie umów na czas nieoznaczony w danym roku	154	159	127	3	4
Liczba osób oczekujących na zawarcie umów na czas oznaczony w danym roku	507	420	410	112	137
Liczba podpisanych umów na czas nieoznaczony w związku z realizacją list oczekujących w danym roku	11	5	10	3	9
Liczba podpisanych umów na czas oznaczony w związku z realizacją list oczekujących w danym roku	61	37	29	47	22
Liczba zamian dokonanych w danym roku	38	25	15	28	23

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba podpisanych umów w związku z realizacją wyroków z prawem do najmu lokalu socjalnego w danym roku	52	26	26	39	27
Liczba zarejestrowanych wyroków z prawem do najmu lokalu socjalnego wg stanu na dzień 31 grudnia danego roku	44	40	40	19	18
Liczba zarejestrowanych wyroków bez prawa do lokalu socjalnego w danym roku	17	18	22	9	5
Liczba regulacji stanu prawnego w danym roku	120	36	50	52	38
Liczba obciążeń z tytułu korzystania z lokali gminnych w danym roku	3 735	3 645	3 544	3 485	3 482
Powierzchnia objęta naliczeniami za korzystanie z lokalu (m ²)	156 355,6	153 235,8	148 444,0	145 010,8	145 075,8

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku

Tabela 105. Pomoc mieszkaniowa Gminy Białystok w 2023 roku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2023
Wartość udzielonych obniżek	32
Wartość zaległości rozłożonych na raty	3 335
Wartość spłaconego zadłużenia w formie świadczeń rzeczowych	161

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku

Tabela 106. Koszty poniesione przez Gminę Białystok we wspólnotach mieszkaniowych (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Fundusz remontowy	2 192,95	2 585,26	2 392,41	1 638,77	1 671,39
Fundusz eksploatacyjny	1 254,80	1 680,96	1 613,41	1 202,17	1 309,60
Zaliczki na media	4 610,56	6 590,90	5 377,93	4 901,21	6 081,15
Ogółem	8 058,31	10 857,12	9 383,75	7 742,15	9 062,14

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku

PROGRAM „MIESZKANIE DLA ABSOLWENTA”⁷²

Program skierowany jest do najlepszych studentów oraz absolwentów uczelni wyższych i ma na celu wspieranie młodych ludzi w pozyskaniu pierwszego samodzielnego mieszkania. Program ma ponadto wspomóc lokalny biznes w pozyskaniu wykwalifikowanych pracowników poprzez zahamowanie trendu odpływu młodych ludzi na zewnętrzne rynki pracy. Realizacja programu będzie się odbywać z wykorzystaniem lokali Gminy Białystok, zarządzanych przez Zarząd Mienia Komunalnego w Białymstoku.

⁷² Uchwała Nr LXXIV/1010/23 Rady Miasta Białystok z dnia 18 września 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Białystok (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 4865).

Oferta wsparcia mieszkaniowego skierowana jest do:

- studentów ostatniego roku studiów, posiadających średnią ocen z ostatniego roku akademickiego co najmniej 4,5, rekomendowanych przez rektora uczelni lub osobę przez niego upoważnioną;
- absolwentów, którzy ukończyli studia ze średnią co najmniej 4,5.

Warunki skorzystania z Programu:

- nieposiadanie własności lub współwłasności, spółdzielczego prawa do lokalu lub budynku mieszkalnego, prawa do lokalu wchodzącego w skład zasobów TBS, bądź najmu lokalu wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Białystok;
- zamieszkiwanie na terenie Miasta Białystok;
- zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, a miejscem świadczenia pracy jest Miasto Białystok;
- nieukończenie w dacie złożenia wniosku 35 roku życia.

Realizacja programu będzie się odbywać z wykorzystaniem lokali Gminy Białystok, zarządzanych przez Zarząd Mienia Komunalnego w Białymstoku - do 65% lokali nowo wybudowanego zasobu przy ul. Depowej w Białymstoku.

Powierzchnia lokalu wynajmowanego w przeliczeniu na członka gospodarstwa domowego będzie wynosić:

- w gospodarstwach wieloosobowych nie mniej niż 7 m², ani więcej niż 20 m²;
- w gospodarstwach jednoosobowych nie mniej niż 10 m², ani więcej niż 30 m².

Wnioski należy składać w Zarządzie Mienia Komunalnego w Białymstoku w terminie do 31 grudnia każdego roku.

Pozostałe informacje o Programie:

- lokale wynajmowane są wyłącznie na czas trwania stosunku pracy na terenie Miasta Białystok;
- w przypadku, gdy okres najmu trwa nieprzerwanie 10 lat umowa najmu zawarta na czas trwania stosunku pracy przedłuża się na czas nieoznaczony;
- najemcy zobowiązani będą do dostarczenia aktualnego zaświadczenia o pozostawaniu w stosunku pracy na terenie Miasta Białystok w terminie do dnia 31 maja każdego roku.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. do Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku wpłynęło 49 wniosków, z czego 44 zostały rozpatrzone pozytywnie, 3 osoby wezwano do ponownego złożenia wniosku zgodnie z przyjętą uchwałą⁷³, 2 osoby nie spełniły kryteriów.

Działania wskazane w podrozdziale 6.1. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

K3.6. Przeciwdziałanie ubóstwu

P1.2. Zrównoważenie funkcjonalno-przestrzenne z zachowaniem cech miasta zwarte

⁷³ Uchwała Nr LXXIV/1010/23 Rady Miasta Białystok z dnia 18 września 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Białystok (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 4865).

6.2. Stan i gospodarowanie zasobem Gminy Białystok

WIELOLETNI PROGRAM GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM GMINY BIAŁYSTOK ORAZ ZASOBEM POMIESZCZEŃ TYMCZASOWYCH NA LATA 2021-2025⁷⁴

Program określa zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym (nieruchomościami gruntowymi, lokalami użytkowymi) i zawiera m.in.:

- prognozę wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego gminy z podziałem na lokale socjalne, pomieszczenia tymczasowe i pozostałe lokale mieszkalne,
- analizę potrzeb oraz plan remontów i modernizacji, wynikający ze stanu technicznego budynków,
- planowaną sprzedaż lokali,
- zasady polityki czynszowej i obniżki czynszu,
- sposób oraz zasady zarządzania lokalami i budynkami, wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy,
- wysokość kosztów i źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej,
- działania mające na celu poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

W 2023 r. realizacja założeń programu w zakresie sprzedaży lokali mieszkalnych polegała na zbywaniu lokali usytuowanych w budynkach stanowiących współwłasność gminy poprzez zastosowanie trybu bezprzetargowego z uwzględnieniem pierwszeństwa najemcy oraz trybu przetargowego. W 2023 r. zbyto łącznie 38 lokali, w tym 3 w trybie bezprzetargowym na rzecz najemcy oraz 35 w drodze przetargu ustnego nieograniczonego.

MOŻLIWOŚĆ SPŁATY ZADŁUŻENIA Z TYTUŁU UŻYWANIA LOKALU WCHODZĄCEGO W SKŁAD ZASOBU GMINY BIAŁYSTOK W FORMIE ŚWIADCZEŃ RZECZOWYCH⁷⁵

Wykonanie świadczenia rzeczowego rozliczane jest według stawki za każdą przepracowaną godzinę – 14,70 zł, a od 1 grudnia 2023 r. – 25,00 zł.

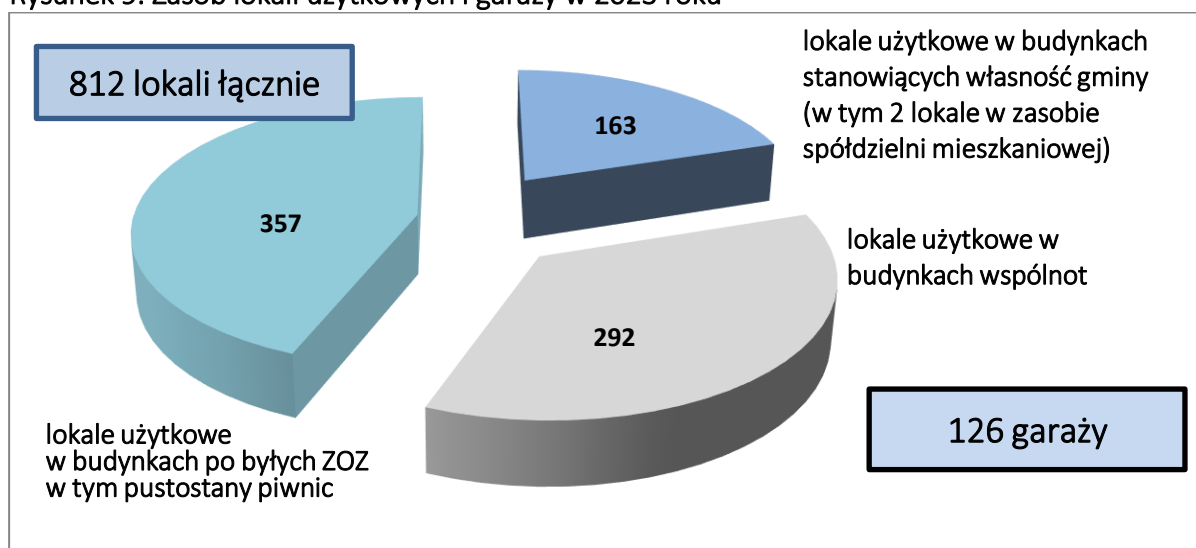
Osoby pełnoletnie korzystające z lokalu mieszkalnego bez tytułu prawnego wykonując świadczenia na rzecz Gminy Białystok w 2023 r. spłaciły zadłużenie w kwocie 161 088,70 zł.

⁷⁴ Uchwała Nr XLIV/633/21 Rady Miasta Białystok z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Białystok oraz zasobem pomieszczeń tymczasowych na lata 2021-2025 (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 4085).

⁷⁵ Zarządzenie Nr 303/19 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie ustalenia możliwości spłaty zadłużenia z tytułu używania lokalu wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Białystok w formie świadczeń rzeczowych, zmienione zarządzeniem Nr 1133/23 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 15 listopada 2023 r.

GOSPODAROWANIE LOKALAMI UŻYTKOWYMI, GARAŻAMI, INNYMI POMIESZCZENIAMI I GRUNTAMI PRZEZ ZARZĄD MIENIA KOMUNALNEGO

Rysunek 9. Zasób lokali użytkowych i garaży w 2023 roku

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku

W 2023 r. Zarząd Mienia Komunalnego w Białymstoku na bieżąco wypełniał obowiązki wynajmującego i wdzierżawiającego w odniesieniu do stanowiących własność Miasta Białystok lokali, budynków oraz gruntów.

Lokale przejmowane od dotychczasowych użytkowników były sukcesywnie wystawiane do przetargów bądź wynajmowane w drodze bezprzetargowej.

W 2023 r. przeprowadzono: 105 przetargów na najem lokali użytkowych oraz 136 przetargów nieruchomości przeznaczonych na dzierżawę. Zawarto ogółem 356 umów najmu, dzierżawy i użyczenia, w tym w trybie przetargowym – 57, w trybie bezprzetargowym – 299. Podpisano 84 umowy najmu lokalu, w tym 14 umów z podmiotami prowadzącymi działalność niezarobkową w zakresie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej⁷⁶.

Działania wskazane w podrozdziale 6.2. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

K3.6. Przeciwdziałanie ubóstwu

⁷⁶ Umowy zawarte w oparciu o zapis § 19 pkt 2 uchwały Nr XXXVII/540/21 Rady Miasta Białystok z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Białystok (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 1437) zmienionej: uchwałą Nr XL/594/21 Rady Miasta Białystok z dnia 21 czerwca 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 2572), uchwałą Nr LXXIV/1010/23 Rady Miasta Białystok z dnia 18 września 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 4865), uchwałą Nr LXXVII/1085/23 Rady Miasta Białystok z dnia 18 grudnia 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 6743) i uchwałą Nr LXXXII/1133/24 Rady Miasta Białystok z dnia 25 marca 2024 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2024 r. poz. 1721).

6.3. Towarzystwo Budownictwa Społecznego

Zgodnie z Aktem Założycielskim Komunalnego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w Białymstoku (KTBS) z dnia 31 października 1996 r. (Rep. Nr A 10534/96 ze zm.) „zadaniem Towarzystwa jest rozszerzanie możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodzin, których nie stać na budowę lub kupno własnego mieszkania, poprzez budowę dla nich mieszkań na wynajem o umiarkowanych czynszach. W działalności tej Towarzystwo będzie miało, w miarę swych możliwości, na względzie również sytuację społeczną i finansową rodzin ubiegających się o mieszkanie w zasobach Towarzystwa. Zadaniem Towarzystwa jest również ułatwianie mobilności rodzinom poszukującym pracy. Zadania te Towarzystwo będzie realizować w uzgodnieniu z Gminą Białystok, na terenie której prowadzi swoją działalność”.

Misją Spółki jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych rodzin i osób samotnych poprzez najem lokali. Atutami najmu lokali mieszkalnych w Komunalnym TBS są:

- mniejsze zaangażowanie środków finansowych najemcy w stosunku do zakupu mieszkania na rynku pierwotnym lub wtórnym,
- mniejsze zaangażowanie środków Gminy Białystok w stosunku do budowy mieszkań komunalnych,
- niższy czynsz w stosunku do oferty rynkowej na rynku najmu lokali mieszkalnych,
- wyższy standard mieszkań wybudowanych przez Spółkę w stosunku do oferty ze strony osób fizycznych oraz mieszkań komunalnych,
- niższe koszty ogrzewania mieszkania oraz podgrzania ciepłej wody w porównaniu do mieszkań wybudowanych przed 1995 r.,
- korzystne warunki umowy najmu – umowa najmu zawarta jest na czas nieokreślony,
- niskie koszty rozwiązania umowy najmu.

Komunalne TBS Sp. z o.o. wspiera Gminę Białystok m.in. w uzyskaniu mieszkań dla:

- osób posiadających status repatriantów,
- osób, które z mocy prawa przekazują grunty pod cele publiczne,
- osób, które zwalniają mieszkania komunalne.

W 2023 r. oddano do użytku 28 lokali mieszkalnych o przeciętnej powierzchni użytkowej 43,76 m² oraz 4 inne (np. garaże, miejsca postojowe podziemne).

Tabela 107. Struktura zasobu mieszkaniowego KTBS

Wyszczególnienie	Liczba lokali w ramach zasobu mieszkaniowego ogółem				
	2019	2020	2021	2022	2023
Lokale mieszkalne	2 576	2 689	2 689	2 689	2 717
Lokale usługowe ⁷⁷	78 + 2	78 + 2	78 + 2	78 + 2	78 + 2
Garaże, miejsca postojowe w budynkach	328	394	394	394	398
Powierzchnia lokali mieszkalnych w m ²	120 026,70	125 524,26	125 524,26	125 524,26	126 749,55
Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego w m ²	46,59	46,68	46,68	46,68	46,65

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego

⁷⁷ Dwa lokale usługowe są przekazane przez Gminę Białystok w użytkowanie do 2032 roku.

Tabela 108. Liczba wniosków o wynajem mieszkania z zasobów KTBS

Rok	Wnioski złożone w ciągu roku	Wnioski aktualizowane w ciągu roku	Wnioski ogółem ⁷⁸
2019	376	300	3 407
2020	302	576	3 494
2021	295	377	3 719
2022	322	379	3 944
2023	320	463	4 223

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego

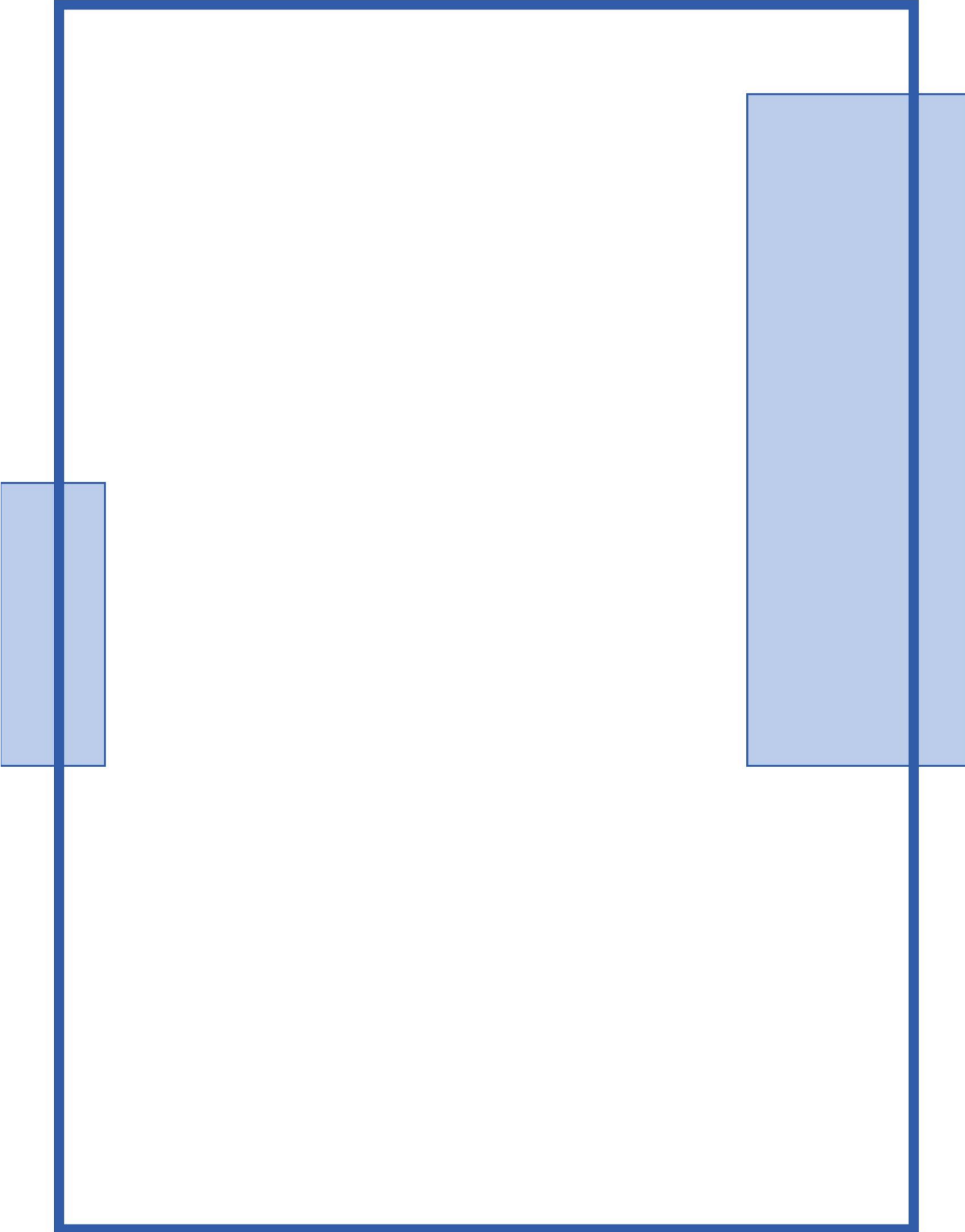
Działania wskazane w podrozdziale 6.3. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

K3.6. Przeciwdziałanie ubóstwu

⁷⁸ Wnioski ogółem są to wszystkie wnioski (złożone i zaktualizowane w ciągu roku) oraz wnioski z lat ubiegłych, które nie zostały wycofane przez przyszłego najemcę.

7. GOSPODARKA, INWESTYCJE I RYNEK PRACY

7.1. Rynek pracy i bezrobocie

W 2023 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 39 168 osób, co oznacza spadek o 1,5% r/r. Największy procentowy wzrost zatrudnienia odnotowano w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja. Natomiast największy procentowy spadek przeciętnego zatrudnienia w porównaniu z rokiem poprzednim wystąpił w sekcjach: budownictwo oraz administrowanie i działalność wspierająca. Największym udziałem w strukturze zatrudnionych ogółem charakteryzował się przemysł oraz handel i naprawa pojazdów samochodowych.

Tabela 109. Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw⁷⁹ w Białymstoku

Wyszczególnienie	Przeciętne zatrudnienie		Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (w zł)	
	2022	2023	2022	2023
Ogółem, w tym ⁸⁰ :	39 753	39 168	5 492,67	6 131,20
Przemysł	12 442	11 818	5 398,40	6 099,11
w tym przetwórstwo przemysłowe	10 461	9 797	5 199,82	5 838,30
Budownictwo	3 929	3 543	5 741,01	6 127,41
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	12 234	12 204	5 595,48	6 206,60
Transport i gospodarka magazynowa	3 759	3 983	5 289,22	6 347,57
Zakwaterowanie i gastronomia	1 043	1 183	4 012,57	4 583,00
Informacja i komunikacja	1 166	1 276	8 005,82	8 204,36
Obsługa rynku nieruchomości	1 142	1 135	5 455,20	6 152,62
Administrowanie i działalność wspierająca	1 601	1 477	3 884,46	4 105,73

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

W 2023 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 6 131,20 zł, co oznacza wzrost o 11,6% r/r. Największy procentowy przyrost przeciętnego wynagrodzenia odnotowano w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa (o 20,0%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (o 14,2%).

Na dzień 31 grudnia 2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białymstoku zarejestrowanych było 6 761 osób bezrobotnych z Białegostoku, w tym 2 998 kobiet (44,3% ogólnej liczby bezrobotnych). W okresie od 01 stycznia do 31 grudnia 2023 r. liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych wyniosła 9 679 osób, zaś z ewidencji wyrejestrowano 9 841 osób. W ciągu roku nastąpił spadek zarejestrowanych bezrobotnych ogółem o 2,3%, w tym wśród kobiet o 6,9%. Prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych w powiecie grodzkim posiadało 813 osób (12,0% ogółu bezrobotnych w mieście). W grudniu 2023 r. odnotowano

⁷⁹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

⁸⁰ Wartości nie sumują się, ponieważ są to główne sektory.

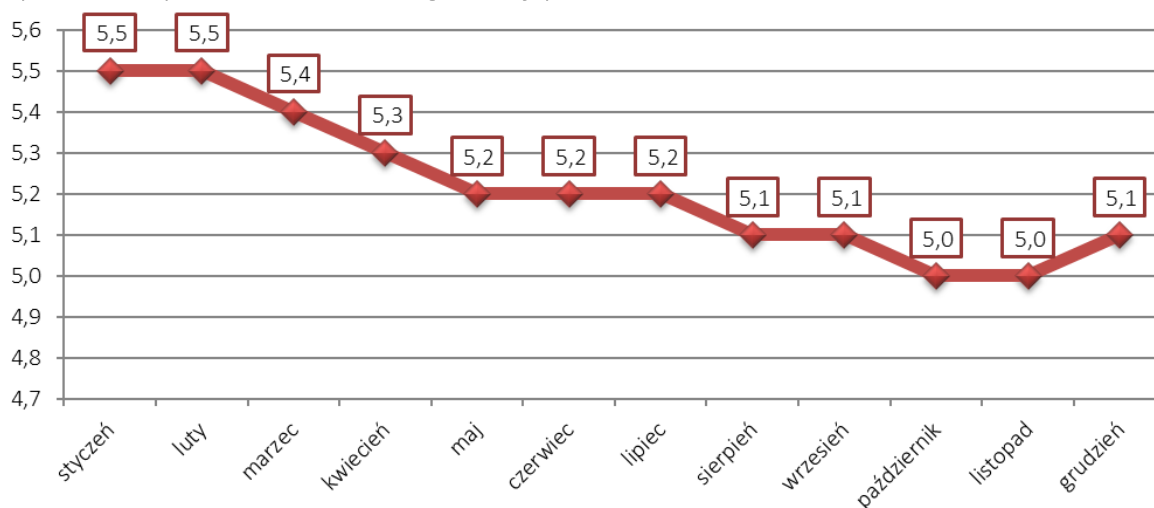
stopę bezrobocia na poziomie 5,1%, a względem grudnia poprzedniego ciągu roku nastąpił spadek stopy o 0,1 p.p.⁸¹.

Tabela 110. Stopa bezrobocia rejestrowanego (w %)

Białystok	2019	2020	2021	2022	2023
	5,4	6,9	6,1	5,2	5,1

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

Wykres 1. Stopa bezrobocia według miesięcy w 2023 roku (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Tabela 111. Liczba bezrobotnych według miesięcy w 2023 roku

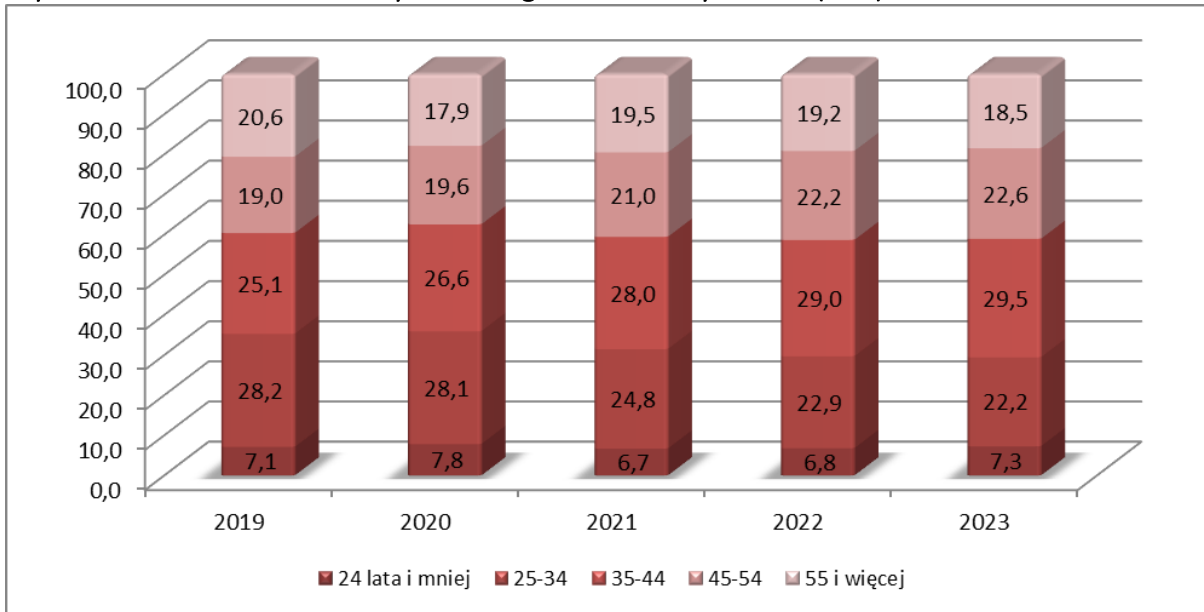
Miesiąc	Ogółem	w tym kobiety
Styczeń	7 251	3 312
Luty	7 351	3 298
Marzec	7 297	3 255
Kwiecień	7 081	3 183
Maj	6 919	3 124
Czerwiec	6 849	3 098
Lipiec	6 932	3 156
Sierpień	6 855	3 129
Wrzesień	6 794	3 108
Październik	6 604	2 999
Listopad	6 658	2 985
Grudzień	6 761	2 998

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

W strukturze bezrobotnych według wieku dominowały osoby w przedziale wiekowym 35-44 lata (29,5% ogółu bezrobotnych), 45-54 lata (22,6% ogółu) oraz 25-34 lata (22,2% ogółu). W strukturze bezrobotnych według wykształcenia największy udział stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (25,3% ogółu bezrobotnych) oraz wyższym (24,2% ogółu bezrobotnych).

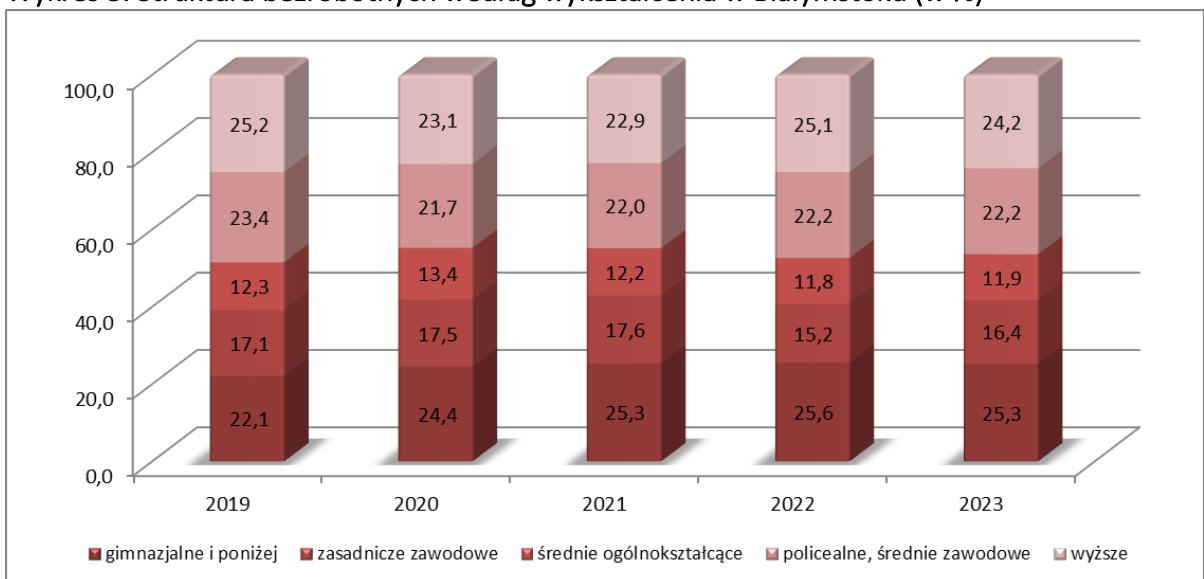
⁸¹ Część danych pozyskano z „Informacji o sytuacji na rynku pracy Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku w 2023 r.”.

Wykres 2. Struktura bezrobotnych według wieku w Białymstoku (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Wykres 3. Struktura bezrobotnych według wykształcenia w Białymstoku (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku

W strukturze bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni pozostający bez pracy 3 miesiące i mniej (1 875 osób, 27,7% ogółu bezrobotnych) oraz przez okres powyżej 24 miesięcy (1 835 osób, 27,1% ogółu bezrobotnych). Z kolei najmniej liczną grupą były osoby pozostające bez pracy od 12 do 24 miesięcy (904 osoby, 13,4%). W strukturze bezrobotnych według stażu pracy dominowały osoby o stażu 1 rok i mniej (1 632 osoby, 24,1%) oraz 1-5 lat (1 546 osób, 22,9%), zaś najmniej liczną grupą były osoby ze stażem powyżej 30 lat (192 osoby, 2,8%). Wśród bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy najwięcej było zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (52,8%). Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego (1 488 osób) stanowili 22,0% w tej kategorii, natomiast bezrobotni do 30 roku życia - 17,4%.

Tabela 112. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w Białymstoku

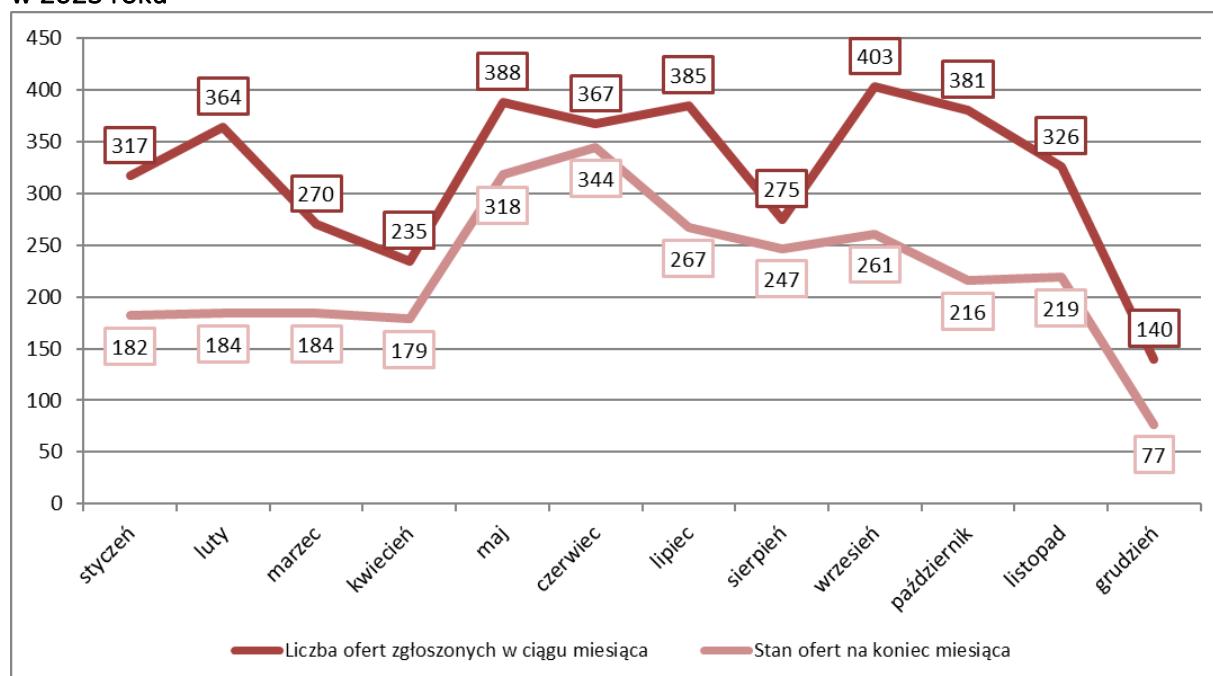
Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Do 30. roku życia	1 435	1 890	1 423	1 206	1 179
w tym do 25. roku życia	503	712	544	470	491
Długotrwale bezrobotni	2 971	4 736	5 016	3 868	3 569
Powyżej 50. roku życia	2 094	2 463	2 350	2 040	1 963
Bez kwalifikacji zawodowych	1 972	2 865	2 545	2 186	2 177
Niepełnosprawni	785	682	796	757	742
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	1 125	1 236	1 182	1 037	909
Bez doświadczenia zawodowego	1 387*	1 875	1 695	1 578	1 488

* korekta danych

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

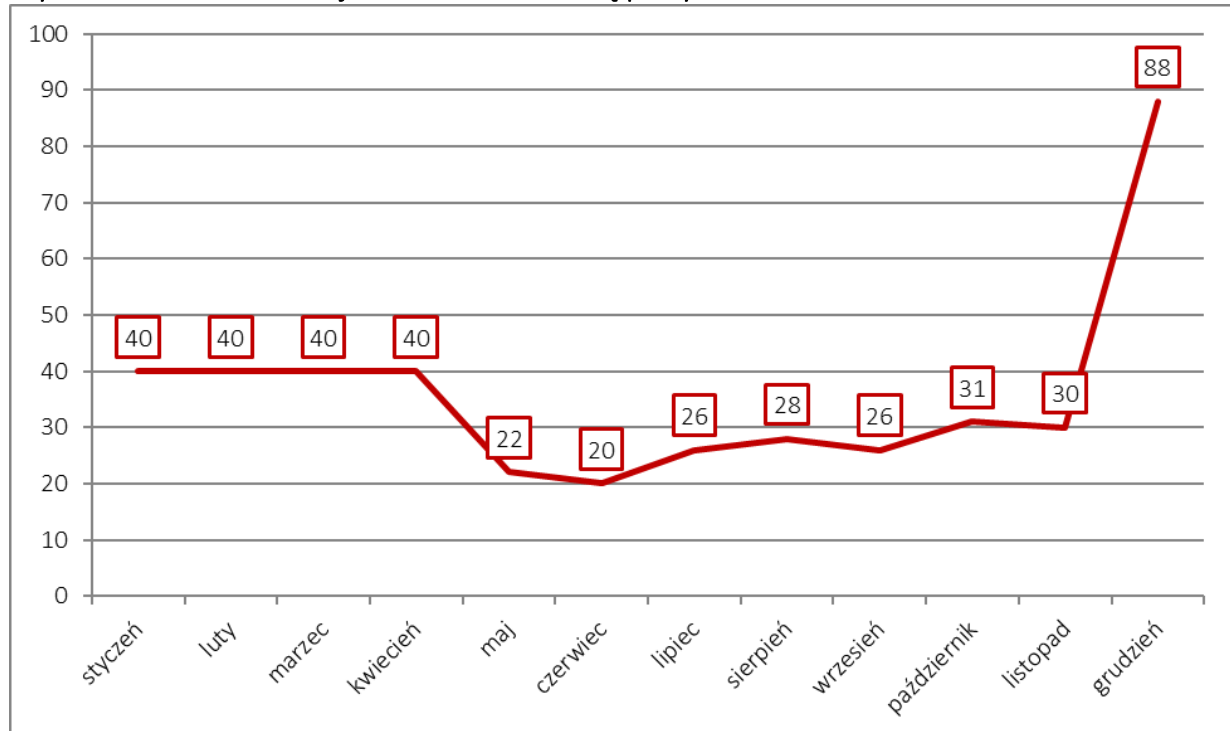
W 2023 r. do PUP w Białymstoku wpłynęło 3 851 ofert pracy z powiatu grodzkiego, z czego najwięcej zgłoszono we wrześniu, a najmniej w grudniu. Najniższy wskaźnik bezrobotnych zarejestrowanych na 1 ofertę pracy odnotowano w czerwcu (20 osób), zaś najwyższy – w grudniu (88).

Wykres 4. Liczba zgłaszanych i niewykorzystanych ofert pracy na koniec danego miesiąca w 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Wykres 5. Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku

7.2. Przedsiębiorstwa działające w Białymstoku

STATYSTYKI PRZEDSIĘBIORSTW

Na koniec grudnia 2023 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było 41 980 podmiotów gospodarki narodowej z siedzibą w Białymstoku (w 2022 r.: 40 421). W 2023 r. odnotowano wzrost liczby firm o ok. 3,9% (rok wcześniej o ok. 4,1%). Podmioty gospodarcze były przede wszystkim jednoosobowymi działalnościami gospodarczymi (29 585), stanowiąc 70,5% ogółu zarejestrowanych firm prowadzących działalność gospodarczą. W sektorze prywatnym działało 40 285 podmiotów, czyli o 1 447 (3,7%) więcej niż w roku ubiegłym. W sektorze publicznym działało 537 podmiotów, wobec 532 w 2022 r. Udział przedsiębiorstw zatrudniających 0-9 osób wyniósł 96,87%, podmioty zatrudniające 10-49 osób stanowiły 2,39%, a powyżej 50 osób – 0,74% ogółu podmiotów. Pod względem rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej najczęściej podmiotów deklaroowało: handel, naprawę pojazdów samochodowych (7 919 firm, 18,9% ogółu), działalność profesjonalną, naukową i techniczną (5 177 firm, 12,3% ogółu), budownictwo (5 096 firm, 12,1% ogółu) oraz opiekę zdrowotną i pomoc społeczną (3 946 firm, 9,4% ogółu). Największy wzrost r/r odnotowano w sekcjach: informacja i komunikacja; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz; administrowanie i działalność wspierająca, zaś spadek w sekcjach: górnictwo i wydobywanie oraz dostawa wody i gospodarowanie ściekami i odpadami. Największy bezwzględny wzrost liczby podmiotów gospodarczych w skali roku nastąpił w sekcjach: informacja i komunikacja; działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; budownictwo, zaś spadek w sekcjach: górnictwo i wydobywanie oraz dostawa wody i gospodarowanie ściekami i odpadami. W ogólnej liczbie spółek handlowych, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stanowiły 83,0%, a spółki akcyjne 1,6%.

Tabela 113. Liczba podmiotów gospodarki narodowej według sektorów własności

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem, z tego ⁸² :	36 072	37 453	38 819	40 421	41 980
sektor publiczny	516	520	525	532	537
sektor prywatny	34 993	36 171	37 410	38 838	38 838

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

Tabela 114. Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON według liczby zatrudnionych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem, z tego:	36 072	37 453	38 819	40 421	41 980
9 i mniej	34 760	36 151	37 505	39 099	40 664
10-49	994	993	1 013	1 009	1 005
50-249	271	263	258	268	266
250 i więcej	47	46	43	45	45

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

Tabela 115. Liczba podmiotów gospodarki narodowej według sekcji PKD

Wyszczególnienie	2022	2023	2022 = 100
Ogółem, z tego:	40 412	41 980	103,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	7 834	7 919	101,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4 943	5 177	104,7
Budownictwo	4 920	5 096	103,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3 776	3 946	104,5
Informacja i komunikacja	3 175	3 621	114,0
Pozostała działalność usługowa	2 844	2 904	102,1
Transport i gospodarka magazynowa	2 836	2 890	101,9
Przemysł	2 246	2 264	100,8
Obsługa rynku nieruchomości	1 836	1 893	103,1
Edukacja	1 477	1 552	105,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 126	1 144	101,6
Administrowanie i działalność wspierająca	1 074	1 141	106,2
Zakwaterowanie i gastronomia	854	872	102,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	672	692	103,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	248	257	103,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz	94	107	113,8
Dostawa wody i gospodarowanie ściekami i odpadami	92	91	98,9
Administracja publiczna i obrona narodowa	74	75	101,4
Górnictwo i wydobywanie	20	17	85,0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	5	5	100,0

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

⁸² W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych, regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

Tabela 116. Podmioty gospodarki narodowej według formy prawnej

Wyszczególnienie	2022	2023	2022 = 100
Ogółem, w tym ⁸³ :	40 412	41 980	103,9
Spółdzielnie	50	49	98,0
Spółki cywilne	2 136*	2 129	99,7
Spółki handlowe, w tym:	6 149	6 684	108,7
spółki z o.o.	5 010	5 547	110,7
spółki akcyjne	77	76	98,7
Osoby fizyczne prowadzące działalność	28 628	29 585	103,3

* korekta danych

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

Tabela 117. Spółki handlowe według rodzaju kapitału

Wyszczególnienie	2022	2023	2022 = 100
Ogółem, w tym spółki z rodzajem kapitału ⁸⁴ :	6 149	6 684	108,7
Skarbu Państwa	12	12	100,0
państwowych osób prawnych	32	36	112,5
samorządu terytorialnego	13	13	100,0
prywatnego krajowego (krajowych osób fizycznych lub prawnych)	4 505	4 776	106,0
zagranicznego (zagranicznych osób fizycznych lub prawnych)	982	1 167	118,8

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

CEIDG

Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG) prowadzona jest w systemie teleinformatycznym przez ministra właściwego do spraw gospodarki na podstawie ustawy⁸⁵. Wnioski o wpis do CEIDG w wersji papierowej można składać w dowolnym urzędzie gminy. Według głównego miejsca wykonywania działalności w CEIDG na dzień 31 grudnia 2023 r. na terenie miasta Białegostoku zarejestrowanych było 24 181 przedsiębiorców. W Departamencie Obsługi Mieszkańców przyjęto, zweryfikowano i przesłano do CEIDG w okresie od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. łącznie 42 402 wnioski, z tego w 2023 r. – 5 277.

Na spadek liczby wniosków składanych w Departamencie Obsługi Mieszkańców znaczny wpływ miała szybko postępująca cyfryzacja biznesu i całego życia gospodarczego. Połączenie dwóch serwisów internetowych – biznes.gov.pl i ceidg.gov.pl – w jeden oraz stworzenie tzw. Konta Przedsiębiorcy umożliwiło przedsiębiorcom załatwianie spraw bez wychodzenia z firmy i bez pośrednictwa Urzędu.

⁸³ W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym, dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

⁸⁴ Jw.

⁸⁵ Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. z 2022 r. poz. 541 ze zm.).

Tabela 118. Liczba wniosków przyjętych, zweryfikowanych i przestanych do CEIDG

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba przyjętych wniosków	15 991	8 755	6 443	5 936	5 277

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców z CEIDG

SPRZEDAŻ I WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

Przychody przedsiębiorstw w Białymstoku w 2023 r. wzrosły w stosunku do roku ubiegłego o 116,9 mln zł (o 0,45%), z kolei koszty kształtowały się na poziomie 24,4 mld zł, co oznacza ich wzrost o 220,8 mln zł (o 0,9%) w stosunku do roku poprzedniego. Zjawiska te miały odzwierciedlenie w zwiększeniu wskaźnika poziomu kosztów z 93,2% w 2022 r. do 93,7% w 2023 r. Wynik finansowy netto osiągnął poziom 1 393,9 mln zł, zaś obciążenie podatkiem dochodowym 259,8 mln zł.

Tabela 119. Podstawowe wyniki finansowe przedsiębiorstw⁸⁶ w Białymstoku i relacje ekonomiczne

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Przychody ogółem (w tys. zł)	17 071 258	17 049 602	20 637 778	25 962 181	26 079 082
Koszty ogółem (w tys. zł)	16 285 722	16 099 784	19 295 667	24 204 593	24 425 355
Wyniki finansowe brutto (w tys. zł)	785 536	949 818	1 342 111	1 757 588	1 653 727
Wyniki finansowe netto (w tys. zł)	683 842	823 533	1 191 522	1 493 468	1 393 888
Wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności ⁸⁷ (%)	95,4	94,4	93,5	93,2	93,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto ⁸⁸ (%)	4,0	4,8	5,8	5,8	5,3

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

Produkcja sprzedana ogółem w sektorze przedsiębiorstw wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o 12,3% (z poziomu 15,18 mld zł do 17,05 mld zł). Największy bezwzględny wzrost wartości produkcji sprzedanej odnotowano w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia oraz budownictwo. Z kolei największym względnym przyrostem r/r cechowały się sekcje: zakwaterowanie i gastronomia oraz obsługa rynku nieruchomości.

Tabela 120. Produkcja sprzedana w sektorze przedsiębiorstw⁸⁹ w Białymstoku (ceny bieżące w tys. zł)

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Ogółem, w tym:	9 694 358,7	10 652 347,5	15 175 432,4	17 050 558,1
Przemysł	3 993 569,8	4 599 032,5	5 944 424,0	5 546 367,6
w tym przetwórstwo przemysłowe	3 272 692,9	3 712 535,1	4 814 007,1	4 357 550,6

⁸⁶ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

⁸⁷ Relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności.

⁸⁸ Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

⁸⁹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Budownictwo	2 646 932,6	2 585 157,7	3 068 441,1	3 251 637,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	851 343,8	869 829,7	1 293 375,7	1 231 015,8
Transport i gospodarka magazynowa	856 740,8	1 172 505,8	2 130 573,3	2 269 831,9
Zakwaterowanie i gastronomia	113 839,2	143 484,9	216 286,0	536 955,0
Informacja i komunikacja	264 120,7	295 539,5	493 669,9	552 586,7
Obsługa rynku nieruchomości	506 964,5	561 694,4	538 289,4	639 595,9
Administrowanie i działalność wspierająca	158 151,7	166 971,8	168 198,1	146 974,2

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

7.3. Podstrefa Białystok Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

Podstrefa Białystok została utworzona w 2008 r. jako część Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (SSSE), tworząc docelowo obszar o łącznej powierzchni 94,2779 ha, z przeznaczeniem pod działalność produkcyjną i usługową wg. zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na koniec 2023 r. wartość inwestycji zrealizowanych przez przedsiębiorców na terenie Podstrefy Białystok wyniosła łącznie 891 548 656 zł, z zatrudnieniem 1 462 osób. Nakłady inwestycyjne poniesione w ramach aktywnych zezwoleń wyniosły łącznie 136 836 541 zł oraz utworzono 439 nowych miejsc pracy. W Podstrefie Białystok zainwestowało 29 podmiotów.

Struktura branżowa przedsiębiorców działających na terenach inwestycyjnych Podstrefy jest zróżnicowana. Rozwija się m.in. przemysł elektromaszynowy, elektrotechniczny, produkcja, przetwórstwo oraz branże: sanitarna, metalowa, logistyczna, poligraficzna, tekstylna.

Zachętą prowadzenia działalności na terenie specjalnej strefy ekonomicznej jest możliwość ubiegania się o zwolnienie z podatku dochodowego na okres 10 – 15 lat, w wysokości do 70% wartości planowanej inwestycji. Przedmiotowe zwolnienie aktualnie dotyczy nie tylko wyznaczonych terenów strefy, ale całego obszaru Polski⁹⁰ i umożliwia skorzystanie ze zwolnienia z podatku dochodowego przez przedsiębiorców realizujących nowe inwestycje, zarówno na terenach publicznych, jak i prywatnych.

Działania wskazane w podrozdziale 7.3. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

G1.1. Tworzenie warunków do inwestowania

G1.3. Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych

⁹⁰ Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji (Dz. U. z 2024 r. poz. 459).

7.4. Koncesje wydawane przez Prezydenta Miasta Białegostoku

Zezwolenia na sprzedaż oraz sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych wydawane są na podstawie przepisów ustawy⁹¹ i uchwały Rady Miasta⁹². Wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych należy do zadań własnych gminy.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. na terenie Miasta Białegostoku funkcjonowało 728 punktów sprzedaży oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. W 477 punktach prowadzona była sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (lokale handlowe) i w 251 punktach do spożycia tych napojów w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

Tabela 121. Punkty sprzedaży napojów alkoholowych funkcjonujące na terenie Miasta Białegostoku

Rodzaj punktu	2019	2020	2021	2022	2023
Lokale handlowe	438	414	451	475	477
Lokale gastronomiczne	255	255	237	259	251
Ogółem	693	669	688	734	728

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców z rejestru wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Tabela 122. Zezwolenia na sprzedaż oraz sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych /lokale handlowe/	818	597	814	747	821
Zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych /lokale gastronomiczne/	205	173	253	248	201
Zezwolenia jednorazowe na organizowanych imprezach	253	207	271	302	355
Zezwolenia na imprezach zamkniętych organizowanych w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta	18	5	6	10	15

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców z rejestru wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W 2023 r. wyniosły 8 889 006 zł.

⁹¹ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).

⁹² Uchwała Nr XLIX/753/18 Rady Miasta Białystok z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz w miejscu sprzedaży, zasad usytuowania miejsc sprzedaży, a także sprzedaży i podawania napojów alkoholowych (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2018 r. poz. 2141).

Tabela 123. Wpływy z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Wpływy z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (w zł)	7 126 444	7 425 371	7 473 393	8 219 730	8 889 006

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców na podstawie danych uzyskanych z Departamentu Rachunkowości

Począwszy od 2021 r. na działania profilaktyczne związane z walką z alkoholizmem przeznaczane są również środki pochodzące z wpływów w wysokości 50% należnych jst z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym tzw. „małpkowe”, pobieranej przez Urzędy Skarbowe, które w 2023 r. wyniosło 2 576 378 zł.

Działania wskazane w podrozdziale 7.4. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

K2.4. Prewencja uzależnień (środki psychoaktywne, zaburzenia odżywiania, uzależnienia behawioralne)

7.5. Obsługa inwestora i promocja gospodarcza Miasta

OBSŁUGA INWESTORA

Inwestor na każdym etapie inwestycji może liczyć na wsparcie Biura Obsługi Inwestorów Urzędu Miejskiego w Białymstoku (BOI). Profesjonalny zespół opracowuje indywidualne oferty zawierające informacje i dane statystyczne; zestawienia powierzchni biurowych bądź magazynowych. Organizuje wizyty studyjne inwestorów w Białymstoku. Zapewnia indywidualną obsługę i pomoc w realizacji kluczowych inwestycji. BOI jest w stałym kontakcie i współpracuje z globalnymi firmami na rynku nieruchomości komercyjnych.

W roku 2023 BOI nawiązało kontakty z 47 inwestorami. Poza przedsiębiorcami krajowymi (39) były to m.in. firmy z USA, Wielkiej Brytanii, Kanady, Szwajcarii, Austrii i Białorusi.

Tabela 124. Liczba inwestorów zainteresowanych Białymstokiem

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba obsłużonych inwestorów	59	65	54	55	47

Źródło: Departament Strategii i Rozwoju

PROMOCJA GOSPODARCZA MIASTA

W 2023 r. BOI prowadziło działania promocyjne poprzez:

- generowanie danych i informacji celem opracowania materiałów dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej (opracowanie merytoryczne i graficzne publikacji: „Informator statystyczny Białystok 2023”, „Powierzchnie biurowe w Białymstoku”, „Tereny inwestycyjne w Białymstoku i gminach BOF”);
- realizację filmu o charakterze promocyjno-gospodarczym;
- przygotowywanie oraz aktualizację treści zamieszczonych na stronie www.bialystok.pl w zakładce Dla biznesu/ Inwestycyjny Białystok oraz Dla biznesu/ Białystok w liczbach;

- uczestnictwo w wydarzeniach o charakterze gospodarczym (udział w ABSL SUMMIT w dniach 6-8 września 2023 r. w Krakowie).

Działania wskazane w podrozdziale 7.5. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- G1.3. Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych
- G2.1. Rozwój branż kluczowych
- G3.1. Promocja i biznesowa otwartość miasta i BOF
- G4.1. Zwiększenie liczby nowych firm

7.6. Rozwój przedsiębiorczości, w tym start-upy

BIAŁOSTOCKI PARK NAUKOWO-TECHNOLOGICZNY (BPN-T)

BPN-T wspiera innowacje i rozwój start-upów, oferując usługi dedykowane przedsiębiorcom, naukowcom i entuzjastom nowych technologii. Ma na celu stymulowanie innowacyjności lokalnych i regionalnych firm, podnoszenie atrakcyjności Białegostoku przez inwestycje oparte na nowoczesnych technologiach.

Główne zadania BPN-T: inkubowanie startup'ów i zapewnienie usług wsparcia firmom innowacyjnym; aktywizowanie współpracy przedsiębiorstw ze środowiskiem B+R; wynajem powierzchni biurowej, usługowej i laboratoryjnej dla rozwijających się przedsiębiorstw oraz jednostek naukowo-badawczych po preferencyjnych cenach; wspieranie komercjalizacji wiedzy z badań naukowych; popularyzacja nauki.

Park trzykrotnie otrzymał certyfikat SOOliP, potwierdzający spełnienie środowiskowych standardów jakości działania ośrodków innowacji. W dniu 7 lutego 2022 r. Ministerstwo Rozwoju i Technologii przyznało BPN-T akredytację Ośrodka Innowacji w ramach usług doradczych w zakresie innowacji oraz usług wsparcia innowacji.

Tabela 125. Zestawienie posiadanych powierzchni (w m²)

Wyszczególnienie	Centrum Technologiczne	Inkubator Technologiczny
Pomieszczenia biurowe	1 321,49	2 244,08
Pomieszczenia laboratoryjne	2 786,95	-
Pomieszczenia magazynowe	477,22	187,86
Sale konferencyjne, szkoleniowe i przestrzenie wystawiennicze	386,16	386,09
Bufet	-	119,88
SUMA:	4 971,82	2 937,91

Źródło: Białostocki Park Naukowo-Technologiczny

PRZEDSIĘBIORSTWA DZIAŁAJĄCE W BIAŁOSTOCKIM PARKU NAUKOWO-TECHNOLOGICZNYM W 2023 ROKU

Wśród najdynamiczniej rozwijających się firm w BPN-T można wyróżnić:

- PySENSE sp. z o.o. - Spółka po raz kolejny została wyróżniona w ramach konkursów Deloitte Technology Fast 50 Central Europe oraz Gazele Biznesu. Po raz pierwszy spółka została wyróżniona w rankingu Financial Times Europe's Fastest Growing Companies;

- MDT Medical sp. z o.o. - Realizacja największego w Polsce projektu teleopieki. Rozbudowa centrum medycznego, zwiększenie ilości gabinetów i liczby współpracujących lekarzy;
- Experteam sp. z o.o. - wejście z usługami na rynek bułgarski. Konferencje firmy w zakresie nowej technologii MIM oraz edukacja na rynku polskim przynosi coraz większe zainteresowanie tą technologią;
- Codojet sp. z o.o. - tworzy narzędzie, które ma na celu przyspieszenie tworzenia oprogramowania dla programistów oraz designerów. Startup pozyskał 500 tys. dolarów od funduszu Sunfish Partners oraz kilku aniołów biznesu.

W BPN-T w 2023 r. funkcjonowało 27 startupów (tj. 39,7% ogółu lokatorów) i 41 spółek dojrzałych (60,3%).

Tabela 126. Przedsiębiorstwa działające w Białostockim Parku Naukowo-Technologicznym w Białymstoku

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba firm	79	76	66	67	68
Zajmowana powierzchnia (w m ²)	7 108	7 043	6 658	6 290	6 274

Źródło: Białostocki Park Naukowo-Technologiczny

USŁUGI ŚWIADCZONE PRZEZ BPN-T

Kluczowe usługi oferowane przedsiębiorcom przez BPN-T w 2023 r.:

- najem powierzchni na preferencyjnych warunkach,
- opracowanie modelu biznesowego,
- audyt UX,
- badanie zdolności rejestrowej znaku towarowego,
- doradztwo w zakresie sieciowania partnerów biznesowych,
- doradztwo w pozyskaniu zewnętrznych źródeł finansowania,
- BaseLAB - przestrzeń pracy prototypowej,
- usługa wirtualnego biura,
- kolokacja serwerów,
- druk 3D,
- modelowanie 3D,
- badania rynkowe - walidacja MVP na rynku,
- projektowanie makiet aplikacji mobilnych i webowych,
- doradztwo w zakresie opracowania strategii marketingowej przedsiębiorstwa,
- doradztwo w obszarze pozycjonowania produktów i polityki cenowej,
- doradztwo w zakresie budowania strategii sprzedaży i negocjacji handlowych.

REALIZOWANE PROJEKTY

Najważniejsze projekty realizowane przez BPN-T w 2023 r.:

- **Platforma startowa dla nowych pomysłów - Hub of Talents 2** – celem projektu był rozwój na terenie Białegostoku oraz województwa podlaskiego działalności biznesowej przedsiębiorstw typu start-up, gotowych do wejścia na rynek z produktem przygotowanym w ramach tego projektu. Projekt był realizowany w ramach działania 1.1 Platformy startowe dla nowych pomysłów, Poddziałania 1.1.1 Platformy startowe dla nowych pomysłów Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 (POPW).

- **Projekt współpracy z UNICEF** - W trakcie organizowanych wydarzeń 570 dzieci brało udział w szerokiej ofercie warsztatów edukacyjnych oraz pokazów naukowych w Epi-Centrum Nauki. Wśród beneficjentów projektu 388 dzieci było narodowości ukraińskiej. Ponad 17 tys. zwiedzających w okresie między styczniem, a końcem czerwca 2023 r. miało styczność z tłumaczonymi na język ukraiński instrukcjami stanowisk edukacyjnych.

WYDARZENIA ZORGANIZOWANE PRZEZ BIAŁOSTOCKI PARK NAUKOWO-TECHNOLOGICZNY

W 2023 r. BPN-T zorganizował lub współorganizował 29 wydarzeń dedykowanych: przedsiębiorcom, potencjalnym przedsiębiorcom, studentom, uczniom i dzieciom, wśród których za najważniejsze uznać należy:

- 26–27.01 – Warsztaty i pokazy naukowe w trakcie Ferii zimowych na Stadionie Miejskim;
- 14.02 – Szkolenie znaki towarowe i prawa autorskie w praktyce;
- 09.03 – Szkolenie z zakresu content marketingu;
- 15.03 – 13.09 – Wystawa czasowa w Epi-Centrum Nauki pn. „Od piasku do szkła”;
- 12.04 – Warsztaty raketowe;
- 13.05 – Warsztaty naukowe w ramach Nocy Muzeów;
- 14–19.05 – Udział w Podlaskim Festiwalu Nauki i Sztuki;
- 28.05 – Warsztaty w ramach Dnia Dziecka na Stadionie Miejskim;
- 12.06 – HOT.AI – Konferencja podsumowująca projekt Hub of Talents 2;
- 24.06 i 26.08 – Udział w 2, kolejnych edycjach Podlaskiego Śniadania Mistrzów;
- 02–03.09 – Urodzinowy Festiwal Doświadczeń;
- 07.10 – Code Week PL w Augustowie;
- 10.11 – SPiNDay warsztaty edukacyjne skierowane do podlaskich seniorów;
- 24.11 – EastMedia 2023 – konferencja e-marketingowa.

Tabela 127. Wydarzenia zorganizowane przez Białostocki Park Naukowo-Technologiczny

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wydarzeń	34	14	42	37	29
Liczba uczestników	960	402	1 492	1 594	2 164

Źródło: Białostocki Park Naukowo-Technologiczny

LOKATORZY PRZYJĘCI DO SPOŁECZNOŚCI BIAŁOSTOCKIEGO PARKU NAUKOWO-TECHNOLOGICZNEGO W 2023 ROKU, WYKAZUJĄCY DZIAŁALNOŚĆ EKOLOGICZNĄ ORAZ WPŁYWAJĄCĄ NA ŚWIADOMOŚĆ SPOŁECZEŃSTWA W ZAKRESIE EKOLOGII

EVIONICA Sp. z o.o.

Firma opracowała funkcjonalność umożliwiającą obniżenie kosztów zużycia paliwa w trakcie lotu poprzez optymalne wyważanie statku powietrznego, która zostanie osiągnięta dzięki zastosowaniu inteligentnych algorytmów umożliwiających efektywne zarządzanie procesem wyważania statku powietrznego. Dostępne na rynku rozwiązania nie oferują pełnej automatyzacji procesu, przez co niezbędny jest czynnik ludzki w postaci pracy kontrolera wprowadzającego część danych ręcznie do określonych formularzy, co może generować prawdopodobieństwo wystąpienia błędu. Dzięki stworzonemu przez Wnioskodawcę rozwiązaniu prawdopodobieństwo wystąpienia takiego błędu zostanie zniwelowane do 0%, a każdy ze statków powietrznych będzie wyważony w sposób optymalny.

Efektem jest zastąpienie papierowego obiegu dokumentów związanych z procedurą wyważania statku powietrznego w pełni zautomatyzowanym procesem o charakterze cyfrowym.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Targowisko Miejskie przy ul. Kawaleryjskiej 19 znajduje się w zarządzaniu Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku⁹³.

W 2023 r. zawarto 115 umów dzierżawy. Podpisano 100 umów użyczenia (6 umów użyczenia lokali i 94 umowy użyczenia nieruchomości) oraz zawarto 57 umów udostępnienia.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. liczba zawartych umów na czas nieoznaczony, oznaczony dłuższy niż 3 lata oraz oznaczony do lat 3 wyniosła 3 005 (1 975 umów dzierżawy, 898 umów najmu, 62 umowy użyczenia lokalu, 38 umów użyczenia nieruchomości i 32 umowy udostępnienia).

Inwestycje wykonane na Targowisku Miejskim przy ul. Kawaleryjskiej:

- opracowano dokumentację projektową budowy zjazdu z ul. Kawaleryjskiej na Targowisko Miejskie;
- zlecono opracowanie dokumentacji projektowej budowy budynku administracyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu na Targowisku Miejskim;
- wykonano utwardzenie nawierzchni o powierzchni ponad 2 700 m² z kostki brukowej;
- wymieniono część ogrodzenia od strony ul. Ciołkowskiego wraz z montażem bramy przesuwnej.

Działania wskazane w podrozdziale 7.6. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- K1.1. Zapewnianie kompetencji zawodowych adekwatnie do potrzeb pracodawców, w tym w ramach gospodarki 4.0**
- K3.8. Integracja obcokrajowców/cudzoziemców**
- G1.1. Tworzenie warunków do inwestowania**
- G1.2. Rozwój współpracy nauki, biznesu, samorządu i partnerów**
- G1.3. Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych**
- G2.1. Rozwój branż kluczowych**
- G2.2. Rozwój przemysłu wysokich technologii**
- G3.1. Promocja i biznesowa otwartość miasta i BOF**
- G3.2. Eko Białystok = dobry biznes**
- G4.1. Zwiększenie liczby nowych firm**
- G4.2. Wykorzystanie potencjału, wzmocnienie i synergia instytucji otoczenia biznesu**
- C1.1. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań doskonalących procesy zarządzania miastem w obszarze gospodarki**

⁹³ Uchwała Nr XLVIII/689/22 Rady Miasta Białystok z dnia 17 stycznia 2022 r., zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu Zarządowi Mienia Komunalnego w Białymstoku (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2022 r. poz. 215), którego przedmiotem działania jest wykonywanie zadań własnych Miasta Białystok, w celu zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty mieszkaniowej, w zakresie spraw targowisk i hal targowych w odniesieniu do Targowiska Miejskiego zlokalizowanego przy ul. Kawaleryjskiej w Białymstoku.

7.7. Inwestycje

ZADANIA INWESTYCYJNE REALIZOWANE W ROKU 2023 W OBSZARZE OŚWIATY

1. Zrealizowane:

- a. **Budowa Centrum Kształcenia Zawodowego nr 1 Zespołu Szkół Elektrycznych, Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 14.**

W ramach inwestycji wybudowano obiekt o pow. użytkowej 4 272,36 m². W nowo wybudowanym budynku utworzono pracownie dydaktyczne, salę konferencyjną oraz w budynku głównym ZSE doposażono pracownie komputerowe i sale lekcyjne teoretycznych przedmiotów zawodowych. Budynek jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wykonano również zagospodarowanie terenu wokół obiektu wraz z infrastrukturą techniczną.

W nowobudowanym Centrum Kształcenia Zawodowego nr 1 przy ZSE stworzone zostały warunki, które pozwolą kształcić uczniów w branży elektryczno-elektronicznej i informatycznej na stanowiskach zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy w 8 zawodach: elektryk, elektronik, technik elektryk, technik elektronik, technik informatyk, technik teleinformatyk, technik programista, technik grafiki i poligrafii cyfrowej.

Całkowity koszt realizacji – ok. 18,9 mln zł.

Inwestycja realizowana przy współfinansowaniu ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. Wartość dofinansowania – 11,6 mln zł.

- b. **Budowa budynku dydaktycznego (warsztatów) przy Zespole Szkół nr 16, ul. Zwycięstwa 28.**

W ramach inwestycji wykonano rozbiórkę istniejącego budynku dydaktycznego i budowę w jego miejscu nowego obiektu na potrzeby Branżowej Szkoły I stopnia Specjalnej wchodzącej w skład Zespołu Szkół Nr 16, spełniającego obowiązujące przepisy: p.poż. sanitarne i budowlane. Wybudowany obiekt dydaktyczny jest budynkiem parterowym, wyposażonym w urządzenia i instalacje umożliwiające właściwe korzystanie z niego, w tym także przez osoby z ograniczonymi funkcjami ruchowymi.

W obiekcie znajduje się pomieszczenie do prowadzenia zajęć dydaktycznych w grupie 16 osób z możliwością podziału na 2 sale, pomieszczenie do praktycznej nauki zawodu, pomieszczenia mnożarki i pomieszczenia zimne, magazynek podręczny, pokój nauczycielski, szatnie damska i męska z węzłami sanitarnymi, pomieszczenia wc ogólnodostępne i dla osób z niepełnosprawnościami oraz pomieszczenia gospodarcze. Budynek został wyposażony w instalacje wewnętrzne: wodno-kanalizacyjne, centralnego ogrzewania, wentylacji mechanicznej, elektroenergetyczne, niskoprądowe (telekomunikacyjne i teletechniczne). Wykonano również doziemne instalacje: ciepłej i zimnej wody, ciepłowniczą (podłączenie do wewnętrznych instalacji w głównym budynku dydaktycznym), kanalizacji deszczowej ze zbiornikiem retencyjnym o poj. 10 m³. W ramach zagospodarowania terenu przebudowano istniejące nawierzchnie utwardzone oraz wykonano nowe dojścia. Dla potrzeb efektywnej gospodarki energetycznej na dachu budynku zainstalowano panele fotowoltaiczne.

Całkowity koszt realizacji inwestycji – ok. 2,8 mln zł.

Na budowę budynku Miasto złożyło wniosek o dofinansowanie ze środków PFRON na kwotę 700 tys. zł i otrzymało dofinansowanie w kwocie 652 tys. zł.

- c. **Przystosowanie internatu Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych do przepisów p.poż., ul. Antoniuk Fabryczny 1 – koszt realizacji ok. 2,5 mln zł.**
- d. **Budowa ogrodzenia przy Przedszkolu Samorządowym Nr 49, ul. Pogodna 16 – koszt realizacji ok. 263,8 tys. zł.**

- e. **Modernizacja sali gimnastycznej w I Liceum Ogólnokształcącym** przy ul. Brukowej 2 - zadanie zrealizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2020 – koszt realizacji ok. 2,6 mln zł.
- f. **Modernizacja sal lekcyjnych z zapleczem w Zespole Szkół Technicznych**, ul. Stołeczna 21 - zadanie zrealizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2022 jako projekt „Przydworcowe Aktywne z Andersiakami” – koszt realizacji ok. 487,9 tys. zł.
- g. **Modernizacja instalacji elektrycznej w Szkole Podstawowej Nr 28**, ul. Warmińska 55 - zadanie zrealizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2021 jako projekt „Szkoła drugim domem - bezpiecznym i komfortowym” – koszt realizacji ok. 1,1 mln zł.
- h. **Modernizacja instalacji wody zimnej, ciepłej wody użytkowej i cyrkulacji w Zespole Szkół Mechanicznych**, ul. Broniewskiego 14 – koszt realizacji ok. 113,9 tys. zł.
- i. **Likwidacja barier architektonicznych w Szkole Podstawowej Nr 26**, ul. Radzymińska 11 - zadanie zrealizowane w ramach projektu „Dostępna Szkoła - innowacyjne rozwiązania w kreowaniu przyjaznej przestrzeni edukacyjnej z uwzględnieniem potrzeb uczniów oraz otoczenia” – koszt realizacji ok. 251,1 tys. zł.
- j. **Wymiana nawierzchni placu przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 6**, ul. Sokółka 1 – koszt realizacji ok. 584,1 tys. zł.
- k. **Przebudowa kanalizacji deszczowej z przebudową nawierzchni na terenie Szkoły Podstawowej Nr 15**, ul. Wł. Broniewskiego 1 – koszt realizacji ok. 199,9 tys. zł.
- l. **Budowa terenów rekreacyjno-sportowych przy placówkach oświatowych**: budowa placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym Nr 14, Al. J. Piłsudskiego 20/4 oraz modernizacja boiska wielofunkcyjnego zewnętrznego przy Zespole Szkół Mechanicznych, ul. Wł. Broniewskiego 14. Koszt realizacji – ok. 789,2 mln zł.

2. W realizacji:

- a. **Budowa sali gimnastycznej przy V LO**, ul. Miodowa 5.

W 2023 r. zostały zakończone roboty budowlane związane z rozbudową szkoły o salę gimnastyczną z zapleczem i łącznikiem z istniejącym budynkiem szkoły. Całość inwestycji, w tym zagospodarowanie terenu, zostanie zakończona w 2024 r.

Wartość umowna inwestycji – ok. 12,8 mln zł.

Na budowę sali Miasto złożyło wnioski o dofinansowanie:

- ze środków PFRON na kwotę 3,4 mln zł i otrzymało dofinansowanie w kwocie 474 548,00 zł,
- z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej na kwotę 2,742 mln zł i otrzymało dofinansowanie we wnioskowanej kwocie.

- b. **Budowa sali gimnastycznej i windy przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym**, ul. Antoniuk Fabryczny 40.

W 2023 r. zostały zakończone roboty budowlane związane z budową sali gimnastycznej. Całość inwestycji, w tym budowa windy, zostanie zakończona w 2024 r.

Na inwestycję Miasto złożyło wnioski o dofinansowanie:

- ze środków PFRON na budowę sali gimnastycznej na kwotę 1,7 mln zł i otrzymało dofinansowanie we wnioskowanej kwocie,
- ze środków PFRON na budowę windy na kwotę 162 tys. zł i otrzymało dofinansowanie w kwocie 132 291,84 zł.

Wartość umowna inwestycji – ok. 8,6 mln zł.

- c. **Budowa sali gimnastycznej w Zespole Szkół Gastronomicznych**, ul. Knyszyńska 12.

Wartość umowna inwestycji – ok. 11,4 mln zł.

Na budowę sali Miasto złożyło wnioski o dofinansowanie i otrzymało dofinansowanie ze środków PFRON na kwotę 474 548,00 zł.

- d. Budowa budynku stołówki z aulą przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2, ul. Narewska 11.**

Wartość umowna inwestycji – ok. 9,7 mln zł.

Inwestycja dofinansowana z rezerwy celowej budżetu państwa w kwocie 4,344 mln zł.

- e. Modernizacja sali gimnastycznej w Zespole Szkół Handlowo-Ekonomicznych, ul. Gen. J. Bema 105.**

Wartość umowna inwestycji – ok. 942,9 tys. zł.

- f. Wykonanie przyłącza c.o. i instalacji ciepłej wody wraz z modernizacją łazienek w Przedszkolu Samorządowym nr 14, Al. J. Piłsudskiego 20/4.**

Wartość umowna inwestycji – ok. 925,3 tys. zł.

Na inwestycję Miasto złożyło wniosek o dofinansowanie z Funduszu Wsparcia Gmin i Powiatów na kwotę 400 tys. zł i otrzymało dofinansowanie we wnioskowanej kwocie.

- g. Atrakcyjnie i zdrowo - fitness przy IV LO, ul. Zwierzyniecka 9A (modernizacja sali fitness) - zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2022; wartość umowna inwestycji – ok. 602,1 tys. zł.**

- h. Zjesz smacznie i zdrowo u Andersiaków - modernizacja stołówki Zespołu Szkół Technicznych, ul. Stołeczna 21 - zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2023; wartość umowna inwestycji – ok. 986,6 tys. zł.**

- i. Przystosowanie instalacji hydrantowej w budynku Zespołu Szkół Technicznych, ul. Stołeczna 21 do wymogów wynikających z przepisów p.poż.; wartość umowna inwestycji – ok. 339,0 tys. zł.**

- j. Budowa/modernizacja terenów rekreacyjno-sportowych przy placówkach oświatowych:**
- modernizacja placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 20, ul. Leśna 30 - zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2022; wartość umowna inwestycji - ok. 357,3 tys. zł;
 - renowacja kompleksu boisk sportowych przy Zespole Szkół Rolniczych, ul. Ks. S. Suchowolca 26 - zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2021; wartość umowna inwestycji - ok. 1,3 mln zł;
 - wykonanie robót budowlanych polegających na modernizacji placu zabaw na terenie Szkoły Podstawowej Nr 51, ul. Kluka 11A; wartość umowna inwestycji - ok. 61,5 tys. zł;
 - wykonanie oświetlenia przy boiskach w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 6, ul. Sokóleńska 1; wartość umowna inwestycji - ok. 199,3 tys. zł;
 - wykonanie przyłącza wodociągowego przy boiskach w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 6, ul. Sokóleńska 1; wartość umowna inwestycji – ok. 57,6 tys. zł.

3. Przygotowane do realizacji (posiadają opracowaną dokumentację techniczną):

- a. Termomodernizacje placówek oświatowych, tj.:**

- Przedszkola Samorządowego nr 39, ul. W. Witosa 22 - Zespół Przedszkoli Nr 1;
- Przedszkola Samorządowego nr 46, ul. Mieszka I 4A;
- Przedszkola Samorządowego nr 47, ul. Św. Wojciecha 14 (wraz z rozbudową obiektu);
- Przedszkola Samorządowego nr 68, ul. Mieszka I 19;
- Przedszkola Samorządowego nr 78, ul. Zagórna 2/3.

- b. Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 28, ul. Warmińska 55;**

- c. Przebudowa dachu, wymiana okien oraz wykonanie elewacji i innych robót zabezpieczających budynek VI Liceum Ogólnokształcącego, ul. Warszawska - etapy II-VI;
 - d. Budowa windy przy VII Liceum Ogólnokształcącym, ul. Wierzbowa 7;
 - e. Budowy kanalizacji deszczowej wraz z odbudową nawierzchni w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych, ul. Antoniuk Fabryczny 1.
4. Inwestycje oświatowe, na które dokumentacje projektowe są w trakcie opracowania:
- a. Budowa sali gimnastycznej przy VII Liceum Ogólnokształcącym, ul. Wierzbowa 7;
 - b. Termomodernizacja budynku oraz dostosowanie do przepisów ppoż. Zespołu Szkół nr 16, ul. Zwycięstwa 28;
 - c. Nowoczesna Nauka - modernizacja infrastruktury elektrycznej w białostockich placówkach oświatowych; Miasto złożyło wnioski o dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych Edycja VI – PGR. Wartość wnioskowanego dofinansowania – 8 mln zł. Przyznano dofinansowanie we wnioskowanej kwocie;
 - d. Modernizacja budynku Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego, ul. Zwycięstwa 28. Miasto złożyło do Wojewody Podlaskiego wnioski o dofinansowanie z rezerwy celowej budżetu państwa w kwocie 2,48 mln zł. Otrzymano zapewnienie finansowania inwestycji we wnioskowanej kwocie.
5. Projekty planowane do realizacji z Budżetów Obywatelskich (w tym projekty, które posiadają opracowaną dokumentację projektową lub dokumentacja techniczna jest w trakcie opracowania):
- a. Współkreacja przestrzeni szkolnej - strefa relaksu i nauki w Szkole Podstawowej nr 19 „Szkolny Hades”, ul. Mieszka I 18 - Budżet Obywatelski 2021;
 - b. Sport kluczem do sukcesu - metamorfoza sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej nr 20, ul. Leśna 30 - Budżet Obywatelski 2022;
 - c. Szkoła z błyskiem - modernizacja szatni Szkoły Podstawowej nr 26 im. Staszica, ul. Radzymańska 11 - Budżet Obywatelski 2023;
 - d. Ludwik4YOU - strefy aktywności przy Szkole Podstawowej 51, ul. J.K Kluka 11A - Budżet Obywatelski 2024;
 - e. Galeria "WilLOW" w VII Liceum Ogólnokształcącym, ul. Wierzbowa 7 (ogrodzenie szkoły i galeria w szkole) - Budżet Obywatelski 2024;
 - f. Zielono, komfortowo, przyjaźnie w X LO na Stołecznej (strefy relaksu i szatnie) - Budżet Obywatelski 2024;
 - g. Mistrzowska szatnia IV LO, ul. Zwierzyniecka 9A - Budżet Obywatelski 2024;
 - h. Atrakcyjna strefa sportowa w IV LO, ul. Zwierzyniecka 9A (modernizacja sali gimnastycznej z zapleczem) - Budżet Obywatelski 2024;
 - i. Zdrowie-Sprawność-Aktywność - II etap projektu „Centrum Sportowe Tysiąclecia” przy Zespole Szkół Elektrycznych (modernizacja sali gimnastycznej) - Budżet Obywatelski 2020;
 - j. Zdrowo - sportowo - bezpiecznie w Zespole Szkół nr 16, ul. Zwycięstwa 28 (modernizacja sali gimnastycznej) - Budżet Obywatelski 2021;
 - k. Elektryk - feel good! przy Zespole Szkół Elektrycznych, Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 14 (modernizacja łazienek szkolnych) - Budżet Obywatelski 2021;

- l. Elektryk - feel good 2 przy Zespole Szkół Elektrycznych, Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 14 (modernizacja łazienek szkolnych i stacja naprawy rowerów) - Budżet Obywatelski 2022;
- m. Winda szklana przejściowa z wejściem zewnętrznym przy Zespole Szkół Elektrycznych, Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 14 - Budżet Obywatelski 2022;
- n. Nowoczesna czytelnia i biblioteka Zespołu Szkół Elektrycznych miejscem edukacji, aktywizacji i integracji, Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 14 - Budżet Obywatelski 2023;
- o. Centrum Sportowe Tysiąclecia przy Zespole Szkół Elektrycznych - III etap, Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 14 (budowa kortu) - Budżet Obywatelski 2023;
- p. Rozwój, edukacja, relaks - nowa funkcjonalność pomieszczeń (modernizacja świetlicy i biblioteki) w Zespole Szkół 16, ul. Zwycięstwa 28 - Budżet Obywatelski 2023;
- q. Rozwijamy talenty - modernizacja auli Zespołu Szkół 16, ul. Zwycięstwa 28 - Budżet Obywatelski 2023;
- r. Sport dla każdego - od małego do dużego w Zespole Szkół Technicznych, ul. Stołeczna 21 (budowa boiska) - Budżet Obywatelski 2023;
- s. Budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 4, ul. Porzeczkowa 11 - Budżet Obywatelski 2022. Miasto złożyło do Ministra Sportu i Turystyki wniosek o dofinansowanie z „Programu Olimpia – Programu budowy przyszkolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich” na kwotę 2 220 000 zł; przyznano dofinansowanie w kwocie – 1 810 100 zł.

6. Pozostałe działania podjęte w celu uzyskania wsparcia na inwestycje oświatowe:

Złożono wnioski o dofinansowanie do Ministra Sportu i Turystyki z „Programu Olimpia – Programu budowy przyszkolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich” na:

- budowę boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 2, ul. K. Pułaskiego 25; wnioskowana kwota 2 250 000 zł; przyznano dofinansowanie w kwocie – 2 230 894 zł;
- budowę boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego Nr 2, ul. Promienna 13A; wnioskowana kwota 2 405 000 zł; przyznano dofinansowanie w kwocie – 2 333 333 zł.

ZADANIA INWESTYCYJNE REALIZOWANE W ROKU 2023 W OBSZARZE OCHRONY ZDROWIA I POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Zrealizowane:

- a. W ramach inwestycji dostosowano infrastrukturę miejską do potrzeb osób z niepełnosprawnościami:
 - budowa terenów rekreacyjno-sportowych uwzględniających urządzenia dla osób z niepełnosprawnościami:
 - ✓ plac zabaw i siłownia na osiedlu Jaroszkówka;
 - budowa obiektów przy placówkach oświatowych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, tj. AQ:
 - ✓ budynku Centrum Kształcenia Zawodowego nr 1 przy Zespole Szkół Elektrycznych – platforma pionowa, brak progów, odpowiednia szerokość drzwi, toalety, miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych;
 - ✓ budynku warsztatów praktycznych przy Zespole Szkół Nr 16 – podjazd, brak progów, odpowiednia szerokość drzwi, toalety;

- ✓ sali gimnastycznej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym – pochylnie, brak progów, odpowiednia szerokość drzwi, toalety;
 - ✓ sali gimnastycznej przy V Liceum Ogólnokształcącym, ul. Miodowa 5 – brak progów, odpowiednia szerokość drzwi, toalety, (zagospodarowanie terenu, w tym miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych zostaną wykonane w 2024 r.);
 - modernizacja obiektów oświatowych:
 - ✓ wykonanie platformy schodowej, balustrad przy 2 klatkach schodowych, modernizacja posadzek na korytarzu i w 2 salach lekcyjnych w Szkole Podstawowej Nr 26, ul. Radzymińska 11;
 - b. W ramach projektu „Ośrodek Wsparcia Architektury Dostępnej (OWDA)”** – wykonano audyt dostępności architektonicznej dla budynku internatu Zespołu Szkół Nr 16.
 - c. Podpisanie umów o dofinansowanie ze środków PFRON na:**
 - budowę sali gimnastycznej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym, ul. Antoniuk Fabryczny 40,
 - budowę sali gimnastycznej przy V LO, ul. Miodowa 5,
 - budowę sali gimnastycznej w Zespole Szkół Gastronomicznych, ul. Knyszyńska 12,
 - budowę budynku dydaktycznego (warsztatów) przy Zespole Szkół nr 16, ul. Zwycięstwa 28,
 - wykonanie zewnętrznego podnośnika platformowego w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Białymstoku, ul. Antoniuk Fabryczny 40 wraz z robotami towarzyszącymi oraz łazienki dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
- 2. Przygotowane do realizacji (posiadają opracowaną dokumentację techniczną):**
- a. Budowa żłobka miejskiego przy ul. Kawaleryjskiej.**
Miasto złożyło wniosek do Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+” 2022–2029; wnioskowana kwota dofinansowania – 10 586 462,00 zł; przyznano dofinansowanie w kwocie – 9 768 120,25 zł. Podpisano umowę o dofinansowanie.
 - b. Termomodernizacja budynku mieszkalnego A w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Baranowickiej 203.**
 - c. Budowa windy przy VII Liceum Ogólnokształcącym, ul. Wierzbowa 7.**
Miasto złożyło wniosek o dofinansowanie ze środków PFRON; wnioskowana kwota dofinansowania – 610 000 zł; wniosek w trakcie oceny.
 - d. Budowa windy wraz z modernizacją sanitariatów w Zespole Szkół Elektrycznych, Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 14.**
Miasto złożyło wniosek o dofinansowanie ze PFRON; wnioskowana kwota dofinansowania – 598 500 zł; wniosek w trakcie oceny.

ZADANIA INWESTYCYJNE REALIZOWANE W ROKU 2023 W OBSZARZE KULTURY, REKREACJI I SPORTU

KULTURA

- 1. Zrealizowane:**
- a. Modernizacja i przebudowa fragmentu ogrodzenia zespołu pałacowo-ogrodowego Branickich (wzdłuż ul. Akademickiej).**
Zakres inwestycji obejmował:
 - modernizację muru ogrodzeniowego (wzdłuż ul. Akademickiej) – 345,47 mb,
 - przebudowę bram.

Wartość inwestycji – ok. 3,0 mln zł.

2. W realizacji:

a. Przebudowa Parku Planty i Bulwarów Kościątkowskiego, w tym modernizacja alejek i nowe oświetlenie przy „Praczkach”.

W ramach zadania zostaną przeprowadzone kompleksowe prace polegające m.in. na odtworzeniu układu alejek parkowych i wymianie ich nawierzchni na granitową oraz typu HanseGrande (aleja główna od ul. Akademickiej do ul. Mickiewicza, Bulwary Kościątkowskiego oraz alejki boczne), wykonaniu kwietników dywanowych z roślin sezonowych wraz z wymianą starych przerośniętych żywotników, odtworzeniu wyglądu latarni parkowych, wykonaniu niezbędnej infrastruktury technicznej parku (tj.: kanalizacja deszczowa, sanitarna, wodociąg oraz instalacja energetyczna).

Podpisano umowę z wykonawcą na wykonanie robót budowlanych. Wartość umowna inwestycji - ok. 29,8 mln zł.

Inwestycja dofinansowana z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych Edycja II. Inwestycja jest częścią projektu „**Poprawa dostępności infrastruktury turystycznej Białegostoku**”, w tym: część I - Przebudowa Parku Planty i Bulwarów Kościątkowskiego oraz część II - Przebudowa ul. Akademickiej, na którą w 2023 r. podpisano promesę inwestycyjną. Wartość dofinansowania całego wniosku – 29,97 mln zł.

b. Modernizacja i przebudowa ogrodzenia zespołu pałacowo-ogrodowego Branickich (fragment wzdłuż ul. Legionowej wraz z Pawilonem Toskańskim).

Podpisano umowę z Wykonawcą na roboty budowlane.

Zakres inwestycji obejmuje:

- modernizację muru ogrodzeniowego,
- przebudowę bram.
- modernizację Pawilonu Toskańskiego:

Wartość umowna inwestycji – 3,8 mln zł.

c. Pomnik Prezydenta - Sybiraka Seweryna Nowakowskiego

Pomnik zostanie umiejscowiony na Bulwarach Kościątkowskiego w bezpośrednim sąsiedztwie budynku znajdującego się przy ul. Akademickiej nr 26, tj. dawnej „Willi Prezydenckiej”, w której mieszkał Seweryn Nowakowski.

Zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2021.

Wartość umowna inwestycji – 250 tys. zł.

3. Przygotowane do realizacji (posiadają opracowaną dokumentację techniczną):

a. Przebudowa i modernizacja zabytkowych budynków VI Liceum Ogólnokształcącego - (etapy II-VI), ul. Warszawska 8.

b. Przebudowa budynku przy ul. Branickiego 3.

4. Działania podjęte w 2023 r. w celu pozyskania środków zewnętrznych na inwestycje zrealizowane w latach ubiegłych, dotyczące renowacji zabytków stanowiących własność Miasta:

a. Złożenie wniosków o dofinansowanie do Rządowego Programu Ochrony Zabytków na:

- przebudowę i modernizację zabytkowych budynków VI Liceum Ogólnokształcącego w Białymstoku, ul. Warszawska 8 – etap 2; wartość wnioskowanego dofinansowania – 3,5 mln zł;
- przebudowę i modernizację zabytkowych budynków VI Liceum Ogólnokształcącego w Białymstoku, ul. Warszawska 8 – etap 3; wartość wnioskowanego dofinansowania – 3,5 mln zł;

- przebudowę i modernizację budynku dawnej łaźni Miejskiej przy ul. Słonimskiej 2/2 w Białymstoku; wartość wnioskowanego dofinansowania – 3,5 mln zł;
- modernizację budynku Pałacyku Gościnnego przy ul. Kilińskiego 6 w Białymstoku; wartość wnioskowanego dofinansowania – 2,94 mln zł.

b. Złożenie wniosków o dofinansowanie do Rządowego Programu Ochrony Zabytków – edycja II na:

- przebudowę i modernizację zabytkowych budynków VI Liceum Ogólnokształcącego w Białymstoku, ul. Warszawska 8 – etap 2; wartość wnioskowanego dofinansowania – 3,5 mln zł;
- przebudowę i modernizację zabytkowych budynków VI Liceum Ogólnokształcącego w Białymstoku, ul. Warszawska 8 – etap 3; wartość wnioskowanego dofinansowania – 3,5 mln zł;
- przebudowę i modernizację budynku dawnej łaźni Miejskiej przy ul. Słonimskiej w Białymstoku; wartość wnioskowanego dofinansowania – 3,5 mln zł;
- modernizację budynku Pałacyku Gościnnego przy ul. Kilińskiego 6 w Białymstoku; wartość wnioskowanego dofinansowania – 3,136 mln zł;
- przebudowę budynku przy ul. Branickiego 3 w Białymstoku; wartość wnioskowanego dofinansowania – 3,5 mln zł.

Przyznano dofinansowanie na realizację II etapu modernizacji obiektów VI LO we wnioskowanej kwocie, tj. 3,5 mln zł.

c. Złożenie wniosków o dofinansowanie z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2023 „Ochrona zabytków” na:

- refundację wydatków poniesionych na modernizację fragmentu XVIII-wiecznego ogrodzenia zespołu pałacowo-ogrodowego Branickich w Białymstoku; wartość wnioskowanego dofinansowania – 1,428 mln zł;
- refundację wydatków poniesionych na przebudowy dachu, wymiany okien oraz wykonania elewacji i innych robót zabezpieczających XIX-wiecznego budynku mieszczącego VI Liceum Ogólnokształcące, ul. Warszawska 8.

d. Złożenie wniosku o dofinansowanie z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2023 „Miejsca pamięci i trwałe upamiętnienia w kraju 2024” na:

- Pomnik Prezydenta - Sybiraka Seweryna Nowakowskiego; wartość wnioskowanego dofinansowania – 112 tys. zł.

SPORT I REKREACJA

1. Zrealizowane:

a. Modernizacja Skweru Pawła Bogdana Adamowicza.

W ramach zadania wykonano:

- rozbiórkę starej fontanny i budowę nowej fontanny posadzkowej wraz z pomieszczeniem technologicznym i niezbędnymi instalacjami;
- budowę ciągów komunikacyjnych;
- montaż małej architektury;
- nasadzenia zieleni;
- przebudowę sieci wodociągowo-kanalizacyjnej;
- oświetlenie terenu.

Wartość inwestycji – ok. 2,8 mln zł.

b. „Wczoraj trawa - dziś zabawa. Plac zabaw i zewnętrzna siłownia na osiedlu Jaroszkówka”.

Pierwszy muzyczny plac zabaw powstał przy ul. Kazimierza Pużaka, od strony

ul. Bolesława Krzywoustego. Zadanie zrealizowano w ramach Budżetu Obywatelskiego 2019.

Wartość inwestycji – 894,8 tys. zł.

c. Budowa terenów rekreacyjno-sportowych przy placówkach oświatowych:

– budowa placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym Nr 14, Al. J. Piłsudskiego 20/4.

Wartość inwestycji – 313,6 tys. zł.

d. Modernizacja sali gimnastycznej w I Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Brukowej 2 - zadanie zrealizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2020 – koszt realizacji ok. 2,6 mln zł.

e. Modernizacja boiska wielofunkcyjnego zewnętrznego przy Zespole Szkół Mechanicznych, ul. Wł. Broniewskiego 14. Koszt realizacji – ok. 789,2 mln zł.

2. W realizacji:

a. Budowa kładki na rzece Białej między ul. Jurowiecką i ul. Włókienniczą - wartość umowna inwestycji – 939,7 tys. zł;

b. „Plac zabaw na Zawadach” - zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2020; wartość umowna inwestycji – 634,1 tys. zł;

c. „FitPark dla Zawad” - zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2020; wartość umowna inwestycji – 306,3 tys. zł;

d. Tężnia solankowa na osiedlu Wygoda - zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2021; wartość umowna inwestycji – 639,7 tys. zł;

e. „Metamorfoza placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 20, ul. Leśna 30” - Budżet Obywatelski 2022; wartość umowna inwestycji – 639,7 tys. zł;

f. Wykonanie robót budowlanych polegających na modernizacji placu zabaw na terenie Szkoły Podstawowej Nr 51 przy ul. Kluka 11A; wartość umowna inwestycji - ok. 61,5 tys. zł.

g. Budowa sali gimnastycznej przy V LO, ul. Miodowa 5.

W 2023 r. zostały zakończone roboty budowlane związane z rozbudową szkoły o salę gimnastyczną z zapleczem i łącznikiem z istniejącym budynkiem szkoły. Całość inwestycji, w tym zagospodarowanie terenu, zostanie zakończona w 2024 r.

Wartość umowna inwestycji – ok. 12,8 mln zł.

Na budowę sali Miasto złożyło wnioski o dofinansowanie:

– ze środków PFRON na kwotę 3,4 mln i otrzymało dofinansowanie w kwocie 474 548,00 zł,

– z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej na kwotę 2,742 mln zł i otrzymało dofinansowanie we wnioskowanej kwocie.

h. Budowa sali gimnastycznej i windy przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym, ul. Antoniuk Fabryczny 40.

W 2023 r. zostały zakończone roboty budowlane związane z budową sali gimnastycznej. Całość inwestycji, w tym budowa windy, zostanie zakończona w 2024 r.

Na inwestycję Miasto złożyło wnioski o dofinansowanie:

– ze środków PFRON na budowę sali gimnastycznej na kwotę 1,7 mln zł i otrzymało dofinansowanie we wnioskowanej kwocie,

– ze środków PFRON na budowę windy na kwotę 162 tys. zł i otrzymało dofinansowanie w kwocie 132 291,84 zł,

Wartość umowna inwestycji – ok. 8,6 mln zł.

i. Budowa sali gimnastycznej w Zespole Szkół Gastronomicznych, ul. Knyszyńska 12.

Wartość umowna inwestycji – ok. 11,4 mln zł.

Na budowę sali Miasto złożyło wniosek o dofinansowanie: ze środków PFRON na kwotę 1,49 mln zł i otrzymało dofinansowanie w kwocie 474 548 zł.

- j. **Modernizacja sali gimnastycznej w Zespole Szkół Handlowo-Ekonomicznych**, ul. Gen. J. Bema 105.
Wartość umowna inwestycji – ok. 942,9 tys. zł.
 - k. **Atrakcyjnie i zdrowo - fitness przy IV LO**, ul. Zwierzyniecka 9A (modernizacja sali fitness) - zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2022; wartość umowna inwestycji – ok. 602,1 tys. zł.
 - l. **Renowacja kompleksu boisk sportowych przy Zespole Szkół Rolniczych**, ul. Ks. S. Suchowolca 26 - zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2021; wartość umowna inwestycji - ok. 1,3 mln zł.
 - m. **Wykonanie oświetlenia przy boiskach w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 6**, ul. Sokólska 1; wartość umowna inwestycji - ok. 199,3 tys. zł.
 - n. **Wykonanie przyłącza wodociągowego przy boiskach w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 6**, ul. Sokólska 1; wartość umowna inwestycji – ok. 57,6 tys. zł.
3. **Przygotowane do realizacji (posiadają opracowaną dokumentację techniczną):**
- a. **Zagospodarowanie bulwarów nad rzeką Białą (od ul. Miłosza do ul. Świętojańskiej)** - inwestycja jest zgłoszona do dofinansowania ze środków unijnych w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 jako element projektu pn. „Dostosowanie infrastruktury miejskiej do następstw klimatu w Białymstoku”;
 - b. **Przebudowa placu zabaw w Parku Planty;**
 - c. **Budowa hali widowiskowo-sportowej przy ul. Ciołkowskiego w Białymstoku;**
 - d. **Budowa Galerii Sportu na Stadionie Miejskim w Białymstoku;**
 - e. **Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 28**, ul. Warmińska 55;
 - f. **„Sport kluczem do sukcesu - metamorfoza sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej nr 20**, ul. Leśna 30” - Budżet Obywatelski 2022;
 - g. **Zdrowie-Sprawność-Aktywność - II etap projektu „Centrum Sportowe Tysiąclecia” przy Zespole Szkół Elektrycznych (modernizacja sali gimnastycznej)** - Budżet Obywatelski 2020;
 - h. **Zdrowo - sportowo - bezpiecznie w Zespole Szkół nr 16**, ul. Zwycięstwa 28 (modernizacja sali gimnastycznej) - Budżet Obywatelski 2021.
4. **Inwestycje, na które dokumentacje projektowe są w trakcie opracowania:**
- a. **Budowa tężni solankowej w centrum miasta - Park Planty;**
 - b. **Tężnia na Szkolnej** - zadanie planowane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego 2022;
 - c. **Tężnia solankowa – „Po zdrowie do Białegostoku, w walce ze smogiem”** - zadanie planowane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego 2022;
 - d. **Budowa sali gimnastycznej przy VII Liceum Ogólnokształcącym**, ul. Wierzbowa 7;
 - e. **Modernizacja budynku Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego** ul. Zwycięstwa 28. Miasto złożyło do Wojewody Podlaskiego wniosek o dofinansowanie z rezerwy celowej budżetu państwa w kwocie 2 480 000,00 zł. Otrzymaliśmy zapewnienie finansowania inwestycji we wnioskowanej kwocie;
 - f. **Budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 4**, ul. Porzeczkowa 11 - Budżet Obywatelski 2022. Miasto złożyło do Ministra Sportu i Turystyki wniosek o dofinansowanie z „Programu Olimpia – Programu budowy przyszkolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji

Polski na Igrzyskach Olimpijskich” na kwotę 2 220 000,00 zł; przyznano dofinansowanie w kwocie – 1 810 100,00 zł.

ZADANIA INWESTYCYJNE REALIZOWANE W ROKU 2023 W OBSZARZE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

1. Zakończone:
 - a. Budowa studni głębinowej, wierconej do celów obrony cywilnej, zlokalizowanej przy ul. Kapitana Wojska Polskiego Weroniki Topór.
Wartość inwestycji – ok. 217,7 tys. zł.

ZADANIA INWESTYCYJNE REALIZOWANE W ROKU 2023 W OBSZARZE GOSPODARKI KOMUNALNEJ

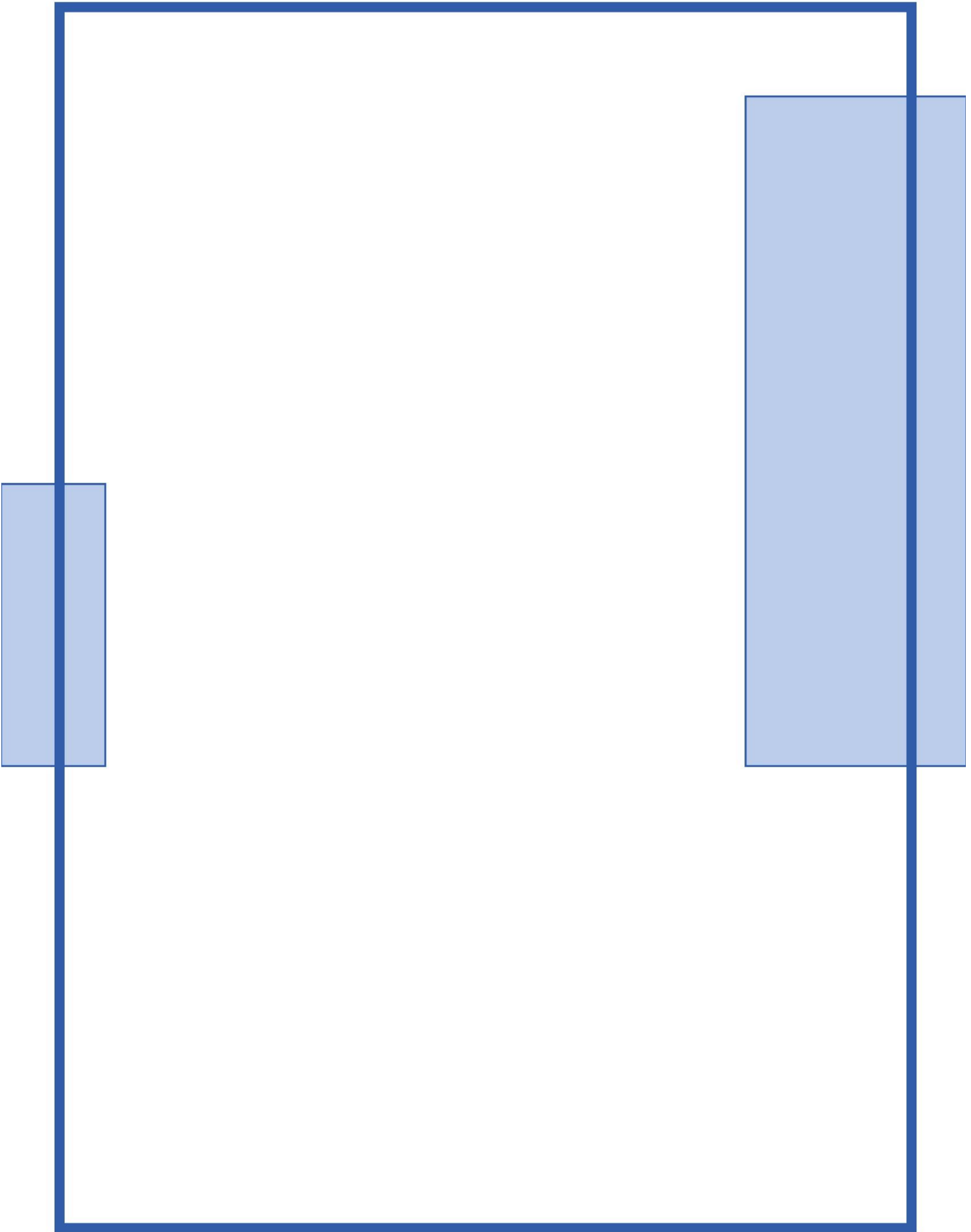
1. Inwestycje, na które dokumentacje projektowe są w trakcie opracowania:
 - a. Budowa gabinetu weterynaryjnego i szpitala dla psów w Schronisku dla Zwierząt – zadanie planowane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego 2022.

Działania wskazane w podrozdziale 7.7. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- K1.1. Zapewnianie kompetencji zawodowych adekwatnie do potrzeb pracodawców, w tym w ramach gospodarki 4.0
- K2.2. Promocja zdrowego trybu życia
- K2.6. Aktywność sportowa mieszkańców, w tym dostępność obiektów sportowych
- K3.1. Wsparcie dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach rozwojowych oraz ich rodzin
- S2.1. Dobrej jakości różnorodne przyrodniczo tereny zielone o dużej wartości usług ekosystemowych
- S2.2. Dobra jakość środowiska: powietrza, gleb i wód
- P1.3. Rozwój wysokiej jakości przestrzeni publicznych, miejsc rekreacji oraz terenów zielonych

8. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

8.1. Komenda Miejska Policji

Tabela 128. Liczba interwencji Komendy Miejskiej Policji na terenie Białegostoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba interwencji	39 146	41 316	56 252	63 577	57 486

Źródło: Biuro Zarządzania Kryzysowego na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku

W 2023 r. na terenie Białegostoku ujawniono ogółem 7 378 przestępstw, w tym:

- przestępstwa kryminalne – 3 130;
- przestępstwa gospodarcze – 2 245;
- przestępstwa w kategorii bójki i pobicia – 35;
- przestępstwa rozbójnicze – 77;
- przestępstwa w kategorii kradzież mienia – 683;
- przestępstwa w kategorii kradzież z włamaniem – 354;
- przestępstwa narkotykowe – 452;
- przestępstwa drogowe – 402.

Tabela 129. Liczba przestępstw stwierdzonych przez Komendę Miejską Policji na terenie Białegostoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba przestępstw	6 092	5 886	5 828	5 697	7 378
Wykrywalność (w %)	70,09%	72,29%	67,23%	65,35%	71,48%

Źródło: Biuro Zarządzania Kryzysowego na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku

Tabela 130. Zdarzenia drogowe i osoby poszkodowane podczas tych zdarzeń na terenie Białegostoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wypadków	115	69	81	56	73
Liczba kolizji	5 533	4 275	4 939	4 238	4 086
Liczba osób rannych	120	76	89	56	73
Liczba ofiar śmiertelnych	6	2	2	5	7

Źródło: Biuro Zarządzania Kryzysowego na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku

W 2023 r. Miasto Białystok dofinansowało Komendę Miejską Policji w Białymstoku kwotą 400 tys. zł. W ramach dofinansowania (200 tys. zł) zapewniono większą liczbę pieszych, rowerowych i zmotoryzowanych patroli prewencyjnych w miejscach o największym zagrożeniu dla bezpieczeństwa mieszkańców miasta. Pozostałe środki finansowe przeznaczono na dofinansowanie zakupu 2 oznakowanych pojazdów służbowych.

8.2. Straż Miejska

Straż Miejska w Białymstoku wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego.

W 2023 r. funkcjonariusze Straży Miejskiej w Białymstoku podjęli 16 936 interwencji.

Tabela 131. Liczba interwencji podjętych przez Straż Miejską w Białymstoku

Rok	Liczba osób pouczonej lub ostrzeżonych	Liczba osób ukaranych grzywną w drodze mandatu karnego	Liczba sporządzonych do sądu wniosków o ukaranie	Liczba spraw przekazanych innym organom lub instytucjom	Liczba osób doprowadzonych do izby wytrzeźwień lub miejsca zamieszkania	Liczba osób ujętych i przekazanych policji	Łączna liczba podjętych interwencji
2019	4 893	4 184	455	751	2 259	36	12 578
2020	3 950	4 129	387	631	1 532	23	10 652
2021	4 750	6 484	560	27	1 637	23	14 705
2022	5 339	5 965	638	17	1 569	17	13 545
2023	6 808	7 007	493	1 316	1 291	21	16 936

Źródło: Biuro Zarządzania Kryzysowego na podstawie danych Straży Miejskiej w Białymstoku

W 2023 r. dyżurny Straży Miejskiej w Białymstoku przyjął 24 091 zgłoszeń z prośbą o interwencję. Struktura przyjętych zgłoszeń w 8 podstawowych kategoriach kształtowała się następująco: 2 089 zgłoszeń dotyczących zakłócenia porządku publicznego i spokoju; 10 578 zgłoszeń dotyczących zagrożenia w ruchu drogowym; 4 150 zgłoszeń dotyczących ochrony środowiska i gospodarki odpadami; 3 968 zgłoszeń dotyczących zagrożenia życia i zdrowia; 9 zgłoszeń dotyczących zagrożeń pożarowych; 841 zgłoszeń dotyczących awarii technicznych; 1 898 zgłoszeń dotyczących zwierząt; 558 - pozostałe zgłoszenia.

WYBRANE ZADANIA STRAŻY MIEJSKIEJ

Kontrola miejsc zakłócania porządku

Wskazanie występującego zagrożenia przez mieszkańców, samorząd, urząd miejski, organizacje społeczne, strażników i operatorów monitoringu wizyjnego po wcześniejszym zweryfikowaniu takich informacji i uznaniu, że sytuacja wymaga podjęcia stosownych działań, było podstawą do prowadzenia systematycznych kontroli zagrożonego miejsca w ramach tzw. „zadań doraźnych”.

Tabela 132. Zadania doraźne i kontrole

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Zadania doraźne	728	723	183	118	109
Kontrole	8 155	12 005	8 213	5 572	5 492

Źródło: Biuro Zarządzania Kryzysowego na podstawie danych Straży Miejskiej w Białymstoku

Monitoring przestrzeni publicznych

Istotnym działaniem Straży Miejskiej, wpływającym na poprawę porządku publicznego jest zapewnienie całodobowego monitoringu wizyjnego Miasta. Kamery rozmieszczone zostały w punktach miasta najbardziej zagrożonych pod względem naruszenia porządku publicznego.

Tabela 133. Centrum Monitoringu Wizyjnego Miasta Białegostoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba kamer	232	232	238	250	278
Liczba operatorów	13	13	13	11	12

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba odnotowanych zdarzeń, w tym:	5 703	4 734	3 952	2 697	2 367
przekazanych do realizacji dyżurnemu Straży Miejskiej	4 326	3 254	2 681	1 850	1 781
przekazanych do realizacji dyżurnemu Komendy Miejskiej Policji	1 377	1 480	1 271	847	586

Źródło: Biuro Zarządzania Kryzysowego na podstawie danych Straży Miejskiej w Białymstoku

Przeciwdziałanie spożywaniu alkoholu

Działaniem służącym poprawie porządku i spokoju publicznego było eliminowanie przypadków spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych. Zachowania osób spożywających alkohol w tych miejscach spotykają się ze zdecydowaną dezaprobatą mieszkańców i stanowią zagrożenie dla poczucia ich bezpieczeństwa.

Tabela 134. Struktura sposobu zakończenia interwencji wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba nałożonych mandatów karnych	439	509	522	439	603
Liczba udzielonych pouczeń	41	19	19	33	57
Liczba wniosków skierowanych do sądu	25	18	7	6	2
Liczba osób w stanie nietrzeźwym doprowadzonych do izby wytrzeźwień lub miejsca zamieszkania	2 259	1 532	1 637	1 569	1 291

Źródło: Biuro Zarządzania Kryzysowego na podstawie danych Straży Miejskiej w Białymstoku

INNE INICJATYWY STRAŻY MIEJSKIEJ

W 2023 r. w celu poprawy stanu porządku publicznego na terenie Miasta Straż Miejska kontynuowała następujące działania z lat poprzednich:

- „Zimowy Ratownik” – działania mające na celu pomoc osobom bezdomnym w okresie zimowym. W ramach akcji przeprowadzono 2 292 kontrole miejsc przebywania osób bezdomnych oraz 1 381 interwencji. Strażnicy przewieźli 540 osób do izby wytrzeźwień, 38 do ogrzewalni lub noclegowni, 27 przekazali załogom pogotowia ratunkowego, a 15 osób zostało odwiezionych do miejsca zamieszkania;
- „Znicz”, „Hiena cmentarna” – działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa związanego z nasileniem ruchu w rejonach nekropolii oraz przeciwdziałania przypadkom kradzieży i dewastacji mienia;
- „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne Wakacje”, „Patrol szkolny” – działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa dzieci i młodzieży;
- „Nie zostawiaj dziecka w aucie w czasie upału” – akcja informacyjna mająca na celu uzmysłowienie na jakie niebezpieczeństwo narażone są dzieci pozostawione w autach w upalny dzień;
- „Widzieć i być widocznym” – akcja profilaktyczna w rejonach cmentarzy przeprowadzona we współpracy z Biurem Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego, polegająca na przekazaniu elementów odblaskowych osobom odwiedzającym groby;

- „Dzikię zwierzęta w mieście” – akcja informacyjna przeprowadzona wspólnie z Biurem Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Białymstoku, podczas której mieszkańcom przekazywane były broszury ze wskazówkami, co należy zrobić, kiedy w Mieście pojawią się dzikię zwierzęta.
 - „Bezpieczna droga do szkoły” – kontrole infrastruktury drogowej w pobliżu szkół podstawowych, przeprowadzone we współpracy z Komendą Miejską Policji oraz Zarządem Dróg Miejskich Urzędu Miejskiego w Białymstoku;
 - „Bezpieczeństwo na drodze” – akcja profilaktyczna, której celem jest edukacja dzieci w zakresie bezpiecznego poruszania się po drogach oraz zaprezentowanie wpływu elementów odblaskowych na bezpieczeństwo pieszych;
 - „Zimowe obowiązki” – akcja profilaktyczna, mająca na celu przypomnienie właścicielom, zarządom oraz administracjom o przestrzeganiu przepisów zawartych w regulaminie o utrzymaniu czystości i porządku;
 - „Bezpieczna Białostoczanka” - kurs samoobrony dla mieszkanki Białogostoku, podczas którego kobiety mogą nauczyć się umiejętności właściwych reakcji i stosowania technik samoobrony w sytuacjach i miejscach zagrożenia bezpieczeństwa osobistego;
 - „Choinki pod kontrolą” – kontrole punktów sprzedaży świątecznych drzewek w celu wyeliminowania przypadków wprowadzania do sprzedaży roślin pozyskanych nielegalnie;
 - „Rowerzysto! Bezpieczniej z kamizelką” – akcja profilaktyczna przeprowadzona we współpracy z Biurem Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Białymstoku, polegająca na przekazywaniu rowerzystom kamizelek odblaskowych;
 - „Uwolnić miejsca parkingowe” – zintensyfikowane działania i kontrole mające na celu usunięcie z drogi publicznej tzw. wraków;
 - „Fajerwerki pod kontrolą” – kontrole stoisk handlowych z materiałami pirotechnicznymi;
 - „Bezpieczny plac zabaw” – kontrole placów zabaw usytuowanych na terenach rekreacyjnych będących w zarządzaniu Zarządu Mienia Komunalnego i wspólnie z nim przeprowadzone;
 - „Odłóż telefon! Przejdź bezpiecznie!” – akcja profilaktyczna – edukacyjna zorganizowana we współpracy z Biurem Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Białymstoku, Strażą Miejską oraz Komendą Miejską Policji, której celem jest zwrócenie uwagi pieszych na konieczność zachowania należytej ostrożności podczas przechodzenia przez jezdnię;
 - „Bezpieczne dzieci, spokojni rodzice” – projekt skierowany do białostockich przedszkoli i żłobków, polegający na przeprowadzeniu ozonowania i filtracji pomieszczeń dydaktycznych;
 - „Dbam o rower” – wydarzenie zorganizowane przez Centrum Aktywności Społecznej podczas której przekazywano rowerzystom odblaski;
 - „Międzynarodowy Dzień Tolerancji” – akcja edukacyjna, której celem jest kształtowanie postawy tolerancji, zapoznanie z Powszechną Deklaracją Praw Człowieka, zapoznanie z podstawowymi prawami człowieka i organizacjami działającymi na rzecz praw człowieka.
- Działania Straży Miejskiej prowadzone w roku 2023 jako nowa inicjatywa:
- „Bezpieczne przedszkole – zagrożenia i zalecane działania w zakresie bezpieczeństwa dzieci i nauczycieli przedszkolnych” – szkolenie dedykowane nauczycielom wychowania przedszkolnego z zakresu właściwych zachowań w sytuacjach i miejscach zagrożenia bezpieczeństwa osobistego i swoich podopiecznych.

Na koniec 2023 r. stan zatrudnienia w Straży Miejskiej w Białymstoku wynosił 132 osób, w tym 92 osoby zatrudnione były na stanowisku strażnika i 40 osób na stanowiskach urzędniczych, pomocniczych i obsługi.

Realizując zadania przypisane Straży Miejskiej strażnicy w 2023 r. nałożyli 7 007 mandatów karnych na ogólną kwotę 723 380 zł. Wobec 6 808 sprawców wykroczeń zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, do Sądu Rejonowego w Białymstoku skierowano 493 wnioski o ukaranie.

Tabela 135. Liczba ujawnionych wykroczeń z podziałem na kategorie

Lp.	Rodzaje wykroczeń zawartych w:	2019	2020	2021	2022	2023
1.	ustawie - Kodeks wykroczeń	9 159	7 949	11 645	12 168	14 034
a.	wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	167	448	183	131	161
b.	wykroczenia przeciwko instytucjom państwowym, samorządowym i społecznym	12	10	34	33	25
c.	wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	66	47	63	62	44
d.	wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	7 317	5 890	9 201	10 334	12 114
e.	wykroczenia przeciwko osobie	0	1	1	0	0
f.	wykroczenia przeciwko zdrowiu	0	44	478	107	0
g.	wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	260	476	513	463	539
h.	wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego	1 325	1 029	1 151	1 022	1 133
i.	szkodnictwo leśne, polne i ogrodowe	12	4	21	16	18
2.	ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	509	548	548	478	662
3.	ustawie o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych	67	165	379	281	314
4.	ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	408	297	291	264	451
5.	ustawie o ochronie zwierząt	1	4	0	0	0
6.	ustawie o odpadach	41	39	49	25	33
7.	ustawie - Prawo ochrony środowiska	0	0	0	0	1
8.	ustawie - Prawo o miarach	2	10	7	4	0
9.	ustawie - Prawo wodne	1	0	1	0	1
10.	ustawie o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych	23	16	24	24	44
11.	ustawie o publicznym transporcie drogowym	0	1	0	0	0
12.	ustawie o ochronie przyrody	0	0	0	0	1
13.	ustawie o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	53	48	92	65	79
14.	ustawie o zużytych sprzęcie elektrycznym	0	0	1	2	0

Lp.	Rodzaje wykroczeń zawartych w: i elektronicznym	2019	2020	2021	2022	2023
15.	ustawie - Kodeks wyborczy	18	19	0	0	2
16.	innych	0	0	0	0	2
Ogółem		10 021	10 283	9 096	13 311	15 624

Źródło: Biuro Zarządzania Kryzysowego na podstawie danych Straży Miejskiej w Białymstoku

Działania wskazane w podrozdziale 8.2. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

K3.3. Pomoc i wsparcie osobom w sytuacjach kryzysowych

K3.9. Budowa zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem w mieście

8.3. Państwowa Straż Pożarna (KM PSP)

Tabela 136. Pożary na terenie Białegostoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Pożary ogółem	491	393	371	414	337
Pożary obiektów mieszkalnych	167	144	166	165	148
Liczba ofiar śmiertelnych	3	4	4	1	2

Źródło: Biuro Zarządzania Kryzysowego na podstawie danych Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku

Ogólna liczba zdarzeń wymagających interwencji Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku w 2023 r. zmalała w stosunku do roku poprzedniego o 26,4% (562). Liczba pożarów (ogółem) zmalała o 77 (tj. o ok. 18,6%) w stosunku do roku poprzedniego. W 2023 r. odnotowano również spadek liczby pożarów budynków mieszkalnych.

Liczba miejscowych zagrożeń (1 124) zmalała o 334 (tj. o ok. 22,9%) w stosunku do roku poprzedniego. Na spadek tej wartości wpłynęło zniesienie stanu epidemii, który wymagał dodatkowych zadań realizowanych przez Państwową Straż Pożarną. Liczba fałszywych alarmów z instalacji systemu alarmowego spadła o 145, tj. o 73,6%.

Stosunek wartości strat do uratowanego mienia jest jednym z podstawowych wskaźników skuteczności prowadzenia działań. Na terenie Białegostoku w 2023 r. straty wyniosły ponad 22,8 mln zł, natomiast uratowano mienie o wartości ponad 136 mln zł. Stosunek wartości strat do wartości uratowanego mienia podczas wszystkich zdarzeń na terenie Białegostoku wyniósł 1:6.

Tabela 137. Pożary w obiektach wg rodzaju obiektu na terenie miasta Białegostoku

Rodzaje obiektów	2019	2020	2021	2022	2023
obiekty użyteczności publicznej	18	15	14	23	18
obiekty mieszkalne	167	144	166	165	148
obiekty produkcyjne	9	9	16	9	4
obiekty magazynowe	6	4	5	3	7
środki transportu	51	41	48	49	41
las państwowe i prywatne	13	8	4	5	6
uprawy, rolnictwo	6	7	2	5	1
inne obiekty	221	165	116	155	112
Razem	491	393	371	414	337

Źródło: Biuro Zarządzania Kryzysowego na podstawie danych Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku

8.4. Zadania z zakresu bezpieczeństwa, realizowane przez Prezydenta Miasta Białegostoku oraz działalność Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego

MIEJSKIE CENTRUM ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO (MCZK)

Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego (MCZK) jest jednostką organizacyjną Biura Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Białymstoku. Centrum wykonuje czynności koordynacyjno – wykonawcze, w zakresie kompetencji przypisanych do realizacji przez Prezydenta Miasta, związanych z bezpieczeństwem na terenie Miasta Białegostoku.

MCZK funkcjonuje całodobowo i współdziała ze wszystkimi służbami, strażami, inspekcjami i organami administracji publicznej oraz innymi instytucjami i organizacjami w działaniach związanych z bezpieczeństwem ludzi i zwierząt, mienia, infrastruktury miejskiej i środowiska.

Szczegółowe zadania MCZK dostępne są na oficjalnej stronie www.bialystok.pl w zakładce Dla mieszkańców/ Bezpieczeństwo.

Monitorowanie i analizowanie zagrożeń na terenie Miasta

W 2023 r. MCZK monitorowało stan bezpieczeństwa i porządku w Mieście m.in. poprzez zbieranie codziennych dobowych meldunków od Policji, Straży Pożarnej, Straży Miejskiej oraz pogotowia energetycznego, gazowego, ciepłowniczego i wodno-kanalizacyjnego. Wymienione służby wykazały ogółem ponad 38 tys. zdarzeń na terenie Miasta, w których rannych zostało 369 osób oraz odnotowano 75 ofiar śmiertelnych.

Bezpośrednio do MCZK wpłynęło 816 zgłoszeń związanych z koniecznością podjęcia działań. W większości były to uszkodzenia urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (27%) oraz awarie sieci wodno-kanalizacyjnej i ciepłowniczej (11%).

W ramach systemu ostrzegania i alarmowania powiadamiano jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Białymstoku, miejskie jednostki organizacyjne oraz służby i inspekcje o wprowadzanych stopniach alarmowych, a także wydawanych przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej ostrzeżeniach meteorologicznych dot. niekorzystnych zjawisk mogących mieć wpływ na sprawne funkcjonowanie Miasta, zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia i środowiska. W tym zakresie monitorowano i ewidencjonowano informacje o zdarzeniach oraz przekazywano do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego raporty dobowe i sytuacyjne.

Monitorowanie zdarzeń ze zwierzętami na terenie Miasta

W 2023 r. do Centrum wpłynęło 68 zgłoszeń dotyczących zwierząt. We współpracy z pogotowiem weterynaryjnym udzielono pomocy 58 żywym i 11 rannym zwierzętom oraz zutylizowano 40 martwych.

Odnotowano dalszy spadek liczby zgłoszeń dotyczących dzików (10) w stosunku do rekordowego roku 2021, w którym tych zgłoszeń było 109. Do wszystkich miejsc pojawiania się dzików był kierowany patrol Straży Miejskiej. W związku z zagrożeniem dla życia i zdrowia człowieka, na wniosek Prezydenta Miasta Białegostoku Sejmik Województwa Podlaskiego⁹⁴

⁹⁴ Uchwała Nr XXVIII/365/2021 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie określenia miejsca, warunków, czasu i sposobu ograniczenia populacji zwierząt łownych (dzików) na terenie miasta Białegostoku na wniosek Prezydenta Miasta (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 1419 ze zm.), zmieniona uchwałą Nr XLIII/600/2022 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 30 maja 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2022 r. poz. 2600).

zezwolił na ograniczenie populacji tych zwierząt w ilości 80 szt. W 2023 r. kontynuowano realizację powyższej uchwały.

Szkolenie personelu MCZK

Poza działalnością bieżącą, w 2023 r. doskonalono procedury i metody działania uczestnicząc w przedsięwzięciach szkoleniowych; najważniejsze z nich to:

- 12 comiesięcznych treningów Systemu Wykrywania i Alarmowania (SWA) w zakresie odbioru sygnałów radiowych w systemie ostrzegania ludności o zagrożeniach uderzeniami z powietrza;
- 4 treningi SWA wspólnie z Miejskim Ośrodkiem Analizy Danych i Alarmowania;
- 3 treningi z jednostkami tworzącymi System Wczesnego Ostrzegania w Białymstoku;
- udział w ćwiczeniach zorganizowanych przez Wojewodę Podlaskiego PODLASIE-23, w tym uruchomienie Stałego Dyżuru Prezydenta Miasta Białegostoku;
- udział w ćwiczeniach LIBERO 2023, których celem było sprawdzenie procedury zarządzania kryzysowego dot. ostrzegania i alarmowania wojsk oraz ludności cywilnej o zagrożeniu uderzeniami z powietrza.

CENTRUM ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO (UL. BACIECZKI/ UL. HOTELOWA)

Planowana jest budowa w Białymstoku nowego budynku Centrum Zarządzania Kryzysowego wraz z magazynem zasobów i bazy administracyjno-logistycznej z zapleczem technicznym, a także zakup sprzętu i wyposażenia.

Projekt pn. „Poprawa bezpieczeństwa na terenie BOF w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnej poprzez wzmocnienie potencjału gminnych służb zarządzania kryzysowego” ma na celu zintegrowaną współpracę gmin BOF w obszarze zarządzania kryzysowego poprzez przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków związanych z pożarami (a zwłaszcza pożarami lasów oraz obiektów wyposażonych w odnawialne źródła energii), anomaliami pogodowymi (podtopienia, intensywne opady deszczu, gradobicia, trąby powietrzne, huragany, pożary, itp.) czy przewożeniem materiałów niebezpiecznych transportem drogowym i kolejowym. Planowane są wspólne szkolenia i edukacja służb oraz poprawa infrastruktury wykorzystywanej podczas zdarzeń nadzwyczajnych (wyposażenie w zasoby materiałowe i sprzętowe). W przypadku sytuacji kryzysowych umieszczenie większości dyżurnych służb w jednej sali operacyjnej ułatwi błyskawiczną wymianę informacji.

Projekt pozwoli na skuteczniejsze przygotowanie Białegostoku i gmin BOF do obserwowania zmian klimatu, szybkiego reagowania i niwelowania potencjalnych skutków zdarzeń ekstremalnych. Współdziałanie gmin umożliwi optymalizację kosztów, racjonalne dysponowanie środkami, a w konsekwencji przeniesienie posiadanych zasobów w miejsce wystąpienia zagrożenia. Przewidywane jest doposażenie w sprzęt niezbędny podczas zjawisk ekstremalnych, takich jak wichury, podtopienia, epidemie – np. mobilne agregaty prądotwórcze, mobilne segmenty mieszkalne, lekki sprzęt transportowy do prowadzenia akcji ratowniczych, środki ochrony osobistej.

Planowany termin złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 to 31.12.2025 r.

MIEJSKI ZESPÓŁ ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO (MZK)

Do zadań Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego należy m.in.: ocena występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo publiczne

i prognozowanie tych zagrożeń; przekazywanie informacji o zagrożeniach do wiadomości publicznej oraz opiniowanie Miejskiego Planu Zarządzania Kryzysowego.

Zespół powołany został przez Prezydenta Miasta Białegostoku⁹⁵, który jest szefem Zespołu. Dodatkowo w skład zespołu wchodzi: Zastępca Prezydenta Miasta, Dyrektor Biura Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Białymstoku, Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej oraz 4 grupy: monitorowania, prognoz i analiz; operacji i organizacji działań; zabezpieczenia logistycznego oraz opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

MZZK w ciągu roku odbywa 4 planowane posiedzenia (jedno w każdym kwartale). W razie potrzeby Zespół powoływany jest częściej. Podczas posiedzeń omawiane są tematy wynikające z Rocznego Planu Pracy i bieżące, wynikające z aktualnych zagrożeń, zdarzeń oraz analizy i oceny stanu prowadzonych działań, a także wdrażanych przedsięwzięć związanych z poprawą bezpieczeństwa ludzi, mienia i środowiska w Mieście.

Szczegółowy zakres działania Zespołu oraz lista przedstawicieli 4 ww. grup dostępne są na stronie www.bialystok.pl w zakładce Dla mieszkańców/ Bezpieczeństwo.

KOMISJA BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU

Komisja bezpieczeństwa i porządku publicznego została powołana w celu realizacji zadań Prezydenta w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w ustawach w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Komisja składa się z 9 osób, w tym Prezydenta Miasta i jego Zastępcy, a także przedstawicieli: Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej, Komendy Miejskiej Policji, Straży Miejskiej, Prokuratury Okręgowej w Białymstoku oraz Rady Miasta Białystok.

Komisja w ciągu roku odbywa 4 posiedzenia na podstawie Rocznego Planu Pracy. Prezydent składa Radzie Miasta Białystok sprawozdanie z działalności Komisji za rok ubiegły, nie później niż do końca stycznia następnego roku kalendarzowego⁹⁶. Sprawozdanie ogłaszane jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Zadania oraz roczne sprawozdania Komisji bezpieczeństwa i porządku publicznego dostępne są na stronie www.bialystok.pl w zakładce Dla mieszkańców/ Bezpieczeństwo/ Bezpieczeństwo i porządek publiczny.

PLANY, PROCEDURY I PROGRAMY W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

Plan Zarządzania Kryzysowego Miasta Białystok

Plan Zarządzania Kryzysowego Miasta Białystok⁹⁷ sporządzono, opracowano i uzgodniono z instytucjami zaangażowanymi w zarządzanie i reagowanie kryzysowe oraz organami administracji wszystkich szczebli.

Plan podlega systematycznej aktualizacji, a cykl planowania nie może być dłuższy niż 2 lata. Dokument określa struktury i zasady organizacji instytucji i zespołów odpowiedzialnych za funkcjonowanie organów administracji publicznej w mieście oraz realizację zadań mających na celu złagodzenie prognozowanych skutków zdarzenia, a także przywracanie i odtwarzanie warunków bytowania po zdarzeniu. Formułuje zadania i zakresy odpowiedzialności osób

⁹⁵ Zarządzenie nr 906/21 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 15 listopada 2021 r. w sprawie powołania Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

⁹⁶ Sprawozdanie składane jest na podstawie art. 38b ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107).

⁹⁷ Plan sporządzono w oparciu o art. 17 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 122).

funkcyjnych podczas działań związanych z przeciwdziałaniem i likwidacją skutków zdarzeń powodujących sytuacje kryzysowe z uwzględnieniem faz zarządzania kryzysowego (zapobiegania, przygotowania, reagowania i odbudowy).

Opracowanie wariantów działań i procedur reagowania kryzysowego na wypadek sytuacji kryzysowych i klęsk żywiołowych

W celu zapewnienia i wykorzystania optymalnych wariantów i możliwości organizacyjnych i logistycznych służb, inspekcji, straży, jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Białymstoku, miejskich jednostek organizacyjnych, a także innych instytucji i organizacji uprawnionych do podejmowania działań podczas zagrożeń, zdarzeń, klęsk żywiołowych i sytuacji kryzysowych zaktualizowano m.in.:

- 2 plany („Plan organizacji baz zabezpieczenia materiałów do ochrony budynków przed zalaniem podczas nawałnic” oraz „Plan dystrybucji wydawania preparatów jodowych w Białymstoku”);
- 10 procedur (m.in.: pomocy społecznej w przypadku zdarzeń klęskowych; działania punktu informacyjnego w przypadku wystąpienia zdarzenia masowego);
- dane dotyczące infrastruktury krytycznej znajdującej się na terenie Miasta Białystok;
- wykaz podstawowego sprzętu i materiałów przeciwpowodziowych znajdujących się w magazynie Biura Zarządzania Kryzysowego;
- dane dotyczące priorytetów w zakresie ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej znajdującej się na terenie miasta;
- dokumentację operacyjną miejsc zalewowych w mieście;

oraz opracowano „Analizę zagrożeń na obszarach wodnych Miasta Białegostoku”.

Program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego Miasta Białegostoku⁹⁸

Głównym celem Programu jest poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców i infrastruktury miasta oraz ochrony środowiska, a także edukacja mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania zagrożeniom oraz ograniczenie i eliminowanie zagrożeń.

Program zawiera zadania poszczególnych podmiotów i instytucji zaangażowanych w działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa społeczności lokalnej.

W ramach Programu w 2023 r. podejmowane były m.in. następujące działania:

- zakup odblasków i innych gadżetów, które były rozdawane mieszkańcom Białegostoku w działaniach profilaktycznych na rzecz propagowania zasad bezpieczeństwa (m.in.: akcje w placówkach oświatowych, współpraca z CAS w trakcie działań związanych z konkursem Rowerowa Stolica Polski, wsparcie działań Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Motorowego w Białymstoku);
- aktywne uczestnictwo w organizowanych przez Prezydenta Miasta Białegostoku festynach rodzinnych na terenie Miasta;
- wsparcie działań Komendy Miejskiej Policji (np. akcja odblaskowa „Bezpieczny pieszy”, działania o charakterze edukacyjno-informacyjnym mające na celu upowszechnianie zasad bezpieczeństwa wśród najmłodszych mieszkańców);

⁹⁸ Uchwała Nr XXII/231/07 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 17 grudnia 2007 r. w sprawie przyjęcia „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego Miasta Białegostoku”.

- wsparcie działań Straży Miejskiej (np. akcja „Dbam o rower”, akcja odblaskowa „Bądź widoczny”, akcja profilaktyczno-edukacyjna „Bezpieczne ferie”, akcja profilaktyczno-edukacyjna „Bajka łączy” wśród ukraińskich uczniów szkół podstawowych, akcja odblaskowa pod hasłem „Widzieć i być widocznym”, akcja informacyjna „Gdy spotkasz dzika ...”, działania profilaktyczno-edukacyjne skierowane do seniorów z Klubu „Aktywne Starosielce”);
- akcje profilaktyczno-edukacyjne „Odłóż telefon! Przejdź bezpiecznie!” na białostockich ulicach (wraz ze Strażą Miejską i Komendą Miejską Policji);
- „ROADPOL Safety Days” w ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności zorganizowano akcję edukacyjną z zakresu ruchu drogowego (wraz z KMP w Białymstoku, KWP w Białymstoku, KM PSP w Białymstoku, WORD w Białymstoku, Grupą Ratowniczą „Nadzieja”).

Program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego Miasta Białegostoku dostępny jest na stronie www.bialystok.pl w zakładce Dla mieszkańców/ Bezpieczeństwo.

MATERIAŁY PROMOCYJNO-INFORMACYJNE Z ZAKRESU BEZPIECZEŃSTWA I ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO W 2023 ROKU

1. Aktualizacja informacji na oficjalnej stronie miasta Białystok w zakładce Dla mieszkańców/ Bezpieczeństwo;
2. Zamieszczanie na portalu miejskim: komunikatów i ostrzeżeń pogodowych; komunikatów Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku dotyczących braku przydatności wody do spożycia oraz informacji dotyczących postępowania mieszkańców w przypadku pojawienia się dzików w mieście;
3. Zamieszczenie informacji na oficjalnej stronie Miasta o działaniach realizowanych w ramach Europejskiego Dnia Przeciwdziałania Włamaniom do Domów;
4. Kolportaż wśród mieszkańców ulotek: „Nie dokarmiaj dzików”, „Dzikie zwierzęta w mieście”, „Zwierzęta w mieście”;
5. Propagowanie zasad bezpieczeństwa poprzez zakup odblasków i innych gadżetów, które były rozdawane wśród mieszkańców Białegostoku podczas akcji profilaktycznych.

Działania wskazane w podrozdziale 8.4. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

K3.9. Budowa zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem w mieście

8.5. Obrona cywilna

ORGANIZACJA FORMACJI OBRONY CYWILNEJ NA TERENIE MIASTA BIAŁEGOSTOKU

1. Formacje obrony cywilnej powołane przez Prezydenta Miasta Białegostoku:
 - a. Miejski Ośrodek Analizy Danych i Alarmowania (MOADA) - w skład, którego wchodzi pracownicy Urzędu Miejskiego oraz Centrum Usług Informatycznych w Białymstoku. Formacja funkcjonuje na podstawie – „Planu działania Miejskiego Ośrodka Analizy Danych i Alarmowania”.
 - b. Samodzielny Pluton do Zadań Ogólnych - w skład, którego wchodzi 50 osób z 7 zakładów pracy z terenu Miasta Białegostoku. Formacja funkcjonuje na podstawie „Planu działania Samodzielnego Plutonu do Zadań Ogólnych”.
2. Formacje obrony cywilnej powołane przez kierowników zakładów pracy:

Formacje są powołane przez kierownika zakładu i przeznaczone do prowadzenia działań ratowniczych na terenie zakładu pracy. Za organizację i przygotowanie do działania, wyposażenie w sprzęt odpowiada kierownik zakładu. Formacja prowadzi działania wg opracowanego planu działania.

Tabela 138. Liczba formacji OC w zakładach pracy

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba formacji OC	57	56	56	53	53

Źródło: Biuro Zarządzania Kryzysowego

REALIZACJA ZADAŃ OBRONY CYWILNEJ W 2023 ROKU

Na podstawie planu realizacji zadań na 2023 r. w zakresie zadań obronnych⁹⁹ dokonano:

1. Kontroli zakładów pracy w zakresie:
 - a. realizacji zadań obronnych;
 - b. spraw operacyjno - planistycznych w tym Planów działania w zakresie spraw obronnych i harmonogramu szkoleń oraz regulaminu organizacyjnego funkcjonowania zakładu pracy w okresie zagrożenia;
 - c. planowania operacyjnego - opracowanie tabeli i kart realizacji zadań obronnych;
 - d. szkolenia obronnego - szkolenia stałego dyżuru, kadry kierowniczej;
 - e. stałego dyżuru - opracowania i aktualizacji dokumentacji.
2. Aktualizacji:
 - a. Planu Obrony Cywilnej Miasta Białegostoku;
 - b. Planu działania Samodzielnego Plutonu do Zadań Ogólnych;
 - c. Planu ewakuacji/przyjęcia ludności Miasta Białegostoku III stopnia;
 - d. Planu realizacji obowiązków Państwa Gospodarza na terenie Miasta Białegostoku;
 - e. Instrukcji Punktu Kontaktowego Host Nation Support;
 - f. Planu przygotowań podmiotów leczniczych Miasta Białegostoku na potrzeby obronne państwa;
 - g. Planu działania Miejskiego Ośrodka Analizy Danych i Alarmowania;
 - h. Planu organizacji i funkcjonowania zastępczych miejsc szpitalnych na terenie Miasta Białegostoku;
 - i. Dokumentacji Stałego Dyżuru Prezydenta Miasta Białegostoku;
 - j. Dokumentacji związanej z przemieszczeniem Urzędu na Zapasowe Miejsce Pracy.
3. Opracowania:
 - a. Planu funkcjonowania Miasta Białystok w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny;
 - b. Karty realizacji zadań operacyjnych.

⁹⁹ Zarządzenie Nr 37/23 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 16 stycznia 2023 r. w sprawie realizacji zadań obronnych, zarządzania kryzysowego oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego w 2023 roku.

SYSTEM ALARMOWANIA I OSTRZEGANIA MIESZKAŃCÓW MIASTA BIAŁEGOSTOKU

System przeznaczony jest do ostrzegania, alarmowania i informowania ludności Białegostoku przed zagrożeniami. System jest własnością Skarbu Państwa, a utrzymywany jest przez Urząd Miejski w Białymstoku.

Syreny alarmowe uruchamiane są drogą radiową poprzez centralę komputerową zainstalowaną i obsługiwaną przez Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Decyzję o wprowadzeniu i ogłoszeniu sygnałów alarmowych lub komunikatów ostrzegawczych, a także o ich odwołaniu, podejmuje właściwy terytorialnie organ administracji publicznej (Wojewoda Podlaski lub Prezydent Miasta Białegostoku). Przy wykorzystaniu syren elektronicznych w rejonach ich zainstalowania można przekazywać komunikaty głosowe z Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Na terenie Miasta Białegostoku zainstalowanych jest 98 syren alarmowych, w tym 63 syreny mechaniczne i 35 syren elektronicznych. Podlaski Urząd Wojewódzki jest właścicielem 63 syren mechanicznych i 22 syren elektronicznych. Urząd Miejski w Białymstoku jest właścicielem 9 syren elektronicznych. Cztery syreny elektroniczne stanowią własność innych instytucji. System alarmowy w 2023 roku włączano 3 razy (16 sierpnia, 1 września, 17 września).

SCHRONY W BIAŁYMSTOKU

Na terenie Miasta Białystok znajdują się 182 budowle ochronne, które zabezpieczają schronienie dla 6,5% liczby mieszkańców Miasta. Są one zlokalizowane pod budynkami mieszkalnymi, placówkami oświaty oraz zakładami pracy w większości w centrum Białegostoku. Użytkownicy powyższych obiektów posiadają wiedzę w zakresie ich dostępności. Dodatkowo informacje o lokalizacji budowli ochronnych dostępne są w aplikacji „schrony”, zamieszczonej na stronach internetowych Państwowej Straży Pożarnej.

Prezydent Miasta Białegostoku nadzoruje i kontroluje zasoby budowli ochronnych, które należą do jednostek organizacyjnych działających na obszarze gminy oraz prowadzi ich ewidencję.

Działania wskazane w podrozdziale 8.5. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

K3.9. Budowa zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem w mieście

8.6. Organizacja i przebieg imprez masowych i zgromadzeń

Prezydent Miasta Białegostoku wydaje decyzje/zezwoleńia na organizację imprez masowych¹⁰⁰ oraz rozpatruje otrzymane zawiadomienia o organizacji zgromadzeń publicznych¹⁰¹. W 2023 r. na wszystkie zgłoszone imprezy masowe zostały wydane zezwoleńia na ich organizację.

Tabela 139. Imprezy masowe na terenie Białegostoku

Rodzaje imprez masowych	2019		2020		2021		2022		2023	
	liczba	uczestnicy	liczba	uczestnicy	liczba	uczestnicy	liczba	uczestnicy	liczba	uczestnicy
Artystyczno-rozrywkowe	25	62 700	2	5 600	10	32 734	8	41 453	12	48 959
Sportowe	21	244 785	16	51 387	15	87 492	8	160 328	24	189 483
Razem	48	294 668	18	56 987	25	120 226	16	201 781	36	238 442

Źródło: Biuro Zarządzania Kryzysowego

Tabela 140. Zgromadzenia publiczne na terenie Białegostoku

Zgromadzenia	2019		2020		2021		2022		2023	
	liczba	uczestnicy	liczba	uczestnicy	liczba	uczestnicy	liczba	uczestnicy	liczba	uczestnicy
Zgromadzenia publiczne	178	25 150	108	8 750	127	10 677	139	15 100	127	18 150

Źródło: Biuro Zarządzania Kryzysowego

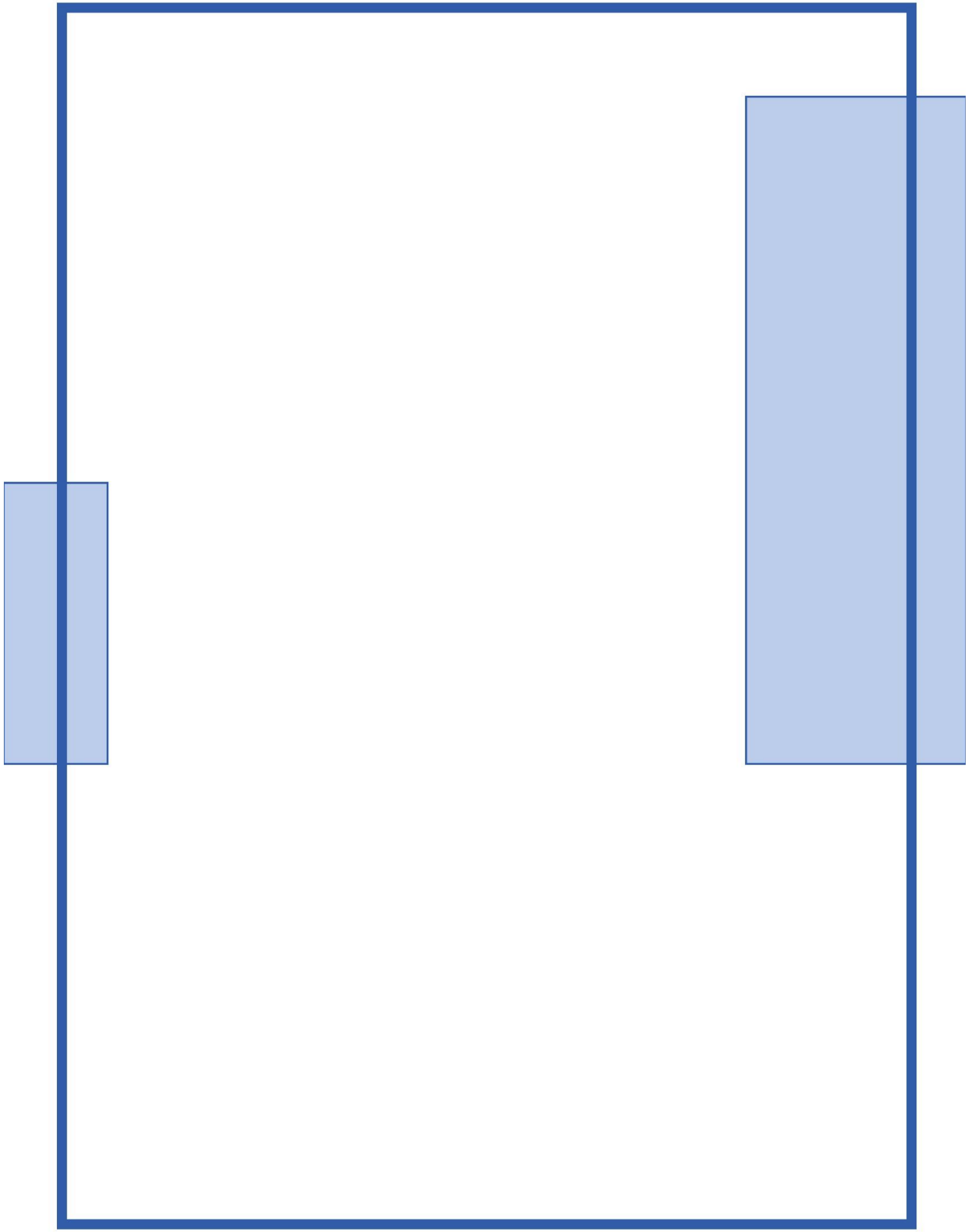
W 2023 r. średnio co 2,87 dni odbywało się zgromadzenie w Białymstoku.

¹⁰⁰ Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 616).

¹⁰¹ Ustawa z 24 lipca 2015 r. Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1389).

9. EDUKACJA

Informacje ogólne o oświacie

Według stanu na dzień 30 września 2023 r., Miasto Białystok - realizując zadania gminy i powiatu, prowadziło 170 różnego typu funkcjonujące szkoły, przedszkola i placówki oświatowe.

Jako gmina - Miasto Białystok prowadziło: 60 przedszkoli, w tym 2 z oddziałami specjalnymi i 5 z oddziałami integracyjnymi oraz 40 szkół podstawowych, w tym 10 z oddziałami integracyjnymi i 2 z oddziałami specjalnymi.

Jako powiat – Miasto Białystok prowadziło: 6 szkół podstawowych specjalnych (w tym 1 przyszpitalną), Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, w strukturze którego znajduje się szkoła i internat, a także Zespół Placówek Szkolno-Wychowawczych, składający się ze szkoły i Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego. Ponadto Miasto Białystok prowadziło 17 liceów ogólnokształcących dla młodzieży, w tym 1 z oddziałami integracyjnymi oraz 1 specjalne (przyszpitalne), 1 liceum ogólnokształcące dla dorosłych, 8 branżowych szkół I stopnia, w tym 1 specjalną i 1 z oddziałami integracyjnymi, 4 szkoły branżowe II stopnia, 11 techników, w tym 1 z oddziałami specjalnymi i integracyjnymi, 3 szkoły policealne, 2 szkoły przysposabiające do pracy, Białostockie Centrum Edukacji, 6 Centrów Kształcenia Zawodowego, 2 Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Specjalistyczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną dla Dzieci i Młodzieży z Zaburzeniami Emocjonalnymi, Międzyskolny Ośrodek Sportowy, Młodzieżowy Dom Kultury, Samorządowe Ognisko Baletowe, Szkolne Schronisko Młodzieżowe, Bursę Szkolną oraz Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego.

W Białymstoku, wg stanu na 30 września 2023 r. funkcjonowały: 82 przedszkola, w tym 9 specjalnych, 6 punktów przedszkolnych, 29 szkół podstawowych, w tym 6 specjalnych, 16 liceów ogólnokształcących – w tym 13 dla młodzieży i 3 dla dorosłych, 4 szkoły przysposabiające do pracy, 4 technika, 3 szkoły branżowe I stopnia, 1 szkoła branżowa II stopnia, 17 szkół policealnych, 1 ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy oraz 7 poradni psychologiczno-pedagogicznych).

Zgodnie z zakresem kompetencji, w 2023 r. Miasto prowadziło ewidencję szkół i placówek niepublicznych, wydawało osobom prawnym lub fizycznym zezwolenia na założenie przedszkoli i szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych oraz udzielało dotacje.

9.1. Wychowanie przedszkolne

Plan sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto¹⁰² został opracowywany na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe¹⁰³, w zależności od zachodzących zmian w planie sieci.

Celem realizacji ustawowego obowiązku zapewnienia możliwości wychowania przedszkolnego wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym zamieszkałym na terenie gminy, w 2021 r. Miasto Białystok zawarło z 10 przedszkolami niepublicznymi umowy w sprawie powierzenia realizacji zadania publicznego z zakresu wychowania przedszkolnego na okres od 1 września 2021 r. do 31 sierpnia 2025 r. Do tych przedszkoli w 2023 r. uczęszczało 706 dzieci. W roku szkolnym 2023/2024 utworzono 4 dodatkowe oddziały przedszkolne.

¹⁰² Uchwała Nr LX/830/22 Rady Miasta Białystok z 26 września 2022 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Białystok (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2022 r. poz. 4204).

¹⁰³ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737).

Tabela 141. Wychowanie przedszkolne

Typ jednostki	Liczba jednostek		Liczba oddziałów		Liczba dzieci	
	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024
Przedszkola samorządowe	60	60	365	365	8 728	8 591
Oddziały przedszkolne samorządowe	20	21	64	68	1 499	1 565
Przedszkola niesamorządowe	70	73	281	280	4 293	4 237
Oddziały przedszkolne niesamorządowe	4	3	5	4	63	58
Punkty przedszkolne niesamorządowe	9	6	9	6	149	102
Razem	163	163	724	723	14 732	14 553

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej według stanu na 30 września danego roku szkolnego

INNOWACJE PEDAGOGICZNE W PRZEDSZKOLACH - PRZYKŁADY

W Przedszkolu Samorządowym Nr 30 im. Świętego Jana Pawła II „Radosne” w Białymstoku wszystkie dzieci zostały objęte innowacją pedagogiczną „Mały chemik z elementami fizyki”. Podczas zajęć wychowankowie doskonalili swoją orientację w świecie i rozwijali myślenie przyczynowo – skutkowe. Każdorazowo do ich realizacji były wykorzystywane ogólnodostępne materiały i przyrządy, tak aby dzieci mogły powtórzyć eksperyment w domu.

W Przedszkolu Samorządowym Nr 48 „Bajkowa Kraina” w Białymstoku realizowana była innowacja pedagogiczna „Przedsiębiorczy przedszkolak”, skierowana do dzieci 5-letnich z grupy III oraz ich rodziców. Głównym założeniem było rozszerzenie podstawy programowej wychowania przedszkolnego w zakresie podstaw ekonomii i kształtowanie postawy przedsiębiorczości. Dzieci wzbogaciły swoją wiedzę na temat historii i znaczenia pieniądza, poznały sposoby i zalety oszczędzania. Miały możliwość sprawdzania swoich hipotez, eksperymentowania, podejmowania samodzielnych decyzji oraz weryfikowania własnych działań.

W Przedszkolu Samorządowym Nr 76 „Na Zielonych Wzgórzach” w Białymstoku realizowany był Międzynarodowy Program Powszechnej Dwujęzyczności „Dwujęzyczne dzieci/Bilingual Future”. Głównym celem programu było wdrożenie nowych metod nauczania wspierających wszechstronny rozwój dzieci oraz zapewnienie pełnej integracji nauki języka angielskiego z procesem wychowania przedszkolnego. Program pozwalał nauczycielom przeprowadzanie zabaw oraz czynności dnia codziennego w kontakcie z językiem angielskim poprzez wykorzystanie naturalnej metody przyswajania tego języka we wczesnym dzieciństwie równoległe do języka polskiego.

Działania wskazane w podrozdziale 9.1. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- K1.1. Zapewnianie kompetencji zawodowych adekwatnie do potrzeb pracodawców, w tym w ramach gospodarki 4.0
- K1.3. Kształtowanie kompetencji kluczowych (w tym przedsiębiorczości)
- K1.5. Zapewnienie warunków rozwoju przedsiębiorczości w każdej szkole i przedszkolu

9.2. Szkolnictwo podstawowe

Miasto Białystok prowadziło 40 szkół podstawowych, w tym 10 z oddziałami integracyjnymi i 2 z oddziałami specjalnymi¹⁰⁴.

W Białymstoku już na poziomie szkoły podstawowej istnieje możliwość kształcenia w systemie dwujęzycznym (w języku angielskim): w Szkole Podstawowej Nr 24 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. 2 Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w Białymstoku oraz Szkole Podstawowej Nr 53 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Białymstoku.

W szkołach podstawowych funkcjonuje bogata oferta szkolenia sportowego, które było realizowane w 81 oddziałach sportowych oraz 5 oddziałach mistrzostwa sportowego z udziałem 1 845 uczniów. Obejmuje ono następujące dyscypliny sportowe: piłka nożna, piłka siatkowa, tenis stołowy, pływanie, badminton, narciarstwo biegowe, koszykówka, lekkoatletyka, piłka ręczna, short-track, kajakerstwo, triathlon.

Tabela 142. Szkoły podstawowe

Typ jednostki	Liczba jednostek		Liczba oddziałów		Liczba uczniów	
	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024
Samorządowe	40	40	986	969	22 088	21 463
Niesamorządowe	24	23	245	236	3 951	3 661
Razem	64	63	1 231	1 205	26 039	25 124

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej według stanu na 30 września danego roku szkolnego

INNOWACJE PEDAGOGICZNE W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH - PRZYKŁADY

W Szkole Podstawowej Nr 16 im. Tadeusza Kościuszki w Białymstoku wprowadzono innowację o charakterze terapeutycznym „Świadomie oddychamy, zdrowe życie mamy”. Jej celem jest wsparcie uczniów klas IV-VIII w budowaniu odporności psychicznej. Dzieci podczas lekcji są wyposażani w wiedzę teoretyczną i uczą się stosować elementy Mindfulness w codziennym życiu, np. świadomą uwagę, czucie swojego ciała, rozumienie potrzeb, obserwowanie otoczenia, skupianie się na jednej rzeczy w danym momencie, techniki relaksacyjne.

Natomiast uczniowie klasy II b Szkoły Podstawowej Nr 7 im. Hugona Kołłątaja w Białymstoku mieli możliwość rozwijania się dzięki innowacji pedagogicznej o ciekawostkach w świecie przyrody „Klub przyrodnika – szkolnego ogrodnika”. Realizowane zagadnienia łączą teorię z praktyką, dotyczą najbliższego otoczenia dziecka. Poznawanie zjawisk przyrodniczych, obserwacje, doświadczenia sprzyjają łatwiejszemu przyswajaniu wiedzy. Uczniowie założyli ogródek roślin doniczkowych i zakątek kwiatowo-warzywny. Stworzono możliwość prowadzenia lekcji „zielonego myślenia”.

POZALEKCYJNA DZIAŁALNOŚĆ SZKÓŁ

Białostockie szkoły prowadzą różnorodne działania pozalekcyjne. Przykładowo, w Szkole Podstawowej Nr 9 im. 42 Pułku Piechoty w Białymstoku funkcjonuje „Laboratorium Młodego Mistrza i Odkrywcy Eureka”. Działania laboratorium kierowane są do wszystkich chętnych uczniów Miasta Białystok grupy wiekowej klas I-VIII. W ramach funkcjonowania

¹⁰⁴ Uchwała Nr LXXIV/1022/23 Rady Miasta Białystok z dnia 18 września 2023 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Białystok oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 4871).

laboratorium odbywają się m.in. warsztaty fotograficzne, kulinarne, robotyka, zdrowe odżywianie i styl życia z elementami dietetyki. Prowadzone są również zajęcia nauki języka hiszpańskiego w dwóch grupach wiekowych. W ramach lekcji Zdrowego Żywienia i Stylu Życia uczniowie poznają elementy prawidłowego odżywiania się oraz konsekwencje złego żywienia.

Natomiast w Szkole Podstawowej Nr 47 im. Jana Klemensa Branickiego w Białymstoku funkcjonuje Centrum Aktywności Wielopokoleniowej, które zostało sfinansowane w ramach Budżetu Obywatelskiego. W godzinach 8 – 16 pozostaje ono do dyspozycji nauczycieli szkoły, natomiast po godz. 16 organizowane są bezpłatne zajęcia dla mieszkańców miasta, np. siatkówka rodzinna, gry planszowe, taneczne zajęcia jazzowe.

Działania wskazane w podrozdziale 9.2. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- K1.2. Podnoszenie poziomu kompetencji cyfrowych**
- K1.5. Zapewnienie warunków rozwoju przedsiębiorczości w każdej szkole i przedszkolu**
- K2.2. Promocja zdrowego trybu życia**
- K2.6. Aktywność sportowa mieszkańców, w tym dostępność obiektów sportowych**
- K4.2. Wzrost aktywności i partycypacji społeczności lokalnych oraz rozwój więzi społecznych na poziomie lokalnym.**
- S3.1. Zwiększenie kompetencji na temat gospodarowania zasobami i neutralności klimatycznej**

9.3. Szkolnictwo ponadpodstawowe

Szkolnictwo ponadpodstawowe obejmuje: licea ogólnokształcące, technika, branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia, szkoły policealne.

Plan sieci publicznych szkół ponadpodstawowych i szkół specjalnych mających siedzibę na obszarze Miasta¹⁰⁵ został opracowany na podstawie art. 39 ust. 7 ustawy Prawo oświatowe¹⁰⁶.

Białostocka oferta edukacyjna umożliwiła zdawanie międzynarodowej matury w II Liceum Ogólnokształcącym im. Księżnej Anny z Sapiehów Jabłonowskiej Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Białymstoku, w którym w roku szkolnym 2022/2023 w 4 oddziałach z międzynarodową maturą kształciło się 128 osób, a do egzaminu dojrzałości w 2023 r. przystąpiło 27 osób. W roku szkolnym 2023/2024 w ww. oddziałach dwujęzycznych kształcą się 124 osoby.

W celu wspierania i rozwijania zainteresowań sportowych uczniów w roku szkolnym 2023/2024 w białostockich szkołach funkcjonowało 6 oddziałów sportowych, w których uczyło się i doskonaliło 168 uczniów w 5 dyscyplinach sportu. Ponadto w 25 oddziałach mistrzostwa sportowego, obejmujących kolejne 6 dyscyplin, z kształcenia sportowego korzystało 354 uczniów.

¹⁰⁵ Uchwała Nr XXXIX/573/21 Rady Miasta Białystok z 24 maja 2021 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych i szkół specjalnych mających siedzibę na obszarze Miasta Białegostoku (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 2175).

¹⁰⁶ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737).

Tabela 143. Licea ogólnokształcące

Typ jednostki	Liczba jednostek		Liczba oddziałów		Liczba uczniów	
	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024
Samorządowe	16	16	352	372	9 802	10 554
Niesamorządowe	12	13	67	77	1 359	1 489
Razem	28	29	419	449	11 161	12 043

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej według stanu na 30 września danego roku szkolnego

SZKOLNICTWO PONADPODSTAWOWE – NAUCZANIE ZAWODÓW

Na dzień 30 września 2023 r. białostockie szkoły ponadpodstawowe kształciły uczniów w 73 zawodach, w tym w:

- 43 zawodach technicznych,
- 27 zawodach na poziomie szkoły branżowej (w tym 3 zawody realizowane są w zakładach rzemieślniczych),
- 3 zawodach na poziomie szkoły policealnej.

Bogata oferta kształcenia w zawodach obejmuje 21 branż: audiowizualną, budowlaną, chemiczną, drzewno-meblarską, ekonomiczno-administracyjną, elektroenergetyczną, elektroniczno-mechatroniczną, fryzjersko-kosmetyczną, handlową, hotelarsko-gastronomiczno-turystyczną, mechaniczną, motoryzacyjną, ogrodniczą, poligraficzną, przemysłu mody, rolno-hodowlaną, spedycyjno-logistyczną, spożywczą, teleinformatyczną, transportu drogowego oraz transportu kolejowego.

Tabela 144. Szkoły kształcące w zawodach

Typ jednostki	Liczba jednostek		Liczba oddziałów		Liczba uczniów	
	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024
Technika samorządowe	10	11	287	311	7 160	7 804
Technika niesamorządowe	4	4	39	42	730	781
Branżowe szkoły I stopnia samorządowe	7	7	42	49	978	1 183
Branżowe szkoły I stopnia niesamorządowe	2	2	10	11	209	227
Branżowe szkoły II stopnia samorządowe*	1	1	4	4	77	83
Szkoły policealne niesamorządowe*	2	3	8	9	52	61
Razem	26	28	390	426	9 206	10 139

* kształcące w systemie dziennym

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej według stanu na 30 września danego roku szkolnego

Działania wskazane w podrozdziale 9.3. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- K1.1. Zapewnianie kompetencji zawodowych adekwatnie do potrzeb pracodawców, w tym w ramach gospodarki 4.0
- K1.3. Kształtowanie kompetencji kluczowych (w tym przedsiębiorczości)
- K1.5. Zapewnienie warunków rozwoju przedsiębiorczości w każdej szkole i przedszkolu
- K2.2. Promocja zdrowego trybu życia
- K2.6. Aktywność sportowa mieszkańców, w tym dostępność obiektów sportowych

9.4. Działalność placówek oświatowych

DZIAŁALNOŚĆ PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH

Miasto Białystok prowadzi 3 publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym 1 specjalistyczną dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami emocjonalnymi¹⁰⁷. Tereny działania poradni zostały określone uchwałą Rady Miasta Białystok¹⁰⁸.

Tabela 145. Informacja o działalności poradni samorządowych

Wyszczególnienie	2021/2022	2022/2023
Liczba poradni samorządowych	3	3
Liczba osób zatrudnionych ogółem (pracownicy pedagogiczni)	104	103
Liczba psychologów	45*	43
Liczba pedagogów	37*	37
Liczba logopedów	20*	21
Pozostałe stanowiska nauczycieli	1	1
Liczba diagnoz psychologicznych	2 924	3 727
Liczba diagnoz pedagogicznych	2 521	2 847
Liczba diagnoz logopedycznych	1 387	1 162
Wydane opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie	462	461
Wydane orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	1 355	1 507
Wydane orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	17	19
Wydane opinie o specyficznych trudnościach w uczeniu się	238	233
Wydane opinie w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia	239	306
Wydane opinie w sprawie objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce	857	862
Wydane opinie w sprawie odroczenia rozpoczęcia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego	171	191
Wydane opinie w sprawie udzielenia zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki	71	79
Wydane opinie pozostałe	158	74

* korekta danych

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej. Od roku szkolnego 2019/2020 dane dotyczące liczby zatrudnionych na podstawie arkuszy organizacyjnych

W ramach wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznych podejmowali systematyczne działania, w tym również w obszarze ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Główną formą pomocy udzielanej przez poradnie są diagnozy i konsultacje psychologiczne oraz prowadzenie terapii. Poradnie wydają opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju, a także orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Ponadto poradnie realizują m.in.:

- zajęcia dla dzieci z „0” – „Lekcja tolerancji” i „Oswoić szkołę”;
- zajęcia profilaktyczne dla klas VI - VII „Bezpieczeństwo w sieci”;

¹⁰⁷ Dane dotyczące działalności poradni psychologiczno-pedagogicznych podawane są z rocznym opóźnieniem.

¹⁰⁸ Uchwała Nr LI/728/22 Rady Miasta Białystok z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie określenia terenu działania poradni psychologiczno-pedagogicznych prowadzonych przez Miasto Białystok (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2022 r. poz. 1520).

- zajęcia z zakresu z profilaktyki alkoholowej;
- warsztaty psychoedukacyjne „Szkoła dla rodziców i wychowawców”;
- „Trening umiejętności społecznych” – zajęcia mające na celu usprawnienie umiejętności radzenia sobie z własnymi emocjami;
- „Igraszki małego smyka” - zajęcia profilaktyczne rozwijające kompetencje językowe, komunikacyjne i społeczne dla dzieci nieśmiałych w wieku wczesnoszkolnym;
- prelekcje skierowane do rodziców dzieci przedszkolnych „Wpływ elektroniki na rozwój i funkcjonowanie małego dziecka”;
- wdrożenie „Modelu opieki nad małym dzieckiem”.

DZIAŁALNOŚĆ MŁODZIEŻOWEGO DOMU KULTURY I SAMORZĄDOWEGO OGNIKA BALETOWEGO

Zespół Placówek Oświatowych Nr 2, w skład którego wchodzi Młodzieżowy Dom Kultury oraz Samorządowe Ognisko Baletowe, jest placówką wychowania pozaszkolnego. Realizuje program dydaktyczno-wychowawczy poprzez działalność artystyczną, edukacyjną, politechniczną i sportową, co daje możliwość pełnego rozwoju osobowości młodego człowieka. Zespół Placówek Oświatowych Nr 2 jest organizatorem imprez cyklicznych o zasięgu miejskim, wojewódzkim i ogólnopolskim. Koordynuje i przeprowadza konkursy, stwarza optymalne warunki do prezentacji dorobku dzieci i młodzieży. Każdego roku zdobywają one liczne nagrody i wyróżnienia; w tym również rangi międzynarodowej. Osiągnięcia uczestników oraz stale rosnąca ich liczba potwierdzają słuszność kierunków działań placówki.

Tabela 146. Formy zajęć oraz liczba uczestników w Młodzieżowym Domu Kultury

Rok szkolny	Rodzaje zajęć	Informatyczne	Techniczne	Przedmiotowe	Artystyczne	Sportowe
2018/2019	Liczba form stałych	4	15	16	59	9
	Liczba uczestników	61	176	188	711	112
2019/2020	Liczba form stałych	4	16	15	59	8
	Liczba uczestników	49	175	183	743	97
2020/2021	Liczba form stałych	4	14	16	73	9
	Liczba uczestników	42	128	127	807	88
2021/2022	Liczba form stałych	4	13	14	61	13
	Liczba uczestników	48	156	144	785	141
2022/2023	Liczba form stałych	7	18	12	79	10
	Liczba uczestników	96	208	129	963	135

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej

Tabela 147. Zajęcia artystyczne w Samorządowym Ognisku Baletowym

Rok	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Liczba form zajęć	14	14	14	11	13
Liczba uczestników	165	161	136	95	153

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej

DZIAŁALNOŚĆ MIĘDZYSZKOLNEGO OŚRODKA SPORTOWEGO

Miasto Białystok w Międzyszkolnym Ośrodku Sportowym, zlokalizowanym przy ul. Zwycięstwa 28, w ramach masowej nauki pływania realizuje nieodpłatne lekcje pływania dla dzieci klas III szkół podstawowych. Zajęcia prowadzą nauczyciele z przygotowaniem pedagogicznym posiadający kwalifikacje w tym kierunku. W ramach zajęć, w I semestrze roku szkolnego 2023/2024 w nauce pływania uczestniczyło 1 315 dzieci.

Tabela 148. Liczba uczestników zajęć sportowych w Międzyszkolnym Ośrodku Sportowym

Wyszczególnienie	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Sportowe	3 605	3 616	2 500	2 566	3 148

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej

Działania wskazane w podrozdziale 9.4. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

K2.2. Promocja zdrowego trybu życia

K2.3. Wsparcie psychologiczno-psychiatryczne oferowane mieszkańcom, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

K2.6. Aktywność sportowa mieszkańców, w tym dostępność obiektów sportowych

K4.4. Promocja kultury – edukacja kulturalna oraz wspieranie oddolnych inicjatyw kulturalnych

9.5. Kształcenie dorosłych

W roku szkolnym 2023/2024 osoby dorosłe miały możliwość podjęcia nauki na poziomach:

- liceum ogólnokształcącego (1 placówka samorządowa i 3 niesamorządowe),
- branżowej szkoły II stopnia (4 placówek samorządowych),
- szkoły policealnej (3 placówki samorządowe i 17 placówek niesamorządowych).

Według stanu na dzień 30 września 2023 r. do 28 szkół dla dorosłych w Białymstoku uczęszczało 6 648 słuchaczy, w tym do jednostek samorządowych – 585, co stanowiło 8,8% ogółu słuchaczy. W porównaniu do poprzedniego roku szkolnego (wg stanu na dzień 30 września) w szkołach dla dorosłych uczyło się o 454 słuchaczy więcej. Większość słuchaczy uczęszczała do szkół policealnych niesamorządowych (6 063 osób).

W roku szkolnym 2023/2024 w 11 jednostkach zrealizowano 31 kwalifikacyjnych kursów zawodowych, w których uczestniczyło 797 słuchaczy, w tym w 3 szkołach zawodowych prowadzonych przez organ inny niż jednostka samorządu terytorialnego przeprowadzono 5 kwalifikacyjnych kursów zawodowych, w których uczestniczyło 196 słuchaczy.

Tabela 149. Szkoły dla dorosłych

Typ szkoły	Liczba jednostek		Liczba oddziałów		Liczba słuchaczy	
	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024
Licea ogólnokształcące samorządowe	1	1	6	8	128	227
Licea ogólnokształcące niesamorządowe	4	3	22	21	747	798
Branżowe szkoły II stopnia samorządowe*	3	3	6	8	133	158
Branżowe szkoły II stopnia niesamorządowe*	1	1	2	3	28	40
Szkoły policealne samorządowe*	3	3	7	8	172	200
Szkoły policealne niesamorządowe*	17	17	211	204	4 986	5 225
Razem	29	28	254	252	6 194	6 648

* kształcące w systemie stacjonarnym/zaocznym

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej według stanu na 30 września danego roku szkolnego

DZIAŁANIA EDUKACYJNE DLA OSÓB 60+

Od 1 września 2023 r. funkcjonuje Białostockie Centrum Edukacji. Jest to zespół powstały z 2 placówek: Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Henryka Sienkiewicza oraz Miejskiego Ośrodka Doradztwa Metodycznego.

Od 2022 r. przy Białostockim Centrum Edukacji działa Białostocki Klub Seniora. Białystok w celu aktywizacji seniorów przygotowuje różnorodne działania, m.in.: warsztaty florystyczne; warsztaty kreatywno-artystyczne; klub robótek ręcznych oraz klub genealogiczny. Ponadto białostoccy seniorzy mogą korzystać z zajęć, warsztatów, wykładów i spotkań organizowanych w ramach Białostockiej Akademii Rodziny.

CENTRUM AKTYWNOŚCI WIELOPOKOLENIOWEJ (CAW)

W utworzonym w ramach Budżetu Obywatelskiego 2016 Centrum Aktywności Wielopokoleniowej przy Szkole Podstawowej Nr 47 im. J. K. Branickiego w Białymstoku, w 2023 r. organizowane były zajęcia dla mieszkańców Białegostoku: „Robotyka”, „Bitewniaki”, „Wysportowany tata i syn - Tenis stołowy”, „Muzyka i Plastyka”, „Taneczne Jazzowe”, „Siatkówka rodzinna”.

Ponadto w ramach realizacji projektu „Czas dla mam i nie tylko” ze środków Budżetu Obywatelskiego Białystok 2023, przeprowadzono różnorodne zajęcia, w tym: stretching - zajęcia fitness, plastyczno-techniczne, taneczno-gimnastyczne, tenis stołowy, planszówkowy zawrót głowy, plastyczno-muzyczne, kreatywno-techniczne, warsztaty dla Pań w tym: „Jak nie wybuchnąć - kontrola emocji”, „Jesienne lampiony”, „Eco mydełka”, „Pejzaż na szkle”, „Las w słoiku”, „Malowanie intuicyjne”, „Jesienny bukiet”, „Anioły z makramy”, „Naturalne świece”, „Sztuka makijażu”, „Pouring acrylic”, „Wieńce adwentowe”, „Warsztaty gliniarskie”, „Makramowe breloczki”, „Ozdoby świąteczne”, „Wianki Bożonarodzeniowe”, „Stroik Bożonarodzeniowy”.

CAW pozostaje też do dyspozycji uczniów i nauczycieli. W ramach działalności odbywają się m.in. zajęcia warsztatowe dla uczniów z zakresu: profilaktyki, motywacji, pewności siebie,

zdrowego odżywiania oraz stomatologii. Podczas wakacji zorganizowano 2-tygodniowe bezpłatne półkolonie pn. „Bezpłatne półkolonie z koszyczkiem 2023”.

Działania wskazane w podrozdziale 9.5. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- K1.4. Stworzenie nowoczesnego systemu doradztwa zawodowego i informacji zawodowej oraz edukacyjnej
- K1.7. Kształcenie przez całe życie
- K3.7. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób starszych

9.6. Kształcenie integracyjne i specjalne

KSZTAŁCENIE INTEGRACYJNE

Kształcenie integracyjne polega na organizacji wspólnego kształcenia dzieci i młodzieży zdrowych z dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Dzięki nauce w klasie integracyjnej ztraca się podział uczniów na pełnosprawnych i niepełnosprawnych, dostrzega się w każdym dziecku zdolności, rozwija się tolerancję i akceptację drugiego człowieka, zanika niezdrowa rywalizacja, następuje rozwój pozytywnych postaw i więzi społecznych.

W 2023 r. nauczycielom zapewniono udział w szkoleniach i w studiach podyplomowych. Współpracowano z fundacjami oraz stowarzyszeniami, organizowano zbiórki charytatywne, uczestniczono w „Marszu Godności” na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami mają zapewnione wsparcie nauczycieli specjalistów zatrudnionych w szkole, biorą udział w zajęciach z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zajęciach rewalidacyjnych, a także korzystają z indywidualnych metod pracy.

Tabela 150. Ogólnodostępne jednostki oświatowe z oddziałami integracyjnymi

Typ jednostki	Liczba jednostek		Liczba oddziałów		Liczba uczniów z orzecz.	
	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024
Przedszkola samorządowe	5	5	32	32	157	148
Przedszkola niesamorządowe	5	5	28	22	77	69
Oddziały przedszkolne samorządowe	3	3	4	4	16	18
Oddziały przedszkolne niesamorządowe	1	0	1	0	2	0
Szkoły podstawowe samorządowe	8	10	100	102	429	445
Szkoły podstawowe niesamorządowe	1	2	3	10	10	22
Licea ogólnokształcące samorządowe	1	1	5	6	24	28
Technika samorządowe	1	1	24	27	103	112
Branżowe szkoły I stopnia samorządowe	1	1	3	3	11	11
Razem	26	28	200	206	829	853

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na 30 września danego roku szkolnego

W roku szkolnym 2023/2024, wg stanu na dzień 30 września 2023 r., funkcjonowało 28 jednostek oświatowych prowadzących kształcenie integracyjne. Do 206 oddziałów integracyjnych uczęszczało 853 dzieci i uczniów niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

SZKOŁY SPECJALNE

Miasto Białystok dba o to, aby dzieci z różnymi dysfunkcjami miały zapewnioną opiekę, a przy tym mogły realizować obowiązek szkolny. W każdej z placówek kształcenia specjalnego podejmowane są działania edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze. Organizowane są również inne zajęcia, mające na celu zagospodarowanie uczniom wolnego czasu: kółka zainteresowań, zajęcia pozalekcyjne, imprezy szkolne, konkursy. Mimo ograniczeń spowodowanych niepełnosprawnością, podobnie jak ich sprawni rówieśnicy, uczniowie uczestniczą w spektaklach teatralnych, koncertach i innych wydarzeniach kulturalnych. Biorąc udział w zawodach i olimpiadach sportowych, osiągają bardzo dobre wyniki i sukcesy na miarę swoich możliwości.

Placówki kształcenia specjalnego funkcjonują na wszystkich etapach edukacyjnych. Miasto Białystok jest organem prowadzącym dla 3 szkół podstawowych specjalnych, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. W. Kikolskiego, Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych, Zespołu Szkół Nr 15 (szkoły przyszpitalnej) oraz Zespołu Szkół Nr 16 (szkoły zawodowe).

Tabela 151. Jednostki oświatowe kształcenia specjalnego

Typ jednostki	Liczba jednostek		Liczba oddziałów		Liczba uczniów	
	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024
Oddziały przedszkolne samorządowe	1	1	4	4	19	18
Przedszkola niesamorządowe	9	9	46	52	177	203
Oddziały przedszkolne niesamorządowe	1	2	2	3	6	12
Szkoły podstawowe samorządowe	5	5	75	92	361	376
Szkoły podstawowe niesamorządowe	5	6	60	66	172	189
Branżowe szkoły I stopnia samorządowe	1	1	22	25	109	123
Branżowe szkoły I stopnia niesamorządowe	1	1	1	2	4	7
Szkoły specjalne przysposabiające do pracy samorządowe	2	2	24	25	86	100
Szkoły specjalne przysposabiające do pracy niesamorządowe	4	4	17	14	31	36
Razem	29	31	251	283	965	1 064

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej według stanu na 30 września danego roku szkolnego

SZKOŁY PRZYSZPITALNE

Zespół Szkół Nr 15 przy Uniwersyteckim Dziecięcym Szpitalu Klinicznym im. dr Ludwika Zamenhofs w Białymstoku realizuje kształcenie dzieci w trakcie leczenia szpitalnego. W zespole funkcjonują 2 szkoły: Szkoła Podstawowa Nr 40 z oddziałami przedszkolnymi oraz XVIII Liceum Ogólnokształcące.

Tabela 152. Średnia miesięczna liczba uczniów / wychowanków wg typu oddziału w szkołach przyszpitalnych w roku szkolnym 2022/2023

Typ jednostki	Oddziały przedszkolne	Szkoła podstawowa	Liceum ogólnokształcące
Liczba uczniów/wychowanków*	59	77	55

* dane zostały zaokrąglone do pełnej liczby osób

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych szkoły

WSPARCIE OBCOKRAJOWCÓW W BIAŁOSTOCKICH SZKOŁACH

W 2023 r. białostockie szkoły prowadziły różnorodne działania w zakresie wielokulturowości, m.in.: podjęto inicjatywy na rzecz zwiększenia dostępności uczniów do lekcji religii mniejszościowej, zorganizowano nauczanie języka ukraińskiego w Szkole Podstawowej Nr 9, prowadzono grupę z nauką języka białoruskiego w Szkole Podstawowej Nr 4 oraz w III Liceum Ogólnokształcącym, w 7 szkołach zatrudniono asystentów międzykulturowych.

W drugim semestrze roku szkolnego 2022/2023 funkcjonowały oddziały przygotowawcze w związku z napływem uchodźców z Ukrainy w: Szkole Podstawowej Nr 2 (klasy I-III), Szkole Podstawowej Nr 4 (klasy IV-VI), Szkole Podstawowej Nr 26 (klasy VII-VIII), III Liceum Ogólnokształcącym, XIV Liceum Ogólnokształcącym, Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych oraz Zespole Szkół Zawodowych Nr 2. Ponadto w celu przyjęcia dzieci młodszych funkcjonował dodatkowy oddział w Przedszkolu Samorządowym Nr 52.

W roku szkolnym 2023/2024 funkcjonował 1 oddział przygotowawczy w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych.

WSPOMAGANIE DZIECI Z DEFICYTAMI W ROZWOJU MOWY I KOMUNIKACJI JĘZYKOWEJ

Miejski Zespół Wspomagania Dzieci z Deficytami w Rozwoju Mowy i Komunikacji Językowej¹⁰⁹ jest to pierwszy w Polsce pilotażowy program dotyczący wstępnych badań przesiewowych dla dzieci 3-letnich prowadzony przez nauczycieli wychowania przedszkolnego i specjalistów. Z tego powodu opracowano etapy wdrażania projektu, na podstawie których zrealizowano szkolenia dla wychowawców grup i specjalistów zatrudnionych w przedszkolach samorządowych oraz oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Białystok. Zorganizowano również spotkania edukacyjno-informacyjne z rodzicami wychowanków biorących udział w tym projekcie. Na przełomie listopada i grudnia 2023 r. przeprowadzono wstępne badania przesiewowe w placówkach.

Działania wskazane w podrozdziale 9.6. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

K2.3. Wsparcie psychologiczno-psychiatryczne oferowane mieszkańcom, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

¹⁰⁹ Zarządzenie Nr 532/23 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 9 czerwca 2023 r. w sprawie powołania Miejskiego Zespołu Wspomagania Dzieci Z Deficytami w Rozwoju Mowy i Komunikacji Językowej.

- K3.1. Wsparcie dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach rozwojowych oraz ich rodzin
- K3.2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób dorosłych z niepełnosprawnościami oraz wsparcie ich rodzin
- K3.8. Integracja obcokrajowców/cudzoziemców
- K4.1. Rozwój postaw równego traktowania, niedyskryminacji i otwartości na różnorodność

9.7. Efektywność nauczania

EGZAMIN ÓSMOKLASISTY

W przeprowadzonym w 2023 r. egzaminie ośmioklasisty z języka polskiego wzięło udział 3 943 uczniów białostockich szkół podstawowych. Średni wynik w Białymstoku wyniósł 69% i jest wyższy od średniego wyniku w województwie podlaskim o 6%, a od średniego wyniku w kraju o 3%.

W egzaminie ośmioklasisty z matematyki wzięło udział 3 943 uczniów białostockich szkół podstawowych. Średni wynik w Białymstoku wyniósł 63% i jest wyższy od średniego wyniku w województwie podlaskim o 9%, a od średniego wyniku w kraju o 10%.

W egzaminie ośmioklasisty z języka angielskiego wzięło udział 3 912 uczniów białostockich szkół podstawowych. Średni wynik w Białymstoku wyniósł 75% i jest wyższy od średniego wyniku w województwie podlaskim o 10% i o 9% od średniego wyniku w kraju.

EGZAMIN MATURALNY

W 2023 r. egzamin maturalny w Białymstoku zdawało 3 504 uczniów, z których 88,6% zakończyło egzamin z wynikiem pozytywnym. Zdawalność matury w Białymstoku jest porównywalna do zdawalności w województwie podlaskim oraz w kraju.

Licea ogólnokształcące dla młodzieży oraz technika, które uzyskały najwyższy wynik (100%) to: I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza, II Liceum Ogólnokształcące im. Księżnej Anny z Sapiechów Jabłonowskiej, III Liceum Ogólnokształcące im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, IV Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida, VI Liceum Ogólnokształcące im. Króla Zygmunta Augusta, VIII Liceum Ogólnokształcące im. Króla Kazimierza Wielkiego, XI Liceum Ogólnokształcące im. Rot. Witolda Pileckiego oraz XIX Liceum Ogólnokształcące Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego Nr 2 w Białymstoku i Technikum Elektryczne Zespołu Szkół Elektrycznych w Białymstoku.

EGZAMIN ZAWODOWY

Egzamin zawodowy jest formą oceny poziomu opanowania przez osoby wiadomości i umiejętności z zakresu jednej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie szkolnictwa branżowego. Składa się z części pisemnej i praktycznej. Część pisemna jest przeprowadzana w formie testu elektronicznego. Część praktyczna polega na wykonaniu na stanowisku egzaminacyjnym zadania lub zadań zawartych w arkuszu, których rezultatem jest wyrób, usługa lub dokumentacja. Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie (formuła 2019) był przeprowadzany w sesji – lato, zima 2023 r.

W województwie podlaskim egzamin przeprowadzono w 26 branżach kształcenia zawodowego – dla uczniów szkół zawodowych, absolwentów, eksternów oraz osób, które ukończyły kwalifikacyjne kursy zawodowe (kursanci), do którego przystąpiło 4 884 zdających (sesja zima) - świadectwa potwierdzające kwalifikacje otrzymało 75,5% zdających.

W Białymstoku do obu części egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie przystąpiło 2 260 zdających, w tym 1 780 uczestników otrzymało certyfikat kwalifikacji (78,8%).

OSIĄGNIĘCIA

Uczniowie szkół prowadzonych przez Miasto Białystok uczestniczą w ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach, turniejach przedmiotowych oraz branżowych, zajmując wysokie miejsca. Wśród szkół podstawowych największą liczbę tytułów laureata uzyskały: Szkoła Podstawowa Nr 53 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Białymstoku – 22 tytułów, Szkoła Podstawowa Nr 50 z Oddziałami Integracyjnymi im. Świętej Jadwigi Królowej Polski w Białymstoku – 15 tytułów.

Uczniowie białostockich szkół byli stypendystami i stypendystkami Prezesa Rady Ministrów, Ministra Edukacji Narodowej oraz Marszałka Województwa Podlaskiego.

W rankingu liceów i techników „Perspektywy 2024” w gronie najlepszych polskich szkół znalazły się licea i technika z Białegostoku.

W Rankingu Liceów „Perspektywy 2024” najwyższą 12. pozycję zajęło II Liceum Ogólnokształcące im. Księżnej Anny z Sapiehów Jabłonowskiej w Białymstoku za bardzo dobre osiągnięcia na maturze, przede wszystkim z przedmiotów obowiązkowych. Ponadto na 26 miejscu w kraju uplasowało się I Liceum Ogólnokształcące im. A. Mickiewicza w Białymstoku.

W zestawieniu Rankingu Techników „Perspektywy 2024” na 20 miejscu w kraju uplasowało się Technikum Elektryczne Zespołu Szkół Elektrycznych im. prof. Janusza Groszkowskiego w Białymstoku za bardzo dobre osiągnięcia uczniów i uczennic na maturze z przedmiotów obowiązkowych oraz z egzaminów zawodowych. Od kilku lat rocznie szkoła ta należy do ścisłej czołówki najlepszych techników w kraju. Na 118. pozycji w kraju znalazło się także Technikum Handlowo-Ekonomiczne Zespołu Szkół Handlowo-Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika w Białymstoku.

9.8. Realizacja inicjatyw edukacyjnych, programów, projektów

MIEJSKI RZECZNIK PRAW UCZNI¹¹⁰

Do zadań Miejskiego Rzecznika Praw Ucznia należy w szczególności:

- upowszechnianie wiedzy o prawach ucznia wśród uczniów i nauczycieli białostockich szkół;
- informowanie uczniów o ścieżce postępowania w przypadku łamania ich praw;
- wsparcie uczniów i ich rodziców w zakresie spraw dotyczących przestrzegania praw uczniów w szkole;
- propagowanie mediacji między członkami społeczności szkolnej w sprawach naruszenia praw ucznia;
- współpraca z Samorządami Uczniowskimi w zakresie upowszechniania praw i obowiązków ucznia;
- wsparcie działań Szkolnych Rzeczników Praw Ucznia w zakresie spraw dotyczących przestrzegania praw uczniów w szkole;
- współpraca ze wszystkimi podmiotami, których celem jest upowszechnianie wiedzy o prawach ucznia.

Podjęto następujące działania:

- bieżąca pomoc uczniom, rodzicom, nauczycielom w zwiększeniu świadomości na temat praw ucznia (kontakty osobiste, e-mail oraz telefoniczne);

¹¹⁰ Zarządzenie Nr 415/21 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 28 maja 2021 r. w sprawie powołania Miejskiego Rzecznika Praw Ucznia.

- współpraca z pedagogami szkolnymi, wychowawcami, dyrektorami szkół – rozwiązywanie bieżących problemów;
- współpraca ze wszystkimi podmiotami oraz z osobami pełniącymi funkcję rzeczników praw ucznia w szkołach oraz w innych miastach (m.in. Warszawskim Rzecznikiem Praw Uczniowskich), w celu upowszechniania wiedzy o prawach ucznia;
- współpraca z Młodzieżową Radą Miasta, w tym udział w konferencjach i spotkaniach z samorządami uczniowskimi (m.in. Białystok dla Młodych - jesteśmy przyszłością, Młodzi dla Młodych, Warszawska debata o prawach uczniowskich „Szkolna Wyprawa”).

MIEJSKI ZESPÓŁ DORADZTWA ZAWODOWEGO¹¹¹

Do zadań Zespołu należy integracja działań organizacyjnych, dotyczących realizacji doradztwa zawodowego w szkołach Miasta Białegostoku, a w szczególności: realizowanie przez doradców zawodowych zatrudnionych w Białostockim Centrum Edukacji zajęć zgodnie z podstawą programową w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz proponowanie innych zadań, w tym porad i konsultacji indywidualnych z uczniami i rodzicami, zajęć grupowych na terenie szkół, szkoleń rad pedagogicznych, a także określenie obszarów wsparcia doradztwa zawodowego przez Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego w Białymstoku oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne Miasta Białegostoku.

W roku szkolnym 2022/2023 w 17 szkołach doradcy zawodowi BCE zrealizowali 896 godzin zajęć. Udzielono 823 indywidualnych konsultacji dla uczniów i 630 dla rodziców. Przeprowadzonych zostało 385 konsultacji z pracownikami pedagogicznymi szkół, a wsparciem grupowym objęto 1 209 rodziców. Łącznie doradcy zawodowi BCE zrealizowali na rzecz szkół 1 556 godzin w ciągu roku szkolnego 2022/2023.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2 w Białymstoku realizowała zajęcia psychoedukacyjne dotyczące poradnictwa edukacyjno-zawodowego w szkołach w ramach programów: „Spokojnie, to tylko matura” (wsparciem objęto 82 uczniów i 2 nauczycieli), „Motywacja kluczem do sukcesu” (wsparciem objęto 54 uczniów i 2 nauczycieli), a w szkołach podstawowych „Style i techniki uczenia się” (uczniowie klas IV Szkoły Podstawowej Nr 28 w Białymstoku). Diagnozą predyspozycji zawodowych objęto uczniów klas VIII Szkoły Podstawowej Nr 42 oraz klasy VIII Szkoły Podstawowej Nr 45. W roku szkolnym 2022/2023 Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego zorganizował 16 tematycznych szkoleń dedykowanych doradcom zawodowym, pedagogom, wychowawcom i nauczycielom białostockich szkół.

PROJEKT „PILOTAŻOWE WDROŻENIE MODELU SPECJALISTYCZNYCH CENTRÓW WSPIERAJĄCYCH EDUKACJĘ WŁĄCZAJĄCĄ”

W 2023 r. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Waldemara Kikolskiego w Białymstoku kontynuował realizację projektu, na który Miasto Białystok otrzymało grant w wysokości 1 198 494 zł, w ramach projektu „Pilotażowe wdrożenie modelu Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą” (SCWEW) realizowanego w ramach II Osi priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój „Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji”.

Głównym celem przedsięwzięcia była poprawa dostępności usług edukacyjnych dla dzieci/uczniów/słuchaczy ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, poprzez utworzenie i funkcjonowanie SCWEW. Wsparciem

¹¹¹ Zarządzenie Nr 1072/23 Prezydenta Miasta z dnia 24 października 2023 r. w sprawie powołania Miejskiego Zespołu Doradztwa Zawodowego.

realizowanym w terminie od 1 lipca 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. objętych zostało 10 jednostek oświatowych Miasta.

Zrealizowano działania związane z rozpoznawaniem potrzeb i możliwości w zakresie edukacji włączającej, a także wspierania rozwoju edukacji włączającej, w tym m.in. poprzez pomoc nauczycielom i specjalistom w przygotowaniu materiałów i pomocy dydaktycznych niezbędnych do bieżącej pracy, organizację wypożyczalni sprzętu specjalistycznego, organizację szkoleń dla dyrektorów szkół i utworzenie sieci współpracy, organizację szkoleń eksperckich dla nauczycieli szkół ogólnodostępnych, działania promujące edukację włączającą.

USŁUGI INFORMACYJNE I DORADCZE DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

W 2023 r. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Waldemara Kikolskiego w Białymstoku realizował zadania w ramach programu PFRON pn. „Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością” polegające na utworzeniu i prowadzeniu Ośrodka Wsparcia i Testów oraz Wypożyczalni technologii wspomagających dla osób z niepełnosprawnością.

Na realizację zadania Miasto Białystok zawarło umowę z PFRON na okres 1.10.2021 - 31.12.2024 r. Ogólna wartość umowy to 2 243 138,10 zł. W ramach programu, przy Specjalistycznym Centrum Wspierającym Edukację Włączającą został uruchomiony Ośrodek Wsparcia i Testów, który świadczy kompleksowe usługi informacyjne i doradcze dla osób z niepełnosprawnością oraz ich otoczenia, a także usługi eksperckie mające na celu optymalne zaopatrzenie osób z niepełnosprawnościami w szeroko pojmowane technologie asystujące. W Ośrodku osobom z niepełnosprawnościami zapewniane są profesjonalne usługi doradcze i instruktaż w zakresie doboru technologii wspomagającej oferowanej przez wypożyczalnię utworzoną w ramach programu pt. „Wypożyczalnia technologii wspomagających dla osób z niepełnosprawnością”. W 2023 r. na powyższy cel wydano kwotę 869 603,96 zł.

PROJEKT AKADEMIA CHÓRALNA

W 2023 r. Miasto Białystok realizowało projekt Narodowego Forum Muzyki (NFM)-Akademia Chóralna, którego celem było upowszechnienie śpiewu zespołowego wśród dzieci i młodzieży szkolnej jako elementu edukacji muzycznej. Działania w ramach projektu realizowane były poprzez finansowanie zajęć dydaktycznych z chórem oraz wszelkich działań służących opiece merytorycznej nad dyrygentami i chórami. W ramach projektu prowadzono łącznie 23 chóry dla uczniów zróżnicowanych wiekowo. Koszt zadania (współfinansowanego w 50% z NFM) w 2023 r. wyniósł 101 000 zł.

STRZELNICA W POWIECIE 2023

W Konkursie ogłoszonym przez Ministra Obrony Narodowej pn. „Strzelnica w powiecie 2023” 2 placówki Miasta Białystok otrzymały dofinansowane, które przeznaczone zostały na adaptację pomieszczeń oraz utworzenie wirtualnej strzelnicy przeznaczonej do prowadzenia szkolenia strzeleckiego w oparciu o multimedialny, laserowy system szkolno-treningowy w zakresie nauki i doskonalenia umiejętności w bezpiecznym posługiwaniu się bronią. Łącznie placówki na realizację zadania wydatkowały 500 000 zł (w tym: 400 000 zł - dotacja, 100 000 zł - wkład własny).

AKTYWNA TABLICA

W naborze do Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020-2024 - „Aktywna tablica”, Miasto Białystok w roku 2023 zarekomendowało do objęcia wsparciem wnioski 31 szkół. Dofinansowanie otrzymały 2 szkoły prowadzone przez Miasto. W terminie do 31 grudnia 2023 r. placówki przeznaczyły środki w wysokości 87 500 zł (dotacja - 70 000 zł, wkład własny - 17 500 zł) na cele określone programem tj.: pomoce dydaktyczne lub narzędzia do terapii psychoneurologicznej dla uczniów z zaburzeniami uwagi i koncentracji (w tym: ADHD – *Attention Deficit Hyperactivity Disorder*, ADD – *Attention Deficit Disorder*), z niepełnosprawnością intelektualną oraz dla uczniów z zaburzeniami procesów uczenia się, w tym z dysleksją, dyskalkulią, laptopy wraz ze sprzętem umożliwiającym przetwarzanie wizerunku i głosu udostępnianego przez ucznia lub nauczyciela w czasie rzeczywistym za pośrednictwem transmisji audiowizualnej. Zakupiono interaktywne monitory dotykowe o przekątnej ekranu co najmniej 55 cali oraz zakupiono laptopy. Szkoły, które zostały objęte programem, podjęły również działania w zakresie wdrożenia technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w proces nauczania, polegające m.in. na: uczestnictwie nauczycieli w konferencjach i szkoleniach z zakresu stosowania TIK w nauczaniu, międzyszkolnych sieciach współpracy nauczycieli stosujących TIK w nauczaniu oraz stosowaniu TIK na zajęciach edukacyjnych.

PROGRAM „DOSTĘPNA SZKOŁA – INNOWACYJNE ROZWIĄZANIA W KREOWANIU PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI EDUKACYJNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM POTRZEB UCZNIÓW ORAZ OTOCZENIA”

W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 Miasto Białystok otrzymało grant na realizację Projektu „Dostępna Szkoła - innowacyjne rozwiązania w kreowaniu przyjaznej przestrzeni edukacyjnej z uwzględnieniem potrzeb uczniów oraz otoczenia”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach projektu w okresie od 1 lutego 2022 r. do 22 września 2023 r. w 4 szkołach podstawowych:

- Szkole Podstawowej Nr 12 im. Zygmunta Glogera w Białymstoku,
- Szkole Podstawowej Nr 26 im. Stanisława Staszica w Białymstoku,
- Szkole Podstawowej Nr 45 z Oddziałami Integracyjnymi im. Świętego Jana Pawła II w Białymstoku,
- Szkole Podstawowej Nr 49 z Oddziałami Integracyjnymi im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego - Prymasa Tysiąclecia w Białymstoku,

testowany był model dostępnej szkoły, czyli wzorcowy model szkoły, w której realizowana jest idea edukacji włączającej.

Celem wdrożenia Modelu Dostępnej Szkoły była poprawa dostępności szkół podstawowych poprzez eliminowanie barier w różnych obszarach: architektonicznym, technicznym, edukacyjno-społecznym oraz organizacyjnym.

Wartość całego projektu wyniosła 1 504 867,94 zł, w tym kwota dofinansowania: 1 328 313,90 zł i wkład własny Miasta Białystok: 176 554,04 zł.

INICJATYWA NA RZECZ UCZNIÓW – PROJEKT EDUKACYJNY „A-TO-MY”

Projekt ma na celu zapoznanie młodzieży z tematyką dotyczącą zdrowia psychicznego poprzez ich udział w warsztatach organizowanych przez psychologa lub pedagoga szkolnego. Młodzież biorąca udział w projekcie, tzw. Ambasadorzy Zdrowia, przedstawili tematy dotyczące

zdrowia psychicznego całej społeczności szkolnej. Forma zaprezentowania tematu jest dowolna i w znacznym stopniu zależy od samej młodzieży (formy: pogadanka, piosenka, przedstawienie, klub dyskusyjny, bądź inny sposób, który zwróci uwagę na istotny problem zdrowia psychicznego).

Jednocześnie, zadaniem Ambasadorów jest czuwanie nad tworzeniem Mapy Zdrowia Psychicznego: obrazu/patchworka zlepionego z pomysłów całej społeczności szkolnej (np. w formie: cytatu, fragmentu książki, szkicu, listu, obiektu z opisem, kojarzącego się ze zdrowiem psychicznym, innej dowolnej formy wkomponowanej w obraz).

Ambasadorowie przesyłają Mapę Zdrowia Psychicznego do komisji konkursowej wraz z uzasadnieniem elementów pracy. Komisja powołana przez Prezydenta Miasta Białegostoku wybiera kilka najciekawszych pomysłów, które zaprezentują się na Konferencji o Zdrowiu Psychicznym. Podczas konferencji zostanie wyłoniony zwycięzca. Nagrodą główną jest powstanie kolejnego białostockiego muralu pt. Mapa Zdrowia Psychicznego.

EKOPRACOWNIA – ZIELONE SERCE SZKOŁY

Przedsięwzięcie było realizowane przez Szkołę Podstawową Nr 26 w ramach Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej na lata 2022-2025 z udziałem środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dla Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku. Celem projektu było utworzenie pracowni ekologicznej oraz podniesie świadomości ekologicznej poprzez utworzenie konkursu „Mądrze kupuję – dobrze energię wykorzystuję”, warsztaty edukacyjne „Energia drzemiąca w naturze”, „Zielonym do góry – porady dla młodego konsumenta”, warsztaty „Odnawialne źródła energii” warsztaty „Budujemy model ekoelektrowni” oraz „Odnawialne źródła energii w najbliższej okolicy”. Efektem powyższych zadań ekologicznym było osiągnięcie zasięgu w ilości 5 570 osób. Koszt całkowity przedsięwzięcia wyniósł 83 340 zł, w tym: dotacja - 75 000 zł, wkład własny - 8 340 zł.

POZNAJEMY PODLASKIE

W ramach naboru do przedsięwzięcia „Poznajemy Podlaskie”, ogłoszonego przez Podlaską Regionalną Organizację Turystyczną 20 szkół podstawowych otrzymało dofinansowanie na umożliwienie dzieciom i młodzieży poznania atrakcji turystycznych województwa podlaskiego. Celem projektu było wzmocnienie wizerunku województwa jako miejsca atrakcyjnego turystycznie, posiadającego produkty turystyczne oparte o unikatowe walory przyrodnicze i kulturowe oraz popularyzację szlaków, produktów i atrakcji turystycznych Podlasia. Na niniejsze zadanie otrzymano dofinansowanie w wysokości 91 289 zł.

NAUKOLATEK – NASTOLETNI NAUKOWIEC

Politechnika Białostocka realizująca projekt w ramach środków otrzymanych od Ministra Edukacji i Nauki w ramach Politechnicznej Sieci VIA CARPATIA im. Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego ogłosiło konkurs w ramach którego 6 szkół ponadpodstawowych otrzymało dofinansowanie. Głównym celem projektu było systemowe włączenie w rozwój nauki uczniów szkół ponadpodstawowych oraz ukierunkowanie ich zainteresowań na przyszłą karierę naukową. Łączna wartość dofinansowania - 57 719 zł.

MIASTECZKA ROWEROWE W SZKOŁACH

W 2023 r. 10 białostockich szkół podstawowych uczestniczyło w projektach w ramach konkursu „Bezpieczny pieszy - doposażenie przejść dla pieszych i doposażenie szkół w zakresie edukacji komunikacyjnej”. Placówki zostały wyposażone w miasteczko rowerowe mobilne lub stacjonarne oraz urządzenia edukacyjne typu: trenażer czasu, symulator roweru, symulator przejścia dla pieszych, symulator zderzeń.

ORGANIZACJA WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECKA

W 2023 r. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Waldemara Kikolskiego w Białymstoku (SOSW) realizował Porozumienie Nr MEiN/2022/DWEW/355, zawarte w dniu 5 kwietnia 2022 r. pomiędzy Miastem Białystok a Skarbem Państwa - Ministrem Edukacji i Nauki, wynikające z Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem”, w zakresie zapewnienia realizacji zadań wiodącego ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego na obszarze powiatu (zadanie 2.4 „Wieloaspektowa i kompleksowa pomoc niepełnosprawnemu dziecku w okresie od 0. roku życia do rozpoczęcia nauki w szkole oraz jego rodzinie”).

W ramach zadania SOSW organizuje wczesne wspomaganie rozwoju dziecka na warunkach i w formach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe¹¹² oraz w zależności od potrzeb dziecka – dodatkowe usługi terapeutów, fizjoterapeutów, psychologów, pedagogów, logopedów i innych specjalistów. Organizuje spotkania i konsultacje dla rodziców, prawnych opiekunów lub opiekunów faktycznych dziecka. Realizuje zakupy pomocy dydaktycznych i testów, szkoleń, obsługę administracyjno-techniczną. Na realizację niniejszego porozumienia w latach 2022-2026 przeznaczono 12 231 450 zł. W 2023 r. wydano 2 286 835,61 zł.

NARODOWY PROGRAM ROZWOJU CZYTELNICTWA 2.0 NA LATA 2021-2025¹¹³

W wyniku ogłoszonego naboru wniosku na 2023 r. Miasto Białystok otrzymało dofinansowanie na realizację programu w 15 placówkach przedszkolnych i 16 szkołach w łącznej wysokości 207 500,00 zł. Wartość całego projektu wyniosła 259 375,97 zł.

Głównym celem realizowanego projektu było rozbudzanie i zwiększanie zainteresowania literaturą i czytelnictwem wśród dzieci i młodzieży. Odbywało się to poprzez dokonanie zakupów nowości wydawniczych do bibliotek szkolnych i przedszkolnych, a także organizowanie różnych akcji promujących czytelnictwo, w tym akcji czytelniczych, konkursów czytelniczo-literackich, lekcji i imprez bibliotecznych, spotkań autorskich, współpracy z rodzicami, a także bibliotekami publicznymi i szkolnymi w zakresie promowania czytelnictwa. Wiele bibliotek szkolnych zostało doposażonych w meble, sprzęt komputerowy, audiobooki i inne elementy wyposażenia.

¹¹² Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737).

¹¹³ Uchwała Nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025”, zmieniona uchwałą Nr 23/2023 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2023 r.

PROGRAM DOFINANSOWANIA ZADAŃ Z OBSZARU WSPIERANIA SZKOLENIA SPORTOWEGO I WSPÓŁZAWODNICTWA MŁODZIEŻY

Celem programu jest wspieranie procesu szkolenia sportowego oraz współzawodnictwa młodzieży w kategoriach wiekowych zgodnych z Systemem Sportu Młodzieżowego - Regulaminem Współzawodnictwa Młodzieży Uzdolnionej Sportowo, stworzenie zawodnikom możliwości na kontynuowanie kariery w reprezentacjach seniorskich oraz awans reprezentacji Polski w rankingach medalowych i punktacji w sportach objętych programem igrzysk olimpijskich.

W ramach niniejszego programu Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego Nr 1 im. Marii Konopnickiej w Białymstoku w 2023 r. realizował szkolenie sportowe młodzieży uzdolnionej sportowo w łyżwiarstwie szybkim na podstawie porozumienia z dnia 17 kwietnia 2023 r. zawartego pomiędzy Miastem Białystok a Polskim Związkiem Łyżwiarstwa Szybkiego na kwotę 320 000 zł. Środki zostały przeznaczone m.in. na opłatę ubezpieczenia NNW zawodników, opłatę kosztów krajowych i zagranicznych zawodów oraz zgrupowań/konsultacji, zakup i obsługę sprzętu sportowego i specjalistycznego, zakup suplementów i odżywek, przeprowadzenie badań diagnostycznych. Miasto Białystok zadeklarowało wkład własny w wysokości 500 000 zł, stanowiący osobowy fundusz płac wraz z pochodnymi.

PROGRAMY REALIZOWANE W RAMACH OTWARTYCH KONKURSÓW OFERT

W celu poszerzenia oferty Miasta w zakresie edukacji i wychowania, a także jej urozmaicenia i dostosowania do oczekiwań mieszkańców, w ramach ogłaszanych otwartych konkursów ofert skierowanych do organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, w 2023 r. Miasto Białystok podpisało 31 umów na łączną kwotę 476 000 zł. Ponadto zlecono realizację zadań publicznych w zakresie edukacji i wychowania z pominięciem otwartego konkursu ofert, na realizację, których w trybie uproszczonym podpisano 2 umowy na łączną kwotę 20 000 zł.

W wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert podpisano 17 umów na łączną kwotę 380 000 zł. Celem realizowanych zadań była organizacja zajęć w formie warsztatów, szkoleń, zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży oraz pracowników białostockich jednostek oświatowych.

Realizowano zadania publiczne w zakresie edukacji i wychowania, kształtowania postaw prospołecznych, edukacji prozdrowotnej, zajęć edukacyjno-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami. W projektach z zakresu edukacji i wychowania, realizowanych przez organizacje pozarządowe w 2023 r. wzięło udział 2 313 uczestników.

Oferta Miasta Białegostoku w zakresie zapewnienia dzieciom i młodzieży różnych form spędzania wolnego czasu realizowana jest poprzez udzielanie wsparcia finansowego jednostkom oświatowym i wychowawczym Miasta oraz organizacjom pozarządowym w ramach otwartych konkursów ofert, zainteresowanym zorganizowaniem wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, zamieszkałej na terenie Miasta Białegostoku w zakresie:

- zapewnienia dzieciom i młodzieży szkolnej bezpiecznego i wartościowego wypoczynku,
- realizacji zainteresowań naukowych i kulturalnych uczniów oraz rozbudzanie ciekawości poznawczej w czasie wolnym od nauki,
- rozwijania aktywności fizycznej uczniów oraz promowania zdrowego stylu życia i aktywnych form wypoczynku,
- integracji dzieci i młodzieży szkolnej.

W 2023 r. wypoczynek w formie półkolonii oraz kolonii organizowały szkoły i placówki oświatowe, a także organizacje pozarządowe.

W wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie wypoczynku dzieci i młodzieży podpisano z organizacjami pozarządowymi 14 umów na łączną kwotę 96 000 zł.

W wypoczynku zimowym i letnim wzięło udział 1 914 uczestników, w tym:

- w półkoloniach: 1 019 uczestników,
- w koloniach i obozach wypoczynkowych: 895 uczestników.

Działania wskazane w podrozdziale 9.8. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- K1.1 Zapewnianie kompetencji zawodowych adekwatnie do potrzeb pracodawców, w tym w ramach gospodarki 4.0
- K1.2. Podnoszenie poziomu kompetencji cyfrowych
- K1.3. Kształtowanie kompetencji kluczowych (w tym przedsiębiorczości)
- K1.4. Stworzenie nowoczesnego systemu doradztwa zawodowego i informacji zawodowej oraz edukacyjnej
- K2.1. Profilaktyka zdrowotna/chorób cywilizacyjnych/edukacja zdrowotna
- K2.2. Promocja zdrowego trybu życia
- K2.3. Wsparcie psychologiczno-psychiatryczne oferowane mieszkańcom, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży
- K2.6. Aktywność sportowa mieszkańców, w tym dostępność obiektów sportowych
- K3.1. Wsparcie dzieci o specjalnych potrzebach rozwojowych oraz ich rodzin
- K4.4. Promocja kultury – edukacja kulturalna oraz wspieranie oddolnych inicjatyw kulturalnych
- S3.2. Poprawa kompetencji ekologicznej i wrażliwości społecznej na potrzeby ochrony środowiska jako dobra wspólnego

9.9. Szkolna baza sportowa i remonty w szkolnictwie

Tabela 153. Obiekty sportowe w samorządowych jednostkach oświatowych

Wyszczególnienie	2023
Hale sportowe o powierzchni równej lub większej niż 648 m ²	19
Sale gimnastyczne o powierzchni równej lub większej niż 162 m ² i mniejszej niż 648 m ²	58
Sale o powierzchni mniejszej niż 162 m ² do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego	62
Siłownie	27
Baseny	2
Boiska uniwersalne/wielozadaniowe	62
Boiska do piłki nożnej	26
Boiska do koszykówki	10
Boiska do piłki ręcznej	6
Boiska do siatkówki	9
Boiska do siatkówki plażowej	4
Korty tenisowe	4

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej według stanu na 31 grudnia 2023 r.

REMONTY W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH W BIAŁYMSTOKU

W zakresie rzeczowym ze środków budżetowych Miasta Białegostoku przy udziale środków pochodzących z rachunków dochodów własnych uzyskano następujące efekty:

- w 8 placówkach wykonano remont, naprawy pokrycia dachowego.
- w 35 placówkach częściowo wyremontowano sale,
- w 10 placówkach wykonano modernizację instalacji elektrycznej,
- w 13 placówkach wykonano częściową wymianę instalacji elektrycznych,
- w 7 placówkach wykonano remonty pomieszczeń kuchennych,
- w 10 placówkach wykonano remont łazienek,
- w 7 placówkach wykonano remont instalacji wodociągowej,
- w 3 placówkach wykonano remont instalacji kanalizacyjnej,
- w 20 placówkach wstawiono część nowych drzwi,
- w 13 placówkach wykonano remont korytarzy.

Tabela 154. Remonty w placówkach oświatowych w 2023 roku

Typ jednostki	Liczba placówek		Środki z budżetu (w zł)	Środki z rachunku dochodów własnych (w zł)	Wartość remontów (w zł)
	ogółem	w których przeprowadzono remont			
Przedszkola samorządowe	55	48	768 000	30 620	798 620
Szkoły podstawowe	39	36	2 675 926	284 620	2 960 546
Szkoły ponadpodstawowe	27	25	2 831 229	275 477	3 106 706
Inne placówki	10	7	122 162	300 600	422 762
Razem	131	116	6 397 317	891 317	7 288 634

Źródło: Departament Edukacji

9.10. Stypendia, zasiłki, programy opiekuńcze

POMOC MATERIALNA O CHARAKTERZE SOCJALNYM (STYPENDIA I ZASIŁKI SZKOLNE)

Zakres zadania jest zlecony gminie ustawą¹¹⁴ i przyjęty uchwałą Rady Miasta Białystok¹¹⁵. Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są: stypendia szkolne oraz zasiłek szkolny (w przypadku wystąpienia zdarzenia losowego).

Tabela 201. Wydatki na stypendia i zasiłki szkolne

Forma pomocy	2022		2023	
	Liczba uczniów, którym przyznano stypendia	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba uczniów, którym przyznano stypendia	Kwota świadczeń (w zł)
Stypendia szkolne	(I-VI) - 527 (IX-XII) - 427	631 483	826	544 197
Zasiłek szkolny	11	6 820	24	14 880

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku

¹¹⁴ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.).

¹¹⁵ Uchwała Nr XI/155/19 Rady Miasta Białystok z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie określenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Białystok (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2019 r. poz. 2968).

POMOC MATERIALNA O CHARAKTERZE MOTYWACYJNYM

Na podstawie art. 90g ustawy¹¹⁶, Prezydent Miasta Białegostoku w 2023 r. wyasygnował w budżecie Miasta środki finansowe w wysokości 400 000 zł na przyznanie uczniom szkół, dla których organem prowadzącym jest Miasto Białystok stypendiów motywacyjnych za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe. Stypendia zostały przyznane 2 501 wybitnym uczniom przez Dyrektorów szkół, po zasięgnięciu opinii rad pedagogicznych.

Celem „Miejskiego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży białostockich szkół”¹¹⁷ jest motywowanie i rozwijanie kreatywności uczniów oraz udzielanie pomocy finansowej dzieciom i młodzieży w rozwijaniu ich szczególnych zainteresowań i umiejętności. Miasto zakłada tworzenie i rozwój ekonomicznych warunków edukacyjnych m.in. poprzez przyznawanie uczniom białostockich szkół stypendiów motywacyjnych w poniższych kategoriach:

- a. **Stypendia za wyniki i osiągnięcia w nauce**¹¹⁸ - przyznawane są uczniom białostockich szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz studentom I roku uczelni publicznych i niepublicznych. Na rok szkolny 2023/2024 przyznano 89 stypendiów za wyniki i osiągnięcia w nauce (w wysokości od 200 zł do 800 zł miesięcznie). Na wypłatę stypendiów w 2023 r. przeznaczono łącznie kwotę 243 500 zł, w tym 139 800 zł za rok szkolny 2022/2023 oraz 103 700 zł za rok szkolny 2023/2024.
- b. **Stypendia w dziedzinie twórczości artystycznej**¹¹⁹ - przyznawane są uczniom białostockich szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz studentom I roku uczelni publicznych i niepublicznych. Na rok szkolny 2023/2024 przyznano stypendium 130 uzdolnionym uczniom (w wysokości od 170 zł do 280 zł miesięcznie). Łącznie na wypłatę stypendiów w dziedzinie twórczości artystycznej w 2023 r. przeznaczono 189 320 zł, w tym: 96 900 zł za rok szkolny 2022/2023 oraz 92 420 zł za rok szkolny 2023/2024.
- c. **Stypendia za innowacyjną myśl techniczną**¹²⁰ - w 2023 r. przyznano stypendium w formie jednorazowego świadczenia 59 uzdolnionym uczniom. Najwyższe stypendium wyniosło 4 200 zł, a najniższe 100 zł. Łączna kwota przeznaczona na wypłatę stypendiów w 2023 r. wyniosła 79 718 zł.

¹¹⁶ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.).

¹¹⁷ Uchwała Nr IV/34/15 Rady Miasta Białystok z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Miejskiego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży białostockich szkół” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 305) zmieniona uchwałą Nr XVI/257/19 Rady Miasta Białystok z dnia 25 listopada 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2019 r. poz. 5686).

¹¹⁸ Stypendia przyznawane są uczniom białostockich szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz studentom I roku uczelni publicznych i niepublicznych na podstawie uchwały Nr XIX/310/2020 Rady Miasta Białystok z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie zasad udzielania stypendiów dla uczniów i studentów za wyniki i osiągnięcia w nauce (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 520).

¹¹⁹ Uchwała Nr XIX/312/20 Rady Miasta Białystok z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie zasad udzielania stypendiów w dziedzinie twórczości artystycznej uczniom i studentom uzdolnionym artystycznie (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2020 r. poz. 500 ze zm.) i Rozstrzygnięcie nadzorcze nr NK-II.4131.21.2020 z dnia 17 lutego 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2020 r. poz. 1105).

¹²⁰ Uchwała Nr XIX/311/20 Rady Miasta Białystok z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie zasad udzielania stypendiów za innowacyjną myśl techniczną uczniom szkół ponadpodstawowych i studentom (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2020 r. poz. 499 ze zm.) i Rozstrzygnięcie nadzorcze nr NK-II.4131.16.2020.AK z dnia 17 lutego 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2020 r. poz. 1104).

STYPENDIA DLA SZCZEGÓLNIIE UZDOLNIONYCH STUDENTÓW¹²¹

Prezydent Miasta Białegostoku w 2023 r. przyznał po raz drugi stypendia szczególnie uzdolnionym studentom. Stypendia to wyraz uznania dla wybitnych osiągnięć i wysokiego poziomu wiedzy studentów. Przeznaczone są dla studiujących na uczelniach wyższych (I lub II stopnia albo jednolitych studiów magisterskich), mających siedzibę lub filię w Białymstoku. Nagroda skierowana była do tych, którzy wykazali się szczególnymi dokonaniem w działalności naukowej, artystycznej, sportowej, społecznej czy wolontariacie. Średnia ocen ubiegającego się o stypendium w roku akademickim bezpośrednio poprzedzającym złożenie wniosku nie mogła być niższa niż 4,5, a wiek kandydata – nie wyższy niż 26 lat.

Nabór wniosków trwał od 15 września do 15 października 2023 r., w wyniku którego wpłynęło 125 wniosków.

Za rok akademicki 2022/2023 stypendia w wysokości 6 000 zł brutto otrzymało 50 studentów. Laureatami stypendium zostali studenci z uczelni: Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku (18 osób), Uniwersytetu w Białymstoku (12), Politechniki Białostockiej (17), Uniwersytetu Muzycznego im F. Chopina Filia w Białymstoku (2), Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie Filia w Białymstoku (1).

9.11. Kadra nauczycielska

W 2023 r. w jednostkach oświatowych Miasta Białegostoku stan zatrudnienia pracowników pedagogicznych i administracyjno-obsługowych wynosił łącznie 9 161,86 etatu, w tym pracownicy pedagogiczni zatrudnieni byli na 6 601,55 etatu, zaś pracownicy administracyjno-obsługowi na 2 560,31 etatu (wartości średnioroczne).

Tabela 155. Pracownicy oświatowych jednostek samorządowych w ujęciu średniorocznym w 2023 roku

Typ jednostki oświatowej	Etaty pracowników niepedagogicznych	Etaty pracowników pedagogicznych	Etaty razem
Przedszkola i zespół przedszkoli	745,44	874,62	1 620,06
Szkoły podstawowe i zespoły szkolno-przedszkolne	969,57	2 748,09	3 717,66
Licea ogólnokształcące samodzielne	198,40	830,42	1 028,82
Zespoły szkół i placówek oświatowych	552,27	1 967,47	2 519,74
Placówki i zespoły pozaszkolne	94,63	180,95	275,58
Razem	2 560,31	6 601,55	9 161,86

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej

Tabela 156. Średnia miesięczna płaca brutto (w zł)

Typ jednostki oświatowej	2019	2020	2021	2022	2023
Przedszkola	3 722,02	4 083,36	4 267,68	4 358,92	4 955,03
Zespoły szkolno-przedszkolne	3 910,80	4 476,32	4 545,45	4 574,40	5 116,37
Szkoły podstawowe i gimnazja	4 034,75	4 628,91	4 751,72	4 755,80	5 279,57
Szkoły ponadgimnazjalne/ponadpodstawowe	4 075,21	5 006,82	5 020,58	4 932,08	5 411,13
Bursa szkolna (do 31.08.2020)	4 331,57	4 605,31	nd.	nd.	nd.

¹²¹ Uchwała Nr LV/790/22 Rady Miasta Białystok z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie zasad udzielania pomocy materialnej w formie stypendiów dla szczególnie uzdolnionych studentów (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2022 r. poz. 2748), zmieniona uchwałą Nr LXXI/971/23 Rady Miasta Białystok z dnia 29 maja 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 3074).

Typ jednostki oświatowej	2019	2020	2021	2022	2023
Placówki wychowania pozaszkolnego	3 697,71	3 758,63	4 139,71	4 451,57	5 170,68
Zespół placówek oświatowych (od 01.09.2020)	nd.	5 054,32	4 590,33	4 518,35	5 250,87
Szkoły muzyczne	4 396,77	4 216,62	4 581,40	5 592,79	7 829,00
Szkoły i placówki specjalne	4 548,49	5 177,14	5 187,42	5 123,89	5 550,70
Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	4 526,45	4 572,36	5 067,26	4 987,84	5 563,61
Białostockie Centrum Edukacji (od 01.09.2023 r.)	nd.	nd.	nd.	nd.	5 082,53
Centrum Kształcenia Ustawicznego (do 31.08.2023 r.)	3 830,00	4 537,14	4 813,08	4 978,40	5 395,15
Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego	3 678,20	4 447,08	4 999,74	5 057,75	5 084,88

Źródło: Departament Edukacji na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej, arkuszy organizacyjnych oraz sprawozdań z wykonania budżetów poszczególnych placówek

SZKOLENIA KADRY KIEROWNICZEJ JEDNOSTEK OŚWIATOWYCH

Organ prowadzący zapewnił dyrektorom jednostek oświatowych wsparcie w podnoszeniu ich kwalifikacji i umiejętności zawodowych. Zorganizowano 9 szkoleń skierowanych do kadry kierowniczej przedszkoli, szkół i placówek oświatowych Miasta Białegostoku. Szkolenia dotyczyły zmian w prawie pracy, arkusza organizacyjnego, awansu zawodowego, etykiety w sektorze publicznym, dostępu do informacji publicznej, systemu informacji oświatowej, współpracy z rodzicami. W szkoleniach wzięło udział łącznie 646 osób.

Ponadto zorganizowano 3 szkolenia dla dyrektorów i głównych księgowych, dotyczące poprawnego wypełniania PIT-11, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz e-Faktur. W szkoleniach wzięło udział 379 osób.

WYRÓŻNIENIA DLA NAUCZYCIELI

- „**Diligentiae - za pilność**” - wyróżnienie w formie okolicznościowego medalu i certyfikatu przyznawane jest przez Prezydenta Miasta Białegostoku co roku, a wręczane podczas uroczystej inauguracji nowego roku szkolnego. Wyróżnieni zostają najlepsi uczniowie oraz ich nauczyciele. W 2023 r. medale otrzymało 97 uczniów i 97 nauczycieli.
- „**Nauczyciel Mądry Sercem**” – wyróżnienie, przyznawane nauczycielom przez Prezydenta Miasta Białegostoku, w formie statuetki lub gawertonu oraz okolicznościowego certyfikatu wręczane jest co roku podczas obchodów Dnia Edukacji Narodowej. Kandydatem do wyróżnienia może być osoba odznaczająca się szczególnymi osiągnięciami w pracy z uczniami, będąca dla nich autorytetem, mobilizująca młodzież do działania i rozwoju osobistego. Dotychczas uhonorowano pracę i osiągnięcia 206 nauczycieli publicznych i niepublicznych szkół oraz placówek oświatowych funkcjonujących na terenie Białegostoku. W 2023 r. do grona dołączyło kolejnych 9 nauczycieli.
- **Nagrody dla nauczycieli** - zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy¹²², w budżetach organów prowadzących jednostki oświatowe tworzy się specjalny fundusz na nagrody dla nauczycieli za ich osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze w wysokości co najmniej 1% planowanych rocznych wynagrodzeń osobowych, z przeznaczeniem na wypłaty nagród organów prowadzących i dyrektorów jednostek oświatowych. Nagrody przyznano nauczycielom z okazji jubileuszy szkół oraz podczas uroczystości związanych

¹²² Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.).

z obchodami Dnia Edukacji Narodowej. W 2023 r. Prezydent Miasta Białegostoku nagrodził ponad 200 nauczycieli białostockich jednostek oświatowych.

Działania wskazane w podrozdziale 9.11. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

K1.6. Kompetencje zarządcze w sektorze publicznym i w biznesie

9.12. Wydatki budżetu Miasta Białegostoku na oświatę i wychowanie

W 2023 r. wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 1 071 090 785 zł i były wyższe niż w roku poprzednim o 97 397 666 zł. Stanowiły 41,41% budżetu Miasta Białegostoku.

Ważnym aspektem finansowania oświaty jest doskonalenie zawodowe nauczycieli. Zgodnie z art. 70a ust. 1 ustawy¹²³, w budżecie Miasta Białystok w 2023 r. wyodrębniono środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli, z uwzględnieniem szkoleń branżowych, w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli – w kwocie 2 681 570 zł.

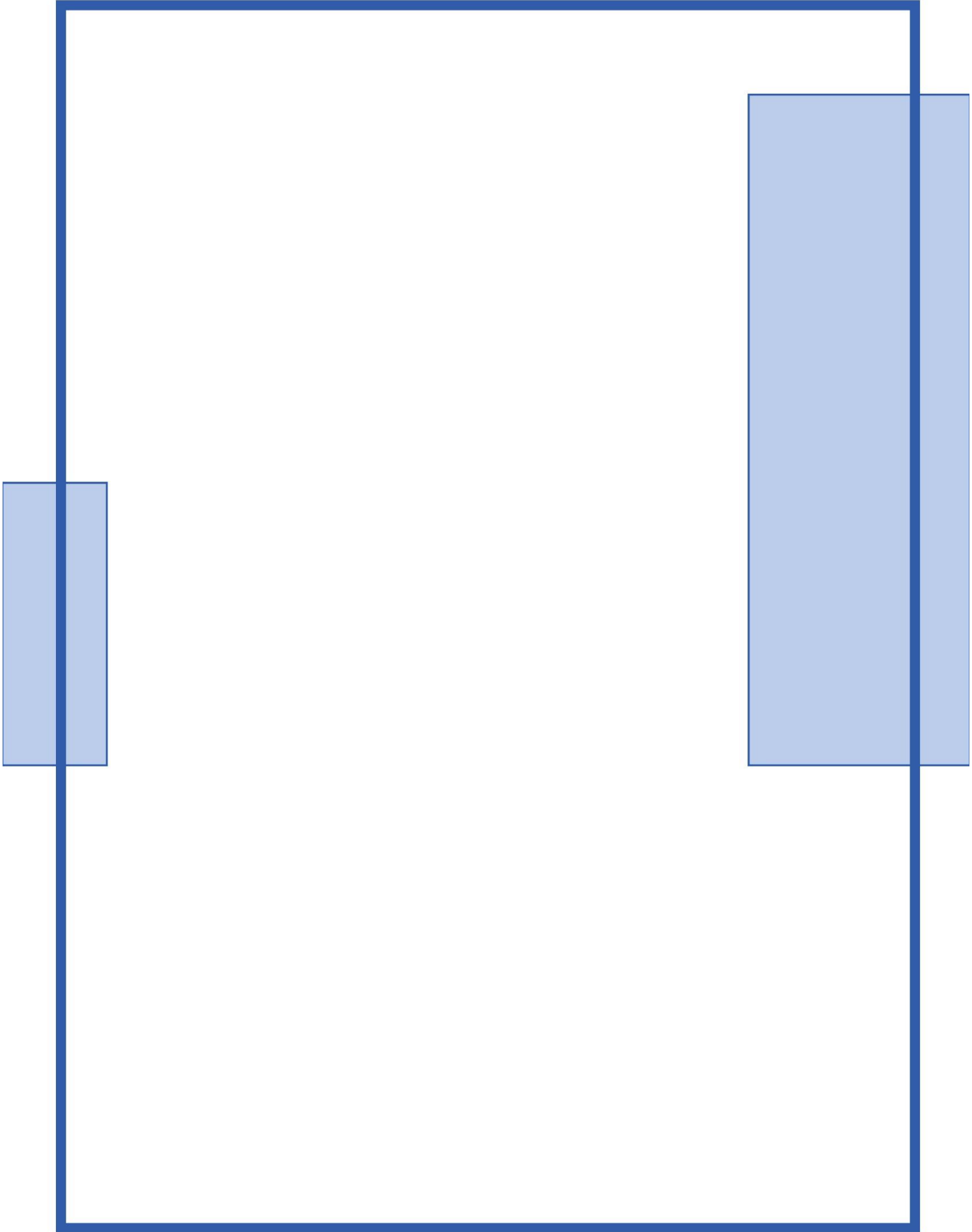
W 2023 r. wydatki na programy finansowane z udziałem środków budżetu Unii Europejskiej (Erasmus+, Power, Fundusz Norweski, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego) wyniosły 23 080 625,48 zł.

Miasto Białystok w 2023 r. realizując obowiązek ustawowy przekazało niepublicznym jednostkom oświatowym dotacje w łącznej wysokości 197 533 682,83 zł, w tym 2 239 718,52 zł na nagrodę specjalną dla nauczycieli z okazji 250 rocznicy utworzenia Komisji Edukacji Narodowej. Dotacją zostało objętych 170 placówek, w tym: punkty przedszkolne, przedszkola, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, szkoły podstawowe, licea dla młodzieży i dorosłych, technika, szkoły branżowe, szkoły policealne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz inne placówki wychowawczo-opiekuńcze. W ramach otwartego konkursu na realizację zadania publicznego z zakresu wychowania przedszkolnego, wyłonionym w drodze konkursu 10 przedszkolom niesamorządowym przekazano środki finansowe na łączną kwotę 1 026 4971,28 zł.

¹²³ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.).

10. POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

10.1. Pomoc społeczna

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku (MOPR) jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, która wykonuje zadania własne gminy i powiatu oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę i powiat, a także zadania z zakresu administracji rządowej¹²⁴.

Główne cele realizowane przez MOPR to:

1. Pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.
2. Pomoc w doprowadzaniu do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.
3. Umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.
4. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacja pieczy zastępczej.

10.1.1. Rozwiązywanie problemów społecznych

MIEJSKA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA BIAŁEGOSTOKU NA LATA 2021-2030¹²⁵

Strategia określa cele strategiczne oraz priorytety i kierunki działań. Zawarte w dokumencie zadania realizacyjne (działania) odnoszą się do lokalnej polityki społecznej, adresowanej do mieszkańców Białegostoku. Strategia wskazuje podmioty uczestniczące w realizacji założonych celów, a także działania, które są oparte na współpracy wielu różnych instytucji i organizacji działających na rzecz niwelowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Treść Strategii jest dostępna na stronie internetowej www.bip.bialystok.pl w zakładce Akty prawne/ Uchwały Rady Miasta.

Corocznie opracowywane jest sprawozdanie (monitoring) za rok poprzedni z realizacji działań, odzwierciedlające osiągnięcie wskaźników, które jest zamieszczane na stronie internetowej BIP Urzędu Miejskiego w Białymstoku oraz na stronie internetowej BIP Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku.

¹²⁴ Ośrodek realizuje zadania zapisane w szczególności w przepisach: ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.), ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424), ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323), ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993 ze zm.), ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 ze zm.), ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146), ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.).

¹²⁵ Uchwała Nr XXXV/509/21 Rady Miasta Białystok z dnia 25 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2021-2030.

PROGRAM POMOCY SPOŁECZNEJ MIASTA BIAŁEGOSTOKU NA LATA 2021-2024¹²⁶

Program nakierowany jest na:

1. zaspokojenie niezbędnych potrzeb osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej;
2. aktywizację i reintegrację osób i rodzin w celu życiowego usamodzielnienia, tj. pomoc zagrożonym wykluczeniem społecznym, bezdomnym i zagrożonym bezdomnością, osób i rodzin, w których występuje uzależnienie od alkoholu, cudzoziemcom, osób mających trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
3. wsparcie osób chorych, niepełnosprawnych, starszych i samotnych;
4. pomoc rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze;
5. organizowanie społeczności lokalnej - włączanie do życia społecznego poprzez działania aktywizujące, integrujące i usamodzielniające kierowane do osób niezaradnych życiowo i grup marginalizowanych.

Treść Programu jest dostępna na stronie internetowej www.bip.bialystok.pl w zakładce Akty prawne/ Uchwały Rady Miasta.

Informacja o realizacji programu zamieszczana jest w sprawozdaniu z działalności MOPR.

MIEJSKI PROGRAM WSPIERANIA RODZINY I ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA MIASTA BIAŁEGOSTOKU NA LATA 2021-2023¹²⁷

Celem strategicznym Programu jest zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom, w szczególności przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie optymalnych form pieczy zastępczej dzieciom pozbawionym opieki rodziców.

Białostockie rodziny korzystały ze specjalistycznego poradnictwa, uczestniczyły w warsztatach i szkoleniach podnoszących kompetencje wychowawcze, korzystały także ze wsparcia asystenta rodziny i pracy socjalnej. W Białymstoku działały placówki wsparcia dziennego oraz realizowano Program „Wychowawca Podwórkowy”. Wdrażano działania umożliwiające powstawanie rodzinnych form pieczy zastępczej oraz udzielano wsparcia rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka.

Program realizowany był przez: Urząd Miejski w Białymstoku, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku, placówki opiekuńczo-wychowawcze, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Białostocką Akademię Rodziny, organizacje pozarządowe.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie corocznie przedkłada Prezydentowi Miasta Białegostoku informację z realizacji Programu.

10.1.2. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

WSPIERANIE RODZINY PRZEZ ASYSTENTA RODZINY

Zgodnie z ustawą¹²⁸ rodzinom wychowującym dzieci, w szczególności przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, udzielane jest wsparcie w formie asystenta rodziny. Asystent prowadzi działania w rodzinie tak, aby w przyszłości samodzielnie

¹²⁶ Uchwała Nr XXXII/486/20 Rady Miasta Białystok z dnia 23 listopada 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu Pomocy Społecznej Miasta Białegostoku na lata 2021-2024.

¹²⁷ Uchwała Nr XXXII/485/20 Rady Miasta Białystok z dnia 23 listopada 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Białegostoku na lata 2021-2023.

¹²⁸ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.).

potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny pracuje także z rodzicami biologicznymi, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w celu przywrócenia pełnej władzy rodzicielskiej.

Ponadto zgodnie z ustawą „Za życiem”¹²⁹, ze wsparcia asystenta rodziny może skorzystać każda kobieta w ciąży i jej rodzina oraz rodzina z dzieckiem, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, powstałą w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W 2023 r. 1 rodzina korzystała z koordynacji wsparcia asystenta rodziny z ustawy „Za życiem”, 10 rodzinom udzielono porad w ramach ww. ustawy.

Tabela 157. Asystenci rodziny

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba asystentów	30	25	19	17	18
Liczba rodzin	236	194	240	255	263
Liczba dzieci w rodzinach	512	469	526	594	611

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

ZAPEWNIENIE RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ DZIECIOM, ZWŁASZCZA PONIŻEJ 10 ROKU ŻYCIA, POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW

Prezydent Miasta Białegostoku wyznaczył MOPR w Białymstoku jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Białegostoku. Zadanie to realizuje Zespół ds. Pieczy Zastępczej MOPR. Zgodnie z zapisami ustawy¹³⁰, piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe (w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne) oraz rodzinne domy dziecka.

Tabela 158. Rodzinna piecza zastępcza w Mieście Białystok

Wyszczególnienie	2019		2020		2021		2022		2023	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	150	188	153	193	158	197	153	193	162	194
Rodziny zastępcze niezawodowe	66	83	52	74	45	57	44	56	47	57
Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	14	49	11	44	11	51	11	57	10	50
rodziny specjalistyczne	1	3	2	4	2	6	2	14	2	16

¹²⁹ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1923).

¹³⁰ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.).

Wyszczególnienie	2019		2020		2021		2022		2023	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	7	2	9	2	14	2	12	2	7
rodzinne domy dziecka	1	8	5	42	4	40	5	46	5	53
Ogółem¹³¹	231	328	221	353	218	342	213	338	224	343

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Dzieci objęte pieczą zastępczą doświadczyły traumatycznych przeżyć i często przejawiają zaburzenia w sferze emocjonalnej, społecznej i edukacyjnej. Pociąga to za sobą konieczność udzielania specjalistycznego wsparcia opiekunom zastępczym, którzy na co dzień muszą mierzyć się z wyzwaniami, jakie niesie za sobą rodzicielstwo zastępcze. Rodziny zastępcze mogą korzystać ze wsparcia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologów i pedagogów.

Tabela 159. Liczba rodzin zastępczych i dzieci objętych wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin (liczba wychowanków)	117 (205)	105 (177)	106 (187)	105 (203)	113 (221)
Liczba spotkań z koordynatorami	1 542	521 spotkań oraz 1 200 rozmów telefonicznych	948	1 079	1 301

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Wychowanek pieczy zastępczej na rok przed osiągnięciem pełnoletności wyznacza opiekuna usamodzielnienia i wspólnie opracowują indywidualny program usamodzielnienia, w którym opisywane są dalsze plany wychowanka dotyczące jego miejsca pobytu, nauki czy pracy. Realizacja programu jest monitorowana przez pracownika socjalnego lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Wychowankom rodzin zastępczych oraz placówek (w tym m.in. placówek opiekuńczo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych), świadczona jest pomoc finansowa mająca na celu życiowe usamodzielnienie m.in. poprzez udzielanie pomocy na: kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie.

Tabela 160. Usamodzielnienie wychowanków

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze	58	65	60	69	75

¹³¹ Liczba dzieci wykazana w wierszu „Ogółem” jest rzeczywistą liczbą dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, a nie podsumowaniem wcześniejszych wierszy (niektóre dzieci w danym roku były pod opieką więcej niż jednej formy rodzinnej pieczy zastępczej).

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba usamodzielnianych wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze	63	47	54	52	64
Liczba usamodzielnianych wychowanków opuszczających m.in. młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze	20	16	21	15	15
Ogółem	141	128	135	136	154

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku kierował dzieci do instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Białegostoku po zasięgnięciu opinii dyrektora placówki na podstawie orzeczeń sądu, doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców czy osób trzecich lub umieszczonych w trybie art. 12a ustawy¹³². W szczególnie uzasadnionych przypadkach, dzieci były kierowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Białegostoku po uzyskaniu zezwolenia wojewody na przyjęcie kolejnego dziecka pomimo przekroczenia dopuszczalnej liczby dzieci w placówce.

Wzrost liczby dzieci przebywających w placówce wiąże się z większą liczbą: wydanych postanowień sądu o umieszczeniu dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej, interwencji policji czy pracowników socjalnych.

Tabela 161. Placówki opiekuńczo-wychowawcze

Wyszczególnienie	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba dzieci przebywająca w placówce
Placówki rodzinne			
2019	2	14	15
2020	1	8	9
2021	1	8	9
2022	1	8	11
2023	1	8	11
Placówki socjalizacyjno-wychowawcze			
2019	8	160	194
2020	8	160	183
2021	8	112	182
2022	8	112	209
2023	8	112	225

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO

Na terenie Miasta Białegostoku w 2023 r. funkcjonowało 13 placówek wsparcia dziennego: 11 placówek prowadzonych było przez organizacje pozarządowe i podmioty niepubliczne, w tym: 1 placówka - w formie opiekuńczej, 11 w formie specjalistycznej, 1 w formie połączonej – opiekuńczo-specjalistycznej. Pozostałe 2 placówki wsparcia dziennego funkcjonowały w strukturach Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku.

¹³² Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424).

Tabela 162. Placówki wsparcia dziennego w Mieście Białystok w 2023 roku

Wyszczególnienie	Placówki prowadzone przez Miasto Białystok	Placówki prowadzone przez inne podmioty	Ogółem
Liczba placówek wsparcia dziennego, w tym prowadzone w formie :	2	11	13
opiekuńczej	-	1	1
specjalistycznej	2	9	11
opiekuńczo-specjalistycznej	-	1	1
Liczba miejsc	70	323	393
Liczba umieszczonych dzieci	109	483	592
Wydatki (w zł)	1 168 565,37	2 563 237,00	3 731 802,37

Źródło: Departament Spraw Społecznych

MIEJSKI PROGRAM „WYCHOWAWCA PODWÓRKOWY”

Głównym celem Miejskiego Programu „Wychowawca Podwórkowy” - wzorem lat poprzednich, było przeciwdziałanie patologiom społecznym oraz zapobieganie społecznie nieakceptowanym zachowaniom dzieci i młodzieży poprzez organizowanie im czasu wolnego, a także rozwijanie ich zainteresowań. Uczestnikami Programu były dzieci i młodzież z białostockich osiedli w przedziale wiekowym 6-21 lat (w przypadku rodzeństwa mogły uczestniczyć dzieci w wieku 5 lat). Najliczniejszą grupą wiekową stanowiły dzieci w przedziale 5-12 lat. Średnia ilość osób uczestniczących w zajęciach stacjonarnych w miesiącu to ok. 274 dzieci, średnia liczba odwiedzających profil Programu na Facebooku – 1 296 osób miesięcznie. Do Programu dołączyły dzieci z Białorusi i Ukrainy.

Wychowawcy podwórkowi realizowali następujące działania:

- organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży z białostockich osiedli mieszkaniowych w godzinach popołudniowych w ciągu tygodnia;
- organizowanie różnorodnych zajęć profilaktycznych, rekreacyjnych, sportowych czy gier zespołowych, wspólnych wyjazdów (do kina, teatru, na basen, na wystawy, na wycieczki), zajęć plastycznych oraz spotkań z interesującymi osobami;
- zajęcia uczące dzieci różnych umiejętności społecznych (współdziałania w grupie, nawiązywania nowych kontaktów, integrowania się z innymi środowiskami społecznymi i wychowawczymi), podnoszenia wiary w siebie, pomagania w lepszym zrozumieniu świata i ludzi;
- pomoc w rozwiązywaniu codziennych trudności i problemów dzieci, zarówno szkolnych, socjalnych, rodzinnych i rówieśniczych.

Miejski Program „Wychowawca Podwórkowy” w 2023 r. był prowadzony na osiedlach: Bojary, Centrum, Dojlidy, Leśna Dolina, Nowe Miasto, Mickiewicza, Piaski, Piasta I, Przydworcowe, Starosielce i Zielone Wzgórza. Z Programem współpracowały szkoły SP nr: 2, 3, 9, 10, 19, 21, 31, 44, 49, 50 oraz ZSP nr 5. Działaniami rekreacyjnymi i sportowymi objęto orlik na osiedlu Starosielce.

Działania programowe były realizowane także w 3 lokalach programowych na osiedlach: Centrum, Dojlidy oraz Starosielce.

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - Realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025¹³³

- do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło łącznie 900 formularzy „Niebieska Karta – A”;
- funkcjonowało 1 150 grup roboczych/diagnostyczno – pomocowych, które odbyły 2 240 posiedzeń i objęły wsparciem 2 764 osoby;
- pracowano z 1 090 rodzinami, w których realizowana była procedura „Niebieskie Karty”;
- zapewniono ochronę 29 dzieciom na podstawie art. 12 a ust. 1 ustawy¹³⁴,
- monitorowano sytuację rodzin zagrożonych przemocą pozostających poza procedurą „Niebieskie Karty”;
- wypełniono 738 formularzy „Niebieska Karta - C” i 560 formularzy „Niebieska Karta - D”;
- pracownicy socjalni objęli pomocą w formie poradnictwa socjalnego 795 osób dotkniętych przemocą domową.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych/diagnostyczno – pomocowych uczestniczyli w 12 szkoleniach i konferencjach oraz kursach podnoszących wiedzę oraz umiejętności z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W mieście funkcjonują 4 mieszkania terapeutyczno – interwencyjne dla rodzin z dziećmi, doświadczających przemocy.

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy:

- „Zamień przemoc na moc” – kontynuacja programu pomocy psychologiczno – terapeutycznej kierowanej do rodziców krzywdzących z terenu Miasta Białystok;
- „Prowadzenie interdyscyplinarnej placówki wsparcia dzieci krzywdzonych oraz ich rodzin i opiekunów z terenu Miasta Białystok” – Centrum Pomocy Dzieciom;
- „Rusztowanie dla relacji” – krótko i długoterminowe oddziaływania pomocowe, zwiększające kompetencje społeczne mieszkańców Białegostoku w zakresie przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci.

10.1.3. Świadczenia wynikające z polityki społecznej państwa i gminy

POMOC W ZASPOKAJANIU NIEZBĘDNYCH POTRZEB BYTOWYCH OSÓB I RODZIN BĘDĄCYCH W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ

W 2023 r. prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługiwało osobom i rodzinom, których dochód (netto) nie przekraczał kryterium dochodowego wynoszącego: dla osoby samotnie gospodarującej – 776 zł; na osobę w rodzinie – 600 zł; przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z przesłanek wymienionych w art. 7 pkt 1-15 ustawy¹³⁵, np. bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, alkoholizmu, bezdomności. W 2023 r. pomocą społeczną zostały objęte 6 302 osoby samotnie gospodarujące i rodziny (łącznie 8 723 osób).

Wspieranie osób i rodzin w zaspokajaniu ich niezbędnych potrzeb życiowych odbywa się poprzez realizację świadczeń (pieniężnych i niepieniężnych) z pomocy społecznej. Łączna kwota pomocy udzielonej w 2023 r. w oparciu o ww. ustawę wyniosła 30 820 997 zł.

¹³³ Uchwała Nr LXIX/950/23 Rady Miasta Białystok z dnia 27 marca 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.

¹³⁴ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424).

¹³⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

Tabela 163. Świadczenia z pomocy społecznej według powodów trudnej sytuacji życiowej

Rok	2019		2020		2021		2022		2023	
Wyszczególnienie	Liczba osób i rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób i rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób i rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób i rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób i rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	3 780	6 601	3 637	6 363	3 608	6 217	3 132	5 109	3 200	5 175
Sieroctwo	3	6	2	7	2	6	2	6	0	0
Bezdomność	263	263	265	265	292	292	238	239	268	269
Potrzeba ochrony macierzyństwa	393	1 631	323	1 282	260	1 188	238	1 167	299	1 463
w tym wielodzietność	129	685	130	681	133	708	150	849	211	1 186
Bezrobocie	2 457	5 167	2 454	5 074	2 543	5 181	2 271	4 593	2 346	4 726
Niepełnosprawność	2 760	4 005	2 575	3 672	2 401	3 379	2 345	3 294	2 407	3 441
Długotrwała lub ciężka choroba	2 450	3 697	2 110	3 120	1 977	2 876	1 980	2 824	2 222	3 151
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem, w tym:	880	2 789	919	2 862	553	1 828	345	1 182	488	1 544
rodziny niepełne	332	942	310	894	303	883	174	564	237	718
rodziny wielodzietne	106	569	108	583	136	761	88	490	96	545
Przemoc w rodzinie	49	138	56	170	60	187	31	96	49	173
Alkoholizm	258	390	214	306	251	346	211	317	331	478
Narkomania	21	29	14	18	35	41	23	37	57	78
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	116	155	114	167	118	157	88	132	113	167
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	132	322	128	315	124	332	91	205	188	417
Zdarzenie losowe	6	14	7	8	4	10	7	14	6	13
Sytuacja kryzysowa	0	0	157	214	2	2	0	0	0	0

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Tabela 164. Świadczenia w ramach zadań własnych Miasta Białegostoku (w zł)

Formy pomocy	2019		2020		2021		2022		2023	
	Liczba osób i rodzin	Kwota	Liczba osób i rodzin	Kwota	Liczba osób i rodzin	Kwota	Liczba osób i rodzin	Kwota	Liczba osób i rodzin	Kwota
Zasiłki stałe	1 482	8 153 603	1 411	7 785 925	1 363	7 514 322	1 310	8 089 824	1 318	7 704 843
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	1 247	628 302	1 157	601 260	1 130	589 875	1 138	656 239	1 177	641 893
Zasiłki okresowe	3 711	6 675 114	3 723	7 248 869	3 607	7 237 967	3 128	6 445 291	2 978	6 018 404
Zasiłki celowe, w tym:	4 262	5 019 323	4 837	4 699 888	4 596	4 168 705	3 594	4 022 566	3 360	4 081 802
zasiłki specjalne celowe	660	579 934	592	442 717	533	331 255	464	326 900	386	328 239
Sprawienie pochówku	34	70 543	37	72 622	36	59 114	41	85 666	34	114 630
Posiłki (w placówkach oświatowych i Dziennym Domu Pomocy Społecznej - DPS) i zasiłki na dożywianie - w ramach Programu rządowego	9 401	6 628 497 (środki własne Miasta 1 550 282)	9 240	5 446 485 (środki własne Miasta 1 350 000)	8 836	5 732 190 (środki własne Miasta 1 434 902)	6 721	5 697 894 (środki własne Miasta 1 152 280)	6 895	6 668 697 (środki własne Miasta 1 388 696)
Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania	527	3 805 953	508	3 502 642	515	3 547 493	508	3 556 207	511	3 856 605
Usługi dla osób z chorobą Alzheimera świadczone w DPS, ul. Baranowicka 203	25	162 534 (budżet DPS)	19	54 687 (budżet DPS)	10	56 196	10	65 393	14	1 14 090
Usługa opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego świadczona w miejscu zamieszkania	26	125 100	42	227 355	0	0	55	457 198	70	506 919
Usługa opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego świadczona w ośrodku wsparcia	6	28 800	5	23 040	0	0	0	0	0	0
Gminny program osłonowy w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców	2 166	1 259 200	1 945	1 224 048	1 888	1 248 415	1 766	1 351 179	1 643	1 113 114

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Tabela 165. Świadczenia udzielone w ramach zadań zleconych

Wyszczególnienie		Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Pomoc cudzoziemcom w ramach IPI ¹³⁶	Składki na ubezpieczenie zdrowotne za cudzoziemców realizujących IPI	Pomoc cudzoziemcom ze zgodą na pobyt ze względów humanitarnych i na pobyt tolerowany
2019	Liczba osób	10	50	2	37
	Kwota (w zł)	126 856	212 248	1 098	279 200
2020	Liczba osób	10	12	0	42
	Kwota (w zł)	141 513	36 153	0	270 000
2021	Liczba osób	9	0	0	41
	Kwota (w zł)	133 448	0	0	270 000
2022	Liczba osób	8	194	20	37
	Kwota (w zł)	135 856	1 189 623	12 295	176 000
2023	Liczba osób	9	376	18	39
	Kwota (w zł)	122 888	2 293 222	6 406	190 000

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

ŚWIADCZENIA OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Do zadań zleconych gminy¹³⁷ należy wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, w szczególności osobom posiadającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadającym obywatelstwo polskie oraz osobom, które uzyskały w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, spełniającym kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej¹³⁸, przy jednoczesnym stwierdzeniu braku okoliczności, o której mowa w art. 12 ww. ustawy, tj. ustaleniu, iż nie zachodzą dysproporcje między udokumentowaną wysokością dochodu, a sytuacją majątkową osoby lub rodziny wskazujące, że ta osoba lub rodzina jest w stanie przezwyciężyć trudną sytuację życiową wykorzystując własne zasoby majątkowe.

Decyzję wydaje się na 90 dni na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia.

Tabela 166. Liczba wydanych decyzji w sprawie uprawnień do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Decyzje w sprawie uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej	2019	2020	2021	2022	2023
	315	329	185	266	390

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

¹³⁶ Indywidualny program integracji.

¹³⁷ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146).

¹³⁸ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

KARTA POLAKA

Świadczenia pieniężne dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej realizowano na podstawie ustawy¹³⁹. W 2023 r. wypłacano świadczenia pieniężne na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania w Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemcom - posiadaczom Karty Polaka. Świadczenie przyznaje decyzją wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu osoby uprawnionej na terytorium RP. Jest to zadanie z zakresu administracji rządowej, przy czym do jego realizacji w Mieście Białystok został wyznaczony MOPR.

Tabela 167. Świadczenia pieniężne dla posiadaczy Karty Polaka

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób	193	515	502	188	325
Kwota świadczeń (w zł)	1 407 745	2 769 638	3 872 853	1 506 630	3 287 193

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE DLA REPATRIANTÓW

Świadczenia pieniężne dla repatriantów są wypłacane na podstawie ustawy o repatriacji¹⁴⁰. W 2023 r. wypłacano świadczenia pieniężne ze środków budżetu państwa na pokrycie poniesionych kosztów przejazdu oraz na zagospodarowanie i bieżące utrzymanie w związku z osiedleniem się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Tabela 168. Świadczenia pieniężne dla repatriantów

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób	4	1	2	1	1
Kwota świadczeń (w zł)	58 095	11 420	67 264	27 637	12 721

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

ŚWIADCZENIA RODZINNE

W 2023 r. realizowano zadania w zakresie świadczeń rodzinnych na podstawie ustaw¹⁴¹. Nastąpił nieznaczny spadek liczby osób korzystających z zasiłków rodzinnych i przysługujących do niego dodatków oraz nieznaczny spadek liczby osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Spowodowane jest to brakiem podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania świadczeń. Realizowano także wypłatę zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy¹⁴². Spadek liczby osób korzystających z zasiłku dla opiekuna spowodowany był rezygnacją osób uprawnionych na rzecz świadczenia pielęgnacyjnego. Od 2021 r. Rządowy Program „Dobry Start” realizuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS). Od czerwca 2022 r. świadczenie wychowawcze realizuje ZUS. W 2023 r. MOPR zrealizował wypłatę świadczenia wychowawczego jedynie w ramach koordynacji zabezpieczenia społecznego.

¹³⁹ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz. U. z 2023 r. poz. 192).

¹⁴⁰ Ustawa z dnia 09 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1105).

¹⁴¹ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323) oraz ustawa z dnia 07 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993 ze zm.).

¹⁴² Ustawa z dnia 04 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna (Dz. U. z 2024 r. poz. 246).

Tabela 169. Liczba świadczeń rodzinnych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłki rodzinne	147 214	117 805	97 207	83 923	70 511
Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu:	57 195	50 755	45 549	41 513	37 550
urodzenia dziecka	1 205	807	667	568	375
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	3 873	3 289	2 464	1 704	1 203
samotnego wychowywania dziecka	6 817	5 952	5 431	4 868	4 189
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	11 167	10 312	9 585	9 295	9 226
rozpoczęcia roku szkolnego	14 723	11 930	9 684	8 308	7 292
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	332	317	237	172	169
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	19 078	18 148	17 481	16 598	15 096
Zasiłki pielęgnacyjne	68 813	69 254	70 768	74 040	77 709
Świadczenia pielęgnacyjne	11 499	13 247	15 005	17 643	20 289
Specjalne zasiłki opiekuńcze	2 677	1 916	1 187	612	272
Zasiłki dla opiekuna	1 117	816	558	306	174
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	2 244	1 786	1 591	1 370	937
Świadczenie rodzicielskie	7 373	6 826	6 101	5 515	4 459
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	42	44	48	38	33
Fundusz Alimentacyjny	19 485	17 979	17 442	15 097	14 826
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (ZUS i KRUS)	10 639	11 300	11 677	13 262	14 712
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	6 128	6 330	6 577	7 365	8 525
Świadczenie wychowawcze	457 486	617 643	621 119	258 408	176
Świadczenie „Dobry Start”	30 934	31 054	26 ¹⁴³	0	0

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Tabela 170. Liczba świadczeniobiorców¹⁴⁴

Świadczeniobiorcy	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem, z tego:	69 865	67 030	43 316	42 326	9 445
pobierający świadczenia rodzinne	11 633	10 291	9 470	8 959	8 690
pobierający zasiłek dla opiekuna	112	68	47	26	15
pobierający świadczenia z funduszu alimentacyjnego	1 562	1 427	1 374	816	739

¹⁴³ Program „Dobry Start” od roku 2021 realizuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Dane dotyczą świadczeń przyznanych po usunięciu braków formalnych we wnioskach złożonych w 2020 r.¹⁴⁴ Średnia z 12 miesięcy na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych.

Świadczeniobiorcy	2019	2020	2021	2022	2023
pobierający świadczenie wychowawcze	34 286	32 515	32 411	32 525	1
pobierający świadczenie „Dobry Start”	22 272	22 728	14 ¹⁴⁵	0	0

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE¹⁴⁶

W 2023 r. liczba gospodarstw domowych, które skorzystały z dodatku mieszkaniowego utrzymana jest na zbliżonym poziomie do roku ubiegłego. Ponadto nie realizowano wypłaty dodatku energetycznego z uwagi na jego zawieszenie.

Tabela 171. Liczba gospodarstw domowych uprawnionych do dodatków mieszkaniowych i energetycznych

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw domowych				
	2019	2020	2021	2022	2023
Dodatki mieszkaniowe	4 691	4 287	4 050	4 315	4 303
Dodatki energetyczne	2 334	2 014	1 822	1 333	0 ¹⁴⁷

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Tabela 172. Wydatki na dodatki mieszkaniowe i energetyczne (w zł)

Wyszczególnienie	Rodzaj świadczenia				
	2019	2020	2021	2022	2023
Dodatki mieszkaniowe	9 699 883	9 240 509	9 454 915	11 951 375	13 756 553
Dodatki energetyczne	275 903	221 850	210 781	58 064	0 ¹⁴⁸

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

POMOC MATERIALNA O CHARAKTERZE SOCJALNYM DLA UCZNIÓW ZAMIESZKAŁYCH NA TERENIE MIASTA BIAŁYSTOK¹⁴⁹

Zadanie jest zlecone gminie ustawą o systemie oświaty¹⁵⁰. Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są: stypendia szkolne oraz zasiłki szkolny (w przypadku wystąpienia zdarzenia losowego).

Tabela 173. Wydatki na stypendia szkolne

Wyszczególnienie	2019*	2020	2021	2022	2023
Liczba uczniów	873	965	740	(I-VI) - 527 (IX-XII) - 427	826
Kwota świadczeń (w zł)	471 192	885 165	722 553	631 483	544 197

* Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie przejął to zadanie od dnia 01.08.2019 r. i dane dotyczą okresu od tego dnia do 31.12.2019 r.

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

¹⁴⁵ Program „Dobry Start” od roku 2021 realizuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

¹⁴⁶ Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1335).

¹⁴⁷ W 2023 r. wypłata dodatku energetycznego została zawieszona.

¹⁴⁸ Jw.

¹⁴⁹ Uchwała Nr XI/155/19 Rady Miasta Białystok z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie określenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Białystok.

¹⁵⁰ Ustawa z dnia 17 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.).

Tabela 174. Wydatki na zasiłki szkolne

Wyszczególnienie	2019*	2020	2021	2022	2023
Liczba uczniów	6	14	14	11	24
Kwota świadczeń (w zł)	3 720	8 680	8 680	6 820	14 880

* Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie przejął to zadanie od dnia 01.08.2019 r. i dane dotyczą okresu od tego dnia do 31.12.2019 r.

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

10.1.4. Programy rządowe, gminne programy osłonowe, korpus wsparcia seniorów

GMINNY PROGRAM OSŁONOWY W ZAKRESIE ZMNIEJSZENIA WYDATKÓW PONIESIONYCH NA LEKI PRZEZ MIESZKAŃCÓW MIASTA BIAŁEGOSTOKU¹⁵¹

Program adresowany jest do mieszkańców Miasta Białegostoku (w wieku emerytalnym, przewlekłe chorych w wieku produkcyjnym, niepełnosprawnych) ponoszących wydatki na zakup leków zleconych przez lekarza.

Pomoc przysługiwała jeżeli:

- w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku, miesięczne wydatki na zakup leków osobom uprawnionym wynosiły łącznie co najmniej 30 zł na każdą uprawnioną osobę,
- dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekraczał 1 552 zł lub na osobę w rodzinie 1 050 zł.

Przyznana pomoc łącznie nie mogła być wyższa od kwoty:

- 30% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie - w przypadku 1 osoby uprawnionej,
- 45% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie - w przypadku 2 osób uprawnionych,
- 60% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie - w przypadku 3 i większej liczby osób uprawnionych.

Informacja o realizacji programu zamieszczana jest w sprawozdaniu z działalności MOPR.

Tabela 175. Realizacja gminnego programu osłonowego w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób, które skorzystały z programu	2 166	1 945	1 888	1 766	1 643
Liczba rodzin, które skorzystały z programu	2 045	1 841	1 806	1 745	1 626
Liczba osób w rodzinach, które skorzystały z programu	2 831	2 435	2 334	2 247	2 147
Liczba wniosków dotyczących uprawnień 1 osoby w rodzinie	10 445	9 858	9 852	b.d.	7 971

¹⁵¹ Uchwała Nr XLVI/676/21 Rady Miasta Białystok z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia gminnego programu osłonowego w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta Białegostoku na lata 2022-2024 (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 5325).

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wniosków dotyczących uprawnienia 2 osób w rodzinie	521	412	365	b.d.	211
Liczba wniosków dotyczących uprawnienia trzech i więcej osób w rodzinie	57	35	27	b.d.	28
Kwota przyznanej pomocy (w zł)	1 259 997	1 224 048	1 248 415	1 351 179	1 113 114

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

POMOC W ZAKRESIE DOŻYWIANIA

PROGRAM „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU” NA LATA 2019–2023¹⁵²

Program zapewniał pomoc osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowywały się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewidywał wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. W dniu 28 grudnia 2022 r. Rada Ministrów podwyższyła kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze ww. wsparcia do 200% kryterium, o którym mowa w art. 8 ustawy¹⁵³. Pomoc w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” przyznawano osobom, których dochód nie przekraczał:

- 1 552 zł – dla osoby samotnie gospodarującej,
- 1 200 zł – na osobę w rodzinie.

Informacja o realizacji programu zamieszczana jest w sprawozdaniu z działalności MOPR.

Tabela 176. Zapewnienie posiłku i pomoc w zakresie dożywiania w ramach Programów: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 i „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Wyszczególnienie		Pomoc w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” ogółem, w tym w formie:*	posiłku (w placówkach oświatowych i Dziennym Domu Pomocy Społecznej)	zasiłku celowego
2019	Liczba osób	9 401	1 190	8 211
	Koszt ogółem (zł)	6 628 497	489 732	6 138 765
2020	Liczba osób	9 240	1 162	8 248
	Koszt ogółem (zł)	5 789 031	528 306	5 260 725
2021	Liczba osób	8 836	1 147	7 833
	Koszt ogółem (zł)	6 118 798	637 266	5 481 532
2022	Liczba osób	6 721	1 251	6 497
	Koszt ogółem (zł)	6 051 309	702 618	5 348 690

¹⁵² Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007 ze zm.).

¹⁵³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

Wyszczególnienie		Pomoc w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” ogółem, w tym w formie:*	posiłku (w placówkach oświatowych i Dziennym Domu Pomocy Społecznej)	zasiłku celowego
2023	Liczba osób	6 895	1 358	6 639
	Koszt ogółem (zł)	6 668 697	1 087 176	5 581 521

* dane nie sumują się, ponieważ jedna osoba mogła skorzystać w danym roku zarówno z posiłku, jak i zasiłku celowego - taka osoba wykazana jest w kolumnie „ogółem” tylko raz

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

PROGRAM OSŁONOWY W ZAKRESIE DOŻYWIANIA „POMOC MIASTA BIAŁEGOSTOKU W FORMIE POSIŁKU DZIECIOM W PRZEDSZKOLU I UCZNIOM W SZKOLE NA LATA 2019-2023”¹⁵⁴

Program realizowany był w związku z wejściem w życie rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023. Jego adresatami były dzieci i uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej zamieszkali na terenie Miasta Białegostoku. W oparciu o uchwałę, dyrektor szkoły lub przedszkola, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy dziecko albo uczeń wyrażało chęć zjedzenia posiłku, udzielał pomocy w formie posiłku dziecku albo uczniowi bez decyzji administracyjnej i ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego.

W roku 2023 posiłek (bez konieczności wydania decyzji i przeprowadzania wywiadu środowiskowego) wydano 54 dzieciom i uczniom we wszystkich typach szkół (2 240 posiłków). Łączny koszt zadania to 11 183,48 zł, w tym środki własne: 3 208,39 zł, dotacja: 7 975,09 zł.

Informacja o realizacji programu zamieszczana jest w sprawozdaniu z działalności MOPR.

PROGRAM „OPIEKA WYTCHEINIOWA” - EDYCJA 2023¹⁵⁵

Celem Programu było zapewnienie wsparcia członkom rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności – poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

Formą realizacji zadania było świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach:

1. opieki całodobowej dorosłym osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności – maksymalnie 14 dni w Towarzystwie Przyjaciół Chorych „Hospicjum” w Białymstoku lub w Stowarzyszeniu Wspierania Aktywności Niepełnosprawnych Intelktualnie AKTYWNI w Białymstoku,
2. w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej – maksymalnie 240 godzin, skierowane do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę

¹⁵⁴ Uchwała Nr III/41/18 Rady Miasta Białystok z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta Białegostoku w formie posiłku dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole” na lata 2019-2023 (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2018 r. poz. 5306).

¹⁵⁵ Uchwała Nr LXX/966/23 Rady Miasta Białystok z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie przystąpienia Miasta Białystok do realizacji Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023.

nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności – świadczyła Spółdzielnia Socjalna SUKURS w Zaściankach,

3. w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej – maksymalnie 240 godzin, skierowane do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dorosłymi osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności – świadczyła Spółdzielnia Socjalna SUKURS lub Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Niepełnosprawnych Intellektualnie AKTYWNI.

PROGRAM „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ” - EDYCJA 2023

Zgodnie z art. 7 ust. 5 oraz art. 13 ustawy¹⁵⁶, Miasto Białystok przystąpiło do realizacji programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. Z usług asystenta skorzystać mogły:

- dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, będące mieszkańcami Białegostoku.

Miasto powierzyło prowadzenie zadania następującym organizacjom pozarządowym:

1. Stowarzyszenie „My dla Innych” objęło wsparciem osoby z orzeczeniem w stopniu:
 - znacznym ze sprzężeniem,
 - znacznym,
 - umiarkowanym.
2. Fundacja Inicjatyw na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „IMPULS” objęła wsparciem:
 - osoby z orzeczeniem w stopniu znacznym ze sprzężeniem,
 - osoby z orzeczeniem w stopniu znacznym,
 - osoby z orzeczeniem w stopniu umiarkowanym,
 - dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami.

PROGRAM OPERACYJNY POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020 (PO PŻ)

W 2023 r. realizowano Podprogram 2021 Plus. Pomoc otrzymywały osoby i rodziny, które spełniały przesłanki określone w art. 7 ustawy¹⁵⁷, których dochód nie przekraczał 1 823,60 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 1 410 zł w przypadku osoby w rodzinie.

W zakresie doboru osób i weryfikacji uprawnień do pomocy żywnościowej m.in. w formie paczek żywnościowych MOPR współpracował z podmiotami zajmującymi się dystrybucją żywności na terenie Miasta Białegostoku - pracownik socjalny wydawał skierowania do konkretnej lokalnej organizacji partnerskiej: Stowarzyszenia Pomocy Rodzinie „DROGA”, Stowarzyszenia „Ku Dobrej Nadziei”, Stowarzyszenia Bliżej Siebie Białystok - Eindhoven, Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju „Hektor”, Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej, Fundacji „Dialog”, Chrześcijańskiej Służby Charytatywnej Oddział Podlaski, Zespołu Parafialnego przy Kościele Św. Rocha, Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Bł. Bolesławy Lament, Kościoła Zielonościwkowego Zbór „Dobra Nowina”.

¹⁵⁶ Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 296).

¹⁵⁷ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

Informacja o realizacji programu zamieszczana jest w sprawozdaniu z działalności MOPR.

Tabela 177. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ)

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób zakwalifikowanych do udziału w programie	3 076	2 432	2 017	2 378	2 347
Liczba lokalnych organizacji partnerskich	12	11	12	10	10

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

PROGRAM OSŁONOWY W ZAKRESIE ZMNIEJSZANIA WYDATKÓW Z TYTUŁU OPŁAT ZA GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI¹⁵⁸

Program ma formę pomocy finansowej, przyznawanej w formie świadczenia pieniężnego w wysokości 50% należnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, zbieranymi w sposób selektywny. W 2023 r. - w porównaniu z rokiem poprzednim - nastąpił nieznaczny spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń spowodowany brakiem zmiany kryterium dochodowego.

Informacja o realizacji programu zamieszczana jest w sprawozdaniu z działalności MOPR.

Tabela 178. Realizacja dodatku osłonowego

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw domowych			
	2020	2021	2022	2023
Kwota wydatków (w zł)	75 920	91 705	222 446	153 960
Liczba świadczeń	4 033	4 610	9 669	6 672

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

PROGRAM MINISTERSTWA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ „KORPUS WSPARCIA SENIORÓW” NA ROK 2023¹⁵⁹

W ramach Programu zapewniono Seniorom Miasta Białegostoku w wieku 65 lat i więcej usługę wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (Moduł I) oraz świadczone usługę całodobowej opieki na odległość dla Seniorów wyposażonych w tzw. „opaskę bezpieczeństwa” (Moduł II).

Zrealizowane usługi wsparcia obejmowały głównie zakup i dostarczenie do domu osoby starszej artykułów spożywczych, ciepłych posiłków, środków higieny osobistej oraz leków.

¹⁵⁸ Uchwała Nr XLI/606/21 Rady Miasta Białystok z dnia 16 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia gminnego programu osłonowego w zakresie zmniejszenia wydatków mieszkańców Miasta Białegostoku z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na lata 2021-2023 (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 3203), w związku z § 1 uchwały Nr XLI/605/21 Rady Miasta Białystok z dnia 16 sierpnia 2021 r. zmieniającej uchwałę w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty i ustalenia stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 3202).

¹⁵⁹ Uchwała Nr LXIII/894/22 Rady Miasta Białystok z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia gminnego programu osłonowego na rok 2023 „Wsparcie seniorów Miasta Białegostoku” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2022 r. poz. 5978) i Rozstrzygnięcie nadzorcze nr NK-II.4131.11.2023.ES Wojewody Podlaskiego z dnia 19 stycznia 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 308).

Ponadto udzielono pomocy polegającej na: dostarczeniu paczki żywnościowej, umówieniu wizyty lekarskiej, w załatwieniu spraw urzędowych czy wyrzuceniu śmieci.

W ramach Modułu II usługę całodobowej opieki na odległość świadczone przy użyciu tzw. „opaski bezpieczeństwa” dla 715 Seniorów, z czego 543 osoby prowadziły samodzielne gospodarstwa domowe oraz 172 osoby zamieszkiwały z bliskimi, którzy nie byli w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Seniorzy 4 314 razy zgłaszali się do dyspozytora przy użyciu opaski, z czego 32 razy zgłoszenie zakończyło się interwencją służb ratunkowych.

Środki finansowe pozyskane na realizację Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2023 r. pozwoliły Miastu Białystok na zapewnienie usług wsparcia wynikających z zaistniałych potrzeb mieszkańców.

Dzięki „opiece na odległość” Seniorzy funkcjonują w poczuciu, że w sytuacji nagłego zagrożenia, poprzez naciśnięcie przycisku alarmowego w opasce bezpieczeństwa, sygnał o niebezpieczeństwie zostanie przekazany do stale działającego centrum monitoringu, które uruchomi niezbędną interwencję.

Informacja o realizacji programu zamieszczana jest w sprawozdaniu z działalności MOPR.

10.1.5. Poradnictwo specjalistyczne

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie funkcjonuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK), który udziela bezpłatnej pomocy osobom i rodzinom, bez względu na ich sytuację materialną, będącym w stanie nagłego lub przewlekłego kryzysu spowodowanego m.in. przemocą domową, kryzysem małżeńskim, konfliktem rodzinnym, utratą, żałobą, osieroceniem, wypadkiem (w tym masowym), katastrofą, zdarzeniem losowym, problemem samobójstwa, trudnościami wychowawczymi, innymi kryzysami.

W ramach interwencji kryzysowej udzielana jest natychmiastowa specjalistyczna pomoc psychologiczna, a w zależności od potrzeb – również poradnictwo socjalne lub prawne. W OIK świadczone jest również poradnictwo pedagogiczne i rodzinne. Ośrodek Interwencji Kryzysowej udziela również czasowego schronienia dla kobiet, kobiet w ciąży i kobiet z dziećmi będących w trudnej sytuacji życiowej, w tym doświadczających przemocy domowej. Czynny jest całodobowo we wszystkie dni roku. Nie obowiązuje skierowanie.

Wyżej wymienione zadania realizowane są przez psychologów, terapeutę, specjalistów pracy z rodziną, pedagoga, konsultantów oraz specjalistę pracy socjalnej.

Tabela 179. Poradnictwo specjalistyczne (liczba udzielonych porad)

Rodzaj poradnictwa	2019	2020	2021	2022	2023
Psychologiczne	2 540	2 208	1 835	1 511	2 636
Rodzinne	1 323	805	1 439	1 344	1 401
Mieszkaniowe i socjalne	297	290	196	343	260
Prawne	1 383	10 099	1 035	1 066	1 211
Pedagogiczne	504	348	433	429	303

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

PORADNICTWO RODZINNE

W ramach interwencji kryzysowej udzielano specjalistycznego poradnictwa w tym: psychologicznego, prawnego, rodzinnego, pedagogicznego, socjalnego. Dodatkowo 89 osób skorzystało z konsultacji, a terapią par/małżeństw objęto 60 osób.

Prowadzono grupy wsparcia:

1. Grupa wsparcia dla osób doznających przemocy,
2. Grupa terapeutyczna dla osób doświadczających trudności w relacjach,
3. Grupa edukacyjno – relaksacyjna dla osób zmagających się ze stresem i z zaburzeniami lękowymi,
4. Zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców „Szkoła dla rodziców” cz. I.

Realizowano:

- Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową,
- Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową.

Udzielano pomocy w formie schronienia, z której w 2023 r. skorzystało 40 osób (17 kobiet i 23 dzieci), w tym 5 rodzin z powodu przemocy domowej. W związku z trudną sytuacją życiową w 2023 r. udzielono schronienia dla trzech osób spoza Białegostoku (w tym 2 kobiety i 1 dziecko).

Tabela 180. Poradnictwo rodzinne

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba spotkań terapeutycznych	2 540	2 208	1 835	1 773	1 704
Liczba spotkań w terapii par i małżeństw	69	66	55	198	151
Liczba osób objętych pomocą Ośrodka	1 564	1 125	1 495	2 175	2 350

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

INTERWENCJA KRYZYSOWA

Tabela 181. Interwencja kryzysowa Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba miejsc	15	15	15	15	15
Liczba osób, które skorzystały z placówki	1 564	1 125	1 495	2 175	2 350

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

10.1.6. Praca socjalna, kontrakt socjalny

Praca socjalna nakierowana jest na pomoc osobom i rodzinom w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz poprawy funkcjonowania w środowisku społecznym. Jest to świadczenie o charakterze niepieniężnym, realizowane bez względu na posiadany przez osobę/rodzinę dochód. Pracę socjalną realizują pracownicy socjalni zatrudnieni w MOPR.

Praca socjalna realizowana jest również w oparciu o kontrakt socjalny. Narzędzie to służy wzmocnieniu aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób oraz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Kontrakt socjalny jest rodzajem umowy określającej sposób współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w celu rozwiązywania problemów życiowych. W ramach kontraktu dokonuje się gruntownej diagnozy sytuacji klienta, ustala się jego zasoby i możliwości oraz motywuje do podjęcia działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji życiowej.

Tabela 182. Praca socjalna, kontrakty socjalne

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną oraz liczba osób w tych rodzinach	10 493 osób i rodzin 21 587 osób	10 590 osób i rodzin 20 089 osób	10 954 osób i rodzin 19 637 osób	9 960 osób i rodzin 16 794 osoby	9 841 osób i rodzin 16 081 osób
Kontrakty socjalne	117	46	84	77	57

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

10.1.7. Centrum Integracji Społecznej

Centrum Integracji Społecznej (CIS) realizuje zadania z zakresu integracji społecznej i zawodowej poprzez kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych oraz osiąganie pozycji społecznych, dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu. Oferta CIS adresowana jest w szczególności do osób bezdomnych, realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, uzależnionych od alkoholu i narkotyków, osób z zaburzeniami psychicznymi, długotrwale bezrobotnych, zwalnianych z zakładów karnych, uchodźców realizujących indywidualny program integracji, a także osób niepełnosprawnych. Na terenie Miasta Białegostoku Centrum Integracji Społecznej prowadzone są przez organizacje pożytku publicznego. Wniosek o przyjęcie do Centrum podlega zaopiniowaniu przez pracownika socjalnego MOPR.

Tabela 183. Centrum Integracji Społecznej

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba placówek	3	3	3	2	3
Liczba osób skierowanych do uczestnictwa	73	33	47	89	59
Liczba osób, które zrealizowały działania w CIS	36	29	26	22	36

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie na podstawie danych Centrum Integracji Społecznej

10.1.8. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w ramach zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizowano na podstawie ustawy¹⁶⁰. Zadania te mają na celu rozwijanie umiejętności społecznych i poprawę sprawności psychofizycznej osób z niepełnosprawnościami.

W 2023 r. realizowano ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) następujące zadania:

- dofinansowanie osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych (477 zrealizowanych wniosków);
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (2 177 zrealizowanych wniosków);
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych (143 zrealizowane wnioski);

¹⁶⁰ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 ze zm.).

- rehabilitacja dzieci i młodzieży (386 zrealizowanych wniosków).

Zlecenie realizacji zadań z zakresu działań na rzecz osób niepełnosprawnych odbywa się w oparciu o przepisy ustawy¹⁶¹, z finansowaniem lub dofinansowaniem z budżetu Miasta Białystok.

Zadania z zakresu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w 2023 r.:

1. Realizacja usług Asystenta Osoby Niepełnosprawnej.
2. Realizacja usług wolontariackich dla osób niepełnosprawnych.
3. Rehabilitacja kobiet dotkniętych nowotworem piersi.
4. Prowadzenie grup terapeutycznych osób dorosłych z uszkodzonym ośrodkowym układem nerwowym.
5. Prowadzenie placówki aktywnej rehabilitacji społecznej dla 14 dorosłych osób niepełnosprawnych z całościowymi zaburzeniami rozwoju.
6. Prowadzenie ośrodka wsparcia i rehabilitacji psychospołecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
7. Prowadzenie ośrodka dziennego pobytu dla osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym.
8. Wsparcie rehabilitacji dzieci i młodzieży z uszkodzonym ośrodkiem układu nerwowego w formie placówkowej.
9. Zapewnienie wsparcia osobom chorującym psychicznie poprzez prowadzenie mieszkań chronionych – treningowych.
10. Prowadzenie mieszkań ze wsparciem (adaptacyjnych) dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
11. Zapewnienie opieki wytchnieniowej dla rodziców lub opiekunów osób ze spektrum autyzmu.
12. Zapewnienie opieki wytchnieniowej dla rodziców lub opiekunów osób z niepełnosprawnością intelektualną.
13. Zapewnienie opieki wytchnieniowej rodzicom lub opiekunom osób z niepełnosprawnościami.
14. Pomoc psychologiczno–terapeutyczna dla rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnościami.
15. Informator miejski dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin – prowadzenie strony internetowej.
16. Trener pracy – sposób na zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami na otwartym rynku pracy.

Tabela 184. Liczba zrealizowanych wniosków o dofinansowanie ze środków PEFRON według rodzaju pomocy

Rodzaj pomocy	2019	2020	2021	2022	2023
Dofinansowanie osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	497	332	429	587	477
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane na podstawie odrębnych przepisów	2 046	1 565	1 078	1 710	2 177

¹⁶¹ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571).

Rodzaj pomocy	2019	2020	2021	2022	2023
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	111	127	129	121	143
Rehabilitacja dzieci i młodzieży	402	299	310	301	386

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku

Tabela 185. Koszt realizacji zadań ze środków PFRON

Rodzaj pomocy	2019	2020	2021	2022	2023
Wypłacone dofinansowania ogółem (w zł), w tym:	4 244 192	4 852 078	5 255 945	6 854 291	8 349 795
dofinansowanie działalności WTZ ¹⁶²	2 064 305	2 341 666	2 479 592	2 868 535	3 345 536

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku

Tabela 186. Dotacje dla organizacji pożytku publicznego na realizację zadań z zakresu działań na rzecz osób niepełnosprawnych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba organizacji, którym zlecono zadania	20	14	14	11	10
Liczba umów	35	24	24	24	23
Wartość przekazanych dotacji (w zł)	2 965 782	2 976 950	3 602 759	4 773 489	4 726 700

Źródło: Departament Spraw Społecznych

WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Wsparcie dzienne osób z niepełnosprawnościami realizowano w ramach dofinansowania działalności warsztatów terapii zajęciowej¹⁶³. Warsztaty stanowią wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę, stwarzającą osobom z niepełnosprawnościami niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Koszty warsztatu są współfinansowane ze środków PFRON (do 90%), samorządu terytorialnego lub z innych źródeł. Działalność warsztatu jest działalnością o charakterze niezarobkowym.

Tabela 187. Warsztaty terapii zajęciowej

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba placówek	4	4	4	4	4
Liczba miejsc	117	117	117	117	117

¹⁶² WTZ – warsztaty terapii zajęciowej.

¹⁶³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 ze zm.).

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Osoby, które opuściły WTZ ze względu na podjęcie zatrudnienia	1	3	2	2	2
Przekazane środki PFRON na działalność WTZ (w zł)	2 064 305	2 341 666	2 479 592	2 868 535	3 345 536
Przekazane środki budżetu Miasta na działalność WTZ (w zł)	235 249	266 450	280 934	331 045	379 210

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

ZADANIA Z ZAKRESU REHABILITACJI ZAWODOWEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH¹⁶⁴

Zadania mają na celu udzielenie osobie niepełnosprawnej takich usług jak poradnictwo zawodowe, szkolenie zawodowe, pomoc w podjęciu zatrudnienia i jego utrzymaniu.

W 2023 r. realizowano ze środków PFRON następujące zadania:

- zwrot pracodawcom kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych (10 zrealizowanych wniosków),
- przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo działalności w formie spółdzielni socjalnej (5 zrealizowanych wniosków),
- dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej (1 zrealizowany wniosek),
- rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych zlecona do realizacji przez fundacje i organizacje pozarządowe (17 zrealizowanych wniosków).

Tabela 188. Koszty realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej ze środków PFRON (w zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	
Rodzaj zadania z zakresu zatrudniania i rehabilitacji zawodowej	Zwrot pracodawcom kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	1 140 000	938 000	1 756 800	1 561 100	1 004 379
	Przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo działalności w formie spółdzielni socjalnej	193 900	225 500	234 577	429 341	375 826
	Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych	14 303	0	7 796	18 000	0

¹⁶⁴ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 ze zm.).

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
	Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego	4 466	2 717	3 000	10 000	8 856
	Dokonywanie zwrotu kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy	0	0	0	0	0
	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych zlecona do realizacji przez fundacje i organizacje pozarządowe	302 368	273 823	399 615	396 000	544 608
	Wypłacone środki PFRON ogółem	1 655 037	1 440 040	2 401 788	2 414 441	1 933 669

Źródło: Departament Spraw Społecznych

MIEJSKI ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W BIAŁYMSTOKU

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności rozpatruje wnioski o wydanie:

- orzeczenia o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia;
- orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16 rok życia;
- orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień;
- legitymacji osób niepełnosprawnych;
- kart parkingowych osób niepełnosprawnych.

Tabela 189. Orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, karty parkingowe, legitymacje osoby niepełnosprawnej wydane mieszkańcom Białegostoku

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
Orzeczenia	do 16 r.ż.	870	877	885	1 052	1 059
	pow. 16. r.ż.	5 500	5 132	5 325	5 434	6 024
Karty parkingowe	osoby niepełnosprawne	876	856	683	1 013	1 331
	placówki	2	1	4	12	4
Legitymacje osoby niepełnosprawnej		2 822	1 666	1 695	1 615	2 647

Źródło: Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

MIEJSKI PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ PRZESTRZEGANIA PRAW OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI NA LATA 2021-2025¹⁶⁵

Program jest skierowany do niepełnosprawnych mieszkańców Białegostoku oraz ich opiekunów i określa kierunki polityki społecznej Miasta w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnościami.

Program jest realizowany według następujących priorytetów:

1. Kształtowanie świadomości społecznej związanej z problematyką osób z niepełnosprawnościami.
2. Przeciwdziałanie marginalizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.
3. Dostosowanie przestrzeni miejskiej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
4. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami.
5. Integracja społeczna osób z niepełnosprawnościami.
6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
7. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb

Każdy z priorytetów ma określone zadania do realizacji z założeniem rezultatów, jakie ma uzyskać.

Warunkiem skuteczności działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta jest ciągłe monitorowanie i ocena poziomu realizacji. Odbywa się to poprzez regularne zbieranie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Programu, które następnie przedstawiane są co roku Wojewodzie Podlaskiemu w formie zbiorczego sprawozdania z realizacji Programu, zgodnie z zapisami art. 35a ustawy¹⁶⁶.

¹⁶⁵ Uchwała Nr XL/595/21 Rady Miasta Białystok z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie przyjęcia „Miejskiego programu działań na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2025”.

¹⁶⁶ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 ze zm.).

10.1.9. Zlecenie zadań z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej

Zlecenie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej odbywa się w oparciu o przepisy ustawy¹⁶⁷.

Tabela 190. Dotacje dla organizacji pożytku publicznego

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej					
Liczba organizacji, którym zlecono zadania	4	4	4	3	3
Liczba umów	7	6	6	4	4
Wartość przekazanych dotacji (w zł)	2 040 689	1 433 679	1 432 982	1 319 871	1 455 410
Usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji, którym zlecono zadania	2	2	2	2	2
Liczba umów	2	2	2	2	2
Wartość przekazanych dotacji (w zł)	4 499 964	4 792 800	5 056 298	5 600 000	6 400 000
Specjalistyczne usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji, którym zlecono zadania	2	2	2	2	2
Liczba umów	2	5	3	4	2
Wartość przekazanych dotacji (w zł)	138 268	158 144	152 040	154 368	147 314
Prowadzenie placówki pomocy społecznej					
Liczba organizacji, którym zlecono zadania	1	1	1	1	1
Liczba umów	1	1	1	1	1
Wartość przekazanych dotacji (w zł)	1 050 000	1 075 087	1 235 000	1 257 793	1 327 232
ŁĄCZNIE:					
Liczba organizacji, którym zlecono zadania*	7	7	7	6	6
Liczba umów	12	14	12	11	9
Wartość przekazanych dotacji (w zł)	7 728 921	7 459 710	7 876 320	8 332 032	9 329 956

* liczba organizacji nie sumuje się, ponieważ mają one różną liczbę zadań

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku

W 2023 r. Departament Spraw Społecznych zlecał następujące zadania z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej:

1. Działania na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością przebywających na terenie Miasta Białegostoku (schronienie, posiłek, ubranie, streetworking).
2. Działania aktywizacyjne skierowane do osób bezdomnych.
3. Pomoc rzeczowa i żywnościowa dla osób potrzebujących (paczki świąteczne).
4. Prowadzenie Placówek wsparcia dziennego i zapewnianie w nich miejsc dla dzieci i młodzieży.

¹⁶⁷ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571).

5. Prowadzenie Placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w ramach Miejskiego Programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Tabela 191. Dotacje dla organizacji pożytku publicznego udzielone przez Departament Spraw Społecznych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Pomoc społeczna					
Liczba organizacji, którym zlecono zadania	17	14	12	12	11
Liczba umów	27	24	22	22	20
Wartość przekazanych dotacji (w zł)	4 272 000,00	3 560 020,00	3 358 040,00	3 574 677,80	3 559 991,40
Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej					
Liczba organizacji, którym zlecono zadania	10	9	7	5	5
Liczba umów	12	11	9	7	7
Wartość przekazanych dotacji (w zł)	2 637 958,96	2 509 005,29	2 293 241,00	2 363 546,00	2 595 078,00

Źródło: Departament Spraw Społecznych

10.1.10. Pomoc instytucjonalna świadczona przez system pomocy społecznej w Białymstoku

Pomoc instytucjonalna obejmuje umieszczanie w domach pomocy społecznej osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Tabela 192. Domy pomocy społecznej funkcjonujące na terenie Miasta Białystok

Wyszczególnienie	2019		2020		2021		2022		2023	
	liczba miejsc	liczba umieszczonych mieszkańców	liczba miejsc	liczba umieszczonych mieszkańców	liczba miejsc	liczba umieszczonych mieszkańców	liczba miejsc	liczba umieszczonych mieszkańców	liczba miejsc	liczba umieszczonych mieszkańców
Dom Pomocy Społecznej przy ul. Proletariackiej 8 dla osób w podeszłym wieku ¹⁶⁸	25	9	25	7	25	10	25	4	25	8

¹⁶⁸ Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek od Cierpiących w Białymstoku przy ul. Proletariackiej 8 funkcjonuje od dnia 1.04.2018 r. Do dnia 31.03.2018 r. w Białymstoku przy ul. Proletariackiej

Wyszczególnienie		2019		2020		2021		2022		2023	
		liczba miejsc	liczba umieszczonych mieszkańców	liczba miejsc	liczba umieszczonych mieszkańców	liczba miejsc	liczba umieszczonych mieszkańców	liczba miejsc	liczba umieszczonych mieszkańców	liczba miejsc	liczba umieszczonych mieszkańców
Dom Pomocy Społecznej przy ul. Świerkowej 9 dla osób przewlekle somatycznie chorych		188	34	188	43	188	59	188	47	188	45
Dom Pomocy Społecznej w Białymstoku przy ul. Baranowickiej 203 z Filią w Bobrowej	dla osób przewlekle psychicznie chorych (Filia w Bobrowej)	36	1	36	1	36	2	36	2	36	2
	dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	102	2	102	1	102	2	102	0	102	0
	dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	168	3	168	5	168	4	168	6	168	4
Ogółem		519	49	519	57	519	77	519	59	519	59

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Tabela 193. Mieszkańcy Miasta Białegostoku umieszczeni w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców Białegostoku umieszczonych w DPS na terenie innych powiatów	84	47	80	105	113
Liczba mieszkańców Białegostoku, którym przyznano decyzją świadczenie	413	399	409	449	484
Odpłatność Gminy Białystok (w zł) ¹⁶⁹	11 206 021	11 174 386	12 065 057	14 666 949	18 204 792

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

8 funkcjonował Dom Opieki Społecznej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek od Cierpiących – placówka zapewniająca całodobową opiekę.

¹⁶⁹ Odpłatność Gminy Białystok za pobyt mieszkańców Miasta Białystok w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów została pomniejszona o wpłaty osób zobowiązanych do ponoszenia opłaty za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej na podstawie decyzji administracyjnych wydanych w oparciu o art. 59 ust. 1 w zw. z art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.) oraz na podstawie umów zawartych zgodnie z art. 103 ust. 2 tejże ustawy, a także zwroty dokonane przez domy pomocy społecznej.

MIEJSCA SCHRONIENIA DLA OSÓB BEZDOMNYCH

Osoby bezdomne mają prawo do schronienia w ogrzewalni, noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Tabela 194. Miejsca zapewniające tymczasowe schronienie osobom bezdomnym

Wyszczególnienie		Typ schronienia			
		Schronisko oraz schronisko z usługami opiekuńczymi	Noclegownia	Ogrzewalnia	Ogółem
2019	Liczba placówek	2	5	1	8
	Liczba miejsc	30	197	50	277
2020	Liczba placówek	1	5	1	7
	Liczba miejsc	28	197	50	275
2021	Liczba placówek	1	5	2	8
	Liczba miejsc	30	195	60	285
2022	Liczba placówek	1	5	2	8
	Liczba miejsc	30	201	60	291
2023	Liczba placówek	1	5	2	8
	Liczba miejsc	30	201	60	291

Źródło: Departament Spraw Społecznych

MIESZKANIA TRENINGOWE¹⁷⁰

Mieszkania treningowe są formą pomocy społecznej przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. W Mieście Białystok w 2023 r. funkcjonowały 4 mieszkania przeznaczone dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej (łącznie 18 miejsc). W mieszkaniach treningowych świadczone usługi bytowe, pracę socjalną oraz naukę w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną. Osoby usamodzielniane przebywające w mieszkaniu treningowym korzystały ze wsparcia pracownika socjalnego, psychologa i pedagoga MOPR w Białymstoku.

Tabela 195. Liczba osób usamodzielnianych korzystających z mieszkań chronionych i treningowych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba usamodzielnianych korzystających z mieszkań chronionych/treningowych	19	18	18	19	24

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

¹⁷⁰ Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1693) zastąpiła nazwę „mieszkania chronione” nazwą „mieszkania treningowe i wspomagane”.

10.1.11. Polityka senioralna

Politykę senioralną Miasta stanowi zespół działań skierowanych do osób w wieku powyżej 60 lat na rzecz zaspokojenia ich potrzeb, rozwiązywania problemów społecznych i likwidacji barier dotyczących tej grupy mieszkańców Białegostoku. Na dzień 31 grudnia 2023 r. Białystok zamieszkiwało 74 033 seniorów.

PROGRAM POLITYKI SENIORALNEJ MIASTA BIAŁEGOSTOKU NA LATA 2023-2025 PN. BEZPIECZNI I SZCZĘŚLIWI SENIORZY („INCOLUMEM AC BEATUM SENIORES”)¹⁷¹

Program Polityki Senioralnej Miasta Białegostoku stanowi dokument określający obszar działań służących rozbudowaniu sieci wsparcia białostockich seniorów w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa, aktywizacji oraz zwiększenia dobrostanu fizycznego, psychicznego, poznawczego i społecznego poprzez efektywne wykorzystywanie posiadanych zasobów i potencjałów miejskich instytucji oraz otoczenia społecznego. Jest to przedsięwzięcie mające uporządkować i skoordynować różnego rodzaju działania wobec w/w grupy odbiorców, prowadzone i planowane przez jednostki organizacyjne Urzędu i Miasta, organizacje pozarządowe i samych mieszkańców, w celu zwiększenia skuteczności i zakresu oddziaływania tych inicjatyw w wymiarze społecznym i ekonomicznym. Program jest również odpowiedzią na zachodzące zmiany demograficzne prowadzące do starzenia się społeczeństwa, czyli systematycznego zwiększania się udziału osób starszych w strukturze społecznej, zarówno Polski, jak i Białegostoku oraz rozwoju tzw. srebrnej gospodarki, a więc usług skierowanych do tej grupy wiekowej.

Treść programu dostępna jest na stronie internetowej www.bip.bialystok.pl w zakładce Akty prawne/ Uchwały Rady Miasta.

KLUB „SENIOR+”

Od 1 stycznia 2022 r. w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku działa Klub „Senior+”.

Klub jest ośrodkiem wsparcia w formie klubu samopomocy, przeznaczonym dla mieszkańców Białegostoku w wieku 60 lat i więcej, nieaktywnych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym, w dużej mierze ze względu na wiek; dysponuje 35 miejscami.

W 2023 r. uczestnicy brali udział w różnego rodzaju działaniach, m.in. w zajęciach: ruchowych, teatralnych, kulinarnych, plastycznych, z fizjoterapeutą, muzycznych, z brydza sportowego; w wycieczkach; w spotkaniach z psychologiem, z przedstawicielami służb mundurowych; w imprezach integracyjnych; w spotkaniach i wyjściach do instytucji kulturalno – oświatowych; w konferencjach z dziećmi i młodzieżą; w webinarium i zajęciach dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa seniorów.

Zorganizowano Miejski Dzień Seniora, w którym brali udział uczestnicy Klubu i inni seniorzy z Białegostoku oraz zaproszeni goście. Uroczystość miała na celu integrację Seniorów.

W ramach usług aktywizujących społecznie, Klub podjął działania mające na celu integrację międzypokoleniową, m.in. poprzez spotkania z osobami z niepełnosprawnościami oraz z innymi Seniorami. Uczestnicy mieli możliwość poszerzenia swojej wiedzy poprzez udział:

¹⁷¹ Uchwała Nr LXXI/972/23 Rady Miasta Białystok z dnia 29 maja 2023 r. w sprawie przyjęcia Programu Polityki Senioralnej Miasta Białegostoku na lata 2023-2025 pn. Bezpieczni i szczęśliwi seniorzy („Incolumem ac beatum seniores”).

w spotkaniu z przedstawicielami Białostockiej Rady Seniorów. Uczestnikom udzielano pomocy w wypełnianiu druków, w załatwianiu różnego rodzaju spraw; informowano o zasadach korzystania z pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i innymi ustawami. Wspierano Seniorów w ich problemach, wspólnie szukano właściwych rozwiązań. Pomagano w obsłudze telefonu, komputera.

Tabela 196. Działalność Klubu Seniora

Lata	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób	175	148	62	112	112
Wydatkowane środki własne Miasta Białystok na utrzymanie i funkcjonowanie Klubu Senior + (w zł)	-	-	-	326 788	384 998
Dotacja budżetu państwa na utrzymanie i funkcjonowanie Klubu Senior + (w zł)	-	-	-	62 370	75 600

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku

Zgodnie z zarządzeniem¹⁷², z dniem 1 listopada 2021 r. Klub Seniora zakończył działanie. W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku realizował zadanie, w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025, edycja 2021 Moduł I – Utworzenie lub wyposażenie Klubu „Senior+”. Na utworzenie i wyposażenie Klubu Miasto Białystok wydatkowało kwotę 653 272 zł. oraz pozyskało środki finansowe z budżetu państwa w wysokości 200 000 zł. Wyremontowano i wyposażono pomieszczenia o powierzchni ok. 180 m², z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Są to sale spotkań, pomieszczenie do zajęć ruchowych, aneks kuchenny i 2 łazienki.

PROGRAM KARTA AKTYWNEGO SENIORA¹⁷³

Program ma na celu aktywizację Seniorów przez zwiększenie ich uczestnictwa w życiu społecznym. Aby przystąpić do Programu należy być mieszkańcem Białegostoku oraz mieć ukończone 60 lat.

Ideą Programu jest szereg ulg, preferencji i świadczeń skierowanych do białostockich seniorów. Działania prowadzone w ramach programu mają na celu:

- ułatwienie dostępu do badań profilaktycznych,
- propagowanie prozdrowotnego stylu życia,
- aktywizację społeczną Seniorów,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu Seniorów,
- kształtowanie pozytywnego wizerunku Seniorów,
- zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach edukacyjnych, kulturalnych i sportowych,
- poprawę stanu zdrowia i związanej z nim jakości życia Seniorów.

¹⁷² Zarządzenie Nr 835/21 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 15 października 2021 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku.

¹⁷³ Uchwała Nr VII/77/2015 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 marca 2015 r. w sprawie wprowadzenia Programu „Karta Aktywnego Seniora (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 1255), zmieniona uchwałą Nr XLI/630/17 Rady Miasta Białystok z dnia 25 września 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2017 r. poz. 3758) i uchwałą Nr XIV/211/19 Rady Miasta Białystok z dnia 23 września 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2019 r. poz. 4715).

MOPR w Białymstoku, w ramach świadczonej pracy socjalnej, wydawał niezbędne zaświadczenia osobom, które spełniały kryteria do otrzymania specjalnego biletu Seniora.

Tabela 197. Liczba wydanych zaświadczeń w ramach karty aktywnego seniora

Lata	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wydanych przez MOPR zaświadczeń	131	109	97	75	85

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku

„ZŁOTA RĄCZKA”

Wspólnie z Fundacją „Spe Salvi” Miasto wspiera Seniorów poprzez przeprowadzanie konsultacji oraz drobnych napraw technicznych wykonywanych przez fachowców. Pomoc udzielana była bezpłatnie. Usterki można było zgłaszać w poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek 9.00 - 13.00 oraz środę 13.00 - 17.00. Zgłoszenia przyjmowane były telefonicznie przez konsultanta lub osobiście w biurze. W 2023 r. pomocy udzielono 399 Seniorom i dokonano 720 drobnych napraw/konsultacji.

POZOSTAŁE DZIAŁANIA SKIEROWANIE DO SENIORÓW

W ramach inicjatyw dedykowanych Seniorom prowadzono działania na rzecz aktywizacji osób starszych poprzez organizację wydarzeń związanych z kulturą, aktywnością fizyczną, edukacją, zdrowym stylem życia oraz poprawą stanu psychicznego mieszkańców Białegostoku w wieku 60 lat i więcej.

W ramach otwartego konkursu ofert zrealizowano następujące działania:

- Jak zdrowo i mądrze się starzeć,
- Senior aktywny, zdrowy, spełniony,
- Aktywnie przez życie,
- Aktywny Głuchy Senior III,
- Bezpieczny i szczęśliwy Senior (wraz z organizacjami pozarządowymi).

Dodatkowo podjęto następujące działania:

- zorganizowano marsz dla Seniorów z okazji Dnia Niepodległości,
- wydano Informator dla Seniorów pn. „Miasto dla Seniorów Seniorzy dla Miasta”,
- w II połowie 2023 r. Podlaski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża otworzył Klub Seniora. Zorganizowano w nim zajęcia aktywizacyjne dla 100 seniorów.

Urząd Miejski przekazywał zainteresowanym Seniorom tzw. Pudełka życia, które można było pobierać bezpłatnie w Centrum Aktywności Społecznej lub Departamencie Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Białymstoku. Pudełka życia dzięki zawartym w nim informacjom ułatwiają niesienie pomocy ludziom samotnym, starszym, niepełnosprawnym w sytuacjach, kiedy ich zdrowie lub życie jest zagrożone.

10.1.12. Ośrodki wsparcia

Zadaniem ośrodków wsparcia dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest zapewnienie pomocy osobom, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych nie są zdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku rodzinnym i społecznym. W Białymstoku funkcjonują 2 środowiskowe domy samopomocy (ŚDS) dziennego pobytu dla osób przewlekle psychicznie chorych i osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ A, B):

- Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. 11 Listopada 6 (obecnie: jednostka organizacyjna Miasta Białystok),
- Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Pogodnej 63 - prowadzony przez Caritas Archidiecezji Białostockiej na zlecenie Miasta Białystok.

W ww. domach prowadzony jest proces wspierająco-aktywizujący. Celem podejmowanych działań jest zwiększanie zaradności i samodzielności życiowej, a także integracja społeczna.

Tabela 198. Ośrodki wsparcia

Wyszczególnienie		Środowiskowy Dom Samopomocy
2019	Liczba placówek	2
	Liczba miejsc	100
	Liczba osób, które skorzystały z placówki	102
2020	Liczba placówek	2
	Liczba miejsc	100
	Liczba osób, które skorzystały z placówki	98
2021	Liczba placówek	2
	Liczba miejsc	105
	Liczba osób, które skorzystały z placówki	100
2022	Liczba placówek	2
	Liczba miejsc	105
	Liczba osób, które skorzystały z placówki	97
2023	Liczba placówek	2
	Liczba miejsc	105
	Liczba osób, które skorzystały z placówki	101

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku

10.1.13. Profilaktyka uzależnień

Zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii są realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii¹⁷⁴ i obejmują:

1. Wspieranie usług profilaktyczno – terapeutycznych w zakresie pomocy uzależnionym, ich rodzinom i osobom zagrożonym uzależnieniem, prowadzonych w punktach konsultacyjnych i poradniach uzależnień.
2. Wspieranie usług rehabilitacyjnych w zakresie przeciwdziałania narkomanii realizowanych w placówkach stacjonarnych i ośrodkach dziennego pobytu.
3. Podniesienie standardu realizacji programów redukcji szkód zdrowotnych i społecznych oraz zwiększenie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej

¹⁷⁴ Uchwała Nr LI/736/22 Rady Miasta Białystok z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022 – 2025.

wśród osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i nowych substancji psychoaktywnych (NSP).

Zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych realizowane w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych¹⁷⁵:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej, w tym:
 - dofinansowanie szkoleń terapeutów pracujących w innych placówkach leczenia odwykowego;
 - dotacja na prowadzenie poradnictwa i terapii dla młodzieży uzależnionej od alkoholu.
2. Pomoc członkom rodzin osób uzależnionych od alkoholu, w tym:
 - promowanie trzeźwego stylu życia, połączone z działaniami pomocowymi, skierowanymi do osób i rodzin z problemem alkoholowym i przemocą domową (działania prowadzone przez stowarzyszenia abstynenckie);
 - prowadzenie sieci specjalistycznych placówek wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
 - prowadzenie punktów informacyjnych o problemach alkoholowych;
 - prowadzenie ośrodka wsparcia dzieci krzywdzonych, ich rodzin i opiekunów;
 - dofinansowanie specjalistycznych szkoleń dla osób zawodowo zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przemocą domową;
 - prowadzenie zajęć edukacyjnych dla rodziców i wychowawców w zakresie prowadzenia profilaktyki domowej;
 - prowadzenie diagnostyki oraz wspomagania rozwoju dzieci z alkoholowym zespołem płodowym;
 - realizacja zadań w zakresie szeroko pojętych uzależnień behawioralnych, w szczególności profilaktyki uzależnień od nowych technologii – program pilotażowy;
 - prowadzenie postępowania o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
3. Zadania realizowane przez Izbę Wytrzeźwień w Białymstoku – program informacyjno-edukacyjny dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Białymstoku prowadzone są Punkty Konsultacyjne dla osób i rodzin z problemami alkoholowymi, działające w Zespołach Pracowników Socjalnych, w których osobom nadużywającym alkoholu, współuzależnionym oraz członkom ich rodzin pracownicy socjalni udzielają porad. Ośrodek nie zajmuje się leczeniem i terapią osób uzależnionych.

Tabela 199. Działalność punktów konsultacyjnych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba udzielonych porad	1 812	1 922	1 871	2 043	2 368
Liczba osób, którym udzielono porad	1 112	1 335	1 199	1 289	1 269

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Izba Wytrzeźwień w Białymstoku jest jednostką organizacyjną Urzędu Miejskiego w Białymstoku. W ramach funkcjonującej struktury izba posiada 51 miejsc noclegowych dla

¹⁷⁵ Uchwała Nr LI/736/22 Rady Miasta Białystok z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022 – 2025.

osób nietrzeźwych oraz prowadzi noclegownię dla osób bezdomnych w sezonie zimowym (20 miejsc).

10.1.14. Powszechna dostępność i równe traktowanie

Działania Miasta w zakresie dostępności w 2023 r.:

- zarejestrowano 9 spraw z obszaru dostępności;
- zaktualizowano deklarację dostępności i zamieszczono ją na 3 miejskich stronach;
- 24 maja 2023 r. Prezydent Miasta Białegostoku zatwierdził „Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2023 – 2027”, który został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Białymstoku;
- w szkoleniach z obszaru dostępności zorganizowanych przez Unię Metropolii Polskich wzięli udział pracownicy z jednostek nadzorowanych przez Departament Spraw Społecznych: 8 osób w szkoleniu w dniu 3.10.2023 r. pn. „Tworzenie dokumentów dostępnych cyfrowo publikowanych na stronach internetowych”; 10 osób w szkoleniu w dniu 12.10.2023 r. pn. „Dostępność stron internetowych i elementów – aspekty techniczne i organizacyjne”;
- obsłużono 38 interesantów przy wsparciu osoby posługującej się Polskim Językiem Migowym (PJM).

Działania Miasta w zakresie równego traktowania:

W 2023 r. Pełnomocnik Prezydenta Miasta Białegostoku do spraw Równego Traktowania zrealizował następujące działania:

- aktywny udział w pracach Komisji Praw Człowieka i Równego Traktowania (KPCZiRT) powołanej przy Związku Miast Polskich, w tym organizacja 1 czerwca 2023 r. otwartego spotkania KPCZiRT w Białymstoku, z udziałem przedstawicielek Rad Kobiet, pełnomocniczek (-ków) ds. równego traktowania, białostockiej młodzieży i organizacji pozarządowych, które poświęcone było następującym tematom: mowa nienawiści, idea miasta praw człowieka, funkcjonowanie Rad Kobiet w Polsce, dobre praktyki we wdrażaniu praw człowieka w Białymstoku;
- powołanie 25 maja 2023 r. Białostockiej Rady Kobiet przy Prezydencie Miasta Białegostoku w skład której weszło 27 kobiet reprezentujących różnorodne środowiska społeczne;
- organizacja przez Pełnomocnika szkolenia dla 17 pracowników Urzędu Miejskiego w Białymstoku z umiejętności komunikowania się Polskim Językiem Migowym;
- podpisanie przez Prezydenta w dniu 19 grudnia 2023 r. deklaracji aspiracji Białegostoku o rangę „Miasta Praw Człowieka”, będącej podkreśleniem zobowiązania do przestrzegania i promowania praw człowieka na wszystkich poziomach lokalnego życia społecznego;
- iluminacja budynku Muzeum Pamięci Sybiru w kolorze zielonym z okazji Międzynarodowego Dnia Praw Człowieka.

Zarządzeniem Prezydenta Miasta Białegostoku¹⁷⁶ Pełnomocnik zobowiązany został do przedkładania Prezydentowi Miasta Białegostoku rocznego sprawozdania z realizacji zadań w celu akceptacji dokumentu.

Działania wskazane w podrozdziale 10.1. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- K1.2. Podnoszenie poziomu kompetencji cyfrowych
- K1.7. Kształcenie przez całe życie
- K2.1. Profilaktyka zdrowotna/chorób cywilizacyjnych/edukacja zdrowotna
- K2.3. Wsparcie psychologiczno-psychiatryczne oferowane mieszkańcom, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży
- K2.4. Prewencja uzależnień (środki psychoaktywne, zaburzenia odżywiania, uzależnienia behawioralne)
- K2.5. Opieka długoterminowa i opieka nad osobami starszymi
- K3.1. Wsparcie dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach rozwojowych oraz ich rodzin
- K3.2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób dorosłych z niepełnosprawnościami oraz wsparcie ich rodzin
- K3.3. Pomoc i wsparcie osobom w sytuacjach kryzysowych
- K3.4. Działania prewencyjne wobec ryzykownych zachowań młodego pokolenia
- K3.5. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- K3.6. Przeciwdziałanie ubóstwu
- K3.7. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób starszych
- K3.8. Integracja obcokrajowców/cudzoziemców
- K4.1. Rozwój postaw równego traktowania, niedyskryminacji i otwartości na różnorodność
- P2.1. Dostępność przestrzeni dla użytkowników ze szczególnymi potrzebami
- C6.1. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań doskonalących procesy zarządzania miastem w zakresie warunków życia

10.2. Żłobki

Na koniec 2023 r. w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych, prowadzonym przez Prezydenta Miasta Białegostoku zarejestrowanych było 9 żłobków samorządowych, dysponujących 1 273 miejscami dla dzieci w wieku do lat 3 oraz 49 niepublicznych żłobków, 4 kluby dziecięce i 1 dzienny opiekun, dysponujące 1 651 miejscami.

Tabela 200. Informacje na temat żłobków samorządowych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba żłobków samorządowych	7 + filia	8	8 + filia	9	9
Liczba miejsc w żłobkach samorządowych	1 121	1 121	1 273	1 273	1 273
Średnioroczna liczba dzieci zapisanych	1 015	975	1228	1 235	1 244
Średnioroczna liczba dzieci uczęszczających	754	716	721	824	913

¹⁷⁶ Zarządzenie Nr 664/20 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 28 lipca 2020 r. w sprawie powołania Pełnomocnika Prezydenta Miasta Białegostoku do spraw Równego Traktowania.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba oddziałów w żłobkach	36	35	41	41	41
Liczba etatów	253,10	251,10	278,6	285	282
Wydatki na żłobki (wraz z wydatkami inwestycyjnymi, w zł)	16 472 006	16 692 751	19 574 183	22 367 306	25 334 590
Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka (w zł)	1 335,82	1 191,21	1 281,36	1 464,21	1 564,84
Wysokość opłaty za żłobek (bez wyżywienia, w zł)	200	200	200	(I - II) - 200 (III - XII) - 400	400
Wydatki na zakup usług remontowych (w zł)	505 289	11 946	412 282	685 213	436 587

Źródło: Departament Spraw Społecznych

Tabela 201. Liczba miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów

Wyszczególnienie		Żłobki samorządowe	Niepubliczne żłobki i kluby dziecięce	Dzienni opiekunowie	Ogółem
2019	podmioty	8	41	0	49
	miejsca	1 121	1 274	0	2 395
2020	podmioty	8	43	0	51
	miejsca	1 121	1 192	0	2 313
2021	podmioty	9	44	2	55
	miejsca	1 273	1 343	16	2 632
2022	podmioty	9	53	0	62
	miejsca	1 273	1 674	0	2 947
2023	podmioty	9	53	1	63
	miejsca	1 273	1 646	5	2 924

Źródło: Departament Spraw Społecznych

Działania wskazane w podrozdziale 10.2. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

K3.5. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

10.3. Ochrona zdrowia

INFORMACJE OGÓLNE O ŚWIADCZENIACH ZDROWOTNYCH

Urząd Miejski w Białymstoku jest organem założycielskim Samodzielnego Szpitala Miejskiego im. PCK w Białymstoku. W roku 2023 kwota dofinansowania do działalności szpitala (zakup aparatury medycznej, remonty planowane sprzętu medycznego, zakup wyposażenia) wyniosła 980 400 zł.

Działania z zakresu polityki zdrowotnej:

1. Przedsięwzięcia zmierzające do zmniejszenia rozpowszechnienia palenia tytoniu wśród mieszkańców miasta Białegostoku.
2. Realizacja Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, w tym:

- prowadzenie placówki pomocy psychiatryczno – psychologiczno – terapeutycznej skierowanej do dzieci i młodzieży doświadczającej kryzysu,
 - wspieranie pomocy z zakresu zaburzeń psychicznych w formie prowadzenia oddziału dziennego opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży w Białymstoku,
 - prowadzenie Placówki Intensywnej Opieki Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży.
3. Współorganizacja Uniwersytetu Zdrowego Seniora i Uniwersytetu Profilaktyki Psychogeriatrycznej.
 4. Realizacja programu polityki zdrowotnej w zakresie edukacji okołoporodowej mieszkanki Miasta pn. „Szkoła Rodzenia”.

Tabela 202. Świadczenia realizowane przez Miasto Białystok

Wyszczególnienie		Nazwa świadczenia		
		Szczepienia ochronne przeciwko grypie dla mieszkańców Białegostoku po 60 roku życia	Program edukacji okołoporodowej „Szkoła rodzenia”	Usługi rehabilitacyjne
2019	środki wydatkowane (w zł)	189 960	367 570	391 975
	liczba udzielonych świadczeń	3 910	1 246	1 568
2020	środki wydatkowane (w zł)	171 127	269 800	437 566
	liczba udzielonych świadczeń	3 091	867	1 531
2021	środki wydatkowane (w zł)	0	314 900	580 872
	liczba udzielonych świadczeń	0	699	1 900
2022	środki wydatkowane (w zł)	0	345 000	400 000
	liczba udzielonych świadczeń	0	1 000	1 400
2023	środki wydatkowane (w zł)	0	404 700	400 000
	liczba udzielonych świadczeń	0	1 140	1 320

Źródło: Departament Spraw Społecznych

UNIwersYTET ZDROWEGO SENIORA

Uniwersytet Zdrowego Seniora i Uniwersytet Psychogeriatry to wspólna inicjatywa Departamentu Spraw Społecznych oraz Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku Wydziału Nauk o Zdrowiu skierowana do osób po 60 roku życia. Z obu uniwersytetów korzysta ok. 90 osób.

Cele zasadnicze:

- propagowanie zdrowego stylu życia i postaw prozdrowotnych;
- poszerzanie wiedzy w dziedzinie: opieki medycznej poprawiającej jakość życia ludzi w podeszłym wieku; wykorzystania nowoczesnych metod diagnostyki i leczenia; stosowania leków i suplementów diety oraz farmakoekonomii w chorobach u ludzi w podeszłym wieku;
- przeciwdziałanie samotności i aktywizacja społeczna osób starszych.

Metody działania:

- wykłady specjalistów z różnych dziedzin nauk medycznych mające na celu poszerzanie wiedzy w zakresie wykorzystywania najnowszych osiągnięć nauki i techniki

w rozwiązywaniu kluczowych problemów zdrowotnych u ludzi w podeszłym wieku - włączenie w działania profesorów seniorów;

- zajęcia praktyczne - ćwiczenia w pracowniach umiejętności i pracowniach specjalistycznych;
- zajęcia z podstaw informatyki i obsługi Internetu;
- zajęcia aktywizujące ruchowo;
- akcje promujące zdrowy styl życia mające na celu poszerzenie wiedzy o możliwościach poprawy jakości życia ludzi w podeszłym wieku.

SZKOŁA RODZENIA

Szkoła jest placówką Samodzielnego Szpitala Miejskiego im. PCK w Białymstoku, w której prowadzone są:

- Zajęcia teoretyczne w grupach ok. 80-110 osobowych, w których uczestniczą kobiety w ciąży wraz z partnerami;
- Gimnastyka;
- Spotkania ze specjalistami;
- Warsztaty.

W 2023 r. zrealizowano:

- 6 998 wizyt osób korzystających z zajęć teoretycznych;
- 8 053 wizyt osób korzystających z gimnastyki;
- 1 211 wizyt osób przygotowywanych do porodu rodzinnego;
- 17 312 wizyt uczestników Szkoły Rodzenia.

W 2023 r. do Szkoły Rodzenia zapisało się 1 141 kobiet.

Działania wskazane w podrozdziale 10.3. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

K1.2. Podnoszenie poziomu kompetencji cyfrowych

K2.1. Profilaktyka zdrowotna/chorób cywilizacyjnych/edukacja zdrowotna

K2.2. Promocja zdrowego trybu życia

K2.3. Wsparcie psychologiczno-psychiatryczne oferowane mieszkańcom, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

K2.4. Prewencja uzależnień (środki psychoaktywne, zaburzenia odżywiania, uzależnienia behawioralne)

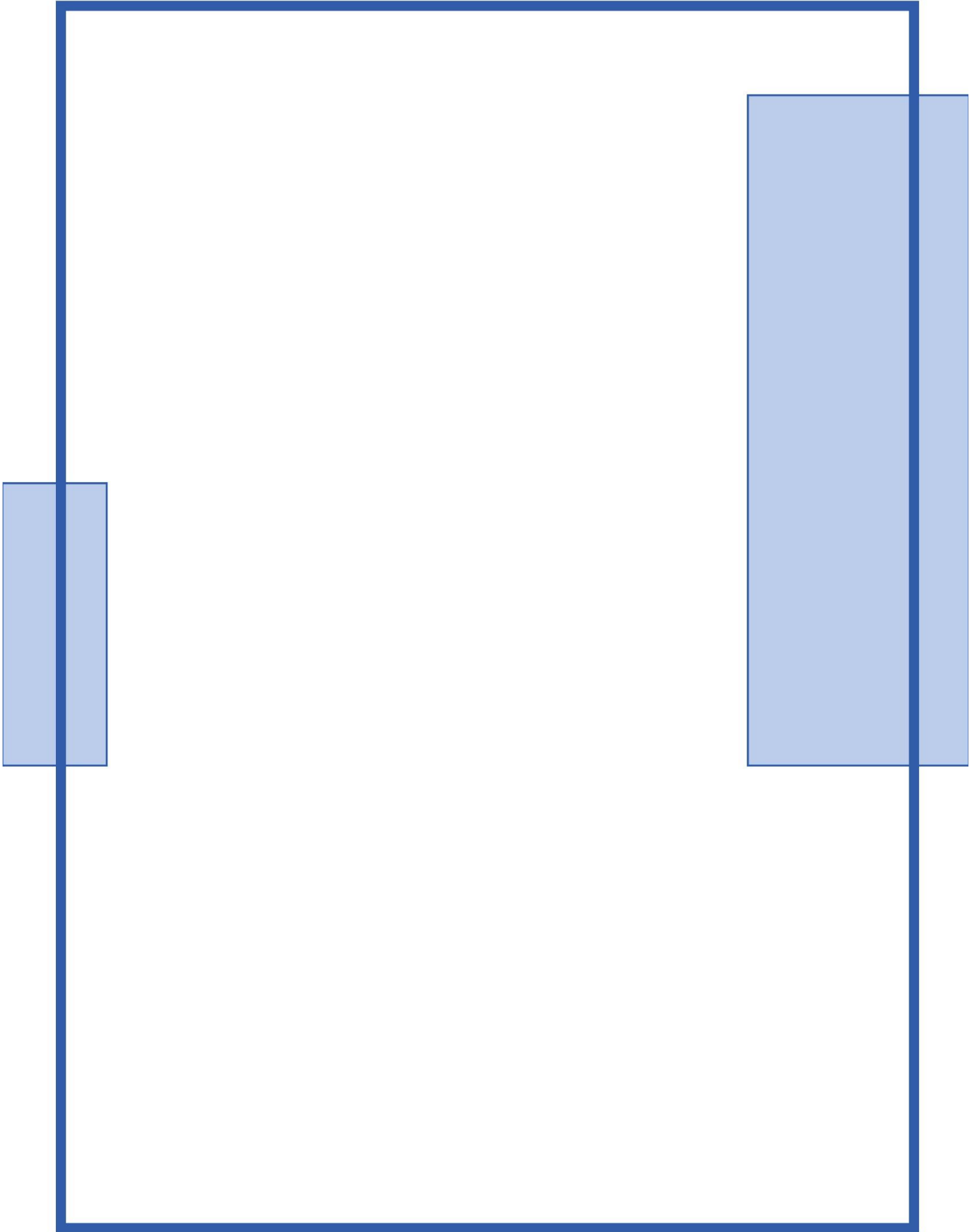
K2.5. Opieka długoterminowa i opieka nad osobami starszymi

K3.1. Wsparcie dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach rozwojowych oraz ich rodzin

K3.3. Pomoc i wsparcie osobom w sytuacjach kryzysowych

11. KULTURA, SPORT I TURYSTYKA

11.1. Kultura

DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKICH INSTYTUCJI KULTURY

Miasto Białystok w 2023 r. było organem prowadzącym 7 miejskich instytucji kultury. Miasto odpowiadało za funkcjonowanie 1 instytucji artystycznej - Białostockiego Teatru Lalek (BTL) oraz 6 pozostałych instytucji: Białostockiego Ośrodka Kultury (BOK), Domu Kultury „Śródmieście” w Białymstoku (DKŚ), Galerii Arsenał w Białymstoku (GA), Galerii im. Sleńdzińskich (GSL), Muzeum Wojska w Białymstoku (MW) oraz Muzeum Pamięci Sybiru (MPS). Zadanie własne miasta w zakresie prowadzenia biblioteki publicznej zostało powierzone Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego (KP), na podstawie porozumienia zawartego z samorządem wojewódzkim w 1999 r.

Tabela 203. Wydatki na miejskie instytucje kultury i filie biblioteczne w 2023 roku (w zł)

Wydatki dz. 921 kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Wysokość dotacji dla instytucji ogółem	Wysokość dotacji podmiotowych dla instytucji	Wysokość dotacji na wydatki majątkowe instytucji	Wysokość dotacji celowych na wydatki bieżące instytucji
55 071 671	48 151 504	39 020 482	2 446 568	6 684 454

Źródło: Referat Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Tabela 204. Liczba działań kulturalnych miejskich instytucji kultury ogółem

Rok	BOK	BTL	DKŚ	GA	GSL	MPS	MW	Razem
2019	568	644	32	56	883	26	48	2 257
2020	146	271	19	72	405	28	38	979
2021	250	349	23	91	499	14	39	1 265
2022	302	510	27	206	811	396	872	3 124
2023	2 132	645	63	290	1 227	535	802	5 694

Źródło: Referat Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

WYBRANE DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ MIEJSKIE INSTYTUCJE KULTURY W 2023 ROKU

BIAŁOSTOCKI OŚRODEK KULTURY (BOK)

W 2023 r. Ośrodek zorganizował kolejne edycje 6 dużych festiwali, z udziałem twórców lokalnych, krajowych i zagranicznych (Międzynarodowy Festiwal Filmów Krótkometrażowych ŻUBROFFKA, Wschód Kultury/ Inny Wymiar, Festiwal Kultury Niezależnej Underground/ Independent, Festiwal Kultur i Podróży „Ciekawi świata”, Jesień z Bluesem, Dni Sztuki Współczesnej) oraz 36 koncertów różnych gatunków muzycznych promujących także lokalnych twórców, w ramach: Dni Miasta (plenerowe), Premier Muzycznych, Jazzu na BOK-u, Blues Famy, Katedralnych Koncertów Organowych, Zaduszek bluesowych, Koncertów w ogrodach i na tarasach. Ośrodek prowadził działalność kinową – 1 879 seansów obejrzało ponad 34 tys. widzów. Stworzona - w ramach 17. MFFK ŻUBROFFKA - przez uczestników warsztatów

animacja „Małe rzeczy mają znaczenie” znalazła się w selekcji Festiwalu Animacji O!pla w kategorii Teraz my!.

W ramach działań edukacyjnych odbyły się warsztaty historyczne poświęcone L. Zamenhofowi, wielokulturowości i postawom społecznym, zabytkom i historii miasta z użyciem klocków Lego. BOK był współoperatorem programu Przestrzenie Sztuki „Taniec” Fundacji Rozwoju Sztuki Tańca, ponadto odbyły się m.in. warsztaty, projekty taneczne (3 premiery: „Brainheart”, „Co do czego”, „Prywatność nieznana”), wystawa „Białostok tańczy”, pokazy filmów, bitwy taneczne Free Mind Ring. Instytucja włączyła się w obchody Święta Ulicy Warszawskiej, Dni Zamenhofa i 72. Kongres Esperantystów Chrześcijan. W 80. rocznicę powstania w getcie białostockim instytucja zrealizowała m.in. spektakl plenerowy „Skrzypek na Dachy” Teatru Żydowskiego, koncert „JIDYSZLAND. Pieśni żydowskie z Podlasia” Karoliny Cichej&Spółki. W ramach działań BOK wykonany został mural „Nadzieja” projektu Moniki Krajewskiej, wydano książkę „Kobiety w białostockim getcie” A. Cz. Dobrońskiego, umieszczono tablice informujące o granicach getta.

BIAŁOSTOCKI TEATR LALEK (BTL)

W 2023 r. we współpracy z twórcami lokalnymi i krajowymi Teatr przygotował 5 premier: „Tamtamtam i Tututu” (reż. Jacek Malinowski), „Przemiana” (reż. Marcin Bikowski), „Pustostany” (reż. Waldemar Wolański), „Zemsta” (reż. Paweł Aigner), „Z głową byka” (reż. Robert Jarosz). BTL zorganizował 5. edycję Festiwalu Teatrów Lalek dla Dorosłych Metamorfozy Lalek, podczas którego świętowano jubileusz 70-lecia Teatru, pokazano spektakle twórców m.in. z Francji, Izraela, Litwy, Holandii, Hiszpanii i Polski; wystawę „Nasz BTL. U źródła”; wydano publikację „Nasz BTL. U źródła” i 2 płyty z utworami ze spektakli. Teatr był współoperatorem programu Przestrzenie Sztuki Taniec Fundacji Rozwoju Sztuki Tańca, na scenie Teatru pokazano premierowe spektakle: „Niesamowity świat Obłoczka” (reż. Olga Bury) i „Jamais Vu” (reż. I. Bocian, A. Grabarczyk). BTL bierze udział w projekcie EU ConnectUp, czego efektem są m.in. koprodukcje teatralne, a w 2023 r. w Palmeli (Portugalia) odbyło się spotkanie młodzieży z 9 krajów Europy, w tym z powiatu białostockiego pn. „Tomorrowland”, która przygotowała widowisko. BTL oferował rezydencje artystyczne twórczyniom z Ukrainy i Białorusi, powstały 2 spektakle „Night call” i „Triptych. Practise of inner observation”; prezentował 7 wystaw z zakresu teatru lalkowego; udostępniał Piwnicę Lalek z działaniami edukacyjnymi (warsztaty, lekcje teatralne, czytania bajek teatralnych). Spektakle i twórcy Teatru zdobyli 6 nagród i 5 wyróżnień, w tym za scenografię (Pavel Hubicka – „Z głową byka”) na Festiwalu Teatrów Lalek w Będzinie i Nagrodę główną oraz Nagrodę Młodych dla Błażeja Piotrowskiego na Festiwalu Debiutów w Koszalinie.

DOM KULTURY „ŚRÓDMIEŚCIE” W BIAŁYMSTOKU (DKŚ)

W 2023 r. Dom Kultury prowadził 3 ogniska edukacyjne (muzyczne, baletowe, plastyczno-komputerowe), 6 zespołów artystycznych dla młodzieży (Zespół Muzyki Dawnej Ars Decorum, Dziecięca Grupa Wokalna Miniatura, Zespół Muzyki i Tańca Dawnego Capella Antiqua Bialostociensis, Chór Squillo, Zespół Kameralny Piu Vivere, Grupa Teatralna Rupaki) oraz Kabaret Lumbago (seniorzy).

Instytucja oferowała także warsztaty artystyczne dla dorosłych. Dom Kultury kontynuował projekt ze środków UNICEF na pomoc obywatelom Ukrainy pn. „Organizacja zajęć muzycznych, wokalnych, tanecznych, plastycznych, graficznych”. Z zajęć grupowych i indywidualnych skorzystało 74 dzieci polskich i ukraińskich. Uczniowie ogniska baletowego zdobyli I miejsce oraz Złoty Puchar w kategoriach Klasyka i Disco Show w XV Ogólnopolskim

Festiwalu Tańca Nowoczesnego „City of Dance w Białymstoku”, a ogniska muzycznego - I i II miejsce w kat. soliści w II Podlaskim Przeglądzie Krok do kariery. Instytucja zorganizowała 6. edycję Festiwalu Barokowe Ogrody Sztuki, nawiązującego do dziedzictwa Branickich, oferując inscenizację muzyczno-taneczną, wystawę i wykład; Święto ulicy Kilińskiego; włączyła się też w obchody 80. rocznicy powstania w getcie białostockim organizując koncert plenerowy „Mein shtetele”.

GALERIA ARSENAŁ W BIAŁYMSTOKU (GA)

Galeria w 2023 r. zorganizowała 10 wystaw czasowych twórców krajowych i zagranicznych, z tego 9 wystaw prezentowano w siedzibie, natomiast 1 w galerii w Kownie (wystawa „Pirmiausia veiksmaš buvo!” we współpracy z Kaunas Artists House w Kownie). Największą popularnością cieszyły się wystawy: „Zmiana ekspozycji”, Bartek Buczek; „Galeria to kurnik artyści to kury a sztuka to jajka kur”; „Duby smalone”. Wybranym wystawom towarzyszyły programy upowszechniające: oprowadzania kuratorsko-autorskie, również w jęz. angielskim, białoruskim i PJM oraz z audiodeskrypcją; wykłady; program edukacyjny, skierowany do różnych grup wiekowych, obejmujący m.in. warsztaty dla dzieci, rodzin, nastolatków, osób w wieku 50+, nauczycieli, kobiet oraz dla świetlicy Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy ul. Barszczańskiej. Realizowano projekty skierowane do dzieci m.in. redagowana przez dzieci „Gazeta dzieci” czy „Plac Zabaw Arsenał” z ofertą warsztatową w galerii i poza nią. Galeria była partnerem w projekcie cyfrowego archiwum prac osób z Ukrainy „The sky is open. Voices from Ukraine” we współpracy z instytucjami kultury. Zrealizowano projekt „New Hope & Galeria Arsenał”, który powstał z potrzeby aktywizacji promocji lokalnych twórców – muzyków Ambientu. Odbyły się 4 rezydencje artystyczne (twórcy z Polski, Białorusi i Ukrainy), warsztaty i spotkania z młodzieżą z Liceum Sztuk Plastycznych w Supraślu i Wydziału Architektury PB w ramach projektu „Laboratorium badań nad szczęściem”. Realizowano cykl „(Re)thinking the World”, w ramach którego odbyło się 7 wizyt studyjnych m.in. z przedstawicielami School of Digital Arts w Manchesterze i pracownikami badawczymi Queen’s University w Belfaście. Galeria zajęła II miejsce w konkursie IDOL Fundacji Szansa dla Niewidomych w kategorii „Instytucja otwarta dla niewidomych” (etap wojewódzki).

GALERIA IM. SLEŃDZIŃSKICH (GSL)

Galeria prezentowała 2 wystawy stałe („Sztuka w genach. Sleńdzińscy” i „Relikwie”) i 28 wystaw czasowych (w tym 17 upowszechniających dorobek lokalnych twórców). W 2023 r. zrealizowano projekty kulturalne związane z 80. rocznicą powstania w getcie białostockim, m.in. fotograficzną wystawę plenerową „Getto Białostockie 1941-1943”, wystawy „Kopiści białostockiego getta” i „Izaak Celnikier”, wydano książki: Eleny Makarovej „Kopiści. O zapomnianych artystach z getta białostockiego”, „Z krwi i nadziei” Samuela Pisara. Odbył się 15. Międzynarodowy Festiwal Muzyki Dawnej im. Julitty Sleńdzińskiej „Translacje”. Zakończono międzynarodowy „Patterns Project” w ramach programu UE Erasmus+ (projekt partnerski rumuńskich, polskich, estońskich, fińskich instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się dziedzictwem kulturowym). Galeria prowadziła działania edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży oraz dorosłych (m.in. warsztaty plastyczne, fotograficzne, rzeźbiarskie, rysunku). Zrealizowano 399 warsztatów plastycznych i 150 lekcji muzealnych dla szkół i przedszkoli. Odbył się XVI konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży „Mój pamiętnik”; realizowano praktyki zawodowe dla uczniów szkół średnich, plenery fotograficzne ze studentami. Kontynuowano cykl „Czwartki u Sleńdzińskich” – odbyły się 34 wydarzenia; zorganizowano 9 koncertów z cyklu

„W samo południe”; organizowano wykłady, spotkania, panele dyskusyjne dot. literatury, fotografii, historii sztuki.

MUZEUM PAMIĘCI SYBIRU (MPS)

Muzeum udostępniało zwiedzającym wystawę stałą oraz wystawy czasowe: „Tylko ból jest mój” (wernisaż połączony z konferencją „Kobieta i wojna – perspektywa kulturowa, społeczna i psychotraumatologiczna”) oraz plenerową instalację „Rzeczy Viste” poświęconą deportowanym na Syberię. Instytucja zorganizowała 5. Bieg Pamięci Sybiru, 6. Peleton Pamięci Ofiar Sowieckiej Agresji - przejazd rowerowy trasą historycznych wydarzeń związanych z początkiem okupacji sowieckiej w Białymstoku; obchody 17 września obejmujące: konferencję Pamięć pokoleń, dyskusję wokół wydawnictwa Sybir, spektakl plenerowy „Sztambuch syberyjski – impresje”, mapping. Muzeum wydało 9 publikacji, w tym m.in.: 2 monografie „Polskie dzieci w kraju kwitnącej wiśni” i „Krajobraz z Sybirem w tle”, reportaż „Kazachstan”, Biuletyn Historii Pogranicza nr 23 oraz 2 kolejne numery magazynu „Zesłaniec”. MPS prowadziło działania edukacyjne w formie cyklu szkoleń, zajęć edukacyjnych dla szkół, warsztatów dla dorosłych; programu szkoleniowego Akademia Muzeum; upamiętniło 95. rocznicę powstania Związku Sybiraków, połączoną z promocją magazynu „Zesłaniec”. MPS prowadziło polsko-angielski portal popularno-naukowy poświęcony Sybirowi - swiatsybiru.pl, na którym w 2023 r. opublikowano 56 artykułów krajowych i zagranicznych autorów. W grudniu 2023 r. instytucja otrzymała Nagrodę Muzealną Rady Europy 2024 oraz została nominowana do nagrody Europejskiego Muzeum Roku. Muzeum powiększyło swoje zbiory o 1 863 obiekty muzealne poprzez zakupy (268) i darowizny (1 595), obejmujące archiwalia, fotografie, realia.

MUZEUM WOJSKA W BIAŁYMSTOKU (MW)

Muzeum prezentowało wystawy stałe w siedzibie i obiektów wielkogabarytowych w Parku Militarym przy ul. Węglowej oraz 10 wystaw czasowych, w tym: 4 w siedzibie („Migawki”, „Kawaleria w obrazach”, wystawa dioram w 80. rocznicę powstania w getcie białostockim, 55. rocznica powstania Muzeum Wojska) i 6 wystaw plenerowych (m.in. „Od koni do koni mechanicznych”, „Generał Nikodem Sulik”, „14. Dywizjon Artylerii Konnej”). Instytucja realizowała działalność edukacyjną w formie warsztatów oraz lekcji muzealnych dla dzieci i młodzieży, oferowała też specjalne cykle edukacyjne w Parku Militarym prezentując m.in. współczesne służby mundurowe, ułanów. Zrealizowała 4 projekty skierowane do dorosłych, w tym: kontynuowała „Remembrance Education – Edukacja kulturalna osób dorosłych” – partnerski projekt z Centrum Falstad w Norwegii (odbyły się spotkania na osiedlach - Nowe Miasto, Dziesięciny, Zielone Wzgórze, TBS Bacieczki, Wygoda - obejmujące działania animacyjne, warsztaty, spacer historyczny, pikniki kulturalne, wystawę); II etap projektu „Poprawa dostępności oferty kulturalnej Muzeum Wojska w Białymstoku dla osób ze szczególnymi potrzebami” - organizowano warsztaty, cykl autorskich wykładów, prelekcji i spacerów tematycznych. Muzeum zakończyło projekt ze środków UNICEF na pomoc obywatelom Ukrainy pn. „Organizacja pozalekcyjnych form edukacyjnych w Muzeum Wojska w Białymstoku”; z warsztatów grupowych, półkolonii, pikniku i wycieczek skorzystało 5 106 dzieci polskich i ukraińskich. Muzeum zorganizowało też Wojskowy Festyn Rodzinny z warsztatami rodzinnymi, pokazem sprzętu wojskowego i zwiedzaniem z przewodnikiem w dniu Święta Wojska Polskiego. Muzeum wydało m.in.: Zeszyt Naukowy nr 36, publikację pokonferencyjną „Wrzesień 1939 między Narwią, Bugiem i Wisłą”, katalog i 2 foldery do wystaw. Instytucja powiększyła zbiory, poprzez zakupy i darowizny, o 350 obiektów muzealnych (realia, archiwalia).

Tabela 205. Działalność statutowa miejskich instytucji kultury w 2023 roku

Dotacja podmiotowa (zł)	Liczba i rodzaj działań	Liczba odbiorców	Powiększanie zasobów - dotacje celowe na wydatki majątkowe (zł)/ Zakres	Powiększanie zasobów i remonty ze środków instytucji (zł)/Zakres
Białostocki Ośrodek Kultury				
8 495 500	253: 6 festiwali, 36 koncertów, 12 wystaw (w tym 2 stałe), 197 działań edukacyjnych (130 warsztatów edukacyjnych, 1 warsztat filmowy, 66 innych działań edukacyjnych), 7 wydawnictw, 2 działania związane z mediateką; oraz 1 879 seansów filmowych	90 119 w tym: 11 812 (odbiorcy edukacji)	200 000 modernizacja oświetlenia	112 296 modernizacja oświetlenia, zakup środków trwałych, remont ogrodzenia i nawierzchni parkingu
Białostocki Teatr Lalek				
7 541 000	645: 5 premier, 531 spektakli, 105 działań edukacyjnych (7 wystaw, 12 warsztatów plastycznych, 38 lekcji teatralnych i warsztatów teatralnych, 8 czytań bajek teatralnych, 40 innych działań edukacyjnych w Kawiarni Lalek i Piwnicy Lalek), 1 festiwal, 3 wydawnictwa	104 548 w tym: 51 905 (odbiorcy edukacji)	300 000 Międzynarodowy Festiwal Teatrów Lalek dla Dorosłych „Metamorfozy Lalek”	168 606 samochód osobowy, skaner 3D z oprogramowaniem i osprzętem
Dom Kultury „Śródmieście” w Białymstoku				
1 557 482	50: 13 (edukacja: ognisko muzyczne: 136 słuchaczy; ognisko baletowe: 82 słuchaczy; ognisko plastyczno-graficzne: 141 słuchaczy; 6 zespołów artystycznych, 4 działania dla dorosłych) 37 innych działań: 1 festiwal, 1 koncert, 7 wystaw, 28 spotkań/innych działań/prezentacji/święto ulicy	7 622 w tym: 455 (odbiorcy edukacji)	393 694 zadanie ze środków UNICEF	55 000 10 zestawów komputerowych z oprogramowaniem (UNICEF)
Galeria Arsenał w Białymstoku				
4 153 000	290: 10 wystaw (9 w siedzibie, 1 poza siedzibą), 122 działania	16 503 w tym: 3 883	60 000 zakup 2 dzieł sztuki	-

Dotacja podmiotowa (zł)	Liczba i rodzaj działań	Liczba odbiorców	Powiększenie zasobów - dotacje celowe na wydatki majątkowe (zł)/ Zakres	Powiększenie zasobów i remonty ze środków instytucji (zł)/Zakres
	edukacyjne, 20 oprowadzeń kuratorskich, 123 spotkania/panele dyskusyjne/wykłady, 1 koncert, 4 rezydencje artystyczne, 7 wizyt studyjnych, 3 publikacje	(odbiorcy edukacji)		
Galeria im. Sleńdzińskich				
4 682 950	1 227: 2 wystawy stałe i 28 wystaw czasowych, 864 warsztaty, 150 lekcji muzealnych, 1 festiwal, 13 koncertów, 155 spotkań/wykładów/pogadanek, 14 publikacji	39 146 w tym: 14 195 (odbiorcy edukacji)	233 339 w tym: 157 459 zakup wyposażenia (zestaw nagłośnieniowy, klimatyzacja, projektor multimedialny, komputery) 75 880 - zakup dzieł sztuki	23 756 zakup dzieł sztuki i zakup wyposażenia
Muzeum Pamięci Sybiru				
8 190 000	535: wystawa stała, 5 wystaw czasowych, 492 działania edukacyjne (478 warsztatów dla dzieci i 14 działań dla dorosłych), 27 innych działań, 10 wydawnictw; zakup muzealiów niskocennych (29 065), remont podłogi (60 000)	43 685 w tym 5 945 (odbiorcy edukacji)	-	295 044 ścieżki tematyczne do audioprzewodników; obrazy do wystawy czasowej; zakup i montaż okien, zakup muzealiów; remont podłogi (35 044)

Źródło: Referat Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Tabela 206. Działalność statutowa Muzeum Wojska w Białymstoku w 2023 roku

Dotacja podmiotowa (zł)	Liczba i rodzaj działań	Liczba odbiorców	Dotacje celowe na projekty bieżące (zł)/ zakres	Powiększenie zasobów - dotacje celowe na wydatki majątkowe (zł)/ zakres	Powiększenie zasobów i remonty ze środków instytucji (zł)/ zakres
4 400 550	802: 2 wystawy stałe (nowa w Parku	41 314 w tym:	49 000 Remembrance education-	407 450 w tym:	170 919

Dotacja podmiotowa (zł)	Liczba i rodzaj działań	Liczba odbiorców	Dotacje celowe na projekty bieżące (zł)/zakres	Powiększanie zasobów - dotacje celowe na wydatki majątkowe (zł)/zakres	Powiększanie zasobów i remonty ze środków instytucji (zł)/zakres
	Militarnym), 10 wystaw czasowych (w tym: 6 plenerowych), 785 działań edukacyjnych, 5 wydawnictw; zakup muzealiów niskocennych (59 615)	27 974 (odbiorcy edukacji)	Edukacja kulturalna osób dorosłych, 67 884 zadanie ze środków UNICEF	aranżacja terenu Parku Militarnego (34 000); modernizacja środowiska wirtualnego z serwerami (150 000); klimatyzacja (12 000); muzealia (211 450)	zakup samochodu osobowego, modernizacja wyposażenia

Źródło: Referat Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

DZIAŁALNOŚĆ BIAŁOSTOCKICH FILII BIBLIOTECZNYCH

Funkcję powiatowej biblioteki publicznej pełni Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, na podstawie porozumienia Miasta z samorządem wojewódzkim z 1999 r., znowelizowanego w 2010 r. Książnica wpisana jest do rejestru wojewódzkich instytucji kultury. Miasto finansuje prowadzenie 16 filii bibliotecznych na terenie Białegostoku, przeznaczając środki na powiększanie księgozbioru, prenumeratę prasy, czynsze, koszty energii, wynagrodzenia pracowników oraz wydatki majątkowe.

Tabela 207. Podstawowe dane o bibliotece

Rok	Wysokość dotacji na działalność filii bibliotecznych (w zł)	Liczba czytelników	Liczba odwiedzin	Liczba wypożyczeń
2019	3 791 500	33 698	308 144	659 510
2020	4 050 000	28 877	190 027	461 114
2021	4 284 432	28 948	222 491	589 114
2022	4 729 200	30 759	261 409	616 310
2023	5 873 876	32 367	288 993	659 325

Źródło: Referat Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Filie biblioteczne służą zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych białostoczan, szczególnie na osiedlach, gdzie nie ma instytucji kultury. W 2023 r. do filii zakupiono 22 891 książek; liczba zakupionych książek w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosła 7,8 woluminów. Na zakup książek i czasopism w 2023 r. przeznaczono 358 852 zł, co stanowiło ok. 6,1% dotacji. Przeciętne zatrudnienie w filiach

bibliotecznych w 2023 r. wyniosło 50,49 etatów, a koszt wynagrodzeń – 3 492 852 zł, co stanowiło 59,5% wysokości dotacji.

MECENAT MIASTA BIAŁYSTOK W ZAKRESIE KULTURY

Nagrody i stypendia w dziedzinie kultury

Miasto w 2023 r. przyznało 3 rodzaje nagród w dziedzinie kultury:

- **Nagrodę Artystyczną** - dedykowaną twórcom i animatorom życia kulturalnego, obecnie w 4 kategoriach: artystycznej, organizatorskiej, ochrony dziedzictwa, upowszechniania kultury i edukacji kulturalnej;
- **Nagrodę Literacką im. Wiesława Kazaneckiego** - przyznaną twórcom za dokonania w dziedzinie literatury w 2 kategoriach: za najlepszą książkę roku i za najlepszy ogólnopolski poetycki debiut roku;
- **Nagrodę dla Nauczycieli** - Animatorów Kultury, dedykowaną nauczycielom – animatorom życia kulturalnego w kategoriach: nauczyciele przedszkoli i szkół podstawowych i nauczyciele szkół ponadpodstawowych i artystycznych.

Tabela 208. Nagroda Artystyczna Prezydenta Miasta Białegostoku

Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba przyznanych nagród	Wartość przyznanych nagród (zł)
2019	22	4	68 000
2020	14	3	51 000
2021	14	4	68 000
2022	9	3	51 000
2023	17	3	75 000

Źródło: Referat Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Tabela 209. Nagroda Literacka Prezydenta Miasta Białegostoku im. W. Kazaneckiego

Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba przyznanych nagród	Wartość przyznanych nagród (zł)
2019	35	2	36 000
2020	76	2	35 000
2021	55	3	35 000
2022	53	3	46 000
2023	87	2	40 000

Źródło: Referat Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Tabela 210. Nagroda Przewodniczącego Rady Miasta Białystok dla Nauczycieli – Animatorów Kultury

Rok szkolny	Liczba złożonych wniosków	Liczba przyznanych nagród	Wartość przyznanych nagród (zł)
2018/2019	19	10	30 000
2019/2020	20	10	30 000
2020/2021	19	11	29 700
2021/2022	13	10	30 000
2022/2023	13	10	30 000

Źródło: Referat Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Stypendia dla młodych i profesjonalnych twórców

Miasto Białystok przyznaje stypendia artystyczne osobom zajmującym się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami. Przyznane w 2023 r. stypendia realizowane były w dziedzinach: upowszechnianie kultury, sztuka filmowa, muzyka, teatr, sztuki wizualne, literatura, fotografia. Ich rezultaty obejmują: 2 spektakle; 3 wystawy (malarstwa, fotografii i inspirowaną pracą z dziećmi) oraz instalację artystyczną; 2 filmy (o Zamenhofie i dokument o Białymstoku); 4 projekty muzyczne (płyta, 2 albumy, utwór z teledyskiem); serię 12 prac malarskich, wydanych w formie kart pocztowych; książkę; przygotowanie publikacji o Augustisie; czytanie performatywne; słuchowisko; projekt fotograficzny o drewnianej architekturze; przyrodnicze podcasty; projekt edukacyjny poświęcony dziedzictwu żydowskiemu.

Tabela 211. Stypendia dla młodych twórców

Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba przyznanych stypendiów/ zrealizowanych projektów	Wartość przyznanych stypendiów (zł)
2019	61	15	177 000
2020	56	12	182 000
2021	42	10	130 000
2022	31	13	210 000
2023	32	9	111 000

Źródło: Referat Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Tabela 212. Stypendia dla twórców profesjonalnych

Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba przyznanych stypendiów/ zrealizowanych projektów	Wartość przyznanych stypendiów (zł)
2019	32	15	173 000
2020	33	9	118 000
2021	49	13	170 000
2022	37	8	90 000
2023	42	12	189 000

Źródło: Referat Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie zadań kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

W 2023 r. współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność w zakresie kultury realizowana była w ramach 9 priorytetów. Dofinansowano 63 projekty, m.in.:

- 4 przedsięwzięcia kulturalne o wysokiej randze artystycznej (cykl koncertów „Muzyka Mistrzów Baroku”, „Międzynarodowy Festiwal Muzyki Cerkiewnej” Hajnówka 2023 w Białymstoku, „Międzynarodowy Festiwal Sztuk Dawnych im. Izabeli Branickiej”, „Up to Date Festiwal”);
- 4 projekty teatralne i taneczne (w tym: „Festiwal Kalejdoskop”);
- 4 projekty literackie i wydawnicze (w tym: „Festiwal Literacki Na pograniczu kultur”; książka Krystyny Koneckiej „Konterfekty i konteksty”);
- 5 projektów edukacyjnych (w tym: Pracownia Działań Kulturalnych);
- 11 projektów wzbogacających ofertę kulturalną białostockich osiedli (w tym: „Klubowe spotkania z muzyką”; „Festiwal Kultury Staropolskiej - Starosielskie Prezentacje”);

- 3 projekty dot. promocji dziedzictwa kulturowego (audycje Białostok znany i nieznan; 2 wystawy);
- 10 projektów z zakresu tożsamości kulturowej miasta oraz prezentacji kultur mniejszości narodowych i etnicznych (w tym: „XXVII Białostockie Dni Muzyki Cerkiewnej”; „XVI Festiwal Kultury Żydowskiej ZACHOR Kolor i Dźwięk”; płyta z hymnami liturgicznymi ku czci św. Mikołaja Cudotwórcy).

W ramach zrealizowanych zadań wydano: 2 250 egz. publikacji (książka, katalogi, magazyny, foldery); powstało 5 filmów; 2 płyty (1 000 szt.); kalendarz (500 szt.).

Tabela 213. Podsumowanie konkursów ofert

Rok	Wysokość środków w budżecie miasta dla NGO (w zł)	Liczba konkursów ofert	Liczba złożonych ofert	Liczba udzielonych dotacji po konkursie	Liczba dotacji poza konkursem - kwota (zł)	Liczba zrealizowanych projektów	Liczba uczestników projektów
2019	3 098 323	7	193	106	21 – 156 640	126	150 990
2020	1 622 065	3	179	43	8 – 43 624	46	15 359*
2021	1 874 828	4	120	57	2 – 18 000	59	59 090*
2022	2 202 867	5	113	57	2 – 9 000	59	43 135*
2023	2 225 879	3	116	61	2 – 16 000	63	46 758

* liczba odbiorców stacjonarnych; z uwagi na epidemię (2020 – I kwartał 2022) część zadań realizowano online; liczba odbiorców online/wyświetleń (premierowych): w 2020 r. – 96 840, w 2021 r. – 86 790, w 2022 r. – 3 686
Źródło: Referat Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Inne działania w ramach mecenatu

W 2023 r., w ramach promocji dokonań lokalnych twórców i wykorzystania kultury jako elementu promocji miasta, w centrum Białegostoku, przed budynkiem nr 17 przy ul. J. Kilińskiego, ustawiono rzeźbę „Obietnica”, autorstwa białostockiego rzeźbiarza Michała Jackowskiego. Rzeźba została подарowana miastu przez prywatnego sponsora. Jej wartość wyniosła 110 tys. euro. Zgodnie z porozumieniem, zawartym pomiędzy Darczyńcą, Miastem a Autorem rzeźby, Miasto wskazało lokalizację i uzyskało wymagane prawem uzgodnienia i pozwolenia, a także zleciło zaprojektowanie, wykonanie i montaż cokołu oraz umieszczenie na nim rzeźby. Wartość prac wykonanych przez Miasto wyniosła 114 150 zł.

DZIEDZICTWO KULTUROWE MIASTA

Prace konserwatorskie przy obiektach zabytkowych

W ramach dbałości o substancję zabytkową Białegostoku w 2023 r. wydatkowano z budżetu miasta 12 499 754 zł na poprawę stanu zachowania 29 zabytków nieruchomych, 18 ruchomych i 36 elementów dekoracji rzeźbiarskiej w zabytkowym Ogrodzie Branickich, których Miasto Białostok jest właścicielem. Dodatkowo na prace przy 3 zabytkach Miasto pozyskało i wydatkowało zewnętrzne środki, w łącznej wysokości 376 848 zł.

W 2023 r. kontynuowano prace rewaloryzacyjne na terenie barokowego Ogrodu Branickich w zakresie przywracania brakujących 14 rzeźb, zdobiących w XVIII w. Salon Włoski. Na podstawie zachowanej ikonografii i opracowania naukowego ks. dr. Jana Niecieckiego, wykonano odlewy 6 dekoracyjnych waz, a także skierowano do realizacji 4 modele posągów bóstw mitologicznych (Saturna, Apolla, Astrei i Jowisza) oraz 4 modele popiersi postaci historycznych (Eneasza, Oktawiana Augusta, Julii i Juliusza Cezara). Wartość wykonanych w 2023 r. prac rzeźbiarskich wyniosła 648 000 zł.

Tabela 214. Prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach stanowiących mienie Miasta Białystok zrealizowane w 2023 roku

L.p.	Nazwa zabytku - zakres wykonanych prac	Kwota z budżetu miasta (zł)
1.	Gimnazjum im. króla Zygmunta Augusta, ul. Warszawska 8, obecnie VI Liceum Ogólnokształcące – przebudowa dachu, wymiana okien oraz wykonanie elewacji i innych robót zabezpieczających budynek (etap I)	56 575,37
2.	Ogrodzenie z bramą wjazdową (tzw. Bramą Wielką) w zespole pałacowo-ogrodowym Branickich – modernizacja ogrodzenia wraz z przebudową bram wzdłuż ul. Akademickiej (w tym: projekt technicznej bramy wjazdowej)	2 369 819,89
3.	Ogrodzenie z bramą wjazdową (tzw. Bramą Wielką) w zespole pałacowo-ogrodowym Branickich – modernizacja ogrodzenia i Pawilonu Toskańskiego i przebudowa bram od strony ul. Legionowej	530 180,11
4.	Park Planty i Bulwary Kościątkowskiego – przebudowa i modernizacja (etap I) w ramach zadania pn. Poprawa dostępności infrastruktury turystycznej Białegostoku	151 954,20 (Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych)
łącznie (1-4):		2 956 575,37 + 151 954,20
5.	Dom, ul. Wiktorii 9 – przebudowa budynku ze zmianą sposobu użytkowania na placówkę opiekuńczo-wychowawczą	404 218,13
6.	Kamienica, ul. Ludwika Waryńskiego 7 – przebudowa budynku ze zmianą sposobu użytkowania na usługowy	3 495 403,28
7.	Budynki mieszkalne w zespole fabrykanckim Hasbacha, ul. ks. Stanisława Suchowolca 25, 25A i 25D – przebudowa budynków ze zmianą sposobu użytkowania na pracownie artystyczne	289 165,03
8.	Fabryka, ul. Kijowska 1 (obecnie 3) – roboty zabezpieczające konstrukcję budynku	393 600,00
9.	Ogrodzenie Cmentarza Gettowego, ul. Żabia – prace restauratorskie przy zachowanym fragmencie muru	236 181,49
10.	Magazyn wojskowy nr 10, ul. Węglowa 5 – opracowanie dokumentacji projektowej	322 854,00
łącznie (5-10):		5 141 421,93
11.	Ogród Branickich – utrzymanie i konserwacja zieleni – konserwacja 6 fontann (salon ogrodowy, dziedziniec wstępny) – pielęgnacja drzew	932 685,55 42 860,00 160 567,00
12.	Park Stary im. Księcia J. Poniatowskiego – utrzymanie i konserwacja zieleni – pielęgnacja drzew – utrzymanie i konserwacja fontanny	122 485,00 3 060,00 13 993,33
13.	Park Zwierzyniec, ob. Park Konstytucji 3 Maja – utrzymanie i konserwacja zieleni – pielęgnacja drzew	165 876,57 178 622,00
14.	Park Planty – utrzymanie i konserwacja zieleni – utrzymanie i konserwacja fontanny	428 224,91 86 469,00

L.p.	Nazwa zabytku - zakres wykonanych prac	Kwota z budżetu miasta (zł)
	– remont zbiornika buforowego w przepompowni fontanny	58 425,00
15.	Bulwary Kościałkowskiego – utrzymanie i konserwacja zieleni	135 730,00
16.	Park Lubomirskich – utrzymanie i konserwacja zieleni – pielęgnacja drzew	164 734,50 26 944,50
17.	Naprawa i konserwacja alejek w zabytkowych parkach	103 935,42
18.	Miejsce straceń w Lesie Pietrasze – prace związane z wymiana ogrodzenia	185 238,00 (z budżetu państwa)
19.	Cmentarz żydowski, ul. Wschodnia – konserwacja zieleni (cięcia pielęgnacyjne, wycinka drzew i krzewów)	45 979,08
20.	Cmentarz ewangelicko-augsburski, ul. Wasilkowska – pielęgnacja drzew	3 866,30
21.	Ogrodzenie z bramą wjazdową w zespole pałacowo-ogrodowym Branickich wraz z pawilonami Włoskim i Toskańskim	1 437,38
	łącznie (11-21):	2 675 895,54 + 185 238,00
22.	Szkoła, ul. Bohaterów Monte Cassino 25, ob. Szkoła Podstawowa nr 2 – wymiana instalacji i kamer monitoringu, remont 2 pomieszczeń administracyjnych	70 333,00
23.	Szkoła powszechna, ul. Gdańska 23/1, ob. Szkoła Podstawowa nr 3 – remont sali lekcyjnej i kuchni z wymianą elementów oświetlenia	15 000,00
24.	Szkoła powszechna, ul. Wiatrakowa 18, ob. Szkoła Podstawowa nr 7 – remont 2 sal lekcyjnych (wymiana instalacji elektrycznej, prace tynkarskie i malarskie, wymiana kaloryferów)	60 000,00
25.	Zespół więzienia, obecnie Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Henryka Sienkiewicza 57 – remont 4 sal dydaktycznych	101 424,00
	łącznie (22-25):	246 757,00
27.	Brama Wielka Pałacu Branickich – konserwacja mechanizmu zegarowego	7 000,00
28.	Ogród Branickich – konserwacja zespołu 54 rzeźb w salonie ogrodowym	20 910,00
	łącznie (27-28):	27 910,00
29.	d. zbrojownia, Rynek Kościuszki 4 - remont piwnicy, schodów zewnętrznych, wykonanie izolacji fundamentów i instalacji ppoż., dokumentacja projektowa remontu budynku	1 027 026,33
30.	d. Synagoga Cytron Beit Midrasz, ul. L. Waryńskiego 24 a - remont klatki schodowej, sali edukacyjnej i wystawowej oraz pomieszczeń biurowych	41 942,94
31.	d. oficyna z arsenałem w zespole pałacowo-ogrodowym Branickich, ul. A. Mickiewicza 2 - remont 2 sal edukacyjnych, 2 łazienek i klatki schodowej	106 699,50
32.	d. elektrownia, ul. Elektryczna 13 - opracowanie 3 dokumentacji projektowych: antresoli i klatki schodowej, dodatkowego wyjścia ewakuacyjnego i zagospodarowania terenu oraz remont antresoli i klatki schodowej oraz prace budowlane przed budynkiem	398 342,07

L.p.	Nazwa zabytku - zakres wykonanych prac	Kwota z budżetu miasta (zł)
33.	Kamienica, ul. J. Kilińskiego 7 - remont balkonów i modernizacja węzła ciepłego	91 850,41 + 39 655,84 budżet MW
	łącznie (29-33):	1 665 861,25 + 39 655,84
	z budżetu Miasta Białystok:	12 499 754,09
	z budżetu państwa Wojewoda Podlaski:	185 238,00
	z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych	151 954,20
	z budżetu instytucji kultury Muzeum Wojska w Białymstoku	39 655,84
	łącznie wydatki w 2023 r.:	12 876 602,13

Źródło: Referat Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Dotacje z budżetu miasta na prace przy zabytkach

Od 20 lat białostocki samorząd miejski udziela dotacji na prace przy zabytkach, które nie są jego własnością. Przyznawane środki finansowe pozwalają właścicielom na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych w celu poprawienia stanu zachowania substancji zabytkowej Białegostoku. Dzięki temu wiele historycznych obiektów odzyskało dawną świetność. W 2023 r. z budżetu Miasta dofinansowano: remont fundamentów klasztoru z 1769 r. przy Rynku Kościuszki 5, konserwację stolarki drzwiowej w domu z lat 30. XX w. przy ul. Grunwaldzkiej 20 oraz opracowanie projektu budowlanego remontu kościoła cmentarnego z 1887 r. i ogrodzenia cmentarza z 1886 r. przy ul. Wł. Raginisa 8. Łączna wysokość 3 udzielonych dotacji wyniosła 150 000 zł.

Tabela 215. Dotacje celowe z budżetu miasta na zabytki

Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba udzielonych dotacji	Kwota udzielonych dotacji (w zł)	Kwota wykorzystanych dotacji (zł)
2019	9	9	833 800	833 800
2020	8	2	100 000	50 000
2021	5	3	119 141	119 141
2022	6	3	160 000	160 000
2023	4	3	150 000	136 910

Źródło: Referat Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie kulturowym miasta

W 2023 r. miejskie instytucje kultury zorganizowały 24 działania poświęcone historii miasta (w tym: 8 wystaw, 6 prelekcji z promocjami książek, 5 prezentacji, 3 wykłady, konferencję i monodram), w których wzięło udział ponad 3 tys. osób. Wydały też 4 publikacje: „Z krwi i nadziei” Samuela Pisara, „Kopiści. O zapomnianych artystach z getta białostockiego” Eleny Makarowej, „Kobiety w białostockim getcie” Adama Czesława Dobrońskiego i „Pamiętnik z dorastania. Wojenne wspomnienia z lat 1939-1944” Waldemara Baksa, w łącznym nakładzie 2 060 egz. Organizacje pozarządowe, z dotacji celowych z budżetu Miasta Białystok, zorganizowały 2 wystawy plenerowe: „Historia w ulicach zaklęta” (Towarzystwo Działań Twórczych „Talent” w Białymstoku) i „Wspólne dziedzictwo. Społeczne organizacje żydowskie w Białymstoku” (Fundacja Laboratorium Badań i Działań Społecznych „SOCLAB”) oraz 6 audycji radiowych w „Radio i” pn. „Białystok znany i nieznan” (Archidiecezja Białostocka). Miasto

Białystok, kontynuując serię wydawniczą poświęconą dziedzictwu kulturowemu miasta, przygotowało i wydało drukiem katalog „Świątynie w Białymstoku”, w nakładzie 500 egz. Zaktualizowano też 7 tablic informacyjnych, ustawionych na terenie 4 parków zabytkowych: Plant, Bulwarów Kościłkowskiego, Parku im. Księcia Józefa Poniatowskiego i parku przy pałacu Kruzenszternów (Rüdigerów, Lubomirskich), a także zamontowano 2 nowe tablice informacyjne na ogrodzeniu zabytkowego lapidarium dawnego cmentarza ewangelickiego przy ul. Wasilkowskiej.

POLITYKI MIASTA W ZAKRESIE KULTURY I DZIEDZICTWA

Realizacja polityki miasta w zakresie kultury

Rok 2023 był okresem podsumowania realizowanego w latach 2018-2022 „Programu Polityki Kulturalnej Miasta Białystok na lata 2018-2022 plus”¹⁷⁷ (PPK). Program został zakończony. Zewnętrzni ewaluatorzy opracowali raport końcowy z PPK, który zaprezentowano publicznie. Nie wszystkie z 3 zadań strategicznych (tj. Program Wydarzeń Kluczowych, Program Edukacji Kulturalnej, Fundusz Współpracy) i 3 uzupełniających z PPK zostały zrealizowane. Jego wdrażanie zbiegło się z okresem wybuchu pandemii Covid-19 i trudną sytuacją ekonomiczną Miasta, stąd już na samym początku Program Edukacji został przełożony na inny okres. Wg autorów raportu „patrzac na PPK wyłącznie z perspektywy osiągnięcia zakładanych wskaźników, należy uznać, że Program zakończył się częściowym sukcesem. Spośród zakładanych zadań strategicznych, w odniesieniu do trzech z nich (...) udało się wypełnić większość wskaźników (niektóre częściowo lub z zastrzeżeniami). (...) Największym niepowodzeniem PPK okazał się Program Wydarzeń Kluczowych. (...) Wypełnienie wskaźników zakładanych w Programie z pewnością miało pozytywny wpływ na strukturę lokalnego pola kultury, jego klarowność i podstawy funkcjonowania”. W ogólnej ocenie PPK należałoby kontynuować, z uwzględnieniem korekt, zwiększeniem finansowania, zmianą formuł, usprawnieniem kanałów komunikacji, myśleniem o kulturze jako wartości samej w sobie.

Realizacja polityki w zakresie ochrony zabytków

W 2023 r. założenia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Białegostoku na lata 2022-2025¹⁷⁸ realizowano poprzez 4 kluczowe działania.

Mając na uwadze zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy ich stanu zachowania wydano właścicielom zabytków 25 zaleceń konserwatorskich, a także 178 decyzji na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych oraz 35 zezwoleń na wycinkę drzew, prowadzoną w ramach tych prac w celu wyeliminowania zagrożenia bezpieczeństwa.

Wykonując zadania z zakresu ochrony i świadomego kształtowania krajobrazu kulturowego, zaopiniowano pod względem konserwatorskim 18 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W ramach badania i dokumentowania dziedzictwa kulturowego wykonano 156 kart adresowych białostockich zabytków.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. gminna ewidencja zabytków Miasta Białystok obejmuje 611 zabytków nieruchomych, w tym ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków

¹⁷⁷ Uchwała Nr LI/795/18 Rady Miasta Białystok z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Programu Polityki Kulturalnej miasta Białystok na lata 2018-2022 plus”.

¹⁷⁸ Uchwała Nr LIV/764/22 Rady Miasta Białystok z dnia 23 maja 2022 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Białegostoku na lata 2022-2025”.

objętych jest 276 obiektów. Na terenie Białegostoku znajduje się jeden Pomnik historii - zespół kościoła pw. Chrystusa Króla i św. Rocha – Pomnik wdzięczności Bogu za odzyskaną przez Polskę niepodległość. Wśród zabytków ruchomych na terenie Miasta zarejestrowane są 362 pojazdy zabytkowe.

Tabela 216. Działalność decyzyjna Miejskiego Konserwatora Zabytków (MKZ)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Pozwolenia	181	131	204	158	178
Zmiany pozwoleń	11	6	5	6	8
Decyzje o umorzeniu postępowania	10	3	9	11	3
Decyzje wygaszające	2	0	2	1	1
Zezwolenia na wycinkę	47	60	42	55	35
Postanowienia	8	6	2	7	6
Zmiany decyzji	6	0	6	1	8
Inne decyzje	0	0	0	1	0

Źródło: Biuro MKZ w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Działania wskazane w podrozdziale 11.1. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

K4.3. Promocja turystyki kulturowej

K4.4. Promocja kultury – edukacja kulturalna oraz wspieranie oddolnych inicjatyw kulturalnych

K4.5. Wspieranie lokalnych artystów, kadr kultury

P1.1. Zagospodarowanie przestrzenne zachowujące elementy tożsamości miasta

11.2. Sport

WSPÓŁPRACA NA RZECZ ROZWOJU BIAŁOSTOCKIEGO SPORTU

W ramach działań wspierających rozwój sportu przeprowadzono procedurę 6 otwartych konkursów ofert na realizację 7 zadań publicznych z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, w tym połączonych z realizacją profilaktyki przeciwalkoholowej. W efekcie:

1. Zawarto 120 umów na realizację programów szkolenia sportowego – w zadaniu uczestniczyło łącznie 13 581 osób;
2. Zawarto 52 umowy z zakresu upowszechniania kultury fizycznej połączone z realizacją profilaktyki przeciwalkoholowej – w zadaniu uczestniczyło łącznie 33 577 osób;
3. Zawarto 14 umów w trybie uproszczonym (z pominięciem procedury konkursowej) - w zadaniu uczestniczyło łącznie 3 500 osób;
4. Zrealizowano zadanie pn.: „Rozwój sprawności fizycznej dzieci z Ukrainy w różnych dyscyplinach sportowych z elementami integracji pokoleniowej w 2023 roku”. Zadanie obejmowało prowadzenie treningów sportowych dla dzieci i młodzieży z Ukrainy, udział we współzawodnictwie sportowym, rozwój umiejętności w różnych dyscyplinach sportowych (indywidualnych i drużynowych). Ważnym elementem była integracja i rywalizacja sportowa w mieszanych zespołach dzieci i młodzieży z Ukrainy i Polski. Zadanie realizowane przy wsparciu Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF) – zawartych zostało 45 umów z 26 podmiotami, w zadaniu uczestniczyły łącznie 752 osoby.

Zadania publiczne z zakresu upowszechniania kultury fizycznej, w tym połączone z realizacją programu profilaktyki przeciwalkoholowej realizowały łącznie 83 kluby sportowe, stowarzyszenia i fundacje na podstawie 231 umów. We wszystkich zadaniach uczestniczyło łącznie 51 410 osób.

1. Wsparcie zadań publicznych w zakresie upowszechniania kultury fizycznej, rozwoju sportu w Białymstoku oraz zadań połączonych z realizacją profilaktyki przeciwalkoholowej

Tabela 217. Otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, rozwoju sportu w Białymstoku oraz zadań połączonych z realizacją profilaktyki przeciwalkoholowej

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba konkursów ofert	5	4	5	6	6
Liczba ofert w trybie uproszczonym (z pominięciem konkursu)	21	27	29	28	25
Liczba podmiotów realizujących zadanie pn.: Rozwój sprawności fizycznej dzieci z Ukrainy w różnych dyscyplinach sportowych z elementami integracji pokoleniowej w 2022 i 2023 roku. Zadanie realizowane przy wsparciu Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci UNICEF (z pominięciem konkursu)	-	-	-	17	26
Liczba zawartych umów	287	144	164	210	231
Liczba podmiotów dotowanych	121	76	81	82	83

Źródło: Referat Sportu w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Tabela 218. Zadania realizowane w ramach otwartych konkursów ofert oraz procedur z pominięciem konkursu na realizację zadań publicznych w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, rozwoju sportu w Białymstoku oraz zadań połączonych z realizacją profilaktyki przeciwalkoholowej w 2023 roku

Nazwa zadania	Kwota dotacji przeznaczona na zadanie (w zł)	Liczba zawartych umów
Realizacja programów szkolenia sportowego oraz uczestnictwo w rywalizacji sportowej, organizowanej przez właściwe związki sportowe	5 918 410,64	120
Organizacja w Białymstoku zajęć sportowych o charakterze ogólnodostępnym, połączonych z realizacją programów profilaktyki przeciwalkoholowej (turnieje, imprezy, zawody, zajęcia sportowe, gry i zabawy, itp.)	750 000,00	32
Organizacja w Białymstoku zawodów lub imprez sportowych o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym	575 000,00	18
Organizacja współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży z białostockich szkół	150 000,00	1
Prowadzenie ośrodka Kibice Razem w Białymstoku	116 737,83	1
Małe granty - organizacja w Białymstoku imprez, zawodów oraz zajęć sportowych o charakterze ogólnodostępnym	118 559,25	14

Nazwa zadania	Kwota dotacji przeznaczona na zadanie (w zł)	Liczba zawartych umów
Rozwój sprawności fizycznej dzieci z Ukrainy w różnych dyscyplinach sportowych z elementami integracji pokoleniowej w 2023 roku. Zadanie realizowane przy wsparciu Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci UNICEF	1 290 165,00	45
Razem	8 918 872,72	231

Źródło: Referat Sportu w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Tabela 219. Największe wsparcie finansowe w 2023 roku (w zł)

Nazwa klubu sportowego	Szkolenie sportowe	Profilaktyka przeciwalkoholowa			Nabór ofert - pomoc dla Ukrainy UNICEF 2023	Razem
		Upowszechnianie sportu wśród mieszkańców*	Organizacja imprez sportowych	Małe granty profilaktyka		
Jagiellonia Białystok Sportowa Spółka Akcyjna	1 000 000	150 000	-	-	48 000	1 198 000
Łyżwiarski Klub Sportowy Juvenia Białystok	440 000	-	-	-	138 000	578 000
Fundacja Białystok Biega	-	190 000	280 000	-	-	470 000
Białostocka Akademia Siatkówki	440 000	20 000	-	-	-	460 000
Klub Sportowy Białostocka Akademia Siatkówki	440 000	20 000	-	-	-	460 000
Uczniowski Klub Sportowy Dojlidy Białystok	350 000	15 000	-	-	79 768,77	444 768,77
Klub Sportowy Podlasie, Podlaskie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe	440 000	-	-	-	-	440 000
Podlaski Klub Koszykówki "Żubry" Białystok	260 000	30 000	16 000	-	-	306 000
Uczniowski Klub Sportowy "Hubal" w Białymstoku	210 000	15 000	-	-	31 200	256 200
Drużyna Futbolu Amerykańskiego Lowlanders Białystok	230 000	-	-	-	-	230 000
Podlaski Okręgowy Związek Badmintona	50 000	-	50 000	-	96 000	196 000
Akademia Piłkarska "Talent"	80 000	-	10 000	-	91 200	181 200

Nazwa klubu sportowego	Szkolenie sportowe	Profilaktyka przeciwalkoholowa			Nabór ofert - pomoc dla Ukrainy UNICEF 2023	Razem
		Upowszechnianie sportu wśród mieszkańców*	Organizacja imprez sportowych	Małe granty profilaktyka		
Podlaski Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy	-	150 000	-	10 000	-	160 000
Podlaskie Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych "Start"	145 000	-	15 000	-	-	160 000
Klub Sportowy Wschód	80 000	-	25 000	-	52 800	157 800
Klub Sportowy Kaliber Białystok	70 000	10 000	70 000	-	-	150 000
Stowarzyszenie Promocji Sportu	14 982,64	116 737,83	-	-	-	131 720,47
Klub Sportowy SQUASH Białystok, Spółdzielnia Socjalna "SUKURS"	-	-	-	-	133 200	133 200
Międzyszkolny Osiedlowy Klub Sportowy "Słoneczny Stok" w Białymstoku	110 000	10 000	-	-	9 600	129 600
Klub Sportowy Lwy Białystok	25 000	-	-	-	98 400	123 400

* zadanie realizowane w całym 2023 r., w tym współzawodnictwo sportowe szkół i program „Kibice Razem”

2. Organizacja imprez i wydarzeń sportowych w 2023 r.

Tabela 220. Liczba imprez i wydarzeń sportowych o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym organizowanych w Białymstoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba imprez i wydarzeń sportowych	82	72	68	58	54

Źródło: Referat Sportu w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Tabela 221. Imprezy i wydarzenia sportowe o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym, kluczowe dla Miasta ze względów promocji i upowszechniania sportu w Białymstoku, organizowane w 2023 roku

Lp.	Nazwa imprezy / Organizator	Koszt współorganizacji (w zł)	Liczba imprez/ wydarzeń sportowych
1.	1) 10. PKO Białystok Półmaraton, 2) Biegnę dla Niepodległej 3) Super Biegacz – 4 wydarzenia: PKO Bieg Juniora, Plum Ekiden Mini, Hero Run, Kids, Moltani Kids Run, 4) 13. Białystok Biega Fundacja Białystok Biega	280 000	7
		190 000	
2.	Ogólnopolskie i międzynarodowe zawody szachowe: 1) 28. Ogólnopolski Turniej "Mini-ELO Białystok 2023", 2) 39. Ogólnopolski Turniej Klasyfikacyjny "Białystok Wiosna 2023", 3) 29. Ogólnopolski Turniej "Mini-ELO Białystok 2023", 4) 15. Międzynarodowy Memoriał Braci Bogdana i Tadeusza Bieluczyków, 5) 30. Ogólnopolski Turniej "Mini-ELO Białystok 2023", 6) 40. Ogólnopolski Turniej Klasyfikacyjny "Białystok Jesień 2023", 7) 16 rund XXVIII i XXIX Białostockiej Ligi Szkolnej w dniach 08 i 15.01; 12 i 19.02; 19 i 26.03; 16 i 23.04; 28.05.; 24.09; 01, 15 i 22.10; 19 i 26.11; 10 i 17.12.2023 r. Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy Stoczek 45 Białystok	20 000	7
3.	1) Białostocka Liga Sportu, 2) Plum Ekiden - sztafeta maratońska, 3) Lekkoatletyczny Mityng Gwiazd na Rynku Kościuszki 2023, 4) Mistrzostwa Polski Elemental Triathlon Series (triathlonowe zawody, wchodzące w skład cyklu rozgrywanego w kilku miejscach w Polsce), 5) Beach Pro Tour Futures Białystok w ramach cyklu „Plaża Open”, 6) Biathlon dla każdego w Białymstoku Białostocki Ośrodek Sportu i Rekreacji	575 366,13	6
		85 642,45	
		588 415,75	
		148 307,18	
		172 785,93	
		38 015,56	
4.	1) Ćwierćfinał Mistrzostw Polski Młodzików w Piłce Siatkowej, 2) Letnia Grand Prix – 4 otwarte turnieje w sportach plażowych pn. "0% alkoholu = 100%", 3) Organizacja VII Międzynarodowego Nocnego Turnieju Siatkówki Plażowej w ramach Dni Miasta Białegostoku pn. 0% alkoholu = 200% siatkówki Tytani Białystok	7 500	6
		30 000	
		10 000	
5.	1) 3 rundy Samochodowych Mistrzostw Białegostoku (SMB), 2) 32. Rajd Niepodległości, 3) 38. Impreza samochodowa Barbórka AUTOMOBILKLUB PODLASKI	15 000	5
6.	1) XV Turniej streetballowy-Enea Streetboll 2023, 2) Międzynarodowy Turniej Koszykówki "Rosti Cup 2023"	30 000	3

Lp.	Nazwa imprezy / Organizator	Koszt współorganizacji (w zł)	Liczba imprez/ wydarzeń sportowych
	3) Ogólnopolski Turniej Koszykówki z okazji "Dwudziestolecia Żubrów Białystok" Podlaski Klub Koszykówki "Żubry" Białystok	16 000	
7.	1) Międzynarodowe Mistrzostwa Polski do lat 17 w Badmintonie, 2) Mistrzostwa Polski Juniorów i Młodzieżowców w Badmintonie Podlaski Okręgowy Związek Badmintonu	50 000	2
8.	1) Grand Prix Polski w Badmintonie, 2) Klubowe Mistrzostwa Polski młodzieżowców, juniorów, juniorów młodszych, młodzików i młodzików młodszych w Badmintonie KLUB SPORTOWY BIAŁYSTOK	20 000	2
		10 000	
9.	1) Basketball Cup 2023 - turniej koszykówki na wózkach, 2) Mistrzostwa Polski w Strzelectwie Sportowym Pneumatycznym Osób Niepełnosprawnych Podlaskie Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych START	15 000	2
10.	Polish Open Kaliber 2023 Klub Sportowy Kaliber Białystok	70 000	1
11.	Organizacja międzynarodowego turnieju zapaśniczego „Podlasie Wrestling Cup” Klub Sportowy Wschód	25 000	1
12.	Maraton Kresowy MTB i Kresowe Trail Fundacja "Maratony Kresowe"	10 000	1
13.	Międzynarodowy turniej piłki nożnej rocznik 2013 pod hasłem „Jak Sport to 0% alkoholu” Akademia Piłkarska „Talent” w Białymstoku	10 000	1
14.	Organizacja Turnieju Judo "JAGIELLONIA JUDO CLUB BIAŁYSTOK CUP 2023" Jagiellonia Judo Club Białystok	10 000	1
15.	Mistrzostwa Europy IKO NAKAMURA Sport Club Karate	10 000	1
16.	„Zdrowie szanuję - badminton trenuję” - Ogólnopolskie Mistrzostwa Szkół w badmintonie Podlaski Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy	10 000	1
17.	Organizacja Międzynarodowego turnieju Judo - Białystok Judo Cup II KS Gwardia	9 930,35	1
18.	Akademickie Mistrzostwa Polski w Tenisie Stołowym - Półfinał B Klub Środowiskowy Akademickiego Związku Sportowego Województwa Podlaskiego	8 000	1
19.	EKO CUP 2023 - turniej piłki nożnej kobiet Akademia Piłkarska Dziewcząt EKOSPORT Białystok	6 000	1
20.	10 Międzynarodowy piknik kajakowy z udziałem gwiazd sportu i olimpijczyków Memoriał Ireneusza Skowrońskiego - Zawody Kajakowe Dojlidy Białystok Canoe&Kajak Team	5 000	1
21.	Międzynarodowy Turniej Koszykówki - Puchar Narodów 2023 „Nie palę, nie piję - koszykówką żyję” Stowarzyszenie Promocji Koszykówki	5 000	1

Lp.	Nazwa imprezy / Organizator	Koszt współorganizacji (w zł)	Liczba imprez/ wydarzeń sportowych
22.	XV Międzynarodowy Mikołajkowy Turniej Młodzieży w Boksie w Białymstoku Klub Sportowy „CRISTAL” w Białymstoku	5 000	1
23.	XIV Międzynarodowy Turniej Judo im. Leszka Piekarskiego Klub Judo Politechniki Białostockiej	5 000	1
Razem			54

Źródło: Referat Sportu w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Zadania publiczne z zakresu rozwoju sportu oraz zaspokajania potrzeb mieszkańców w tym zakresie realizowane są na podstawie uchwały¹⁷⁹, na mocy której Miasto Białystok stwarza warunki organizacyjno-finansowe do uprawiania sportu przez mieszkańców Miasta m.in. poprzez wsparcie zawodników, trenerów oraz innych osób wyróżniających się w działalności sportowej w formie stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień za wysokie wyniki sportowe.

STYPENDIA SPORTOWE MIASTA BIAŁEGOSTOKU

Stypendia sportowe i stypendia sportowe mistrzów przyznano za wysokie wyniki sportowe na cały rok i pierwsze półrocze 2023 r. Ogółem przyznanych zostało 129 stypendiów (w tym 20 stypendiów sportowych mistrzów) dla 129 zawodników. Najniższa kwota stypendium 100 zł/miesięcznie a najwyższa, w przypadku stypendium Mistrzów wyniosła 5 000 zł/miesięcznie. Łącznie z budżetu Miasta Białegostoku wydatkowano kwotę 644 980 zł.

Tabela 222. Stypendia sportowe przyznawane zawodnikom, w tym sportowcom niepełnosprawnym, osiągającym wysokie wyniki we współzawodnictwie sportowym w dyscyplinach zespołowych lub indywidualnych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba stypendiów	358	240	248	259	129
Wartość (w zł)	1 198 854,85	680 760,00	799 500,00	642 300,00	644 980,00

Źródło: Referat Sportu w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

W 2023 r. Stypendia Sportowe Mistrzów otrzymało 20 zawodników białostockich klubów sportowych, w następujących dyscyplinach: 7 w lekkoatletyce, 4 w short tracku, 3 w kajakarstwie, 3 w badmintonie, 1 w kolarstwie, 1 w tenisie stołowym oraz 1 w strzelectwie, Stypendia zostały przyznane na okres 12 miesięcy, w wysokości od 600 zł do 5 000 zł miesięcznie.

¹⁷⁹ Uchwała Nr VI/81/19 Rady Miasta Białystok z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie wspierania białostockiego sportu, przyznawania stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień za wysokie wyniki sportowe (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2019 r. poz. 403).

NAGRODY ZA WYSOKIE I WYBITNE WYNIKI SPORTOWE

W 2023 r. nagrody przyznane zostały w 3 kategoriach: Najlepszy Sportowiec, Najlepszy Trener, Najlepszy Młody Sportowiec. Nagrody finansowe w wysokości od 5 000 do 15 000 zł otrzymało 8 osób (w tym 6 zawodników i 2 trenerów) - w łącznej wysokości 74 000 zł.

Nagrody finansowe za wybitne osiągnięcia sportowe w 2023 r. przyznano: Panu Wojciechowi Nowickiemu, zawodnikowi Klubu Sportowego „Podlasie”, za zdobycie srebrnego medalu w rzucie młotem na Mistrzostwach Świata w Budapeszcie - w wysokości 20 000 zł; Pani Joannie Fiodorow, trenerce Wojciecha Nowickiego, która otrzymała nagrodę w wysokości 10 000 zł; Pani Natalii Kaczmarek, zawodniczce Klubu Sportowego „Podlasie” Białystok, za zdobycie srebrnego medalu w biegu na 400 m na Mistrzostwach Świata w Budapeszcie – w wysokości 20 000 zł; Panu Markowi Rożejowi, trenerowi Natalii Kaczmarek – w wysokości 10 000 zł; Pani Sylwii Szczerbińskiej, zawodniczce Spółdzielczego Klubu Sportowego Cresovia Białystok, za zdobycie srebrnego medalu w konkurencji C2 mikst 500 m na Mistrzostwach Świata Seniorów w kajakarskim sprincie w Duisburgu (Niemcy) – w wysokości 10 000 zł; Panu Aleksandrowi Kitewskiemu, zawodnikowi Spółdzielczego Klubu Sportowego Cresovia Białystok, za zdobycie srebrnego medalu w konkurencji C4 500 m na Mistrzostwach Świata Seniorów w kajakarskim sprincie w Duisburgu – w wysokości 10 000 zł; Panu Michałowi Mrozowi, trenerowi Sylwii Szczerbińskiej i Aleksandra Kitewskiego – w wysokości 5 000 zł; Panu Rafałowi Czuperowi, zawodnikowi Podlaskiego Stowarzyszenia Sportowego Osób Niepełnosprawnych „Start” Białystok, za zdobycie złotego medalu na Mistrzostwach Europy Niepełnosprawnych w Tenisie stołowym w Sheffield (Anglia) - w wys. 10 000 zł; Panu Markowi Iwanickiemu, trenerowi Rafała Czupera - w wysokości 5 000 zł.

Za wysokie i wybitne wyniki sportowe w 2023 r. nagrodę otrzymało łącznie 17 osób, rozdysponowano kwotę w wysokości 174 000 zł.

Tabela 223. Liczba nagrodzonych osób za wysokie wyniki sportowe

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba nagrodzonych osób, w tym:	17	10	21	16	17
doroczne nagrody	11	10	10	12	8
nagrody za wybitny wynik sportowy	6	0	11	4	9
Wartość (w zł)	150 000	50 000	189 000	136 000	174 000

Źródło: Referat Sportu w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

Tabela 224. Lista laureatów Dorocznej nagrody za wysokie wyniki sportowe w 2023 roku

Najlepszy Sportowiec	Wartość (w zł)
Natalia Maliszewska - Łyżwiarski Klub Sportowy Juwenia Białystok - short-track	15 000
Paweł Arciszewski - Podlaskie Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych START Białystok	10 000
Aleksander Kitewski - Spółdzielczy Klub Sportowy Cresovia	10 000
Sylwia Szczerbińska - Spółdzielczy Klub Sportowy Cresovia	10 000
Najlepszy Trener	Wartość (w zł)
Urszula Kamińska - Łyżwiarski Klub Sportowy Juwenia Białystok - trener short-track	8 000
Michał Mróz - Spółdzielczy Klub Sportowy Cresovia	8 000

Najlepszy Młody Sportowiec	Wartość (w zł)
Michał Niewiński - Łyżwiarski Klub Sportowy Juvenia Białystok - short-track	8 000
Michał Chojnowski - Klub Sportowy Kaliber Białystok - strzelectwo sportowe	5 000
Razem	74 000

Źródło: Referat Sportu w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

BIAŁOSTOCKI OŚRODEK SPORTU I REKREACJI (BOSiR)

Ośrodek zajmuje się zarządzaniem obiektami sportowo-rekreacyjnymi na terenie Białegostoku. Świadczy usługi w zakresie sportu i rekreacji oraz organizuje imprezy sportowe, w tym rozgrywki amatorów - Białostocka Liga Sportu w czterech dyscyplinach: piłka nożna, siatkówka, koszykówka, tenis stołowy.

Obiekty sportowe BOSiR-u:

- Zespół Obiektów Sportowych „Zwierzyniec” przy ul. 11 listopada 28: stadion lekkoatletyczny, korty tenisowe (4 kryte całoroczne), lodowisko;
- Pływalnia Sportowa przy ul. Włókienniczej 4;
- Pływalnia Rodzinna przy ul. Stromej 1 A;
- Pływalnia Kameralna przy ul. Mazowieckiej 39 C;
- Ośrodek Sportów Wodnych „Dojlidy” przy ul. Plażowej 1;
- Tor Białystok przy ul. Konstantego Ciołkowskiego.

W 2023 r. na obiektach zrealizowano łącznie 181 wydarzeń sportowych. Z usług Ośrodka skorzystano łącznie 985 024 razy.

Tabela 225. Wybrane dane statystyczne dotyczące BOSiR

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Roczna liczba wydarzeń sportowych	245	104	81	186	181
Liczba klientów na obiektach BOSiR, wraz z wysokością przychodu:					
Pływalnie	651 043	374 892	429 560	670 471	774 012
	8 548 323 zł	5 032 554 zł	6 509 221 zł	11 331 295 zł	13 940 056 zł
Lodowisko	91 745	83 807	48 042	97 001	101 966
	889 696 zł	815 003 zł	541 159 zł	1 217 103 zł	1 662 020 zł
Dojlidy	103 880	90 783	104 596	122 754	103 651
	402 851 zł	350 155 zł	393 432 zł	559 805 zł	850 386 zł
Tor Białystok	1 740	2 331	2 065	2 663	5 395
	194 347 zł	194 411 zł	235 227 zł	286 299 zł	362 484 zł

Źródło: Referat Sportu w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

INWESTYCJE W OŚRODKU SPORTÓW WODNYCH „DOJLIDY”

W celu poszerzenia oferty dla użytkowników całorocznego Ośrodka wykonano „Saunarium” - obiekt na lądzie, tj. budynek sauny dużej; obiekty na wodzie, tj. pomosty wraz z 2 wiatami, slip do wodowania łodzi oraz zagospodarowanie terenu wraz z infrastrukturą techniczną. Saunarium funkcjonuje od 6 grudnia 2023 r. Obsługuje jednorazowo do 25 osób. W obiekcie istnieje możliwość odprawiania rytuałów saunowych.

W okolicy nowego obiektu zaistniała potrzeba wykonania robót budowlanych w systemie „zaprojektuj i wybuduj”, polegających na instalacji oświetlenia ścieżki na wyspę oraz części wyspy. Roboty budowlane obejmują: ułożenie przewodu elektrycznego zasilającego

latarnie oraz światłowodu, montaż 15 szt. latarni na ścieżce prowadzącej na wyspę, montaż 10 szt. latarni typu parkowego otulających ścieżkę na wyspie, montaż 6 opraw ledowych do oświetlenia pomostu prowadzącego na wyspę. Oświetlenie umożliwi aktywne spędzanie czasu w tej atrakcyjnie przyrodniczo i zacisznej stronie Ośrodka. Planowany termin zakończenia prac to wiosna 2024 r.

STADION MIEJSKI SP. Z O.O.

Stadion Miejski Sp. z o.o. zajmuje się udostępnianiem, utrzymaniem i obsługą obiektów oraz pomieszczeń stadionu, a także organizacją lub współorganizacją imprez sportowych. Jednym z głównych zadań Stadionu Miejskiego w Białymstoku jest pełnienie funkcji społecznej, której celem jest udostępnienie mieszkańcom miasta przestrzeni i wyposażenia obiektu, w celu zapewnienia rozwoju sportu oraz upowszechniania kultury. Wielofunkcyjność obiektu wyraża się w różnorodności wydarzeń organizowanych w jego przestrzeniach - od niewielkich kilkusobowych spotkań, przez konferencje, szkolenia, targi, festiwale czy koncerty.

Dyscypliny sportowe, uprawiane na Stadionie: piłka nożna, rugby, futbol amerykański, rolkarstwo, samoobrona, szermierka, gimnastyka artystyczna.

W 2023 r. na obiekcie zrealizowano łącznie 3 257 wydarzeń. Stadion odwiedzano łącznie 452 725 razy.

Tabela 226. Dane statystyczne dotyczące Stadionu Miejskiego

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób, które odwiedziły Stadion Miejski	362 347	131 693	201 422	364 953	452 725
Liczba wydarzeń, które odbyły się na Stadionie Miejskim	2 996	2 328	2 756	3 013	3 257

Źródło: Referat Sportu w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

BASEN MIEJSKI PRZY UL. GEN. W. ANDERSA

Wychodząc naprzeciw potrzebom oraz oczekiwaniom mieszkańców Białegostoku dokonano analizy potencjalnych lokalizacji zamierzenia inwestycyjnego, a do realizacji wybrano lokalizację w rejonie ul. Gen. W. Andersa, w sąsiedztwie Lasu Pietrasze, na gruntach stanowiących w większości własność Gminy Białystok.

W celu przeznaczenia przedmiotowego obszaru na realizację basenu miejskiego w dniu 27 listopada 2023 r. Rada Miasta Białystok uchwaliła miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Jaroszkówka w Białymstoku w rejonie ulicy Gen. W. Andersa¹⁸⁰. Przeprowadzono również szczegółową analizę układu komunikacyjnego obszaru, która wykazała potrzebę uzupełniających rozwiązań komunikacyjnych w sąsiedztwie planowanej inwestycji, uwzględniającą obecne natężenie ruchu w tym rejonie, jak też prognozowany ruch samochodów i pieszych, w tym wymogi bezpiecznego dostępu do basenu miejskiego. W celu umożliwienia wprowadzenia niezbędnej komunikacji planowanej na przedłużeniu ul. Bitwy Białostockiej, Prezydent Miasta Białegostoku złożył projekt uchwały intencyjnej w sprawie

¹⁸⁰ Uchwała Nr LXXVI/1056/23 Rady Miasta Białystok z dnia 27 listopada 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Jaroszkówka w Białymstoku w rejonie ulicy Gen. W. Andersa (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 6153).

przystąpienia do sporządzenia planu obejmującego obszar pomiędzy planowaną lokalizacją basenu a ul. Gen. W. Andersa¹⁸¹.

Działania wskazane w podrozdziale 11.2. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

K2.2. Promocja zdrowego trybu życia

K2.6. Aktywność sportowa mieszkańców, w tym dostępność obiektów sportowych

K3.8. Integracja obcokrajowców/cudzoziemców

K4.3. Promocja turystyki kulturowej

P1.3. Rozwój wysokiej jakości przestrzeni publicznych, miejsc rekreacji oraz terenów zielonych

P2.1. Dostępność przestrzeni dla użytkowników ze szczególnymi potrzebami

11.3. Promocja i turystyka

DZIAŁANIA PROMOCYJNE MIASTA BIAŁYSTOK

Promocja turystyczna Miasta Białystok polegała na realizacji działań:

1. kontynuowano prowadzenie miejskiej strony turystycznej pn. „Odkryj Białystok” w mediach społecznościowych,
2. uruchomiono sezonowy punkt Informacji Turystycznej w Bramie Wielkiej Pałacu Branickich „Gryf”, który był prowadzony przez licencjonowanych przewodników,
3. uruchomiono w miesiącu październiku całoroczny punkt - Centrum Informacji Turystycznej, usytuowany w budynku z neonem „Żonkil”, przy ul. Legionowej 2,
4. umożliwiono zwiedzanie zabytkowego XVIII – wiecznego zegara w Bramie Wielkiej „Gryf” wraz z przewodnikiem,
5. organizowano zwiedzanie Miasta wraz z przewodnikiem w ramach:
 - a. letnich tematycznych przejazdów po Mieście zabytkowymi autobusami marki Jelcz, tzw. „ogórkiem” oraz tzw. „kwadrakiem”; jak również pieszych spacerów po Mieście różnymi szlakami,
 - b. udostępniono turystom indywidualnym i grupowym część Bazyliki Archikatedralnej p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, tzw. Starego Kościoła Farnego (w miesiącach od maja do września 2023 r.),
 - c. umożliwiono mieszkańcom oraz turystom wykonywanie zdjęć z wykorzystaniem personalizowanej, podświetlanej ramki do zdjęć, z napisem „Dumni z Białegostoku!”, tzw. „selfie place”, umieszczonej na Rynku Kościuszki,
 - d. utrzymywano i dokonywano na bieżąco napraw pozostałego oznakowania turystycznego (tablice szlakowe, słupy kierunkowe, totemy informacyjne).

W 2023 r. Miasto Białystok ogłosiło 2 otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa, dotyczące:

1. prowadzenia sezonowego punktu Informacji Turystycznej w Mieście Białystok,
2. promocji i prezentacji walorów turystycznych Miasta Białystok.

¹⁸¹ Uchwała Nr LXVIII/928/23 Rady Miasta Białystok z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Jaroszkówka w Białymstoku w rejonie ulic Gen. W. Andersa i Bitwy Białostockiej.

W wyniku rozstrzygnięcia ww. otwartych konkursów ofert oraz odrębnej akceptacji Prezydenta Miasta co do jednej z ofert, Miasto Białystok zawarło łącznie 7 umów na realizację następujących projektów:

1. „Witamy w Białymstoku!”,
2. „Kulinarny Białystok 2023”,
3. Piknik „Podlaskie Śniadanie Mistrzów”,
4. „Turystyczne lato w Białymstoku”,
5. „Zabytkowymi autobusami po Białymstoku 2023”,
6. „Getto białostockie – plan oraz spacer historyczny”,
7. „Śladem Jagiellonii Białystok”.

Miasto Białystok od lat wspiera działania lokalnych twórców. W 2023 r. nawiązano współpracę promocyjną z następującymi artystami: Michałem Jackowskim, Paulą Czarnecką, Julianną Olańską, Michałem Cirukiem, Karoliną Czarnecką, Julią Kuzyką, Piotrem Kurstakiem, Gabrielą Gąsior, Wojciechem Gąsiorem, zespołem Winnica, zespołem Harmonijkowy Atak.

Promocja Białegostoku poprzez sport uwzględniała wsparcie promocyjne dyscyplin sportowych: badminton, piłka nożna mężczyzn, siatkówka mężczyzn i kobiet, tenis stołowy mężczyzn, futbol amerykański, boks, karate, koszykówka, taniec, triathlon, baloniarstwo, łyżwiarstwo. Podpisano m.in. umowy promocyjne z Uczniowskim Klubem Sportowym Dojlidy Białystok, Jagiellonią Białystok, Drużyną Futbolu Amerykańskiego Lowlanders Białystok, Białostocką Akademią Siatkówki. Kontynuowano autorski program promocji Miasta przez Ambasadorów Sportu Białostockiego (m.in. Wojciecha Nowickiego, Natalię Kaczmarek, Marlenę Granaszewską, Sylwię Szczerbińską).

Promocja Miasta Białystok jako miejsca przyjaznego studentom odbywa się pod hasłem „Studiuj w Białymstoku” we współpracy z największymi uczelniami wyższymi w Mieście, które prezentują swoją ofertę studiów m.in. na Międzynarodowym Salonie Maturzystów Perspektywy w Warszawie. Miejski profil przeznaczony dla Maturzystów - „Studiuj w Białymstoku” w mediach społecznościowych (Facebook) obserwuje ok. 1,3 tys. osób.

Stworzony został również koncept strony dedykowanej zagranicznym kandydatom na studia w Białymstoku pn. „Study in Białystok”.

Miasto współuczestniczy także w projekcie realizowanym przez Politechnikę Białostocką, skierowanym do uczniów IV – VI klas szkół podstawowych pn. „Podlaski Uniwersytet Dzieciocy”, jak również corocznie wspiera aktywność studentów i pracowników Politechniki Białostockiej, związaną z tworzeniem i promocją wynalazków oraz innowacyjnych osiągnięć.

W ramach kampanii zewnętrznych Miasto zawarło umowy na cykl autorskich audycji radiowych, poruszających bieżące tematy odnośnie funkcjonowania Miasta: audycje w radio ORTHODOXIA pn. „W moim mieście Białystok” oraz audycje w radio JARD pn. „A moje miasto to Białystok!”.

W grudniu 2023 r. Miasto partycypowało w wydarzeniu pn. Jarmark Bożonarodzeniowy, który trwał od 2 do 22 grudnia na Rynku Kościuszki. Ponadto, Białystok - jak co roku - został Partnerem 31. Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz Partnerem nagrody Paszportów Polityki w kategorii Teatr. W roku 2023 odbyły się przy udziale Miasta m.in.: Kongres Esperantystów Chrześcijan, Dni Patronalne Miasta, wydarzenia towarzyszące XIX Podlaskiemu Festiwalowi Nauki i Sztuki, działania związane z obchodami 80. Rocznicy

powstania w getcie białostockim, koncert poświęcony Janowi Pawłowi II pn. „Tu es Petrus”, Białostockie Śniadanie Wielkanocne, Dzień Dziecka z Alpakami, V Fiesta Balonowa 2023 – Dolina Narwi, impreza taneczna w formie silent disco, 42. Rajd Podlaski, obchody święta ul. Warszawskiej pn. „Biegniemy na Warszawską”, Orszak Trzech Króli, Festiwal Przebudzonych - organizowany przez Fundację Tutaka, ogólnopolskie i międzynarodowe zawody taneczne: Street Noise oraz Breakstok.

Miasto Białystok włącza się również aktywnie w promocję rodzin, poprzez pozyskiwanie Partnerów do 2 programów społecznych:

1. Białostocka Karta Dużej Rodziny – liczba partnerów prywatnych (stan na 11.03.2024 r.) – 142 (w 2023 r. do karty przystąpiło 7 partnerów),
2. Karta Aktywnego Seniora – liczba partnerów prywatnych (stan na 11.03.2024 r.) – 43 (brak nowych partnerów w 2023 r.).

TURYSTYKA W BIAŁYMSTOKU

W sezonie turystycznym działał sezonowy punkt Informacji Turystycznej w Bramie Wielkiej Pałacu Branickich, który jednocześnie prowadził dane statystyczne odwiedzających.

Tabela 227. Liczba turystów odwiedzających Białystok w sezonie turystycznym w 2023 roku

Wyszczególnienie	29.04 - maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień – 1 październik	RAZEM
Liczba indywidualnych turystów polskich	1 118	933	1 312	1 454	1 021	5 838
Liczba indywidualnych Turystów zagranicznych	298	150	240	247	95	1 030
Turyści w grupach zorganizowanych z Polski	1 550	2 123	582	772	1 676	6 703
Turyści w grupach Zorganizowanych z zagranicy	0	79	122	97	41	339
Razem	2 966	3 285	2 256	2 570	2 833	13 910

Źródło: Referat Promocji i Turystyki w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu na podstawie danych z Multimedialnego Centrum Informacji Turystycznej

W 2023 r. otwarty był również punkt widokowy na wieży Bazyliki Mniejszej św. Rocha przy ul. Abramowicza 1. W sezonie, tj. od 1 maja do 30 września odwiedziło go łącznie 1 010 osób.

Tabela 228. Liczba turystów odwiedzających punkt widokowy na wieży kościoła św. Rocha

Sezon turystyczny (maj – wrzesień)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Turyści odwiedzający punkt widokowy	215	440	550	434	534	1 010

Źródło: Referat Promocji i Turystyki w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

W okresie od maja do końca września 2023 r. zwiedzającym udostępniono również Stary Kościół Farny, który łącznie odwiedziło 4 500 osób. Zegar w Bramie Wielkiej Pałacu Branickich

od 29 kwietnia do 1 października zwiedziły 1 473 osoby oraz dodatkowo 144 osoby w ramach Nocy Muzeów w dniu 13 maja 2023 r.

Tabela 229. Liczba wpisów do ewidencji innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie na terenie Miasta Białystok¹⁸²

2019	2020	2021	2022	2023
62 obiekty	54 obiekty	28 obiektów	4 obiekty	17 obiektów

Źródło: Referat Promocji i Turystyki w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu

W prowadzonej przez Prezydenta Miasta Białegostoku ewidencji innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie na terenie Miasta znajduje się 140 obiektów.

CENTRUM INFORMACJI TURYSTYCZNEJ (CIT)

Centrum utworzone zostało w październiku 2023 r. jako całoroczny punkt Informacji Turystycznej. Mieści się w budynku z neonem „Żonkil” przy ul. Legionowej 2. Liczba turystów, którzy odwiedzili Miasto Białystok, a wraz z nim CIT w 2023 r. wyniosła: w październiku - 1 200, listopadzie - 600, grudniu - 200.

Noclegi udzielone turystom zagranicznym stanowiły ok. 21,1% ogółu noclegów, przy czym turyści zagraniczni ok. 22,8% ogółu turystów. Liczba obiektów w 2023 r. wynosiła 27 (spadek o 1 obiekt w porównaniu z rokiem poprzednim). Liczba miejsc noclegowych wzrosła o ok. 8,7% w porównaniu z rokiem 2022 osiągając poziom 2 870 miejsc.

Tabela 230. Baza noclegowa turystyki¹⁸³

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Obiekty	31	29	30	28	27
w tym hotele	18	18	19	18	20
Miejsca noclegowe	2 796	2 759	2 813	2 641	2 870
Korzystający z noclegów	259 679	130 797	179 248	240 413	235 004
w tym turyści zagraniczni	89 013	23 967	27 565	62 930	53 525
Udzielone noclegi	359 795	197 227	292 687	392 749	380 591
w tym turystom zagranicznym	115 816	32 437	39 434	85 007	80 175

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

Działania wskazane w podrozdziale 11.3. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

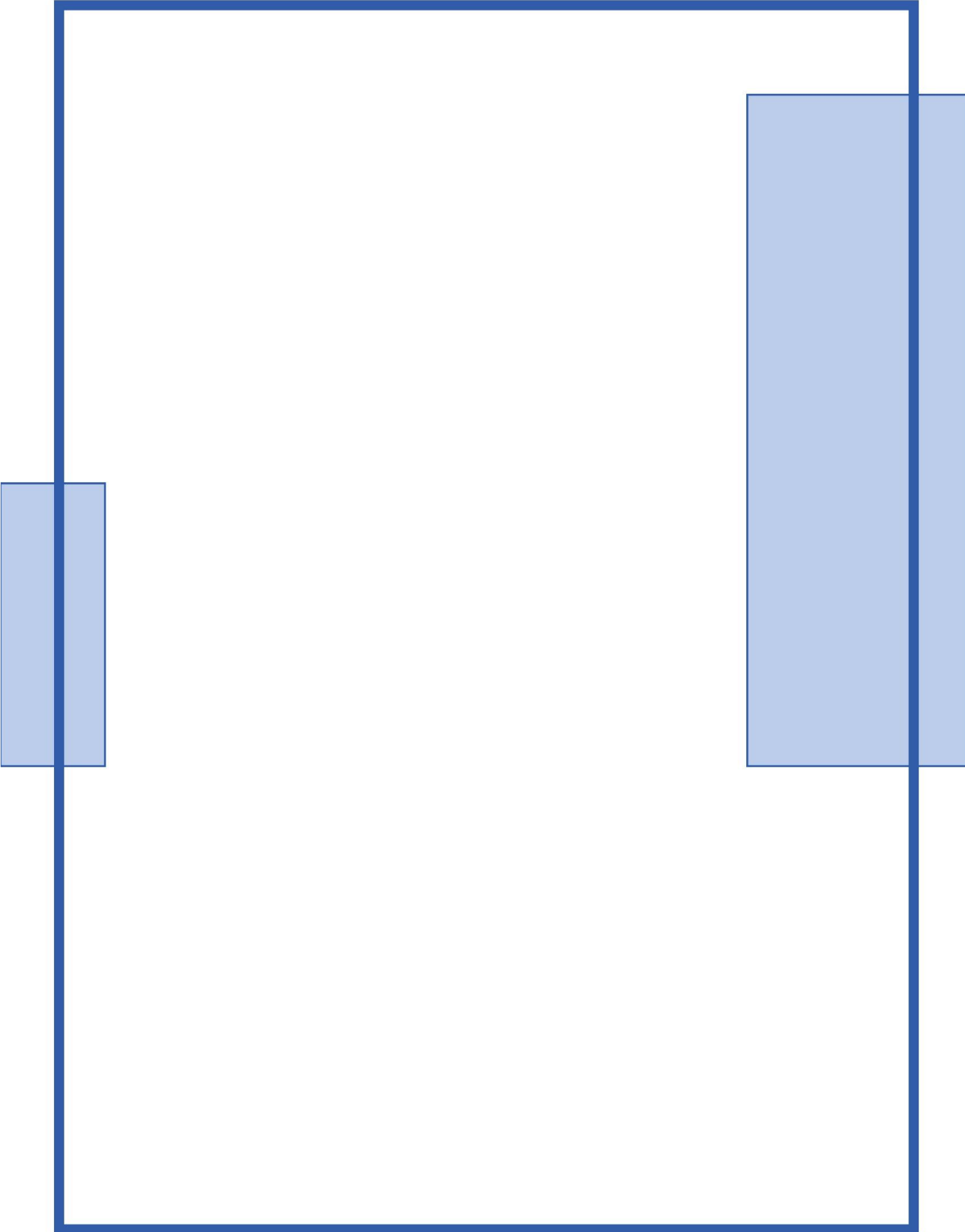
K4.3. Promocja turystyki kulturowej

¹⁸² Ewidencja jest aktualizowana na bieżąco – dokonywane są wpisy do ewidencji, podczas gdy obiekty, które – przykładowo – zaprzestały działalności, są wykreślane.

¹⁸³ Dotyczy wszystkich turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych (łącznie z pokojami gościnnymi i kwaterami agroturystycznymi).

12. MAJĄTEK I BUDŻET MIASTA

12.1. Nieruchomości gruntowe

Tabela 231. Struktura własności gruntów

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
Wyszczególnienie gruntów wchodzących w skład grupy rejestrowej	Powierzchnia gruntów (ha) % powierzchni jednostki ewidencyjnej	Powierzchnia gruntów (ha) % powierzchni jednostki ewidencyjnej	Powierzchnia gruntów (ha) % powierzchni jednostki ewidencyjnej	Powierzchnia gruntów (ha) % powierzchni jednostki ewidencyjnej	Powierzchnia gruntów (ha) % powierzchni jednostki ewidencyjnej
Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste (grupa rejestrowa 2)	684 6,7%	681 6,7%	678 6,6%	677 6,6%	675 6,6%
Grunty Gminy Białystok z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste (grupa rejestrowa 4)	1 937 19,0%	1 943 19,0%	1 927 18,9%	1 893 18,5%	1 899 18,6%
Grunty Gminy Białystok przekazane w użytkowanie wieczyste (grupa rejestrowa 5)	330 3,2%	316 3,1%	306 3,0%	300 2,9%	299 2,9%
Grunty osób fizycznych (grupa rejestrowa 7)	3 764 36,9%	3 782 37,0%	3 794 37,2%	3 738 36,7%	3 730 36,6%
Grunty Powiatu m. Białystok (drogi, szkoły, szpitale i inne) (grupa rejestrowa 11)	348 3,4%	352 3,4%	349 3,4%	346 3,4%	341 3,3%
Pozostałe grunty: Skarbu Państwa, spółdzielni, kościołów, wspólnot gruntowych, województwa, spółek prawa handlowego i innych podmiotów ewidencyjnych (grupy rejestrowe: 1, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16*)	3 150 30,8%	3 139 30,8%	3 159 30,9%	3 259 31,9%	3 269 32,0%
Powierzchnia jednostki ewidencyjnej [ha]	10 213	10 213	10 213	10 213	10 213

* grupa rejestrowa 16 wykazana w tabeli od 2022 r. – ustalona na podstawie § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2024 r. poz. 219)

Źródło: Departament Geodezji

12.2. Gospodarowanie mieniem Gminy Białystok

DOCHODY Z TYTUŁU GOSPODAROWANIA MIENIEM GMINY BIAŁYSTOK

Wpływy z tytułu gospodarowania mieniem w 2023 r., na które składają się dochody z tytułu opłat za trwały zarząd, użytkowanie, służebność, użytkowanie wieczyste, dzierżawę, czasowe zajęcie terenu oraz sprzedaży gminnych nieruchomości wyniosły 71 536 331,41 zł.

Tabela 232. Dochody z tytułu gospodarowania mieniem Gminy Białystok¹⁸⁴

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody z tytułu zarządu, użytkowania i trwałego zarządu, użytkowanie wieczyste	12 909 606	9 059 652	14 016 094	13 306 289	15 927 246
Dochody z najmu, dzierżawy składników majątkowych i służebności przesyłu	304 408	155 755	425 991	681 384	895 373
Dochody z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego	17 575 032	17 250 692	89 609 625	83 231 299	54 713 712

Źródło: Departament Skarbu

Tabela 233. Sprzedaż mieszkań komunalnych, lokali użytkowych i garaży Gminy Białystok

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba sprzedanych mieszkań komunalnych	89	85	91	36	38
Dochód ze sprzedaży mieszkań ogółem (w zł)	8 611 562	9 213 704	11 579 581	8 663 623	10 367 071
Liczba sprzedanych garaży	4	4	1	0	0
Dochód ze sprzedaży garaży ogółem (w zł)	96 089	10 986	11 680	0	0

Źródło: Departament Skarbu

Tabela 234. Sprzedaż pozostałych nieruchomości Miasta Białegostoku

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Powierzchnia (w ha)	2,6638	1,1154	38,7635	17,9258	3,9187
Dochód ogółem (w zł) ¹⁸⁵	8 867 381	8 026 002	78 018 363	74 567 676	44 346 641

Źródło: Departament Skarbu

Tabela 235. Oddanie działek Gminy Białystok w trwały zarząd i użyczenie

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Powierzchnia (w ha)	241,1787	241,5550	241,8073	237,8391	241,5099

Źródło: Departament Skarbu

¹⁸⁴ Kwoty podawane w zaokrągleniu do pełnych złotych.

¹⁸⁵ W tym z tytułu wpłat wniesionych za sprzedane na raty nieruchomości w latach poprzednich wraz z odsetkami.

Tabela 236. Nieruchomości z zasobu Miasta Białystok w gospodarowaniu Zarządu Mienia Komunalnego oddane w najem, dzierżawę i użyczenie

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba zawartych umów najmu w danym roku	58	77	82	64	84
Liczba zawartych umów dzierżawy w danym roku	138	63	106	110	115
Liczba zawartych umów użyczenia w danym roku	75	35	76	96	100
Liczba obciążeń z tytułu korzystania z nieruchomości stan na 31 grudnia	2 260	1 178	1 185	2 091	1 975
Powierzchnia objęta naliczeniami za korzystanie z nieruchomości stan na 31 grudnia (w m ²)	1 659 979	1 496 573	1 569 869	1 511 383	1 517 373

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego

Wpływy związane ze zbyciem nieruchomości

W 2023 r. aktami notarialnymi wykonano 50 zarządzeń Prezydenta Miasta Białegostoku w sprawie przeznaczenia do zbycia 63 działek stanowiących własność Gminy i Miasta Białystok, o łącznej powierzchni 3,9187 ha. Spośród sprzedanych działek:

- 16 działek zostało zbytych w trybie przetargu ustnego nieograniczonego,
- 4 działki zostały zbyte w trybie przetargu ustnego ograniczonego,
- 43 działki zostały sprzedane w trybie bezprzetargowym, w tym:
 - ✓ 1 działka na rzecz użytkownika wieczystego,
 - ✓ 3 działki z przeznaczeniem na cele działalności sakralnej, z rozłożeniem ceny na oprocentowane raty,
- udział w wysokości 14/144 w 1 działce został zbyty na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego o zniesienie współwłasności.

Z tytułu sprzedaży nieruchomości miejskich oraz z tytułu wpłat wniesionych za sprzedane na raty nieruchomości w latach poprzednich wraz z odsetkami w 2023 r. do budżetu Gminy wpłynęła kwota 44 346 641,14 zł.

PLAN WYKORZYSTANIA ZASOBU NIERUCHOMOŚCI GMINY MIASTA BIAŁYSTOK NA LATA 2023-2025¹⁸⁶

Plan wykorzystania zasobu jest jednym z elementów gospodarowania nieruchomościami publicznymi. Pozwala na dokonanie odpowiednich analiz ilościowo-jakościowych posiadanych nieruchomości oraz na ich podstawie określenie celów gospodarowania. Plan zawiera w szczególności zestawienie powierzchni nieruchomości zasobu i nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste oraz m.in. prognozę dotyczącą udostępnienia nieruchomości zasobu, a także nabywania nieruchomości do zasobu i program zagospodarowania nieruchomości zasobu.

Gminny zasób nieruchomości wykorzystywany jest na cele rozwojowe gminy i na potrzeby zorganizowanej działalności inwestycyjnej.

¹⁸⁶ Zarządzenie Nr 295/23 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 31 marca 2023 r. w sprawie przyjęcia Planu wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Białystok na lata 2023–2025.

W okresie 2023-2025 kontynuowany będzie dotychczasowy sposób wykorzystania nieruchomości miejskich, poza przeznaczonymi na realizację zadań Gminy Białystok lub na sprzedaż. Nieruchomości nabywane w drodze spadku, do czasu przygotowania procedury zbycia, będą przekazywane do gospodarowania Zarządowi Mienia Komunalnego w Białymstoku.

Nabywanie nieruchomości do zasobu Gminy Białystok

Konieczność pozyskania nieruchomości oceniana była w kontekście celu publicznego lub zadań własnych Gminy, zdefiniowanych w przepisach¹⁸⁷. Podstawowym trybem nabywania gruntów do zasobu gminnego w 2023 r. był wykup w drodze umowy cywilnoprawnej, która kończy rokowania w sprawie warunków nabycia nieruchomości.

Tabela 237. Nieruchomości nabyte przez Miasto Białystok

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Powierzchnia (w ha)	1,4119	0,8341	3,1559	6,7070	0,9787
Poniesiony wydatek (w zł)¹⁸⁸	1 604 977	2 216 125	18 111 979	11 274 441	2 455 370

Źródło: Departament Skarbu

W budżecie Miasta Białegostoku na 2023 r. wydatkowano środki finansowe na:

- 1) koszty związane z przejściem do zasobu nieruchomości pod drogi w trybie art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r. poz. 344 ze zm.) – 5 242 774,75 zł;
- 2) koszty związane z przejściem do zasobu nieruchomości w trybie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 311) – 9 373 188,24 zł (drogi gminne i powiatowe);
- 3) operaty szacunkowe i opisy stanu nieruchomości – 52 065,59 zł;
- 4) koszty notarialne nabytych nieruchomości – 8 517,35 zł.

Wydatki obejmujące wypłatę odszkodowań za grunty przejęte pod drogi wojewódzkie i krajowe

Wydatki obejmujące wypłatę odszkodowań za grunty przejęte pod drogi wojewódzkie i krajowe w związku z realizacją inwestycji drogowych na gruntach niebędących w zasobie Miasta w 2023 r. wyniosły 832 939,66 zł, w tym:

- ul. Towarowa – 404 146,00 zł,
- Węzeł Porosty – 188 258,70 zł,
- Aleja 1000-lecia Państwa Polskiego – 185 745,07 zł,
- ul. Raginisa – 22 370,00 zł,
- ul. Wasilkowska – 15 637,50 zł,
- ul. Ciołkowskiego – 13 169,10 zł,
- Trasa Niepodległości II etap – 3 613,29 zł.

¹⁸⁷ Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r. poz. 344 ze zm.); uchwała Nr XXXIV/377/12 Rady Miasta Białystok z dnia 5 listopada 2012 r. w sprawie określenia zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż trzy lata lub na czas nieoznaczony (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 1462); ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.); ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja Podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383 ze zm.).

¹⁸⁸ W tym z tytułu wpłat wniesionych za sprzedane na raty nieruchomości w latach poprzednich wraz z odsetkami.

Udostępnianie nieruchomości zasobu Gminy Białystok

Udostępnianie nieruchomości z zasobu Gminy w 2023 r. następowało poprzez sprzedaż, trwały zarząd, dzierżawę, najem, użyczenie – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Nabywanie nieruchomości na rzecz Gminy Białystok następowało w drodze kupna oraz w innych formach przewidzianych prawem w związku z koniecznością realizacji zadań własnych, a także obowiązkami wynikającymi z przepisów szczególnych oraz realizacją celów publicznych.

W 2023 r. nie zawierano umów dotyczących obciążenia nieruchomości stanowiących własność Gminy Białystok prawem użytkowania.

Kontynuowane było obciążanie nieruchomości gminnych służebnością (gruntową i przesyłu), następujące na wniosek zainteresowanych podmiotów.

Udostępnianie nieruchomości z zasobu związane jest z ponoszeniem kosztów przez Gminę i Miasto Białystok. W szczególności są to koszty podziałów geodezyjnych, zlecenia wycen nieruchomości, opłat notarialnych, ogłoszeń prasowych i inne wydatki związane z koniecznością pozyskania dokumentacji.

Na realizację zadań z zakresu geodezji i kartografii, środki finansowe w 2023 r. wydatkowano w szczególności na opracowania geodezyjne, np. wypisy z ewidencji gruntów, wyjaśnienia geodezyjne, operaty szacunkowe, usługi notarialne, ogłoszenia prasowe i pozostałe usługi, w tym spłatę długów spadkowych i opłaty za lokale nabyte w drodze spadku – 477 495,84 zł.

Dochody, koszty i wydatki związane z mieszkalnictwem

Tabela 238. Dochody i wydatki związane z mieszkalnictwem (w zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody ogółem	43 786,83	40 385,49	41 995,08	28 677,09	30 385,35
Dochody bieżące	43 772,95	40 380,33	41 963,76	28 677,09	30 385,35
Dochody majątkowe	13,87	5,19	31,32	0,00	0,00
Wydatki ogółem (dział 700)	314,57	0,00	0,00	9 799,17	28 042,55
Wydatki zw. z przygotowaniem i budową budynków mieszkalnych i wielorodzinnych	261,96	0,00	471,63	9 799,17	28 042,55

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego

Tabela 239. Koszty i wydatki związane z mieszkaniem komunalnymi (w zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Administrowanie	976 501,55	1 363 260,48	1 532 387,27	1 241 852,56	1 519 167,23
Konserwacja	90 699,76	126 262,79	144 814,22	127 609,74	101 366,00
Remonty	1 404 718,84	656 504,88	907 370,30	722 773,88	1 197 867,42
C.O.	1 597 748,27	2 599 830,75	2 854 074,85	1 739 688,58	1 643 575,07
Ciepła woda	5 945,15	8 148,27	6 988,94	8 482,73	442 285,84
Zimna woda	647 619,02	754 198,66	734 077,97	655 050,78	644 725,75
Kanalizacja	595 454,69	696 097,95	673 573,89	594 051,14	594 212,30
Śmieci	389 774,96	746 166,01	837 870,93	818 860,00	829 632,00

Źródło: Departament Skarbu na podstawie danych Zarządu Mienia Komunalnego

Działania wskazane w podrozdziale 12.2. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

K3.6. Przeciwdziałanie ubóstwu

G1.1. Tworzenie warunków do inwestowania

12.3. Majątek trwały spółek prawa handlowego Miasta Białegostoku

Zestawienie majątku trwałego spółek prawa handlowego Miasta Białegostoku zawarte jest w zarządzeniu Nr 330/24 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 28 marca 2024 r. w sprawie sprawozdania z wykonania budżetu, informacji o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej Miasta Białegostoku, informacji o stanie mienia komunalnego Miasta Białegostoku oraz informacji o przebiegu wykonania planów finansowych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i samorządowych instytucji kultury za 2023 r. Zarządzenie dostępne jest na stronie internetowej: www.bialystok.pl w zakładce Finanse/ Budżet Miasta/ Budżet 2023.

12.4. Wykonanie budżetu Miasta Białegostoku

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych¹⁸⁹, na jednostkach samorządu terytorialnego spoczywa obowiązek sporządzania budżetu, czyli rocznego planu dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów. Jest on uchwalany na dany rok budżetowy (tożsamy z rokiem kalendarzowym) w formie uchwały budżetowej i stanowi podstawę gospodarki finansowej Miasta. W swoich założeniach uwzględnia wiele programów i realizowanych strategii, w tym m.in. zapisy zawarte w „Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku do 2030 roku” oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej (WPF).

Uchwała budżetowa w trakcie roku podlega wielokrotnym zmianom w formie uchwał i zarządzeń zmieniających, mających na celu dostosowanie budżetu do rzeczywistej sytuacji finansowej i inwestycyjnej Miasta.

Wieloletnia Prognoza Finansowa jest dokumentem sporządzanym na podstawie ustawy¹⁹⁰ oraz na podstawie rozporządzenia¹⁹¹ i podlega uchwaleniu przez Radę Miasta w formie uchwały, analogicznie jak budżet Miasta (z uwzględnieniem zmian w formie uchwał zmieniających w trakcie roku budżetowego). Ramy czasowe sporządzania dokumentu Wieloletniej Prognozy Finansowej wynikają m.in. z okresu na jaki Miasto zaciągnęło zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek, okresu na jaki planowane są do zaciągnięcia zobowiązania dłużne, okresu na jaki Miasto udzieliło poręczeń i gwarancji oraz okresu na jaki zostały określone przedsięwzięcia wieloletnie. Dokument powinien być realistyczny, tj. uwzględniać zdarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową w perspektywie czasu wykraczającej poza bieżący rok budżetowy. Planowanie w perspektywie kilkuletniej sprawia, że Wieloletnia Prognoza Finansowa jest dokumentem uwzględniającym cele i zadania ustalone w Strategii Rozwoju Miasta, co sprzyja racjonalnemu zarządzaniu środkami i ułatwia podejmowanie decyzji o inwestycjach.

Dokument określa możliwości finansowe niezbędne do sfinansowania długookresowych celów strategii, zawierającej kluczowe zadania, mające wpływ na gospodarkę finansową miasta,

¹⁸⁹ Ustawa o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.).

¹⁹⁰ Jw.

¹⁹¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 83).

która uzależniona jest od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, stopa bezrobocia czy planowane zmiany systemowe, np. w polityce podatkowej państwa i Miasta. Na tej podstawie wyznaczane są możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na planowane przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy¹⁹² w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań miasta. Obowiązujący dokument przyjęty na lata 2023-2040 dostosowywany jest do możliwości finansowych miasta i ewaluje m.in. w kierunku sfinansowania wkładu własnego do projektów unijnych w perspektywie finansowej 2021-2027. Wraz z końcem roku budżetowego uchwała WPF traci moc i zastępuje ją kolejna, przyjęta na nowy okres.

Informacje z realizacji założeń uchwały budżetowej oraz WPF na dany rok budżetowy zawarte są w zarządzeniu w sprawie wykonania budżetu, informacji o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej Miasta Białegostoku, informacji o stanie mienia komunalnego Miasta Białegostoku oraz informacji o przebiegu wykonania planów finansowych samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej i samorządowych instytucji kultury za dany rok budżetowy. Sprawozdanie to przedstawia się Radzie Miasta, która m.in. na jego podstawie najpóźniej do 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym podejmuje uchwałę w sprawie udzielenia absolutorium dla zarządu.

Tabela 240. Wykonanie budżetu Miasta (w zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
I. Dochody, w tym:	2 169 307 784	2 240 105 246	2 370 830 610	2 330 167 241	2 460 598 660
bieżące	1 856 395 703	2 006 690 831	2 201 689 555	2 149 821 050	2 236 761 696
majątkowe	312 912 081	233 414 415	169 141 055	180 346 191	223 836 964
II. Przychody	235 780 923	196 511 449	74 477 202	150 762 833	194 805 219
RAZEM (I + II)	2 405 088 707	2 436 616 695	2 445 307 812	2 480 930 074	2 655 403 879
III. Wydatki, w tym:	2 295 053 644	2 274 312 945	2 234 834 597	2 316 639 349	2 586 251 429
bieżące	1 762 017 285	1 928 495 414	2 035 498 306	2 091 990 162	2 209 576 197
majątkowe, w tym m.in.:	533 036 359	345 817 531	199 336 291	224 649 187	376 675 232
wydatki inwestycyjne (bez środków pomocowych)	134 729 844	76 943 785	71 757 395	77 407 137	149 348 626
udziały w spółkach	5 704 000	5 333 500	4 524 000	6 399 500	8 189 000
środki pomocowe	355 281 707	236 640 316	66 547 661	88 664 201	182 672 464
IV. Rozchody	55 509 805	87 813 827	59 710 382	129 473 548	59 163 029
RAZEM (III + IV)	2 350 563 449	2 362 126 772	2 294 544 979	2 446 112 897	2 645 414 458
Wynik budżetu (nadwyżka/deficyt) /I – III/	-125 745 860	-34 207 699	135 996 013	13 527 892	-125 652 769
Nadwyżka operacyjna /I bieżące – III bieżące/	94 378 418	78 195 417	166 191 249	57 830 888	27 185 499
Stan zadłużenia na koniec roku	925 582 660	979 776 659	920 055 852	790 596 278	891 421 743

¹⁹² Ustawa o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.).

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Wskaźnik zadłużenia (zadłużenie/dochody ogółem) ¹⁹³	42,7	43,7	38,8	33,9	36,2

Źródło: Departament Finansów Miasta

Tabela 241. Wykonanie dochodów według źródeł finansowania (w zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody własne	566 149 895	555 866 217	643 221 224	771 892 816	829 828 318
Udziały w PIT i CIT	467 788 569	460 990 209	528 683 993	529 057 709	475 911 540
Subwencje	458 670 905	505 298 114	610 788 353	576 181 691	777 238 580
Środki na finansowanie zadań z udziałem UE, w tym:	253 030 050	206 966 587	80 400 337	99 724 614	131 696 233
środki z UE	249 528 360	203 483 536	78 467 091	98 497 044	130 517 429
Dotacje celowe	423 668 365	510 984 119	507 736 703	353 310 411	245 923 989
Razem	2 169 307 784	2 240 105 246	2 370 830 610	2 330 167 241	2 460 598 660

Źródło: Departament Finansów Miasta

Tabela 242. Wykonanie dochodów własnych (w zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Wykonanie dochodów własnych, w tym m.in.:	566 149 895	555 866 217	643 221 224	771 892 816	829 828 318
a) Podatki i opłaty lokalne, w tym:	251 862 696	270 789 837	296 753 868	324 529 410	357 744 835
podatek od nieruchomości	162 121 851	168 586 230	179 586 752	186 519 331	213 603 656
podatek rolny i leśny	210 918	209 678	217 622	231 598	299 752
podatek od środków transportowych	9 929 330	9 972 809	10 791 004	11 577 155	12 472 380
opłata targowa	157 694	132 667	5 817	0	0
opłata za posiadanie psów	0	0	0	0	0
opłata skarbowa	5 418 733	5 448 387	6 175 003	7 764 113	8 138 041
opłata miejscowa	0	0	0	0	0
opłata eksploatacyjna	0	0	0	0	0
opłata za gospodarowanie odpadami	41 772 686	58 738 933	66 034 522	79 870 346	81 940 739
pozostałe opłaty	32 251 484	27 701 133	33 943 148	38 566 867	41 290 267
b) Podatki i opłaty pobierane przez Urzędy Skarbowe, w tym:	28 470 506	26 946 932	38 782 430	40 402 262	43 692 154
podatek od czynności cywilnoprawnych	24 995 601	23 957 634	32 452 548	31 146 963	32 788 493
podatki opłacane w formie karty podatkowej	687 621	677 263	1 993 091	2 397 341	2 192 117
podatek od spadków i darowizn	2 718 144	2 233 272	3 518 861	3 408 780	6 037 822

¹⁹³ Wskaźnik obowiązywał do roku 2014 i jego bezpieczna granica wynosiła 60%.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym	0	0	759 094	3 403 409	2 576 379
odsetki od nieterminowych wpłat, pozostałe opłaty	69 140	78 763	58 836	45 769	97 343
c) Dochody z mienia	141 375 286	101 082 736	179 604 769	199 354 279	171 438 300
d) Opłata za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych	7 125 988	7 425 371	7 473 393	8 219 730	8 889 006
e) Udział w dochodach z gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa	6 607 673	6 173 614	7 088 473	6 819 241	8 634 415

Źródło: Departament Finansów Miasta

Tabela 243. Struktura wydatków budżetu Miasta Białystok wg klasyfikacji budżetowej wykonanie za lata 2022-2023 (w zł)

Dział		Wykonanie budżetu za 2022 r.			Wykonanie budżetu za 2023 r.		
Nr	Nazwa	bieżące	majątkowe	ogółem	bieżące	majątkowe	ogółem
010	Rolnictwo i łowiectwo	6 062	0	6 062	12 080	0	12 080
020	Leśnictwo	8 020	0	8 020	54 190	0	54 190
400	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	0	0	0	0	0	0
600	Transport i łączność	161 734 276	84 235 707	245 969 983	198 860 357	195 180 284	394 040 641
630	Turystyka	435 717	26 770	462 487	397 551	35 000	432 551
700	Gospodarka mieszkaniowa	44 789 956	41 352 655	86 142 611	51 351 845	64 615 129	115 966 974
710	Działalność usługowa	17 987 853	876 297	18 864 150	18 385 023	1 376 504	19 761 527
720	Informatyka	0	0	0	0	0	0
730	Nauka	4 711 348	67 256	4 778 604	4 976 654	62 415	5 039 069
750	Administracja publiczna	128 838 452	4 855 659	133 694 111	147 279 861	14 178 470	161 458 331
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	56 365	0	56 365	1 730 412	0	1 730 412
752	Obrona narodowa	102 438	0	102 438	161 347	0	161 347
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	62 987 468	2 654 037	65 641 505	61 043 369	3 363 657	64 407 026
755	Wymiar sprawiedliwości	791 027	0	791 027	791 986	0	791 986
757	Obsługa długu publicznego	38 906 750	0	38 906 750	51 087 112	0	51 087 112
758	Różne rozliczenia	141 098	2 828 999	2 970 097	0	0	0
801	Oświata i wychowanie	879 186 403	35 711 095	914 897 498	1 014 445 483	45 346 518	1 059 792 001
851	Ochrona zdrowia	16 558 607	3 051 536	19 610 143	17 997 104	980 400	18 977 504
852	Pomoc społeczna	155 939 423	2 138 715	158 078 138	159 235 167	1 787 437	161 022 604
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	35 086 500	0	35 086 500	22 255 833	61 081	22 316 914
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	50 337 516	8 458 105	58 795 621	56 461 305	9 120 273	65 581 578
855	Rodzina	268 430 549	11 931	268 442 480	158 054 956	15 894	158 070 850
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	152 586 299	24 491 071	177 077 370	162 897 883	22 558 350	185 456 233
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	42 444 933	6 433 880	48 878 813	48 764 148	6 307 522	55 071 670
925	Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	1 053 302	734 217	1 787 519	1 204 570	338 373	1 542 943
926	Kultura fizyczna	28 869 800	6 721 257	35 591 057	32 127 961	11 347 925	43 475 886
Razem		2 091 990 162	224 649 187	2 316 639 349	2 209 576 197	376 675 232	2 586 251 429

Źródło: Departament Finansów Miasta

12.5. Bezzwrotne środki finansowe z funduszy Unii Europejskiej

W 2023 r. złożono wnioski o dofinansowanie 32 projektów infrastrukturalnych oraz podpisano 9 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 16 274 631,45 zł. Analizowano oraz przygotowywano aplikacje w ramach programów: Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 oraz Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych i Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.

Tabela 244. Projekty monitorowane w 2023 roku

Rodzaj programu	Źródło finansowania
Programy infrastrukturalne	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych
	Rządowy Program Odbudowy Zabytków
	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014-2020
	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności
	Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027
	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027
	Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027
	Fundusze Norweskie i EOG 2014-2021
Programy międzynarodowe	URBACT
	Fundusze Norweskie i EOG 2014-2021
	Interreg Europa Środkowa 2021-2027
	Interreg Europa 2021-2027
	Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027
Program Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027	

Źródło: Biuro Funduszy Europejskich

Tabela 245. Bezzwrotne środki finansowe pozyskane z funduszy Unii Europejskiej (w zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Środki pozyskane na finansowanie zadań z udziałem UE, z czego:					
a) środki krajowe, w tym:					
bieżące	3 501 690	3 483 051	1 933 246	1 227 570	1 178 804
majątkowe	3 087 326	2 935 643	1 925 560	1 175 670	1 173 304
b) środki z UE, w tym:					
bieżące	414 364	547 408	7 686	51 900	5 500
majątkowe	249 528 360	203 483 536	78 467 091	98 497 044	130 517 429
Razem bieżące	28 687 178	45 996 790	22 295 900	21 324 661	26 839 596
Razem majątkowe	220 841 182	157 486 746	56 171 191	77 172 383	103 677 833
Razem bieżące	31 774 504	48 932 433	24 221 460	22 500 331	28 012 900
Razem majątkowe	221 255 546	158 034 154	56 178 877	77 224 283	103 683 333

Źródło: Departament Finansów Miasta

Tabela 246. Zestawienie projektów miejskich, na których realizację pozyskano dofinansowanie w perspektywach finansowych 2014-2020 oraz 2021-2027

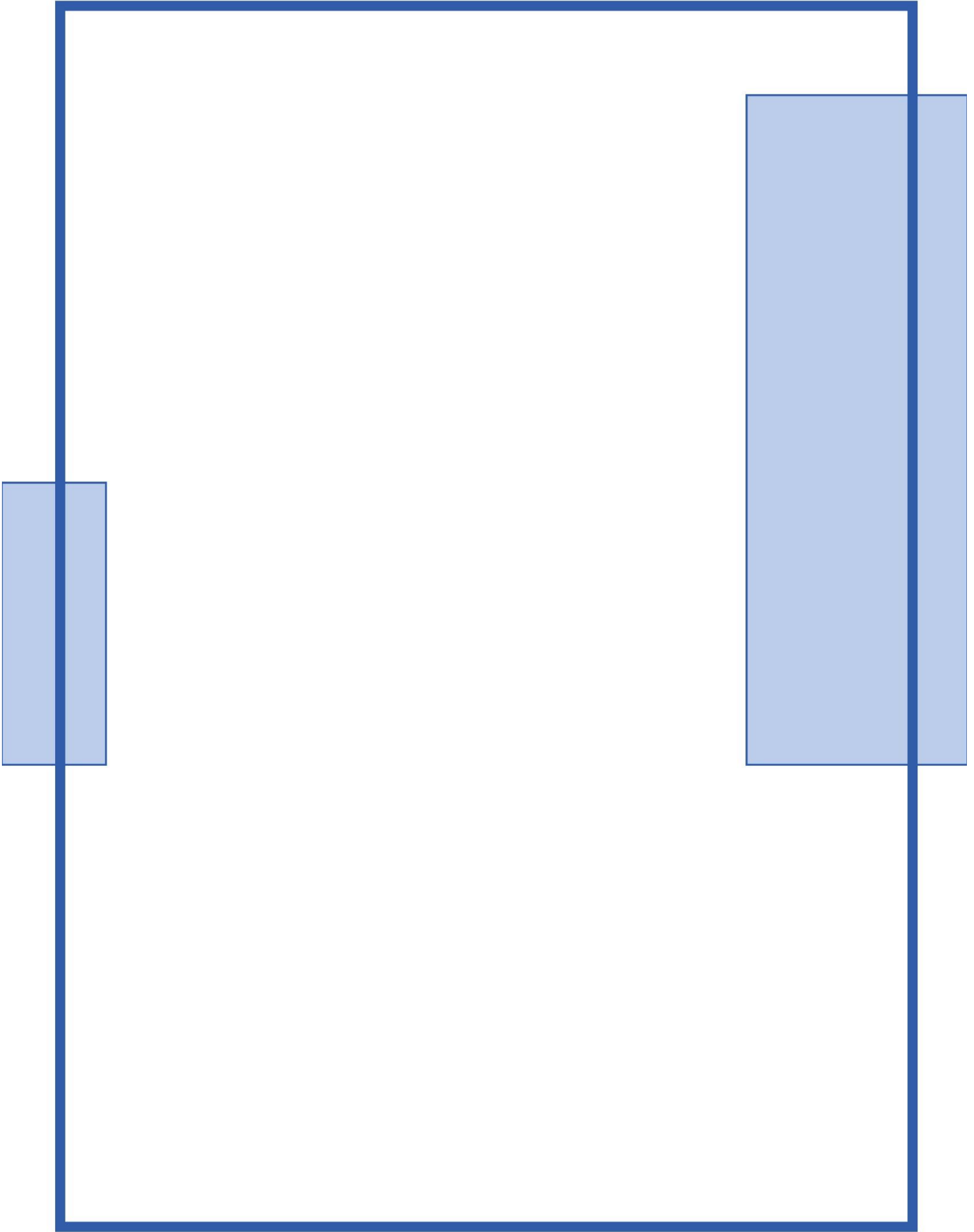
Okres finansowania	Liczba projektów miejskich*, na których realizację pozyskano dofinansowanie ze środków z UE [liczba podpisanych i nierozwiązanych umów] w poszczególnych okresach finansowania											
	Projekty ogółem			Projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR)			Projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)			Projekty finansowane z innych funduszy UE		
	łączna liczba projektów	łączna wartość projektów (w zł)	łączna kwota dofinansowania z UE (w zł)	Liczba projektów	łączna wartość projektów (w zł)	łączna kwota dofinansowania z UE (w zł)	Liczba projektów	łączna wartość projektów (w zł)	łączna kwota dofinansowania z UE (w zł)	Liczba projektów	łączna wartość projektów (w zł)	łączna kwota dofinansowania z UE (w zł)
2014-2020	107	1 661 012 594,78	1 166 847 649,13	23	1 545 741 421,26	1 073 275 618,35	80	114 198 644,00	92 499 501,26	4	1 072 529,52	1 072 529,52
2021-2027	6	2 127 274,39	90 425 412,00	1	1 999 520,00	1 399 664,00	0	0	0	5	127 754,39	89 025 748,00

* projekty miejskie to projekty realizowane przez Urząd Miejski w Białymstoku i jednostki mu podległe oraz spółki miejskie

Źródło: Biuro Funduszy Europejskich

13. ZARZĄDZANIE MIASTEM

13.1. Władze Miasta

Białystok jest miastem na prawach powiatu oraz gminą miejską. Zgodnie ze Statutem Miasta organem stanowiącym i kontrolnym jest Rada Miasta Białystok, a organem wykonawczym Prezydent Miasta Białegostoku. Szczegółowe informacje na temat działalności Rady Miasta Białystok znajdują się w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Białymstoku, w zakładce Rada Miasta Białystok.

13.1.1. Praca Urzędu Miejskiego w Białymstoku

Prezydent sprawuje władzę wykonawczą, a do jego zadań należy wykonywanie uchwał Rady Miasta Białystok, kierowanie bieżącymi sprawami oraz reprezentowanie Miasta na zewnątrz. Prezydent wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Miejskiego w Białymstoku, miejskich jednostek organizacyjnych oraz powiatowych służb, inspekcji i straży, z powierzeniem prowadzenia spraw Miasta Białystok w swoim imieniu Zastępcom i Sekretarzowi Miasta. W 2023 r. Prezydentem Miasta Białegostoku był sprawujący 4. kadencję dr hab. Tadeusz Truskolaski.

Prezydent Miasta Białegostoku sprawuje bezpośredni nadzór nad pracą:

1. Biura Audytu Wewnętrznego,
2. Biura Funduszy Europejskich,
3. Biura Miejskiego Rzecznika Konsumentów,
4. Biura Nadzoru Właścicielskiego,
5. Biura Prawnego,
6. Biura Rady Miasta,
7. Biura Zamówień Publicznych,
8. Departamentu Komunikacji Społecznej,
9. Departamentu Prezydenta Miasta,
10. Departamentu Strategii i Rozwoju,
11. Pełnomocnika do spraw ochrony informacji niejawnych,
12. Samodzielnego stanowiska ds. BHP.

Tabela 247. Zadania Zastępców Prezydenta, Skarbnika i Sekretarza Miasta w 2023 roku w zakresie nadzoru nad pracą jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Białymstoku

Stanowisko	Imię i nazwisko	Jednostka, nad którą sprawowany jest bezpośredni nadzór
Zastępca Prezydenta	Rafał Rudnicki	Departament Edukacji Departament Gospodarki Komunalnej Departament Kultury, Promocji i Sportu
Zastępca Prezydenta	Przemysław Tuchliński	Biuro Zarządzania Kryzysowego* Centrum Aktywności Społecznej Departament Inwestycji Zarząd Dróg Miejskich
Zastępca Prezydenta	Zbigniew Nikitorowicz	Biuro Strefy Płatnego Parkowania Departament Skarbu Departament Spraw Społecznych Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej
Zastępca Prezydenta	Adam Musiuk	Departament Geodezji Departament Ochrony Środowiska Departament Urbanistyki i Architektury

Stanowisko	Imię i nazwisko	Jednostka, nad którą sprawowany jest bezpośredni nadzór
Sekretarz	Krzysztof Marek Karpieszuk	Biuro Bezpieczeństwa Informacji** Biuro ds. Smart City Biuro Kontroli Biuro Zarządzania Efektywnością Energetyczną Biuro Zarządzania Kadrami*** Departament Obsługi Mieszkańców Departament Obsługi Urzędu Departament Organizacyjny i Nadzoru Urząd Stanu Cywilnego
Skarbnik	Stanisława Kozłowska	Biuro Egzekucji Administracyjnej Departament Finansów Miasta Departament Rachunkowości

* zadania przypisane odrębnymi ustawami do wyłącznej kompetencji organu wykonawczego gminy podlegają nadzorowi Prezydenta Miasta

** Dyrektor Biura Bezpieczeństwa Informacji podlega bezpośrednio Prezydentowi Miasta

*** działające w strukturze Biura samodzielne stanowisko ds. BHP podlega bezpośrednio Prezydentowi Miasta

Źródło: Opracowanie Departamentu Strategii i Rozwoju na podstawie www.bip.bialystok.pl

Tabela 248. Podstawowe dane w zakresie zarządzania Miastem

Sprawy	Liczba w poszczególnych latach				
	2019	2020	2021	2022	2023
Zarządzenia i zarządzenia wewnętrzne Prezydenta Miasta	1 214	1 202	1 109	1 451	1 380
Interpelacje i zapytania radnych	214	208	205	181	187
Wnioski w zakresie informacji publicznej i ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego	473	440	549	435	552
Petycje	16	8	12	5	14

Źródło: Departament Organizacyjny i Nadzoru

W 2023 r. Prezydent Miasta oraz jego Zastępcy odbyli łącznie 541 spotkań z interesantami.

PODNOŻENIE KOMPETENCJI ZAWODOWYCH PRACOWNIKÓW

W Urzędzie Miejskim w Białymstoku raz w roku przeprowadzana jest analiza potrzeb szkoleniowych pracowników, na podstawie której sporządzany jest „Roczny Plan Szkoleń Pracowników Urzędu Miejskiego”.

W celu podniesienia kompetencji zawodowych pracowników w 2023 r. odbyły się:

1. 92 szkolenia bezpłatne, w tym:
 - a. 17 szkoleń w ramach członkostwa w Unii Metropolii Polskich, m.in. z zakresu: zmian w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przepisów ustawy o doręczeniach elektronicznych, komunikacji i obsługi osób z niepełnosprawnością ruchową, tworzenia dokumentów dostępnych cyfrowo, ochrony danych osobowych w oświacie – łącznie przeszkolonych zostało 165 osób,
2. 252 szkolenia płatne, realizowane przez firmy zewnętrzne, w tym:

- a. szkolenia indywidualne oraz 3 szkolenia grupowe, podczas których przeszkolonych zostało łącznie 219 osób,
- b. jedno szkolenie dla 33 osób, dofinansowane z Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Łącznie w 2023 r. 580 pracowników Urzędu Miejskiego w Białymstoku wzięło udział w 344 szkoleniach, z czego 92 były szkoleniami bezpłatnymi. Na pokrycie kosztów pozostałych szkoleń wydatkowano kwotę: 222 591,47 zł. Większość szkoleń odbyła się w formule on-line.

ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA DANYCH OSOBOWYCH ORAZ INFORMACJI CHRONIONYCH

Nowoczesne zarządzanie miastem wymaga stosowania rozwiązań informatycznych, w których przetwarzane są informacje, w tym dane osobowe. Strategiczne znaczenie przetwarzania informacji i funkcjonowania rozwiązań informatycznych w mieście wymaga zapewnienia bezpieczeństwa informacji rozumianego jako zapewnienie poufności, dostępności i pewności przetwarzanych informacji. Zapewnienie bezpieczeństwa nabiera coraz większego znaczenia, zwłaszcza w kontekście stale występujących i ewoluujących cyberzagrożeń. W Urzędzie Miejskim w Białymstoku wprowadzone zostały polityki bezpieczeństwa danych osobowych oraz bezpieczeństwa informacji, które są realizowane w wykorzystaniu Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (SZBI) opartym na normie ISO 27001. W ramach SZBI zostały zdefiniowane następujące procesy zapewniające kompleksowe podejście do bezpieczeństwa informacji:

1. Zarządzanie ryzykiem – działania mające na celu wprowadzanie środków bezpieczeństwa podejmowane są w oparciu o analizę ryzyka, w szczególności:
 - a. w ramach kontroli zarządczej kierownicy jednostek organizacyjnych Urzędu dokonują analizy ryzyk związanych z bezpieczeństwem informacji;
 - b. okresowo i przed każdą istotną zmianą w przetwarzaniu danych osobowych kierownicy jednostek organizacyjnych Urzędu dokonują analizy ryzyka naruszenia praw i wolności osób, których dane są przetwarzane;
 - c. przed każdą istotną zmianą w systemie informatycznym analizowane są zagrożenia i dobierane odpowiednie zabezpieczenia;
 - d. w przypadku incydentu dotyczącego danych osobowych, inspektor ochrony danych dokonuje analizy ryzyka naruszenia praw i wolności osób, których dane były objęte incydemem;
2. Zarządzanie incydentami – incydenty związane z bezpieczeństwem są ewidencjonowane, a następnie podejmuje się działania mające na celu minimalizację skutków incydentu i następuje usuwanie podatności, które przyczyniły się do wystąpienia incydentu, a jeśli to konieczne są zgłaszane właściwym organom;
3. Zarządzanie ciągłością – w Urzędzie funkcjonuje plan ciągłości działania na wypadek awarii, które mogą spowodować straty finansowe, wizerunkowe lub naruszenie przepisów prawa. Zostały opracowane procedury awaryjne, które mają na celu jak najszybsze przywrócenie ciągłości działania Urzędu, zarówno poprzez naprawę, jak i pracę w trybie awaryjnym. Procedury te są w miarę możliwości testowane;
4. Zarządzanie zmianą – zmiany w systemie informatycznym poddawane są analizie pod kątem możliwości zmaterializowania ryzyk; opracowywany jest plan przeprowadzenia zmiany, jak również plan powrotu do stanu przed zmianą;

5. Zarządzanie wyjątkami – wyjątki stanowią czasowe odstępstwa od zasad opisanych w SZBI. Celem ustanowienia wyjątku jest zapewnienie bezpieczeństwa w czasie jego trwania. Każdy wyjątek analizowany jest pod kątem wpływu na bezpieczeństwo, ustanawiane są szczególnie warunki funkcjonowania wyjątku i okres czasu, w którym wyjątek może funkcjonować. Najczęściej wyjątki są ustanawiane w związku ze stanem zaistniałym lub planowanym, np. konieczność utrzymywania środowisk informatycznych niewspieranych przez producentów, administrowanie i nadzór nad utrzymywaniem systemów informatycznych przez dyrektorów departamentów;
6. Podnoszenie świadomości – Urząd posiada opracowany i realizowany plan podnoszenia świadomości, polegający na cyklicznych szkoleniach pracowników, przypominaniu zasad bezpieczeństwa oraz informowaniu o występujących zagrożeniach;
7. Audyt – w Urzędzie funkcjonuje niezależny audyt, który okresowo dokonuje analizy SZBI pod kątem zgodności z uregulowaniami prawnymi i efektywnością działania SZBI;
8. Przegląd kierowniczy – w ramach doskonalenia SZBI kadra kierownicza Urzędu dokonuje przeglądu stanu SZBI, m.in. w oparciu o informacje pochodzące z innych procesów.

Od 2019 r. obsługą informatyczną Urzędu zajmuje się Centrum Usług Informatycznych w Białymstoku, które jednocześnie zapewnia bezpieczeństwo systemów informatycznych.

13.1.2. Rada Miasta Białystok

Tabela 249. Rada Miasta Białystok w 2023 roku (VIII kadencja)

Funkcja	Imię i nazwisko
Przewodniczący	Łukasz Prokorym
Wiceprzewodniczący	Katarzyna Kisielewska – Martyniuk Stefan Nikiciuk

Źródło: Biuro Rady Miasta

Tabela 250. Działalność Rady Miasta Białystok w 2023 roku

Odbyte sesje	14
Podjęte uchwały	182
Podjęte stanowiska	6
Złożone interpelacje	200

Źródło: Biuro Rady Miasta

Tabela 251. Struktura polityczna Rady Miasta Białystok VIII kadencji w 2023 roku

Klub	Przewodniczący	Liczba radnych
Koalicja Obywatelska	Katarzyna Jamróż	14
Prawo i Sprawiedliwość	Henryk Dębowski	12
Radni niezależni	-	2

Źródło: Biuro Rady Miasta

Tabela 252. Stałe Komisje Rady Miasta Białystok VIII kadencji w 2023 roku

Nazwa	Przewodniczący	Liczba posiedzeń
Komisja Rewizyjna	Andrzej Perkowski	1
Komisja Skarg, Wniosków i Petycji	Ksenia Juchimowicz	1
Komisja Budżetu i Finansów	Katarzyna Jamróż	11
Komisja Infrastruktury Komunalnej	Maciej Biernacki	10
Komisja Edukacji i Wychowania	Joanna Misiuk	8

Nazwa	Przewodniczący	Liczba posiedzeń
Komisja Spraw Społecznych, Rodziny i Zdrowia	Tomasz Kalinowski	6
Komisja Samorządności i Bezpieczeństwa	Paweł Myszkowski	9
Komisja Zagospodarowania Przestrzennego i Ochrony Środowiska	Katarzyna Bagan – Kurluta	11
Komisja Sportu i Turystyki	Jowita Chudzik	4
Komisja Kultury i Promocji Miasta	Karol Konrad Masztalerz	4

Źródło: Biuro Rady Miasta

Działania wskazane w podrozdziale 13.1. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

K1.6. Kompetencje zarządcze w sektorze publicznym i w biznesie

C2.1. Zarządzanie wiedzą w organizacji z użyciem nowoczesnych rozwiązań i technologii (np. *open data*, *big data*, sztucznej inteligencji, rozwiązań chmurowych)

13.2. Nagrody i wyróżnienia Miasta Białystok w 2023 roku

1. Muzeum Pamięci Sybiru zdobyło Nagrodę Muzealną Rady Europy 2024 Komisji Kultury Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy.
2. Badanie „Jakość życia w miastach europejskich” Komisji Europejskiej wskazało Białystok jako miasto, w którym jakość życia - ze wszystkich badanych miast europejskich - podniosła się najbardziej w ostatnich 5 latach. Dodatkowo wg. autorów raportu Białystok jest 4. miastem w Europie i 1. w Polsce w kwestii bezpieczeństwa.
3. Nagroda 22. edycji konkursu „Ekolaury Polskiej Izby Ekologii 2023” w kategorii „Edukacja ekologiczna” za projekt pn. Akcja edukacyjna „Czysty Białystok”.
4. Białystok w rankingu „Miasta Przyjazne dla Biznesu” magazynu Forbes uplasował się na 3. miejscu w kategorii miast o 150-299 tys. mieszkańców.
5. Białystok znalazł się w gronie 10-ciu najlepszych polskich miast (w kategorii powyżej 100 tys. mieszkańców) 11 edycji rankingu „Perły Samorządu 2023”. Prezydent Tadeusz Truskolaski został wyróżniony w kategorii „Najlepszy Włodarz dużego miasta”.
6. W 12. edycji raportu TomTom Traffic Index – obrazującego trendy dotyczące ruchu drogowego w miastach na całym świecie – Białystok uzyskał najlepszy wynik spośród polskich miast.

13.3. Budżet Obywatelski

Budżet Obywatelski to szczególna forma konsultacji społecznych, w której mieszkańcy decydują o przeznaczeniu części budżetu miasta: diagnozują potrzeby, zgłaszają pomysły, a następnie oddają na nie swoje głosy. Zwycięskie projekty realizuje Miasto.

Celem Budżetu Obywatelskiego jest zwiększenie aktywności mieszkańców i ich partycypacji w podejmowaniu decyzji dotyczących rozwoju Miasta.

W 2023 r. przeprowadzono XI edycję budżetu obywatelskiego w Białymstoku (Budżet Obywatelski 2024), obejmującą następujące etapy:

- od 1 marca do 31 marca 2023 r. – składanie przez mieszkańców Miasta Białegostoku propozycji projektów,
- do 8 września 2023 r. – weryfikacja złożonych projektów,

- 8 września 2023 r. – ogłoszenie listy projektów zakwalifikowanych do głosowania mieszkańców,
- od 26 września do 9 października 2023 r. – głosowanie mieszkańców Białegostoku,
- 31 października 2023 r. – ogłoszenie wyników głosowania.

Projekty zgłaszane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2024 podzielone były na 2 kategorie:

- projekty ogólnomiejskie – na które przeznaczono 8 mln zł,
- projekty osiedlowe – na które przeznaczono 7 mln zł.

Mieszkańcy Białegostoku zgłosili 184 propozycje projektów. W wyniku dokonanej weryfikacji ogólnej, szczegółowej i ostatecznej do głosowania zakwalifikowanych zostało 119 projektów, w tym: 38 ogólnomiejskich i 81 osiedlowych. Do realizacji w drodze głosowania mieszkańcy wybrali 21 projektów: 13 ogólnomiejskich oraz 8 osiedlowych.

W czasie głosowania mieszkańcy Białegostoku wypełnili 92 508 kart – 60 143 w formie elektronicznej oraz 32 365 papierowych formularzy, z czego 76 416 stanowiły karty ważne.

W trakcie realizacji poszczególnych etapów Budżetu Obywatelskiego 2024 wdrażano działania informacyjno-promocyjne:

- spoty informacyjne dotyczące zgłaszania projektów w radiu lokalnym i autobusach białostockiej komunikacji miejskiej,
- 6 audycji słownych na żywo w formule wywiadu w radiu lokalnym,
- montaż banerów na ogrodzeniach szkół i przedszkoli,
- dystrybucja gadżetów promocyjnych,
- informacja na stronach www.cas.bialystok.pl, www.bialystok.pl oraz na portalu społecznościowym,
- utworzenie materiałów pomocniczych dla Projektodawców (przykładowe szacunkowe koszty miasta, szablony ulotek i plakatów),
- organizacja konferencji prasowych,
- organizacja VII Białostockiego Festynu Obywatelskiego w dniu 10 września 2023 r.

W 2023 r. rozpoczęto realizację projektów wybranych w 2022 r. w ramach Budżetu Obywatelskiego 2023. Kwotę 12 mln zł, o której przeznaczeniu zdecydowali w głosowaniu mieszkańcy Białegostoku rozdysponowano na 20 projektów – 11 osiedlowych i 9 ogólnomiejskich.

Tabela 253. Wykaz projektów ogólnomiejskich, wybranych do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego 2024

Lp.	ID	Tytuł projektu	Szacunkowy koszt realizacji (zł)	Liczba oddanych ważnych głosów
1.	M35	Park Przedsiębiorców	2 540 000	6 020
2.	M36	Akademia golfa	2 710 000	5 793
3.	M04	Lodowisko czynne cały rok	2 140 000	4 123
4.	M29	Program bezpłatnego wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży z Białegostoku	100 000	3 539
5.	M10	Białostocki program In Vitro	99 000	3 134
6.	M12	Rondo Jagiellonii z flagą Jagiellonii	104 000	2 689
7.	M38	Pomoc psychologiczna dla uczniów szkół średnich "Ogarnij swoje emocje"	100 000	1 762

Lp.	ID	Tytuł projektu	Szacunkowy koszt realizacji (zł)	Liczba oddanych ważnych głosów
8.	M05	Wsparcie rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami	100 000	1 046
9.	M20	Pomogę, bo mogę	12 000	346
10.	M16	Wyznaczenie miejsc sprzedaży staroci przez seniorów	10 000	329
11.	M30	Koncert plenerowy – muzyczny Białystok	59 000	293
12.	M03	Kosz treningowy do puttowania – Discgolf – Dojlidy	10 000	183
13.	M19	Kosz treningowy do puttowania - Discgolf - Skorupy	15 000	146

Źródło: Centrum Aktywności Społecznej

Tabela 254. Wykaz projektów osiedlowych, wybranych do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego 2024

Lp.	ID	Osiedle	Tytuł projektu	Szacunkowy koszt realizacji (zł)	Liczba oddanych ważnych głosów
1.	O52	Antoniuk	Galeria "WilLOW"	1 500 000	7 604
2.	O12	Antoniuk	Przestrzeń Pamięci	1 000 000	7 525
3.	O55	Przydworcowe	Zielono, komfortowo, przyjaźnie w X LO na Stołecznej	1 100 000	6 414
4.	O75	Piaski	Mistrzowska szatnia IV LO	1 200 000	5 018
5.	O57	Piaski	Atrakcyjna strefa sportowa w IV LO	1 500 000	4 748
6.	O45	Piaski	Zwiększenie aktywności fizycznej w IV LO	70 000	4 304
7.	O16	Wygoda	Ludwik4YOU - strefy aktywności	615 000	2 758
8.	O28	Piasta II	Zielona pętla autobusowa przy ulicy Branickiego	10 000	318

Źródło: Centrum Aktywności Społecznej

Tabela 255. Dane dotyczące realizacji budżetu obywatelskiego

Nazwa	BO2020	BO2021	BO2022	BO2023	BO2024
Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Kwota (w mln zł)	12	12	12	12	15
Liczba zgłoszonych projektów	154	150	185	247	184
Liczba projektów zakwalifikowanych do głosowania	90	117	112	180	119
	29 ogólnomiejskich	35 ogólnomiejskich	38 ogólnomiejskich	34 ogólnomiejskie	38 ogólnomiejskich
	61 osiedlowych	82 osiedlowe	74 osiedlowe	146 osiedlowych	81 osiedlowych
Liczba wypełnionych kart do głosowania	68 896	31 176	57 499	88 430	92 508
Liczba kart ważnych	61 625	27 368	49 449	78 402	76 416
Liczba projektów wybranych do realizacji	32	33	32	20	21
	11 ogólnomiejskich	8 ogólnomiejskich	15 ogólnomiejskich	9 ogólnomiejskich	13 ogólnomiejskich
	21 osiedlowych	25 osiedlowych	17 osiedlowych	11 osiedlowych	8 osiedlowych
Stan realizacji projektów na dzień 31.12.2023 r.	29 zrealizowane 3 w trakcie realizacji	24 zrealizowanych 8 w trakcie realizacji 1 odstąpienie od realizacji	16 zrealizowanych 16 w trakcie realizacji	8 zrealizowanych 12 w trakcie realizacji	nie dotyczy

Źródło: Centrum Aktywności Społecznej

Działania wskazane w podrozdziale 13.3. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

K4.2. Wzrost aktywności i partycypacji społeczności lokalnych oraz rozwój więzi społecznych na poziomie lokalnym

13.4. Zespoły i ciała doradcze

RADA GOSPODARCZA PRZY PREZYDENCIE MIASTA BIAŁEGOSTOKU NA LATA 2019-2023¹⁹⁴

Rada Gospodarcza składała się z 60 przedstawicieli lokalnych przedsiębiorstw, mających znaczący udział w rozwoju gospodarki Białegostoku oraz przedstawicieli wiodących ośrodków naukowych. Rada jest organem konsultacyjno - opiniodawczym Prezydenta w zakresie spraw dotyczących sfery gospodarczej i rozwoju Miasta. Zadaniem Rady jest wspieranie działań Prezydenta poprzez wiedzę i doświadczenie oraz inicjowanie i rozwój współpracy środowiska gospodarczego z samorządem.

W dniu 20 czerwca 2023 r. odbyło się posiedzenie, podczas którego poruszono m.in. kwestie dotyczące lotniska Krywlany w Białymstoku, budowy hali widowiskowo – sportowej, współpracy między klubem Jagiellonia Białystok a spółką Stadion Miejski, stanu finansów miasta, w tym zakładanego poziomu deficytu budżetu. Z inicjatywy członków Rady Gospodarczej, opracowane zostało stanowisko Rady w sprawie przebiegu drogi S19 (wylot z Białegostoku).

MŁODZIEŻOWA RADA MIASTA BIAŁYSTOK¹⁹⁵

Rada jest reprezentacją młodzieży zamieszkałej i uczącej się na terenie Miasta.

Kadencja Rady trwa od 1 października w danym roku szkolnym do 30 września w kolejnym roku szkolnym. W skład Młodzieżowej Rady Miasta Białystok może wejść jeden przedstawiciel każdej szkoły, mającej siedzibę na terenie Białegostoku.

Celem działania Młodzieżowej Rady Miasta Białystok jest kształtowanie postaw prospołecznych, obywatelskich, demokratycznych i patriotycznych poprzez m.in.:

1. rozwijanie, wspieranie i upowszechnianie idei samorządności wśród młodzieży,
2. promowanie idei społeczeństwa obywatelskiego,
3. upowszechnianie zasad działania samorządu terytorialnego wśród młodzieży,
4. inicjowanie, wspieranie i koordynowanie samorządowej działalności młodzieży,
5. rozpoznawanie i reprezentowanie interesów młodzieży wobec instytucji publicznych i pozarządowych,
6. organizację aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu publicznym,
7. integrację i współpracę środowisk młodzieżowych na terenie Miasta Białegostoku.

Przewodniczącym Młodzieżowej Rady Miasta Białystok IX kadencji był Bartosz Cieślak, a Wiceprzewodniczącymi: Sandra Chrzanowska, Wiktoria Czajkowska.

Przewodniczącym Młodzieżowej Rady Miasta Białystok X kadencji jest Eryk Oskar Kmita, a Wiceprzewodniczącymi: Jakub Jeniec, Michał Ławreszuk, Miłosz Rzepniewski.

Rada IX kadencji liczyła 16 radnych, a Rada X kadencji liczy 20 radnych. W 2023 r. odbyło się 8 sesji Młodzieżowej Rady Miasta Białystok.

¹⁹⁴ Zarządzenie Prezydenta Miasta Białegostoku Nr 411/19 z dnia 07 czerwca 2019 r. w sprawie powołania Rady Gospodarczej przy Prezydencie Miasta Białegostoku na lata 2019-2023 oraz określenia zasad i trybu jej działania, zmienione zarządzeniem Nr 685/19 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 13 sierpnia 2019 r.

¹⁹⁵ Uchwała Nr VIII/128/19 Rady Miasta Białystok z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Miasta Białystok i nadania jej statutu (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2019 r. poz. 1745), zmieniona uchwałą Nr XLV/661/21 Rady Miasta Białystok z dnia 29 listopada 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 4709).

BIAŁOSTOCKA RADA SENIORÓW¹⁹⁶

Rada jest ciałem społecznym o charakterze inicjatywnym, konsultacyjnym i opiniodawczym, składającym się z 14 członków - 7 przedstawicieli z grupy białostoczian, którzy ukończyli 60 rok życia oraz 7 przedstawicieli organizacji działających na rzecz osób starszych. Jej zadaniem jest wspieranie Miasta w realizacji polityki senioralnej. Rada jest „rzecznikiem” osób starszych wobec władz Miasta. Podstawowym celem działalności jest pobudzanie aktywności obywatelskiej osób starszych w społeczności lokalnej oraz wspieranie międzypokoleniowej solidarności, czyli wzajemnej odpowiedzialności wobec osób przynależących do różnych grup wiekowych. W 2023 r. Rada obradowała na 10 posiedzeniach, inicjowała spotkania i dyskusje o sprawach senioralnych z przedstawicielami różnych instytucji (m.in. Policja, Rada Miasta Białystok, Uniwersytet w Białymstoku), opiniowała projekty uchwał.

Miasto Białystok we współpracy z Białostocką Radą Seniorów realizowało projekt pn. „Siła Seniora”, dofinansowany z budżetu Województwa Podlaskiego w ramach zadania „Współpraca z Podlaskimi Radami Seniorów”. Na aktywizację osób starszych oraz zapobieganie ich wykluczeniu społecznemu Miasto Białystok otrzymało 30 000,00 zł. Zadanie realizowane było w 3 blokach tematycznych: edukacja cyfrowa, kultura i edukacja zdrowotna, sport i rekreacja.

Rada współpracuje z Ośrodkiem Wspierania Podlaskich Rad Seniorów; jeden z seniorów w 2023 r. został członkiem Podlaskiej Delegatury Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

BIAŁOSTOCKA RADA DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO¹⁹⁷

Rada stanowi kolegialne ciało konsultacyjne o 3 letniej kadencji i składa się z 5 przedstawicieli organizacji, 2 radnych i 3 przedstawicieli Prezydenta Miasta. Rada opiniuje projekty strategii rozwoju Miasta oraz uchwały w sferze zadań publicznych, współpracy z organizacjami pozarządowymi, realizacji zadań publicznych, pomaga w sporach między organami samorządu a organizacjami. W 2023 r. Rada odbyła 9 posiedzeń. Opracowała 3 opinie do projektów uchwał Rady Miasta i rekomendacje do zasad preferencyjnego udostępniania lokali komunalnych organizacjom na cele statutowe.

BIAŁOSTOCKA RADA Kobiet¹⁹⁸

Prezydent Miasta Białegostoku powołał 27-osobową Radę Kobiet, która w 2023 r. podjęła następujące działania:

1. Podział na Zespoły Robocze do pracy przy określeniu działań odnoszących się do celów strategicznych. Sformułowanie 4 celów strategicznych odnoszących się do spraw kobiet w Białymstoku:
 - a. Aktywizacja zawodowa, społeczna oraz edukacyjna kobiet prowadząca do przeciwdziałania bezrobociu;

¹⁹⁶ Uchwała Nr XL/600/21 Rady Miasta Białystok z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie powołania Białostockiej Rady Seniorów oraz nadania jej Statutu (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 2577), zmieniona uchwałą Nr LXXIV/1026/23 Rady Miasta Białystok z dnia 18 września 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2023 r. poz. 4874).

¹⁹⁷ Uchwała nr XL/601/21 Rady Miasta Białystok z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie określenia trybu powoływania członków oraz organizacji i trybu działania Białostockiej Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2021 r. poz. 2578).

¹⁹⁸ Zarządzenie Nr 485/23 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 25 maja 2023 r. w sprawie powołania Rady Kobiet przy Prezydencie Miasta Białegostoku oraz określenia zasad i trybu jej działania.

- b. Promowanie zachowania parytetów wśród kobiet i mężczyzn oraz zwiększenia udziału kobiet w gremiach decyzyjnych;
 - c. Zwiększenie oraz promocja profilaktycznych programów zdrowotnych skierowanych do kobiet;
 - d. Podjęcie działań informacyjno-promocyjnych podnoszących świadomość kobiet i mężczyzn w zakresie równouprawnienia.
2. Organizacja 2 spotkań roboczych z przedstawicielami Departamentów Urzędu Miejskiego w Białymstoku: Spraw Społecznych, Edukacji oraz Strategii i Rozwoju, celem skorelowania proponowanych przez Radę Kobiet działań ze Strategią Rozwoju Miasta Białegostoku do 2030 roku.
 3. Udział w konferencji oraz debacie pt. „Równość płci, czyli jak parytety gwarantują zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy”.
 4. Zaangażowanie w akcję społeczną „Nie śpij, bo Cię przegłosują”.
 5. Wsparcie kampanii społecznej dotyczącej przeciwdziałania przemocy „Widzę, słyszę, reaguję”.
 6. Zainicjowanie podpisania deklaracji aspiracji Białegostoku o rangę „Miasta Praw Człowieka”.
 7. Działania promocyjno – medialne: opracowanie graficzne logo Rady Kobiet, stworzenie fanpage Rady Kobiet na Facebooku i Instagramie, hasztagu #białysTOKobiety, udział przedstawicielek Rady Kobiet w audycjach radiowych i prasowych.
 8. Zgłoszenie poprawek do budżetu Miasta Białystok na rok 2024.
 9. Wypracowanie i przekazanie rekomendacji Prezydentowi Miasta Białegostoku, dotyczących organizacji kolejnych kadencji Rad Kobiet.

MIEJSKA KOMISJA URBANISTYCZNO – ARCHITEKTONICZNA¹⁹⁹

Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna jest organem doradczym Prezydenta Miasta Białegostoku w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Opiniuje, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także projekty innych dokumentów, których obowiązek opiniowania wynika z przepisów prawnych.

W 2023 r. Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna zebrała się na 10 posiedzeniach, w trakcie których wydane zostały opinie dotyczące 15 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku oraz 9 projektów koncepcyjnych zabudowy i zagospodarowania terenu, których przewidywana lokalizacja odnosi się do terenów o szczególnym znaczeniu w strukturze przestrzennej miasta.

Działalność wymienionych zespołów doradczych jest szczegółowo opisana w Sprawozdaniu z realizacji Programu współpracy Miasta Białystok z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023 rok, dostępnym na stronie www.bialystok.pl w zakładce Dla mieszkańców/ Białystok Obywatelski/ Organizacje pozarządowe.

¹⁹⁹ Zarządzenie nr 1220/23 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie powołania Miejskiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej.

Działania wskazane w podrozdziale 13.4. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

K4.2. Wzrost aktywności i partycypacji społeczności lokalnych oraz rozwój więzi społecznych na poziomie lokalnym

G1.2. Rozwój współpracy nauki, biznesu, samorządu i partnerów

13.5. Miejskie jednostki organizacyjne

Tabela 256. Miejskie jednostki organizacyjne w 2023 roku według formy organizacyjno-prawnej oraz przedmiotu działalności

Forma organizacyjno-prawna	Nazwa jednostki	Liczba	Nadzorująca jednostka Urzędu	
Jednostki budżetowe	Białostocki Park Naukowo-Technologiczny	1	Departament Strategii i Rozwoju	
	Zarząd Mienia Komunalnego w Białymstoku	1	Departament Skarbu	
	Centrum Usług Informatycznych w Białymstoku	1	Biuro ds. Smart City	
	Izba Wytrzeźwień w Białymstoku	1	Departament Spraw Społecznych	
	Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Białymstoku	1		
	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku	1		
	Samodzielny Szpital Miejski im. PCK w Białymstoku	1		
	Dom Pomocy Społecznej ul. Baranowicka 203 w Białymstoku	1		
	Dom Pomocy Społecznej ul. Świerkowa 9 w Białymstoku	1		
	Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych	1		
	Środowiskowy Dom Samopomocy	1		
	Żłobki miejskie	9		
	Publiczne jednostki oświatowe:			
	Przedszkola	54		
	Szkoły podstawowe	47		
	Zespoły Szkolno-Przedszkolne	6		
	Licea Ogólnokształcące	17		
	Szkoły Zawodowe	26		
	Szkoły dla Dorosłych	15		
	Placówki pozaszkolne	17		
	Straż Miejska w Białymstoku	1	Biuro Zarządzania Kryzysowego	
	Schronisko dla Zwierząt „Dolina Dolistówki” w Białymstoku	1	Departament Gospodarki Komunalnej	
	Instytucje kultury:			Departament Kultury, Promocji i Sportu
	Galeria Arsenał w Białymstoku	1		
	Białostocki Ośrodek Kultury (BOK)	1		
	Białostocki Teatr Lalek	1		

Forma organizacyjno-prawna	Nazwa jednostki	Liczba	Nadzorująca jednostka Urzędu
	Dom Kultury Śródmieście (DK Śródmieście) w Białymstoku	1	
	Galeria im. Sleńdzińskich w Białymstoku	1	
	Muzeum Wojska w Białymstoku	1	
	Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku	1	
Jednostki budżetowe ogółem:		211	
Zakłady budżetowe	Białostocki Ośrodek Sportu i Rekreacji	1	Departament Kultury, Promocji i Sportu
	Cmentarz Miejski w Białymstoku	1	Departament Gospodarki Komunalnej
Zakłady budżetowe ogółem:		2	

Źródło: Departament Organizacyjny i Nadzoru

13.6. Spółki miejskie i spółki z udziałem Gminy Miasta Białystok

Prezydent Miasta Białegostoku sprawuje nadzór właścicielski nad działalnością spółek kapitałowych z udziałem Gminy Miasta Białystok przy uwzględnieniu wielkości udziału w kapitale zakładowym tych spółek.

Tabela 257. Spółki prawa handlowego

Nazwa spółki	Główny przedmiot działalności	Udział Gminy Miasta Białystok	Liczba udziałów/akcji Miasta Białystok (w szt.)	Wartość nominalna udziału/akcji (w zł)
„Stadion Miejski” Spółka z o.o. ul. Słoneczna 1, 15-323 Białystok	działalność obiektów sportowych i obiektów służących poprawie kondycji fizycznej oraz pozostała działalność związana ze sportem	100% udziałów spółki	156 951	500,00
Przedsiębiorstwo Usługowo - Handlowo - Produkcyjne „Lech” Spółka z o.o. ul. Kombatantów 4, 15-110 Białystok	prowadzenie działalności w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych	100% udziałów spółki	10	3 707 293,60
Komunalny Zakład Komunikacyjny Sp. z o.o. ul. Jurowiecka 46 a, 15-101 Białystok	wykonywanie zadań własnych Miasta Białegostoku w zakresie transportu zbiorowego	100% udziałów spółki	32 670	500,00

Nazwa spółki	Główny przedmiot działalności	Udział Gminy Miasta Białystok	Liczba udziałów/akcji Miasta Białystok (w szt.)	Wartość nominalna udziału/akcji (w zł)
Komunalne Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Spółka z o.o. ul. Składowa 7, 15-399 Białystok	wykonywanie zadań własnych Miasta Białegostoku w zakresie transportu zbiorowego	100% udziałów spółki	35 294	500,00
Komunalne Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. ul. Składowa 11, 15-399 Białystok	wykonywanie zadań własnych Miasta Białegostoku w zakresie transportu zbiorowego	100% udziałów spółki	40 177	500,00
Komunalne Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. ul. Komisji Edukacji Narodowej 36 lok. 5, 15-687 Białystok	budowa domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu	100% udziałów spółki	99 603	500,00
„Wodociągi Białostockie” Sp. z o.o. ul. Młynowa 52/1, 15-404 Białystok	bieżące zaspakajanie potrzeb gminy Białegostoku i Wasilkowa w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków	90,26% udziałów spółki	298 849	500,00

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Białymstoku

13.7. Współpraca krajowa i międzynarodowa

Do najważniejszych wydarzeń w 2023 r., które odbyły się na gruncie krajowym z udziałem Prezydenta Miasta należą następujące inicjatywy:

- posiedzenia, m.in.: Związku Miast Polskich oraz Unii Metropolii Polskich im. P. Adamowicza;
- rady programowe, m.in.: Local Trends i Smart City, w których nakreślane były najważniejsze zagadnienia związane z działalnością samorządów;
- fora: Europejskie Forum Samorządowe, Podlaskie Forum Gospodarcze;
- kongresy: Europejski Kongres Gospodarczy, Samorządowy Kongres Finansowy, Kongres Odbudowy Ukrainy; Kongres Zdrowie Polaków;
- konferencje: Dzień Samorządu Terytorialnego;
- promocja miasta: Campus Polska Przyszłości.

Nastąpiło także opracowanie publikacji:

- Pomorski Thinkletter - Wspólnotowość dźwignią rozwoju miast.

Miasto Białystok na arenie krajowej oraz międzynarodowej współpracuje m.in. z organizacjami:

UNIA METROPOLII POLSKICH im. Pawła Adamowicza

Miasto Białystok jest od 1995 r. członkiem Fundacji Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza (UMP), do której należy aktualnie 12 miast. Od 25 marca 2019 r. Prezesem Zarządu UMP jest Tadeusz Truskolaski - Prezydent Miasta Białegostoku. Misją Unii Metropolii Polskich jest włączenie największych miast Rzeczypospolitej w sieć metropolii UE²⁰⁰. W ramach fundacji współdziałają prezydenci, wiceprezydenci, sekretarze, skarbnicy, dyrektorzy wydziałów i eksperci z miast: Białegostoku, Bydgoszczy, Gdańska, Katowic, Krakowa, Lublina, Łodzi, Poznania, Rzeszowa, Szczecina, Warszawy i Wrocławia.

Głównymi celami UMP są: wspieranie rozwoju samorządności terytorialnej i gospodarczej, promocja inicjatyw i działań związanych z tworzeniem i funkcjonowaniem struktur regionalnych i lokalnych, w szczególności powstających na obszarach metropolitalnych, wspólne rozwiązywanie specyficznych problemów wielkich miast, współpraca z organami państwa oraz organizacjami ogólnopolskimi i zagranicznymi, a także międzynarodowymi dla zwiększenia roli metropolii w państwie i integracji europejskiej²⁰¹.

W 2023 r. odbyły się 4 posiedzenia Zarządu – 3 spotkania w Warszawie i 1 w Poznaniu.

Przyjęto m.in. stanowisko skierowane do rządu, mówiące o realnym i sprawiedliwym podziale środków finansowych dla samorządów. Postulaty dotyczyły wprowadzenia poprawek w trakcie prac parlamentarnych nad projektem ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 oraz niektórych innych ustaw. Miały one na celu zagwarantowanie sprawiedliwego i adekwatnego podziału środków, które rząd zamierza przekazać samorządom. Stanowczo domagano się respektowania ustaleń dotyczących podziału dodatkowych środków i zmodyfikowanie przepisów projektu ustawy zgodnie z wypracowanymi przez stronę samorządową w drodze konsensusu rozwiązaniami²⁰².

ZWIĄZEK MIAST POLSKICH (ZMP)

Związek Miast Polskich to najstarsze i największe polskie stowarzyszenie samorządowe. Aktualnie skupia ponad 350 miast, w których mieszka ok. 78% miejskiej ludności kraju²⁰³.

Celem ZMP jest wspieranie polskich miast w działaniach na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego oraz upowszechnianie dobrych praktyk nowoczesnego i innowacyjnego zarządzania samorządowymi wspólnotami mieszkańców²⁰⁴.

W kadencji 2019-2024 Tadeusz Truskolaski - Prezydent Miasta Białegostoku sprawuje funkcję członka Zarządu Związku Miast Polskich.

W 2023 r. odbyło się 12 posiedzeń Zarządu, m.in. w: Cieszynie, Złotorzy, Sopocie, Wrocławiu i Wejherowie oraz jedno Zgromadzenie Ogólne w Łodzi.

Zarząd zaopiniował pozytywnie projekt rozporządzenia ws. zwrotu utraconych przez gminy dochodów z tytułu przekazania 1,5% należnego podatku rolnego. Pozytywną opinię otrzymał również projekt rozporządzenia ws. finansowego wsparcia udzielanego na realizację niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych z uwagi na zmiany o charakterze doprecyzowująco-

²⁰⁰ <https://metropolie.pl/o-nas/misje-i-cele>.

²⁰¹ <https://metropolie.pl/o-nas/statut>.

²⁰² <https://metropolie.pl/artukul/unia-metropolii-apeluje-do-rzadu-o-sprawiedliwy-podzial-finansow>.

²⁰³ <https://www.miasta.pl/strony/o-zwiazku-miast-polskich>.

²⁰⁴ <https://www.miasta.pl/strony/statut>.

porządkującym oraz uregulowanie zakresu informacji załączanych do wniosku, a także rozporządzenie ws. sprawozdań z wykorzystania środków wsparcia zwrotnego dzięki zapewnieniu ministrowi właściwemu ds. rozwoju regionalnego danych niezbędnych do realizacji przez niego zadania polegającego na koordynacji efektywnego i przejrzystego wykorzystania wsparcia zwrotnego.

Zarząd Związku negatywnie zaopiniował projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wraz z autopoprawką. Miał on na celu podniesienie kwoty wolnej od podatku dla wszystkich do wysokości nie mniej niż 60 000 zł. Negatywna opinia wynikała przede wszystkim z tego, że nie uszczegółowiono wskazanych skutków dla JST i nie zagwarantowano żadnej rekompensaty. Negatywnie zaopiniowano także projekt ustawy o zmianie ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Regulacja wprowadzała wymóg składania i publikacji oświadczeń majątkowych, poszerzonych o majątek odrębny małżonków m.in. organów wykonawczych JST. Przedstawiciele miast podkreślali szczególnie to, że oświadczenia dotyczące współmałżonków naruszają ich dobra osobiste i prawa obywatelskie oraz że nie powinny być upubliczniane, ponieważ nie dotyczą osób sprawujących funkcje publiczne.

EUROREGION NIEMEN

Miasto Białystok należy do Stowarzyszenia Euroregion Niemen od 19 maja 2004 r. Stowarzyszenie jest formalną strukturą współpracy transgranicznej, skupiającą przedstawicieli szczebla lokalnego i regionalnego, a także w uzasadnionych przypadkach partnerów społecznych. Rada Euroregionu jest najwyższym jego organem. W posiedzeniach Rady i jej pracach, z prawem głosu doradczego, mogą brać udział przedstawiciele władz państwowych Stron oraz organizacji międzynarodowych. Pracami Rady Euroregionu kieruje Przewodniczący Rady, wybierany spośród członków Rady, według zasady rotacji²⁰⁵.

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Komitet Regionów jest organem doradczym UE, złożonym z wybranych na szczeblu lokalnym i regionalnym przedstawicieli ze wszystkich 27 państw członkowskich. Składa się z 329 członków²⁰⁶. Za pośrednictwem Komitetu Regionów mają oni możliwość wymiany opinii na temat aktów prawnych UE, które wywierają bezpośredni wpływ na regiony i miasta.

Komisja Europejska, Rada UE i Parlament Europejski są zobowiązane do zasięgania opinii Komitetu Regionów w ramach procesu stanowienia prawa w sprawach dotyczących samorządów lokalnych i regionalnych, np. w kwestiach opieki zdrowotnej, edukacji, zatrudnienia, polityki społecznej, spójności gospodarczej i społecznej, transportu, energii i zmian klimatu²⁰⁷.

W ciągu roku odbywa się do 6 sesji plenarnych, podczas których przyjmuje się opinie dotyczące od 50 do 80 projektów legislacyjnych UE. Prezydent Białegostoku jest członkiem grupy Przymierza Europejskiego w Komitecie Regionów. Ponadto jest uczestnikiem składu w Komisjach ECON (sprawuje funkcję koordynatora) i COTER.

²⁰⁵ Stowarzyszenie Euroregion Niemen, Podstawy Prawne Współpracy Transgranicznej oraz Euroregiony na terenie Polski, <https://niemen.org.pl/historia/>.

²⁰⁶ Europejski Komitet Regionów, Członkowie, <https://cor.europa.eu/pl/Members>.

²⁰⁷ Europejski Komitet Regionów, https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/cor_pl.

W XV edycji konkursu Primary Schools Art Competition pod hasłem „My Region, My Family” - organizowanym cyklicznie – Miasto Białystok reprezentowane było przez uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 48 im. Króla Stefana Batorego w Białymstoku. Laureaci wyrazili w sposób niezwykle kreatywny swoją miłość do regionu i rodziny.

ZAGRANICZNE MIASTA PARTNERSKIE

Białystok utrzymuje relacje partnerskie z następującymi miastami z zagranicy:

1. Bahir Dar (Etiopia),
2. Bornova (Turcja),
3. Chongzuo (Chiny),
4. Dijon (Francja),
5. Dobricz (Bułgaria),
6. Eindhoven (Holandia),
7. Jełgawa (Łotwa),
8. Kowno (Litwa),
9. Lusaka (Zambia),
10. Mazara del Vallo (Włochy),
11. Milwaukee (USA),
12. Sliema (Malta),
13. Yehud - Monosson (Izrael),
14. Saint Louis (Senegal).

ZAGRANICZNE MIASTA PARTNERSKIE OBSZARU PARTNERSTWA WSCHODNIEGO

Partnerstwo Wschodnie (Eastern Partnership) jest polityką zagraniczną Unii Europejskiej, realizowaną w ramach Europejskiej Polityki Sąsiedztwa, rozpoczętą w 2009 r. Skierowana jest do 6 państw Europy Wschodniej: Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii oraz Ukrainy.

Białystok utrzymuje relacje partnerskie z następującymi miastami obszaru Partnerstwa Wschodniego:

1. Bielce (Mołdawia),
2. Giumri (Armenia),
3. Gori (Gruzja),
4. Łuck (Ukraina),
5. Sumqayit (Azerbejdżan).

PRZYNALEŻNOŚĆ MIASTA BIAŁEGOSTOKU DO MIĘDZYNARODOWYCH ORGANIZACJI:

STOWARZYSZENIE EURO CITIES

Miasto Białystok przystąpiło do Stowarzyszenia EURO CITIES w 2015 roku.

Misją EURO CITIES jest reprezentowanie interesów miast wobec instytucji i agend Unii Europejskiej, a zwłaszcza wywieranie wpływu na kształt europejskiej polityki miejskiej, konsultowanie z miastami i proponowanie rozwiązań i zaleceń w tym zakresie.

EURO CITIES wspiera współpracę i wymianę doświadczeń między miastami członkowskimi.

Miasto Białystok aktywnie uczestniczy w pracach 2 grup roboczych: Grupy Roboczej ds. Europejskiej Polityki Sąsiedztwa i Rozszerzenia oraz Grupy Roboczej Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze.

W 2023 r. przedstawiciele Miasta Białegostoku wzięli udział w Dorocznym Walnym Zgromadzeniu stowarzyszenia, zorganizowanym w Brukseli (Belgia).

W ramach zainauguowanego w 2022 r. przez Eurocities „Programu wymiany wiedzy na rzecz zrównoważonej odbudowy ukraińskich miast”, przedstawiciel PUHP LECH Sp. z o.o. dzielił się doświadczeniami Miasta Białystok, związanymi z kompleksowym systemem gospodarki odpadami komunalnymi, realizowanym w Białymstoku.

MIĘDZYNARODOWE STOWARZYSZENIE MIAST PRZYJAZNYCH LALKARSTWU AVIAMA Z SIEDZIBĄ W CHARLEVILLE-MEZIERES WE FRANCJI

Miasto Białystok przystąpiło do Stowarzyszenia AVIAMA w 2013 roku. Celem działalności Stowarzyszenia jest promowanie sztuki lalkarskiej i wspieranie jej rozwoju, jednocześnie i zrzeszanie miast oraz samorządów terytorialnych z różnych krajów, które prowadzą działania w dziedzinie sztuki lalkarskiej, a także wspólne organizowanie wszelkich działań związanych ze sztuką lalkarską.

ORGANIZACJA WYDARZEŃ O CHARAKTERZE MIĘDZYNARODOWYM

– 80 rocznica wybuchu Powstania w Getcie Białostockim

Uroczystości rocznicowe z udziałem gości zagranicznych odbyły się w dniu 16 sierpnia 2023 roku. W obchodach wzięli udział: Pan Mark Brzezinski – Ambasador Stanów Zjednoczonych w Polsce, Pan Yacov Livne - Ambasador Państwa Izrael w Polsce, Pan Robert Rohde – Zastępca Ambasadora Republiki Federalnej Niemiec w Polsce, rodzina Samuela Pisara, korpus konsularny, Pan Marian Turski - Przewodniczący Rady Muzeum POLIN, Pan Ben Midler - ostatni znany żyjący ocalały z białostockiego getta, Pan Ron London - przewodniczący Kiriati Białystok w Izraelu, rodziny potomków białostockich żydów oraz wielu innych, znakomitych gości z Polski i świata.

– Dni Miasta Białegostoku

Dorocznie organizowane Dni Miasta Białegostoku są okazją do spotkań i rozmów z przedstawicielami zagranicznych miast partnerskich. W 2023 r. w uroczystościach wzięło udział 7 delegacji z następujących miast: Bielce (Mołdawia), Gori (Gruzja), Jełgawa (Łotwa), Kowno (Litwa), Łuck (Ukraina), Sliema (Malta), Bornova (Turcja).

WYJAZDY ZAGRANICZNE

Miasto Białystok realizuje współpracę zagraniczną również poprzez wyjazdy służbowe.

W 2023 r. przedstawiciele miasta wzięli udział m.in. w dorocznych wydarzeniach organizowanych przez miasta partnerskie Białegostoku jak: Dni Miasta Bielce, Dni Miasta Dobricz, 758 urodziny miasta Jełgawa czy Tbilisoba - coroczne święto w Tbilisi.

Miejska delegacja wzięła również udział w warsztatach „Innowacje i technologie cyfrowe w komunikacji z obywatelami” w Bratysławie, w wizycie studyjnej „Kryzys związany z przesiedleniami w Ukrainie – wymiana doświadczeń i badanie nadchodzących możliwości z zainteresowanymi przedstawicielami UE” w Brukseli, Szczycie „Kryzys przesiedlonych

Ukraińców: przekształcenie wyzwań w szanse” w Bukareszcie czy Szczycie europejskich burmistrzów przeciwko antysemityzmowi w Dortmundzie.

PRZYJMOWANIE DELEGACJI ZAGRANICZNYCH

W 2023 r. Miasto Białystok zostało odwiedzone przez 7 oficjalnych delegacji zagranicznych podczas Dni Miasta Białegostoku. Miasto gościło również przedstawicieli miasta partnerskiego Yehud – Monosson, którzy uczestniczyli w obchodach z okazji 80. rocznicy Powstania w Białostockim Getcie oraz przy okazji międzynarodowej wymiany uczniów szkół średnich z Białegostoku i Yehud.

Miasto Białystok odwiedziły również oficjalne delegacje dyplomatyczne, w tym Ambasadorzy Macedonii Północnej i Nowej Zelandii.

NADANIE PATRONATU HONOROWEGO

W 2023 r. o honorowy patronat Prezydenta Miasta Białegostoku wystąpiono 249 razy. Wśród wnioskodawców przeważały placówki oświatowe, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. Prezydent przyznał patronat w 236 przypadkach.

UROCZYSTOŚCI MIEJSKIE

Prezydent Miasta Białegostoku bądź osoby go reprezentujące w 2023 r. uczestniczyły w ok. 72 oficjalnych uroczystościach, m.in.: rocznicy I masowej deportacji Polaków na Sybir, rocznicy Wyzwolenia Miasta z rąk zaborców, Narodowym Dniu Żołnierzy Wyklętych, rocznicy Ocalenia Miasta po Katastrofie Pociągu Przewożącego Chlor, rocznicy Katastrofy Smoleńskiej, rocznicy Zbrodni Katyńskiej, rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja, uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa, rocznicy Bitwy pod Monte Cassino, rocznicy spalania Wielkiej Synagogi, uroczystym otwarciu Skweru Wolnej Białorusi, rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego, Święcie Wojska Polskiego połączonego z 103. Rocznicą Bitwy Warszawskiej, rocznicy Powstania w Getcie Białostockim, rocznicy Bitwy Białostockiej 1920 roku, rocznicy śmierci Danuty Siedzikówny „Inka”, Święcie Straży Miejskiej, rocznicy wybuchu II wojny światowej, rocznicy agresji sowieckiej na Polskę we wrześniu 1939 r., Narodowym Święcie Niepodległości.

Działania wskazane w podrozdziale 13.7. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

K4.3. Promocja turystyki kulturowej

G1.3. Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych

G3.1. Promocja i biznesowa otwartość miasta i BOF

13.8. Białostocki Obszar Funkcjonalny

Białostocki Obszar Funkcjonalny (BOF) zlokalizowany jest w centralnej części województwa podlaskiego i graniczy z powiatami: sokólskim, monieckim, wysokomazowieckim, bielskim oraz hajnowskim. BOF tworzą: Miasto Białystok i 9 gmin należących do powiatu białostockiego: Choroszcz, Czarna Białostocka, Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Łapy, Supraśl, Turośń Kościelna, Wasilków i Zabłudów. Obszar funkcjonalny zajmuje łącznie

1 728,15 km² (co stanowi ok. 8,6% powierzchni województwa) i zamieszkiwany jest przez ponad 424 tys. ludności (co stanowi ok. 37% potencjału ludnościowego woj. podlaskiego).

Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego (SBOF), stanowiąc samorządne stowarzyszenie gmin, zostało powołane w celu wspierania idei samorządności lokalnej, ochrony wspólnych interesów, wymiany doświadczeń, promocji osiągnięć oraz koordynacji przedsięwzięć w ramach współpracy międzygminnej. SBOF prowadzi działalność na rzecz zrzeszonych w nim gmin członkowskich, a jego siedziba mieści się w Białymstoku.

Jednym z celów SBOF jest wypracowywanie i realizacja wspólnej dla obszaru funkcjonalnego strategii rozwoju gmin tworzących BOF. W 2023 r. Stowarzyszenie BOF zakończyło merytoryczne przygotowanie „Strategii Rozwoju Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do 2030 roku” (Strategia BOF 2030) jako strategii ponadlokalnej - zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym²⁰⁸, pełniącej funkcję strategii ZIT - zgodnie z ustawą o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027²⁰⁹. Strategię BOF 2030 przyjęto w styczniu 2024 r.²¹⁰ razem z integralną częścią: „Listą projektów zintegrowanych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych z Funduszy Europejskich dla Podlaskiego 2021-2027 i Funduszy Europejskich dla Polski Wschodniej 2021-2027 – wybór w sposób niekonkurencyjny” i „Listą projektów zintegrowanych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych z Funduszy Europejskich dla Podlaskiego 2021-2027 – wybór w sposób konkurencyjny”²¹¹. Dokumenty te zostały przekazane do opiniowania przez właściwą instytucję zarządzającą programem regionalnym oraz przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego – w zakresie wsparcia w krajowych programach pod względem jej zgodności z umową partnerstwa.

Mając na uwadze zakres wzajemnego oddziaływania oraz spójną integrację społeczną, gospodarczą i terytorialną gmin Stowarzyszenie jest jednym z kluczowych partnerów zewnętrznych, zaangażowanych w proces realizacji i wdrażania „Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku do 2030 roku” (SRMB 2030).

Do projektów i działań realizowanych w 2023 r. przez SBOF, wpisujących się w cele operacyjne i kierunki działań, określone w SRMB 2030, należą:

1. Projekt pt. „ZSE w Białymstoku – nowy wymiar edukacji”

Przedmiotem projektu była budowa Centrum Kształcenia Zawodowego nr 1 w ZSE w Białymstoku przy Al. 1000-lecia Państwa Polskiego, która miała na celu dostosowanie infrastruktury ZSE do aktualnie obowiązujących przepisów prawa budowlanego, systemów bezpieczeństwa oraz potrzeb szkoły, niezbędnych do spełnienia wymagań kształcenia uczniów zgodnie z podstawą programową z 2017 r. w 8 zawodach oraz umożliwienie uczniom zdobywania dodatkowych kompetencji i kwalifikacji z możliwością ich potwierdzenia w procesie certyfikacji jeszcze w trakcie nauki, przygotowując młodzież do wejścia na rynek pracy.

²⁰⁸ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.).

²⁰⁹ Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079 ze zm.).

²¹⁰ Uchwała nr 12/2023 Nadzwyczajnego Walnego Zebrania Członków Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego z dnia 23 stycznia 2024 r.

²¹¹ Uchwała nr 13/2023 Nadzwyczajnego Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego z dnia 23 stycznia 2024 r.

Celem projektu było podniesienie atrakcyjności, elastyczności oraz jakości kształcenia zawodowego w ZSE, zorientowanej na wyposażenie uczniów w kompetencje i kwalifikacje oczekiwane na regionalnym rynku pracy, a także stworzenie warunków odzwierciedlających naturalne środowisko pracy poprzez wyposażenie bazy dydaktycznej ZSE i jej rozbudowę o CKZ Nr 1 w latach 2020–2023.

2. Projekt pt. „EcoCentrum Kompetencji BOF. Utworzenie branżowego centrum kompetencji w obszarze efektywności gospodarowania energią i zasobami”

Projekt został dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020. Liderem projektu było Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, a partnerem Białostocka Fundacja Kształcenia Kadr.

Celem projektu była modernizacja systemu kształcenia zawodowego w BOF zapewniająca stałe podnoszenie kompetencji uczniów i nauczycieli 14 szkół kształcenia zawodowego (w tym: 12 z Białegostoku, 1 z Łap, 1 z Czarnej Białostockiej) do potrzeb lokalnej gospodarki w obszarze gospodarowania energią i zasobami.

Cel projektu realizowany był w ramach 9 zadań:

- Identyfikacja potrzeb kompetencyjnych 200 firm w obszarze związanym z gospodarowaniem energią i zasobami.
- Doradztwo dla 528 uczniów w obszarze związanym z gospodarowaniem energią i zasobami.
- Ecoszkolenia dla uczniów, w tym realizacja 13 kursów, w których uczestniczyło 161 osób, organizacja 20 zajęć ecowychowanie (dla 361 osób), przyznanie 17 grantów na projekty badawczo-wdrożeniowe.
- Ecostaże i praktyki zawodowe dla 200 uczniów (każdy staż – 150 h).
- Stworzenie systemu walidacji i certyfikacji nowych umiejętności i kompetencji zawodowych. Opracowano 81 standardów egzaminacyjnych do zadań zawodowych i 9 standardów do umiejętności zawodowych.
- Wsparcie szkół w modernizacji oferty kształcenia poprzez innowacje edukacyjne w programach kształcenia, uwzględniających aspekty dotyczące gospodarowania energią i zasobami. Opracowano 9 innowacji edukacyjnych dla zawodów.
- Ekokompetencje nauczycieli, w tym szkolenia dla 49 nauczycieli, staże dla 10 nauczycieli (każdy staż - 40 h), 5 wyjazdów studyjnych.
- Współpraca z uczelniami wyższymi, w tym: organizacja 2 seminariów branżowych i 32 zajęć dydaktycznych na Politechnice Białostockiej.
- Utworzenie 2 Laboratoriów ekokompetencji BOF w zakresie gospodarowania zasobami i energią, przy czym Laboratorium w zakresie gospodarowania energią zostało utworzone w 2 siedzibach:
 - 1) w Zespole Szkół Budowlano-Geodezyjnych w Białymstoku,
 - 2) w Zespole Szkół w Czarnej Białostockiej, natomiast w zakresie gospodarowania zasobami - w Zespole Szkół Rolniczych.

W Laboratoriach zostały przeprowadzone łącznie 63 zajęcia dla uczniów.

3. Projekt pt. „Utworzenie domu opieki dla osób dorosłych z zaburzeniami funkcji ruchowych wywołanych uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego”

Efektem rzeczowym inwestycji będzie dom opieki na rzecz osób dorosłych z zaburzeniami funkcji ruchowych, wywołanych uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego. Placówka będzie oferować usługi społeczne w zakresie opieki dziennej dla stałej grupy 10 osób oraz w zakresie opieki wytchnieniowej dla grupy 30 osób w ciągu jednego roku.

4. Projekt pt. „Mieszkalnictwo wspomagane”

Celem głównym projektu jest poprawa dostępu do wysokiej jakości usług społecznych na obszarze BOF poprzez utworzenie 4 mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami.

5. Projekt pt. „Poprawa jakości powietrza w BOF poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej”

Projekt był dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020. Liderem projektu jest Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, a partnerami: Miasto Białystok i Gminy: Choroszcz, Czarna Białostocka, Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Łapy, Supraśl, Turośń Kościelna.

Projekt obejmował zamontowanie na/w 44 budynkach użyteczności publicznej instalacji opartych na odnawialnych źródłach energii, m.in. ogniw fotowoltaicznych oraz pompy ciepła na terenie 8 gmin BOF. W Białymstoku zrealizowano inwestycje na 18 budynkach użyteczności publicznej, polegających na zamontowaniu ogniw fotowoltaicznych. Efektami realizacji projektu było m.in. zmniejszenie ilości zużytej energii ze źródeł konwencjonalnych, ograniczenie emisji do powietrza gazów cieplarnianych oraz tzw. współtowarzyszących zanieczyszczeń (pyły), które bezpośrednio i pośrednio wpływają na zdrowie mieszkańców BOF. Realizacja projektu przyczyniła się do poprawy jakości powietrza oraz do stabilności energetycznej gmin BOF, w tym Miasta Białystok.

6. Projekt pt. „Rozwój infrastruktury społecznej na terenie BOF na potrzeby wsparcia uchodźców z Ukrainy” - realizowany w trybie nadzwyczajnym

Projekt dofinansowany został ze środków Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. Przyznane dofinansowanie wyniosło 4 282 720,64 zł, w tym na działanie „Modernizacja i wyposażenie mieszkań komunalnych w Białymstoku celem wsparcia uchodźców z Ukrainy”, realizowane przez Miasto Białystok w wysokości 2 040 000,00 zł.

Stowarzyszenie BOF w 2023 r. realizowało projekt partnerski, ukierunkowany na wsparcie uchodźców z Ukrainy. Liderem Projektu było Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, natomiast Partnerami: Miasto Białystok i Gminy: Choroszcz, Supraśl, Turośń Kościelna.

Ostatecznym efektem realizacji projektu było zaadaptowanie 12 obiektów na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego oraz utworzenie w nich łącznie 23 mieszkań. W wyniku realizacji przedsięwzięcia na terenie Miasta Białegostoku zmodernizowano 17 lokali z przeznaczeniem na długoterminowe zakwaterowanie uchodźców z Ukrainy. Lokale te zostały

też wyposażone w sprzęt niezbędny do zamieszkania w tych lokalach. Mieszkańcami będą osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu na terenie Miasta Białystok, w tym (w szczególności) uchodźcy z Ukrainy.

Powstała infrastruktura, w późniejszym czasie, będzie wykorzystywana przez Gminy na inne potrzeby społeczne.

7. Projekt partnerski pt. „Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego i rowerowego w BOF”

Projekt jest dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020. Liderem projektu jest Miasto Białystok, a partnerami Gminy: Choroszcz, Czarna Białostocka, Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Łapy, Supraśl, Wasilków, Zabłudów.

W projekcie realizowana jest strategia niskoemisyjna poprzez jednoczesną interwencję we wszystkich aspektach kształtujących zrównoważoną mobilność miejską, w tym: zakup niskoemisyjnego taboru na potrzeby transportu miejskiego, budowę dróg rowerowych w gminach BOF, budowę i przebudowę dróg lokalnych, które pozwolą na utworzenie nowych połączeń komunikacji miejskiej oraz poprawią stan infrastruktury transportu miejskiego w BOF (w gminach: Choroszcz, Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Supraśl, Wasilków oraz Zabłudów).

8. Plan działań prowadzący do osiągnięcia zerowego zużycia energii netto na obszarze BOF w perspektywie do roku 2050

Plan działań prowadzący do osiągnięcia zerowego zużycia energii netto na obszarze BOF w perspektywie do roku 2050 opracowany został w ramach projektu URB-En-Pact z Programu URBACT III. W ramach opracowanego Planu, Białostocki Obszar Funkcjonalny wybrał 5 priorytetowych obszarów dla osiągnięcia neutralności klimatycznej na podstawie analizy wielokryterialnej. Są to:

- Transport. Jednym z największych wyzwań stojących przed obszarami miejskimi są emisje dwutlenku węgla z transportu i mobilności. Naśladując inne miasta, BOF wprowadzi Strefy Ultra-Niskiej Emisji (ULEZ) z publiczną komunikacją zeroemisyjną, elektromobilność, centrum miasta bez samochodów oraz rozległą sieć tras dla rowerów i pieszych;
- Wspieranie rozwoju społeczności energetycznych - kolektywnej i obywatelskiej generacji i konsumpcji energii, co umożliwi obywatelom aktywne uczestnictwo w przejściu na czystą energię i korzystanie z korzyści ekonomicznych. Wsparcie mieszkańców w modernizacji systemów ogrzewania w domach jednorodzinnych na rzecz przyjaznych dla klimatu rozwiązań;
- Wspieranie miejskiej infrastruktury zielonej i rozwiązań opartych na naturze. Stopniowa rekonstrukcja systemu zieleni miejskiej i ochrona terenów zielonych w celu stworzenia wielofunkcyjnego systemu naturalnego, który chroni klimat i łagodzi szkodliwe skutki urbanizacji: sekwestracja węgla, redukcja wysp ciepła, poprawa jakości powietrza, łagodzenie niekorzystnych zjawisk hydrologicznych;
- Miejskie przedsiębiorstwa komunalne. Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw komunalnych oraz zwiększenie wykorzystania OZE w celu zmniejszenia zależności budynków od paliw kopalnych. Model (BAT) modernizacji budynków i obiektów publicznych - poprzez przykłady i działania na rzecz propagowania rozwiązań;

- Szkolenia i edukacja.

Plan będzie wdrażany w najbliższej dekadzie.

9. Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2035

Od grudnia 2021 do lutego 2023 r. Stowarzyszenie BOF wspólnie z firmą Via Vistula i ekspertami z Inicjatyw Jaspers pracowało nad opracowaniem „Planu Zrównoważonej Mobilności Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2035” (SUMP BOF). Dokument określa wizję, cele i działania, które powinny być realizowane, aby wdrażać w życie zagadnienia związane ze zrównoważoną mobilnością miejską. Wizja określona w dokumencie powinna być zawsze brana pod uwagę, podczas decyzji związanych z inwestycjami na analizowanym obszarze. Cele określone w SUMP BOF powinny być realizowane za pomocą proponowanych w opracowaniu działań. Przedsięwzięcia dotyczące szeroko rozumianej zrównoważonej mobilności zostały określone w taki sposób, aby BOF był spójny, dobrze zintegrowany oraz zgodny z dokumentami wyższych szczebli, zakładających redukcję negatywnego oddziaływania transportu na środowisko.

Główne cele strategiczne sformułowane w SUMP BOF to:

- Integracja systemu publicznego transportu zbiorowego Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego;
- Poprawa przestrzeni miejskiej;
- Zrównoważony rozwój środowiskowy w zakresie środków transportu.

Rozwinięciem celów strategicznych są cele szczegółowe:

- Wpływ na zmianę zachowań transportowych - „Zrównoważona mobilność”;
- Budowanie przewagi konkurencyjnej publicznego transportu zbiorowego „Lepiej skomunikowany BOF”;
- Poprawa infrastruktury transportowej z priorytetem dla pieszych i rowerów „Poprawa dostępności przestrzennej”;
- Ograniczenie emisji „Lepsze środowisko”;
- Promowanie aktywnej mobilności „Zdrowa mobilność”;
- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego „Bezpieczny BOF”;
- Działania związane z elektromobilnością „Elektromobilność”;
- Odpowiedzialna mobilność „Świadome poruszanie się”.

10. Szlak turystyczny „Perły BOF”

Przedsięwzięcie dotyczy wykorzystania produktów powstałych w ramach projektu *We open border together*. Upowszechnienie folderu, ulotek, spotów reklamowych przedstawiających nowo powstały szlak turystyczny „Perły BOF” przyczyni się do promocji turystyki kulturowej Białegostoku i okolic.

Działania wskazane w podrozdziale 13.8. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

- K3.2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób dorosłych z niepełnosprawnościami oraz wsparcie ich rodzin
- K3.5. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- K3.8. Integracja obcokrajowców/cudzoziemców
- K4.3. Promocja turystyki kulturowej

- S1.1. Optymalizacja zużycia energii i wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- S2.1. Dobrej jakości różnorodne przyrodniczo tereny zielone o dużej wartości usług ekosystemowych
- S2.2. Dobra jakość środowiska: powietrza, gleb i wód
- S3.1. Zwiększenie kompetencji na temat gospodarowania zasobami i neutralności klimatycznej
- S3.2. Poprawa kompetencji ekologicznej i wrażliwości społecznej na potrzeby ochrony środowiska jako dobra wspólnego
- P1.5. Integracja planistyczna i tworzenia baz danych przestrzennych dla obszaru BOF
- P2.1. Dostępność przestrzeni dla użytkowników ze szczególnymi potrzebami
- P2.2. Bezpieczny ruch uliczny ukierunkowany na realizację Wizji Zero
- P2.3. Funkcjonalny, energooszczędny transport, integrowany i zarządzany w skali BOF
- P2.5. Rozwój infrastruktury transportu wg rozwiązań dedykowanych dla poszczególnych części miasta w powiązaniu z BOF
- C4.1. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań doskonalących procesy zarządzania miastem w zakresie transportu

13.9. Współpraca Białegostoku z organizacjami pozarządowymi (NGOs) i rozwój społeczeństwa obywatelskiego

W Białymstoku według stanu na 31.12.2023 r. były zarejestrowane 1 432 organizacje pozarządowe, w tym w 2023 r. zarejestrowano 67 nowych podmiotów. 119 organizacji miało status organizacji pożytku publicznego.

Tabela 258. Stowarzyszenia, fundacje i kluby sportowe działające na terenie Białegostoku

Rok	RODZAJ ORGANIZACJI						
	STOWARZYSZENIA			FUNDACJE	KLUBY SPORTOWE		RAZEM
	z osobowością prawną	oddziały bez osobowości prawnej	zwykłe		uczniowskie	nieprowadzące działalności gospodarczej	
2019	638	146	57	368	52	67	1 328
2020	642	135	63	411	51	66	1 368
2021	645	133	71	431	49	63	1 392
2022	644	134	79	445	48	64	1 414
2023	631	130	84	473	49	65	1 432
w tym zarejestrowane w danym roku							
2023	10	1	10	40	3	3	67

Źródło: Departament Organizacyjny i Nadzoru

Miasto Białystok współpracowało z organizacjami pozarządowymi w sposób finansowy i niefinansowy. W ramach współpracy finansowej²¹² w 2023 r. Prezydent Miasta ogłosił 41 otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych, w wyniku których organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego złożyły 647 ofert, po ich rozpatrzeniu zawarto 374 umów na łączną kwotę 23 063 010 zł.

²¹² Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571).

W 2023 r. było realizowanych 49 umów wieloletnich zawartych w 2023 r. i w latach poprzednich: 16 w formie powierzenia i 33 w formie wsparcia na łączną kwotę 16 117 197 zł.

W trybie uproszczonym, pozakonkursowym, zgodnie z art. 19a ustawy²¹³, dofinansowanie otrzymało 37 inicjatyw organizacji pozarządowych - 15 w powierzeniu i 22 we wsparciu - na łączną kwotę 306 480 zł.

W innym trybie niż ustawa o działalności pożytku publicznego²¹⁴, na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych²¹⁵, podpisano 5 umów na łączną kwotę 372 508 zł, zaś na podstawie ustawy rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych²¹⁶ podpisano 3 umowy na łączną kwotę 311 348 zł.

W 2023 r. organizacje pozarządowe realizowały 480 zadań publicznych o łącznej wartości 41 731 135 zł.

Współpraca niefinansowa była realizowana poprzez:

- przedsięwzięcia edukacyjne, w tym Forum Inicjatyw Społecznych Miasta Białostok,
- nieodpłatne udostępnianie pomieszczeń w miejskim budynku Centrum Aktywności Społecznej,
- udostępnianie 204 lokali i nieruchomości komunalnych na preferencyjnych warunkach 85 organizacjom,
- nadawanie patronatów honorowych Prezydenta Miasta (72),
- udział 16 osób wskazanych przez organizacje pozarządowe w komisjach konkursowych opiniujących oferty w otwartych konkursach na realizację zadań publicznych,
- udział w pracach 10 społecznych rad inicjatywno-opiniodawczych,
- realizację wspólnych inicjatyw społecznych, w tym inicjatyw integracyjnych,
- 38 konsultacji społecznych, m.in. w formie Śniadań Obywatelskich,
- wymianę informacji i promocję działań trzeciego sektora,
- promocję aktywności społecznej poprzez organizację lokalnej edycji Samorządowego Konkursu Nastolatków „8 Wspaniałych” oraz ogólnomiejską Galę Wolontariatu.

Wymienione aktywności były realizowane w ramach „Programu współpracy Miasta Białostok z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok”²¹⁷. Sprawozdanie z Programu zostało przedłożone Radzie Miasta Białostok i udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Białymstoku w zakładce Programy.

Organizacje pozarządowe (w liczbie – 12) wskazały 16 kandydatów na członków komisji konkursowych, opiniujących w 2023 r. oferty składane w otwartych konkursach ofert. Spośród nich jednostki organizacyjne Miasta formowały poszczególne komisje konkursowe w różnych sferach pożytku publicznego.

²¹³ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571).

²¹⁴ Jw.

²¹⁵ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 ze zm.).

²¹⁶ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 ze zm.).

²¹⁷ Uchwała Nr LXI/852/22 Rady Miasta Białostok z dnia 24 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Programu współpracy Miasta Białostok z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok.

Miasto Białystok udostępniało organizacjom pozarządowym oraz inicjatywnym grupom mieszkańców pomieszczenia Centrum Aktywności Społecznej w budynku miejskim przy ul. Św. Rocha 3 oraz składniki majątkowe na realizowane działania o charakterze społecznie użytecznym na rzecz mieszkańców Miasta. Wszystkie pomieszczenia były dostępne przez 7 dni w tygodniu, od 8.00 do 20.00, z dyspozycją: pomieszczeń szkoleniowych, sal konferencyjnych, pokoiów konsultacyjnych, holi wystawienniczych, kąpielicy malucha, szatni, sprzętu multimedialnego, skrzynek korespondencyjnych i szafek magazynowych.

W 2023 r. wpłynęło 321 wniosków o udostępnianie, w tym:

- 259 wniosków jednorazowych,
- 62 wniosków cyklicznych.

Wszystkie wnioski rozpatrzono pozytywnie.

W budynku Centrum Aktywności Społecznej odbyło się 2 629 spotkań dla 28 627 osób. W 2023 r. z pomieszczeń skorzystało 81 organizacji pozarządowych i 6 inicjatywnych grup mieszkańców Białegostoku.

Centrum Aktywności Społecznej zrealizowało w przestrzeni miejskiej wydarzenia integrujące mieszkańców Białegostoku:

- Dzień Dziecka połączony z otwarciem placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym Nr 1 w Białymstoku - ul. Kawaleryjska 70;
- bezpłatny przegląd rowerów w ramach rywalizacji miast o tytuł Rowerowej Stolicy Polski;
- Potańcówka w Parku im. J. Kurkowskiej – Spychajowej przy ul. Szkolnej;
- festyny: w Parku im. A. Fredry, w Parku przy ul. Włókienniczej oraz w Parku im. Konstytucji 3 Maja - połączony z potańcówką międzypokoleniową;
- Białostocki Festyn Obywatelski.

CAS przeprowadziło 4 postępowania konkursowe na łączną kwotę 289 305 zł. W tym trybie zlecono organizacjom pozarządowym 6 zadań publicznych. W procedurze uproszczonej, pozakonkursowej zlecono realizację 7 zadań (na 8 złożonych ofert) w łącznej kwocie 62 330,31 zł.

W procedurze uproszczonej na realizację zadania w celu pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym²¹⁸ zlecono 12 zadań (na 18 ofert złożonych) w łącznej kwocie 1 560 592 zł, sfinansowano je ze środków Funduszu Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci UNICEF.

Przeprowadzono również konkurs w formie regrantingu pod nazwą: „Razem w Białymstoku – integracja mieszkańców i uchodźców”. Łącznie sfinansowano 16 działań integracyjnych o wartości do 5 000 zł każde, tj. w łącznej kwocie 75 000 zł. Były to m.in. spływy kajakowe, warsztaty artystyczne, konkurs szachowy, warsztaty o ziołach.

W strukturze organizacyjnej Centrum Aktywności Społecznej działa pełnomocniczka Prezydenta Miasta Białegostoku ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz Centrum Współpracy Organizacji Pozarządowych jako ośrodek wsparcia białostockich organizacji pozarządowych. Podejmowane są działania o charakterze edukacyjnym i informacyjnym: szkolenia, spotkania robocze, indywidualne konsultacje dotyczące: zarządzania organizacją pozarządową i współpracy z samorządem miejskim, pozyskiwania środków finansowych, partycypacji społecznej i rozwoju wolontariatu. W 2023 r. udzielono 139 indywidualnych konsultacji, zorganizowano 2 szkolenia dla NGOs, tj.: 1) 30.03.2023 r.: Zlecenie zadań

²¹⁸ Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 167 ze zm.).

publicznych – 16 uczestników; 2) 3.10.2023 r.: Działalność odpłatna statutowa pożytku publicznego i działalność gospodarcza w organizacjach pozarządowych – 38 uczestników.

Wspólnie z Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej, Podlaskim Centrum i Ośrodkiem Wspierania Organizacji Pozarządowych w dniu 21 listopada 2023 r. zorganizowano otwartą konferencję pn.: Forum Inicjatyw Społecznych (FIS) Miasta Białystok „Wartości to podstawa”. Dyskusje i wykłady dotyczyły Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej jako instrumentu włączenia społecznego. W FIS wzięło udział 70 przedstawicieli organizacji pozarządowych i samorządu miejskiego.

Integrując środowisko samorządu miejskiego i organizacji pozarządowych, w dniu 19 grudnia 2023 r. zorganizowano spotkanie opłatkowe z udziałem Prezydenta Miasta, w którym wzięło udział ponad 130 osób.

Systematycznie promowano działania organizacji pozarządowych, adresowane do mieszkańców Białegostoku w różnych formach:

- pocztą elektroniczną przekazano 420 wiadomości o inicjatywach społecznych,
- na portalach miejskich www.bialystok.pl i www.cas.bialystok.pl oraz na portalach społecznościowych Miasta zamieszczano informacje o wydarzeniach przygotowanych przez organizacje pozarządowe,
- na portalu miejskim udostępniono Rejestr Organizacji Pozarządowych – lista danych kontaktowych organizacji pozarządowych wraz z opisem realizowanych sfer pożytku publicznego,
- plakaty i materiały promocyjne organizacji pozarządowych udostępniano na tablicach ogłoszeń i stojakach w siedzibie Centrum Aktywności Społecznej.

PROMOCJA WOLONTARIATU

W 2023 r. przeprowadzono 28 białostocką edycję ogólnopolskiego Samorządowego Konkursu Nastolatków „8 Wspaniałych”. W Konkursie uczestniczyło 58 indywidualnych wolontariuszy i 11 grup. Wyróżniono 8 osób w kategorii wiekowej 10-12 lat „Ósemeczki” i 8 osób w kategorii wiekowej 13-20 lat „Ósemki” oraz 1 zespół w kategorii „Grupa”.

Pełnomocniczka Prezydenta Miasta ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi zaprezentowała miejskie inicjatywy wolontarystyczne podczas seminarium naukowego „Młodzi w działaniu. Wolontariat szkolny i studencki pamięci dr. hab. Tomasza Sosnowskiego”, zorganizowanego w dniu 12 grudnia 2023 r. przez Zakład Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu w Białymstoku dla studentów i uczniów szkół średnich Białegostoku.

W partnerstwie z Federacją Organizacji Pozarządowych Miasta Białystok i Fundacją „Okno na Wschód” w dniu 7 grudnia 2023 r. Centrum Aktywności Społecznej zorganizowało ogólnomiejską Galę Wolontariatu. Prezydent Miasta Białegostoku uhonorował za społeczną aktywność pamiątkowymi medalami i dyplomami 230 wolontariuszy zgłoszonych przez 29 białostockich organizacji pozarządowych.

Działania wskazane w podrozdziale 13.9. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

K4.2. Wzrost aktywności i partycypacji społeczności lokalnych oraz rozwój więzi społecznych na poziomie lokalnym

13.10. Pomoc Ukrainie

NADANIE NUMERU PESEL UCHODŹCOM Z UKRAINY

W 2023 r. Referat Ewidencji Ludności realizował zadania związane z nadawaniem numerów PESEL²¹⁹. Wydano 877 numerów PESEL uchodźcom z Ukrainy, z czego 270 osobom założono również profil zaufany; 381 osobom dokonano zmiany danych związanych ze statusem UKR, a 81 osobom zarejestrowano wyjazd poza granice Rzeczypospolitej Polskiej. Dodatkowo, wykonano 663 zdjęcia osobom ubiegającym się o nadanie numeru PESEL z powodu konfliktu zbrojnego w Ukrainie.

ORGANIZACJA ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA LUDNOŚCI UCHODŹCZEJ Z TERENU UKRAINY

Biuro Zarządzania Kryzysowego jest koordynatorem organizacji zbiorowego zakwaterowania ludności uchodźczej z terenu Ukrainy w Mieście. W ramach pomocy udzielane jest zakwaterowanie, jak i całodzienne wyżywienie.

W 2023 r. prowadzono 9 obiektów:

- Hotel BOSiR, ul. Wołodyjowskiego 5,
- Dom Studenta GAMMA Politechniki Białostockiej, ul. Zwycięstwa 8,
- Dom Studenta nr 3 Uniwersytetu w Białymstoku, ul. Pogodna 65,
- Dom Studenta nr 2 Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, ul. Waszyngtona 23A,
- Dom Pomocy Społecznej, ul. Baranowicka 203,
- Dom Pomocy Społecznej, ul. Świerkowa 9,
- Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, ul. 11 Listopada,
- Zespół Placówek Oświatowych nr 1 – Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Podlasie”, al. Piłsudskiego 7B,
- Akademia Teatralna w Białymstoku, mieszkanie służbowe ul. M. Skłodowskiej-Curie 13.

Na dzień 31.12.2023 r. zakwaterowanych było 186 obywateli Ukrainy.

W 2023 r. na to zadanie wydatkowano łącznie 5 386 570 zł (zadanie zlecone zostało sfinansowane przez Podlaski Urząd Wojewódzki).

WSPÓŁPRACA MIASTA BIAŁYSTOK Z UNICEF

W dniu 4 sierpnia 2022 r. Prezydent Miasta Białegostoku Tadeusz Truskolaski i koordynator UNICEF do spraw reagowania kryzysowego w Polsce - dr Rashed Mustafa Sarwar podpisali memorandum, dotyczące współpracy na rzecz uchodźców z Ukrainy i ich integracji z lokalną społecznością. W dniu 14 września 2022 r. podpisany został list dotyczący zapewnienia wsparcia w zakresie reagowania na sytuacje nadzwyczajne związane z uchodźcami w obszarze związanym z Miastem Białystok, na mocy którego UNICEF w okresie wrzesień 2022 r. – grudzień 2023 r. przekazał sprzęt oraz środki finansowe o wartości 24 842 793 zł na pomoc uchodźcom z Ukrainy, w szczególności dzieciom.

²¹⁹ Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 167 ze zm.).

Wsparcie z UNICEF-u objęło następujące obszary:

1. edukacja i rozwój dzieci:

- a. placówkom oświatowym przekazano wsparcie rzeczowe:
 - przedszkola (61 placówek, w tym 10 oddziałów przedszkolnych działających w ramach szkół podstawowych): 61 laptopów, 61 drukarek, 61 monitorów interaktywnych, dodatkowe zestawy ECD,
 - szkoły (85 placówek): 504 laptopy, 360 tabletów, 144 monitory interaktywne, 1 998 wyprawek szkolnych, 360 zestawów słuchawkowych, zestawy Recreation kits, plecaki dla dzieci;
- b. doposażenie placów zabaw 15 białostockich placówek oświatowych w 2023 r.;
- c. w Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Henryka Sienkiewicza w Białymstoku utworzono Centrum Edukacji i Rozwoju, w ramach którego:
 - uruchomiono 2 sale do nauki zdalnej, które zostały wyremontowane, wyposażone w meble oraz sprzęt komputerowy (40 zestawów oraz 2 drukarki),
 - organizowano zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych z Polski, Ukrainy i Białorusi,
 - prowadzono wsparcie psychologiczne,
 - zorganizowano 3 rodzaje szkoleń dla nauczycieli z zakresu: treningu umiejętności społecznych i treningu zarządzania agresją, społeczno – emocjonalnego oraz treningu skutecznego nauczyciela (Model Gordona),
 - organizowano kursy języka polskiego;
- d. w ramach integracji rodzin i dzieci z lokalną społecznością oraz rozwojem zainteresowań związanych z różnymi dziedzinami nauki zorganizowano warsztaty i pokazy naukowe w Epi-Centrum Nauki;
- e. 26 białostockich klubów sportowych organizowało treningi w 18 dyscyplinach sportowych (squash, short-track, tenis stołowy, piłka nożna, badminton, zapasy, siatkówka, karate, sporty walki, lekkoatletyka, taekwondo, judo, gimnastyka artystyczna, kajakarstwo, karate kyokushin, zapasy, sumo, boks) w wymiarze minimum 2 razy w tygodniu po 1,5 godziny;
- f. doposażono Dom Kultury „Śródmieście” w Białymstoku (zakupiono m.in. 10 zestawów komputerowych z oprogramowaniem do prowadzenia zajęć z projektowania graficznego; instrumenty muzyczne do nauki gry) i Muzeum Wojska w Białymstoku, a także zorganizowano i przeprowadzono zajęcia edukacyjne i artystyczne, 3 wycieczki integracyjne, turnus półkolonii oraz spotkanie podsumowujące – piknik z animacjami i grami planszowymi;

2. zdrowie, higiena i żywienie:

- a. w 2023 r. zapewniono całodzienne wyżywienie w przedszkolu, żłobku, oddziale przedszkolnym funkcjonującym w szkole lub jeden gorący posiłek w szkole. Łącznie 970 dzieciom/uczniom z 50 szkół podstawowych i ponadpodstawowych, 42 przedszkoli samorządowych oraz 11 placówek niepublicznych sfinansowano 102 367 posiłków. W grudniu 2023 r. 434 uczniom ze szkół podstawowych wydano bony żywnościowe;
- b. doposażono w sprzęt medyczny Uniwersytecki Dziecięcy Szpital Kliniczny (UDSK, Klinika Anestezjologii i Intensywnej Terapii) i Uniwersytecki Szpital Kliniczny (USK, Klinika Kardiologii, Klinika Neonatologii). Do UDSK zakupiono: łóżko pediatryczne – intensywnego nadzoru, urządzenie do kompresji klatki piersiowej i reanimacji LUCAS3, analizator parametrów krytycznych EPOC NXS, lokalizator do żył (iluminator

naczyniowy). Do USK zakupiono aparaturę do telemetrii na potrzeby Kliniki Kardiologii oraz 2 respiratory noworodkowe na potrzeby Oddziału Położnictwa i Neonatologii;

- c. zorganizowano kampanię społeczną związaną z propagowaniem szczepień ochronnych;
- d. doposażono w sprzęt Szkołę Rodzenia w Samodzielnym Szpitalu Miejskim im. PCK w Białymstoku (m.in.: wyposażono nową salę do ćwiczeń związanych z pielęgnacją noworodka, zakupiono lalki fantomy, wyposażenie multimedialne, krzesła, materace, komputery, detektory tętna, KTG, aparaty do mierzenia poziomu bilirubiny) oraz uruchomiono bezpłatną wypożyczalnię sprzętu (laktatory, chusty, wagi niemowlęce);

3. ochrona dzieci i polityka społeczna:

- a. doposażono placówki pracujące w obszarze zdrowia psychicznego w sprzęt do diagnoz i oddziaływań terapeutycznych (testy, materiały dydaktyczne, wyposażenie sal doświadczania świata). Z dofinansowania skorzystały 3 miejskie poradnie psychologiczno – terapeutyczne oraz 3 placówki prowadzone przez NGO;
- b. placówki oświatowe otrzymały różowe skrzyneczki wraz z wyposażeniem (tampony, podpaski, wkładki);
- c. w Hotelu BOSiR przy ul. Wołodyjowskiego 5 w Białymstoku, w którym zakwaterowano ukraińskie rodziny z dziećmi przeprowadzono modernizację pokoi hotelowych i łazienek oraz zakupiono nowe wyposażenie;
- d. w ramach wsparcia rodzin zastępczych i systemu opieki zastępczej:
 - zorganizowano plenerowe spotkanie integracyjne dla opiekunów tymczasowych i małoletnich obywateli Ukrainy oraz polskich opiekunów zastępczych i dzieci będących pod ich opieką,
 - zorganizowano szkolenie z zakresu Dialogu Motywującego z elementami superwizji (48 godzin dydaktycznych) dla pracowników socjalnych, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pedagogów i psychologów,
 - przekazano 41 opiekunom tymczasowym karty przedpłacone, które zasilano miesięcznie kwotą 300 zł na każde dziecko przebywające pod ich opieką.

Centrum Spilno Unicef Białystok

W listopadzie 2022 r. utworzono Centrum Spilno Unicef Białystok – centrum integracyjne dla dzieci i rodzin uchodźców oraz społeczności przyjmującej. W 2023 r. Centrum było prowadzone przez Miasto we współpracy z 8 organizacjami pozarządowymi (Fundacja Spe Salvi, Fundacja POLZA, Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych, Spółdzielnia Socjalna SUKURS w Zaściankach, Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów Klanza Oddział Białostocki, Fundacja Rozwoju Ukrainy, Stowarzyszenie 100-lecie Kobiet, Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Niepełnosprawnych Intelaktywnie AKTYWNI).

Działania prowadzone w ramach Centrum Spilno Białystok objęły:

- punkt informacyjny przy ul. Św. Rocha 3 (czynny 5 dni w tygodniu),
- spotkania, warsztaty, zajęcia integrujące z lokalną społecznością oraz wspomagające samoorganizację obywateli Ukrainy w Białymstoku (zajęcia o charakterze cyklicznym – rękodzielnicze, artystyczne, sportowe),
- naukę języka polskiego,
- naukę języka ukraińskiego,
- poradnictwo prawne (punkt pomocy prawnej),
- działania antydyskryminacyjne,
- poradnictwo psychologiczne i psychospołeczne, grupy wsparcia.

Dzięki środkom przekazanych przez UNICEF zorganizowano szereg wydarzeń jednorazowych:

1. we współpracy z lokalnymi NGO, w ramach konkursu ogłoszonego w formie regrantingu sfinansowano 16 działań, których celem była koncentracja na budowaniu akceptacji, poczucia wspólnoty oraz więzi między mieszkańcami Białegostoku i uchodźcami, a także na przeciwdziałaniu dyskryminacji uchodźców (przykładowe działania: „Działamy na radość” - tygodniowe warsztaty integracyjno - kulinarne dla dzieci i młodzieży, „Międzynarodowe zielone lato” - tygodniowe warsztaty integracyjno-edukacyjne dla dzieci i młodzieży w wieku 7-18 lat; „Wakacyjne spotkania młodych ze świata” - młodzieżowy spływ kajakowy),
2. w ramach działań integracyjnych Miasto Białystok zorganizowało:
 - a. obiad świąteczny z okazji świąt Bożego Narodzenia;
 - b. śniadanie wielkanocne dla społeczności ukraińskiej;
 - c. spektakl o zjawisku migracji wśród młodzieży „Przeżyto”;
 - d. konferencję dotyczącą ochrony dzieci przed przemocą „Widzę, słyszę, reaguję - odpowiedzialnie wobec krzywdy dziecka. Procedury interwencyjne oraz wyzwania w zakresie ochrony dzieci przed przemocą” - Kino Forum Białostockiego Ośrodka Kultury, ul. Legionowa 5,
 - e. wystawę „Wspólnie” na Rynku Kościuszki (na fotografiach znalazły się osoby z Ukrainy oraz ich polscy sąsiedzi, przyjaciele, znajomi) oraz wspólne pieczenie chleba;
 - f. obchody Dnia Niepodległości Ukrainy (Festyn przed Teatrem Dramatycznym oraz Festyn w Parku Antoniuk);
 - g. Mikołajki w Białostockim Teatrze Lalek;
 - h. warsztaty plastyczne i kulinarne.

Działania wskazane w podrozdziale 13.10. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

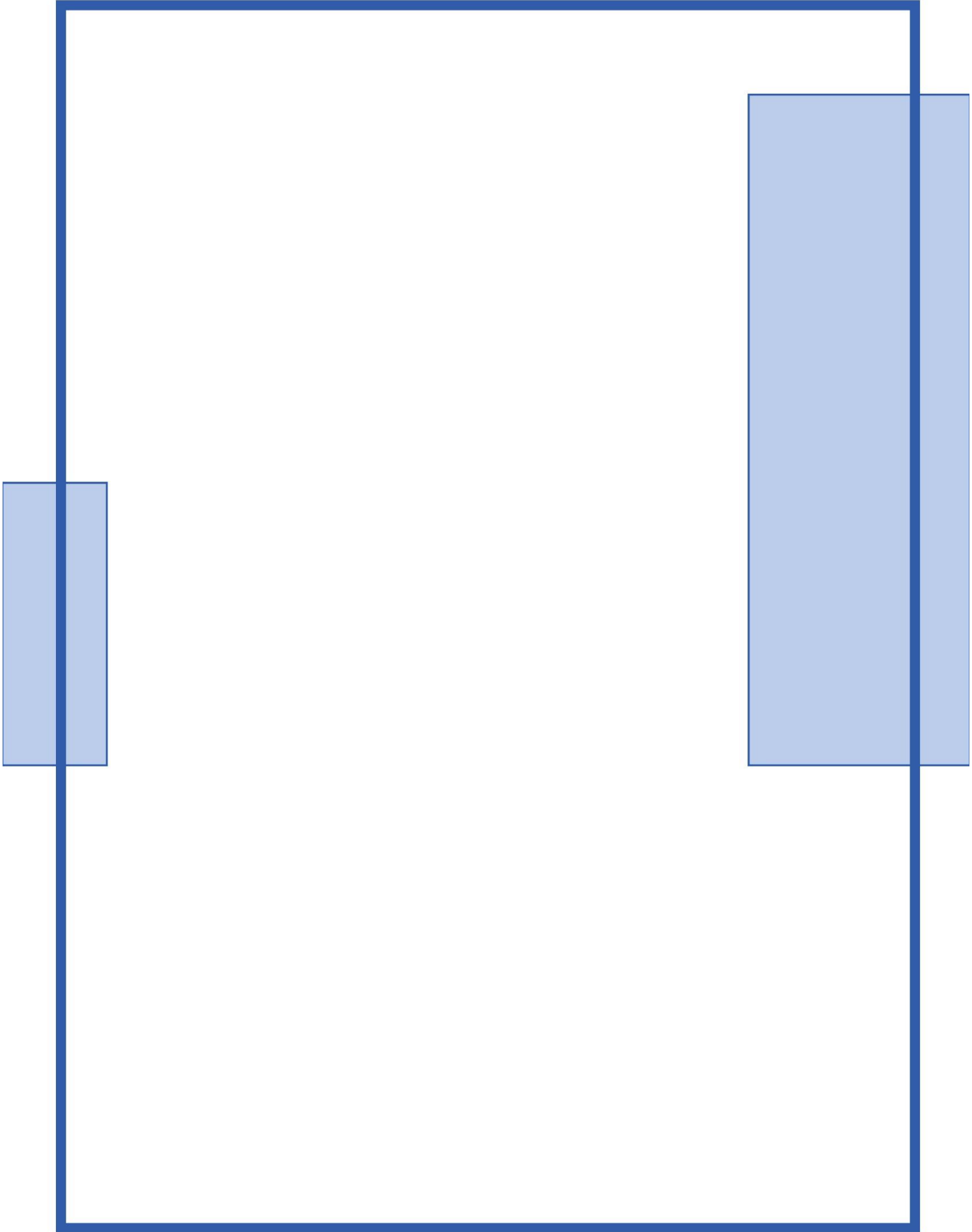
K3.3. Pomoc i wsparcie osobom w sytuacjach kryzysowych

K3.8. Integracja obcokrajowców/cudzoziemców

K4.1. Rozwój postaw równego traktowania, niedyskryminacji i otwartości na różnorodność

14. OBSŁUGA MIESZKAŃCÓW I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

14.1. Obsługa mieszkańców

Od dnia 17 listopada 2023 r. w Referacie Ewidencji Ludności dokonano zastrzeżenia numerów PESEL dla 1 020 osób oraz cofnięto zastrzeżenie numeru PESEL dla 17 osób²²⁰.

Prezydent Miasta Białegostoku wykonując zadania z zakresu administracji rządowej w 2023 r. wydał 28 846 dowodów osobistych. W okresie od dnia 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2023 r. przyjęto ogółem 124 526 wniosków o wydanie dowodu osobistego.

Tabela 259. Liczba przyjętych wniosków o wydanie dowodów osobistych

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba przyjętych wniosków	24 520	17 160	22 766	30 396	29 684

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców z rejestru dowodów osobistych

Tabela 260. Liczba wydanych dowodów osobistych

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wydanych dowodów	23 406	16 424	21 657	29 406	28 846

Źródło: Dane opracowane przez Departament Obsługi Mieszkańców z rejestru dowodów osobistych

W związku z obowiązującym wzorem dowodu osobistego (odciski palców) i tym samym obowiązkiem mobilnej obsługi wniosków o wydanie dowodu osób, które ze względów zdrowotnych lub innej nie dającej się pokonać przyczyny, nie mogą osobiście stawić się w urzędzie swojej gminy, w 2023 r. obsłużono 370 osób.

W Urzędzie Miejskim w Białymstoku funkcjonuje system kolejkowy Qmatic. W wielu sprawach mieszkańcy mają również możliwość umawiania wizyt za pośrednictwem Internetu na konkretny dzień i godzinę oraz sprawdzania stanu kolejek na stanowiskach obsługi. W 2023 r. liczba osób obsłużonych w systemie Qmatic wyniosła 335 770 osób, w tym przez Internet wizytę umówiło 33 989 osób.

W Urzędzie funkcjonuje ponadto 48 sztuk terminali płatniczych, obsługujących płatności bezgotówkowe, użytkowanych przez Departamenty: Obsługi Mieszkańców, Geodezji, Finansów Miasta, Ochrony Środowiska, Urbanistyki i Architektury, Rachunkowości, Spraw Społecznych oraz Biuro Strefy Płatnego Parkowania, Urząd Stanu Cywilnego i Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej. Umożliwia to sprawniejszy proces obsługi klientów, a także pozwala na szybkie i wygodne uiszczanie płatności, w szczególności z tytułu: opłaty geodezyjnej, opłaty skarbowej, opłaty komunikacyjnej, opłaty za wydanie duplikatu legitymacji oraz wydanie karty parkingowej osobom niepełnosprawnym, mandatów straży miejskiej, opłaty z tytułu użytkowania wieczystego oraz przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

²²⁰ Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia niektórych skutków kradzieży tożsamości (Dz. U. z 2023 r. poz. 1394 ze zm.).

Działania wskazane w podrozdziale 14.1. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

C2.1. Zarządzanie wiedzą w organizacji z użyciem nowoczesnych rozwiązań i technologii (np. *open data*, *big data*, sztucznej inteligencji, rozwiązań chmurowych)

14.2. Nieodpłatna pomoc prawna i edukacja prawna

Na terenie Miasta Białystok w 2023 r. funkcjonowało łącznie 12 punktów nieodpłatnej pomocy (w 9 udzielana była nieodpłatna pomoc prawna, a w 3 świadczone było nieodpłatne poradnictwo obywatelskie), z tego 6 punktów było prowadzonych przez radców prawnych i adwokatów wskazanych przez dziekanów właściwych izb, zaś 6 pozostałych przez organizację pozarządową: Fundację „Spe Salvi” z siedzibą w Białymstoku (prowadzącą 3 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz 3 punkty nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego).

Z uwagi na obowiązujący stan zagrożenia epidemicznego, od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego odbywało się hybrydowo: zarówno bezpośrednio w punktach nieodpłatnych porad prawnych, jak i telefonicznie bądź z wykorzystaniem innych środków porozumiewania się na odległość, w zależności od preferencji osób uprawnionych, stosownie do art. 28a ustawy²²¹.

Tabela 261. Nieodpłatna pomoc prawna

Rok ²²²	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób, które skorzystały z nieodpłatnej pomocy prawnej	4 620	3 537	4 341	4 387	4 296

Źródło: Departament Organizacyjny i Nadzoru

System nieodpłatnej pomocy prawnej (npp) oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (npo) był promowany wśród mieszkańców za pośrednictwem podmiotów z listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa z terenu Miasta Białystok, domów pomocy społecznej, spółdzielni mieszkaniowych, a także w autobusach Białostockiej Komunikacji Miejskiej. Informacje dostępne były również w budynkach Urzędu Miejskiego w Białymstoku oraz niektórych miejskich jednostkach organizacyjnych (tj.: Izba Wyrzeźwień, Domy Pomocy Społecznej, MOPR, ZMK). Informacja o systemie pomocy prawnej działającym na terenie Białegostoku została opublikowana wraz z listą jednostek nieodpłatnego poradnictwa w wydaniu lokalnym Gazety Wyborczej.

W ramach edukacji prawnej w 2023 r. Fundacja „Spe Salvi” z siedzibą w Białymstoku przeprowadziła wykłady edukacyjne (m.in. z zakresu: odszkodowania i zadośćuczynienia, odpowiedzialności karnej za przestępstwa i wykroczenia, pomocy społecznej, prawa pracy, prawa rodzinnego), warsztaty z redagowania pism procesowych, a także kampanię społeczną „Pracuj legalnie” oraz „Bezpieczny senior”, opracowała treści do poradników wraz z ich dystrybucją, przygotowała stoiska promocyjne, przeprowadziła akcję reklamową informującą o nieodpłatnych poradach prawnych w lokalnym radiu oraz informowała o funkcjonowaniu systemu npp i npo z wykorzystaniem plakatów i ulotek, billboardu, a także ogłoszeń na stronie

²²¹ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945).

²²² Nieodpłatna pomoc prawna funkcjonuje od 2016 r.

internetowej, profilu na Facebooku i za pośrednictwem newslettera Centrum Współpracy Organizacji Pozarządowych.

Działania wskazane w podrozdziale 14.2. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

K3.3. Pomoc i wsparcie osobom w sytuacjach kryzysowych

14.3. Miejski rzecznik konsumentów

Jednym z podstawowych zadań samorządu powiatowego jest ochrona praw konsumentów. Zadania powiatu w tym zakresie wykonuje miejski rzecznik konsumentów, podległy bezpośrednio Prezydentowi Miasta. Jego kompetencje mają charakter doradczo-procesowy.

Podstawowym zadaniem Rzecznika jest udzielanie porad prawnych i informacji. Odbywa się to przede wszystkim telefonicznie i elektronicznie oraz w biurze, w warunkach bezpośredniej komunikacji z konsumentem. W 2023 r. udzielono 6 541 porad, informacji i wyjaśnień w indywidualnych sprawach. Największa liczba spraw dotyczyła: odzieży i obuwia, mebli i artykułów wyposażenia wnętrz, urządzeń ADG i RTV oraz samochodów. W 2023 r. Rzecznik przygotował konsumentom: 95 pism przedprocesowych, w tym oświadczenia o odstąpieniu od umowy, wypowiedzenia umowy, wezwania do wykonania zobowiązania, reklamacje towarów i usług, oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych, oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu.

Miejski rzecznik konsumentów może występować do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów. W 2023 r. Rzecznik podjął pisemne interwencje w 390 indywidualnych sprawach. Większość dotyczyła zawartych przez konsumentów umów sprzedaży (302), w tym przede wszystkim: obuwia i odzieży (163), urządzeń AGD i RTV (69) i mebli (32). Pozostałe 88 pisemnych interwencji dotyczyło umów na świadczenie usług, w tym 19 wystąpień dotyczyło turystyki i rekreacji oraz 16 umów związanych z rynkiem nieruchomości.

14.4. Konsultacje społeczne²²³

Konsultacje społeczne są formą dialogu, którą Miasto prowadzi z mieszkańcami w celu poznania ich opinii w sprawach ważnych dla funkcjonowania Białegostoku. Służą włączeniu mieszkańców w procesy decyzyjne w sprawach mających wpływ na jakość ich życia, zbieraniu informacji odzwierciedlających zróżnicowane potrzeby społeczne, aktywizacji środowisk lokalnych i wzrostu zaangażowania w działania na rzecz Miasta oraz wzmacnianiu zaufania społecznego.

²²³ Uchwała nr XXXVI/590/17 Rady Miasta Białystok z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu konsultacji społecznych Miasta Białegostoku (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2017 r. poz. 2382) i Rozstrzygnięcie nadzorcze Nr NK-II.4131.94.2017.ŁB Wojewody Podlaskiego z dnia 30 czerwca 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2017 r. poz. 2659) oraz uchwała nr LX/800/10 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 25 października 2010 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie pożytku publicznego projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2010 r. poz. 3597).

Konsultacje społeczne w 2023 roku

W 2023 r. przeprowadzono łącznie 40 konsultacji społecznych:

- a) liczba konsultacji społecznych przeprowadzonych z mieszkańcami – 2,
- b) liczba konsultacji społecznych przeprowadzonych z organizacjami pozarządowymi – 10,
- c) liczba konsultacji społecznych przeprowadzonych jednocześnie z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi – 28,
 - w tym: liczba konsultacji społecznych dotyczących planów zagospodarowania przestrzennego – 24.

Przykłady konsultacji społecznych w 2023 roku

- konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie powołania Białostockiej Rady Seniorów oraz nadania jej Statutu;
- konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Białegostoku;
- konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Białegostoku na lata 2024-2034.

Działania wskazane w podrozdziale 14.4. wpisują się w realizację następującego kierunku działań Strategii 2030:

K4.2. Wzrost aktywności i partycypacji społeczności lokalnych oraz rozwój więzi społecznych na poziomie lokalnym

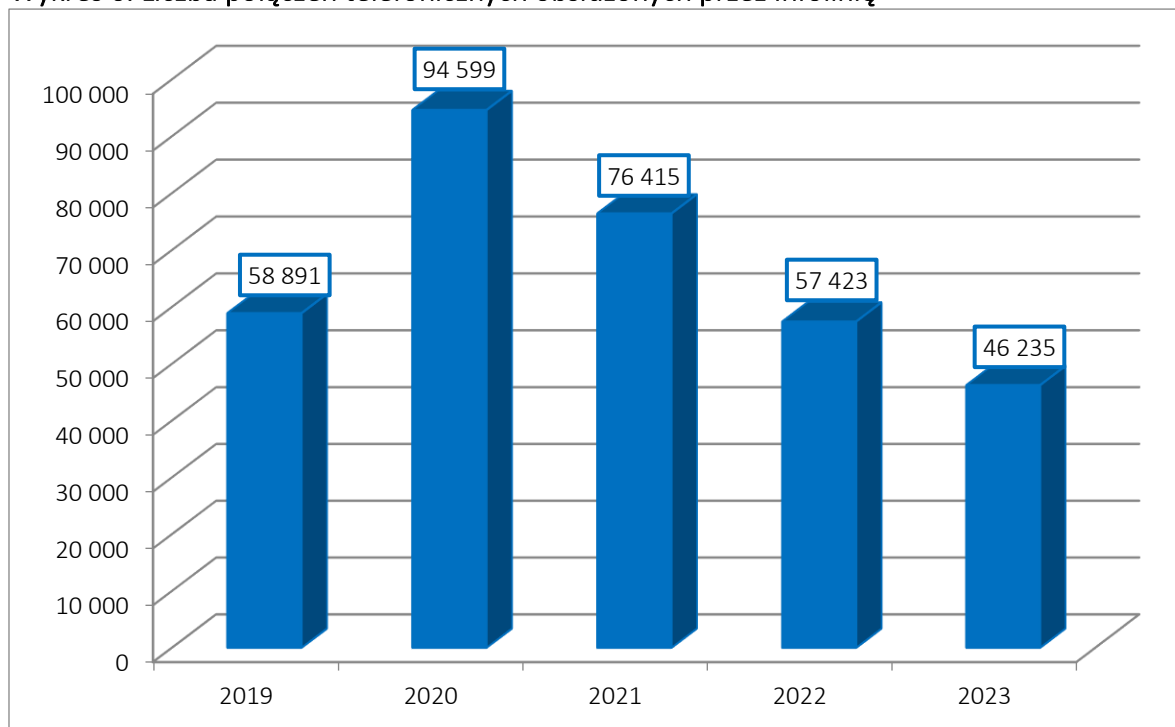
14.5. Miejskie kanały informacyjne

Infolinia Urzędu Miasta Białystok - 85 879 7979

Efekty w 2023 r.:

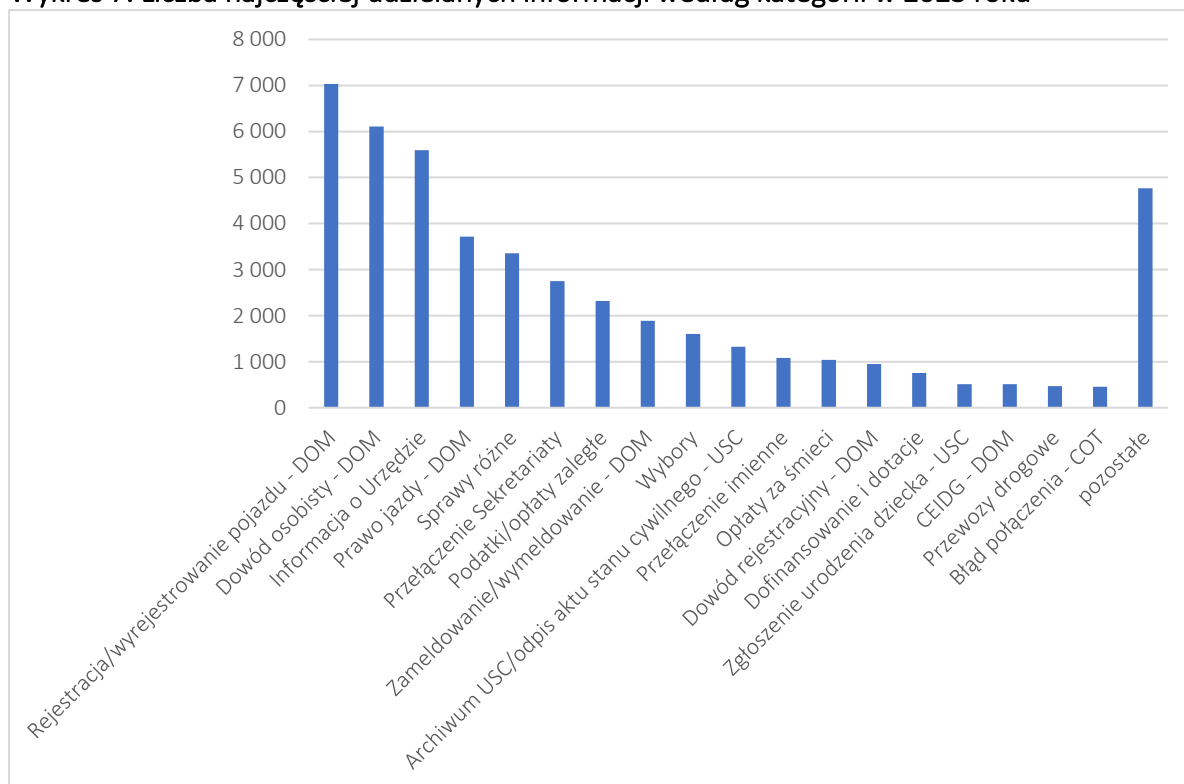
- zarejestrowano 46 235 połączeń;
- operatorzy Centrum Obsługi Teleinformatycznej (COT) udzielali informacji lub kierowali zgłaszane sprawy do odpowiednich jednostek organizacyjnych Urzędu;
- sprawy były rejestrowane, co umożliwiała analizę potrzeb i oczekiwań mieszkańców;
- najwięcej informacji udzielono w zakresie rejestracji pojazdów (7 035 połączeń);
- infolinia wspiera Departamenty/Biura merytoryczne w obsłudze spraw rutynowych udzielając niezbędnych i podstawowych informacji o danych procedurach, zdarzeniach i wszelkich inicjatywach mających miejsce w Białymstoku w bieżącym czasie;
- zespół COT odebrał ponad 1 600 rozmów związanych z wyborami parlamentarnymi, które odbyły się 15 października 2023 r.

Wykres 6. Liczba połączeń telefonicznych obsłużonych przez Infolinię

Źródło: Departament Komunikacji Społecznej na podstawie danych Centrum Obsługi Teleinformatycznej

Wykres 7. Liczba najczęściej udzielanych informacji według kategorii w 2023 roku

Źródło: Departament Komunikacji Społecznej na podstawie danych Centrum Obsługi Teleinformatycznej

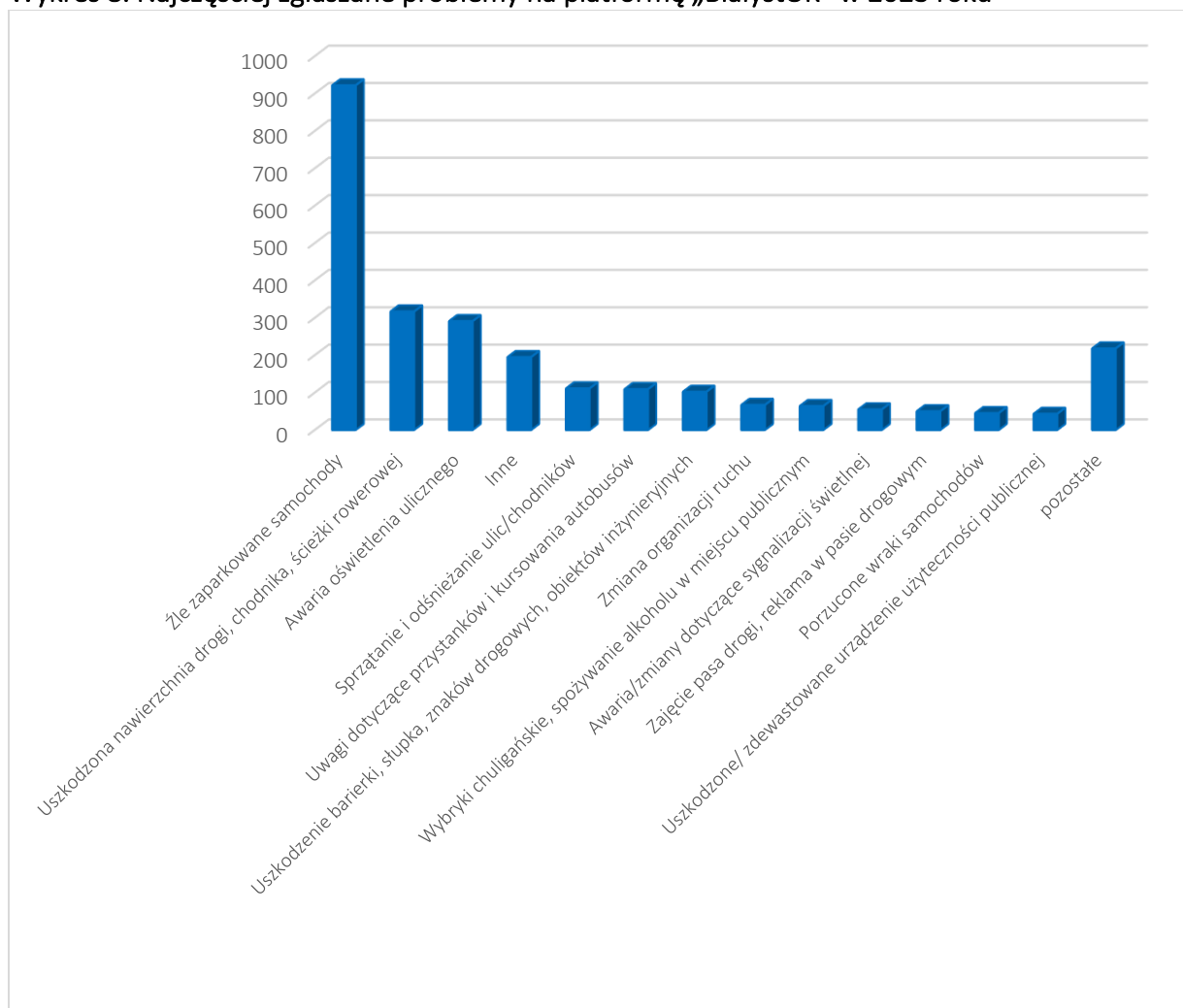
Miejska Platforma „CiTTy”

- przez program od stycznia do lipca 2023 r. zostało zgłoszonych 1 960 interwencji;
- najczęściej przyjmowane były interwencje dotyczące: nieprawidłowo zaparkowanych pojazdów (662), uszkodzonej nawierzchni drogi (361) i awarii oświetlenia ulicznego (148), co stanowiło ok. 59,7% wszystkich zgłoszeń.

Miejska Platforma „BiałystOK”

- od września 2023 r. funkcjonuje nowy program do zgłaszania interwencji - BiałystOK. Od momentu uruchomienia aplikacji do grudnia 2023 r. wpłynęło łącznie 2 589 zgłoszeń.

Wykres 8. Najczęściej zgłaszane problemy na platformę „BiałystOK” w 2023 roku

Źródło: Departament Komunikacji Społecznej na podstawie danych Centrum Obsługi Teleinformatycznej

Kontakt z użytkownikami Internetu

Na Facebooku „Miasto Białystok” zamieszczane są posty zawierające zdjęcia lub video, informujące mieszkańców m.in. o najważniejszych inwestycjach, zmianach w Białymstoku, wydarzeniach kulturalnych, sportowych, ciekawostkach.

Tabela 262. Opublikowane posty na Facebooku Miasta Białystok

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba postów	1 030	1 567	1 408	1 398	1 499

Źródło: Departament Komunikacji Społecznej

Wśród postów opublikowanych zostało 148 filmów video (w tym transmisje konferencji prasowych Prezydenta Miasta i jego Zastępców). W tym czasie profil „Miasto Białystok” zaobserwowało 6 945 osób, co daje łączną liczbę 79 899 fanów.

Biuro prasowe

W 2023 r. przygotowano 162 serwisy prasowe; opublikowano 478 komunikatów na stronie internetowej; pisemnie udzielono ponad 90 odpowiedzi dziennikarzom; a także organizowano liczne konferencje prasowe oraz spotkania z dziennikarzami.

Portal miejski www.bialystok.pl

Strona www.bialystok.pl - oficjalny portal internetowy Urzędu Miejskiego w Białymstoku, jest platformą informacyjną skierowaną przede wszystkim do mieszkańców Białegostoku, przedsiębiorców i turystów. Na stronie zamieszczane są aktualne informacje dotyczące działań podejmowanych i współfinansowanych przez Miasto i jednostki podległe, m.in. ośrodki kultury, obiekty sportowe, galerie sztuki i inne. Oprócz codziennie publikowanych aktualności, w poszczególnych zakładkach zamieszczane są informacje z dziedzin takich jak: konsultacje społeczne, wydarzenia kulturalne, edukacja, utrudnienia drogowe, przetargi, konkursy, inwestycje, nieruchomości, ochrona środowiska, pomoc społeczna i ochrona zdrowia.

Elektroniczna skrzynka podawcza

Tabela 263. Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba pism, odebranych drogą elektroniczną, za pośrednictwem ePUAP	25 970	37 641	38 220	33 022	42 743
Liczba pism wysłanych drogą elektroniczną, za pośrednictwem ePUAP	11 968	11 892	13 963	10 384	11 611

Źródło: Centrum Usług Informatycznych

Zgodnie z art. 39² ustawy²²⁴, obowiązek prowadzenia korespondencji za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej ciąży w postępowaniach administracyjnych, gdy stroną lub innym uczestnikiem jest podmiot publiczny.

Biuletyn Informacji Publicznej

Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Białymstoku umożliwia mieszkańcom dostęp do danych publicznych na temat:

- władz Miasta (Rady Miasta Białystok, Prezydenta) i ich działalności, w tym wydanych aktów prawnych (uchwały i zarządzenia) oraz otwartego dostępu do transmisji online posiedzeń Rady Miasta Białystok,
- kompetencji Zastępców Prezydenta, Sekretarza i Skarbnika Miasta,
- struktury Urzędu Miejskiego w Białymstoku oraz zakresu właściwości poszczególnych jednostek organizacyjnych Urzędu i miejskich jednostek organizacyjnych,
- finansów Miasta,
- spraw załatwianych w Urzędzie, istotnych z perspektywy mieszkańców (karty informacyjne usług),
- rezerwacji wizyty w Urzędzie w sprawach obywatelskich, załatwianych przez Departament Obsługi Mieszkańców i Urząd Stanu Cywilnego.

Tabela 264. Liczba usług publicznych²²⁵ udostępnionych przez Urząd Miejski w Białymstoku w 2023 roku

Liczba usług publicznych udostępnionych przez Urząd Miejski w Białymstoku, w tym:	324
liczba usług dostępna w formie elektronicznej	244
liczba usług w całości realizowanych drogą elektroniczną	80
Liczba pism, które wpłynęły do Urzędu Miejskiego w Białymstoku drogą elektroniczną	42 743
Liczba pism wysłanych przez Urząd Miejski w Białymstoku drogą elektroniczną	11 611
Liczba dokumentów opublikowanych na podstronach BIP Urzędu Miejskiego w Białymstoku	40 419

Źródło: Centrum Usług Informatycznych

Działania wskazane w podrozdziale 14.5. wpisują się w realizację następujących kierunków działań Strategii 2030:

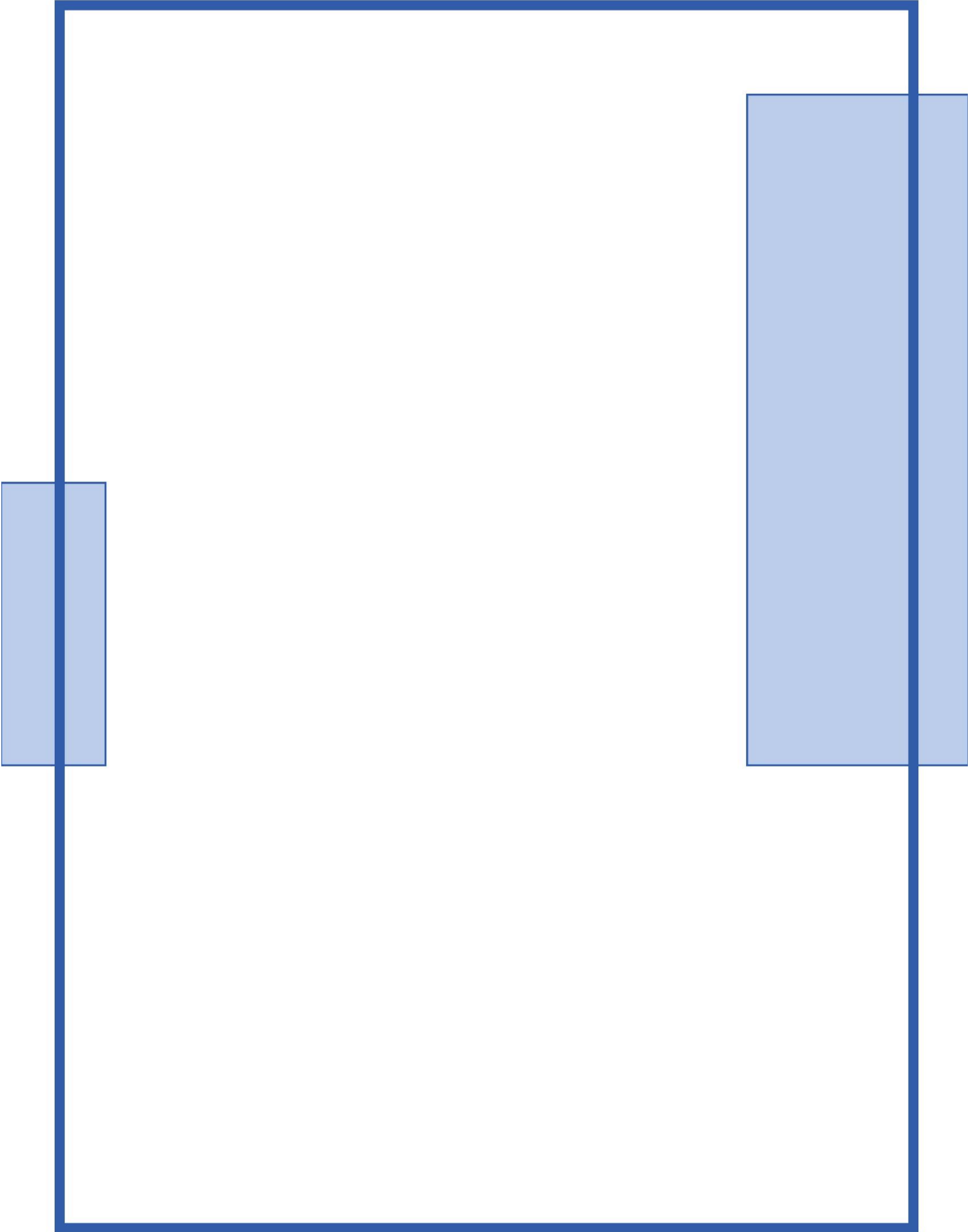
- C2.1. Zarządzanie wiedzą w organizacji z użyciem nowoczesnych rozwiązań i technologii (np. *open data*, *big data*, sztucznej inteligencji, rozwiązań chmurowych)
- C3.1. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań doskonalących procesy zarządzania miastem w zakresie kapitału ludzkiego

²²⁴ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572).

²²⁵ Usługi publiczne – usługi świadczone przez administrację publiczną obywatelom bezpośrednio (w ramach sektora publicznego) lub poprzez finansowanie podmiotów prywatnych zapewniających daną usługę (charakter jedynie informacyjny). Usługi elektroniczne - możliwość zapoznania się z usługą publiczną, pobrania wymaganych dokumentów przygotowania w domu i dostarczenia do Urzędu. Usługi w całości realizowane elektronicznie - możliwość załatwienia sprawy bez wychodzenia z domu.

15. REALIZACJA
„STRATEGII ROZWOJU MIASTA
BIAŁEGOSTOKU DO 2030 ROKU”

„Strategia Rozwoju Miasta Białegostoku do 2030 roku”²²⁶ (Strategia 2030) określa potencjały oraz główne kierunki rozwoju w zdefiniowanych obszarach: gospodarka, kapitał ludzki i społeczny, środowisko, zagospodarowanie przestrzenne, smart city i powiązania funkcjonalne z Białostockim Obszarem Funkcjonalnym (BOF). Wyznaczone w Strategii cele horyzontalne i operacyjne oraz określone możliwe do realizacji działania pozwalają wdrażać spójną politykę we wszystkich sferach funkcjonowania Miasta. Adresatami Strategii są wszyscy mieszkańcy Białegostoku. Dokument dostępny jest na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Białymstoku w zakładce Władze/ Rada Miasta Białystok/ Uchwały Rady Miasta Białystok/ Kadencji 2018-2024 oraz na stronie portalu miejskiego w zakładce Dla mieszkańców/ Rozwój miasta/ Strategia Rozwoju Miasta Białegostoku do 2030 roku.

W ramach monitoringu, w corocznym Raporcie o stanie miasta weryfikowany jest poziom realizacji Strategii poprzez analizę wskaźnikową, uwzględniającą kluczowe wskaźniki rezultatu. W treści Raportu znajdują się odniesienia do realizacji kierunków działań określonych w Strategii.

We współpracy z Urzędem Statystycznym w Białymstoku opracowano stronę <https://bialystok2030.stat.gov.pl/>, która jest publicznie dostępną bazą danych, wspierającą proces monitorowania postępów realizacji Strategii. Baza zawiera obszerny zestaw miar kluczowych dla monitorowania rozwoju Białegostoku i pełni funkcję repozytorium wskaźników rezultatu wszystkich celów operacyjnych określonych w dokumencie.

Tabela 265. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia²²⁷

CEL	REZULTATY	WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO POZYSKIWIANIA INFORMACJI	WARTOŚĆ BAZOWA WSKAŹNIKA W 2020 R.	2021	2022	2023	WARTOŚĆ DOCELOWA WSKAŹNIKA W 2030 R.	OCZEKIWANY REZULTAT (WZROST, SPADEK, UTRZYMANIE NA ZBLIŻONYM POZIOMIE)
CEL STRATEGICZNY K. WYSOKI POZIOM KAPITAŁU LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO									
K1. Kompetentni mieszkańcy	Wzrost przedsiębiorczości	Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	GUS	2 101*	2 211*	2 333*	2 456	2 600	wzrost
	Wzrost dochodów	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej (w %)	GUS	92,8	94,2	92,2	b.d.	97,5	wzrost
	Zmniejszenie poziomu wykluczeń cyfrowych	Liczba korespondencji wpływającej za pośrednictwem ePUAP w skali roku	UM w Białymstoku: ORN	37 643	38 220	33 022	42 743	60 000	wzrost

²²⁶ Uchwała Nr XLVI/666/21 Rady Miasta Białystok z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku do 2030 roku”.

²²⁷ Pełna lista wskaźników kontekstowych (rozwoju społeczno-gospodarczego) i wskaźników rezultatów znajduje się w *Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta Białystok*, Urząd Miejski w Białymstoku, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2021.

CEL	REZULTATY	WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO POZYSKIWANIA INFORMACJI	WARTOŚĆ BAZOWA WSKAŹNIKA W 2020 R.	2021	2022	2023	WARTOŚĆ DOCELOWA WSKAŹNIKA W 2030 R.	OCZEKIWANY REZULTAT (WZROST, SPADEK, UTRZYMANIE NA ZBLIŻONYM POZIOMIE)
K1. Kompetentni mieszkańcy	Zmniejszenie poziomu wykluczeń cyfrowych	Liczba korespondencji wysyłanej za pośrednictwem ePUAP w skali roku	UM w Białymstoku: ORN	11 892	13 963	10 384	11 611	20 000	wzrost
	Wzrost zatrudnienia	Stopa bezrobocia rejestrowanego (w %)	GUS	6,9	6,1	5,2	5,1	5,1	spadek
		Pracujący na 1000 ludności	GUS	300	306	403	b.d.	330	wzrost
	Dodatni bilans migracji na poziomie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego	Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności BOF	GUS	1,85	2,35	2,17*	2,07	1,7	spadek
	Wzrost kształcenia zawodowego	Udział uczniów szkół branżowych I i II stopnia w ogólnej liczbie uczniów szkół ponadpodstawowych (w %)	GUS	6,0	5,8	5,6	b.d.	6,2	utrzymanie na zbliżonym poziomie
K2. Zdrowi mieszkańcy	Wzrost aktywności ruchowej mieszkańców miasta, w tym dostępność obiektów sportowych	Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS (jedn.) ²²⁸	GUS	110	110**	121	121****	115	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Liczba imprez sportowych o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym w skali roku	UM w Białymstoku: KPS	6	17	58	54	8	wzrost
		Liczba zawodników otrzymujących stypendium za wysokie wyniki sportowe w skali roku	UM w Białymstoku: KPS	220	233	235	129	220	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Liczba nowych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	UM w Białymstoku: DIN	0	12 ²²⁹	10 ²³⁰	3 ²³¹	8	wzrost
		Obiekty sportowe	GUS	76***	76***	76	76*****	79	utrzymanie na zbliżonym poziomie

²²⁸ Statystyki sporządzane są co 2 lata.

²²⁹ W tym 10 na terenach obiektów oświatowych.

²³⁰ Na terenach obiektów oświatowych.

²³¹ W tym 2 na terenach obiektów oświatowych.

CEL	REZULTATY	WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO POZYSKIWANIA INFORMACJI	WARTOŚĆ BAZOWA WSKAŹNIKA W 2020 R.	2021	2022	2023	WARTOŚĆ DOCELOWA WSKAŹNIKA W 2030 R.	OCZEKIWANY REZULTAT (WZROST, SPADEK, UTRZYMANIE NA ZBLIŻONYM POZIOMIE)
K2. Zdrowi mieszkańcy	Wzrost profilaktyki zdrowotnej	Liczba realizowanych programów profilaktycznych oraz działań edukacyjnych w skali roku	UM w Białymstoku: DSP	4	6	6	6	4	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Lekarze na 10 tys. ludności (pracujący według podstawowego miejsca pracy) ²³²	GUS	87,2*	90,5	95,6	b.d.	55,5	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Pielęgniarki i położne na 10 tys. ludności (personel pracujący według podstawowego miejsca pracy) ²³³	GUS	117,9*	117,3	123,5	b.d.	101	utrzymanie na zbliżonym poziomie
	Zapewnienie opieki długoterminowej	Mieszkańcy w domach i zakładach pomocy społecznej	GUS	718	765	784	768	716	utrzymanie na zbliżonym poziomie
	Prewencja uzależnień	Liczba osób objętych programami prewencji uzależnień w skali roku	UM w Białymstoku: DSP	38 604	18 783	14 022	43 489	38 000	utrzymanie na zbliżonym poziomie
	K3. Aktywni i bezpieczni mieszkańcy	Poprawa bezpieczeństwa w mieście	Liczba obiektów zintegrowanego zarządzania bezpieczeństwem w mieście	UM w Białymstoku: BZK	29	29	29	29	30
Wskaźnik zagrożenia przestępczością na 10 tys. ludności			UM w Białymstoku: BZK	198,21	196,62	192,67	251,78	180	spadek
Liczba ofiar śmiertelnych w zdarzeniach na 100 tys. ludności			UM w Białymstoku: BZK	0,67	0,67	1,69	2,38	0,30	spadek
Liczba kamer monitoringu wizyjnego			UM w Białymstoku: ZDM, BZK, ZMK	489	497	478	492	559	wzrost
Przeciwdziałanie ubóstwu		Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	GUS	324	313	272	b.d.	305	spadek
Wsparcie rodziny		Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach ogółem (w %)	GUS	21,5	26,5	27,0	b.d.	22	wzrost

²³² Zmiana źródła administracyjnego pozyskiwania danych przez GUS, w związku z czym dokonano korekty danych od 2020 r.

²³³ Zmiana źródła administracyjnego pozyskiwania danych przez GUS, w związku z czym dokonano korekty danych od 2020 r.

CEL	REZULTATY	WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO POZYSKIWANIA INFORMACJI	WARTOŚĆ BAZOWA WSKAŹNIKA W 2020 R.	2021	2022	2023	WARTOŚĆ DOCELOWA WSKAŹNIKA W 2030 R.	OCZEKIWANY REZULTAT (WZROST, SPADEK, UTRZYMANIE NA ZBLIŻONYM POZIOMIE)
K3. Aktywni i bezpieczni mieszkańcy	Wsparcie rodziny	Odsetek dzieci w wieku 3–6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (w %)	GUS	108,6	111,6	116,1	b.d.	109,2	utrzymanie na zbliżonym poziomie
	Aktywność zawodowa	Bezrobotni zarejestrowani powyżej 50. roku życia	GUS	2 463	2 350	2 040	1 963	2 330	spadek
	Wsparcie obcokrajowców	Liczba obcokrajowców objętych wsparciem w skali roku	UM w Białymstoku: MOPR	128	124	91	415	130	utrzymanie na zbliżonym poziomie
	Wsparcie osób w szczególnych sytuacjach	Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w skali roku	UM w Białymstoku: MOPR	2 575	2 401	2 345	2 407	2 600	utrzymanie na zbliżonym poziomie
	Aktywizacja osób starszych	Liczba wydanych kart aktywnego seniora	UM w Białymstoku: BKM	1 090	1 002	1 655	2 173	1 140	utrzymanie na zbliżonym poziomie
K4. Otwarcie mieszkańcy	Poprawa oferty kulturalnej kierowanej do różnych grup mieszkańców miasta	Liczba działań kulturalnych miejskich instytucji kultury i NGO w skali roku	UM w Białymstoku: KPS	1 180	1 324	3 171	5 757	1 200	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Liczba odbiorców działań kulturalnych miejskich instytucji kultury i NGO w skali roku	UM w Białymstoku: KPS	321 188	509 636	434 486	389 695	320 000	utrzymanie na zbliżonym poziomie
	Wsparcie działań edukacji kulturalnej	Liczba projektów edukacyjnych zrealizowanych przez instytucje i NGO w skali roku	UM w Białymstoku: KPS	936	1 207	2 350	2 743	950	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Liczba uczestników projektów edukacyjnych zrealizowanych przez instytucje i NGO w skali roku	UM w Białymstoku: KPS	228 003	166 016	113 027	117 695	230 000	utrzymanie na zbliżonym poziomie
	Wspieranie i promowanie twórców	Liczba udzielonych twórcom stypendiów i przyznanych nagród w skali roku	UM w Białymstoku: KPS	38	41	37	36	38	utrzymanie na zbliżonym poziomie

CEL	REZULTATY	WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO POZYSKIWANIA INFORMACJI	WARTOŚĆ BAZOWA WSKAŹNIKA W 2020 R.	2021	2022	2023	WARTOŚĆ DOCELOWA WSKAŹNIKA W 2030 R.	OCZEKIWANY REZULTAT (WZROST, SPADEK, UTRZYMANIE NA ZBLIŻONYM POZIOMIE)
K4. Otwarcie mieszkańcy	Poprawa stanu substancji zabytkowej miasta	Wysokość środków z budżetu miasta na ochronę zabytków w skali roku	UM w Białymstoku: KPS	6 256 140 ²³⁴	12 771 993	13 392 155	12 499 754	6 560 000	utrzymanie na zbliżonym poziomie
	Wzrost inicjatyw społecznych	Liczba projektów zgłoszonych do budżetu obywatelskiego z inicjatywy mieszkańców w skali roku	UM w Białymstoku: CAS	150	185	247	184	150	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Liczba ofert na realizację zadań publicznych złożonych przez organizacje pozarządowe w skali roku	UM w Białymstoku: CAS	765	642	555	621	1 200	wzrost
	Wzrost aktywności społecznej	Liczba imprez masowych na terenie Białegostoku w skali roku	UM w Białymstoku: BZK	50	25	34	36	50	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Liczba uczestników imprez masowych na terenie Białegostoku w skali roku	UM w Białymstoku: BZK	323 033	120 226	201 781	238 442	320 000	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Liczba zadań publicznych zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym w skali roku	UM w Białymstoku: CAS	400	528	501	479	650	wzrost
		Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji, stowarzyszeń zwykłych, klubów sportowych)	UM w Białymstoku: ORN	1 368	1 392	1 414	1 432	1 830	wzrost
		Liczba funkcjonujących szkolnych kół wolontariatu	UM w Białymstoku: CAS	66	66	68	68	100	wzrost
		Liczba rad społecznych z udziałem mieszkańców i/lub organizacji pozarządowych	UM w Białymstoku: CAS	9	11	12	12	13	wzrost

²³⁴ Ze względu na fakt, że nakłady poniesione w roku 2020 były bardzo wysokie względem lat ubiegłych, nie jest to rok miarodajny. Biorąc pod uwagę nakłady poniesione przez miasto w latach 2016–2020, jak też wpisane do strategii planowane inwestycje w tym zakresie – wskaźnika tego nie da się utrzymać. Nakłady w 2016 r. – 2 628 070 zł, 2017 r. – 2 969 857 zł, 2018 r. – 4 197 386 zł; 2019 r. – 10 347 387 zł; 2020 r. – 11 138 000 zł. Jako wartość bazową przyjęto średnią z lat 2016–2020 – 6 256 140 zł.

CEL	REZULTATY	WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO POZYSKIWANIA INFORMACJI	WARTOŚĆ BAZOWA WSKAŹNIKA W 2020 R.	2021	2022	2023	WARTOŚĆ DOCELOWA WSKAŹNIKA W 2030 R.	OCZEKIWANY REZULTAT (WZROST, SPADEK, UTRZYMANIE NA ZBLIŻONYM POZIOMIE)
K4. Otwarcie mieszkańcy	Wzrost aktywności społecznej	Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych z udziałem mieszkańców i organizacji pozarządowych w skali roku	UM w Białymstoku: CAS	56	52	44	40	75	wzrost
CEL STRATEGICZNY G. ŚWIADOMY WZROST GOSPODARCZY									
G1. Inwestycje / innowacyjność	Pozyskanie nowych inwestorów	Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON	GUS	37 453	38 819	40 421	41 980	41 200	wzrost
		Liczba osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach na terenie Podstrefy Białystok SSSE	SSSE	1 442	1 451	1 483	1 462	2 500	wzrost
		Całkowita wartość inwestycji zrealizowanych na terenie Podstrefy Białystok SSSE (w mln zł)	SSSE	687,43	751,28	840,96	891,55	1 200	wzrost
		Liczba inwestorów obsługiwanych przez BOI UM w skali roku	UM w Białymstoku: DSR	65	54	55	47	75	wzrost
G2. Branże wiodące	Zapewnienie wsparcia rozwoju branż wiodących	Liczba podmiotów korzystających ze wsparcia BPN-T w zakresie najmu powierzchni lub adresu	BPN-T	50	134	216	271	150	wzrost
		Liczba podmiotów korzystających ze wsparcia BPN-T (poza usługami najmu powierzchni/ adresu)	BPN-T	20	84	67	64	100	wzrost
G3. Promocja / wizerunek „biznesowy”	Poprawa wizerunku gospodarczego	Liczba opracowanych dokumentów strategicznych w obszarze promocji gospodarczej	UM w Białymstoku: DSR	0	0	0	0	1	wzrost
		Liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON	GUS	3 022	3 174	3 809	3 680	3 320	wzrost
G4. Przedsiębiorczość / otoczenie	Wzrost przedsiębiorczości	Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	GUS	2 101*	2 211*	2 333*	2 456	2 600	wzrost

CEL	REZULTATY	WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO POZYSKIWANIA INFORMACJI	WARTOŚĆ BAZOWA WSKAŹNIKA W 2020 R.	2021	2022	2023	WARTOŚĆ DOCELOWA WSKAŹNIKA W 2030 R.	OCZEKIWANY REZULTAT (WZROST, SPADEK, UTRZYMANIE NA ZBLIŻONYM POZIOMIE)
G4. Przedsiębiorczość / otoczenie	Wzrost dochodów miasta z tytułu podatku od nieruchomości	Wysokość dochodów miasta z tytułu podatku od nieruchomości (w tys. zł) w skali roku	UM w Białymstoku: DFN	168 586	179 587	186 519	213 604	225 726	wzrost
	Wsparcie podmiotów gospodarczych przez IOB	Liczba podmiotów gospodarczych korzystających z usług BPN-T w skali roku	BPN-T	60	218	283	335	80	wzrost
CEL STRATEGICZNY S. ZIELONY I ZEROemisyjny Białystok									
S1. Miasto neutralne klimatycznie i mądrze gospodarujące zasobami	Wzrost efektywności gospodarowania zasobami	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	GUS	34,6	34,8	34,9	b.d.	34	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Straty wody z wodociągu w dm ³	GUS	924,2	1 149,4	801,9	b.d.	965	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Masa zebranych odpadów komunalnych w Mg	UM w Białymstoku: DGK	114 584,18	119 599,92	117 754,87	106 219,03	166 000	wzrost
		Procent odpadów komunalnych poddanych recyklingowi	UM w Białymstoku: DGK	14,8	22,34*	25,21	36,05	60	wzrost
		Ilość usuniętych odpadów/wyrobów zawierających azbest w ramach dotacji celowych udzielonych przez Miasto Białystok oraz z innych źródeł, np. z WFOŚ i GW w Mg	UM w Białymstoku: DGK	16,5	66,47	53,78	43,35	90	wzrost
S2. Miasto zielone, odporne, o dobrej jakości środowiska	Polepszenie jakości środowiska i jakości życia	Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni miasta (w %)	GUS	4,8	4,8	4,9	b.d.	4,8	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Wskaźnik średniego narażenia na pył PM _{2,5} dla aglomeracji białostockiej (w µg/m ³)	GIOŚ	17	16	15	b.d.	15	spadek
		Zakładanie łąk kwietnych w ha	UM w Białymstoku: DGK	7	8,8	8,7	10,1	10	wzrost

CEL	REZULTATY	WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO POZYSKIWANIA INFORMACJI	WARTOŚĆ BAZOWA WSKAŹNIKA W 2020 R.	2021	2022	2023	WARTOŚĆ DOCELOWA WSKAŹNIKA W 2030 R.	OCZEKIWANY REZULTAT (WZROST, SPADEK, UTRZYMANIE NA ZBLIŻONYM POZIOMIE)
S2. Miasto zielone, odporne, o dobrej jakości środowiska	Polepszenie jakości środowiska i jakości życia	Niewykaszenie zieleńców – łąki naturalne w ha	UM w Białymstoku: DGK	28	29	45	45	40	wzrost
		Zagospodarowanie terenów w dolinie rzeki Białej w ha	UM w Białymstoku: DIN	0	0	0	0	4,5	wzrost
S3. Miasto świadome	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Liczba inicjatyw edukacyjnych/warsztatów/seminariów prowadzonych przez UM w Białymstoku w skali roku ²³⁵	UM w Białymstoku: DGK	12	9	11	11	12	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Liczba działań/inwestycji pokazowych związanych z adaptacją do zmian klimatu	UM w Białymstoku: DGK	0	1	0	3	2	wzrost
		Średnioroczna liczba nasadzeń drzew w parkach/skwerach	UM w Białymstoku: DGK	35	36	87	52	35	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Średnioroczna liczba nasadzeń krzewów w parkach/skwerach		3 000	5 725	15 276	13 434	4 000	wzrost
		Średnioroczna liczba nasadzeń bylin w parkach/skwerach		5 000	7 982	8 656	9 196	6 000	wzrost
S3. Miasto świadome	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Średnioroczna liczba nasadzeń drzew w pasach drogowych ²³⁶	UM w Białymstoku: DGK	62	203	135	76	60	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Średnioroczna liczba nasadzeń krzewów w pasach drogowych ²³⁷		2 154	10	1 239	5 808	1 000	spadek
		Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych dotyczących zieleni/przyrody w skali roku	UM w Białymstoku: CAS	2	2	1	1	4	wzrost
		Odsetek odpadów zbieranych selektywnie (w %)	UM w Białymstoku: DGK	36,2	53,64	52,71	51,31	52,5	wzrost

²³⁵ Jako wydarzenie należy rozumieć np. cykl lekcji edukacyjnych, akcję zbiórki baterii, konkursy, itp.

²³⁶ Zadanie dotyczy nasadzeń w pasach drogowych w ramach bieżącego utrzymania, nieuwzględnione są nasadzenia w ramach prowadzonych inwestycji przez DIN, ZDM, ZMK.

²³⁷ Zadanie dotyczy nasadzeń w pasach drogowych w ramach bieżącego utrzymania, nieuwzględnione są nasadzenia w ramach prowadzonych inwestycji przez DIN, ZDM, ZMK.

CEL	REZULTATY	WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO POZYSKIWANIA INFORMACJI	WARTOŚĆ BAZOWA WSKAŹNIKA W 2020 R.	2021	2022	2023	WARTOŚĆ DOCELOWA WSKAŹNIKA W 2030 R.	OCZEKIWANY REZULTAT (WZROST, SPADEK, UTRZYMANIE NA ZBLIŻONYM POZIOMIE)
CEL HORYZONTALNY P. WYSOKA JAKOŚĆ ROZWIĄZAŃ PRZESTRZENNYCH I TECHNICZNYCH W HARMONII ZE ŚRODOWISKIEM									
P1. Racjonalne zagospodarowanie	Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznych dla mieszkańców Białegostoku i gmin ościennych	Udział powierzchni miasta objętej planami miejscowymi (w %)	UM w Białymstoku: DUA	54,9	55,44	55,59	58,11	65	wzrost
		Liczba nowych miejsc sportowo-rekreacyjnych	UM w Białymstoku: KPS, gminy BOF, DIN	0	9	23	15	20	wzrost
		Liczba nowych terenów zieleni urządzonej (typu parki, zieleńce, parki kieszonkowe, bulwary) w skali roku	UM w Białymstoku: DGK	1	0	2	1	1	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Liczba pomników i rezerwatów przyrody	UM w Białymstoku: DOŚ	19	19	18	18	19	utrzymanie na zbliżonym poziomie
P2. Pow-szechna dostępność	Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej	Długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg (w skali roku w km)	UM w Białymstoku: ZDM	16,39	6,03	6,38	5,02	10	spadek
	Zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości usług ekologicznego transportu miejskiego ²³⁸	Długość linii komunikacji miejskiej (w km)	UM w Białymstoku: BKM	623	659	638	684	620	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Długość korytarzy autobusowych wysokiej jakości (buspasy) w km	UM w Białymstoku: ZDM	18,25	21,17	21,74	23,97	23,5	wzrost
		Długość dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych	UM w Białymstoku: ZDM	158,92	162,82	164,40	168,76	180	wzrost
		Liczba stacji BiKeR	UM w Białymstoku: BKM	58	58	54	55	62	wzrost
	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Liczba wypadków i kolizji na terenie miasta w skali roku	UM w Białymstoku: BZK	4 344	5 020	4 294	4 159	4 000	spadek
	Poprawa dostępności przestrzeni dla osób ze szczególnymi potrzebami	Liczba dostosowanych obiektów i przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	UM w Białymstoku: DSP, ZDM, ZMK, DGK, DIN	53	57	71	82	60	wzrost

²³⁸ Szczegółowe wskaźniki dotyczące zrównoważonego transportu zostaną określone w „Planie Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2035”.

CEL	REZULTATY	WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO POZYSKIWANIA INFORMACJI	WARTOŚĆ BAZOWA WSKAŹNIKA W 2020 R.	2021	2022	2023	WARTOŚĆ DOCELOWA WSKAŹNIKA W 2030 R.	OCZEKIWANY REZULTAT (WZROST, SPADEK, UTRZYMANIE NA ZBLIŻONYM POZIOMIE)
P3. Efektywna infrastruktura	Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych	Długość sieci kanalizacji deszczowej w km	UM w Białymstoku: DGK	543	546	559,9	567,8	600	wzrost
		Liczba zbiorników retencyjnych, w tym zbiorników naturalnych w zasobach miasta Białystok	UM w Białymstoku: DGK	34	42	49	53	42	wzrost
	Wzrost efektywności gospodarowania zasobami	Liczba nowych instalacji OZE, na które miasto udzieliło dotacji	UM w Białymstoku: DOŚ	1	3	76	39	1 000	wzrost
		Liczba instalacji OZE zamontowanych na obiektach zarządzanych przez miasto	UM w Białymstoku: BZE*	15	20	30	39	30	wzrost
		Liczba nowych instalacji fotowoltaicznych, na które miasto udzieliło dotacji	UM w Białymstoku: DOŚ	0	55	73	39	900	wzrost
		Liczba instalacji do gospodarowania osadami	UM w Białymstoku: WB	1	1	1	1	1	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Liczba punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie m. Białystok	UM w Białymstoku: DGK	2	2	2	2	3	wzrost
		Ilość energii elektrycznej odzyskanej z odpadów (MWh) w skali roku	UM w Białymstoku: DGK	53 800	54 004	54 907	48 308	56 000	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Ilość energii cieplnej odzyskanej z odpadów (GJ) w skali roku	UM w Białymstoku: DGK	355 400	354 319	347 002	335 846	355 400	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Średnie dobowe zużycie wody (w m ³)	WB	35 171	35 865	35 700	36 104	36 000	utrzymanie na zbliżonym poziomie
CEL HORYZONTALNY C. WYKORZYSTANIE NARZĘDZI I ROZWIĄZAŃ SMART CITY DO TWORZENIA MIASTA DOBREGO ŻYCIA									
C1. Inteligentna gospodarka – smart economy	Wzrost poziomu cyfryzacji miasta	Liczba spraw załatwianych przez przedsiębiorców elektronicznie w skali roku	UM w Białymstoku: BSC, CUI	5 186	5 388	8 912	8 114	6 740	wzrost
		Długość zainstalowanych światłowodów w mieście (w m)	UM w Białymstoku: BSC, CUI	130 000	139 731	144 000	146 000	156 000	wzrost

CEL	REZULTATY	WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO POZYSKIWANIA INFORMACJI	WARTOŚĆ BAZOWA WSKAŹNIKA W 2020 R.	2021	2022	2023	WARTOŚĆ DOCELOWA WSKAŹNIKA W 2030 R.	OCZEKIWANY REZULTAT (WZROST, SPADEK, UTRZYMANIE NA ZBLIŻONYM POZIOMIE)
C2. Inteligentne zarządzanie – smart governance	Efektywne zarządzanie miastem	Liczba nowoczesnych narzędzi, rozwiązań i technologii celem wdrożenia administracji 4.0 (np. <i>open data</i> , <i>big data</i> , sztuczna inteligencja, rozwiązania chmurowe)	UM w Białymstoku: BSC, CUI	0	0	0	0	1	wzrost
		Liczba kamer monitoringu wizyjnego	UM w Białymstoku: ZDM, BZK, ZMK	489	497	478	492	559	wzrost
		Potencjał inwestycyjny miasta (w %)	UM w Białymstoku: DFN	16	6	7	10	13	spadek
C3. Inteligentne społeczeństwo – smart people	Wzrost kompetencji cyfrowych mieszkańców	Liczba nowoczesnych rozwiązań w zakresie edukacji	UM w Białymstoku: EDU	3	3	3	3	3	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Liczba osób obsłużonych w Urzędzie w systemie kolejkowym QMATIC w skali roku ²³⁹	UM w Białymstoku: DOM	144 889	233 045	326 125	335 770	370 000	wzrost
		Liczba korespondencji wpływającej za pośrednictwem ePUAP w skali roku	UM w Białymstoku: ORN	37 643	38 220	33 022	42 743	60 000	wzrost
		Liczba korespondencji wysyłanej za pośrednictwem ePUAP w skali roku	UM w Białymstoku: ORN	11 892	13 963	10 384	11 611	20 000	wzrost

²³⁹ Zmiana wskaźnika z: „Liczba osób obsłużonych w systemie e-kolejka w skali roku”, na: „Liczba osób obsłużonych w Urzędzie w systemie kolejkowym QMATIC w skali roku”. Zmieniona została wartość bazowa i docelowa wskaźnika. Dane przekazywane są przez Departament Obsługi Mieszkańców, który posiada licencję do generowania danych z systemu kolejkowego. System kolejkowy QMATIC dostępny jest w: Departamencie Obsługi Mieszkańców, Urzędzie Stanu Cywilnego, Departamencie Finansów Miasta, Departamencie Urbanistyki i Architektury, Departamencie Ochrony Środowiska, Departamencie Skarbu, Departamencie Geodezji, Departamencie Gospodarki Komunalnej.

CEL	REZULTATY	WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO POZYSKIWANIA INFORMACJI	WARTOŚĆ BAZOWA WSKAŹNIKA W 2020 R.	2021	2022	2023	WARTOŚĆ DOCELOWA WSKAŹNIKA W 2030 R.	OCZEKIWANY REZULTAT (WZROST, SPADEK, UTRZYMANIE NA ZBLIŻONYM POZIOMIE)
C4. Inteligentny transport – smart mobility	Rozbudowa systemu sterowania ruchem w Białymstoku	Liczba autobusów elektrycznych, napędzanych wodorem lub gazem ziemnym we flocie użytkowanych pojazdów	UM w Białymstoku: BKM	0	0	0	20	80	wzrost
		Udział sprzedanych biletów elektronicznych w ogólnej sprzedaży biletów (w %)	UM w Białymstoku: BKM	64	80	85	82	70	wzrost
C5. Inteligentne środowisko – smart environment	Wdrożenie energo-oszczędnych rozwiązań w przestrzeni publicznej	Liczba nowych instalacji OZE, na które miasto udzieliło dotacji	UM w Białymstoku: DOŚ	2	3	76	39	1 000	wzrost
		Liczba instalacji OZE zamontowanych na obiektach zarządzanych przez miasto	UM w Białymstoku: BZE*	15	20	30	39	30	wzrost
		Liczba nowych instalacji fotowoltaicznych, na które miasto udzieliło dotacji	UM w Białymstoku: DOŚ	0	55	73	39	900	wzrost
		Liczba instalacji do gospodarowania osadami	UM w Białymstoku: WB	1	1	1	1	1	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Liczba punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie m. Białystok	UM w Białymstoku: DGK	2	2	2	2	3	wzrost
		Ilość energii elektrycznej odzyskanej z odpadów (MWh) w skali roku	UM w Białymstoku: DGK	53 800	54 004	54 907	48 308	56 000	utrzymanie na zbliżonym poziomie
		Ilość energii cieplnej odzyskanej z odpadów (GJ) w skali roku	UM w Białymstoku: DGK	355 400	354 319	347 002	335 846	355 400	utrzymanie na zbliżonym poziomie
C6. Inteligentne warunki życia – smart living	Poprawa jakości życia	Liczba wypożyczeń BiKeRa w skali roku	UM w Białymstoku: BKM	210 000	349 000	342 000	449 000	250 000	wzrost
		Liczba mieszkań komunalnych na 1000 mieszkańców	UM w Białymstoku: ZMK	14	13	13	13	12	spadek
		Liczba nowych terenów zieleni urządzonej (typu: parki, zieleńce, parki kieszonkowe, bulwary) w skali roku	UM w Białymstoku: DGK	1	0	2	1	1	utrzymanie na zbliżonym poziomie

CEL	REZULTATY	WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO POZYSKIWANIA INFORMACJI	WARTOŚĆ BAZOWA WSKAŹNIKA W 2020 R.	2021	2022	2023	WARTOŚĆ DOCELOWA WSKAŹNIKA W 2030 R.	OCZEKIWANY REZULTAT (WZROST, SPADEK, UTRZYMANIE NA ZBLIŻONYM POZIOMIE)
C6. Inteligentne warunki życia – smart living	Poprawa jakości życia	Liczba lokalizacji zieleni typu łąki kwietne ²⁴⁰	UM w Białymstoku: DGK	46	60	62*	65	55	wzrost

* korekta danych

** dane za rok 2020 (statystyki sporządzane są co 2 lata)

*** dane za rok 2018 (statystyki sporządzane są co 4 lata)

**** dane za rok 2022 (statystyki sporządzane są co 2 lata)

***** dane za rok 2022 (statystyki sporządzane są co 4 lata)

Założenia dotyczące oczekiwanego rezultatu:

poniżej –5% spadek

do +/-5% utrzymanie na zbliżonym poziomie

więcej niż +5% wzrost

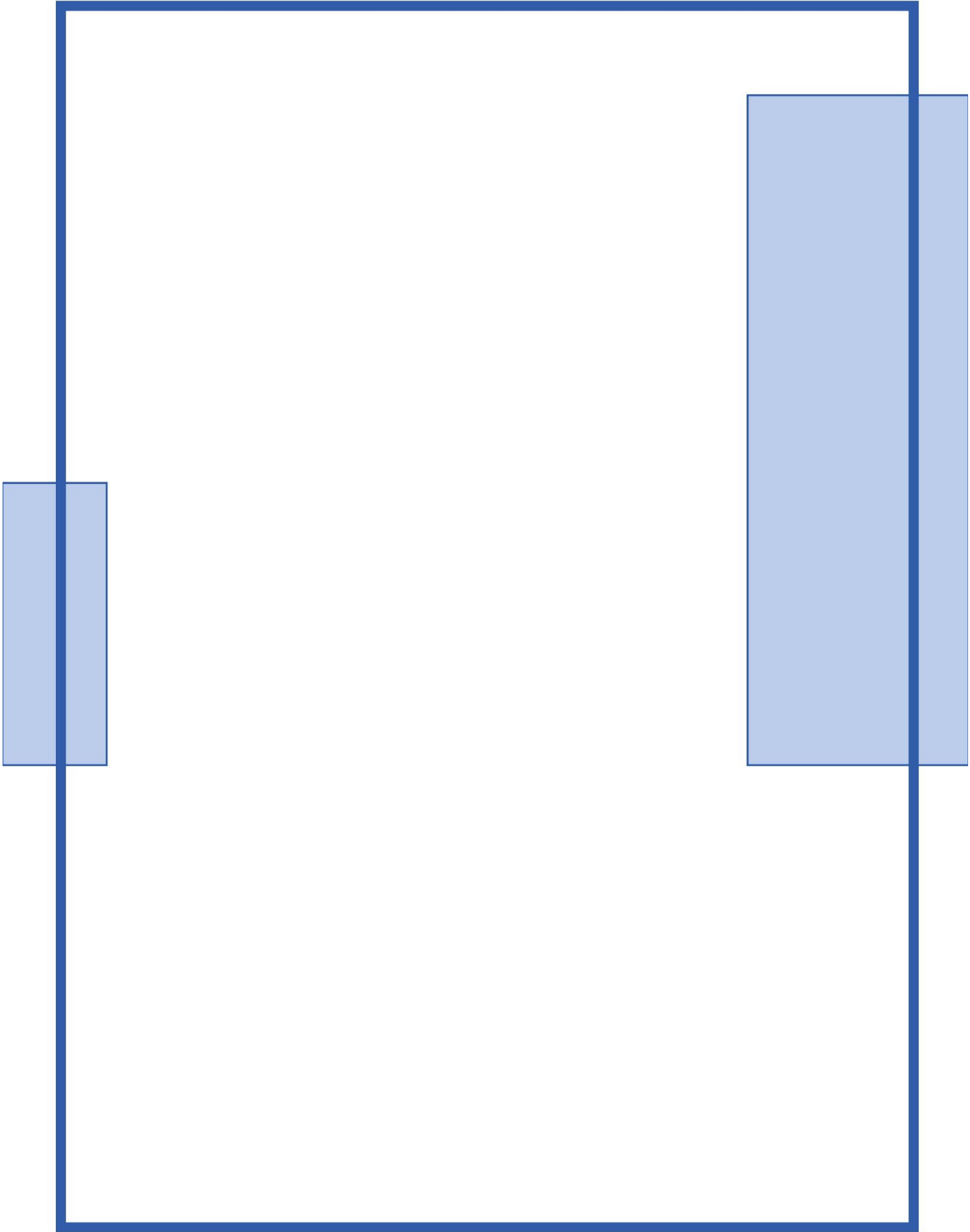
Źródło: Opracowanie własne

Niedostępność wybranych danych statystycznych za 2023 r. na moment sporządzania Raportu wynika z terminów publikacji danych, zgodnie z programem badań statystycznych statystyki publicznej.

²⁴⁰ Zmiana nazwy wskaźnika z: Liczba nowych lokalizacji zieleni typu łąki kwietne.

16. WYKONANIE UCHWAŁ
RADY MIASTA BIAŁYSTOK
PODJĘTYCH W 2023 ROKU

W 2023 r. Rada Miasta Białystok podczas 14 sesji uchwaliła łącznie 189 aktów prawnych, w tym:

- 183 uchwały,
- 6 stanowisk.

Tabela 266. Stan realizacji uchwał przekazanych Prezydentowi Miasta²⁴¹

Lp.	Biuro / Departament	Uchwały			
		podjęte	wykonane	w trakcie realizacji	unieważnione
1.	Biuro Funduszy Europejskich	5	5	-	-
2.	Biuro Rady Miasta	11	11	-	-
3.	Biuro Strefy Płatnego Parkowania	1	1	-	-
4.	Biuro Zarządzania Efektywnością Energetyczną	1	1	-	-
5.	Centrum Aktywności Społecznej	3	1	2	-
6.	Departament Edukacji	9	8	1	-
7.	Departament Finansów Miasta	34	29	5	-
8.	Departament Gospodarki Komunalnej	19	17	2	-
9.	Departament Kultury, Promocji i Sportu	4	4	-	-
10.	Departament Obsługi Mieszkańców	1	1	-	-
11.	Departament Ochrony Środowiska	3	2	-	1
12.	Departament Skarbu	14	3	11	-
13.	Departament Spraw Społecznych	21	8	13	-
14.	Departament Strategii i Rozwoju	3	2	1	-
15.	Departament Urbanistyki i Architektury	26	20	5	1
16.	Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej	5	5	-	-
17.	Zarząd Dróg Miejskich	5	5	-	-
18.	Zarząd Dróg Miejskich we współpracy z Departamentem Geodezji	12	12	-	-
19.	Uchwały w sprawach formalnych	6	6	-	-
Razem		183	141	40	2

Źródło: Urząd Miejski w Białymstoku

²⁴¹ Według stanu na 31.12.2023 r.

Sprawy z zakresu ustroju, organizacji i zarządzania objęły 22 uchwały, w tym m.in. dotyczące:

- udzielenia wotum zaufania Prezydentowi Miasta Białegostoku za rok 2022,
- powołania składów komisji lub zespołów,
- wyrażenia zgody lub upoważnienia do wykonania określonych czynności,
- zdalnego trybu obradowania na sesjach Rady Miasta Białystok,
- zmiany Statutu Miasta Białegostoku.

Problematyka planowania i zagospodarowania przestrzennego, ładu przestrzennego i rewitalizacji była treścią 26 uchwał i dotyczyła m.in.:

- uchwalenia 15 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- zmiany 4 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- przystąpienia do sporządzenia 4 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- rewitalizacji, w tym wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Białegostoku oraz przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Białegostoku na lata 2024-2034,
- zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku”.

Uchwały z zakresu gospodarki komunalnej, gospodarowania odpadami, czystości i porządku oraz ochrony środowiska, w tym ochrony przyrody i zwierząt były treścią 16 podjętych uchwał, w tym m.in. w sprawie:

- opłat dotyczących gospodarowania odpadami, sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych, przyjęcia gminnego programu osłonowego w zakresie zmniejszenia wydatków mieszkańców Miasta Białegostoku z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na lata 2024-2026,
- zasad udzielenia dotacji celowych na: montaż instalacji fotowoltaicznych, zakup roweru elektrycznego, zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- regulaminu utrzymania czystości i porządku,
- programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta,
- ustanowienia pomników przyrody,
- regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Białystok,
- określenia wymagań stawianych przedsiębiorcom ubiegającym się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności na terenie miasta Białegostoku w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych,
- ustalenia opłat za usługi świadczone przez „Cmentarz Miejski” w Białymstoku.

Tematyka finansów i rachunkowości dotyczyła 36 uchwał, m.in. w sprawie:

- udzielenia absolutorium Prezydentowi Miasta Białegostoku z tytułu wykonania budżetu za 2022 rok,
- dokonania zmian w budżecie na 2023 rok i uchwalenia budżetu na 2024 rok,
- wprowadzenia zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz przyjęcia nowej Wieloletniej Prognozy Finansowej,

- uchylecia uchwały w sprawie określenia zakresu i formy informacji o przebiegu wykonania budżetu Miasta Białegostoku za I półrocze roku budżetowego,
- zaciągnięcia pożyczki długoterminowej w Banku Gospodarstwa Krajowego,
- ustalenia wykazu wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2023,
- ustalenia stawek dotacji przedmiotowych dla samorządowych zakładów budżetowych na rok 2023 i 2024,
- emisji obligacji Miasta Białegostoku,
- zatwierdzenia sprawozdania finansowego Miasta Białegostoku za 2022 rok oraz sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Białegostoku za 2022 rok,
- zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego Samodzielnego Szpitala Miejskiego im. PCK w Białymstoku za 2022 rok i pokrycia straty za 2022 rok,
- wydzielonego rachunku dochodów i wydatków nimi finansowanych dla jednostek budżetowych prowadzących działalność określoną w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Sprawy ochrony zdrowia, polityki społecznej i pomocy społecznej były przedmiotem 21 uchwał, w tym m.in. w sprawie:

- przyjęcia Programu polityki zdrowotnej „Leczenie niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców miasta Białystok” w latach 2023 - 2024 Projekt obywatelski,
- zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej,
- zadań, na które Miasto Białystok przeznaczają środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2023,
- przystąpienia Miasta Białystok do realizacji Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023,
- przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025,
- przyjęcia Programu Polityki Senioralnej Miasta Białegostoku na lata 2023-2025 pn. Bezpieczni i szczęśliwi seniorzy („Incolumem ac beatum seniores”),
- powołania Białostockiej Rady Seniorów oraz nadania jej Statutu,
- powołania Rady Społecznej Samodzielnego Szpitala Miejskiego im. PCK w Białymstoku,
- przyjęcia Gminnego programu osłonowego „Wsparcie seniorów Miasta Białegostoku” na lata 2024-2025,
- zasad udzielania pomocy materialnej w formie stypendiów dla szczególnie uzdolnionych studentów,
- określenia trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Mieście Białystok,
- ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta Białegostoku w formie posiłku dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole” na lata 2024-2028, podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności przyznawanego w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”,
- przyjęcia Białostockiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026,
- szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych,

- przyjęcia Miejskiego Programu „Wychowawca Podwórkowy” na lata 2024-2028.

Zagadnienia edukacji, nauki i szkolnictwa wyższego były treścią 8 uchwał i dotyczyły m.in.:

- określenia stawki za 1 kilometr przebiegu pojazdu, uwzględnianej w Mieście Białystok przy ustalaniu zwrotu kosztów przewozu dzieci i uczniów niepełnosprawnych oraz rodziców,
- likwidacji Policealnego Studium Wokalno - Aktorskiego „Szkoła Talentów” w Białymstoku,
- założenia Białostockiego Centrum Edukacji,
- określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 6 lat w prowadzonych przez Gminę Białystok jednostkach oświatowych,
- ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Białystok oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych,
- założenia Integracyjnego Centrum Kształcenia Zawodowego w Białymstoku i włączenie go do Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Białymstoku,
- zmiany uchwały w sprawie ustalenia regulaminu wynagradzania nauczycieli określającego wysokość i szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz niektórych innych składników wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto Białystok,
- zamiaru przekształcenia Przedszkola Samorządowego Nr 50 w Białymstoku Zespołu Przedszkoli Nr 1 w Białymstoku poprzez zmianę jego siedziby.

Problematyka transportu, komunikacji, dróg, parkingów i ruchu drogowego obejmowała 25 uchwał, w tym m.in. dotyczących:

- ustalenia obowiązujących wysokości stawek opłat oraz kosztów za usuwanie pojazdów z dróg położonych na terenie miasta Białegostoku i ich parkowanie na wyznaczonych parkingach strzeżonych w przypadkach określonych w art. 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym,
- ustalenia cen za usługi przewozowe publicznego transportu zbiorowego białostockiej komunikacji miejskiej,
- nadania lub zmiany nazw ulic, rond, placów i skwerów,
- ustalenia lub zmiany kategorii dróg,
- dodatkowych oznaczeń taksówek oraz przepisów porządkowych związanych z przewozem osób i bagażu taksówkami na terenie Miasta Białystok,
- ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania, opłat za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych Miasta Białystok oraz sposobu ich pobierania,
- ustalenia cen za usługi przewozowe publicznego transportu zbiorowego białostockiej komunikacji miejskiej,
- określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Białystok, warunków i zasad korzystania z tych obiektów,

- bezpłatnych przejazdów środkami lokalnego transportu zbiorowego, organizowanego przez Gminę Białystok w związku z wyborami parlamentarnymi do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
- przyjęcia „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2035”.

Sprawy gospodarki nieruchomościami oraz gospodarowania zasobem mieszkaniowym były przedmiotem 8 uchwał, w tym m.in. w sprawie:

- przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Białystok oraz zasobem pomieszczeń tymczasowych na lata 2021 – 2025,
- lokalizacji targowiska położonego w Białymstoku przy ul. Kawaleryjskiej,
- przeznaczenia do zbycia udziału Gminy Białystok w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego,
- zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Białystok,
- odstąpienia od żądania zwrotu bonifikaty udzielonej najemcy przy wykupie lokalu mieszkalnego,
- określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości,
- szczegółowych warunków sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz ich użytkowników wieczystych.

Zagadnienia kultury, ochrony zabytków, sportu i turystyki były treścią 6 uchwał i dotyczyły m.in.:

- dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków oraz ich wysokości,
- określenia sezonu kąpielowego oraz wykazu kąpielisk na terenie Gminy Białystok na rok 2023,
- upamiętnienia Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego w formie pomnika na osiedlu Centrum w Białymstoku,
- ustanowienia stypendiów artystycznych osobom zajmującym się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami, szczegółowych warunków i trybu ich przyznawania oraz wysokości tych stypendiów,
- ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie nadania statutu Muzeum Pamięci Sybiru,
- zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach znajdujących się na terenie miasta Białystok, wpisanych do rejestru zabytków lub włączonych do gminnej ewidencji zabytków, w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.

Przedmiotem pozostałych 15 uchwał były sprawy dotyczące m.in.:

- przyjęcia Programu współpracy Miasta Białystok z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 rok,
- określenia zakresu pomocy udzielanej obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym prowadzonym na terytorium tego państwa,
- zwolnienia z opłat związanych z pochówkiem zmarłego Generała Ludwika Kmicic-Skrzyńskiego na cmentarzu komunalnym w Białymstoku,

ustalenia rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych na terenie miasta Białegostoku w latach 2023-2024,
wniesienia skargi na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Podlaskiego do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku,
wniesienia skargi na rozstrzygnięcie nadzorcze Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku,
rozpatrzenia skargi osoby prywatnej na odmowę sprzedaży lokalu mieszkalnego, w sprawie obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej,
wyboru ławników do Sądu Okręgowego i Sądu Rejonowego w Białymstoku na kadencję 2024-2027, pozostawienia zgłoszeń kandydatów na ławników bez dalszego biegu.

Stanowiska Rady Miasta Białystok uchwalone zostały w następujących sprawach:
bezwprawnego skazania Andrzeja Poczobuta na 8 lat więzienia,
40. rocznicy święceń kapłańskich księdza Stanisława Suchowolca,
w związku z kolejną falą protestów kobiet pod hasłem „Ani jednej więcej!”,
ustanowienia roku 2024 Rokiem Księdza Doktora Stanisława Hałko,
ustanowienia roku 2024 rokiem Unii Europejskiej,
ustanowienia roku 2024 rokiem Błogosławionego Księdza Jerzego Popiełuszki.

24.05.2024

PREZYDENT MIASTA
[Signature]
dr hab. Tadeusz Truskolaski

SPIS TABEL

Tabela 1. Wybrane wskaźniki demograficzne Białegostoku.....	11
Tabela 2. Ludność Białegostoku.....	12
Tabela 3. Struktura płci i wieku ludności Białegostoku	12
Tabela 4. Liczba osób zameldowanych w Białymstoku	13
Tabela 5. Liczba osób zameldowanych na poszczególnych osiedlach.....	13
Tabela 6. Ruch naturalny w Białymstoku	14
Tabela 7. Saldo migracji na pobyt stały w Białymstoku	14
Tabela 8. Wybrane dane o aktach stanu cywilnego	15
Tabela 9. Jubileusze długoletniego pożycia małżeńskiego.....	15
Tabela 10. Wybrane zadania z zakresu ewidencji gruntów i budynków	20
Tabela 11. Liczba prac geodezyjnych oraz spraw związanych z udostępnieniem map opiniodawczych	20
Tabela 12. Rozpatrzone projekty sieci uzbrojenia terenu na terenie Miasta Białegostoku	21
Tabela 13. Statystyki związane z ewidencją miejscowości, ulic i adresów	21
Tabela 14. Postępowania o udzielenie zamówień publicznych na wykonanie robót geodezyjnych	21
Tabela 15. Powierzchnia miasta objęta obowiązującymi m.p.z.p.....	24
Tabela 16. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w 2023 roku.....	24
Tabela 17. Opracowania planistyczne uchwalone w 2023 roku	25
Tabela 18. Decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.....	27
Tabela 19. Decyzje o pozwoleniu na budowę.....	27
Tabela 20. Przeniesienie wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę.....	28
Tabela 21. Zgłoszenia	28
Tabela 22. Zaświadczenia o samodzielności lokali.....	28
Tabela 23. Decyzje, zezwolenia, uzgodnienia na lokalizację infrastruktury technicznej niezwiązanej z potrzebami ruchu i zarządzania drogami publicznymi	28
Tabela 24. Decyzje, zezwolenia i uzgodnienia na lokalizację obiektów budowlanych i reklam w pasach drogowych dróg publicznych i na drogach wewnętrznych.....	29
Tabela 25. Zezwolenia na zajęcie pasa drogowego i liczba zawartych umów w drogach wewnętrznych na cele niezwiązane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg	29
Tabela 26. Wybrane zadania z zakresu informacji przestrzennej	30
Tabela 27. Opinie w zakresie kształtowania przestrzeni miejskiej.....	30
Tabela 28. Opracowane i/lub opiniowane koncepcje urbanistyczno-architektoniczne z zakresu kształtowania przestrzeni miejskiej w latach 2021-2023	31
Tabela 29. Opinie w formie postanowienia o możliwości podziału nieruchomości	31
Tabela 30. Interpretacje zapisów planów miejscowych.....	31
Tabela 31. Szacunkowa redukcja emisji z działań zrealizowanych w latach 2014-2023	41
Tabela 32. Lasy w Białymstoku	45
Tabela 33. Zieleń miejska w Białymstoku	46
Tabela 34. Tereny zieleni.....	46
Tabela 35. Tereny zieleni w podziale na place zabaw i zieleni osiedlową w 2023 roku	47
Tabela 36. Powierzchnia terenów zieleni w Białymstoku (parki, skwery, zieleńce) w utrzymaniu Departamentu Gospodarki Komunalnej	47

Tabela 37. Nasadzenia roślin w parkach/skwerach w Białymstoku	48
Tabela 38. Nasadzenia drzew i krzewów w pasach drogowych w Białymstoku.....	48
Tabela 39. Wycinka drzew i krzewów / nasadzenia / pielęgnacja drzew w parkach i na skwerach w Białymstoku.....	49
Tabela 40. Wycinka drzew i krzewów / nasadzenia / pielęgnacja drzew w pasach drogowych i na działkach gminnych w Białymstoku	49
Tabela 41. Powierzchnia i koszt zakładania łąk kwietnych w pasie drogowym i na działkach gminnych.....	53
Tabela 42. Struktura i ilość odpadów komunalnych odebranych na terenie Białegostoku w systemie gminnym.....	54
Tabela 43. Zestawienie wydatków związanych z funkcjonowaniem Systemu Gospodarowania Odpadami Komunalnymi	55
Tabela 44. Instalacje wykonane w 2023 roku	61
Tabela 45. Wydajność ujęć wody na potrzeby Miasta Białegostoku	65
Tabela 46. Wydajność stacji uzdatniania wody (SUW) na potrzeby Miasta Białegostoku	65
Tabela 47. Produkcja wody	66
Tabela 48. Sieć wodociągowa z podziałem na sieci magistralne, rozdzielcze i przyłącza.....	66
Tabela 49. Struktura sprzedaży wody w Białymstoku	66
Tabela 50. Wybrane wskaźniki zaopatrzenia w wodę	67
Tabela 51. Sieć kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej z podziałem na sieć sanitarną, ogólnospławną i przyłącza	68
Tabela 52. Struktura ścieków odprowadzanych do kanalizacji miejskiej w Białymstoku	69
Tabela 53. Wybrane wskaźniki dotyczące sieci kanalizacyjnej.....	69
Tabela 54. Ilość ścieków dopływających do oczyszczalni	69
Tabela 55. Nakłady na realizację inwestycji	70
Tabela 56. Wykaz zadań inwestycyjnych realizowanych w 2023 roku, ujętych w „Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Wodociągów Białostockich Sp. z o.o. na lata 2020-2024”	71
Tabela 57. Sieć kanalizacji deszczowej	72
Tabela 58. Liczba pochówków na cmentarzach komunalnych	74
Tabela 59. Udział dochowań w ogólnej liczbie pochówków (%).....	74
Tabela 60. Liczba psów w Schronisku dla Zwierząt „Dolina Dolistówki” w Białymstoku	75
Tabela 61. Liczba kotów, którym zapewniono opiekę.....	75
Tabela 62. Liczba wykonanych kastracji zwierząt właścicielskich.....	75
Tabela 63. Dokarmianie kotów w sezonach jesienno-zimowych.....	75
Tabela 64. Liczba interwencji podjętych w ramach całodobowego pogotowia dla zwierząt....	76
Tabela 65. Koszty letniego i zimowego utrzymania Miasta (w zł).....	76
Tabela 66. Utrzymanie porządku i czystości - zestawienie powierzchni w pasach drogowych w 2023 roku	76
Tabela 67. Dane statystyczne dot. zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury technicznej i transportu	81
Tabela 68. Drogi krajowe przebiegające przez Białystok.....	82
Tabela 69. Liczba zarejestrowanych pojazdów na terenie Białegostoku.....	85
Tabela 70. Liczba pojazdów zarejestrowanych w 2023 roku na terenie Białegostoku według rodzaju paliwa (uwzględniono najpopularniejsze rodzaje paliwa)	85
Tabela 71. Liczba zarejestrowanych pojazdów zasilanych energią elektryczną.....	85
Tabela 72. Liczba stacji kontroli pojazdów	85

Tabela 73. Liczba wydanych praw jazdy.....	86
Tabela 74. Liczba ośrodków szkolenia kierowców i instruktorów nauki jazdy.....	86
Tabela 75. Liczba wydanych zezwoleń i licencji w zakresie transportu drogowego.....	86
Tabela 76. Liczba przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą na podstawie licencji na wykonywanie transportu drogowego w zakresie przewozu osób taksówką (TAXI).....	87
Tabela 77. Liczba ważnych zaświadczeń na przewozy drogowe na potrzeby własne.....	87
Tabela 78. Wybudowane lub przebudowane w 2023 roku odcinki dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych.....	89
Tabela 79. Dane statystyczne dot. dróg rowerowych (narastająco).....	89
Tabela 80. Parkingi w zarządzaniu Zarządu Mienia Komunalnego.....	92
Tabela 81. Stawki opłat w strefie płatnego parkowania.....	92
Tabela 82. Wysokość opłat abonamentowych i zryczałtowanych w strefie płatnego parkowania.....	92
Tabela 83. Zestawienie ilościowo - wartościowe opłat wniesionych w parkomatach.....	93
Tabela 84. Zestawienie ilościowo - wartościowe opłat wniesionych za pomocą systemu płatności mobilnych.....	93
Tabela 85. Wpływy z tytułu funkcjonowania strefy płatnego parkowania.....	93
Tabela 86. Liczba wystawionych wezwań – raportów.....	93
Tabela 87. Dane statystyczne dot. zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury technicznej i transportu.....	96
Tabela 88. Dane statystyczne dotyczące organizacji ruchu.....	97
Tabela 89. Komunikacja miejska w Białymstoku.....	99
Tabela 90. Kontrola biletowa.....	101
Tabela 91. Przewóz osób niepełnosprawnych Białostocką Komunikacją Miejską.....	102
Tabela 92. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny.....	103
Tabela 93. Białostocka Karta Dużej Rodziny.....	103
Tabela 94. Największe inwestycje komunikacyjne realizowane w 2023 roku.....	104
Tabela 95. Długość nowozainstalowanych światłowodów w Białymstoku (w metrach).....	108
Tabela 96. Budownictwo mieszkaniowe w Białymstoku.....	113
Tabela 97. Struktura zasobu mieszkaniowego w zarządzaniu ZMK.....	113
Tabela 98. Struktura własnościowa budynków mieszkalnych w zarządzaniu ZMK.....	114
Tabela 99. Struktura wiekowa budynków mieszkalnych w 2023 roku w zarządzaniu ZMK....	114
Tabela 100. Czynsze w mieszkaniach komunalnych zarządzanych przez ZMK.....	114
Tabela 101. Zaległości oraz ściągalność zaległości czynszowych w komunalnych lokalach mieszkalnych.....	115
Tabela 102. Wydatki na remonty bieżące oraz inwestycyjne budynków i lokali mieszkaniowego zasobu gminy.....	115
Tabela 103. Ocena stanu technicznego budynków w zarządzaniu ZMK.....	115
Tabela 104. Pomoc mieszkaniowa Gminy Białystok.....	115
Tabela 105. Pomoc mieszkaniowa Gminy Białystok w 2023 roku (w tys. zł).....	116
Tabela 106. Koszty poniesione przez Gminę Białystok we wspólnotach mieszkaniowych (w tys. zł).....	116
Tabela 107. Struktura zasobu mieszkaniowego KTBS.....	120
Tabela 108. Liczba wniosków o wynajem mieszkania z zasobów KTBS.....	121
Tabela 109. Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w Białymstoku.....	125
Tabela 110. Stopa bezrobocia rejestrowanego (w %).....	126

Tabela 111. Liczba bezrobotnych według miesięcy w 2023 roku	126
Tabela 112. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w Białymstoku	128
Tabela 113. Liczba podmiotów gospodarki narodowej według sektorów własności	130
Tabela 114. Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON według liczby zatrudnionych.....	130
Tabela 115. Liczba podmiotów gospodarki narodowej według sekcji PKD.....	130
Tabela 116. Podmioty gospodarki narodowej według formy prawnej.....	131
Tabela 117. Spółki handlowe według rodzaju kapitału	131
Tabela 118. Liczba wniosków przyjętych, zweryfikowanych i przesłanych do CEIDG	132
Tabela 119. Podstawowe wyniki finansowe przedsiębiorstw w Białymstoku i relacje ekonomiczne.....	132
Tabela 120. Produkcja sprzedana w sektorze przedsiębiorstw w Białymstoku (ceny bieżące w tys. zł).....	132
Tabela 121. Punkty sprzedaży napojów alkoholowych funkcjonujące na terenie Miasta Białegostoku	134
Tabela 122. Zezwolenia na sprzedaż oraz sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.....	134
Tabela 123. Wpływy z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	135
Tabela 124. Liczba inwestorów zainteresowanych Białymstokiem	135
Tabela 125. Zestawienie posiadanych powierzchni (w m ²).....	136
Tabela 126. Przedsiębiorstwa działające w Białostockim Parku Naukowo-Technologicznym w Białymstoku.....	137
Tabela 127. Wydarzenia zorganizowane przez Białostocki Park Naukowo-Technologiczny...	138
Tabela 128. Liczba interwencji Komendy Miejskiej Policji na terenie Białegostoku	153
Tabela 129. Liczba przestępstw stwierdzonych przez Komendę Miejską Policji na terenie Białegostoku	153
Tabela 130. Zdarzenia drogowe i osoby poszkodowane podczas tych zdarzeń na terenie Białegostoku	153
Tabela 131. Liczba interwencji podjętych przez Straż Miejską w Białymstoku	154
Tabela 132. Zadania doraźne i kontrole	154
Tabela 133. Centrum Monitoringu Wizyjnego Miasta Białegostoku	154
Tabela 134. Struktura sposobu zakończenia interwencji wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych	155
Tabela 135. Liczba ujawnionych wykroczeń z podziałem na kategorie	157
Tabela 136. Pożary na terenie Białegostoku	158
Tabela 137. Pożary w obiektach wg rodzaju obiektu na terenie miasta Białegostoku	158
Tabela 138. Liczba formacji OC w zakładach pracy	164
Tabela 139. Imprezy masowe na terenie Białegostoku.....	166
Tabela 140. Zgromadzenia publiczne na terenie Białegostoku.....	166
Tabela 141. Wychowanie przedszkolne	170
Tabela 142. Szkoły podstawowe	171
Tabela 143. Licea ogólnokształcące.....	173
Tabela 144. Szkoły kształcące w zawodach.....	173
Tabela 145. Informacja o działalności poradni samorządowych	174
Tabela 146. Formy zajęć oraz liczba uczestników w Młodzieżowym Domu Kultury	175
Tabela 147. Zajęcia artystyczne w Samorządowym Ognisku Baletowym	176
Tabela 148. Liczba uczestników zajęć sportowych w Międzyszkolnym Ośrodku Sportowym	176
Tabela 149. Szkoły dla dorosłych	177

Tabela 150. Ogólnodostępne jednostki oświatowe z oddziałami integracyjnymi	178
Tabela 151. Jednostki oświatowe kształcenia specjalnego	179
Tabela 152. Średnia miesięczna liczba uczniów / wychowanków wg typu oddziału w szkołach przyszpitalnych w roku szkolnym 2022/2023	180
Tabela 153. Obiekty sportowe w samorządowych jednostkach oświatowych	189
Tabela 154. Remonty w placówkach oświatowych w 2023 roku	190
Tabela 155. Pracownicy oświatowych jednostek samorządowych w ujęciu średniorocznym w 2023 roku	192
Tabela 156. Średnia miesięczna płaca brutto (w zł)	192
Tabela 157. Asystenci rodziny.....	199
Tabela 158. Rodzinna piecza zastępcza w Mieście Białystok	199
Tabela 159. Liczba rodzin zastępczych i dzieci objętych wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	200
Tabela 160. Usamodzielnienie wychowanków	200
Tabela 161. Placówki opiekuńczo-wychowawcze.....	201
Tabela 162. Placówki wsparcia dziennego w Mieście Białystok w 2023 roku.....	202
Tabela 163. Świadczenia z pomocy społecznej według powodów trudnej sytuacji życiowej.	204
Tabela 164. Świadczenia w ramach zadań własnych Miasta Białegostoku (w zł)	205
Tabela 165. Świadczenia udzielone w ramach zadań zleconych	206
Tabela 166. Liczba wydanych decyzji w sprawie uprawnień do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	206
Tabela 167. Świadczenia pieniężne dla posiadaczy Karty Polaka	207
Tabela 168. Świadczenia pieniężne dla repatriantów	207
Tabela 169. Liczba świadczeń rodzinnych.....	208
Tabela 170. Liczba świadczeniobiorców.....	208
Tabela 171. Liczba gospodarstw domowych uprawnionych do dodatków mieszkaniowych i energetycznych.....	209
Tabela 172. Wydatki na dodatki mieszkaniowe i energetyczne (w zł)	209
Tabela 173. Wydatki na stypendia szkolne	209
Tabela 174. Wydatki na zasiłki szkolne.....	210
Tabela 175. Realizacja gminnego programu osłonowego w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców	210
Tabela 176. Zapewnienie posiłku i pomoc w zakresie dożywiania w ramach Programów: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 i „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	211
Tabela 177. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ) ...	214
Tabela 178. Realizacja dodatku osłonowego	214
Tabela 179. Poradnictwo specjalistyczne (liczba udzielonych porad)	215
Tabela 180. Poradnictwo rodzinne.....	216
Tabela 181. Interwencja kryzysowa Ośrodka Interwencji Kryzysowej	216
Tabela 182. Praca socjalna, kontrakty socjalne	217
Tabela 183. Centrum Integracji Społecznej.....	217
Tabela 184. Liczba zrealizowanych wniosków o dofinansowanie ze środków PEFRON według rodzaju pomocy	218
Tabela 185. Koszt realizacji zadań ze środków PFRON	219
Tabela 186. Dotacje dla organizacji pożytku publicznego na realizację zadań z zakresu działań na rzecz osób niepełnosprawnych.....	219

Tabela 187. Warsztaty terapii zajęciowej.....	219
Tabela 188. Koszty realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej ze środków PFRON (w zł)	220
Tabela 189. Orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, karty parkingowe, legitymacje osoby niepełnosprawnej wydane mieszkańcom Białegostoku	222
Tabela 190. Dotacje dla organizacji pożytku publicznego	223
Tabela 191. Dotacje dla organizacji pożytku publicznego udzielone przez Departament Spraw Społecznych	224
Tabela 192. Domy pomocy społecznej funkcjonujące na terenie Miasta Białystok	224
Tabela 193. Mieszkańcy Miasta Białegostoku umieszczeni w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów	225
Tabela 194. Miejsca zapewniające tymczasowe schronienie osobom bezdomnym	226
Tabela 195. Liczba osób usamodzielnianych korzystających z mieszkań chronionych i treningowych	226
Tabela 196. Działalność Klubu Seniora	228
Tabela 197. Liczba wydanych zaświadczeń w ramach karty aktywnego seniora.....	229
Tabela 198. Ośrodki wsparcia	230
Tabela 199. Działalność punktów konsultacyjnych.....	231
Tabela 200. Informacje na temat żłobków samorządowych.....	233
Tabela 201. Liczba miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów	234
Tabela 202. Świadczenia realizowane przez Miasto Białystok.....	235
Tabela 203. Wydatki na miejskie instytucje kultury i filie biblioteczne w 2023 roku (w zł)	239
Tabela 204. Liczba działań kulturalnych miejskich instytucji kultury ogółem	239
Tabela 205. Działalność statutowa miejskich instytucji kultury w 2023 roku	243
Tabela 206. Działalność statutowa Muzeum Wojska w Białymstoku w 2023 roku	244
Tabela 207. Podstawowe dane o bibliotece	245
Tabela 208. Nagroda Artystyczna Prezydenta Miasta Białegostoku.....	246
Tabela 209. Nagroda Literacka Prezydenta Miasta Białegostoku im. W. Kazaneckiego	246
Tabela 210. Nagroda Przewodniczącego Rady Miasta Białystok dla Nauczycieli – Animatorów Kultury	246
Tabela 211. Stypendia dla młodych twórców	247
Tabela 212. Stypendia dla twórców profesjonalnych.....	247
Tabela 213. Podsumowanie konkursów ofert	248
Tabela 214. Prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach stanowiących mienie Miasta Białystok zrealizowane w 2023 roku	249
Tabela 215. Dotacje celowe z budżetu miasta na zabytki.....	251
Tabela 216. Działalność decyzyjna Miejskiego Konserwatora Zabytków (MKZ)	253
Tabela 217. Otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, rozwoju sportu w Białymstoku oraz zadań połączonych z realizacją profilaktyki przeciwalkoholowej	254
Tabela 218. Zadania realizowane w ramach otwartych konkursów ofert oraz procedur z pominięciem konkursu na realizację zadań publicznych w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, rozwoju sportu w Białymstoku oraz zadań połączonych z realizacją profilaktyki przeciwalkoholowej w 2023 roku	254
Tabela 219. Największe wsparcie finansowe w 2023 roku (w zł)	255
Tabela 220. Liczba imprez i wydarzeń sportowych o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym organizowanych w Białymstoku.....	256

Tabela 221. Imprezy i wydarzenia sportowe o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym, kluczowe dla Miasta ze względów promocji i upowszechniania sportu w Białymstoku, organizowane w 2023 roku.....	257
Tabela 222. Stypendia sportowe przyznawane zawodnikom, w tym sportowcom niepełnosprawnym, osiągającym wysokie wyniki we współzawodnictwie sportowym w dyscyplinach zespołowych lub indywidualnych	259
Tabela 223. Liczba nagrodzonych osób za wysokie wyniki sportowe.....	260
Tabela 224. Lista laureatów Dorocznej nagrody za wysokie wyniki sportowe w 2023 roku...	260
Tabela 225. Wybrane dane statystyczne dotyczące BOSiR	261
Tabela 226. Dane statystyczne dotyczące Stadionu Miejskiego	262
Tabela 227. Liczba turystów odwiedzających Białystok w sezonie turystycznym w 2023 roku	265
Tabela 228. Liczba turystów odwiedzających punkt widokowy na wieży kościoła św. Rocha	265
Tabela 229. Liczba wpisów do ewidencji innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie na terenie Miasta Białystok	266
Tabela 230. Baza noclegowa turystyki	266
Tabela 231. Struktura własności gruntów.....	269
Tabela 232. Dochody z tytułu gospodarowania mieniem Gminy Białystok	270
Tabela 233. Sprzedaż mieszkań komunalnych, lokali użytkowych i garaży Gminy Białystok ..	270
Tabela 234. Sprzedaż pozostałych nieruchomości Miasta Białegostoku.....	270
Tabela 235. Oddanie działek Gminy Białystok w trwały zarząd i użyczenie	270
Tabela 236. Nieruchomości z zasobu Miasta Białystok w gospodarowaniu Zarządu Mienia Komunalnego oddane w najem, dzierżawę i użyczenie	271
Tabela 237. Nieruchomości nabyte przez Miasto Białystok.....	272
Tabela 238. Dochody i wydatki związane z mieszkalnictwem (w zł).....	273
Tabela 239. Koszty i wydatki związane z mieszkaniami komunalnymi (w zł)	273
Tabela 240. Wykonanie budżetu Miasta (w zł)	275
Tabela 241. Wykonanie dochodów według źródeł finansowania (w zł).....	276
Tabela 242. Wykonanie dochodów własnych (w zł)	276
Tabela 243. Struktura wydatków budżetu Miasta Białystok wg klasyfikacji budżetowej wykonanie za lata 2022-2023 (w zł)	278
Tabela 244. Projekty monitorowane w 2023 roku	279
Tabela 245. Bezwrotne środki finansowe pozyskane z funduszy Unii Europejskiej (w zł)	279
Tabela 246. Zestawienie projektów miejskich, na których realizację pozyskano dofinansowanie w perspektywach finansowych 2014-2020 oraz 2021-2027	280
Tabela 247. Zadania Zastępców Prezydenta, Skarbnika i Sekretarza Miasta w 2023 roku w zakresie nadzoru nad pracą jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Białymstoku.....	283
Tabela 248. Podstawowe dane w zakresie zarządzania Miastem	284
Tabela 249. Rada Miasta Białystok w 2023 roku (VIII kadencja).....	286
Tabela 250. Działalność Rady Miasta Białystok w 2023 roku	286
Tabela 251. Struktura polityczna Rady Miasta Białystok VIII kadencji w 2023 roku	286
Tabela 252. Stałe Komisje Rady Miasta Białystok VIII kadencji w 2023 roku	286
Tabela 253. Wykaz projektów ogólnomiejskich, wybranych do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego 2024	288
Tabela 254. Wykaz projektów osiedlowych, wybranych do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego 2024	289

Tabela 255. Dane dotyczące realizacji budżetu obywatelskiego	290
Tabela 256. Miejskie jednostki organizacyjne w 2023 roku według formy organizacyjno-prawnej oraz przedmiotu działalności	294
Tabela 257. Spółki prawa handlowego.....	295
Tabela 258. Stowarzyszenia, fundacje i kluby sportowe działające na terenie Białegostoku .	307
Tabela 259. Liczba przyjętych wniosków o wydanie dowodów osobistych	317
Tabela 260. Liczba wydanych dowodów osobistych	317
Tabela 261. Nieodpłatna pomoc prawna	318
Tabela 262. Opublikowane posty na Facebooku Miasta Białystok	323
Tabela 263. Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP.....	323
Tabela 264. Liczba usług publicznych udostępnionych przez Urząd Miejski w Białymstoku w 2023 roku	324
Tabela 265. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	327
Tabela 266. Stan realizacji uchwał przekazanych Prezydentowi Miasta	343

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Stopa bezrobocia według miesięcy w 2023 roku (w %)	126
Wykres 2. Struktura bezrobotnych według wieku w Białymstoku (w %)	127
Wykres 3. Struktura bezrobotnych według wykształcenia w Białymstoku (w %)	127
Wykres 4. Liczba zgłaszanych i niewykorzystanych ofert pracy na koniec danego miesiąca w 2023 roku	128
Wykres 5. Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2023 roku	129
Wykres 6. Liczba połączeń telefonicznych obsłużonych przez Infolinię	321
Wykres 7. Liczba najczęściej udzielanych informacji według kategorii w 2023 roku	321
Wykres 8. Najczęściej zgłaszane problemy na platformę „BiałystOK” w 2023 roku.....	322

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku – struktura funkcjonalno-przestrzenna.....	23
Rysunek 2. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym uchwalone w 2023 roku oraz opracowania planistyczne w trakcie sporządzania	25
Rysunek 3. Zieleń na osiedlach Białegostoku - lasy	45
Rysunek 4. Istniejący przebieg dróg krajowych i wojewódzkich	83
Rysunek 5. Istniejący przebieg dróg powiatowych	84
Rysunek 6. System BiKeR w Białymstoku	88
Rysunek 7. Mapa dróg rowerowych w Białymstoku.....	89
Rysunek 8. Obszar strefy płatnego parkowania w Białymstoku.....	94
Rysunek 9. Zasób lokali użytkowych i garaży w 2023 roku	119

Urząd Miejski
w Białymstoku

ul. Słonimska 1
15-950 Białystok

Infolinia tel:
85 879 7979

